Kunike, A.

Litografus

Dunatájék

Dévény.

T.3616. Kunike

Első kiadás

Balra a háttérben látjuk Dévény romjait, a középtért Hainburg városa foglalja el az előtért pedig, hol az úton egy férfi és egy kétfogatos hintó halad, hátrafordult asszony élénkiti, kinek közelében a földre ült pásztor őrzi hat birkáját. Mellette kutyája guggol. Felirata:

NIEDER-OESTERREICH, UND UNGERN
Stadt Hainburg und Schloss Theben.

alól balra: gez: v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.3 cm.

152-92-15.

Ezt nem Kunike,
hanem Alt Jozsef
készítette. Csak
festő nyomtatta
Ezt

Belgrád. T. 3640. I

A háttérben látjuk a várat és a várost, a mely előtt bárka kötött ki, a szigeten egy férfi jár, az előtérben pedig öt fegyencz vontat egy hajót fölfelé. Felirata:

TÜRKEY
Festung Belgrad

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.6 :35.8 cm.

135-92-39.

Illok. T. 3629.

A várhegy tövében folyó Dunán ketten egy csolnakban kelnek át, a tulsó parton két kis fiú gázol a vizben, az előtérben pedig két leány mossa fehérnemüit a fatörzsek közelében. Felirata:

SYRMIEN
Schloss und Kloster Illock.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.3: 35.2 cm.

135-92-28.

Zimony. T.3639. II.

Az előtért vizet merők, beszélgetők és alkudozók élénkitik, a part mentén bárkák és dereglyék kötöttek ki, a Duna tulsó partján Belgrád látszik, a háttérben pedig hegyek hullámzanak. Felirata:

SYRMIEN UND TÜRCKEY
Aussicht von Semlin gegen Belgrad.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.8: 36.2 cm.

135-92-38.

Zimony. T.3638. II.

Szemben látjuk a várost épületei közül kiemelkedő templomokkal, a háttért hegyek képezik, az előtérben pedig a Dunán egy csolnakban egy szerb és török kel át, mig jobbra a bárka közelében lévő kazal tövében munkás hever, kivel a hajós beszélget. Felirata:

SYRMIEN
Stadt Semlin.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.6: 35.4 cm.

135-92-37.

Karlovicz. T. 3637

A középtérben látjuk a várost, melynek épületei közül a templomok válnak ki, az előtérben pedig balra három szarvasmarha legel, mig jobbra kétfogatos szekér hajt két vendéggel. Felirata:

SYRMIEN
Markt Carlowicz

alól balra: gez: v: J. Alt.
jobbra: Druck v: Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.5 : 35.2 cm.

135-92-36

Ujvidék. T. 3636. II.

A középtérben fekvő Ujvidékről, a mely előtt számos bárka és hajó kötött ki, hajóhid vezet a Duna innenső partján lévő erődhöz. Felirata:

UNGERN
Stadt Neusatz

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 26.3 : 35.3 cm.

135-92-35.

Pétervárad. T. 3635.

A háttérben jobbra látjuk az erődöt és a bástyákkal megerősitett várost, honnan hajóhid vezet a balra elterülő Ujvidékhez, a III folyón bárka ereszkedik lefelé; az előtérben pedig a padon ülő hölgy mellett álló asszonynyal czilinderes férfi beszélget. Felirata:

SYRMIEN
Peterwardein und Neusatz.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.4 cm.

135-92-34.

Pétervárad. T. 3634. II.

A középtérben balra van Pétervárad, honnan hajóhid vezet át Ujvidékre, az előtérben pedig a kikötött bárka előtt dereglye kel át zsákokkal. Felirata:

SYRMIEN
Die Festung Peterwardein und der Brückenkopf zu Neusatz.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.7: 35.3 cm.

135-92-33.

Kamenicz. T. 3633.

Az előtérben kert van, a hol az oszlopcsarnokos épület körül szölők és dinnyék teremnek, mig kissé odább a vidéket két munkás élénkiti; a középtérben pedig a község épületei közül a tornyok válnak ki. Felirata:

SYRMIEN
Aussicht aus dem Garten des Herrn v: Marczipaniy
zu Kamenicz

alól balra: gez: v: J. Alt.
jobbra: Druck v: Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.1 : 34.9 cm.

135-92-32.

Kamenicz. T. 3632.

A háttérbeli hegységen innen látjuk a várost kiemelkedő templomaival, a folyón komp kel át, az előtérben pedig a csolnakban ülővel hátrafordult társa beszélget. Felirata:

SYRMIEN.
Markt Kamenicz.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.5: 35 cm.

135-92-31.

Saringrád. T. 3628.

A háttérbeli hegyen, melynek tövében a község terül el, látjuk a vár romjait, a középtérben balra a szikla tetején szekér halad hátra, mig jobbra a vizen bárka ereszkedik lefelé, az előtérben pedig öt darab szarvasmarha képez csoportot, melyek közül egy leheveredett. Felirata:

SYRMIEN
Markt und Ruinen des Schlosses Sharingrad.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.2: 35.2 cm.

135-92-27.

Pétervárad. T.1440. II.

A háttérben látjuk az erődöt, az előtérben pedig bárkák kötöttek ki, a melyek egyikének ajtajában hajós áll és a melyeken innen vizmerők képeznek csoportot, mig a gerendán ülővel társa beszélget. Felirata:

SYRMIEN
Festung Peterwardein.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.7: 35.1 cm.

Buda. T. 1466.

A keletről felvett látképen Ó-Buda van feltüntetve, mely előtt a Dunán egy hajót vontatnak lovakkal. A folyó közepén csolnak kel át és az előtérben ± hajós halad, kinek társa még a ladikban áll. Felirata:

UNGERN.
Alt-Ofen.

± a Margit-szigeten

alól balra: gez: v. J. Alt.
jobbra: Druck v: Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.3: 34.9 cm.

112-90-20.

Budapest. T. 146.

A pesti oldalon, a honnan a látképet is fölvették, az előtérben két darab szarvasmarhát őriz két hajcsár; a két várost hajóhid köti össze, mely alatt egy csolnakban ketten kelnek át és egy bárka ereszkedik lefelé. Felirata két sorban:

UNGERN
Ofen und Pest.

alól balra: gez:v.J.Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.6 : 35.5 cm.

Pest. T. 135.

A északról felvett látképen balra Pest épületei látszanak, jobbra pedig a bástyán, honnan egy czilinderes úr néz lefelé, két fiucska lapdázik, míg a terasse-on két férfi és két hölgy beszélget. A Dunán a hajóhid fölött egy csolnak kel át, alatta egy bárka halad. A partok mentén bárkák, dereglyék és csolnakok kötöttek ki. Felirata:

UNGERN
Stast Pest.

alól balra: gez: v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.7: 34.4 cm.

Kis Máriaczell. T. 3626.

A Duna tulsó partján lévő házak mögött a hegy oldalában látszik a kolostor, a folyón dereglye és bárka kel át, az előtérben pedig balról földmives közeledik kaszával, jobbról [illegible] öten képeznek társaságot. Felirata:

UNGERN
Kloster Klein Mariazell bei Ofen.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.5: 35.4 cm.

135-92-25.

Budapest. T. 3625.

A sziget közepén látjuk a régi romot, a melyek közt és a melyeken innen egy-egy férfi járkál. Felirata:

UNGERN
Ruine auf der Margretheninsel.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.2 cm.

135-92-24.

Vácz. T. 1457. II.

A háttérbeli hegyeken innen fekvő város épületei felett főleg a kupolás székesegyház uralkodik, a szigeten buzaföldek vannak, a [illegible] vizen két [illegible]malom zakatol, az előtért pedig hármas fogatu szekér, botjára támaszkodó földmives, a földön ülő asszonynyal beszélgető két pásztor és szarvasmarha-nyáj élénkiti. Felirata: L Telki elől

UNGERN
Ansicht gegen die Stadt Waitzen und das Dorf Telky.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.7: 35.4 cm.

Visegrád. T. 3625.

Az előtérben balra lévő hegyen látjuk a vár romjait, melynek kapujához korlátos út vezet, a melyet egy földmives alakja élénkit, a középtért a Duna szeli, melyen bárka ereszkedik lefelé, a háttérbeli hegyek aljában pedig jobbra Maros bontakozik ki. Felirata:

UNGERN
Ruinen zu Visegrad und Dorf Marosh.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.3 cm.

135-92-23.

Visegrád. T. 3623.

Az előtérbeli hegy oldalában látjuk az u.n. Salamon tornyot, mely felé egy földmives halad botjára támaszkodva, a Dunán bárka ereszkedik lefelé, a háttért pedig hegy képezi. Felirata:

UNGERN
Alter Thurm zu Vicegrad.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.4 cm.

135-92-22.

Visegrád. T. 3622.

A középtérben jobbra látjuk a várost és a várat, a Dunán egy bárka ereszkedik lefelé, a háttért hegyek képezik, az előtért pedig a balra lovaglo földmives mögött egy férfi és nő élénkiti. Felirata:

UNGERN
Ruinen des Schlosses Vicegrad.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.3: 35.2 cm.

135-92-21.

Esztergom. T.3620. II.

A középtért a kőfallal és bástyákkal megerősitett város és vár foglalja el, hová jobbról komp megy át, az előtérben pedig a balra haladó szekér mögött hárman képeznek csoportot, kikből kettő beszélget és egy a földön ül. Felirata:

UNGERN.
Stadt Gran.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.8: 36.5 cm.

135-92-19.

Pozsony. T. 1445. II.

A háttérben van a vár és város, mely előtt a Duna partján két bárka és egy csolnak kötött ki, az előtért elfoglaló hegyen pedig a földön ülő parasztasszony mellett férje áll és kissé odább botjára támaszkodó mesterember néz. Felirata:

UNGERN
Stadt Pressburg.

alól balra: gez. v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.5: 35.2 cm.

Dévény. T. 3618.

A balra emelkedő sziklán van a vár, közelében a parton dereglyék kötöttek ki, mig jobbra egy bárka ereszkedik lefelé; az előtérben egy csolnakban ketten kelnek át; a háttérben pedig a környékbeli hegyek látszanak. Felirata:

UNGERN
Zweite Ansicht von Theben.

alól balra: gez: v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

~~Rm.~~, mér. a vk. 25.4: 35 cm.

135-92-17.

Dévény. T.3617.

A középtérben emelkedő szikla tetején látjuk a vár romjait, tövében az utat három alak élénkiti, mig a partnál dereglyék kötöttek ki; a Dunán jobbról bárka ereszkedik lefelé; az előtérben pedig balra egy férfi áll és néz a vár felé.
Felirata:

UNGERN
Ruinen des Schlosses Theben.

alól balra: gez: v. J. Alt.
jobbra: Druck v. Kunike.

Kny., mér. a vk. 25.7: 35.2 cm.

152- 135-92-16.

Kennicke
litogr.

Gil Ram
278.7

adópénzt azonnal utalj

Az összeg

sitettem.

Budapest,

A hivatalos másolat hit

irodavezető.

Kunike lőgyomata

Aet Jakab 1821-ben készített rajza után

Óbuda a Naptérfelől tekintve

57.

Reza: Lőcsép a régi Post-Budánál, Kolozson 1959

M. D. K.

KUNIKE

Malerische Dorfmeise

Scheiber Mária: Franz Jaschke Pest-budai látképei
Művészettörténeti Értesitő 1961. 2-4.sz. 197.e.

M.D.K.

KUNIKE

XIX századi grafikus Pesten

Scheiber Mária: Franz Jaschke Pest- budai látképei

Művészettörténeti Értesitő 1961. 2-4 . sz. 196.l.

Kunike

M.D.K.

Fokot-Ilt, Pest című napja után kônyomatot készített.

Budapest régen és most. Bp. 1923. 2 l.

M.D.N.

KUNIKE, Adolf

KONJIKUŠIĆ, Vladimir: Litografije naših naselja i predela u mapi „Donau-Ansichten" Adolfa Kunikea. = Rad 1989/1990 (1990) 225 - 242.p. ill. E

32.

M. S. K.

KUNIKE Adolf

Als Soldat 1848-49 budai naplójának
kiteprintása (1921)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 123. l.

Kuningyia Pál

ötvös

1715 Futak

Kapunagyarországi ötvösök 22 l.

— 1888: XVIII. 627. *D. Feti:* Vak vezet világtalant. — 1896, 1897: XVIII. 627. *D. Feti:* Vak vezet világtalant. — 1897: XVIII. 627. *D. Feti:* Der Blinde führt den Blinden. — 1898: XVIII. 627. *D. Feti:* Les aveugles. — 1901, 1904: XVIII. 627. *D. Feti:* Vak vezet világtalant.

Kuningyin Pável

ötvös.

Futakon, Bácsmegyében *Kuningyin* Pável volt
1732-ből nincs jelentés.

désre, hogy hol t
születési és tanul

Dr. Illésy János: Magyarországi
ötvösök 1732-ben. Arch. Ért.
1904 évf. 392. l.

ег van
mikor

gi nyomda Budapest.

Künitz Emil festő

MDK.

Dunántúli Népszava, 1945. I. évf. szept. 30.

„Vasárnap nyílik meg a Gebauer festőiskola kiállítása". G. I.

KUNKEL ANTAL, nyomdász

1909-ben Szombathelyen nyomdászsztrájk a Vasmegyei Nyomdánál. Ezzel kapcsolatban 23 nyomdász a heti bér és a hivatalos közegek szerinti bérveszteséggel ismert. A kér iratos feljegyzésből kitünik, hogy ki meddig sztrájkolt. Kunkel Antal bére: 24.00 kor. Vesztesége: 108.00 kor. 103.old

KUHTAR LAJOS: Nyomdászmozgalmak Szombathelyen / 1892-1914 / 89.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

Kunitz Emil festő.

MDK.

Dunántúli Népszava 1945. I. évf. okt. 28.
„Megnyílt a pedagógusok képzőművészeti kiállítása"
G. I.

Frantz Andony Kunitz, asztalosleg ény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685-től: "Frantz Andony Kunitz Von der merischen neistet Au3 mehren 1689 Ein dischler gesel fremt gesesen." 106. old

Batári Fereno: Asztalosleg ények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Andony,
Kunitz, Frantz, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nyek jegyzéke: "Kunitz, Frantz, Andony, Mahrischmeistet,
Morvao. 1689.". 116.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg nyek Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967
A Győri Múz. Évkönyve

Kunitz feloles Miklós

1007 H.-ét elodja a kópat (kis u. 37.)

Seitl: Bucolai kór 1957. 347. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kunkli Irén rajztanár M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Nőnapi képzőművészeti kiállitás

Hajdu-Bihar megyei Napló 1965. márc. 6.

MDK.

Kunkli Irén

Gyermekrajzkiállitáson szerepelt

Hajdubiharmegyei népujság 1965 ápr.18.

Kunkli Róza

Szeged a 24. negyed Öt-
tárlaton Hajdúnánás-on

N.N: ha nyílik a negyed
Öt- tárlat

Hajdu Bihari Napló 1969 XI. 30

KUNKOVÁCS László (fotó)

1984.szept.13. Magyar néprajzi hagyományok - Korniss Péter, Kovács Tamás, Kunkovács László, Lantos Mihály és Szalay Zoltán kiállítása Mexikóban.

Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ (fotó)

Épületősök, ősépületeki c, kiállitása Nyirbátorban 1984.

Emlékeztető naptár-Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

Kunkovács László

Kunkovács László festőművész válogatott munkáiból nyitottak meg kiállítást pénteken Szentendrén, a Pest megyei Művelődési Központban.

Magyar Nemzet 1984. V. 12.

Kunkovács László

— **Hagyományos halászat** címmel Kunkovács László fotóművész több mint száz képéből nyílt időszaki kiállítás pénteken a bajai Türr István Múzeumban.

Magyar Nemzet 1985. X. 5.

Kunkovács László

Ősépítmények címmel április 16-án 17 órakor, a Duna Galériában nyílik meg Kunkovács László fotóművész kiállítása. Megtekinthető május 24-ig.

Magyar Nemzet 1987. IV. 14.

Kun Iván László

fotóműve

Néprajzi tárgyú fotográfiái a Pataky Galériában.

(SZOT 1987-es ösztöndíjával)

Borus Géza

gépe

Új Tükör,

1988 febr. 12.

KUNKOVÁCS László

Fotó 1989.10.sz.

Csikós sparhelt és zacskós tej

Kunkovács László pásztorfotói

Pásztorokat fotózni mindig is jól jövedelmező fotográfusi foglalatosságnak számított, különösen a délceg csikóslegényekről készült fotóknak volt biztos piaca itthon és külhonban is.

De kit érdekelnek vajon a gazdagabb múltat ráncos, megfáradt arcukon hordozó, görbe hátú öregemberek, munkásszállási gettókba kényszerült fiaik, a korhadó kunyhók szerkezete és a szárított marhagané?

Balassa—Ortutay 750 oldalas, több kilós, reprezentatív *Magyar néprajza* az egyik leggazdagabban illusztrált tudományos munkának számít több száz néprajzi fotóval, de a dokumentumok készítőivel meglehetősen mostohán bánik: csak az impresszumban található ömlesztve, többek között *Balogh Rudolf, Escher Károly, Gunda Béla, Hevesi Iván, Kankovszky Márton, Kálmán Kata, Korniss Péter, Reismann János, Sugár Kata, Szerencsés János, Vadas Ernő* stb. neve, de a képek mellett semmi. Mintha például *Herman Ottó,* mint néprajztudós és fotós nem is létezett volna, vagy mondjuk Reismann János jelentősebb *néprajzi* fotós lett volna, mint ő. (Öt kötetes, új *Néprajzi lexikonunk* pedig, melyben Kunkovácsnak is több tucat képe szerepel, még csak meg sem említi a fotósok neveit!) Ritka véletlen folytán jutottam hozzá a *National Geographic* 1932. júniusi számához, melyet az Alföldnek és Magyarország bemutatásának szenteltek, s a „Natural color photograph"-ok mellett mindenütt gondosan ott szerepelnek a készítők nevei is, Hans Hildebrandé vagy éppen Balogh Rudolfé.

Nem tanulmányoztam át e cikk megírásakor az egész fotó- és néprajztörténetet, de azt tudom, hogy Kunkovács Lászlónak 120 000, a népi halászat, építészet és pásztorkodás stb. témakörét felölelő, páratlanul gazdag néprajzi tárgyú saját felvétele, magánarchívuma van, melyek az elmúlt 15—20 évben még fellelhető hagyományos népi kultúra dokumentumait őrzik, azokat, melyeket az idő és az 50-es évek bulldózer-agrárpolitikája még egyáltalán meghagyott.

Szaktudományos illusztrációk? Szociofotók? Fotóművészeti alkotások?

A Történeti Múzeumban megrendezett kiállítás egyik érdekessége volt, hogy a kiállított pásztorportrékhoz *dr. Henkey Gyula* antropológus adott embertani eligazítást (*turáni, pamíri, előázsiai* és *keleti mediterrán* típusok), e portrék mégis távol állnak egy antropológiai tankönyv szemből-profilból készített statisztikai illusztrációitól. Ezek az emberek élnek, dolgoznak, végzik a napi munkájukat mezítláb vagy csizmában, s nem egy IBUSZ attrakció kedvéért. Igazak és mélységesen őszinték, mint Kálmán Kata portréin. Számunkra mellékes, de nem árt tudni, hogy Kunkovács László személyes ismerősei, ugyanannak az Alföldnek a szülöttei, ahol ő is fölnőtt és a tanyákon tanítóskodott egykor.

Diane Arbus lefényképezte egy ismeretlen hulla lábát, a lábujjára akasztott dögcédulával, ami a boncoló szakorvos számára, szakmai szempontból, természetesen teljesen érdektelen, de döbbenetesen előrevetíti az ő halálát. A 68-as *Josef Koudelka* cigány hegedűsei szomorúak a szórakozó tömeg közepette, s tudjuk, hogy két év múlva el kell hagynia hazáját a szovjet tankokról készült fotói miatt. *Korniss Péter* lefotózta az ingázók örök hontalanságát-magányát a Nyugati pályaudvar csillogó metropolisz-forgataga előtt.

Kunkovács László egyik képén csalhatatlanul ott van a csikós sparhelt mellett üldögélő öreg pásztor konyhájában a propánbután palackos gázrezsó és az alumíniumlavór élettelen hüvösébe dobott szintetikus-zacskós tej. Egy általa jól ismert életforma tárgyilagos, tudományos és egyszerre művészi lenyomata.

És semmi pásztortűz, porfelhőt kavaró ménes, szárított gané, ostorcsattogtatás, kolompoló és kérődző gulya és botjára támaszkodva a pusztába révedő búsuló pásztor.

Futaki József

Felelős szerkesztő:
Gera Mihály
Szerkesztőség: Budapest IX.,
Mester utca 34.
Telefon: 1334-509
Levélcím: Budapest 1906
Kiadja a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat,
Budapest VII.,
Lenin krt. 9—11.
Telefon: 1222-408
Felelős kiadó:
Németh Jenő vezérigazgató
89-2641 Révai Nyomda,
Budapest
Felelős vezető:
Horváth Józsefné dr.

Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalban, a Posta hírlap-üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodáiban (HELIR) Budapest XIII., Lehel út 10/A, 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára
Előfizetési díj 1/4 évre 66 forint
Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat (H-1389 Budapest, postafiók 149) és külföldi bizományosai

HU ISSN 0427-0576

A szerkesztőség munkatársai:

Bán Gabriella
Berkovits György
J. Király István
Keslerné Fátrai Mária
Varga Jánosné

Művészeti szerkesztő:

Einhorn Péter

fotó

FOTÓSZAKLAP, MEGJELENIK HAVONTA

A TARTALOMBÓL

Csikós sparhelt és zacskós tej — Kunkovács László pásztorfotói (Futaki József) 434
A börtön után (Gera Mihály) 440
Válogatott vízióim 1. (Markovics Ferenc) 442
Száműzetések (Szabolcs Katalin) 444
Rafael Navarro diptychonjai (Michéle Chomette) 448
Lét — Terek — Baricz Katalin kiállítása 451
A fényképezéshez türelem kell — Magyar Állami Földtani Intézet (Szarka Klára) 463
A Leica hetvenöt éve (Gadányi György) 466
A filmrendező, aki divatfotós volt (Sz. K.) 474
Kamera tizenévesek kezében (— históriás —) 476
Fotószimpózium Bradfordban (Fátrai Mária) 477

1989/10

A borító színes oldalain
Baricz Katalin:
Budapest, Akácfa u. 60. és
Szabóky Zsolt: Santorini,

a belső oldalakon
Rafael Navarro

felvételeit közöljük

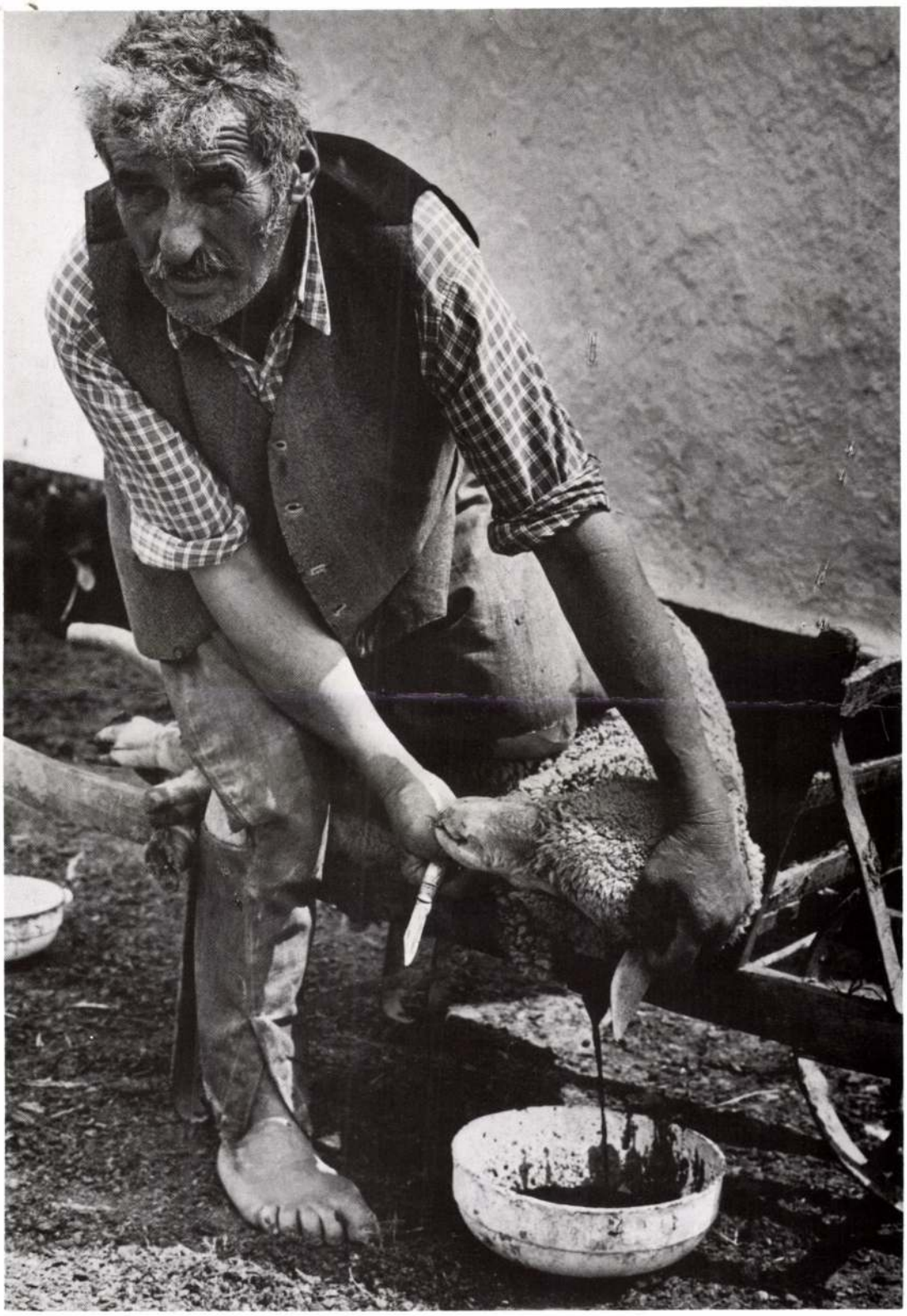

Fekete Miklós birkát öl (1981. Hajdúnánás)

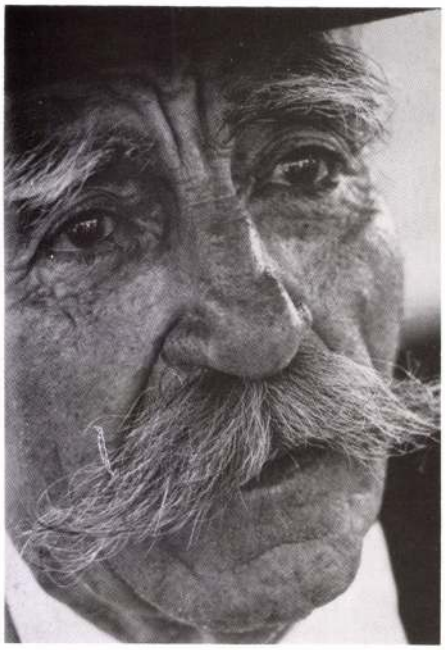

Gatyás Sárközi Imre juhász (1974. Nádudvar)

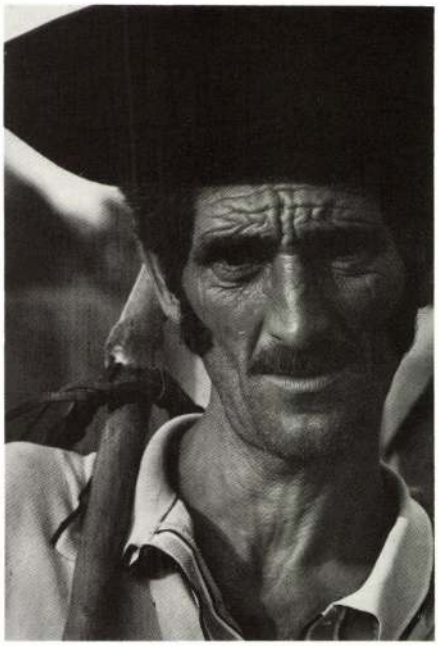

Zoltán Albert csordás (1982. Karcag, Tiszaszőlős)

Egy arc a Hortobágyról, Darnai Gábor kondás

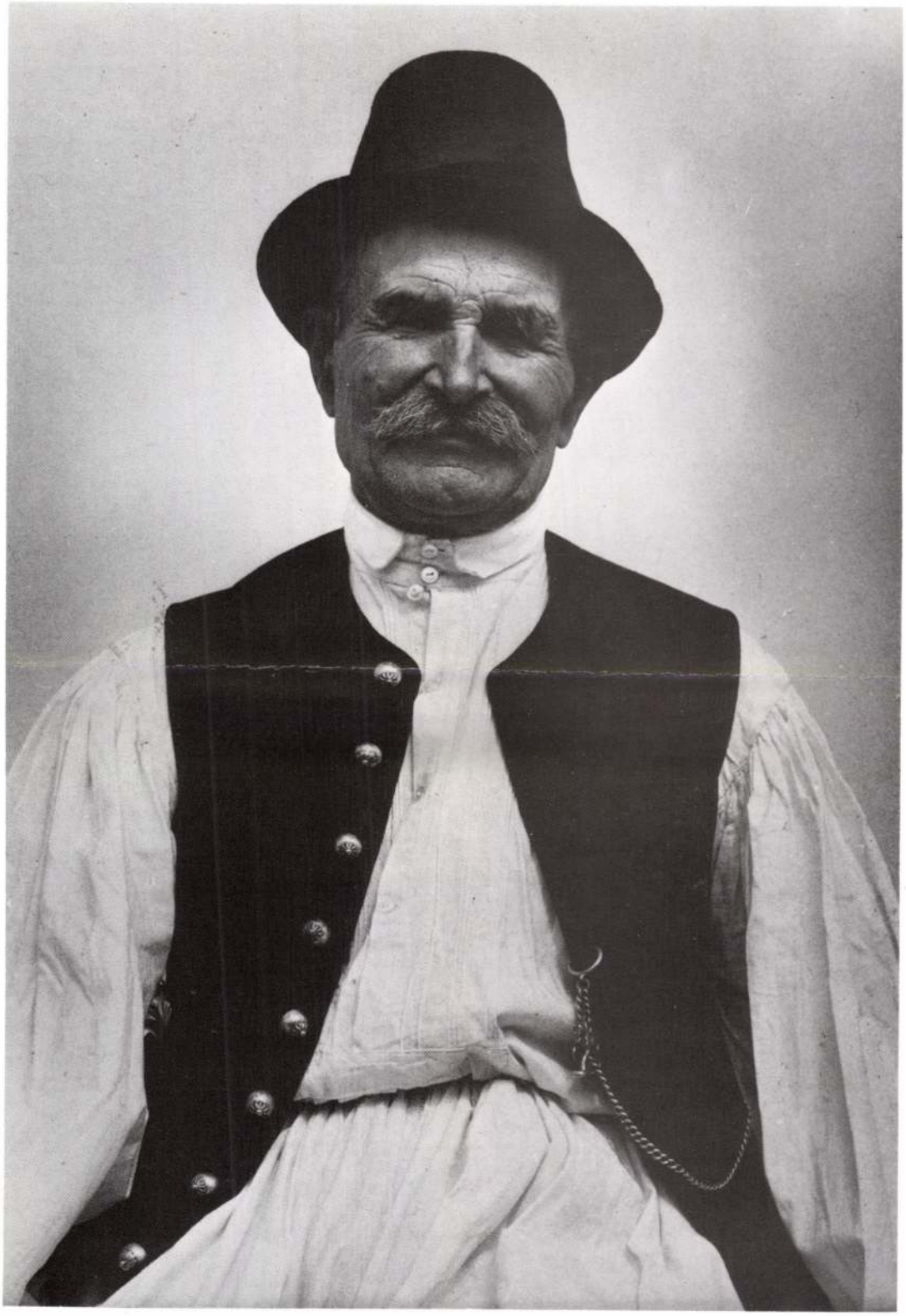

Csősz Sándor, az utolsó ökrösgazda (1975. Fülöpszállás)

Az angyalházi pusztán (1983)

Barátkozik a csordás és a juhász (1982. Tiszaszőlős)

Győri Sándor juhász a kunyhójánál (1982. Tiszafüred)

Péter Béla juhász otthonában (1981. Mártély)

A börtön után

Az országos fotópályázaton, mint ez köztudott, a bírálóbizottság Urbán Tamásnak ítélte oda az OFOTÉRT Vállalat Arany Kamera fődíját, ami sokak véleménye szerint megalapozott, bölcs döntés volt, hiszen egy évtizedek óta tartó, eredményes fotóriporteri tevékenységet tüntetett ki, emelt reflektorfénybe (amit egyébként Urbán meglehetősen nehezen visel el).

Úgy gondolom, nem érdektelen kezdeményezés, ha ebből az alkalomból, letérve a megszokott útról, nem a már elkészült munkáról beszélünk, hanem az éppen folyamatban lévőről, arról tehát, hogy mi foglalkoztatja mostanában Urbán Tamást?

Miután a büntetés-végrehajtási intézetek komor világát odahagyta és ott már csak nagyritkán tűnik fel egy-egy felvétel erejéig, tulajdonképpen nem ment nagyon messzire. A téma ugyanis, amin éppen dolgozik, szoros kapcsolatban áll a börtönökkel, az oda bezárt emberekkel.

Még régebben, a börtönriport készítése közben ismerkedett meg közelebbről az egyik büntetését töltő rabbal, aki egyébként ma már — éppen Urbán jóvoltából — nem ismeretlen ember. Szerepelt A rácson túl című kiállítás egyik felvételén, azóta pedig többször is láthattuk a lapok hasábjain, sőt, legutóbb már a televízió képernyőjén is feltűnt. Urbán tudta, hogy ismerőse mikor szabadul, érte ment és azóta rendszeresen rögzíti életének jelentős eseményeit. Első olvasásra bizonyára a téma felszínessége tűnik fel, az a borzongató izgalom, amit egy szabadon járókelő rab jelent a civil ember számára. Urbánt azonban most sem a felszín érdekli, nem a gyorsan kihunyó szenzációra kíváncsi, hanem arra, ami a mélyben rejtőzik. Nem az egyedi eset ragadja meg, legyen az bármilyen szomorú és tragikus is, hanem az a jelenség, amely az egyén életének eseményei-

FOTÓ: KURUCZ ÁRPÁD

Bár a körülményekhez képest Boszniában jelenleg nyugalom van, a magyar műszaki alakulat biztonságérzetét kedvezően befolyásolta, hogy a magyar parlament döntését követően visszakapták a kiutazásukkor leadott gépfegyvereket.

Eddig szerencsére semmilyen atrocitás nem érte az SFOR kötelékében szolgáló magyar katonákat, ennek ellenére a páncélozott szállítójárművekre felszerelt géppuskák tényét örömmel nyugtázták – tudtuk meg *Stikel János* alezredestől.

Az okucáni műszaki kontingens szóvivője elmondta: a magyar katonák nemrég ünnepelték kinntartózkodásuk ezredik napját, s ebből az alkalomból jóleső érzéssel fogadták az új honvédségi vezetők látogatását. A katonák hangulata jó, a terveknek megfelelően, kiegyensúlyozottan végzik feladatukat. A két és fél évvel ezelőtt átadott Zsuzsi híd óta jelenleg már Tuzla és Szarajevó között a 27. hidat adták át a forgalomnak, amely egy fő közlekedési útvonal bekapcsolását tette lehetővé. (Jelenleg a 28., 157 méter hosszú híd készül, amely a Boszna folyó fölött ível át. – a szerk.)

Stikel János az eddigi tapasztalatok alapján jóleső érzéssel állapította meg: a NATO-katonákhoz képest legfeljebb a javadalmazásukkal vannak elmaradva. Sok tekintetben még felkészültebbek is nyugati társaiknál, mivel az itthoni pénzszűke miatt többoldalú képzésben részesültek, amit Boszniában most jól tudnak kamatoztatni. Az SFOR-parancsnokságtól eddig is számos elismerést kaptak.

Az Okucániban szolgáló katonák ellátásáról szólva megerősítette: semmiben nem szenvednek hiányt, legfeljebb az otthoni média adhatna gyakrabban tájékoztatást kintlétükről. Ne csupán kampányjelleggel, vagy ha delegáció érkezik a táborukba, írjanak róluk, hanem a hétköznapi, embert próbáló helytállásaikról is – vélekedett a szóvivő.

ROZGICS MÁRIA

Szabó Ausztriában

Kétnapos hivatalos látogatásra – delegáció élén – Ausztriába utazott *Szabó János* honvédelmi miniszter, aki *Werner Fasslabendnek*, az osztrák szövetségi védelmi miniszternek a meghívására vesz részt a honvédelmi miniszterek találkozóján. November 9-én és 10-én Bécs ad otthont a Közép-európai Nemzetek Együttműködése Békefenntartó Műveleteknek – CENTCOOP –, amelyen a magyar honvédelmi tárca vezetője is jelen lesz. Szabó János kedden a Radisson SAS Hotel dísztermében nemzetközi sajtótájékoztatón számol be tapasztalatairól.

R. M.

Ótörök kőemberek

Kunkovács László fotókiállítása

Kerecsensólyom, a mongóliai kazakok kedvence röppen föl előttünk, mintha mutatni akarná az utat. Ölgij város temetőjében járunk: a kopott, töredezett falú kunyhósírok közt alkonyi csend honol; azután a jurtákat látjuk, a színes belső tereket, ahogy bent hallgatja a család az öregek meséit.

És jönnek a kőemberek. A *Kunkovács László* által felfedezett, és az Országos Műemlékvédelmi Hivatal pincegaléria-jában kiállított remek fotósorozatban megörökített kőistenek. A sztyeppövezet néma tanúi: az esőverte, bálványszerű szobrok. „Hajdan ezer és ezer állott a végtelen pusztákon – írja katalógusában a művész. – A mai Ukrajna területén találtakat a kipcsak török nyelvű kunoknak tulajdonítják, akik a XI. század közepétől a mongol invázióig éltek ezen a tájon."

Kunkovács, mint mindig, fáradságot nem ismerve járta be fényképezőgépével a belső-ázsiai térségek kőembereit, akik Délkelet-Kazahsztán, Kirgizisztán, Mongólia és a dél-szibériai Altaj és Tuva fűtengerében őrködnek. Szépek, ősöregek, vénségesek, szélverte, napégette, sebzett arcúak. Nagyok, óriás fejűek, félalakosak, kettétöröttek, alig láthatók: fehér-szürke kőkiáltások a végtelen puszta közepén.

Szótlanok, mégis beszédesek ezek a szobrok. Szemükben a nagy titkokkal, kőszájukon a néma szavakkal: keressük az ősöket. Mögöttük ott van a VI–VIII. század föltámadó történelme, szinte halljuk, ahogy lovasok vágtatnak, régvolt nomádok ülnek köréjük a mély csöndben, kőcsészéjüket ők is megemelik, hogy igyanak a többiekkel a halotti toron.

Kőbe vésett, megkopott szövegeket olvashatunk, rég elsüllyedt századok üzeneteit. Őseink, bölcs atyáink így dacoltak az idővel, hogy emlékük ott derengjen a porlepte alkonyatban. Köszönet Kunkovács Lászlónak, aki megosztotta velünk új felfedezése kincseit. Hányadik ajándék ez? Talán ő se tudja. Három évtizede már, hogy járja Magyarországot: megörökítette a népi pásztorkodást, halászatot, agrártörténetet, szokásokat, kézművességet. Azután a szomszéd országokba és a Balkánra látogatott el, a sztyeppékre és a tajga népei közé.

Itt az ideje, hogy a szakma komolyan megbecsülje ezt a kivételes életművet! Államalapításunk és ezredfordulónk ünnepeinek szép ajándéka lehetne egy Kunkovács-kötet: múltunk megismerése nélkül jelenünk is szegényes, jövőnk pedig elképzelhetetlen.

FENYVESI FÉLIX LAJOS

Nagy Nap. 1998 okt. 9.

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ

Fókusz 1998 okt. 31.

A Magyar Nemzet galériája

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal pincegalériajában november 15-ig látható Kunkovács László Ótörök kőemberek című kiállítása. A tárlat, túlzás nélkül, szenzációsnak mondható. A képeken sorjázó bálványok ugyanis ilyen számban kizárólag Kunkovács kiállításain, illetve gyűjteményében „találkoznak". Legtöbbjük már különböző gyűjtemények vagy szerény helyi múzeumok nem túl sokra értékelt darabja, de számos közülük a fényképezve kutató fáradságos és tiszteletre méltó következetességgel lebonyolított utazásainak köszönheti „közszereplését". Elterjedtségük megegyezik az ótörök népek egykori vagy mai elhelyezkedésével, vagyis Mandzsuriától a mai Ausztriáig húzódik. De nemcsak térben, időben is tág határok közé illeszthetők: a III. és XII. század között születtek. Ezen a kiállításon többnyire a belső-ázsiai térség emlékeivel találkozunk. Első és meglepő felfedezésünk az, hogy nem találunk köztük két azonosat, valamennyi egyéniség. Közös vonásuk csupán annyi, hogy mindegyik ivóedényt tart a kezében, jelezve, hogy az elhunyt ős is résztvevője a sírját megtisztelő emléklakomának. A bálványok kezében viszontlátjuk azokat a serlegeket, ivókürtöket, csuprokat, talpas és füles csészéket is, amelyek számunkra a bócsai, tépei, kunbábonyi, ozorai, kunágotai, kiskőrösi, nagyszentmiklósi, Maloje Perescsepanó-i kincsekből már jó ideje ismertek. Segítségükkel a kővitézek korának megállapítása vagy szűkebb népcsoporthoz kapcsolása is könnyebb lehet.

ek a tulajdonosoknál

elhajtók?

megváltozott, ezért várható volt a többségi csomagért folyó harc felerősödése. A mára ismertté vált Aragó cég először névtelenül próbálta meg a részvények felvásárlását, majd a tőzsdén felhajtott részvényár tükrében emelte az árfolyamot, és sikerült a bankhoz hasonló részvénycsomagot összegyűjtenie, vagy saját kézben, vagy érdekköréhez tartozó társaságokkal együtt. A történet az októberi rendkívüli közgyűlésen jutott nyugvópontra, amikor a társaság vezetőségében idén másodszorra vezetőcserék történtek úgy, hogy a két meghatározó tulajdonos felosztotta egymás között a posztokat.

Fent már utaltunk a kevésbé likvid részvények között végigsöprő hullámvasútra, ám csak a spekulánsokra nem alapozhatóak a feltevések. Az elemzők az augusztusi tőzsdei krachok nyomán nagyon szűkszavúakká váltak, pedig lenne miről beszélniük, hiszen az orosz válságtól krízishelyzetbe került társaságok meggyengült árfolyamai kedvezőek a tulajdonosi kör átrendezésére.

A Graboplastnál különösen érdekes az ármozgás, hiszen e cég eredményét nemcsak az orosz válság miatt kialakult kintlevősége, illetve a legyártott, de fizetés hiányában le nem szállított készlete rontja, hanem a vezetőség kénytelen volt elismerni veszteségét a csődbe ment LaSalle Értékpapír Rt.-nél is. Ráadásul egyelőre sem a BÉT titkársága, sem az ÁPTF nem nyilatkozott arról, hogy vizsgálják-e a Graboplast LaSalle-nál kötött ügyleteit, hiszen a társaság saját bevallása szerint azt a kétmilliárd forintot forgatta meg ott, amely korábbi kötvénykibocsátásából származott, és akvizíciókra gyűjtötte össze. E kérdés megmaradt: vajon spekulációval veszetett el a pénz, és a háromnegyedéves mérlegnél erre kitér-e majd a Graboplast. Tehát számos ok lenne a részvény nyomott árfolyamára, és e helyett szeptember végéhez képest most mégis 17 százalékkal magasabb a papír tőzsdei ára..**(kecskeméti)**

Jövőre drágul a

A kockázat r

(Folytatás az 1. oldalról)

A *Generali Budapest Biztosító Rt.* a díjkalkuláció során ugyancsak figyelembe vette a biztosítottak lakóhelyét, életkorát, a gépkocsi fajtáját, a motor hengerűrtartalmát, valamint az okozott kár gyakoriságát – válaszolta lapunk kérdésére *Jákfalvi* Zoltán gépjármű-biztosítási csoportvezető. A természetes személyek különböző díjakategóriába sorolódnak aszerint, hogy Budapesten, a városokban vagy vidéken élnek-e, illetve milyen korosztályhoz tartoznak: életkoruk 25 év alatti, 25 és 40 év közötti vagy negyven év feletti. A társaság megkülönbözteti továbbá a korábban kelt, vagy az újonnan kötött szerződéseket is, előbbiek javára.

A budapesti lakhelyű polgárok tulajdonában lévő – a 850 köbcenti alatti és 2000 köbcentiméter feletti hengerűrtartalom skáláján – öt kategóriába sorolt személygépkocsik esetében a társaság plusz öt százalékban tér el a Pénzügyminisztérium által jövő január 1-jétől meghatározott bázisdíjtól – mondta a csoportvezető. A jövőre megadható legmagasabb bónusfokozat 35 százalék, azaz maximum ennek megfelelő összeggel csökkenhet a díjtétel. E feltételek tükrében például egy vidéki magánszemély, akinek Trabant gépkocsija van, s a legnagyobb bónuszfokozattal rendelkezik, 8568 forint kötelező biztosítást fizet egy évre. Ugyanilyen paraméterekkel egy 25 évesnél idősebb fővárosi trabantostól 9984 forintot kérnek. Az 1300 köbcentiméteres személygépjárművel rendelkező autótulajdonosok – akinek például Ladájuk vagy Golfjuk van – vidéken 14 184, míg Budapesten a 25 évesnél idősebbek 16 536 forintos biztosítást köthetnek. A luxusautók után többet kell fizetni: egy 3000 köbcentis kocsi után vidéken 38 196, a fővárosban pedig – ugyancsak a 25 évesnél idősebb személyek esetében – 44 544 forint a biztosítási tarifa.

Jákfalvi Zoltán kérdésünkre megerősítette: január 1-jétől a casco díjszabása is változik. Az emelés általános elve az infló-

Tizenkettedik alkalommal volt Budapesti Búcsú – fotókiállítás, dzsessz, próbalabirintus

Vitéz László fitneszprogrammal

MAGYAR HÍRLAP
2003. jún. 20

Herczeg Dóra

Tizenkét éve intettünk búcsút az utolsó szovjet katonáknak, azóta ezt az évfordulót mind több kulturális programmal ünnepelik országszerte. Budapesten ezen a hétvégén is számos nyárköszöntő mulatsággal találkozhattak azok, akik strandolás helyett a Városligetet választották. Az érdeklődők négy helyszínen találtak kedvükre való rendezvényeket.

Maguk a szervezők is meglepődtek – mesélte Koch Andrea főszervező –, hogy Schobert Norbi duci tornájára mennyien voltak kíváncsiak. A Kós Károly sétányt ellepték a reggeli mozgás szerelmesei. A Vajdahunyad vára a családosoknak kínált egész napos interaktív foglalkozásokat, kézműveskedést, ügyességi játékokat. A kicsiket alig tudták elrángatni az Illaberek Próbalabirintusból, lovagolhattak, íjászkodhattak, ha pedig kifáradtak, a fapadokról élvezhették például Kemény Henrik Vitéz László bábjátékát, a népzenei együttesek koncertje mellett.

fotó: Hornyák Dániel

A jókora közönséget vonzó gólyalábasok minden népünnepélyen közkedveltek

A szülők azért elcipelték a gyermekeiket Kirgizisztán jurtáihoz, hiszen két fotókiállítást is megtekinthettek, a Tengir-Too együttes muzsikáját hallgatva. A hőség ellenére tolongtak a családosok a Kunkovács László etnofotográfus képeit bemutató jurtánál. A Balogh Rudolf-díjas fotográfus a Kárpátoktól Mongóliáig terjedő sztyeppövezet történelmének néma tanúit, a bálványszobrokat fényképezte. „Mami, minden kavicsbaba más!" – csodálkozott az egyik kisgyerek a kővitézek felvételei láttán. A másik jurta Magyarkutatók nyomában Közép-Ázsiában címmel adott otthont a tárlatnak. Kárpáth Imre fotóriporter és Pásztor Emília expedíciójáról meséltek a képek. Lovon és gyalogszerrel nyolcezer kilométert tettek meg, hogy megörökítsék a kirgiz pásztorasszonyt, tevekaravánt, törzsfőnököt...

A Ricardo Salsa Club színpadra lépésekor felcsendülő latin dallamok vonzották a publikumot a Kós Károly sétányra, fél óra elteltével már a lezárt úttest is megtelt a latin-amerikai táncot lejtő párokat figyelő emberekkel. A kultuszfilmmé lett Dirty Dancing zenéjére ugyancsak készült koreográfia, az ismerős dalokra néhány házaspár is ropni kezdett. A Liget Jazzig azonban várni kellet még két órát, így a legtöbben a Kós Károly sétány Búcsú Promenádját részesítették előnyben: a gólyalábasok, mutatványosok, bábosok, táncosok, színpompás kavalkádját. Fél nyolc körül már gyülekeztek a baráti társaságok a pódium melletti sörsátorban. A Liget Jazzre jöttek el a legtöbben. Nem is csoda, hiszen Szakcsi Lakatos Róbert zongorista, Fekete Kovács Kornél trombitás, Hárs Viktor bőgős és Pusztai Csaba dobos, Joe Beck amerikai gitárossal, Miles Davis egykori partnerével állt pódiumra.

Vasárnap, a határon túli fiatalok nyitották a mulatságot, az Erdélyből és a Felvidékről érkezett népzenei együttesek muzsikáltak a sétányon, a Vajdahunyad várát a kicsik foglalták el. Nekik szólt délután a Bors néni és vendégei című musical, csupa jól ismert dal a Muzsika hangjából, az Ózból, A dzsungel könyvéből, a Padlásból. Lapzártánkkor már pakolták a székeket és a fapadokat a Hősök terén a Budapesti Búcsú záróeseményére, a Tánc-koncertre. A gálára a Danubia Ifjúsági Szimfonikus Zenekart, Sebestyén Mártát és a Muzsikás együttest, valamint Román Sándor ExperiDance Tánctársulatát hívták meg a szervezők.

Törvény készül az ingatlankamaráról

A vétség akár eltiltással is járhat majd

Nem lehet a farkastörvényekre bízni, hogy milyen irányban fejlődjön az ingatlanszakma – mondják az Ingatlanfórum képviselői. Az önálló, egyéni tagságon alapuló kamara megalakulását szorgalmazó szakemberek úgy ítélik meg, hogy a szakma nagy része egy alulról szerveződő, erős kamarát alapfeltételnek tart ahhoz, hogy az ingatlanszakma európai színvonalúvá váljon.

Az elmúlt tizenhárom év – amelyben megszületett a magyar ingatlanpiac – a gazdaság minden szegmensében az esetlegesség, a kialakulatlanság jegyeit hordozta magán mindaddig, amíg valamennyire átláthatóvá nem váltak a rendszerek, a játékszabályok és a lehetőségek. Az ingatlanszakma sem volt más helyzetben, sőt. Hat-hét éve, amikor világossá vált, hogy ez egy különlegesen magas profitot termelni képes ágazat, természetes módon látott benne fantáziát sokszor még az is, aki korábban ingatlannal még csak nem is találkozott (a saját lakásán kívül). A szabadság – a rendszer kiépítetlenségével együtt – e téren azt is jelentette, hogy akár fejlesztésbe, akár forgalmazásba belekezdhetett bárki. Nem volt kötelező szakmai végzettség, felelősségbiztosítás, és szinte nem volt kockázat sem. A minősített ingatlanszakemberek mára felismerték: a szakmai megtisztulás, ennek következtében a presztízs visszaszerzése csak akkor lehetséges, ha sikerül kiszűrni a hozzá nem értő jó szándékúakat, a nyerészkedni akaró kóklereket és a tisztességtelen üzleti magatartást tanúsítókat egyaránt.

Néha tényleg nem árt kitekinteni határainkon túlra: Franciaország, Anglia, Németország, vagy akár a szomszédos Ausztria szintén átment ugyanezen a zavaros folyamaton, csak kicsit korábban. Nem haszontalan a tapasztalataikat tanulmányozni. Kemény szakmai kamara, képzés, érdekérvényesítés és jogosítványok jellemzik ezen országokban az ingatlanszakmát, nem utolsósorban olyan alapjogszabályok, törvényi háttér, amelyek komoly szankciókat fogalmaznak meg, és egyértelműen meghatározzák az ingatlanpiac szereplőinek mozgásterét. De itt van a közeli Horvátország, ahol a szakmai érdekképviselet egyszerűen „átvette az irányítást"; kizárják a piacról azokat, akik rontják az ingatlanszakma megítélését.

Egy dologban azonosak a folyamatok. Sehol nem felülről jövő, az állami szervek által szorgalmazott vagy létrehozott kamarák működnek. A szakma összefogott, és ehhez volt partner a hatalom. Magyarországon sem lesz ez másként – fogalmaz Borsi László, az Ingatlanfórum tagja. A szakember hozzáteszi, hogy a tizenkilenc legerősebb szakmai szervezet által két éve megalapított Ingatlanfórum az első lépés afelé, hogy átlátható, megbízható és nem utolsósorban ellenőrizhető legyen az ingatlanszakma. Fontos, hogy megállapítható legyen az egyéni felelősség, és hogy megfelelő jogosultságok alapján szankció követhesse az etikátlan, tisztességtelen magatartást, akár a működési engedély bevonásával is. Ez egyaránt érdeke a piacon dolgozóknak és az ügyfeleknek. A fórumban a piac különböző szegmensében dolgozók (fejlesztők, forgalmazók, értékelők, kereskedelmi ingatlanokat hasznosítók, képzéssel foglalkozók) kerültek egy platformra. Borsi László hangsúlyozta, hogy a kormány, sőt a parlamenti ellenzék is támogatja a kezdeményezést, vagyis az egyéni tagságon alapuló szakmai kamara megalapítását. Ehhez valószínűleg önálló törvényt kell elfogadnia a parlamentnek.

A törvény-előkészítő munka már megkezdődött, és fél éven belül eredménye is lehet – mondta Sztranyák József, az Ingatlanfórum törvény-előkészítő bizottságának elnöke, aki hozzátette, hogy a szakmával kapcsolatosan már most is vannak előírások, jogszabályok, azonban ezek betartását senki nem ellenőrzi. Az ügyfelek érdeke, hogy a tagok leinformálhatóvá váljanak, hiszen ma senki nem tudja, hová fordulhat panaszaival vagy a szolgáltatókkal, szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdéseivel. Azt is el szeretnék érni, hogy – az ügyvédekhez hasonlóan – kizárólag kamarai tagok dolgozhassanak az ingatlanszakmában. Ezzel együtt kellene járnia annak, hogy a kamara számon kérhesse tagjait, és például etikai vétséget akár kizárással (vagyis a hivatás gyakorlásától való eltiltással) is lehessen büntetni. *asz*

Mikor zárhatnak be egy üzletet?

Vassné Halmai Anikó

Adósarok

Az ingatlantulajdonosok sokszor nincsenek tisztában azzal, hogy üzletüket az adóhatóságnak is joga van bezárni. Az üzlet fogalmát meghatározza és az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásáról rendelkezik a 4/1997. (I. 22.) kormányrendelet. Ebből kiderül, hogy az üzlethelyiség lezárására az adóhatóságnak meghatározott okok esetén van lehetősége: számla-, nyugtaadási kötelezettség ismételt mulasztásakor, be nem jelentett alkalmazott foglalkoztatásakor, illetve igazolatlan eredetű áru forgalmazásakor.

A számla-, egyszerűsített-számla-, számláthelyettesítőokmány- vagy nyugtakibocsátási kötelezettségnek az első ellenőrzéstől számított egy éven belül történő ismételt elmulasztása esetén rendelhető el az üzlet lezárása. Az adózó ilyen mulasztásait az adóhatóság nyilvántartja, mert a helyiség lezáratásának a feltétele a többedszeri mulasztás feltárása. Nem lehet lezáratni az üzletet, ha az az adózó lakásában van, vagy a lakástól műszakilag el nem különíthető. Nem ad a jogszabály lehetőséget az üzlet lezáratására akkor sem, ha a településen a lezárandó helyiség üzletkörébe tartozó helyi alapellátási szükségletek kielégítését akadályozza. (Például nem zárható be a település egyetlen ABC-je, fodrásza vagy patikája.)

A lezárás csak korlátozottan alkalmazható abban az esetben, ha a mulasztást elkövető adózó a tevékenységét más adózóval egy helyiségben folytatja. Ez esetben a lezárást a helyiségnek csak a mulasztó fél által használt részére, vagy a tevékenysége gyakorlásához használt eszközeire lehet elrendelni akkor, ha ez technikailag megoldható.

A lezárás időtartama a mulasztások számától függ. Az első ellenőrzéstől egy éven belül második alkalommal történő számla-, nyugtaadás elmulasztásakor hat, a harmadik alkalommal tíz, a negyedik és minden további alkalommal húsz napra zárható le az üzlet, függetlenül attól, hogy a második és a további ellenőrzések között milyen időtartam telt el.

Be nem jelentett alkalmazott foglalkoztatása, illetőleg igazolatlan eredetű áru forgalmazása esetén az adóköteles tevékenység célját szolgáló helyiség első alkalommal 12 nyitvatartási napra lezárható, vagy (a tevékenység jellege szerint) az adóköteles tevékenység gyakorlása ugyanezen időtartamra felfüggeszthető. Ismételt előfordulás esetén a lezárás, illetőleg a felfüggesztés időtartama hatvan nyitvatartási nap.

Az üzlet lezárásának kezdőnapját úgy kell kitűzni, hogy az esetleges romlandó áruk, élő állatok elhelyezésére vagy elszállítására elegendő idő (23 nap) álljon rendelkezésre.

A helyiséget az adóhatóság pecséttel zárja le.

KUNKOVÁCS Lajos

VALACHI Anna: A megújítás tartománya
művészetében. Beszélgetés
Kunkovács Lajossal =
Fotóművészet, 1989/4.
28–33. 52–53.
ill. rez. é.

XX. sz. 45. u / Miskolc

KUNKOVÁCS László

FUTAKI József: Csiky's sparhelt és zacskós tej. Kunkovács László pásztorpotoi =
Ifjú, 1989/10.
434–439. ill.
vö. R. É. G.

XX. n. 45.– / Merkurk

Kunkovács László

fotós

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ fotóművésznek két kiállítása nyílt meg hétfőn a szekszárdi Babits Mihály Művelődési Házban. Az egyik tárlat csaknem száz művészi dokumentumképe a hagyományos halászat sok érdekes eszközét és módját tárja a nézők elé, a másik az úgynevezett ősépítményeket.

Népszabadság, 1989. febr. 14.

Kunkovács László (Bp)

Motobággi Alvolótáborban

Feriepapi Gyalekia

1995 sept 13-ott 4

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

1997. VIII. 23-24

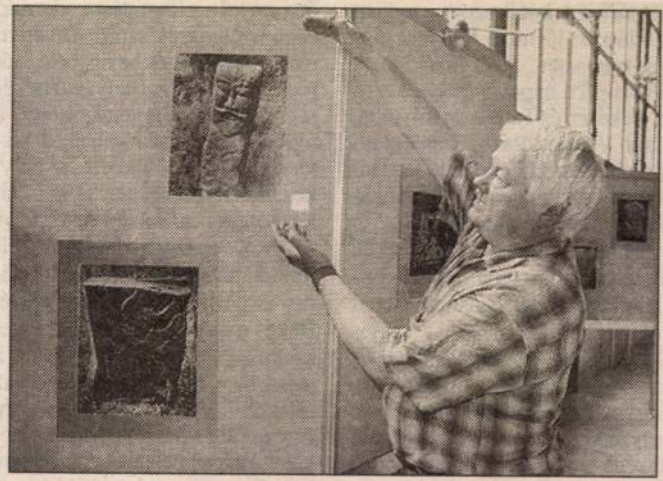

Kővitézek, kőamazonok. A fényképezés különös területének hódol Kunkovács László fotóművész: a belső-ázsiai sztyeppéken található ősi szobrokat, kővitézeket és kőamazonokat örökíti meg útjai során. A Néprajzi Múzeumban most bemutatta az ótörök népek faragásait ábrázoló fotóit.

FOTÓ: FEB/DIÓSI IMRE

KUNKOVÁCS László

Honismeret, 1990.1.sz.

TÁRLAT

„Nekifeszülve a teljesíthetetlennek…"

Arcképvázlat Kunkovács László fotóművészről

Fél évtizede rendszeresen hozzá fordulok, adjon képet ilyen-olyan cikkeim illusztrálására. Legyen a témám bármi, ami a néphagyománnyal kapcsolatos: hortobágyi pásztoroktól a széki aprók táncházáig, palóc népviselet, busójárás, lakodalmas kalács vagy halászóeszköz. Megbízható, gazdag archívumú munkatárs – mondhatná bárki.

Néhány közös munka kapcsán – egy al-dunai néprajzi gyűjtőút, a Tiszaladányban rendezett fotóstábor, melynek ő volt a vezetője – közelebbről is megismerhettem törekvéseit, gondjait. Néhányszor láthattam, hogyan dolgozik a „terepen". Megsejthettem alkotói nagyságát, művelődéstörténeti jelentőségű munkásságának semmivel se mérhető értékét.

„Endrődön születtem 1942-ben. Voltam tanyai tanító, mezőgazdasági újságíró, fotó tantárgyacskámmal évekig megbújtam egy művészeti főiskolán, éltem szabad pályán, mint fotóművész. Most egy képszerkesztői státus ad kenyeret. Közben fényképezőgépemmel összehordtam magamnak kora gyermekkorom emlékképeit, a falvak és tanyák múló világát – nekifeszülve a teljesíthetetlen feladatnak" – vallja egyik kiállítási katalógusában.

„Összehordta" magának gyermekkora emlékképeit, a békési, sárréti, nagykunsági táj, a szűkebb szülőföld emlékeit, aztán tágult a kör. Egyre több képet gyűjtött. Tegyük hozzá, nemcsak magának, hanem valamennyiünknek, a jövőnek.

Két évtized alatt több mint százezer néprajzi témájú képet készített. „Új összefüggéseket keresek: megsejtéseim és felismeréseim magyarázatához vagy megerősítésére először is fényképes adatok tömegét kell begyűjtenem. A fényképezés műveletének csakis jelen ideje van, a hozzákapcsolt tevékenység tehát mai valóságunk újfajta kutatási módszere is lehetne. Hol az a gigantikus múzeum, ahová a képeimmel konzervált százezernyi valóságlenyomat tárgyakká visszaváltoztatva egyáltalán beférne?" – írja egy helyt.

Nincs olyan gigantikus múzeum sehol a világon, s amit Kunkovács László „a látható világ birtokbavételének csodaszerszámával", a fényképezőgépével megörökített, lassacskán az életből is véglegesen kiveszik. Előbb a perifériára szorul, majd örökre eltűnik.

„Az építészet kristálytiszta ősformáit a paraszti gazdálkodás udvarbeli tákolmányaiban láttam meg. A kerek ólakat, kőlábas kukoricagórékat, kinti kemencéket és pásztorépítményeket az elmúlt másfél évtizedben kutattam fel a Nagyalföld tanyavilágában és pusztáin" – közli az Ősépítmények című kiállításának katalógusában.

A múlt nyáron rekkenő hőségben kutyagoltunk egy bodrogközi falu marhalegelőjén. A kiaszott rét közepén folydogáló sekély, zavaros vizű csatorna felé tartottunk egy kisgyerek, egy öreg és két fiatal cigány férfi társaságában. A férfiak, a falu közismerten kiváló orvhalászai, titkos rejtekből előszedett ősi halászóeszközeikkel hamarosan munkába kezdtek. Az öreg tapogatóval lépegetett a térdig érő víz közepén, az egyik ifjú villámgyors mozdulatokkal, puszta kézzel kapta el a vízinövények közé bújt halakat. A másik hatalmas rúdon merítőhálót eresztgetett a vízbe. A kisgyerek közben szöcskéket fogdosott s egy dobozba gyűjtögette. Kunkovács László lázasan csattogtatta gépét, igyekezett megragadni minden mozdulatot.

A két-három órás halászat eredménye néhány kiló hal és több tekercs felvétel. Már csak egy kiállításon láthattam újra a jeleneteket. Az egyediben az általánost, az egyszeri és mégis örök képeket. A „halászó embert".

A hídi vásárban (1981)

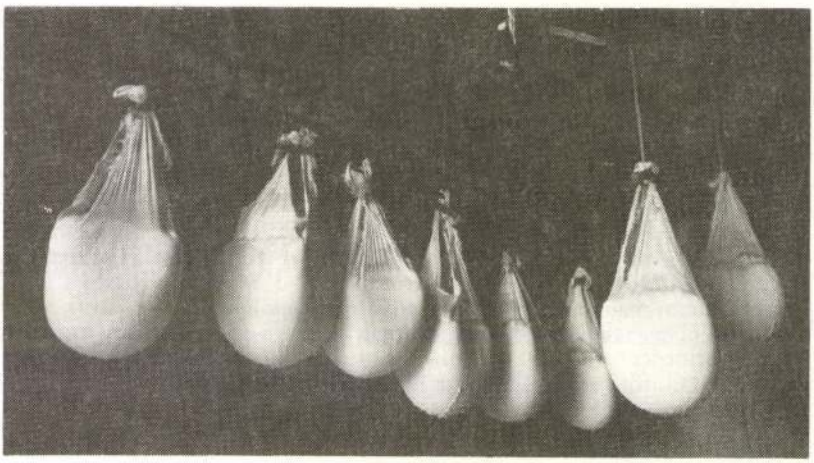

Szikkadó juhgomolyák (Hajdúböszörmény, 1978)

Pásztoremberek

Kunkovács László felvételei

Tűzszerszám: acél és kova (Derecske, 1978)

Kondás a Hortobágyon (1980)

Az angyalházi legelőn, Hajdúszoboszló határában (1983)

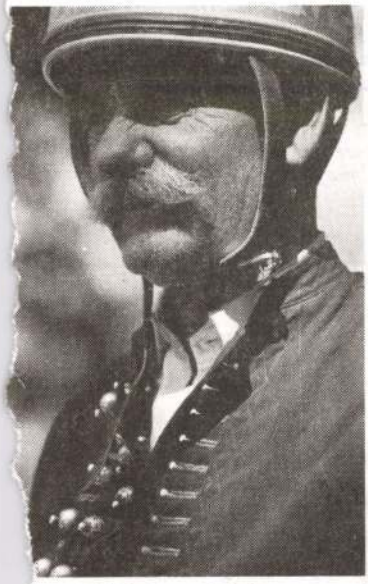

Sebők Imre juhász motorossisakban (Szentes, 1987)

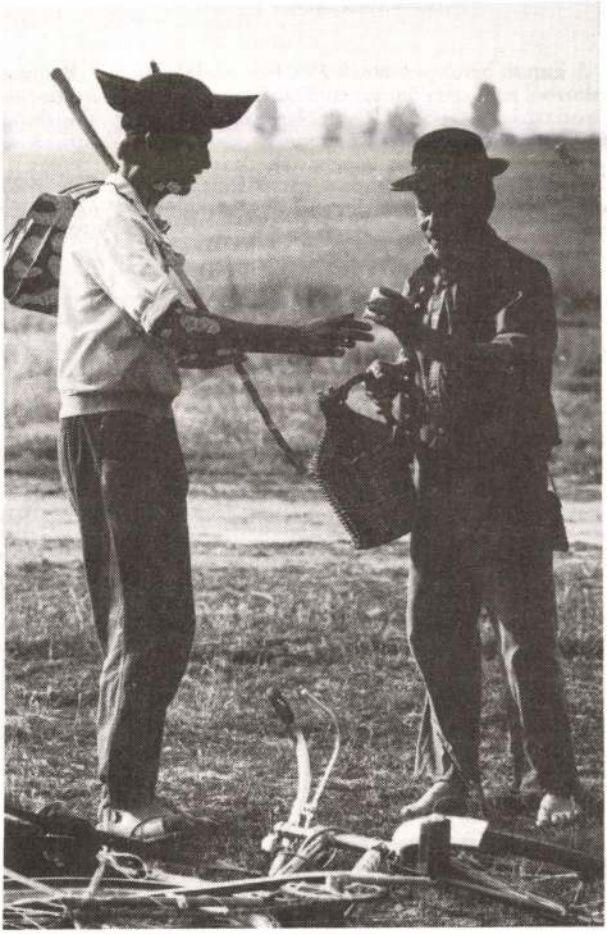

Barátkozik a csordás és a juhász a tiszaszőlősi legelőn (1982)

Kunkovács László képei néprajzilag hitelesek s – nálam illetékesebbek állítják – a tudományos precizitás minden ismérvének megfelelnek. A tudományos ismérveken túl azonban a művészi látásmód is jelen van ezeken a képeken. Kunkovács tudatosan törekedik e két szemléletmód egyesítésére. „Sohasem törődtem bele, hogy specializált korunkban a valóság megközelítésének módjait szétválasztották" – vallja egyik írásában. Az ő képein a művészi látásmód és a tudományos alaposság egymást erősítve van jelen. Kiállításai: az *Élő agrártörténet*, a *Tiszai barangolások*, az *Ősépítmények*, a *Hagyományos halászat*, a *Pásztoremberek*, a *Boldog falu népművészete* egy-egy az örökkévalóságba átmentett mikrovilág.

Magyar panteon. Pásztorok, halászok, parasztok arcképcsarnoka. Czine Mihály mondta róla a Pásztoremberek című kiállítása megnyitóján: „Amikor felvonultatta őket Kunkovács László, aki nem tudom hány száz kilométert utazott, gyalog, szekéren, kerékpáron, valami olyan munkát végzett, mint Móricz Zsigmond. Móricz is járta a szatmári mezőket, járta Biharnak, Békésnek a falvait és jegyzett mindent a jegyzetfüzetébe. Kunkovács László nemcsak jegyzeteket készített, hanem előhívta az arcokat is."

Mindezeket, mindig a saját költségén, hivatalos támogatók nélkül. Harcolva a művészi elhivatottság, a feladat és a mindennapi megélhetés gondjaival. Adósa neki a mai művészetpolitika, az intézményrendszer.

Adós Kunkovács László is. Könyvekkel, fotóalbumokkal, hiszen éppen azok, akikről, akikért szólnak a képei – nem jutnak el kiállításokra talán soha.

Kóka Rozália

HÍREK

A kunok betelepülésének 750. évfordulója alkalmából Karcagon ünnepi emlékülést rendezett a városi tanács, a Györffy István Nagykun Múzeum és a Déryné Művelődési Központ. Ez alkalomból tudományos előadások hangzottak el, felavatták Kárpáti Jenő Kun Emlékoszlopát, kiállítást nyitottak a Nagykunságban élő amatőr alkotók műveiből és ünnepi hangversenyre került sor.

Bakonyalji Táncsics Népfőiskolát rendeztek Ácsteszéren 1989. október 28-tól négy hétvégén. Témakörök: A kistáj jelentősége *(Kemény Bertalan)*, A termelési és helytörténeti hagyományok szerepe a falvak mai életében *(Halász Péter)*, *A Bakonyalja néprajzi hagyományai (dr. Turi Róbert)*, Tanácsrendszer helyett önkormányzat *(Pálné dr. Kovács Ilona)*.

Avar kori csont táskazár vésett dísze, Óbuda (Hornyák László rajza)

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ

Forrás 1986. 1.

Hatvani Dániel

Kunkovács László fényképeit nézegetvén

azokkal az ősi építményekkel szembesülünk, amelyekből az örökkévalóságnak szánt tornyok, székesegyházak, mindenféle kupolás építészeti büszkeségek is kinőttek.

Hogyan? Dóm a pusztai szárnyékból, esetleg az udvarvégi kenyérsütő kemencéből? Nem tévelygés ez a feltételezés? De csakugyan elrugaszkodott az a fantázia, mely összekapcsolja a nagyanyánk tyúkólját a Notre Dame-mal? S egyáltalán utalható-e e bizonyosság a képzelet, netán a képzelgés világába? Nem túl meredek az az ösvény, melyet a különben síkföldi születésű Kunkovács László nyit meg nekünk?

Nem kell mindjárt beleszédülnünk a kérdések sokaságába! Noha a bozót elég sűrű, megpróbálunk csapást vágni benne. Kunkovács László az őstákolmányok lefényképezése végett éppen nem a Yukatán-félszigetet utazta keresztül-kasul, hogy az egykori maya civilizáció még meglévő maradványairól hozzon nekünk fényképes tudósításokat, de még csak nem is az Égei-tenger partvidékét cirkálta körül, hogy Mezopotámiát már ne is említsem; Szíriát oszlopai helyett a jó magyar televénybe ágyazott, döngölt akácdorongok, sárépítmények tünedeznek elénk. A kutató tekintet nyomába szegődő objektív egy olyan vidéken lelte föl az építészet ősformáit, ahol az elmúlt évszázadokban, de nyugodtan mondhatjuk: ezredévekben soha nem volt alkalom arra, hogy időtálló, az örökkévalóság felé mutató építményeket hozzanak létre. Pillanatnyilag még abban is csak reménykedhetünk, hogy az elmúlt évtizedek egyben-másban módosítják a fenti kijelentést, megfosztják azt az abszolutizáló éltől.

Ősi épületek — legalábbis formai megvalósulásukban — a Magyar Alföldön... Kunkovács László fényképei alatt ilyen helységnevek szerepelnek: Szabadszállás, Pirtó, Hajdúszoboszló.

A képek nem annyira sugallják, inkább harsogják a következtetést: ember, nézz körül portádon, annak közvetlen közelében, mindennapos jártodban-keltedben, figyelj fel arra, ami a legköznapibb, s rájössz, hogy bizony az a legcsodálatosabb. S ha idáig eljutottál, az Akropolisz halott oszlopaira is másképp tekintesz fel, mint korábban.

És a csoda tényleg itt van közvetlen közelünkben, sőt olykor mindennapos tevékenységünkben... Nem újdonság számomra, hogy a hagyományos paraszti világ minden célszerű létesítményhez mulandó anyagot használt; a mai falusi kerítéscsodákat szemlélve sokszor eszembe jutnak a napraforgószár-sövények, melyeket még a 40-es évek végétájt is buzgón készítgettek a cselédsorból csak éppen kilábolt újonnan földhöz juttatott gazdák.

Ami körülöttünk civilizációs jelenség, mind a neolitikumig vezethető vissza. Vagyis az emberréválás eddigi legnagyobb fordulópontjához, vagy ha úgy tetszik: forradalomhoz. Az ember elkezdte azt, amitől csak legújabban kezd elrugaszkodni: igájába fogta a természetet, ám úgy, hogy a korábbinál ezerszer jobban megtanult együtt élni vele. Mit csinált tehát? Elfogadta, amit a természet nyújtott; anyagban és formában egyaránt. A formában csak annyit alakított, amennyi a funkció ellátásához feltétlenül szükséges volt. Ezt azonban feltétlenül elvégezte. Az anyag elpusztulhatott, széttöredezett, elmállott, ám csorbíthatatlanul vette át elődeitől a tapasztalatot az újabb és újabb nemzedék. Sőt, ahogyan ilyenkor az lenni szokott, a módszerek finomodtak, tökéletesedtek. Számomra ilyen szempontból legizgalmasabb az udvari kemencék formagazdagsága. Ezek az építmények a célszerűség zseniális alkotásai; mondom ezt én, aki falusi kemencében sült kenyeret, s a hajdani kenyérsütés különös csemegéjét, a kelt tésztából sütött lángost gyermekkoromban ettem utoljára. Dehát végtére is a kenyér máig fő táplálékunk, s elképzelhető, hogy a szegények

világában mennyire inkább az volt hajdanán, akárcsak néhány évtizeddel ezelőtt is. Igazán nem lehetett mindegy, milyen kenyér sül a kemencében. S ha jól meggondoljuk, talán a gabona az egyetlen növény, legalábbis az európai civilizációban, mely a neolitikum óta megszakítás nélkül a legfőbb táplálékadó növényként kíséri végig az embert. A kemencék ravaszul egyszerű formáiban tehát mélységesen mély emberi tudás felhalmozódását kell, szükséges látnunk.

Vagy egy másik példa. A hazai mezőgazdasági kiállítások történetében ugyan volt-e eset, amikor a tyúkól-pavilon tervezőnek felötlött volna a félbevágott tojás formája? A felületes szemlélő talán csak szellemes ötletet lát a kerekded és csúcsos tetejű tyúkolban, ám közelebbről szemügyre véve a létesítményt, itt is a célszerűség páratlan megnyilvánulásával van dolgunk. A lőrésszerű nyílások izgalmasan bontják meg a sima tojásfal egyhangúságát, dehát ezek egyúttal szellőző nyílások s ugyanakkor az ülőrudak elhelyezésére is szolgálnak; a tyúknak választási lehetőséget adván, hogy a neki tetsző magasságba gallyazza fel magát.

A kerek forma különben ugyancsak nekiszabadítja a képzeletet egy másfajta oknyomozásnak. A tér optimális kihasználására inkább lehetőséget ad a kör alakú forma, mint a négyszögletes, s a hagyományos építőanyag — a vesszővázra felhordott sár — erre a kiképzésre módot is adott. Kunkovács egyik-másik felvételén olybá tűnik, mintha a kör alakú létesítmény ajtaja déli irányba nézne. Akárcsak a közép- és belső-ázsiai jurtáké. Hogy kerek építményeink — falusi és pusztai viszonylatban — mennyire tekinthetők nomád örökségnek, eldönteni nem feladatunk, vallom azonban, hogy ilyen irányba mutató feltételezéseink nem lehetnek egészen alaptalanok. Miért csak a pentatóniát hoztuk volna magunkkal a sztyeppékről?

Egy másik képen szinte „működés közben" látni a lóbefogó botos pányvát. Jómagam ennek pontos mását láttam, s ugyancsak funkcionálása során hat évvel ezelőtt Góbi-sivatagban.

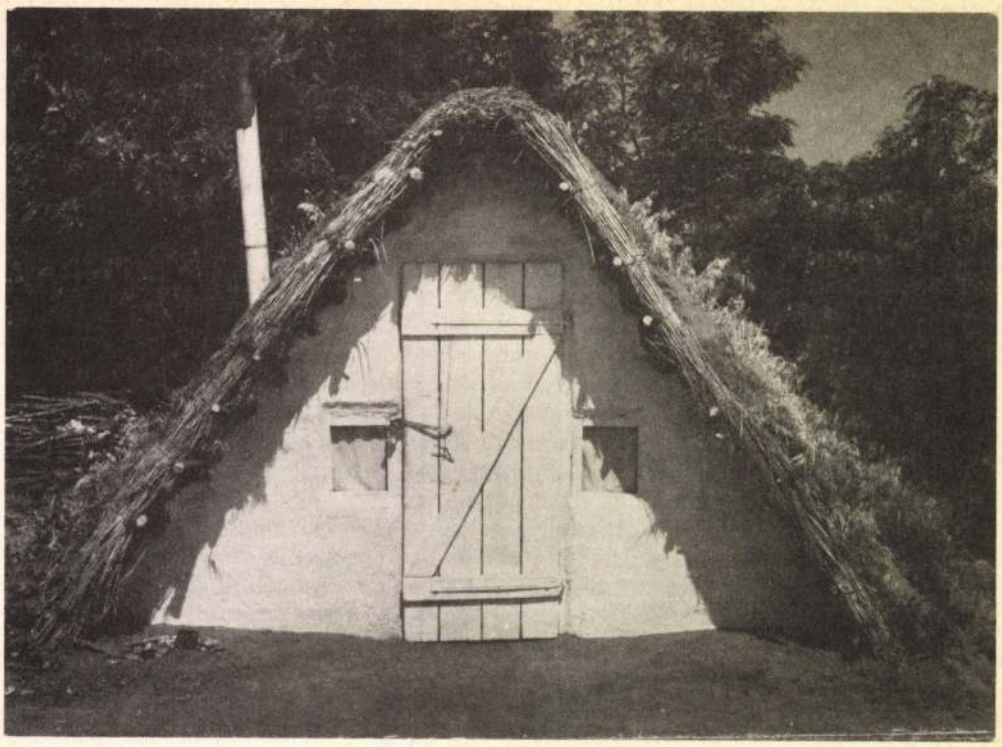

Nem eredetelméletekkel kívánok itt előhozakodni. Csak utalni szeretnék arra, hogy a fényképeken látott ősépítmények formái amennyire specifikusak, ugyanannyira egyetemesek is. Egyazon emberi tapasztalat és szükséglet formálta ki, bármelyik részén a földtekének.

Ez utóbbi gondolatot azért is nyomatékosítom, mivel a gyanúját is szeretném messzire kergetni annak, hogy afféle falusi, paraszti, pusztai kuriozitások Kunkovács felvételei. Tegnapi életünk objektumai ezek, s közöttük a maga természetes helyét foglalja el — tisztesség ne essék szólván — a budi is. Ezzel is csak azt jelzem, mint ahogy jelzi a fotográfus is —, hogy szó sincs romantikáról. A felvételek tényközlőek, célszerűek: ám világunkat tágítják, pusztán azzal, hogy figyelmeztetnek mindőnket: letűnő múltunk építészeti formákban is sokkal színesebb, gazdagabb, mint ahogyan azt eddig hittük. Ily módon Kunkovács László egymaga elvégezte azt, ami a néprajztudomány jeles művelőinek figyelme köréből is kiesett.

S végezetül még egy gondolat, mely a javaslat fölvetéséig is elmerészkedik. Józan ésszel nem állítanám, hogy esetleg szükséges volna holmi szabadtéri múzeum létrehozása a fényképeken látott építményekből. A már meglévő hazai skanzenek viszont annál inkább gyarapíthatnák látni- és mutogatni valóikat. Mondom ez utóbbit egyáltalán nem pejoratív éllel, s ha arra gondolok, hogy valóságos mivoltában is jó volna szemügyre venni, sőt körültapogatni a kemencét, a tyúkólat, akkor már nem is annyira magunkra utalnék, mint inkább felnövő gyermekeinkre, akik immár csak Kunkovács fényképes tudósításaiból értesülhetnek arról, hogy mi minden vette körül az embert a hajdani paraszti világban. És tudván azt is, hogy a gyermekben még töretlen a kreatív, az alkotói készség, bármiből képes a maga számára akár egyszemélyes fészket összetákolni, adjuk is meg neki erre a lehetőséget — ahol és amikor csak módunkban áll —, hogy ne kelljen azt hinnie, hogy a világ soha sem állt másból, csak lakótelepekből.

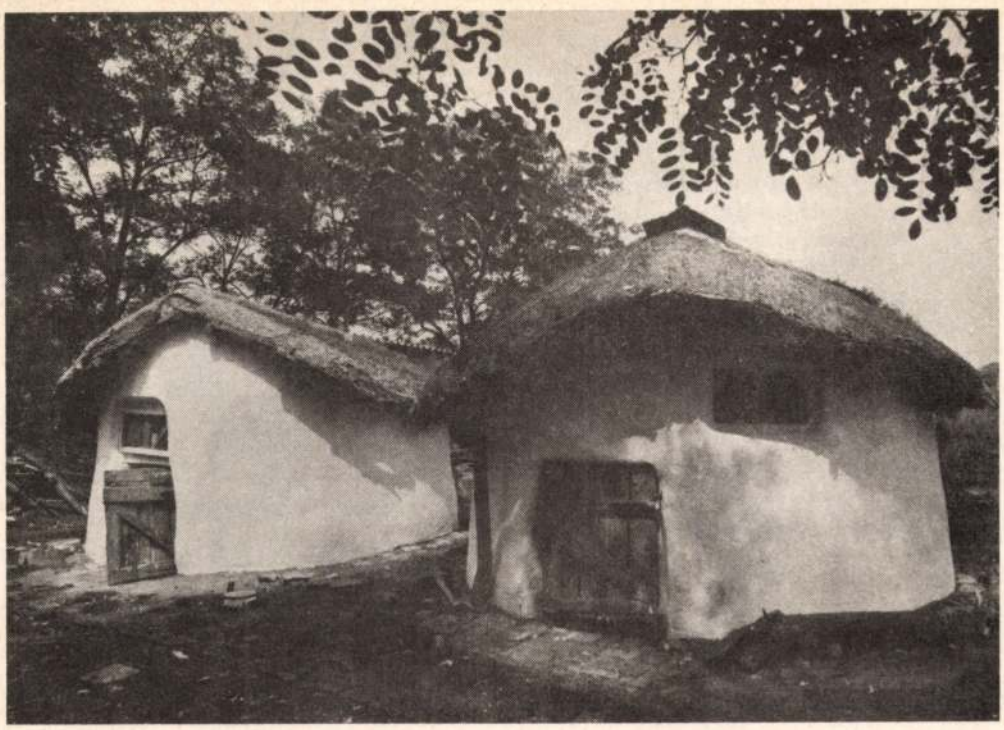

Márkus István

Egy élet társadalomrajza (I.)

Túri Janka, nagyanyám (és a Túryak)

Hörömpő Elek, gépész 1887-ben Cegléden oltár elé vezette Túri (Túry?) Jankát, vasutas atyának hajadon leányát.

Melyik oltár elé? A Hörömpők reformátusok, a Túriak avagy Túryak katolikusok voltak.

Nos, az esküvő, amit — így képzelem — szegény lakodalom követett, a katolikus nagytemplomban ment végbe. A felek megelőzőleg írásba adták, hogy a férj is, a feleség is megtartja a maga vallását, a születendő fiúgyermekek az apa, a leányok az anya felekezetéhez tartoznak és annak szellemében nevelendők.

E kikötést, aminek a későbbiekben hiba nélkül eleget tettek, mind a két família rendjén valónak találhatta.

Elfogadta a katolikus hitben és erkölcsiségben felnőtt, istenfélő, — ámbár nem túlságosan ájtatos — Janka is. Helyesnek, ésszerűnek ismerhette el a sok évi világcsavargásból hazatért Elek is, ez a technikarajongó, felvilágosult, majdhogynem hitetlen — ám semmiképpen nem istentagadó — férfiú is, aki azért a kálvinizmust, (ha már úgy kell, hogy vallása legyen minden becsületes embernek), a katolicizmus fölé helyezte, az előbbinek emberi ésszel való felfoghatóságát és magyar vallás voltát emelve ki, az utóbbinak, a katolikus hitvilágnak és egyháznak el nem hihető dogmáit, tömjénszagát és habsburgiánus vonásait nehezményezve, vita közben (nem asszonyával, persze, mert vele ilyesmiről nem vitázott), a sógorokkal és más férfinéppel, fehér asztal mellett, a maga hetyke, férfias, kellő világtapasztalatról és fölényes ítélőképességről tanúskodó modorában. Túriék (maradjunk egyelőre a név köznépi változatánál) aligha fogadták kitörő örömmel ezt a frigyet. A valláskülönbség miatt? Az ebből származó ellenérzés elhalványulhatott egy másik, erősebb mellett.

A korkülönbség volt riasztó. Oly nagy és — főképpen — olyan irányú, hogy okvetlenül felbolygatta a paraszti erkölcsöket ápoló mezőváros kedélyét, felébresztve az ítélkezhetnék ördögét. Ördögeit, hogy pontosabbak legyünk, száz példányban. A fejcsóváló furcsálkodástól az összevigyorgó gyanakváson át (miért most? miért így? miért ilyen sürgős?) a leghatározottabb elmarasztaló ítélkezésig.

Aligha lehetett másképp. Túri József, a ceglédi vasútállomás — ma így mondanánk — „megbecsült, régi dolgozója", ekkortájt már állomási portás, altiszti rangban és felesége, született Holló Johanna, bagi gazdacsalád kényes lánya aligha lehetett érzéketlen a famíliát sárba rántással fenyegető pletyka-rágalom, kacsintgatás- és ítélkezés-hullám iránt, amit ez az esküvő, már annak előzetes kihirdetése elindítani igért. Elindítani? Felkorbácsolni és Túriék nyakába zúdítani, ha jól ítélem meg a helyzetet, egy évszázad távolából, némi mezővárosi történeti tájékozottság birtokában.

A menyasszony kerek hét esztendővel idősebb a vőlegénynél! Héttel — nem kettővel! Janka 33 éves, Elek úr csupán 26 a mennyegzőkor! Miképpen jött létre ez a házasság? A körülmények valamelyes ismeretében, mérlegelve a mérlegelendőket, egyetlen hihető feltevés kínálkozik. A szerelem.

harmadik könyvben találja meg a máig (talán nemcsak erdélyi) alapigeként idézett választ: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne". A rengeteget, az országot és Amerikát s közben az „érdemtelen szegénységet" és az „érdemes igazságot" megismerő Ábel egész magatartása ebből az egyszerű megfigyelésből, költői metaforából érthető meg: „a madárnak s a melegnek szárnya van és szabadsága, az embernek pedig egyetlen szülőföldje és sok kötelessége".

Tamási Áronnak műfajilag is sikerült újat, eredetit alkotnia; a székely észjárásból következő nyelvi humorral a sok anekdotikus részletből sodró erejű egységes regényt teremtett: XX. századi kalandregényt, amelyben azonban a költészetnek, a lírának az epikummal egyenrangú szerepe van. Hősének, a Csíkcsicsóból elindult, a Hargitán a természettel és első ellenségeivel sikeresen megharcoló, majd a boldogságot és otthont egyre messzebb kereső, végül hazatérő Ábelnek az útja így vezetett el a világirodalomba. A „székelység ábrája" a partikularizmuson túlemelkedő mű, az erdélyi magyar irodalom reprezentatív könyve lett, amely lényegét tekintve épp olyan egyetemes humánum kifejezője, mint Kuncz Aladár *Fekete kolostora*. „Ábel kisebbségi helyzetének és osztályhelyzetének költői allegóriákban sejtetett távlatai" — ahogy az „urbánus" Szántó György jellemezte Tamási regényét az *Erdélyi Helikon*ban —, szemben a *Fekete kolostor*ból sugárzó mély tragikummal, a humor felszabadító erejével hirdetik az életakaratot, az otthonteremtés és -megtartás minden akadályt legyőző szépségét.

A „Vallani és vállalni" vitája végül is a „gyávaság" cáfolatával zárult: a romániai magyar írók egyrészt a közösségi gondok felvállalásával és megvallásával, másrészt a divatos (romantikus és naturalista) történelmi regény meghaladásával, a regényműfajon belüli változatok széles skálájának, stiláris lehetőségeinek kidolgozásával bizonyították bátorságukat. A kollektív publicisztikai önbírálat tisztító, ösztönző hatása magukon a műveken mérhető le, vagyis igazi haszonnal járt: új, maradandó etikai és esztétikai értékek születtek, kiemelve az erdélyi, a romániai magyar prózát korábbi provincializmusából. Az 1929/30-as sajtóvitát közvetlen közelből figyelő olvasó mellett így az utókor is sokat nyert; hogy mit és mennyit, az a változatlanul népszerű, harmincas évekbeli erdélyi regények újrakiadásából olvasható ki.

könyvben a legkevésbé várnánk, a félszeg tapogatózás után valósággal prousti motívum, „polgári" rafinéria lepi meg a pap lakásában Demetert (és az olvasót): „Benyit a verandán keresztül a szobába. Újra üvegajtó jön. Demeter majdnem nekiesik, mint a légy. Furcsa ház az urak háza. Szegényember, paraszt úgy megy az ő szobáikban, mint a légy az ablakon. Megcsúszik egyre, ügyetlen. Az első szoba a hálószoba, senki sincs benne. Széles ágy a középen. Nagy, mint egy tölgyfa kerülete. Csipketakaró van rajta! Oly díszes, hogy még a pap húsvéti miseruhája sem sokkal szebb. — Ide veszi be a menyecskéket — gondolja Demeter. A szobában bódító szag van, mely nem erdőszag, se sertésszag, se tejszag, se bogárszag, se tömjénszag, mint a templomban, hanem valami olyan illat, amely csak az ezeregyéjszakában lehet." És ebből a sok részletmegfigyelésből, amely Demeter öntudatosodásának, igazi fenőtté érésének útját kíséri (és aminek hiteles ábrázolásából csak ritkán zökken ki az író — egy-két helyen szócsővé változtatva a fejlődésben még arra a tudati szintre nem ért hősét) — az arányosan adagolt történésből, érzelemáramlásból európai szintű regényt szerkeszt Szilágyi András. Egyik első méltatója, Gaál Gábor tehát nem tévedett — csupán abban, hogy e könyvet programszerűen kiszakította természetes irodalmi közegéből. Hogyan is írta Tamási Áron 1931 januárjában, az *Erdélyi Helikon*ban? Szilágyi András *Új pásztora* végre nem a transzilvanizmust hirdeti, „hanem a bedugott szájú, munkára ébredt emberek reggeli köszöntését a falvak, a városok, a síkságok és a hegyek felé!" Nem tévedés, ezek a sorok a *Helikon*ban, Kuncz Aladár folyóiratában jelentek meg; a helikoni táborhoz tartozó írótárs azon frissiben vallott a fiatal facseti zsidó orvos első könyvéről — vállalta igazát.

Ekkor már a mélyben alighanem készülődött az az epikus, sőt pikareszk keretbe kívánkozó nagy lírai vallomás, amellyel Tamási Áron az erdélyi magyar prózát páratlan csúcsra segítette. Természetesen Tamásinak is megvoltak az íróelődei. Nyírőre szoktak hivatkozni elsősorban, amiben kétségtelenül jó adag irodalom- és stílustörténeti igazság van, ám éppen az *Ábel a rengetegben* figyelmeztet rá, Móricz Zsigmondhoz kell visszakanyarodnunk. De nemcsak a *Barbárok*at író Móriczhoz, hanem a *Hét krajcár* szerzőjéhez is. Játékos kedv és átpoetizált szegénység, líra és humor olyan ötvözetével, mint az *Ábel* nyitányában, apa és fiú tréfás-komoly, furfangos párbeszédbe foglalt egyezkedésében az erdőről hozott nyúl körül — csak egy helyen találkozunk még a magyar irodalomban: Móricz Zsigmond novellájában, a szappanra való krajcárokat kereső gyermek és édesanyja könnyes kacagásában. A nyulas játék azonban az *Ábel*nek csupán a bevezetője: bevezetése egyúttal a gyermeknek az Életbe, a Nagy Feladatba — nagy szavak nélkül, rábeszélés, „ráolvasás" nélkül; hiszen ott, ahol szigorú a természet, kemény az élet, az emberközi, családon belüli kapcsolatok is mások — és mások a felnőtté érés feltételei. (Hasonló tanulságot tudatosított Demeter sorsa, az *Új pásztor*ban.) A könnyed, meseszerű évődésnek a fiúgyermekre szakadt hirtelen felelősséggel egyszerre vége van; amit Ábel ezután mesél, ezután talál ki, az már saját sorsán hivatott könnyíteni. Az erdőpásztornak elszegődtetett kicsi Ábel, egyedül maradva a rengetegben, most már akarva-akaratlanul szembenéz helyzetével. Ez az első, de egész életre szóló vallomása és vállalása:

„A fejemben olyan forgalom indult meg, amilyent addig nem tapasztaltam soha. S a gondolatok hamarosan úgy elsodortak, hogy már azt sem tudtam, hogy mi a valóság és mi a játék. Aztán egyszerre felültem, hogy szembenézzek a világgal. Láttam a kutyát, a házat, az ölfákat és körülöttem a rengeteg erdőt. Ilyen tisztán még nem is láttam egyszer sem. Ott voltam egyedül, a magam lábára eresztve, pásztornak fogadva. Csak most eszméltem rá valójában, hogy mi is történt velem. Apám kihozott ide, s én jöttem, pedig nem is akartam. Az igazgató felfogadott, pedig azt sem akartam. Semmit sem akartam, csak olyan voltam, mint a levél, amelyik leszakad a fáról, s egyik szél erre viszi, a másik szél arra viszi. A levelet viheti, de engemet immár többet nem, gondoltam magamban, s feltettem a kérdést:

— No, Ábel, beléegyezel-e abba, amit apád csinált veled, s amit az igazgató csinált veled?

— Beléegyezem — válaszoltam.

— S hát a jövőre nézve mit határozol?

— A jövőre nézve azt határozom, hogy a magam fejétől akarok ember lenni.

Ez azt jelentette, hogy többet senkinek sem hagyom, hogy engemet térengessen, hanem a magam belátása és akarata szerint fogok cselekedni. S a célom nem lesz más, hanem először a kötelesség, aztán pedig az én gyarapodásom s a házam felvirágoztatása."

A „Vallani és vállalni" ifjú nemzedékének, az öregekkel és az „öreges" politikával szakító fiataloknak az ars poeticája ez. Az egyik lehetséges ars poetica — minthogy maga Ábel is, amint kiismeri az őszi-téli rengeteget, majd bejárja az országot, és megjárja Amerikát, a kötelességet és saját gyarapodását is teljesebben és mélyebben tudja értelmezni. Az első kötet végén, anyja sírjánál megfogadja, hogy „a szegények és elnyomottak zászlaját" fogja hordozni, bármerre vezérelje az útja — és ehhez a fogadalmához nem is lesz hűtlen. De távolabb járva, a „mi célra vagyunk a világon?" kérdésére a

Pár napja csak...

Pár napja csak, hogy nem vagy előttem
s már megképződik bennem a csoda,
hogy valahol a közönyös világok
öröktől forgó szerkezetében
vonzásaidhoz kötözött a sors.
Egymás
gondjában létezünk.

Már fülem kagylójában vélem
hallani újra a hangot,
mely alattunk az össze-vissza város
esővert, fázós árkai fölött
menekítő honát, ízét
adja a tiszta szónak.

S érzem szemed másíthatatlan
fények, színek küllőiből
kinyíló kettős gyűrűjét,
amint eleven szirmába fogva
árasztja vissza rám az ég
megőrzött aranyát.

Fodor András

November

Azon a délelőttön,
mikor a vétség rámbizonyult,
mentegetőzni se volt mód.
Öves kabátban, födetlen fővel
vezettek a Dunához.

A testes fényképésznő
(aligha sejtve még, hogy nemsokára
halálos katasztrófa éri,)
szemével körbe tapogatva arcom,
ezt mondta: — Szép a tekintete. . .

Mikor háttal a vízhez vezényelt
s rámlőtt a kamerája,
megbillent fejjel, szám körül
a titkolhatatlan titok
kesernyés mosolyával,
úgy álltam, mint a végzet keretében.

Átéltem, kimerevedő
alakom hogy maródik, domborul
a szégyen örök emlékműveként
a piszkosbarna vízre, a csomós,
didergő levegőre. . .

Nem tudva még, hogy közben
asztalomon íródik
a felmentő ítélet:
. . . — a kínban-lángban forgó,
tévelygő szeretet
bűne nem gyújthat akkora poklot,
honnét a szerelem
ne válthatná ki újra. . .

Bizonytalan

Alaktalan de a fő baj nem ez
inkább hogy így is folyton változik
Mire nagynehezen kimondanám
már nem illik egyetlen szó se rá

Gyors az idő de dolgát megteszi
egyetlen napnyi hét mint rég az év
s ha fölkelek más a fülem szemem
egészen más mint tegnap este volt

A tükör csak halvány igazolás
legföljebb vérrokon néz vissza rám
S mint akit százszor tengelye körül
megforgattak bizonytalan vagyok

S alaktalant lát az alaktalan
a folyton változó meg változót
s a szókat megutálja csöndesen
mint amikkel már nem megy semmire

Csorba Győző

Haláleset

A szomszédban meghalt egy öregasszony
a szíve pille volt már — összetörték

A kerti fákat bokrokat szerette
sajnálta hogy csak nézni tudja őket

Beszélt velük csöndben bocsánatot kért
azok susogtak azt gondolta értik

„A fiatalok" — mondta és legyintett
föl-fölemelte botját mintha rájuk

Tegnap déltájban halt meg nyitva most is
ablaka a szellőző ágyneműkkel

ahogy már lassan harminc éve látom
akármilyen vad télben reggelente

Nem volt hozzá közöm szomszédomul csak
és most mégis fenékig fölkavarva

rakom az új rendet kint s bent magamban
amelyben nincs már ott az öregasszony

hogy az ablakban soha ne keressem
s a fák bokrok virágok közt botozva

s az ismét-szűkebb-körre-vont világban
zavar nélkül bírjak tovább mozogni

ahogy ő értelmezhette. Mert ez a hitelv, ez a fogalom, ez a latin szó tömören, kérlelhetetlenül, el nem utasíthatóan közölte vele sorsának nyitját. Elvállalt, reá mért, önként betöltött életének, kimunkálódott, belsőleg is kimunkált, kérlelhetetlen magatartásának ez lett a kulcsszava. *Predestináció.* Íme, az ember sorsa eleve elrendeltetett. Az övé is.

Elrendeltetett tehát az is, hogy az ember — ha méltó e névre — *akarni is kénytelen legyen* és valóban örökösen és nap mint nap, hatékonyan akarja is... Mit? Azt, hogy önként betöltse a sorsát. Hogyan? A tőle telhető megfeszített erővel. Szorgalommal és türelemmel. A reá bízottakról való gondoskodással. Szeretettel? Igen, amennyire képes.

A szeretni tudás áldása nem mindenkinek adatott meg egyaránt. Szeretett-e ő valaha valakit? Ez az, amit képtelen vagyok tudni.

De úgy élt, mint aki számára ez is parancsolat. Elvégezte a kötelességeit. Mást alig tett — tehetett volna-e? — életében. Oldott, mókázó percei, e ritka-ritka pillanatok, ahogy jöttek — és mindig csak alkalomhoz kötötten, mások kedvéért, szinte azok is kötelességszerűen — el is múltak. Hétköznap Nagyanyám nem játszott. Semmit. Semmilyen értelemben.

Engedelmes volt hát vagy kemény? Ez is, az is. Miért zárná ki egyik a másikat? Kemény akarattal, önként teljesítette a Sors, azaz az Isten mindenre kiterjedő parancsolatait. Engedelmesen. A parancsolat nem is kívülről, felülről érkezett el hozzá, még ha így hitte is. Megíratott az benne is. Egyéniségében, kemény jellemében. Miként tudhatott volna másképp ily törhetetlenül engedelmes lenni?

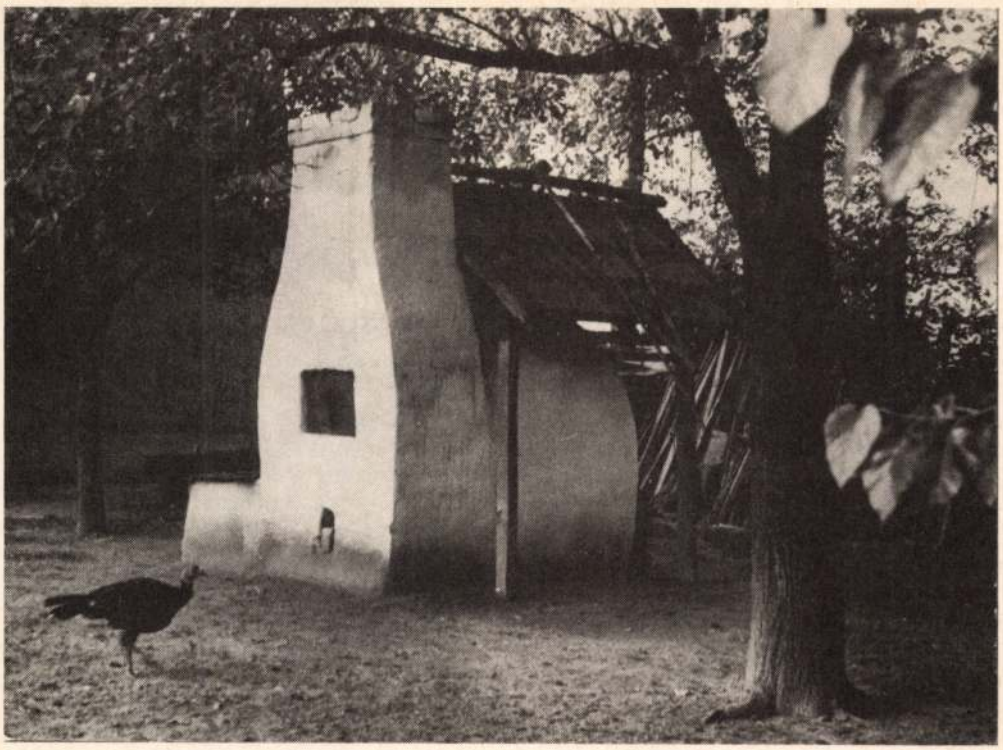

Kevés embert tiszteltem és szerettem annyira, gyermek és kiskamasz koromban, mint őt. A Nagymamát. Szeretetem és tiszteletem egybeolvadt. Ez a kettős-egy érzés abból fakadt, hogy ő a Nagymama és hogy olyan, amilyen, és hogy belőle, ilyen Nagymamából csak egy van a világon.

Milyen ember volt ez az idős asszony, özvegy Hörömpő Elekné, született Túri Janka? Milyenként él emlékeimben?

Egyszerű. Tartózkodó. Kerülte — nem is hogy kerülte, inkább nem is ismerte — a harsány szót, gesztust, az érzelmek feltűnő nyilvánítását.

Még a szertelen féltés, a túlzott gondoskodás, a harag jeleire sem akadok arcán, mozdulataiban, szavaiban, ha felidézem. Ama hitvánnyá züllött öccsénél is úgy mondta ki az ítéletet, indulat nélkül, mint aki csak egy tényt állapít meg, higgadt modorban.

Nem emlékszem, hogy valaha is beavatkozott volna a hozzá tartozó emberek, gyermekei, unokái életébe. Tiszteletben tartotta mások jogát is a tartózkodásra.

Póz nélkül volt szerény. Tartása volt. Önfegyelmében úgy élt, mintha ráöntötték volna.

Semmi bántó a finom távolságban, amit ő teremtett meg, az első pillanattól, bárkivel érintkezett. Semmi úrias forma vagy gőg.

Egyfajta — talán nem is tudatos — emberi méltóságot őrzött, azt kívánta meg mástól is. Azt tudta tisztelni más emberben is. Akiben lehetett.

A családban, lányai és unokái körében hogyan élt?

Fegyelmezett meghittség. Ez talán a szó, ami erre talál. Tiszta rendet tartott maga körül. Minden értelemben.

Folytathatnám, kutathatnám tovább, mi mindenből állt is össze lényének az a soha másnál fel nem lelt légköre, ami bennem — hadd ismétlem meg — a tisztelet és szeretet, a csodálat eggyéforrt érzületét kisgyermekkoromban felébresztette, egyre erősítette és máig megtartotta.

A legkülönösebb — visszatekintve furcsálhatom is — hogy egyszerre volt kemény és engedelmes. Alázatos? Soha.

Engedelmes. Engedelmes valaha — sokáig — szülei iránt. Engedelmes a férje — az *ura* — akarata, életcéljai, vágyai, forgatagos ambíciói, ki sem számítható elhatározásai iránt. Engedelmes a Sors színe előtt. Közös sorsuk, abban külön az asszonyi sors, az anyai sors fejét lehajtó, zokszót sem ejtő, türelmes viselője és tevékeny szolgálója. Engedelmes (az ő szavával szólva) a *parancsolatok* iránt, amelyek hite szerint a Földön, annak bármely zugában Istentől származnak.

A katolikus Istentől? A református Istentől? A kettő egyazon Isten volt, ám Nagyanyám lelkében egyre inkább a kálvinistákéra hasonlított.

Soha át nem tért volna öröklött felekezetéből a másik hitre. Ünnepeken — Karácsonykor az éjféli misére is, igen-igen öreg korában is — okvetlenül a katolikus templomban imádkozott. De már rég nem gyónt, nem áldozott.

És életének kései évtizedeiben, végképp otthonülő öregasszonyként mindig szigorúan a Kálvin téri református templomból sugárzott istentiszteletet, Ravasz püspök szavait hallgatta meg a vasárnapi rádióban.

Ma is látom. Patyolattiszta, frissen vasalt, keményesésű, galambszürke, nyakiggombolt matrónaruhájában a kis lakásban, Budán. Fülhallgatóval a fején. Nem a fotelban, nem a hintaszékben ült, hanem a merevhátú széken, könyöke ovális ebédlőasztalon. Állát feltámasztja, szeme lehunyva, arcán figyelem, szelíd áhitat. Az Igét hallgatja. Hozzá is szól az. Személy szerint.

Rég meghalt ura előtt hajtott fejet azzal is, hogy lelkében szinte megtért reformátusnak? Én azt hiszem, ez a vallás felelt meg neki jobban. Tőle hallottam először a szót: *Predestináció*. Meg is kérdeztem — nyolc éves, ha lehettem: — „Mi az, Nagymama?" „Eleve elrendeltetés" — felelte.

A választól aligha lehettem okosabb. Mégis látom és hallom, ahogy kimondta. Már tudom — vagy sejtem — miért lehetett életbe vágó az ő lelkében ez a kálvini tétel. Mármint

magamnak meg az Úristennek. . . Csak egészség legyen. Én a paraszti munkát soha nem éreztem tehernek. Még a rossz időben se; szinte jólesett az embernek érezni, hogy: ezt is kibírom. Testet-lelket megedző állapot a parasztember élete. Változatos munka. Alkotó munka. És minden évben minden elölről kezdődik, és ez olyan változatosságot ad, hogy soha nem lehetne abbahagyni, ha élnénk. Szinte azt mondhatom, beteg se lehet az ember a paraszti munkák mellett — nincs rá idő. Az a nagy hit, hogy mindennek mindig újra kell kezdődni, mert ez a világ rendje, az a nagy hit élteti az embert; az utolsókig is tele reményekkel élteti."

Az ezredéves történelmi életforma bizonyosan kimúlóban, s nem tudni még, mi következik. Mit ment át ebből a — nem életformából, csak életérzésből, a milliónyi kertészkedő — mondhatnám — szombat-vasárnapi paraszt, hétvégi paraszt. És nem tudni, mit mentenek át azok, akik továbbra is főhivatásszerűen a mezőgazdaságban dolgoznak, merőben más körülmények között és más feltételekkel, mint apáink-nagyapáink. És nemcsak a termelőszövetkezetben másképp, de otthon a ház körül, a háztájiban is.

A sok új kockaház, a sok autó a kocsiszínben, a modern lakberendezés, háztartási gépek, színes tévé, hi-fi torony a jövőről s benne a paraszti örökségről keveset vall. Meredek lépcső következnék itten: amikor a szellemi, érzelmi, erkölcsi igények is épp ilyen általánosan felnőnek a korhoz.

Belátom, ez nem megnyugtató válasz Kovács Imre szavaira. Azt a történelmi szerepet, amelyet ő említ, mindenestül a múlt parasztsága sem vállalhatta föl, még kevésbé testálhatjuk ma — és holnap — a mezőgazdaság jelenkori és jövendő munkásaira. „Magyarságunk őrizőjének", „az etnikai bázis parasztságának" az örökségét most már — a szocializmusban — az egész népnek kell átvállalnia.

Kellene.

(1983 január)

Katona Imre

Átalakuló és átalakult parasztélet

(Néprajzi változásvizsgálatok)

A *parasztság* az egész emberiségnek az egyik legrégibb és egyúttal a legnépesebb csoportja is. Élete rövidebb időszakon belül szinte mozdulatlan, ám hosszabb távon a változások jelentősek; az együttélők és a szomszédok meglehetősen hasonlók, de a térbeli távolság arányában nőnek a különbségek is. Így a parasztság mindenkori összetétele és egész életvitele annyira változatos, hogy megnehezíti az általánosítást. Jóval könnyebb kizáró megállapítást tenni, mint amilyen e két legfontosabb: 1. nincs „örök" paraszt; 2. az élelemtermelők e csoportja általában nem egységes és számbeli többsége ellenére sem teszi ki a társadalom egészét.

A fejlődés általános menetében a zsákmányolást felváltó termelés kezdő szakaszán ún. *elő-*, a zárón pedig *utó*-parasztok élnek, e még és már *nem* parasztok között pedig jóval huzamosabb időszakon át az „igaziak". A jelen jobb megértéséhez mindegyikükre legalább futó pillantást kell vetnünk!

1. *Zsákmányolók és termelők.* Az élelemtermelő földművelés sem máról holnapra és nem is előzmények nélkül keletkezett, hanem a szó eredeti és átvitt értelmében is a *zsákmányolás*ban gyökeredzik. Az élelemszerzés e legősibb módja is csak huzamos idő elteltével vált ketté, ill. teljessé, amikor a *gyűjtögetés*t előbb a *vadászat*, majd a *halászat* egészítette ki, ezek nem egyenrangúak egymással és sok a változatuk. Ezzel párhuzamosan alakult ki a *nemek* közötti természetes *munkamegosztás* is: a nőkre maradt a fontosabb, de kevésbé becsült gyűjtögetés, míg a látványosabb vadászat és halászat az erősebb és mozgékonyabb férfiak feladata lett, akik ezáltal tartós elsőbbséget vívtak ki maguknak. A változékony és változatos külső környezetben az ősember és zsákmányoló fokon megrekedt kései utódja is fenn tudott maradni, sőt eszközei fejlesztésével előbbre is lépett; korábban érte el a magasabb szinteket, mint előzetesen feltételezhető volt.

A természettől való függés, az alacsonyabb termelékenység és a létbizonytalanság csak gyér őskori népesség megélhetését tette lehetővé. Zsákmányoló őseink korán haltak, meglepően magas volt a csecsemőhalandóság is, ennek ellenére a Föld felszínének nagyobb része már az őskorban benépesült, a lakott területek határa azóta sem bővült számottevő mértékben.

A zsákmányolás *korai* időszakában még családok laza halmazából álló kis *területi csoport*ok (hordák) vándorolgattak körzetükön belül; majdnem minden feladatot önállóan oldottak meg, csak házasodási és laza cserekapcsolatban állottak közelibb s távolibb szomszédaikkal. A viszonylagos fejlettség magasabb fokán népesebb és szilárdabb *rokonsági-vérségi közösség*ek (nemzetségek) éltek együtt, a kedvezőbb helyzetűek le is telepedtek. Belső tagoltságuk lehetővé tette a *kor* szerinti munkamegosztást is. A csoportközi kapcsolatok is kiterjedtek és állandósultak.

Helyenként a különféle munkaeszközök és fegyverek fejlesztése is elősegítette a növénytakaró és a vadállomány szegényedését, ez az *élelemtermelés*re való kényszerű áttérésre vezetett. A hosszan elhúzódó váltás a lakott területek kiélésének fokától függően eltérő időpontokban és különböző helyeken történt, mindenesetre először nem a természet dúsan terített asztalánál, hanem a mérsékelt égövön belül. A világrésznyi távolságok és a (több) évezredes különbségek ellenére is az áttérés főbb szakaszai meglehetősen hasonlók. Így pl. — némi egyszerűsítéssel — a zsákmányolás korszakában észlelt „ágazati" időeltolódás és a nemek közti munkamegosztás is e magasabb szinten újra megismétlődött: a gyűjtögető nők jóval előbb tértek át a *növénytermesztés*re, mint a vadászgató férfiak az *állattartás*ra; ez utóbbi egyébként betagolódott a földművelésbe, a nomadizmus kései fejlemény.

A zsákmányolás lassú fokozatossággal szorult háttérbe, de soha és sehol nem szűnt meg teljesen, következésképpen az élelemtermelés sem vált kizárólagossá. Az *Újvilág*ban az átmenet jó 5000 évig tartott, az *Óvilág*ban korábban kezdődött és gyorsabban is zajlott le, központjait tekintve némi joggal beszélhetünk középső- és újkőkori agrárforradalomról. A zsákmányoló élet maradványai azonban

25 Az egykorú szaklapokban megjelent cikkek nagy számából itt elegendő, ha a jeles agrárszakember, Cserháti Sándor egyik figyelem fölkeltő írására utalunk. Annál inkább ezt kell tennünk, mivel éppen Cserháti volt egyike azoknak, akik először irányították az alföldi gazdálkodás belső ellentmondásaira a korabeli szakemberek és termelők figyelmét. *Cserháti Sándor:* i. m. (1901) 433—437. p.

26 *Cserháti Sándor:* i. m. (1907) 3—4., 10. p. Vö: *Forster Géza:* Javaslatok az alföldi gazdálkodás javítására. Bp. 1907. 12—14. p.

27 MSK. Új sor. 66. köt. 15—16., 308—366. p.

28 MSK. Új sor. 51. köt. 1911. 7., 13. p.

29 Uo. 143—145. p.

30 Uo. 12. p.

31 *Für Lajos:* A kapitalista mezőgazdasági termelés megszilárdulása a századfordulón (1890—1914). In: A magyar mezőgazdaság a XIX—XX. században. Bp. 1976. 238. p.

32 *Cserháti Sándor* három nagyobb övezetre osztotta az Alföldet. *Felső övezetébe* a sűrűbb hálózatú, apróbb falvas tájat sorolta, ahol a mezőgazdasági termelés éppen olyan színvonalon áll, mint az ország többi, hasonló jellegű körzetében. *Középső övezetébe* a Szolnoktól Szabadkáig, Aradig és Nagyváradig terjedő, illetve e városok vonalában záródó tájegységet sorolta. Erre a részre a nagyhatárú nagy települések és a tanyarendszer a jellemzőek. Termelése igen külterjes, aránytalanul nagy helyet foglal el a búza és a kukorica. *Déli övezetébe* Bács-Bodrog megye déli részét, Temes és Torontál megyéket sorolta. Jelemzői: ritkább és nagyobb települések, szórványos tanyarendszer. Búza- és kukoricatermelés, nagyarányú sertéstenyésztés. *Cserháti Sándor:* i. m. (1907) 6—20. p.

33 *Für Lajos:* Kertes tanyák a futóhomokon. (Tájtörténeti tanulmány) Bp. 1983.; Ugyanerről: A „belterjes" tanya. In: A magyar tanyarendszer múltja. Szerk. *Pölöskei Ferenc—Szabad György*. Bp. 1980. A nagykőrösi tanyavilág egyedi esetei alapján foglalkozott a kérdéssel *Márkus István:* Nagykőrös. Bp. 197. (Magyarország felfedezése.)

34 *Für Lajos:* i. m. (1983) 244. p.

35 *Balogh István:* Az alföldi tanyásgazdálkodás az 1830—40-es években. Agrártörténeti Szemle, 1962. 621. p.

36 *Balogh István:* Az alföldi tanyásgazdálkodás. In: A parasztság Magyarországon a kapitalizmus korában. Szerk. *Szabó István*. Bp. 1965. I. köt. 457—458. p.

37 *Kiss István:* Tanya- és külterületi lakotthelytípusok a két világháború között. In: Paraszti társadalom és műveltség a 18—20. században. III. köt. Tanyák. Szerk. *Hofer Tamás—Kisbán Eszter—Kaposvári Gyula*. Budapest—Szolnok, 1974. 155. p.

38 *Lettrich Edit:* Tanyahálózatunk mai fő vonásai és azok regionális különbségei. In: Paraszti társadalom és műveltség. . . i. m. 11. p.

39 MSK. Új sorozat. 51. köt. 8. p.

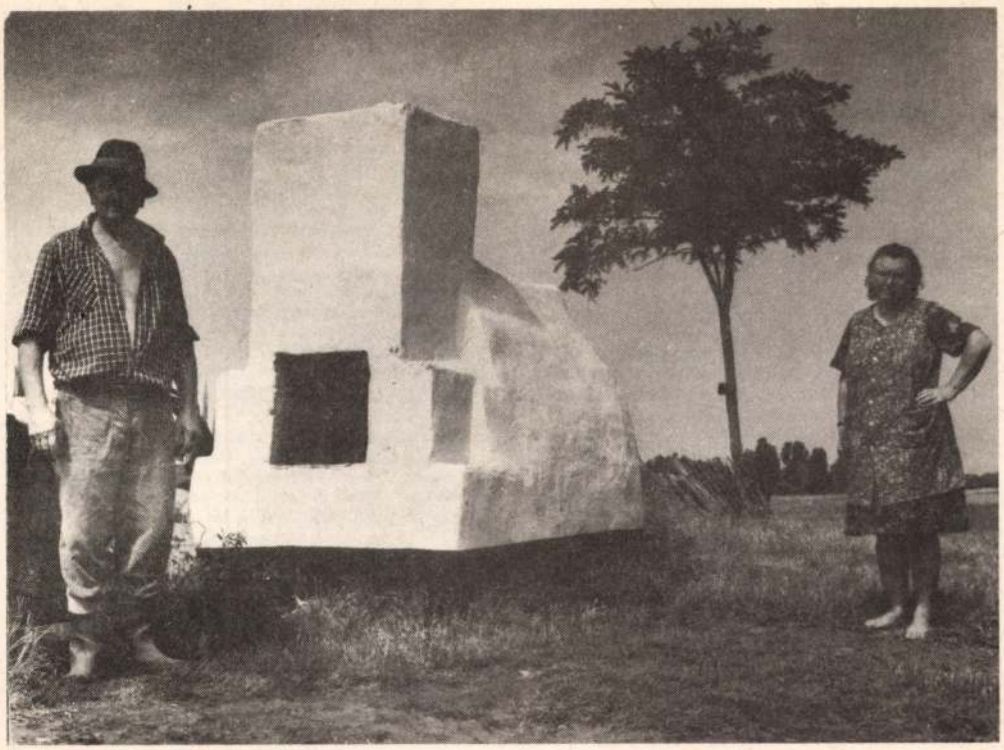

mérten csupán a Duna—Tisza közi közép- és gazdagpárti birtokcsoportokban mutatkozott említésre méltó eltérés. Amíg a 20—50 holdas birtokkategóriában a Duna—Tisza közén a gazdaságoknak 17,1%-a, addig országosan csupán 10,8%-a, az 50—100 holdas kategóriában 4,6, illetve 1,8, a 100—200 holdasba pedig 1,4, illetve 0,6 %-a tartozott. Mindjárt hozzá kell tennünk azonban, hogy itt a földbirtokból éppen azok a paraszti kategóriák részesedtek az alföldi és országos arányoknál nagyobb mértékben, amelyek a legkevésbé vették ki részüket az említett belterjes kultúrák kiszélesítéséből. A Duna—Tisza közi agrárkultúra létrejöttében tehát aligha a birtokmegoszlási struktúra játszott meghatározó szerepet. Ismeretes az is, hogy az Alföld birtokszerkezetében, néhány uradalmasabb körzettől eltekintve, általánosságban a parasztbirtok túlsúlya dominált. Az agrártermelés szintjében mégis alapvető különbségek mutatkoztak az azonos birtokstruktúrájú tájak között. E konzekvenciasort még egy rőffel megoldva, látjuk egyre kétségesebbnek, hovatovább tarthatatlanoknak azokat a közkeletű megfontolásokat (a tíz kötetes magyar történet vonatkozó összefoglalásai is így vélekednek még), amelyek az ún. „porosz" és „amerikai utas" koncepcióból kiindulva törekszenek levezetni, illetve e két féle „út" számlájára írni a tőkés korszakbeli magyar agrárfejlődés lehetőségeit és korlátait, agrárgazdaságunk eltérő jellegzetességeit.

Távolról sem akarnánk azt állítani, hogy a település rendje és a társadalom struktúrája, a birtokszerkezet nem lehet lendítője vagy fékezője az agrártermelés, tágabban az agrárfejlődés különböző folyamatainak. Ám meghatározó erővel mégis a természetföldrajzi adottságok és a történelmi hagyományok, másfelől a közgazdasági körülmények (technikai fejlettség, közlekedés, hitelélet etc.), a fogyasztói-piaci kihívások, találkozva a kötöttségek hálójából szabaduló egyéni és közösségi kreativitással szabták meg, hogy az agrártermelés, az agrárkultúra a fejlettségnek melyik fokára és milyen módon tudott feljutni. Úgy gondolom, hogy ehhez a tőkés fejlődés sodrába került régiónak mezőgazdasága, éppen visszaszerzett szerepkörből adódó változatosságával, ugyancsak szolgáltathat tanulságos adalékokat.

Jegyzetek

1 *Cserháti Sándor:* Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja. Bp. 1907. 3—6. p.

2 *Pach Zsigmond Pál:* Nyugat-európai és magyarországi agrárfejlődés a XV—XVII. században. Bp. 1966. A számos részletében megalapozott elkanyarodási koncepciót ezután végképpen abszolutizálta, a torzulások kizárólagos okozójaként értelmezte Márkus István egyik lelkendező írásában. *Márkus István:* Az elkanyarodás. In: Kifelé a feudalizmusból. Bp. 1971. 5—19. p.

3 A kérdéssel Nagykőrös vizsgálata kapcsán foglalkozott *Majlát Jolán—Márkus István:* Nagykőrös beilleszkedése a magyar rendi társadalomba a XVIII. században. Bp. 1943. Továbbá *Márkus István:* Kertek és tanyák Nagykőrösön a XVII—XVIII. században. Kecskemét, 1943. A folyamatot behatóan elemezte a hajdú városok példáján *Orosz István:* A mezőgazdasági termelés és agrártársadalom. In: Hajdúnánás története. 149—168. p. Szerk. *Rácz István.* 1973. *Orosz István:* A mezőgazdaság termelése. . . In: Hajdúböszörmény története. Szerk. *Szendrey István.* 197.

4 Magyar Statisztikai Közlemények. Új sorozat. 27. köt. 6—7. p.

5 Hajdúböszörmény története. Szerk. *Szendrey István.* Debrecen, 1973. A népesség 1850-ben 14 936 fő, 1910-ben 28 159 fő. 274—275. p.; Hajdúnánás története. Hajdúnánás, 1973. Szerk. *Rácz István.* Hajdúnánás népessége 1850-től mintegy 10—11 ezerről 1910-ig csaknem 17 ezerre emelkedett. *Kovács Zoltán:* A népesség. . . In: Hajdúnánás története. i. m. 1973. Szerk. *Rácz István.* 73—81. p. Berettyóújfalu népessége 1857-ben 6 182 fő volt, s 1911-ig 10 385 főre emelkedett. *Kovács Zoltán:* A népesség története. In: Berettyóújfalu története. Szerk. *Varga Gyula.* Berettyóújfalu, 1981. 171—176. p.

6 *Becsei József:* Békés az átalakuló agrárváros. Békés, 1972. A népesség 1850-től 1910-ig 17 ezerről 27 ezerre növekedett. 40. p. Mezőberény története. Szerk. *Szabó Ferenc.* Mezőberény, 1973. 1. köt. 205—233. p. Vésztő története. Szerk. *Szabó Ferenc.* Vésztő, 1973. 1870-től 1910-ig a népesség 6,3 ezerről 9 ezerre nőtt. 182. p.

7 Tanulmányok a 700 éves Dabas történetéről. Szerk. *Petri Edit—Tarcsa István.* Dabas, 1975. 162. p. Alsónémedi története és néprajza. Szerk. *Balassa Iván.* Alsónémedi, 1980. 118. p. Kecel története és néprajza. Szerk. *Bárth János.* Kecel, 1984. Kecel népessége például 1857-től 1910-ig 3 391 főről 8 239 főre emelkedett. Uo. *Kocsis Gyula:* Kecel gazdaság- és társadalomtörténete 1848-tól 1918-ig. i. h. 346. p.

8 *Gesztelyi Nagy László.* A magyar Alföld és a tanyavilág. Magyar Gazdák Szemléje. 1929. 341. p. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monographiája. Szerk. *Borovszky Samu.* Bp. 1910. II. köt. 347. p.

9 *Keleti Károly:* Magyarország gazdasági statisztikája. Bp. 1887. 338—340. p.

10 Magyar Statisztikai Közlemények, Új sor. 35. köt. 272—273. p.

11 *Cserháti Sándor:* Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja. Bp. 1907. 11. p.

12 Technikai fejlődésünk története, 1867—1927. Bp. 1929. 237. p.; MSÉ, 1895. Bp. 1896. 101. p.

13 Pl. Békés, Békéscsaba, Mezőberény, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Szeged + hajdú városok.

14 *Asztalos István—Sárfalvi Béla:* A Duna-Tisza köze mezőgazdasági földrajza. Bp. 1960. 5. p. illetve *Becsei József:* Békéscsaba, Békés, Gyula és tanyavilágának település-morfológiája. Bp. 1983. 80—104. p.

15 *Becsei József:* i. m. 28. p.

16 Mezőberény története. i. m. I. köt. 239. p.

17 *Pintér János:* Hódmezővásárhely mezőgazdasága a századfordulón. Bp. 1980.

18 Pl. Hajdúböszörményben a XVIII. század végétől a XIX. század végéig 120%-kal nőtt a szántók területe. I. m. 347. p.

19 *Galgóczy Károly:* Magyarország, Szerb Vajdaság és Temesi Bánság. . . 1855. 18—33. p. A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája. I. köt. Bp. 1897. 118—121. p., *Bernát Gyula:* Az Új Magyarország agrárpolitikája. Bp. 1938. 341. p. Vö. *Kiss Albert.*

20 *Balás Árpád—Hensch Árpád:* A földművelés. In: Magyarország földművelése az 1896. évben. Bp. 1897. 85—87. p.

21 *Cserháti Sándor:* Az Alföld jövője. Mezőgazdasági Szemle, 1901. 433. p.

22 MSK. Új sor. 66. köt. 9. p.

23 Uo. 13. p.

24 Agrártörténeti életrajzok. Szerk. *Für Lajos—Pintér János.* Bp. 1985. 23—30., 411—418., 573—580. p.

Azzal együtt, hogy a kerékpár a munka érdekében szükséges helyváltoztatás eszköze lett, teherhordó eszközzé is átalakult. Hovatovább nemcsak a kéziszerszámokat kötözték a vázra, hanem a kosarak, a tejes kanták, a kisebb zsákokban fuvarozott termény legmegfelelőbb elhelyezésének módszereit is kifundálták, s mert így látszott praktikusnak, kicserélték vagy helyi megoldásúval helyettesítették a gyári csomagtartókat. A teherszállítás megoldásának módozatai korántsem szélsőségesen egyedi kreációk: a feltűnően egyforma megoldási módokban nem nehéz felfedeznünk a valamikori, jórégen elszemélytelenedett egyéni újítások „hagyományossá" válását. Valószínűleg senki sem tudná már kideríteni, hogy hol és ki alkalmazta először a csomagtartó két oldalára szerelt, rongydarabokkal gondosan körülpárnázott vaspántot vagy az ugyanilyen elhelyezésű fonott vesszőkosarat: a tejes kanták fuvarozásának jól bevált, s Alföld-szerte látható „eszközeit". És alighanem az is gondot okozna, ha a fűtőolajos kanna vagy a gázpalack szállítása érdekében végzett hasonló átalakítás kezdeményezőjét akarnánk megtalálni. A „hagyományossá" váló megoldások legfőbb jellemzője, hogy az újítások másnapján személytelenednek, mert közkinccsé lényegülnek.

Végül is annyira fontos eszközévé vált a kerékpár a kisebb terhek szállításának, hogy az eredendő előnyről, a gyorsaságról is lemondtak. Úgy megpakolták időnként a kerékpárvázat zsákokkal, hogy csak taszítani lehetett, sokkal könnyebben azonban, mint az egy kerekű talicskát. Ha átvette ennek a szállítóeszköznek a funkcióját, ebben a minőségében azoknak az öregeknek is jó szolgálatot tehetett, akik életük végéig csak csodálták, legényes virtusnak tekintették a két keréken száguldozást.

— úgy-ahogy — az egyébként nem érintkező társadalmi rétegek között mindinkább mélyülő szakadékot. Fenntartotta a folyamatos kommunikáció illúzióját.

A hírek, értesülések, gazdasági érdekű közlések elszemélytelenedett áramlása tehát a város társadalmához tartozás érzését tartotta ébren abban a korban, amikor a rétegekre bomlás, s az egyes rétegek érdekellentéte nemcsak elmélyült, de mindinkább intézményesedett, s ezzel együtt tudatosodott is.

A kerékpár

A közlekedésről-teherhordásról szóló újabb néprajzi dolgozatok szerzői mind gyakrabban írnak arról, hogy a kerékpár elterjedése óta nemcsak a helyi és kistávolságú közlekedés, de a kisebb terhek szállításának módszerei is lényegesen átalakultak. Az ilyen tanulmányok illusztrációi között fel-feltünnek olyan fényképfelvételek, melyeken a kerékpárhoz hozzáépített, a teherszállítást segítő pántokat, kosarakat — az egyéni leleményről, újító kedvről tanúskodó kiegészítőket — fedezhetünk fel.

Ezekből az alkalmi híradásokból inkább csak sejteni lehet, hogy a kerékpár tömegközlekedési eszközzé válásának mintegy ötven esztendeje abból a szempontból is tanulmányozható, hogy a parasztság miképpen használta ki, s igazította hozzá a maga igényeihez ezt a modern nagyipar felkínálta technikai vívmányt. Ha azonban egy piaci napon bármely tanyás mezővárosban akárcsak futólag szemlélődünk, nemcsak lehetségesnek, de szükségesnek fogjuk ítélni a kerékpár jelentőségének néprajzi elemzését. Szükségesnek, hiszen a kerékpártárolókban zsúfolódó tízezernyi bicikli félreérthetetlenül figyelmeztet: e mezővárosok teljes lakossága ma is — a motorizáció korszakában — használja, sokoldalúan felhasználja ezt a felettébb egyszerű közlekedési eszközt. A tömeges használat miatt minden általánosítható megállapítás a parasztság életmód-változásainak megismeréséhez is közelebb segíthet, s ennyiben a közlekedés-teherhordás módjának megváltozásán messze túlmutató tanulságai is lehetnek az elemzésnek.

A mostani hatvan-hetven évesek még jól emlékeznek rá, hogy ifjúkorukban a kerékpár előbb az ünnepnapokat segítette másképp megszervezni: közelebb került a tanyához a városi korzó, a táncmulatság színhelye, könnyen elérhetőek lettek a környékbeli települések. Sokhelyütt saját masina sem kellett a vasárnapi biciklizéshez — egy-egy vállalkozó szellemű mechanikustól néhány órára is bérelhettek. Ekkor még a tehetősség fitogtatásának, a virtusos magamutogatásnak, az öregek ellenérzését kihívó csakazértis magatartásnak az eszköze volt a néhány tucatnyi kerékpár. Az iparoslegények és a gazdalegények — a napi divatot amúgy is legelőször követő réteg fiai — voltak a kezdeményezők, s ha meg is kellett vívniuk a maguk csatáját szüleik-nagyszüleik dorgálásban, feddésben megnyilvánuló erkölcsi ítéletével, rövid néhány esztendő alatt átformálták a közvélemény ítéletét.

A kerékpárral kapcsolatos paraszti vélemény feltűnően gyors megváltozásának az a legkézenfekvőbb magyarázata, hogy a legények a hétköznapokat is, nemcsak a szórakozást, sokkalta jobban meg tudták szervezni, ha munkával töltötték az addig szekerezéssel, gyaloglással elvesztegetett időt. Felkötötték a kerékpár vázára az éppen szükséges munkaeszközt — a kapát, a villát, szétszedett állapotban a kaszát is —, s vígan kerekeztek a kitaposott gyalogösvényeken a munka színhelyére. Mire az öregek, s az ekkortájt még nem kerékpározó lányok-menyecskék, kidöcögtek a szekérrel, egyszer már el is fáradtak a hasznos munkálkodásban. Vállalták, hogy a reggeli fejés tejet azon frissiben elszállítják az állandó vevőknek, s néhány óra múlva már készen állottak a munkára, szüleik pedig észre sem vették, hogy közben egy-egy félórát a szórakozásra, enyelgésre is elloptak. Legényes virtus volt ez a gyorsaság, de mert a munkát kiválóan szolgálta, a parasztgazdaságokban azonnal kalkulálni kezdtek vele. A gyorsabb közlekedést számításba véve szervezték ezután a helyváltoztatást kívánó tevékenységek szinte mindegyikét, s a kerékpározni tudás is belépett a kevésbé eszközigényes munkák feltételei közé.

KUNKOVÁCS László

Tiszatáj, 1987.5.

évről évre magasabb színvonalnak köszönhető, hogy Szeged muzsikusainak partikuláris léte kitágul, kaput nyitnak országra, világra. Például a Magyar Rádióban 1984-ben felvett és bemutatott új magyar zenék előadói között jelentős számban szerepeltek szegediek, így Szecsődi Ferenc, *Gregor József*, a Weninger Richard vezette Weiner kamarazenekar, a Bartók-kórus Rozgonyi Évával, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola női kara Mihálka György vezényletével. Szegedi zeneszerzőként pedig Vaszy Viktor és Vántus István kaptak szót. Utóbbi években a Mai magyar zene hetének rendezvényeiből is rendszeresen sugároz a rádió, a zeneművészek szövetsége pedig már nem először irányított külföldi muzsikus delegációt Szegedre, az ünnepi hét idején. Az idén többek között a kelet-berlini zeneakadémia prorektornője, *Traude Ebert* látogatott a városba, hogy annak missziójáról hírt vigyen hazájába. Az őszinte elismerés mellett azonban hiányolta, hogy ha olyan jó együttese van patriánknak, mint a szegedi szimfonikusok, miért nem gazdagítják ők is egy-egy nagyzenekari koncerttel a Mai magyar zene hetét?

Tennivalók tehát a jó ügy érdekében bőven akadnak. Például a helyi tömegkommunikáció, azaz a rádió és a televízió aktív és rendszeres közreműködését remélik a jövőben a szervezők. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatán minden évben megrendezik a modern zenei versenyt is a főiskolai hangszeres szólisták részére, hiszen a leendő zenetanárok ügyszeretete és -értése a legfontosabb. Ám a Szeged közismereti iskoláiban oktató ének-zene pedagógusoktól is több érdeklődést várnak, hiszen a széles körű népművelés nélkülük lehetetlen. Előadóinknak az új művek tanulásba fektetett rengeteg energiája ma még *nem kamatozik* értékének megfelelően, hiszen igen kevés lehetőségük van a művek többszöri bemutatására. Mégis teszik a dolgukat. Talán azért, hogy a világ haladjon...

BERÉNYI BOGÁTA

Különmúzeum, képekből

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ SZEGEDI KIÁLLÍTÁSA ALKALMÁBÓL

Akkor még csak Kovács Lászlónak mondta magát, amikor a Szegedi Fotóklubban összetalálkoztam vele. Utolsó éveit élte a tanítóképző, oda járt, de valami telhetetlen féreg ülhetett bele az agyába, mert a fényképezés igen szerény eszköztárából mindent magába akart szívni. Vitte a színes fényképek kézikönyvét, és leginkább a színek összhangját tanulgatta belőle. Az amatőr fényképezők örök atyamestere, Lajos Sándor alig győzte kíváncsiságát. Nagy bogara volt, hogyan készül az isohélia, hány negatívot és pozitívot kell egymásra rakni, hogy egyetlen kép szülessék belőle. Lajos Sándornak volt egy öreg figurája, elesettségét tudta fokozni evvel a sokrétű megoldással. Az a gyanúm, Laci tanulta meg legjobban. A fotóriporternek nincsen szüksége ilyesmire, biztosra vehetjük, nem is készült riporternek. Akkor még nem.

Emlékszem rá, volt egy képe, amelyiken egy medence volt, és a sarká-

ban egy kopasz fej. Aki ránézett, menthetetlenül elnevette magát. Látott rajta, addig nem tudta elsütni a gépét, amíg tökéletesen meg nem szerkesztette. (Ráduplázta m egy másik kopasz fejjel. Amikor a Képtárban falra akasztották, Frédi bácsi szőrtelen kobakjával együtt fényképzetem le. Játéknak szántam csak, szót se érdemelne, ha nem bujkálna mögötte a kisördög: irigyeltem érte, ezért gondoltam tovább a képet.) Azt hiszem, Beretzk Péterrel ment el egyszer Fehér-tóra, a sirályok földjére, Korom-szigetre. Világjáró képet hozott magával — sok kiállítás falát megjárta később —: alacsony horizont, az aranymetszés tájékán egy nádkunyhó, az ég pedig csupa sirály. Vörös szűrővel szűrte, hogy feketébb legyen az ég, és világosabb a sirály. A természetimádók oltárképnek használhatnák ma is.

Híre jött egyszer, kedden vagy szerdán Pusztaszerre érkezik ifj. Tildy Zoltán, a természet nagy fényképezője. Talán nem csal az emlékezetem, és valóban a pusztaszeri Büdösszék-tóról volt szó, nem a Fehér-tóról. Alkalmam kínálkozott, hogy találkozzam vele. Laci előtte kismilliószor a lelkemre kötötte, föltétlenül kérdezzem meg, hogyan lehet valaki madárfotós. Neki — Tildynek — már akkor volt olyan lencséje, amivel röptében követhette a madarat. A később nálunk is forgalomba hozott fotópuska csak elnehezült utánzata volt ennek a nyalka szerkezetnek. Megkérdeztem, igen egyszerű feleletet kaptam: szeresse a madarakat!

— Csak ennyi?

— Ennyi.

Elvégezte a tanítóképzőt, Csárdaszállásra ment tanítani. Egy esztendőt tölthetett ott legföljebb, jött a levél, hogy beállt az MTI-be, fotósnak. Én akkor már jó néhány éve búcsút mondtam a tanárságnak, a hitehagyott ember minden átkát rászórtam: megszöksz te is az egyedül üdvözítő munka elől? Nemzedékeket taníthatnál tisztességre, de neked a főváros kell, glancos masinával a nyakadban? Vigyázz, Laci, nagy cethal a Pest, sok Jónást elnyelt már, és csak keveset tett ki a partra! Mondhattam, akkor már ott volt!

Újságolta egyszer, úgy fogadták, felejtsen el mindent, amit eddig a fényképezésről tud. Ide nem művészlelkek kellene, hanem a robotot bírók. Felejtse el a kopasz embert a fürdő sarkában? A madárcsillagos eget a Korom-szigeten? Dobja el a madarászat-álmot? Hej, Laci, ne legyen harag belőle, de irtózatosan nagy bolond vagy te!

Most meséli, kiküldték egyszer a repülőtérre nagy vendéget fogadni. Valami sasmadár körözött Ferihegy fölött, amikor előhívták a filmjét, a sas rajta is volt, de a fontos ember nem. Meg is mondták neki azonnal, az egész ország az övé lehet, de Pestet hagyja meg másnak. Máig örül neki. (Anekdotává színesedhetett benne az eset, a tanítói kötelességtudat biztosan nem engedte meg, hogy a rábízott föladat helyett csak sasokat fényképezzen. Legföljebb sokkal jobban sikerülhetett a sas, mint a protokoll.) Szédületes élményként mesélte sorozatát a tanyai postásról. Úttalan utakon vitte táskáját, talán lóháton is, de ment, mert neki ez volt a dolga. Szentségtörés következik most, fordítsa el fejét egy pillanatra, aki finom lelke megbotránkoztatásának veszi az ilyesmit: beleköpött a lencsébe, hogy a záróképen elmosódottabb legyen a postás. Vadul éles lencsével azt az önfeláldozást nem lehet kifejezni, lágyítani kellett a rajzán. Van, amikor a nyál szépen lágyít.

Csak a magam leltára kedvéért mesélem tovább. Eljött velünk egyszer Vásárhelyre, Szentesre és Csongrádra. Táncpróbát fényképezett először, talán a Luttor Gyuszi táncosait. Egy pillanat alatt fölborult a „táncrend", és a pad-

lón úszott-mászott a Laci, hogy olyan pozitúrában kaphasson el mindenkit, aki a legtöbbet ad vissza a táncból. Lucskos, nyomott ősz volt, Vásárhely és Szentes között említhette, nagy baja, ha kinyitja a telefonkönyvet, Kovács Lászlók potyognak ki belőle. Elrágódtunk rajta legalább tizenöt kilométert, mi mindenre változtathatná. Aki velünk utazott, piperkőcségnek tartotta vitánkat, és Szentesen azt mondta, nekünk az ilyen emberekre nincsen szükségünk.

— Milyen emberekre?

— Aki a nevét akarja fölcicomázni.

— Laci komám, nem értesz te ehhez! (Ő is László volt!)

— Nekünk akkor se kell!

— Hogyhogy nekünk? Tegnap még egy sorban voltál velem, ma meg fejedelmi többesben beszélsz?

— A *mi megyénknek* nincsen szüksége rá!

Hatalmas vita kerekedett közöttünk. Én azt állítottam, a mi megyénknek az is ajándék, ha egyáltalán leírják a nevét, de ha a szemnek legkellemesebb fényképet találják *belőle*, megfizethetetlen érték. És nekünk semmibe nem kerül. Nem hiszem, hogy ez a vita valamit is változtatott Kovács Laci életútján, mert semmit nem hallott belőle, de az biztos, hogy utána Kunkovács néven kezdett szerepelni.

*

Hézag következik most, egy darabig keveset hallottam róla. Amikor a betűfaló szakmába kerültem — az ábécével az ember agyát is megeszi, mindenestül —, kerestem képeit, de ritkán találtam. Olyanokat nem nagyon fényképezett, amiket a napilap az MTI-től fogyaszt. Nem baj, keressük meg akkor úgy, mint a szegedi klub hajdani tagját! Eljött, és hozott egy halom diát a *tűzhányókról*. Szinte belebújt a közepükbe, amikor öklendezték a forró kását. Vitte az állványát, leállította arra a partra, ahová a gázok nem jutottak el, mert a szél másfelé fújta őket, és szinte megállás nélkül nyomkodta a gombot. Már-már az ördögfejeket is láttuk előbújni a pokolból.

— Nem féltél?

— Ott nem lehet nem félni.

Akkor biztattam először, könyv kéne ebből, minél hamarabb. Sok év után újra mondom, még mindig jó lenne.

A kék színű fodrok alá is bebújt később. Békaemberként is magával úsztatta gépét, és elöntött bennünket tengeri képekkel. Igaz, akkor már a televízióban is lehetett látni ilyesmit, de fénykép eredendően más nyelven beszél, mint a film. Csak az emulziójuk volt közös, amíg az egyik át nem kezdett váltani a mágneses képszalagra. A színes fényképezés kézikönyve leírni se tudott olyan színeket, nemhogy bemutatni, amilyeneket Laci hozott föl a nagy vízből. Két kötet azokból is kitelne.

Egy darabig autója is volt, de eladta. Talán akkor, amikor a lakása épült. Azért is adta el, mert rájött, bűn elrohannia a témák mellett.

— A vonat is rohan.

— De a vonatban kismillió emberrel találkozhatom.

— Nehéz ott fényképezned!

— Nem is akarok. Nekem ismernem kell azt a közeget, ahonnan képeimet szedegetem.

— Néprajzos akarsz te lenni, vagy fényképező?

— A kettő együtt nem lehet?

Lehetni lehetsz, de nehéz lesz. A mai néprajzban a fénykép csak illusztrál. Készüljön lehetőleg nagytotálban, hogy minden rajta legyen — és minden jelleggtelenül legyen rajta —, szenvtelen tárgyilagossággal, ahogy egy komoly tudományhoz illik.

Akkor tudtam meg, már nyakig benne jár a néprajzban. Fényképpel írja azokat a fejezeteket, amit már régen eltemetett a tudomány. Mert még megvan most is, csak utána kell menni. Árvaganéval tüzeltek régen? Ma is tüzelnek, csak meg kell keresni őket. Kihajtották a gulyát? Szépen hangzik, képben is szép lehet, re egy kép elég róla. Dehogy elég! Ezer fortélya van a gulyásmesterségnek is. Hogyan hajtja, hogyan őrzi, hogyan tereli, hogyan állítja meg a karámban, hogyan fogja ki a szilaj üszőt a gulyából — csak fejezetcímek lehetnének, mindegyikhez külön leírás és külön fényképek sokasága illenék. Kép már van.

Hallom egyszer, átment a Kárpátokon. Gyalog, persze, mert ott csak gyalog járhat az ember. A hegyi pásztorokat fényképezte, legalább annyira részletezve, mint a hazaiakat. Hátán a háza, kebelén kenyere — fölütötte sátrát a pásztorcserény mellett. Egyszer csak karmolássza a farkas a vásznat! Éjjel derekán markolássza odabent a tőrét, és lucsokra izzadja magát.

— Az volt a szerencsém, a pásztorok mindig egy helyre öntötték a savót. Annak a szaga erősebb lehetett, elcsalta a farkasokat.

Vagy az csalta oda őket.

Megszállottként járja a vásárokat. Mondhatnánk, jó annak, aki ennyit áldozhat hóbortjának, és közben meg is fizetik érte. Csakhogy így nem igaz, mindez nem tartozik bele a munkakörébe. Lopja a szombatokat és vasárnapokat, illetve, ha elmegy valahová, beugrik itt egy késeshez, ott egy szíjjártóhoz, amott egy kosárfonóhoz. Kérdez és fényképez. Újságíró kollégái el-elnyúlnak egy-egy munka után, beülnek a klubba, ő akkor veszi elő második változatát, és dolgozik, dolgozik, dolgozik.

Azt is gondolhatnánk, hálás lehet neki a néprajz, ha olyan területeket jár be, amelyek eddig ismeretlenek voltak előtte, vagy a gyönge fantáziánk a hiteles leírásokat is másként értelmezte. Gyönyörűség lenne, ha így volna. A néprajzosok úgy védekeznek ellene, hogy észre se nagyon veszik. Ami illusztráció az ő írásaikhoz kell, legtöbbször maguk megcsinálják, oda beférkőzni irtózatosan nehéz Talán mostanában kezd bemenni a köztudatba, amióta sorozatban állítja ki százezernél vastagon több anyagának egy-egy fejezetét. Mindig keserű a fölfedezők kenyere!

És visszeres a lába, mondanánk, ha sajnáltatni akarnánk. Valami bére csak van ennek a pályának is.

Gondolt egyet, egyszer elment szabadúszónak, aztán tanított a Képzőművészeti Főiskolán, később pedig lapot szerkesztett a dunavarsányi téeszben. Erről a lapról kell még szólnunk néhány szót. Írta ő, fényképezte ő, ennélfogva képben és stílusban talán a legszínvonalasabb üzemi lap lett belőle. Egy újságnál a nyomás sokat segít, ez pedig különleges papíron nagyszerű technikával készült, a szövetkezet elnökét az angliai bankrablókkal véletlenül se lehetett összetéveszteni. Szépen megkomponált, magukban is sokat mondó képekkel volt tele az újság. De megint mondom, a nyomás csak segít, azokat a képeket előbb meg kellett csinálnia.

Azt hiszem, szabadúszó is, tanár is, lapszerkesztő is azért lett, hogy még szabadabban mehessen a saját feje után, amíg vissza nem kanyarodott pá-

lyái az MTI-hez. A fotósok művészeti szerkesztőjeként ott dolgozik ma is. És dolgozik rendületlenül eredeti bogara szerint is. Talán senki nincsen, aki meg tudná mondani, hány nagy gyűjteményt hajózhatna ki, ha egyszer elkezdené. Ha egyszer elkezdhetné. Herman Ottó lehetett ennyire megszállott munkása a néprajznak.

Egyik kiállítása a paraszti ősépítményekről, a másik az élő agrártörténetről szól. Mi mindent görget magával legmaibb jelenünk a régenvolt múltból, nem is gondolnánk! Kerek-ólak, kúpos tyúkólak, szabadtéri kemencék, galambházak sodródnak elő gépéből. Hozzáértő író, ha eleresztené magát, mindből írhatna egy balladát legalább. A keserűség mondatja velünk: ha idegen népek őskultúráját dolgozná föl, kapva kapna rapta a könyvkiadás, de kinek kell, ha magyar?

Fifikás ember a halász. Minden lépését az élni akarás kormányozza, ezért túl kell járnia a halak életösztönén is. A horog, a szigony, a vesszőből font alkalmatosságok sokasága, a tapogatók, a bárka, a kismillió háló — önmagában is lehetne az ezer srófra járó találékonyság évezredek óta őrzött bizonyítéka, de a lényeg most nem csupán ennyi. Az is hozzátartozik, hogy mindet napjainkban, és használat közben fényképezte. A helyszíneket nem ő, hanem a halászok adták. Hogyan dolgozik a csikász télidőben, lékben, hogyan használják a reginás tapogatót. A vesszőből való tapogatót, a vesszőbárkát, milyen is a nyomóháló, hogyan szárítják a hasított halat, hogyan szedik hosszú nyelű bádoghengerrel — a bágerrel — a folyó medréből a kérész lárváját — Szegeden keliznek hallottam —, mind kiolvasható a képekből, de van egy hatalmas ráadás is: maga a halász. Ezer arc, ezer helyzetben, ősriporteri ösztönnel elkapva, többségük a szegedi tanulóévek igénye szerint megkomponálva. Mindért el kellett mennie, valamennyiért föl kellett kelnie, hogy akár a hajnal párája is rajta legyen a képen!

Tildy Zoltán azt mondta, szeretnie kell a madarat, ha madárfotós akar lenni. Szeretnie kell a tűzhányót, a tengereket, a csöndes vizeket, a legelőket, a pusztákat, a csordákat, a késeket, a szíjakat, az ekét, a szekeret — sorolhatnám még két hétig egyfolytában —, és legfőképpen szeretnie kell azt az embert, azt a népet, amelyik mindezt létrehozta, és a mai napig is mozgásban tartja. Ajándék az élettől, hogy ismeri, hozzátéve azonnal a sok talpalást, a kínkeserves, de gyönyörű munkát.

*

Ajándéknak tartja azt is, hogy elmehetett nemrég Tibetbe. Hazahozta természetesen a turistáknak szóló nevezetességeket is fényképein, hiszen el nem kerülhette őket — és ki tudja, eljut-e még egyszer oda —, de elhozta a tehén és bivaly keresztezéséből származó öszvérállat által húzott egyszarvú ekét is, a mögötte ténfergő paraszttal, elhozta a hatalmas folyót igen furmányos eszközzel öntözésre ide-oda terelő irdatlan nagy eltérítőt is, a rizsföldeket, a szelelő asszonyokat, legtöbbjüket színesben és fekete-fehérben is. Egy hónapig volt ott, de két hónapig ülhetnénk, hogy végignézzük. Egyedül ő mondja, jobb lett volna, ha itthon marad a Hortobágyon.

A vízterelő hatalmas alkotmány előtt hadd mélázzak egy kicsit tovább is. Amikor Attila hármas koporsójának erősen újkeletű legendáját akarják cáfolni történészeink, azt is föl szokták hozni, egy élővizet lehetetlen elzárni gáttal addig, amíg a medrébe eltemetnek valakit. Magam erősen hiszek a ha-

lottégetés akkori szokásában, ennélfogva nincs is okom cáfolni a tudományos érveket, de eszembe jutott, hogy éppen az élővizet lehet átterelni a nagy tederből a kis medrekbe. Hogy eszünk melyik sejtjének melyik génjében maradt meg ez a népvándorláskor előtti emlék, talán soha nem kutatja majd senki, de maga az ötlet megvan. Csak Kínába kell eljutnunk érte. Bocsánat, rosszul mondtam. Most már elég Kunkovács Lászlóhoz is elmennünk.

Hatalmas étvágy dolgozik ebben az emberben: mindent be akar gyűjteni, ami még elérhető. Lépten-nyomon bizonyítja ugyan, még elérhető, de hajtja magát, mint fuvaros a lovát, hogy le ne késsen valamiről. Jó szívvel kívánjuk, maradjon ideje rendszerezni is múzeumoknál is gazdagabb gyűjteményét. Más kezében tudományos-fantasztikus érdekesség lenne a legtöbb, de rendbe rakni, földolgozni, szöveggel ellátni — két élet is kevés lenne rá. Mindemellett erősen hisszük, minden tudományt a megszállottak visznek előbbre. Akkor is, ha a rendkívül értékes képekből rakott nagyszerű múzeum *magánkézben* van.

HORVÁTH DEZSŐ

Kunkovács László

Kunkovács László fotóművész
Hagyományos halászat című kiállítása február 20-án, pénteken nyílik meg a szegedi Móra Ferenc Múzeum képtárában.

Magyar Nemzet 1987. II. 20.

Kunkovács László

Élő agrártörténet

Kunkovács László fotóművész kiállítása Szarvason

Élő agrártörténet. Milyen szép is a párosítás, felkelti az ember érdeklődését, hogy vajon mit is takar. *Kunkovács László* fotóművész, az MTI művészeti szerkesztőjének izgalmas képkiállítása pénteken nyílt meg *Szarvason*, a Tessedik Sámuel Múzeumban. Hogyan is társítja a két fogalmat, az *élőt* és a *történetet*, hiszen ez utóbbi a múltra utal?

— Évtizedek óta járom az országot mint fotóriporter. Eszközöm a fényképezőgép. Meggyőződésem, hogy a *föld felett is lehet, sőt kell régészkedni.* A mindennapi munka mellett kutatom azokat a régi paraszti eszközöket, az életforma meghatározóit, amelyek talán most is alkalmazhatók, vagy beilleszthetők az életbe. Csodálatos dolgokra bukkantam így, benn *az udvarokban, a hátsó portákon.*

Az Élő agrártörténetben *régi, de nem holt tárgyakat* mutat meg a művész, s bár a képek archaikusak, a dátum jelzi, ezek az eszközök ma is fellelhetők, sőt többségüket alkalmazzák is. Itt van például a *lászlófalvai* járgányos daráló, amelyet lóval vontattak. Ki tudja, hanyadíziglen jutott mai gazdájához, aki használja a háztájiban, a csirkéknek darál vele. *Tiszaszőlősön* a prehisztorikus időkből ismert *gabonatárolóra* bukkant Kunkovács. Kiderült, ma *krumplisveremnek* használják. Aztán a *galgamenti* parasztasszonyok, akik bőszoknyásan, századok óta járnak a *„hátival"*, a puttonyszerű teherhordóval, s most ezzel együtt bőszoknyásan, vidáman tere-ferélnek a gázcseretelepen. Mert főzni már ők is gáztűzhelyen főznek. Lakásukban ott a fürdőszoba. A *szabadszállási* kiskertben lóval vontatott henger, mellette, a gazda autója.

— A mai ember és a tárgy közötti harmóniát keresem úgy látom, szívós munkával ezt be is mutathatom.

A kiállítás sokat mond a régieknek, és rengeteget a fiataloknak, mely a szavasi múzeum gyönyörű termében július 26-tól szeptember 22-ig tart nyitva. Nagy élményt nyújtó, sokat adó jelentkezése ez Kunkovács Lászlónak.

(l. v.)

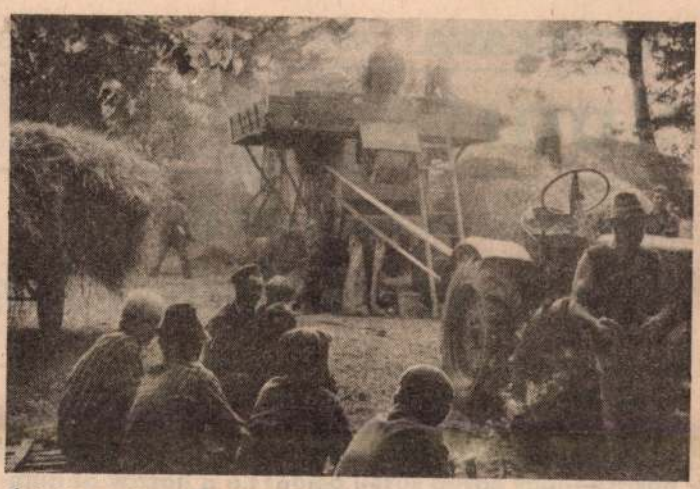

Cséplés egykoron Móricgáton

Kunkovács László képei

A prehisztorikus időkben gabonatároló, ma krumpliverem Tiszaszőlősön

Kunszentmiklóson még vannak, akik tudnak így, kézzel birkát nyírni

balesetveszély felső határát kell kutatnunk a sportvilágban. Az Állami Biztosító – a sportsajtóban még nem publikált – adata szerint egy esztendőben 2556 esetben 7 558 000 forintot fizetnek ki a sportbiztosításokra. Iszonyú összeg, elkeserítő háttérrel. Vajon hol a határ? Korábbi beszélgetések feleleventésével és új információkkal kerestem a megfoghatatlan választ a drámai kérdésre.

DR. MOLNÁR ISTVÁN, az OTSH jogi osztályának vezetője:

— Alapvető, hogy mindenki *önként vállalja* a sporttal járó veszélyt. Tehát azt is, hogy szabálytalankodnak vele szemben. Sőt: *a szándékos szabálytalanság is a legtöbb sportág természetes velejárója lett.* A csatár nem fordulhat bírósághoz, mert a hátvéd kíméletlenül felvágta a kapu előtt. Jogilag ugyanis nem kötelező sportolni, viszont aki mozogni akar, mindezeket a veszélyeket vállalnia kell.

— *De épp a közelmúlt egyik tragikus hazai balesete indokolja a kérdést: ha figyelmetlenség, vagy szándékos sérülésokozás hozza a bajt?...*

— Ez kivétel. De a gyakorlatban még *nem volt rá példa*, hogy sikerült bizonyítani a szándékosságot.

DR. PAVLIK GÁBOR, a Testnevelési Főiskola és a vízilabda-válogatott sportorvosa:

— Az ideális, persze, hogy az lenne, ha kizárólag minden szempontból makkegészséges versenyzők sportolnának, elejét véve ezzel a további bajoknak. De ahogy többnyire *az edzők sem tudják betartatni és betartani valamennyi biztonsági előírást, az orvosoknak is gyakran kell engedniük elveikből.* Még a szimulánsok fülöncsípésénél is nagyobb gondot okoz a panaszait elhallgató sportoló. Amikor valaki *sérülten játékra jelentkezik*, a szorosan vett egészségi szempontok mellett *a sportember becsületét* is mérlegelnünk kell.

— Bármennyire is fiatal korban fogják sportra a gyerekeket, *nem biztos, hogy idejében megszerzik a kellő edzettséget.* Gyarmati Andreának már néhány hetes korában a fejére nyitottuk az zuhanyt. Ma már a Szovjetuniótól az Egyesült Államokig elterjedt gyakorlat például a csecsemők úszásoktatása, amely a légúti megbetegedések számúzése mellett meg is erősíti a kis lurkót. Így aztán, ha később versenyszerű sportolásba kezd, már jóval ellenállóbb a szervezete, kevésbé sérülékeny.

— *Próbálkozhatnánk mi is hasonlóval?*

— Erre egyelőre, lehetőségeink miatt, esélyt sem látok.

DR. KAMUTI JENŐ, olimpiai ezüstérmes vívó, sportorvos:

— Tény: alaposan *megnőtt a sportsérülések, -balesetek, -tragédiák száma.* De ez csak részben magyarázható a sportszerek, az eszközök technikai *fejlődésével* — gondolok a mind gyorsabb és gyorsabb versenyautókra —, illetve *fejletlenségével*, hogy csak az átszúrható vívóruhákra utaljak.

— *Magyarán: nem az az őrült, aki kitalálja, hanem*

Kunkovács László

Épületősök, ősépületek címmel Kunkovács László fotóiból nyílt meg kiállítás pénteken a kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központban. A tárlat augusztus végéig látható.

Magyar Nemzet 1984. VIII. 11.

RÚ EGYIK FŐPRÓBÁJA

NICA

de nemcsak ők, hanem Európa és Ázsia más vezető hatalmai is gondosan elemezték e légi tevékenység tapasztalatait. *A spanyol föld* — bármennyire kegyetlenül hangzik — afféle *„terepasztal"*-nak, Guernica pedig csak egyetlen kicsiny *tereptárgy*nak számított: azt a célt szolgálta, hogy a harmincas évek repüléstechnikáját, harci gépeit *valóságos háborús körülmények között* ellenőrizzék és próbálják ki. A német katonai szakértők azt bizonyították vele, hogy több száz repülőgép egyetlen cél ellen való egyidejű bevetése, városoknak, ipartelepeknek a bombázása döntően kihathat egy „igazi" háború kimenetelére is . . .

Ihász István
muzeológus

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ „ŐS-ÉPÍTMÉNYEI"

BESZÉLŐ KÉPEK

Másfél évtized alatt mintegy százezernyi néprajzi fényképet készített *Kunkovács* László fotóművész, alkalmanként lapunknak is megbecsült munkatársa. E tengernyi fotográfiának nagy többsége az alföldi embert, a Tiszától keletre elterülő országrész eldugott zugait, az e szögletekben meghúzódó — az ő szavával mondva — ősépületeket és a még régebb óta használatos szerszámokat mutatja.

A most férfikora delén járó riporter még *endrődi* gyermekségének idején szeretett bele a pusztákba, a pusztai lét magányos, de éppen nem rideg, nem embertelen alakzataiba, s kezdte el a megörökítését mindannak, amit múlandónak vélt vagy tapasztalt.

Előbb az MTI folyvást úton lévő tudósítójaként tanulta ki a riporteri szakmát, majd — hogy választott témáiban igazán elmélyülhessen — „szabadúszó"-ként utazgatott, azaz hogy vonatozott, kerékpározott, és igen sokat gyalogolt Hajdúnánásra, Bugacra, a Hortobágyra, a Hódmezővásárhely melletti kutasi pusztára, hogy egy méhkasra emlékeztető tyúkólat, egy nyári (laci) kemencét megörökítsen, avagy azt láttassa, hogy miképpen él manapság a rideg tartású gulya, s hogyan herélnek birkát — foggal.

Eleinte afféle „mindenevő"-ként exponált, de aztán néprajzi ismereteit elmélyítve egy-egy nagyobb tárgykör szerint csoportosította tennivalóit. Így álltak össze azok a kiállításai, amelyek *Élő agrártörténet*, *Tiszai barangolások*, *Hagyományos halászat*, valamint *Ősépítmények* címmel mutatták és mutatják be páratlanul érdekes és értékes felvételeit.

Országszerte eddig mintegy *huszonöt* alkalommal találkozott ő így az érdeklődők tízezreivel, egyúttal pedig azokkal a néprajzos szakemberekkel, akiknek véleménye szerint Kunkovács László egy olyan küldetésre tette föl az életét, amilyenhez hasonlóra manapság rajta kívül nemigen vállalkoznak. Az utolsó, de még inkább a legutolsó utáni pillanatokban ragadja meg ugyanis a falusi, a tanyai és a pusztai élet kihalásra ítélt mozzanatait, szintén pusztulófélben lévő tárgyi világát. S teszi ezt a hivatásos és jól felkészült gyűjtők szakszerűségével, hiszen nem csupán megörökíti őket, hanem a fotóihoz *adatokat* is gyűjt, s minden egyes képsorát időpont és helyszín szerint lajstromozza. Így aztán ha majd egy kutató a későbbiek során kezébe veszi valamelyik sorozatát, könnyen dolgozhat vele, mert arról semmiféle szükséges tudnivaló sem fog hiányozni.

Mi itt most az Ősépítmények című gyűjtéséből mutatunk be néhány felvételt. Tehát azokat a kalyibákat, górékat, mellék- és toldaléképítményeket tesszük láthatóvá, amelyek a falusi meg a tanyai lakóházak mögött húzódnak meg, föltéve, hogy még nem vágott bele hófehérre meszelt vályogfalukba, tapasztott oldalukba a bontócsákány. Ezek az „ősépítmények" valóban az emberi otthonteremtés, a falhúzás, a tetőrakás meghatóan egyszerű, mindazonáltal nemegyszer elragadóan gyönyörködtető példái! Az Alföld népe ugyanis ezek megfor-

KUNKOVÁCS László
Élet és Tudomány 1987. 17. sz.

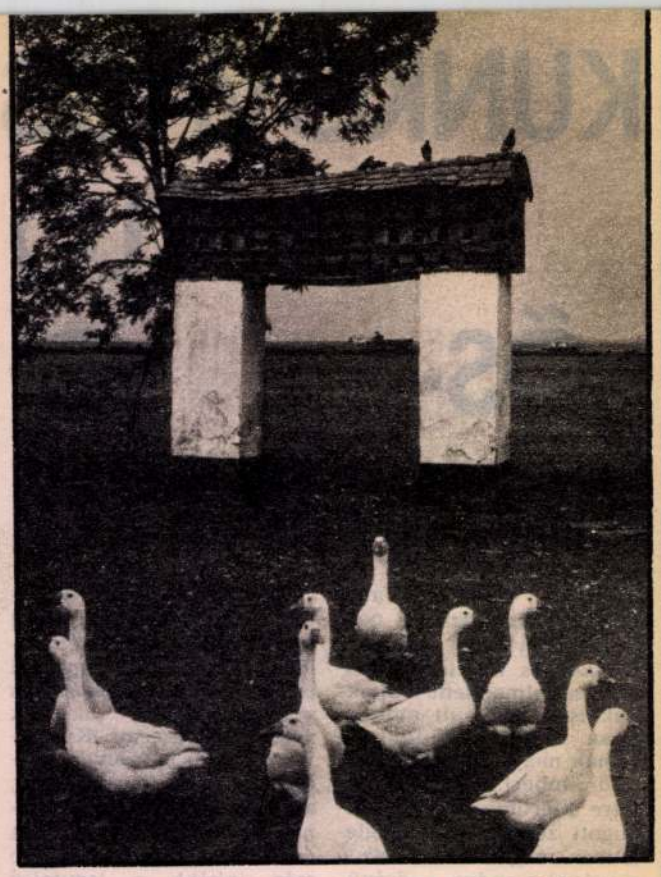

Kőlábas galambdúc Orosháza határában

Disznóólnak egybeépített kőlábas góré Hódmezővásárhelyen

(Kunkovács László felvételei)

málásakor is igyekezett takarosat teremteni. Amilyen egyszerű és ősi építmények ezek, olyan példásan tanúsítják a gyakorlatiasság és a szépteremtés évezredes rokonságát, az építő ember ösztönös szándékát a maga és mások gyönyörködtetésére. *Remeklések* ezek az ólak, vermek, hodályok, górék*, kutricák — amint-hogy remek fotósszemre és eléggé nem méltányolható szorgalomra vall az az igyekvés is, amellyel Kunkovács László az utókorra hagyományozza mindazt, ami a békési, a sárréti, a nagykunsági meg a többi országrészünkön a fényképezőgép objektívjével még befogható és megmenthető.

Takács László

*

(Kunkovács László fotóművésznek jelenleg Budapesten, a Rajk László utcai Duna Galériában látható az Ősépítmények című kiállítása. — **A szerk.**)

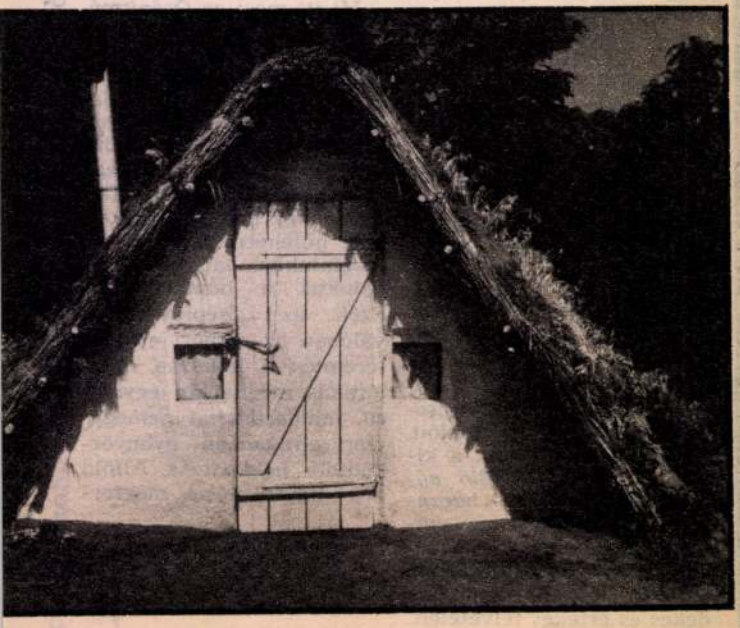

Csányi dinnyések kunyhója

Tökölre költözött szabolcsiak kenyérsütő kemencéje

KUNKOVÁCS László

Forrás, 1987.8. 96.p.

ÉLŐ AGRÁRTÖRTÉNET

A fenti címmel rendezték meg Kunkovács László fotóművész kiállítását Nyírbátorban, a Báthori István Múzeumban. A kiállítást dr. Bellon Tibor, a karcagi Györffy István Nagykun Múzeum igazgatója nyitotta meg 1987. június 5-én.

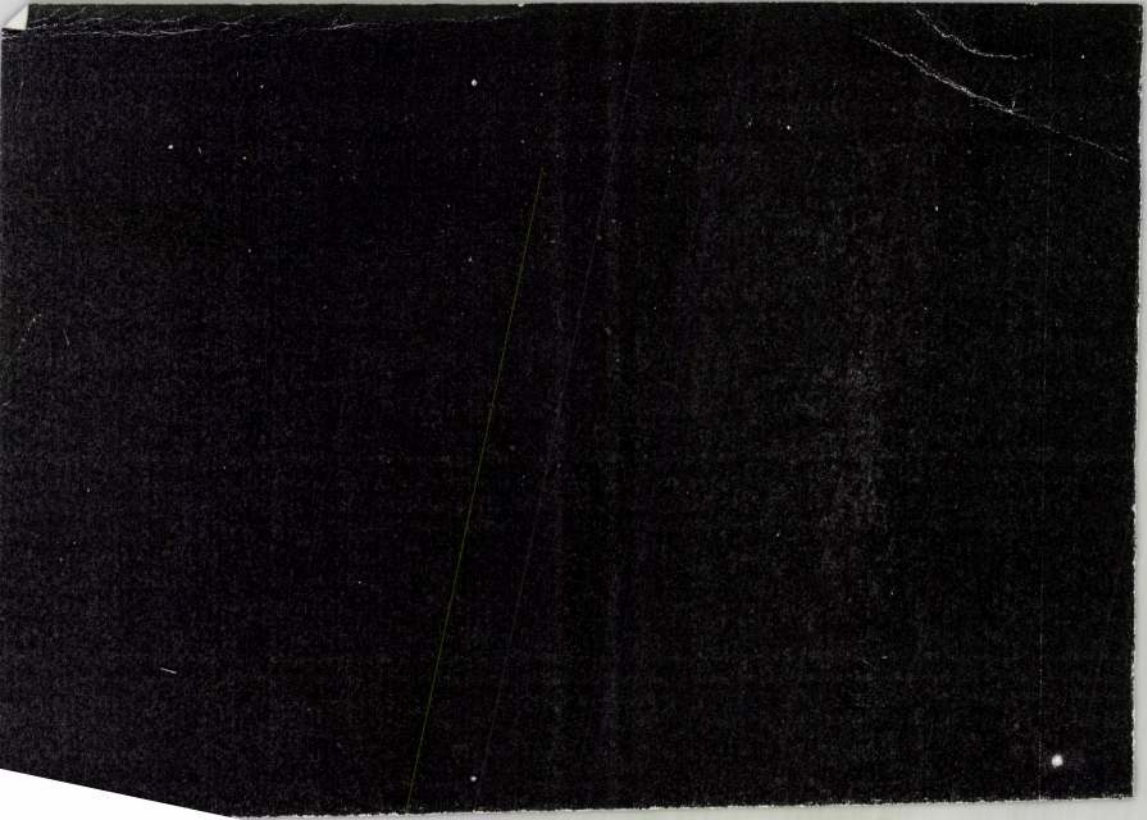

Az utazás,
ahová a beszélő képek alkotója
elhívja Önt:

Mi végett vagyok?
Csudaballa
Nehéz ajándék
Hajcsár Imre
Emberkereső
Szakállas farkas
Télkergetők
A sztyeppe illata
A világfa tetején
Hanti medveünnep
Rénpásztor öregapám, a sámán
Napba iramló szarvasok
Kerecsenszárnyakon
Kőbe vésett istenember
Az ujgur varázslónál
Kirgiz démonűzők
Kisfiú a kurgánon
Az altáji óriás
Halotti tor a tajgán
A kétvilágú jakut lány
Rosszpuszta
Korszakunk, kiszállhatunk belőled?
Tűzszerszám
Életút
Még egy lépés

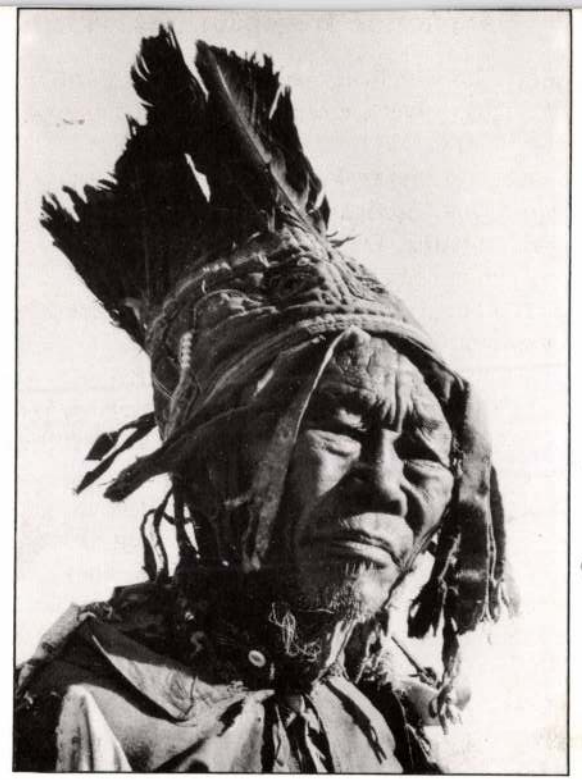

KUN KOVÁCS LÁSZLÓ

Mongóliai tuva sámán (1990)

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ
Balogh Rudolf-díjas fotóművész
kiállítása

TÁLTOSERŐ

Megnyitja
1998. január 30-án, pénteken 16 órakor

Dr. Fodor István régész,
a Magyar Nemzeti Múzeum címzetes főigazgatója

A kiállítás megtekinthető
1998. február 15-ig
hétfő kivételével 10-től 18 óráig

VIGADÓ GALÉRIA
Budapest, V. kerület, Vigadó tér

Rénpásztor öregapám, a sámán

Ült jurtája homályában, nem mozdult. Oka volt rá, a hatóság háromszor elvette a sámánholmiját és háromszor volt börtönben miatta.

Összeszedtem a szavakat és kérlelve magyaráztam: „Mi is Keleten éltünk, Európába költöztünk és már ezer éve keresztények vagyunk. De amikor mesét mondanak az édesanyák, még most is belerejtik a történeteikbe az ilyen embereket, mint maga, bácsikám. Ezért, egyedül ezért jöttem ide olyan messziről."

A ládájához lépett, előszedte a szalagokkal és zörgő vasdarabokkal teliaggatott ruháját, sastollas fejdíszét és dobját. Méltósággal öltötte magára jelvényeit, s közben a töpörödött tuva ember mind nagyobbnak látszott.

Az utolsó napom volt a Hövszgöl-tónál, nem maradhattam tovább. A következő években újra meg akartam látogatni. Fel kell jutni a magas hegyek közé, ahol a kicsiny nép rénszarvascsordákkal vándorol. (A meggyöngült öreg már lehúzódott egy település közelébe és juhtartásból élt a síkon.) Közben változások történtek Mongóliában. 1992-ben meghalt, és megadatott neki, hogy sámánként temették el.

Gyakran nézem az akkor készült fényképeket. Sátra előtt, föld talapzatán akár egy szobor.

Az altaji óriás

Megsimogatott meleg tekintetével, mint akinek rég várt testvére érkezett. Biztos voltam benne: ő a mindenttudó, akit folyton kerestem. Legrejtettebb titkaim tudója, a jó tanácsokkal ellátó bölcs. Nyugodt szempárja mintha továbbra is a távoli hegycsúcsokon pásztázna, úgy nézett rám, hogy bennem is a messziséget kutatta.

Szálfa termetű férfi volt, a kazakok között szinte óriás. A sámánokat termő nemzetsége erről is nevezetes.

Gyógyító szertartásához a jurtában félmeztelenre vetkőzött. Széles mellkasa alatt kilazította bőrövét, majd arra kért, hogy fájdalmával nem törődve szorítsam a legszűkebbre és úgy kapcsoljam össze. Eleven présből jött a nem evilági ének, a segítőszellemét, a Mongol-Altaj legerősebb állatát, a tevét ideszólító dallam. Hosszú strófáit a légszomjtól gyötörve megszenvedte. Időnként a felforrósított baltája után kapott, de éreztem, most nem félni kell.

Fátyol sörényű, hófehér lovon távozott.
Találkozunk-e még?

Nekem megadatott, hogy találkoztam táltosokkal, tudós pásztorokkal, és gyermekkorom különös alakja, a vén marhahajcsár is az lehetett. Bebarangoltam Szibériát, Közép- és Belső-Ázsiát, felkerestem az utolsó sámánokat.

Fotóim és írásaim kiállítássá forrtak össze, amelyet 1993-ban mutattak be, amikor Budapesten tartották nemzetközi tanácskozásukat a samanizmus kutatói. Azóta újabb fejezetekkel egészült ki.

Kunkovács László

A szerző néprajzi fotókiállításai 1983 óta:

Élő agrártörténet — Tiszai barangolások — Ősépítmények — Hagyományos halászat — Boldog, szeretett falum — Pásztoremberek — Lhászától Sigacéig (Tibet) — Kunok Magyarországon — Táltoserő — A Mongol-Altaj kazakjai — Varázslatos Dél-Szibéria — Ótörök kőemberek — A Hortobágy mellyéke

A *Táltoserő* című kiállítás
létrejöttét támogatták:

Nemzeti Kulturális Alap
Soros Alapítvány
Fujifilm Magyarország Kft.
Nikon Kft.

Színes labor:
Color Foto Professional Kft.

Készült az SzFMH Nyomdában

„Az a sámán, aki elveszti szellemeit, megszűnik sámán lenni, sőt néha meg is hal."

(L. Ja. Sternberg gyűjtése, 1927)

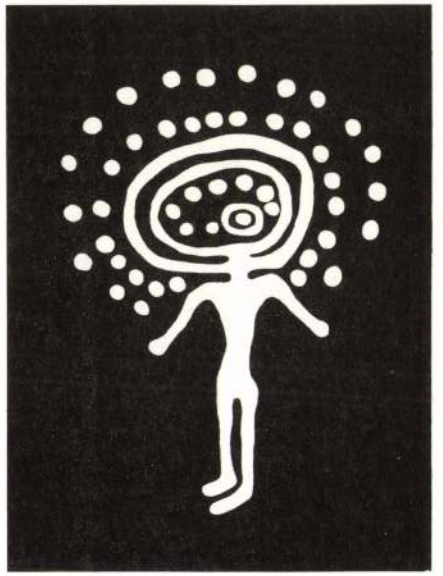

Bronzkori sziklavéset
Dél-Kazahsztánban

VIGADÓ GALÉRIA

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

MEGHÍVÓ

KUNDRATH (Conrad) Gabriel fató

1661-1666 Városi ~~tabella~~

Ars 1996/1-3. 231.

A főispán levelesládájában a kastély építésére von
szerződés, egy selmeczi építőmestertől. 1640-ből.

Ág. hitv. ev. templom

Osztroluczky Menyhért czímeres sírköve, 1612.

1. Egy ónkupa, XVIII. sz.

2. Egy óntál, XVIII. sz.

Temetőben templomrom művészi jelleg nélkül.

Pónik R. k. pléb. templom

Egyhajós, hajójában barokkizált szentélyében csúc
egyeneszáródású egy keresztboltos kőépület. Szent
hornyolt élű hasábok s lóheríves megfordított gúla
gyámköveken nyugosznak. XVIII. századbeli főolt

Kunnert Mátyás

ötvösmüvész

Pest. 1788 ban

lett mesterré

1795 ik Május 1-jén

Horváth-Kontpéter

254. l.

Kunosy és Réthy

Ozora. T. 2903.

A sürü bozóval benött terület közepén deszkakerités van oldalain kapukkal, a bekeritett terület belsejében vadászpáholyok- kal és az egész körül karókeritéssel. Felirata:

balra: PLANKENMEIS
középütt: PALÁNKCSALIT.
jobbra: CLOISON DE PLANCHES.

legalól középütt: Lith Kunosy & Réthy Pest.

Fényképny., mér. a vk. 32.5 : 38.8 cm.
Festetics L.gr.: A herczeg Esterházy-család fővadászatai Ozorán. Pest, 1870.

28-92-36.

L láthatóle

L fus.

Kunossy és Réthy

KUNOSSY és RÉTHY könyomdászok Pesten az 1850—60-as években.

Metrika 103.f.

KUNOSY VILMOS litográfus (1839–1900)

Párizsban tanult, majd Bécsben élt, ahol nyomdát is nyitott. Hazatérése után a Leiter Nyomdába társult be, melynek később egyedüli tulajdonosa lett.

Magyar könyvmüvészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és a Petőfi Irod Muz.közös kiadványa Bp.1975.

Kunovits András festő

- az 1930-as években a magyarországi Szépművészeti Iskola növendéke,
- kommunista meggyőződésű művész
- fiatalon tragikus körülmények között halt meg.

Emlékére Ferenczy Noémi, Basch Andor, Bornemisza Géza, Csaktornyai Zoltán, Tihanyi, Czóbel, Czigány, Perlrott Csaba, Hollósy Simon, Klein József, Vida Géza, Kádár Katalin, Agrikola Lídia, Kakáska Sári, Csizér Lilla, Weith László, Kazár László, Duzcsekay György, Ferenczy József, Gallasz Nándor, Podlipny Jeszula, Szőnyi István, Kmetis Teutsch János, Szolnay Sándor, Kós Károly, Réti István, Szabó Béla, Deák Huber István, Ferenczy Béni, Ziffer Sándor, Szervátiusz Jenő, Bornemisza Tibor, Pittner Olivér Borghida István: Halicsi művészet

Kat Szó 1973/7 124. old.

Kunoné András festő

Kunsch Antal

— **Kunsch Antal — a Margitsziget uj kertészeti felügyelője.** Kunsch Antalt, a Margitsziget főkertészét, harmincéves munkájának elismeréséül kertészeti felügyelővé nevezte ki a Közmunkatanács. Mindenki, aki a Margitszigetet ismeri és szereti, őszinte örömmel veheti tudomásul ezt a kinevezést, amely Kunsch Antal személyében a legkiválóbb magyar műkertészek egyikét érte.

Pesti Hírlap

1940. okt. 8.

DEMBINSKY B.
BUDAPEST,
Zsigmond ucca 8.

1940 OKT.-3 19
A 72

OKTATÁS
LÉGOLTALMI LIGA

1940 OKT-3 14
A 72

ON2
MAGYAR KIR POSTA

OKTATÁS
LÉGOLTALMI LIGA

Dr. Szentimrey Gyula úr

Arad.

Kun - Sebestyén
Vilma

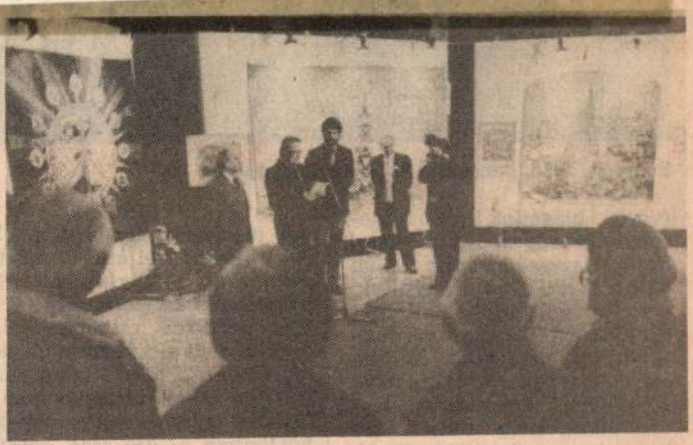

Tegnap nyílt meg Kun-Sebestyén Géza textilművész szőnyeg- és falikép-kiállítása a MOM Szakasits Árpád Művelődési Központban. Megnyitó beszédet mondott Baska József festőművész, az Iparművészeti Főiskola tanára. A művész legjelentősebb munkái, a saját maga által tervezett, szövött és csomózott szőnyegei, faliképei január 11-től 20-ig tekinthetők meg

Népszava
1985. I. 12.

KUNST DORFF ? KRISTÓF, asztalos, szekrénykészitő,
szoborfaragómester

1724-ben vele kötnek szerződést a Kaplonyi új monostor két mellékoltárának elkészitésére. Károlyi levéltár Törzsanyag, Exractus, Lad.10.No.36. 96.old. 18.jegyz

NÉMETH PÉTER: Szabolcs és Szatmár megyék Árpád-kori XI-XIII.századi/földvárai és monostorai 91.old

A Nyiregyházi JÓSA ANDRÁS Mú-zeum Évkönyve. X. 1967. Budapest, 1968

KUNSTER /Wentzel/, festő

A fertődi kastély kapolnajanak oldalfalainak kifesté sét Wentzel /Kunster/ akadémiai festő végezte 1766-ban., mely megbizatast ugylatszik el is vagezte. 141. old. 24. jegyz

KATONA IMRE: A fertődi kastélyrendszer kialakulása
130.old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 2.sz
Sopron, 1976

Kunoáji Gábor

Dobrán

Részt vett a bjeski
Madách - zobor elő-
pásiratán 1938
febr.

110

Kunovits András festő

Gy. Szabó Béla, Gallas Nándor, Szőnyi István, Podlipny Gyula, Szolnay Sándor, Balázs Péter, Ziffer Sándor, Pittner Oliver, Jándi Dávid, Vida Géza, Klein József, Katz Márton - emlékére

Andrássy Edit: Képzőművészet - osztályharc

Igaz Szó 1971/2 277 old

Kunovits Béla

Kiutalás Nagybányáról elitalvoli-
tokért, Zeiffer Sámuelsz tanítványa
lett

Borghida István: Zeiffer Sámuel, a peda-
gógus Krakkóban. Krakkó, 1960. IX/IX/XI. 136 l.

Kunovits - Schrantz Edit

- 3 jellemterv a Madách „Az Ember tragédiá"ja'hoz.

Igaz Szó 1973/2

1. fedőlap hátsó fülén
209, 213 old

~~Kunrath~~ Kunrath lásd: MDK

Conrath János György.

Bónisné, Wallon Emma: Conrath János György építőmester.

Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 65-85.l.

Kunszabó Gábor

I.

A Pelbadách

No. 5.

Fantovary Gyula Bpest I.

Elismerem P 20.— azaz Harminc pengő vételét maradvány P 30.—

Harminc

Bpest, 1930 aug 9 Nyugtakkal

Richter

MDK

Kunsági

Dragonyosok, cer.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj.

9. 1.

Kunovits András

életrajz

Muráldin Jenő: Nagybánya. A festőtelep művészei. Miskolc, 1994, 63.+

Kunovits András, festőművész

az első világháború követő változások lényegesen csökkentik a párizsi eltöltött idő. Az újonnan művészetének számos hazai műhelyje akad, az első kubista képeket festő Uitz Tihamér Gizella, majd Kunovits András sorolhatók ide.

Uitz Béla: Párizskülönbség a nyugati élvonal és a kelet-európai eredmények között.

Kortárs, 1979. febr. 58. old.

KUNOVITS Andrá festő

Mucsiczka Jenő: Erdélyi festőművészek.
Budapest, 1997 32, 33–34,

20
Zeje 35, 44

t 1596-ban.

a.

sony dombon,
n átalakították.
ye egyenesen
lű hasáb alakú
gött primitív
eríves nyílású
hajó boltozata
csúcsívesek. A
kú lövőrés.
ányokkal ékes.
rnyasoltára. A

M.D.K.

KUNOVITS András

1931-ben Nagybányán Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

Kuncovits Antal

festő

~ Szopos Sándor tanítványa volt.

Önarcképe 1911.

Muzsikás Péter: Debrecen évek 767.

Korunk, 1972 5. sz.

Kunovits András

A harmincas évek első felében, a megalakuló Képzőművészeti Főiskola növendékei között fiatal munkáskommunista is tanult. Hangadó közöttük a tehetséges és tragikusan elpusztult Kunovits volt.

Borsfalvi Vilmos: Harcos művészet.
Népszava — 1972. 7. 128–129 old.

KUNOVITS András *53*
Dicsőszentmárton, 1910.–?
festő

Banner Erdély

Kunovits András

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 55, 186, 187, 189, 351,

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT 1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében (VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. Szentiványi Gyula: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Gerevich Tibor
elnök.

MNK.

K

Kunosy

nyomdatulajd.

Millenniumi nagyérmet kapott

– Az ezredéves országos kiállítás kitüntetettjei

Grafikai Szemle 1896 évf. 11 f. 184 l.

MDK

Kunosy
litografus

„Sajó munkái" a vaskron

÷ Nagy Lavaszi vásár az Sparcsarnok-
ban

Grafikai Szemle 1909 évf. 4. sz. 251.

MDK

Kunosy Frigyes

nyomdatulajdonos

szabadalma, mely a papirfestők anyagát vízzel és glicerinnel keverve nyomtatásra alkalmassá teszi a játékkártyák számára.

— Uj hazai találmány

Grafikai Szemle 1894 évf 3. 39l.

MDk

Kunosy Vés fiai
nyomdaja

Könyomdai úton előállított katalógus
"plakátjai" a párisi világkiállításon
(Ezüst érem)

ifj. Aigner Antal: Városlátok magyar és
párisi utcáról
Grafikai Szemle 1900 évf 9 sz. 125 l.

MDK

Kőmosy Vilmos

Délmagyarországi Kisállatok
Levelezők és könyvek gépelésével foglalkozik.

Schmid Béla: A délmagyarországi Kisállatokról
Orsz. Kisállat Kamara 1891. 9. f. 136

Kunossy Vilmos

litográfus

és

Kereskedő

284. P.

Kunossy Vilmos

M.D.K.

könyvtárán

5.) (Ozora) Palánkvasalat + 1870

6.) (Ozora) A vadászterület térképe

Gerri, A mezők. Közajk. 1960 156.

Kunossy Vilmos M.D.K.

1839 - 1900 Könyvnyomdász Békésben és Pesten

1.) Arzél Péter
2.) Bittó István
3.) B. Bóry József
4.) Szajbély István

Gerni, A magy. könyv. 1960 156

Kunossy Vilmos

l.

Novák VI

8-l-

Kunosy Viktus /

könyvadós

l. Kel 1885

III. k. 3. f. 436 l.

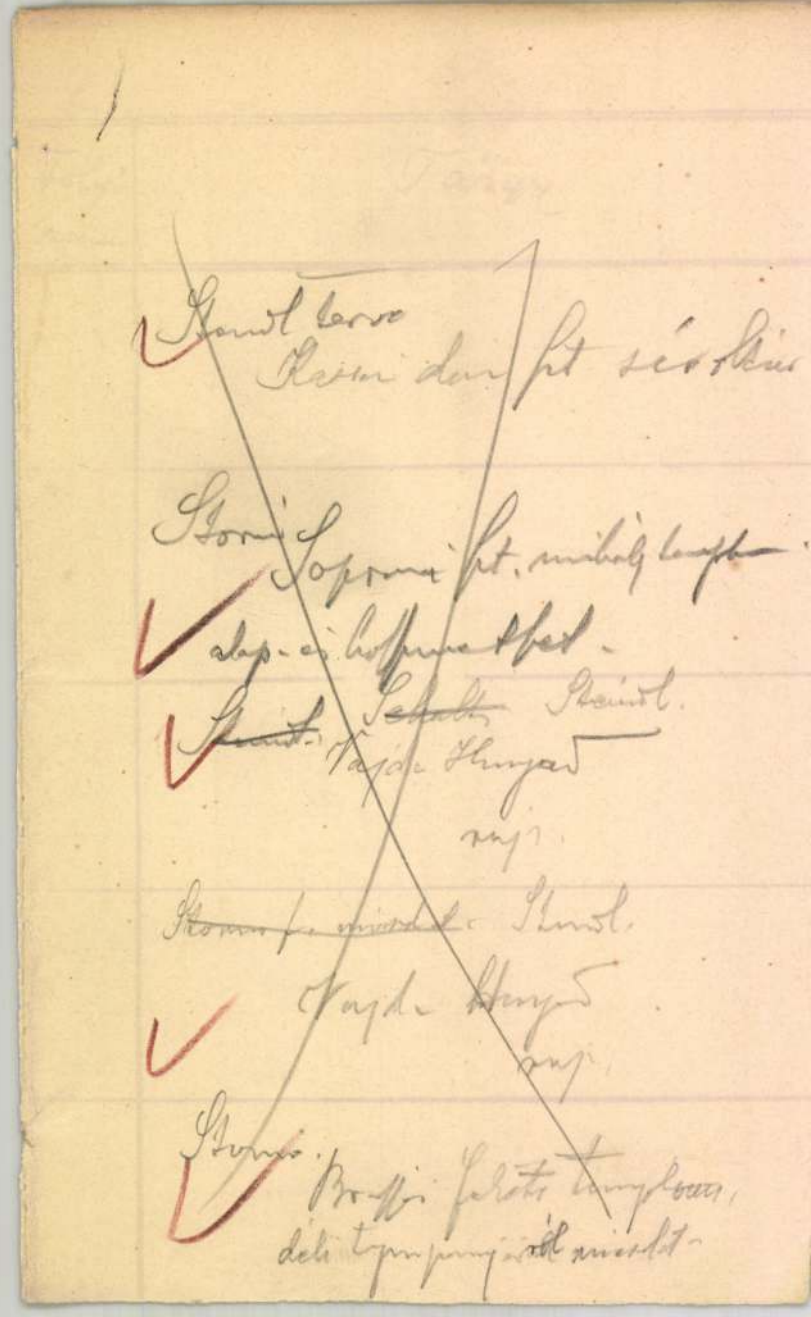

Kunoss Frigyes

litográfus

l.

Kerepesy út 54

284. l.

27376 Lins

Kunossy Frigyes

1880/81 - 1881/82,
1886/87

Ferkèpzomfoiskèvk

106. l.

Kunossy Frigyes
szül. Beisben 1865 be

Nr.
1886/87 I. vendéglat.
1886/87 II. "
1887/88 I. "

Hajdú vármegye TV. 109

Kunosy F.

Gyatra karrikaturákat
készített 1892-ben
a Borszem Jankó c.
élclap részére.

Kunossy Frigyes

Műv. Bécsben 1865 szept. 10. kelve v. k. Reál Budapesten. Mű- és Kőrajziskolában:

1880/81 I. vendéglátó-
1880/81 II "
1881/82 II. "

Hampel Josef VIII. 25.

Kunossy Frigyes

l.

Novák VI

8. l.

106. l.

Kunossy

Kunossy grafikai múlntézet
r.-t., V. Vadász-u. 16.
○*119-777

Bptávb 1940 szept.

Kunnert Mihály

M.D.K.

ötvösmester

1788 körül a pesti
ötvöscéh tagja.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

272. old.

Kunnigunda

jairostendi herre-
tesnő 1486 Évből
miniator

László

Berkovits-Sérvat

16. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

A HOLLOWAY-INTÉZET.

Vagyonos nemzeteknek irígylésre méltó előnyei közé tartozik az is, hogy egyesek a közmüvelődés vagy a humanizmus oltárára tett fejedelmi alapítványokkal képesek nevüket a hálás utókor emlékében megörökíteni. Különösen az éjszakamerikai Egyesült-Államokban csaknem évről-évre előfordul az az eset, hogy egy-egy milliomos nevéről nevezett nagy intézetet állít fel, tisztán saját költségén. Közel százra megy már ott az oly magánosok által alapitott s az ő nevükről nevezett intézetek száma, melyek alapítási költsége több millió forintot igényelt s ezek között nemcsak árvaházak, kórházak- és főiskolák vannak, de nyilvános könyvtárak, múzeumok, csillagvizsgálók s más közhasznú és a közmüvelődést előmozditó intézetek.

Egy ily valóban fejedelmi alapítványnak épületrajzát mutatjuk be most az Angliában emelt Holloway-intézet képében. Az alapító, *Holloway* Tamás, rengeteg vagyonát az általa feltalált gyógylabdacsokból szerezte, melyek egykor, természetesen nagyszabásu reklámok közvetítése utján, olyannyira el voltak terjedve, hogy Holloway külön hajót építtetett, melynek csak az volt a dolga, hogy az ő piluláit Amerikába szállítsa. Rengeteg gazdagságát mutatja az is, hogy, bár több más alapítványt tett, s családtagjainak is jócskán juttatott, magára erre az egy intézetre nem kevesebb mint 850,000 font sterlinget, azaz a mi pénzünk szerint, közel *10 millió forintot* fordított, mely rengeteg összegből az itt látható épület készítése és felszerelése 600,000 font sterlingnél többet vett igénybe.

A Holloway-intézet benlakással egybekötött felsőbb leányiskola, a hol évről-évre mintegy 600 serdülő és felnőtt leány részesül különös kiképzésben mindazon tantárgyakban, melyeket Angliában s más müvelt országokban a nők a középiskolákban és egyetemeken hallgatni szoktak. Mindezen leányokat, valamint a benlakó tanító- és szolgaszemélyzetet, a lehető legnagyobb kényelemmel látják el. A tantermeken kivül vannak olvasó-, játszó-, fogadó- és társalgótermek, külön műhelyek és tornahelyiségek. Múzeumai nagyszerüek s még képtára is oly híres, hogy a jelentékenyebb angol képtárak közt emlegetik. Az óriási kiterjedésü épület udvarain, tágas folyosóin, s mindenek felett a nagy kiterjedésü s gondosan ápolt parkban, különféle szórakozásokról s mulatságokról van gondoskodva, s mint az a müvelt Angliában magától érthető, az egészség követelményeit is a legpontosabban tartják szem előtt.

Nem volna lehetséges röviden elmondani mindazt, a mi ebben az óriási épületben és mintaszerü berendezésében feltalálható, s igy csak röviden megemlítve azt, hogy az épület alapkövét 1879 szept. 12-én tették le s felszentelése Viktória királynő személyes jelenlétében, már az alapító Holloway halála (1883) után 1886 junius 30-án történt meg, az intézet hires képtárából egy nagy érdekü eredeti művet akarunk bemutatni.

A Holloway-intézet képtárában őrzött mű Long Edwin híres angol festőnek talán leghíresebb műve, mely a czigányoknak Spanyolországból 1624-ben történt kiüzetését ábrázolja. A képet először 1872-ben állitották ki a londoni nemzeti akadémiában s maga a művész a következő leirást közölte akkor felőle: «A kérvényezők (ez volt a kép eredeti czime) tárgyát Pacheo irataiból merítettem, melyeket a simancasi levéltár őrzött meg, a ki egykor a szent inquizició titkára volt. Ekkor történt, hogy III. Fülöp, egy gyenge fejedelem, ki kizárólag a papság, különösen Gonzales bibornok gyámsága alatt állott, a czigányokat száműzni akarta országából. A spanyol czigányokat mindig elkorcsosodott fajnak tekintették; ebben az időben exkommunikáczió alatt állottak s nem is volt szabad templomokba menniök. Valószínű, hogy a számüzetés megtörtént volna, épen úgy, mint előbb a zsidók számüzetése; de megakadályozta ezt a képen bemutatott egyszerű küldöttség megjelenése Valladolidban épen akkor, midőn a király és a bibornok a Santa Annunciata lépcsőin lejöttek s a fiatal királynő kérése, kinek képét a folyosón láthatjuk... A történeti arczképeket a festő a madridi képtárból vette s a czigányok képeit 1871-ben Granadában készítette oly élő minták után, kik valószínűleg a régi kérvényezők közvetlen utódai». A nehéz tárgyhoz, mint látjuk, a művész nagy gonddal készült s mindenki, ki e képét megnézi, elismeri, hogy munkája sikerült.

AZ URI TOLVAJOK KLUBJA.

Egy londoni rendőrügynök elbeszélése.

(A «Quarterly Review» után.) (Folytatás.)

Scotland-Yardban ott találom Storr urat.

— Hová lett a franczia rendőr-ügynök? — kérdi tőlem a főfelügyelő, kivel ön Storr úr boltjában időzött.

— Elutazott; valószínűleg sürgönyöket kapott Párisból.

— Én meg azt hiszem, — veté közbe Blunt főfelügyelő, — hogy ő lopta el Storr úr gyémántjait.

— Hogyan, Princel ur, kit a franczia rendőrség Londonba küldött, lopta volna meg Storr és Keen urakat, még pedig az én jelenlétemben? Na, már bocsánatot kérek, de ez merő lehetetlenség, hiszen Storr urral együtt voltam a boltban és Princel egy lépést sem tett . . . . .

— Hát elfelejtette — kiáltá most Storr — hogy az az ember arról beszélt, sőt meg is mutatta, mily módon kellett a gyémántos fiókba nyulni!

Erre persze semmit sem felelhettem, mert be kellett ismernem, hogy a lopás lehetősége nem volt kizárva.

Hosszu kihallgatáson kellett átesnem, melynek befejezésével magam is arra a gondolatra jöttem, hogy Princel úr, ki órámat oly ügyesen kihúzta, aránylag kevesebb fáradsággal Storr gyémántjaihoz is hozzáférhetett.

A dolog nagy lármát okozott, de már a délutáni órákban a valódi Princel megjelenése Scotland-Yardban mindent megfejtett. Kitünt, hogy az érdemes franczia ügynököt Abbeville-ban egy párisi sürgöny érte utol, melyben meghagyatott nekie, hogy további rendeletig onnan el ne induljon. Miután azonban a várást megunta, ma reggel főnökéhez kérdést intézett s ennek nyomán azonnal ide sietett.

A nagy ügyességgel és merész elhatározással tervezett lopást a londoni uri tolvajok klubja rendezte, még pedig oly rendkívüli eredménynyel, hogy az elcsent gyémántok soha többé meg nem kerültek.

Őszintén megvallva, az engem ért bajnak nagy részben magam voltam oka, mert a helyett, hogy Princel urral mindjárt Scotland-Yardba indultam volna, egészen másfelé fordítottam figyelmemet, sőt a gazembert még be is mutattam neki.

Ezért keményen megdorgáltak és husz évi becsületes szolgálataim figyelembe vétele nélkül bizonyára el is bocsátottak volna hivatalomból. A hibát jóvá tenni akarván, föltettem magamban, hogy a veszedelmes klub titkos fészkét, magamra hagyva is felkeresem.

E czélra mindenekelőtt az úgynevezett orgazdák szövetkezetéhez fordultam, mely intézmény, mint Mohamed sírja, föld és ég között a levegőben lóg. A londoni orgazdák egy kézzel a tolvajokkal kereskednek, mig másik kezük a rendőrség rendelkezésére áll. Ily viszonyok közt sokan belebuknak és Newgateba kerülnek, mig ellenben a túlnyomó többség nehány évi müködés után az üzlettől visszavonulva, megtakaritott tőkéivel a város valamely tisztességes részében boldog családi életet él. Ha tekintetbe veszszük, hogy a Londonban évenként ellopott s orgazdák segitségével pénzzé tett különféle ingóságok értéke a három milliót jóval túlhaladja, csakugyan nem tartjuk túlzottnak azt az állitást, mely szerint a közép osztályu lakosság husz százaléka ily módon keresett pénzből lett vagyonossá.

Curl urat, ezen szövetkezet egyik főemberét, régóta ismerem s igy legelőször hozzá fordultam. A jámbor férfiut majd a hideg lelte ki, midőn pazar fénynyel berendezett irodájába léptem, melynek ajtaján tükörsimára csiszolt rézlemezen ezt lehetett olvasni: *Curl be- és kiviteli áruk ügynöke reggeli 10 órától délutáni 6-ig található.*

— Tán a Storr-féle gyémántok dolgában méltóztatott ide fáradni? — kérdé Curl ur, — ez esetben legnagyobb sajnálatomra ki kell jelentenem, hogy az ügy érdeme tökéletesen ismeretlen előttünk. Ilyesmivel a szövetkezet nem foglalkozik, mert ha ilyesmi tudomására jut, bizonyára nyomra vezette volna önöket.

— Nem, kedves Curl ur, én egészen más járatban vagyok, s nehogy drága időnket hosszadalmas fejtegetésekkel pazaroljuk, azon rövid, de határozott kérdést intézem önhöz, hol és merre van jelenleg az uri tolvajok klubja?

Kérdésem körülbelől oly hatást tett az érdemes férfiura, mintha kopasz fejére tüzes abrincsot nyomtam volna, mi valószinüleg onnan eredhetett, mivel véletlenül Curl ur épen a nevezett klub ügynöke volt, mit én csakugyan nem tudtam, de még nem is sejthettem.

— A klub helyiségeit nem ismerem, — hebegé az orgazda, — de ha valami ügyben felvilágositással szolgálhatok, ezt szivesen megteszem.

— A felvilágositásokat majd magam fogom megszerezni, egyelőre csak az utczát, a házszámot akarom tudni . . .

— Ezzel nem szolgálhatok . . .

— Nem? Na, ezt sem bánom, de úgy vigyázzon magára, hogy Scotland-Yardban egy jóakarót ezzel elveszitett. Érti? . . .

— De mi haszna, ha megmondom is, hiszen ott hiába keres, csupa kifogástalan gentlemenek vannak együtt, kik önt az első szóra rágalmazás és becsületsértés czimén beperelnék.

— A házszámot!

— Tudja mit, — felelé végre a megzaklatott orgazda, — jöjjön el ma tiz óra felé, *megmutatom*, de ne kivánja, hogy *megmondjam, mert becsületszavamra megfogadtam, hogy senkinek meg nem mondom!*

— Eljövök, sőt a mi több, könnyebbség oká-

ért keressen fel pontban tiz órakor Perkinsnél, hol ilyenkor az esti lapokat olvasgatom. Jó napot!

A légyottot nem azért kivántam Perkins kávéházába, mintha Curltól tartottam volna, de leginkább azon okból, mivel a most nevezett helyiségben darab idő óta nagyon gyanus külsejü emberek fordultak meg. Ha Curlt ismerik, rögtön el fognak párologni, mihelyt az felém jön; ha pedig nem ismerik, valószinünek tartom, hogy tőle e részben bővebb felvilágositást nyerhetek, s igy egy csapással két légyre czéloztam.

Curl pontosan eljött, de a kávéház majdnem üres volt. Valószinüleg akadt ember, ki odajövetelemet ideje korán jelezte.

— Ha ugy tetszik, mehetünk, — mondá Curl, ki le sem ült.

Midőn az utczára értünk, Curl azt ajánlotta, hogy a londoni hidig kocsin menjünk, honnan aztán hamar a keresett házhoz érhetünk.

Régóta táplált sejtelmem nem csalt, mert Curl csakugyan azt a házat mutatta, mint a klub helyiségét, melyet mindig gyanus szemekkel néztem.

— Köszönöm fáradságát, Curl ur, nincsen többé önre szükségem.

E szavak után hátat fordítva, tovább mentem.

A legközelebb álló rendőrtől azt kérdeztem, vajjon az x. számu házat ismeri-e, mire az illető azt felelte, hogy hét év óta folytonosan az utczában állván, nemcsak a házakat, de a bennök lakó embereket is tökéletesen ismeri.

— Tehát az x. szám?

— Az első emeleten, valamint a magas földszinten a Donogali zenekedvelők klubja van; a második emeleten a ház tulajdonosa, Sparke Jakab és családja lakik, ezenkívül a kapus. A zenekedvelők hétfőn és szombaton jönnek össze, többnyire 8 órakor este és nagyon ritkán maradnak együtt éjfélig. A zene nem tart sokáig, de annál tovább a vacsora, stb.

Ezt jelentette a rendőr, ki, a mint mondá, hét év óta az utczán állomásozott. A ház külseje semmit sem mutatott és alig különbözött a többi házaktól, melyek gondosan bezárt kapu-féle ajtóikkal ugy néztek ki, mintha a lakók vidékre költöztek volna. Szombat lévén, arról akartam meggyőződni, vajjon való-e a rendőr jelentése, vagy pedig csak szószaporitás kedvéért beszélt annyit? A diszes ajtó vas kopogójának második ütésére a komoly kinézésü kapus azt kérdezte tőlem, kit keresek ily későn? Mire hamarjában azt találtam válaszolni, hogy *Manner* urral szeretnék beszélni, ki valószinüleg még a klub helyiségében fog időzni.

— Manner ur neve nem fordul elő a tagok lajstromában, — válaszolá a kapus, — s miután a klubba csakis tagok szoktak járni, legjobb lenne, ha másutt, például lakásán keresné fel.

A nem épen udvarias hangon adott válasz után, a kapus orrom előtt becsapta az ajtót.

Ilyes fogadtatásokhoz régóta szokva lévén, csakis azon tünődtem, nem lenne-e czélszerü legott a dolog végére járni. Az átellenben lévő ház árnyékában megvonulva, vártam mig a klub tagjai haza indulnak, mi a rendőr jelentése szerint éjfél tájban szokott megtörténni.

(Vége következik.)

ÚT A VILÁG KÖRÜL 18 KRAJCZÁRÉRT.

A fent kitett csekély összegért (franczia pénzen 25 centimes) a világ körüli utat egy 1890 deczember 19-én az epernayi postán Scott C. úr által feladott és Yokohamába czimzett levél tette meg. A levél a rendes japáni postával Havren és New-Yorkon át rendeltetése helyére eljutott, de miután a czimzettet Yokohámában nem ismerték, a levél 1891 márczius 14-én ismét visszakerült Epernaybe, igy tehát a föld körüli utat 84 nap alatt megtette. A levélen látható postabélyegeken a következő napok vannak feljegyezve: *Epernay*: (déli Franciaországban, mint feladási hely) 1890 deczember 19. *Páris*: deczember 20. *New-York*: 1891 január 1. *San-Francisco* (Kalifornia): január 10. *Yokohama* (Japán): február 14. *Hong-kong* (Khina): február 10. *Marseille* (Francziaország): márczius 13. *Epernay*: márczius 14.

Mint egy sokat tudó úr nagyon helyesen megjegyezte, a levél utazása gyorsaság tekintetében nem mulja felül *Fogg Phineas* urnak *Verne* Gyula által leirt kalandjait, sem pedig *Bly Nelly* kisasszonynak valósággal megtett utazását, mely mindössze csak 72 és egy fél napot vett igénybe, de mindamellett olcsóság dolgában eddigelé az epernayi levél útja a posta történetében valóságos epokhális esemény.

A paplak. A ref. templom.

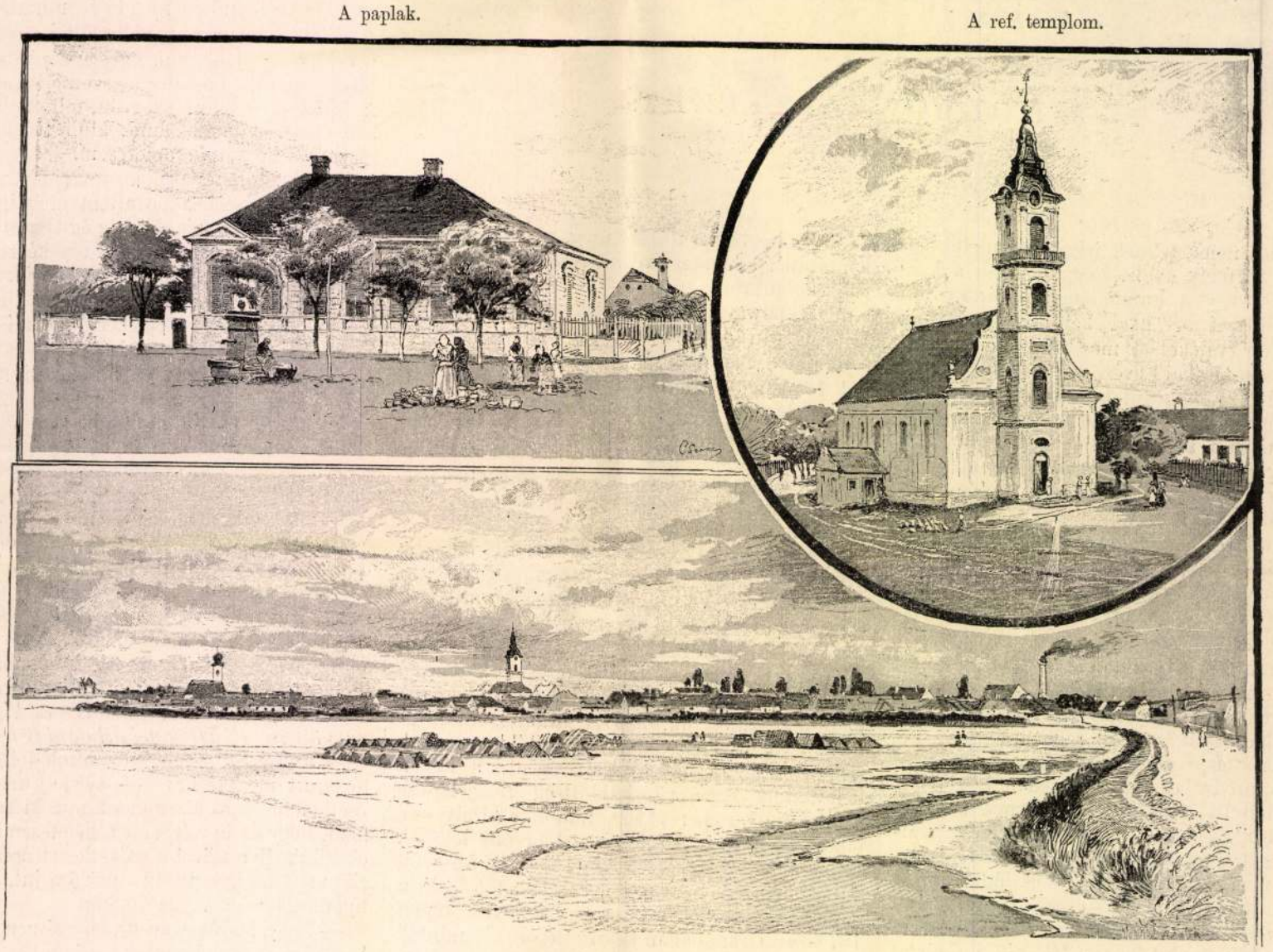

KUNSZENTMIKLÓS. — CSERNA KÁROLY RAJZA.

EGYVELEG.

* **Nyolczezerkilométeres vasut.** Az orosz kormány a *Wladinostokból* (a csendes Oczeán mellett) Szibérián keresztül Szent-Pétervárra vezető vasut építését végre megkezdette. A vonal hoszsza nyolczezer kilométer; a költségek előirányzata *nyolczszáz millió* ezüst rubelre van föltéve, de kétséget nem szenved, hogy ezen óriási összeget legalább még egy harmaddal meg kell toldani, mi azonban tekintettel a vasut kereskedelmi és hadászati fontosságára, számitásba nem jöhet. Miután a munkát nem bizták vállalkozókra, orosz szokás szerint leginkább az ország belsejében állomásozó katonaság s ennek szabadságolt tartalékosai fognak igénybe vétetni, mi által a költségek még inkább megszaporodnak, de az épitést gyorsabban be lehet fejezni.

* **Tanári fizetés régen.** Kalvin, mint a strassburgi egyetem tanára (1538—1541), évenkint 80 forint fizetést s nehány hordó bort kapott. Kortársa Lambert Ferencz, ki a wittmebergi egyetem hires tanára volt, minden hallgatótól 12 garas tiszteletdijt kapott egy félévre, holott ugyanakkor a bécsi egyetemen csak 4 garast fizettek. Crocus Rikhard wittembergi tanár, ki a görög nyelvet kénytelen volt ingyen előadni, hogy hallgatója legyen, Bölcs Frigyes őrgróftól jutalmul minden félév végén öt aranyat kapott, az a fejedelmi ajándék annyira lelkesítette a tudóst, hogy hosszu dicséneket irt róla.

* **Fordított divat.** A khinaiaknál nagyon illetlenül viseli magát az, ki idegen szobába lépve, ott levenné kalapját: más részt azonban egészen müveletlen embernek tartanák, ha látogatás alatt pápaszemét fentartaná.

* **Jártató-gép.** Yagin Miklós nevü orosz különös gépet talált ki a járás elősegitésére. A gép néhány erős, a lábszárakra alkalmazott csavarrugóból áll, melyek a lépéseknél szükséges izom kitágulást akarják pótolni. A feltaláló szerint a gép munkája az izomerő pótlásával oly jelentékeny, hogy az ember ezzel a géppel 2—3 annyit képes járni, mint különben.

* **Az Európában élő virágok** száma 4200 faj s igen érdekes, hogy ennek épen tizedrésze, azaz 420 faj olyan, mely illatot ad.

* **A legfényesebb lámpa a világon** Yütland partján van, a haustholmi világító-toronyban, melynek fényét két 35—35 lóerejü gőzgép s két Méritens-rendszerü villamdelejes gép adja. Az egyetlen lámpának fénye egyenlő két millió gyertya fényével. A világító-torony őre prizmák és lencsék segitségével mindenkor megláthatja földszinti szobájában a láng erejét s rendes körülmények között ott lenn is képes azt megigazitani s nem szükséges fölmennie.

* **Jégesőt teremtett** Planté franczia physikus villamosság erejével, minden különös eszközök nélkül, sótartalmu viz és rendkivül alacsony hőmérséklet használása mellett.

MDK

Kunszt János és ifj. Szabó István

A tudományos kiállitás előcsarnoka, repr. /Egészségügyi kiáll./ Tervezték fentiek

Magyar Iparművészet 1935. 217.l.

Künst Gyula festő

felirat: Jan Modzelewsky, Malowany 1829 roku 43. Vászon, olaj, 85x70 cm.

EMPIRE-KORI MESTER bécsi iskola 1829-ből: Viktorja Modzelewska / Jan feleségé/ arcképe. A 130 sz. arckép párja. Fehér szinü, csipkés hosszu derék, kék köpeny. Nagyon finom tájképi háttér. A kép hátán felirat: Viktorja z Podhorodeeni Kien. Modzelewska roku 27. Malowany 1829. Vászon, olaj, 85x70 cm.

KUNST GYULA: Merőkövesdi lány, vörös fejkendőben, vállán nagyvirágos kék kendővel. Karton, aquarell. 16x15 cm. Sign. jobbra lent Künst Gy.-

IRÁNYI GRÜNWALD-BÉLA: Dolgozó kertész virágos ja alatt. Háttérbe falusi házak. Karton, olaj, 67x52 cm.

KOSZTOLÁNYI. Színes háztetők. Münchheni városrész magas nézletből Vászon, olaj, 62x64 cm. Sign. jobbra lent Kosztolányi.

ERTOSA O. EGAN: Csendélet. Középen szobor, jobbra kehely, tőtül virágok. Vászon, 65x52. Sign. jobbra lent: Ertosa O. Egan 1870.

Cím nélküli gépek
Katalogusból 1919 Épül.
Elektromos hajtásokhoz

ban Köves fhágy Ungvár 1917. III.12.Fent a következő felirás: Nagys.nagybaconi Nagy Béla kapitány urnak tiszteletem jeléül Köves fhágy.

WILLEM MARIS IS OLÁJA: Vitorlás hajó.Szürke,bödös tengerpart mellett vitorlás hajó és két csolnak áll - rajtuk,s a part jobora kis alakok.A bal sarokban a mester signaturája Verd 11.../olvashatatlan/Vászon,olaj 53x67.

TAKÁCS. Csendélet.Asztal deszkája,rajta pohár vörös bor, nyitott gyufaskatulya,s rátámasztott égő cigaretta.Deszka,olaj,12x14,5 cm.Sign.balr lent Takács J.1917.

ERDŐS LAJOS: Parkrészlet.Zöld gyep,közepén bokor,jobbra tá gas ivben szép szines virágo Vászon,olaj,28x34 cm.Sign.jo ra lent:Erdős L.

EMPIREKORI-MESTER Bécsi iskol 1829-ből.Jan Modzelewsky ar képe.Kék szinü empi -öltön rozsda vörös köpeny finom tájképi háttér.A kép hátán

Sortiment

Kérem részemre az alanti könyveket utánvéttel / számlára megküldeni:

Kunst Gyula, tanuló

postaügynöksége

Meghalt 1932 március 17-én Budapesten

Fia, dr. Kunst Alajos kir. tanácsos, 8-ra

Pesti Napló 1932 március 19 (Kaiser Ferenc)

II. 3196.

Kelt ..... aláírás.

u. p. ..... foglalkozás.

KÖNYVMEGRENDELÉS

A Franklin-Társulat

könyvkereskedése

Postafiók 214.

Budapest,

IV., Egyetem-utca 4. sz.

Kunszt György építész

KUNSZT György: A dekonstruktivista építészet uj világa és a háttérben levő régiek. = Nappali Ház, 1991. 1/2.sz. 22 - 28.p. ill.

Ép. ált.

KUNSZT György

Akadémiai tahajánlás 1993 = Magyar Tudomány, Üf.37, 1992,12. T 56.

KUNSZT György építész

KUNSZT György: „Századfordulós" és „népnemzeti" magyar építészet : Gerle János - Kovács Attila - Makovecz Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi ; Bonex, 1990 /rec./. =Holmi, III.évf.8.sz. 1991 1070 - 1075.p.

Az első kérdésre könn
dája így kezdődik: "Mi,
nővérei elmondjuk azt, a
rünkkel, Ilona asszonnya
lan püspök /1226-1244/ a
s az erről tanúskodó ok
séges azonban, hogy egy
de létezett, s a püspök
keretekkel. A kolostor
gina közösségnek adhato
minikánus irányitású ap
lági papra bizták, majd
datot, nem tudni, milye

KUNSTNIG Imre Gyűjtő MÚ 2003/6

Falképtöredék, feliratos tábla

Fallaptöredék – sas

lás során eredeti felületet nem találtunk, valamint a fa anyaga is jobb állapotú volt, mint a biztosan eredeti részek faanyaga. A karzat alján lévő kazettákon, az oszlopfők takarásában, illetve a széleken találtunk eredeti festésnyomokat, melyek színvilága és jellege megegyezett a mennyezetével. Mivel a festett díszek és színek az átfestés alatt már nem folytatódtak, feltételezhető, hogy azokat az átfestés előtt alaposan lesúrolták.

A templom berendezési tárgyainak esztétikai helyreállítása az 1800-as években készült periódust mutatja be. Ez alól egyetlen kivétel a szószékkosár, melynek eredeti festése igen jó állapotban megmaradt, és szépen bemutatható.

Az esetek többségében az eredeti felület bemutatása a cél. Ebben a helyzetben azonban az eredeti réteg rendkívüli egyszerűsége, valamint a padmellvédek különböző színű, rajzolatú fából való összeállítása, azoknak homogén módon történő kiegészítése és pótlása rendkívül nehéz feladat lett volna.

Másik szempont a karzat kétperiódusú építettsége, melynek átfestése, illetve új festése megegyezik a padmellvédeken láthatókkal. Ezek együtt egy egységes belső hangulatát keltik a templomban, melyet nem volt érdemes megbontani egy igen kérdéses megjelenésű és bemutatható eredeti felület miatt.

A berendezéssel egyidős a nyugati kapu ajtólapja. A XIV. századi kapuzat fölött a XVIII. században készült kétfejű sas töredékesen megmaradt ábrázolása maradt ránk. A töredék most a sekrestyében látható. 1762-ben készült a karzaton található feliratos tábla, amely a templom egyik átépítéséről ad bizonyságot, növényi ornamentikával keretezve.

A REFORMÁTUS TEMPLOM HELYREÁLLÍTÁSÁBAN RÉSZT VEVŐ ALKOTÓKÖZÖSSÉG:

Állami Műemlékhelyreállítási és Restaurálási Központ
Régész: PhD *Gere László*
Művészettörténész: *Veres Lujza*
Építész vezető tervező: M. Kaló Judit
Statikus: *dr. Gilyén Nándor*
Épületgépész: *Graffjódy Zsuzsanna*
Elektromos: *Karácsonyi Károly*
Világítástechnika: *Haasz Ferenc*, ERCO; *Bengyel Katalin*, LISYS
Utólagos falszigetelés: *Deschmann Alajos*
Kertépítész: *dr. Szikra Éva*
Üvegművész: *Balogh Eleonóra*
Faldiagnosztika: *dr. Valtinyi Dániel*
Vezető restaurátor: *Radovics Krisztina, Janó Irén*
Farestaurátorok: *Takácsné Huszár Boglárka, Pankovits Aranka, Kiss Rita, Jankovics Annamária, Csizmadi Edit, Balázsné Nemesi Emma, Varsányi Zsuzsanna, Németh Katalin, Molnár Éva, Dorogi Katalin, Bárdosné Gárdon Kornélia, Gőgös Ágota*
Diagnosztika: *dr. Horváth Zoltán, Szilágyi Gáborné*
Szerkezeti munkák: *Balázs Gyula, Sárosi György*
Festőrestaurátor: *Tarbay Anna, Gedeon Péter*
Előzetes kutatás: *Kiss Margit*
Falképkutatás: *Tarbay Anna, Kaló Judit*
Fotó: *Kenéz Pál, Haasz Ferenc*
Lelkész: *Varga Árpád*
Kivitelező: *Koncz István* és munkatársai
Beruházó: *Rutai Ilona, Géczy Csaba*
Műszaki ellenőr: *Tankóczy István*

A műemléki helyreállítás költségeit a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal és a Tiszántúli Református Egyházkerület biztosította.

Kovács Attila

A GYENESDIÁSI SZENTHÁROMSÁG-SZOBOR RESTAURÁLÁSA

A múlt tárgyi emlékeinek megóvása nemcsak abban az esetben lehet fontos, ha azok pénzben is kifejezhetők, vagy különleges művészi értékkel bírnak, hanem akkor is, ha egy település történetéhez szorosan kapcsolódnak, vagy vallanak arról. A gyenesdiásiak felismerték ezt, és sokat tesznek azért, hogy a múlt kőből faragott tanúi az utókor számára is fennmaradjanak. Így kerülhetett sor a Szentháromság-szobor restaurálására is 2002-ben a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának támogatásával.

Gyenesdiás Keszthely melletti település. A környék különösen gazdag kőből emelt emlékekben. Ezek a faragványok – többnyire keresztek, ill. síremlékek – részben a vidék vallásosságának tanújelei, részben a helyi kőfaragóipar fejlettségére utalnak. A környék közterein, utcáin, határában megjelenő kőszobrok, keresztek, temetői síremlékek általában a provinciális művészet, ill. a városias kőfaragóipar formavilágát tükrözik. A talapzatok, posztamensek megformálásánál a különböző korstílusok elemei – gótizáló, klasszicizáló, barokk, copf – gyakran keverednek. A kőfaragás középkori és újkori fejlődésében a megfelelő minőségű bányahelyeknek meghatározó szerepe volt. A mesterség művelői elsősorban a bányák közelében kialakult kőfaragó központokba települtek.

Keszthely környékén a közeli rezi és más bányák szolgáltatták az alapanyagot, és így jelentős kőfaragóipar alakulhatott ki. 1751-ben Keszthelyen megalakult az ács-, kőműves-, kőfaragó céh. A fennmaradt nevekből arra következtethetünk, hogy a mesterség művelőinek többsége német származású volt. Így ismertek pl. a keszthelyi illetőségű Künstnig, Czitterparth, Spen mesterek, kiknek munkáival sűrűn találkozhatunk a környéken. A Gyenesdiáson – és a környező falvakban – fennmaradt keresztek és faragott emlékek többsége a XIX. század közepétől a XX. század elejéig terjedő időszakban készült. Sajnos később a bányák kimerülésével és az igények számbeli megnövekedésével a kőből faragott emlékeket a műkőből készültek váltották fel. Ezek olcsóbbak voltak, és az öntősablonok segítségével gyorsabban és nagyobb tömegben tudták az igényeket kielégíteni. Mindez a korabeli kőfaragóipar hanyatlásához vezetett.

Visszatérve a kőből faragott emlékekhez, ezeknek különböző típusai alakultak ki, amelyek variálódtak. A feszületek – így a Szentháromság-szobor is – mellékalakokkal egészültek ki, akik – a névazonosság folytán – gyakran az állíttató férj és feleség védőszentjei voltak. Ezeken a kőből faragott emlékeken a kor eklektikus egyházművészete és a falusi megrendelők ikonográfiai elképzelései keverednek. Némelyiken az alakok megformálása az egykorú egyházművészet mintáitól elszakadva népi faragásokra emlékeztet.

A gyenesdiási Szentháromság-emlék is ebbe a vonulatba, az ún. provinciális művészet formavilágával meghatározható stíluskörbe tartozik. 1902-ben Széll Anna megrendelésére készítette Kunstnig Imre keszthelyi kőfaragómester. (Az alkotó személyére a szétbontás során derült fény, mert a szobor és az azt tartó oszlopfő között néhány korabeli pénzérme társaságában megtaláltuk a névjegyét.)

Az emlék a rezi melletti kőbányában fejtett homokkőből készült. Mind építőanyagként, mind pedig szobrászi alapanyagként kedvelt volt könnyű és jó megmunkálhatósága miatt. Erre bizonyság a belőle emelt rengeteg kereszt és síremlék.

A kőzet valószínűleg a Pannon-tenger üledékéből cementálódott össze. Meszes, kovasavas kötésű, szövetét túlnyomórészt kvarc, kisebb részt csillám, földpátok és vas-oxid alkotja. Színét is – amely a szürkétől a vöröses okkerig terjedhet – jórészt a vas-oxid-tartalom határozza meg. A színváltás még azonos tömbön belül is gyakran előfordul. Egyes válfajainál a kő szövetében elszórtan nagyjából 5 mm méretig terjedő limonitgöböket figyelhetünk meg. A viszonylag finom szemcsézet alkalmat ad a részletező kidolgozásra. Mállásra hajlamos, de az egyes rétegek időtállósága lényegesen eltérhet egymástól. A kő pusztulása során mind a lemezes hámlás, mind pedig a kavernásodás megfigyelhető. A mállás mértékét a tömb anyagának ásványösszetétele, ill. a műtárgy tájolása határozza meg.

A Szentháromság-emlék teljes képe a helyreállítás előtt

A Szentháromság-emlék teljes képe a restaurálás után

Közelebbi felvétel a Szentháromságról a restaurálás előtt

Közelebbi felvétel a Szentháromságról a restaurálás után

A SZOBOR LEÍRÁSA ÉS ÁLLAPOTA

A Szentháromság-emlék felépítése egy széles körben elterjedt típust követ. Az alépítmény alaprajza ívelt oldalú, egyenlő szárú háromszög, melynek csúcsait lemetszették. Alul profilos lábazaton nyugszik, míg felül szintén profilozott párkánnyal zárul, amely alatt fogsormotívum fut körbe. A lemetszett csúcsok helyén kialakult mezők alul és felül kétoldalt volutákba csavarodnak és középütt girlandokkal díszítettek. Az alépítmény oldalain egy-egy profilokkal keretezett tükröt alakítottak ki. A frontoldalon ez feliratot tartalmazott, amely azonban a felület hámlása miatt olvashatatlanná vált. Az alépítmény sarkain egy-egy szent szobra áll: Szt. Sándor pápa, Magdolna bűnbánó remeteként és Szt. Anna, amint a gyermek Máriát olvasni tanítja.

Az alakok kb. 90 cm magasak. A szentektől övezve középütt oszlop magasodik. A törzs alsó részét vájatok és bennük pálcák díszítik. A talprész profilozott, a fejezet leegyszerűsített korinthoszi oszlopfőt formáz. Ezen nyugszik a Szentháromságot megjelenítő szobor.

Az egész Szentháromság-emléket – a mögötte álló templom felújítása során – átfestették. Az alépítményt és az oszlopot akrilalapú homlokzatfestékkel, míg a szobrokat alumíniumpigmentet tartalmazó festékkel kenték át. Az egyébként szokásosan aranyozott attribútumokat barna festékkel színezték. A hámló festék alól a korábbi, olajalapú színezés nyomai bukkantak elő.

A festék időlegesen impregnálta a követ, azonban ott, ahol megrepedt vagy lehámlott, meggyorsította a kő pusztulását. A réseken beszivárgó csapadék nem tudott a lezárt felületen át távozni, és a fagy hatására mállasztotta a követ. A folyamat eredménye legerőteljesebben azokon a részeken jelentkezett, ahol a csapadék pangott, vagy beszívódása intenzívebb volt (pl. a horizontális felületekkel határos részek). A szobrokon nemcsak a mállásból adódó károsodások, hanem egyéb sérülések nyomai is látszottak (pl. az Atya letört áldást osztó keze).

Komoly statikai problémára utalt, hogy az oszlop talpán és fejezetén erőteljes repedések látszottak. Feltételezhető volt, hogy a festés további sérüléseket és hibákat fed.

Szt. Anna és Mária szobra a helyreállítást megelőzően

Szt. Anna és Mária szobra a tisztítást és a plasztikai helyreállítást követően

A RESTAURÁLÁS MENETE

A legutóbbi festés eltávolítása előtt kisebb felületeken feltártam a korábbi színezés nyomait. Eredményként a figurák esetében azt kaptam, hogy három színt használtak korábban: okkert, fehéret és világoskéket. Ebből következett, hogy a színezés kialakításában sem az ikonográfiai hagyomány, sem pedig a naturális hatásra való törekvés nem játszott szerepet, tehát igényes megoldásról nem beszélhettünk.

Mivel a korábbi festést nem tartottam megőrzendőnek, ezért sor kerülhetett a teljes felület egységes technológiával történő megtisztítására. Ezt alacsony nyomáson (2-3 bar) végzett nedves szemcseszórással valósítottuk meg. A tisztítószemcse perlit volt. A tisztítást követően előbukkantak a régebbi színezésnek a zugokban megmaradt nyomai, a cementhabarcsos javítások, kikenések. Ez utóbbiak főleg az alépítményen voltak kiterjedtek.

Következő lépés a nem megfelelő anyagú javítások eltávolítása, valamint a mállott részek (szobrok, értékesebb plasztikai részek) konszolidálása volt. Ehhez kovasav-észtertartalmú Funcosil 300 szert használtam.

A plasztikai helyreállítást az alépítménnyel kezdtem el. Itt a sík felületeken, a süllyesztett tükrök profiljain, a párkányon és végig a fogsordíszítésen jelentkező hiányokat kellett pótolni.

A javításokhoz itt és a továbbiakban is Funcosil ásványi alapanyagú restauráló habarcsot használtam. Mivel ebből igen széles skálájú színválaszték áll rendelkezésre, ezért nem okozott gondot az adott kőhöz való szín kikeverése. Ahol az eredeti kő textúrája durvább volt, ott a javításokat fogasvésővel átfaragtam. Ugyanígy jártam el a sarkokat díszítő girlandok esetében is.

A felállítás dátumát és az állíttató nevét hordozó rész annyira roncsolt volt, hogy a teljes szöveg rekonstruálásához archív iratok nyújtottak segítséget (dr. Réthelyi Jenő gyűjtése). Az eredeti betűk típusa, mérete és kiosztása a fennmaradt nyomok alapján meghatározható volt.

A következő lépésben az oszlop helyreállítására került sor. A tisztítást követően még világosabban látszott, hogy az oszlop törzsének alja kb.1/5 magasságig négy darabra hasadt. Ugyanakkor az oszlopfőn is egy átlós irányú, átmenő repedés volt látható. Feltételeztem, hogy a csapoláshoz használt vasrudak korróziója, ill. az ennek során fellépő feszítőerő áll a háttérben. A probléma csak az oszlop szétbontásával volt megoldható.

Először a Szentháromságot szimbolizáló szobrot kellett daruval leemelni. (Ekkor került elő a kőfaragót azonosító névjegy és a két pénzérme.) Utána az oszlopfő következett, amely a repedés mentén a várakozásnak megfelelően kettévált. Végül az oszlop törzsére került sor, aminek a négy részre hasadt része szintén levált. Bebizonyosodott az előzetes feltevés, hogy a repedések okozói a csapoláshoz használt vasrudak. Ezek felső végét kénnel öntötték körbe, míg az alsó részt gipszbe ágyazták. A kén felgyorsította a vas korrózióját, minek következtében megnőtt a térfogata, és így feszítette szét a követ. Természetesen az oszloptörzs levált és széthasadt részét pótolni kellett. A pótlás belsejét durvább szemcsézetű magképző anyagból öntöttem ki, és 30 x 30 mm keresztmetszetű rozsdamentes acélrúddal csapoltam az eredeti részhez. Erre a magra hordtam fel restaurálóhabarcsból az eredeti formát követő héjat.

A kettéhasadt oszlopfő plasztikai helyreállítása nagyrészt már a leemelés előtt megtörtént. A szétvált darabokat süllyesztett, rozsdamentes acélkapcsokkal, a hasadás síkjára merőleges furatokba ragasztott rudakkal és ragasztóanyaggal fogattam egybe. Az összeállítás után a törésvonal mentén lévő hibákat is kijavítottam.

Még az oszlop visszahelyezése előtt került sor a Szentháromságot szimbolizáló szobor restaurálására. Itt kisebb plasztikai hiányok, lehámlott részek, ill. az Atya áldást osztó kezének pótlására volt szükség.

Az oszlop visszahelyezésénél a régi korrodálódott csapolások helyett alul kettő 30 x 30 mm keresztmetszetű, felül pedig egy hasonló méretű rozsdamentes acélrudat alkalmaztam.

A helyreállítás a szentek szobrainak restaurálásával folytatódott. Előbb Szt. Sándor pápa szobrára került sor, akit pápai ornátusban, fején tiarával, kezében kettős kereszttel és a vértanúságra utaló pálmaággal jelenítettek meg. Mivel I. Sándor pápát ritkán ábrázolták, ezért valószínűsíthető, hogy a megrendelő hasonló nevű rokonának kívánt általa emléket állítani, ill. számára védelmet kérni. Itt a drapériaredők és a szakáll tincseinek lehámlott részeit, valamint a korona

kisebb sérüléseit kellett kijavítani. A javításokat fogazott vésővel faragtam át.

A következő Magdolna szobra volt. Őt lehajtott fejjel, kibontott hosszú hajjal, durva szövésű darócruhában mint bűnbánó remetét ábrázolták. Mögötte barázdált kérgű fakereszt (kőből), lábánál koponya. (Itt jegyezném meg, hogy az összes szobor közül a legélettelibb és legkevésbé bábuszerű ábrázolás.) Ennél a szobornál a mállásból adódó sérülések főleg a ruha rojtos szegélyét, a keresztet, valamint az alak bal karját érintették. A kereszt szárai korábban letörtek, s cementtel és vastüskékkel erősítették vissza. A szárakat leválasztottam, kicseréltem a korrodálódott csapolásokat rozsdamentes tüskékre, és kőragasztóval visszaerősítettem eredeti helyükre. A kereszt és a szobor egyéb sérüléseit restaurálóhabarccsal javítottam ki.

Utoljára Szt. Anna és a gyermek Mária szobra került sorra. Zsánerjelenet szerűen ábrázolták Szt. Annát, amint egy könyvből olvasni tanítja lányát, a gyermek Máriát. Itt leginkább a drapériaredők, ill. Szt. Anna arcának egyes részletei sérültek meg. Ezek a festékréteg alatt annyira elmállottak, hogy a tisztítás során óhatatlanul leváltak. A hiteles helyreállításban a korábbi felvételek segítettek. A drapéria javításait megszilárdulásuk után fogazott vésővel faragtam át. Ezzel a Szentháromság-emlék plasztikai helyreállítása befejeződött.

A restaurálás menete itt egy kényes pontjához érkezett el: a szobrok színezésének kérdéséhez.

A korábbi történeti előzményektől eltekintve a kültérben álló kőszobrok színezése a barokk idejétől napjainkig főleg vidéken élő hagyomány. Az ellenreformációt követően terjedt el széles körben az a szokás, hogy a különböző védőszenteknek, pestis-szenteknek szobrot állítottak. Ezeket általában színezték, festették. A festésnek kettős szerepe volt. Egyrészt így kívánták életszerűbbé tenni az alakokat, másrészt az olajalapú festék impregnálta, megóvta az általában romlékony kőből készült szobrokat. A követ előbb főzött lenolajjal eresztették be, amihez szikkatívot is kevertek a száradás meggyorsítására. Ezt követte a színezés. Mintaként többnyire a templomokban elhelyezett színes faszobrok szolgáltak. A lenolajos festés mindaddig védelmet nyújtott a csapadék ellen, míg a festékréteg által

Szt. Anna és Mária szobra a restaurálás után

Szt. Sándor szobra restaurálva

KUNSZT György

KUNSZT György: Le Corbusier szakrális épületei : Nietzsche művészetfelfogásának heideggeri értelmezése és a modern szakrális építészet. = Magyra Építőművészet, 83, 1992, 6. 42 - 43. ill.

Le Corbusier

Széljegyzetek egy könyv olvasása közben

Kunszt György, Klein Rudolf: Peter Eisenman – A dekonstruktivizmustól a foldingig
Akadémia Kiadó, Budapest 1999., 171 oldal, 3.980 Ft

Náham Karatá	*Ne én legyek a cselekvő*
Prabhu Dip Karata	*az Isteni Fény bennem*
Maháprabhu Dip Karata Hi Kevalam	*a Nagy Isteni Fény az egyedüli cselekvő*
OM Santih Santih Santih	*OM Béke, Béke, Béke.*

Ez a tradicionális hindu mantra csak az abszolút béke nyugalmában végzett cselekvés helyességében hisz, amelyben az önvaló felismert állapotban van. Ez az a misztikus semmi, melyben átélhető a nem-kötődés élménye. Az Eisenman-i semmi, az „üres tér" mindenféle külső (manipulált) hatástól való megszabadított építészetnek a vágya, a „klasszicitás vége" – ahogyan írja Eisenman –, amennyiben persze korunkban a klasszikus jelek már valóban értelmetlen ismételgetéssé váltak. Megtudom a könyvből, hogy Derrida szerint a dekonstruktivisták kritizálnak mindent, ami az építészetet valami más alá kívánja vonni, az ún. szépséget, hasznosságot, otthonosságot; nincs külső értéke számukra, mert – ezt már én teszem hozzá – minden csak illúzió. „Hiába próbál a reprezentáció, a ráció és a történelmiség időtlent létrehozni, semminek sincs időtlenül érvényes igazsága". Nehéz otthagyni az illúziók világát – mindent, amiben talán hiszünk – és követni a Mestert. Jézus szavai is idekívánkoznak: „Aki nevemért elhagyja otthonát, testvéreit, nővéreit, apját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy a földjét, százannyit kap, s az örök élet lesz az öröksége". (Máté 20.27.)

A dolgokból való kiemelkedés, a nem kötődés, a nirvána állapota nem jön magától, nem elég akarni, eléréséhez technika kell. Derrida és Eisenman bevezetnek néhány fogalmat, amelyek vélhetően központi helyet foglalnak el az elméletben és valamiféle eszköztárat jelentenek.

Ezek a következők: abszencia (távollét, hiány), differansz (hézag, köztesség), diszlokáció (talán hely-telenítésnek lehetne értelmezni), instabilitás és a groteszk.

A jógában a kiüresedéshez, a megszabaduláshoz vezető út az önismereti meditáció. Hogy mit jelent ez a technika, azt egyszer a következő sorokkal próbáltam érzékeltetni (valami versféle):

Meditáció

	forma kell... keményebb
Üres pihenés nyugodt vizeinek	*széttépni a fák fekete árnyait*
kék zsilipjeit hadd húzom fel	*mély álomból ébredőn*
törjenek elő vad zöld vizek	*hogy nekifeszülhessek végre*
krokodilrészegségükben	*valami szent aszimmetriának*
bugyborékoljanak vörös iszaptengerek...	*valamely igaz valóságnak*

Csak tagadásokkal lehet megközelíteni AZT-t, ami nem az. A meditációt Indiában jógamester vezetésével végzik, mert veszélyes a technika, nem üres, boldog pihenés. Az elfedett lélek (a tudatalatti) ott bugyborékol fel, ahol a köztesség, a hézag, a hiány, a távollét, az instabilitás, a groteszk, vagy éppen a „bebetonozottság" van jelen. Ez egy igen-igen kemény és bonyolult világ, amelyet Rajchman „Perplikáció"-nak nevez a Riemann-i és euklideszi geometria kettősségében megjelenő Eisenman-i modell értelmezéseként. Nyugati nézőpontból a kettősség interferenciája skizofrénia, de a keleti gondolkodásban a polaritás nem jelent hierarchiát, a Valóság nem győzelemként jön létre a Valótlanság felett, hanem azzal szimbiózisban. Nincs belégzés kilégzés nélkül, a kettő együtt a légzés. A szerzők nagyívű Bábel-analógiájának is az a lényege szerintem, hogy a bálványépítés és a bálványtalanítás együtt jelenti az ember Istenhez való viszonyát.

Még ennél a kettősségnél maradva eszembe jut P. Geddes diagramja, amelyben a művész a hely minősége által készen kapott érzékelés képességének kibontásával jut el imaginációs képességeihez, míg a tudós a munkatípusok által készen kapott tapasztalatok nyomán – a teljes belső útját jelentő – alkotói személyiségéhez. Az előbbi helyhez, toposzhoz kötött, az utóbbi atopologikus tevékenység (ott alkot, ahol a munkafeltételeket biztosítják). A pap, az imádkozó ember kreativitását pedig a misszió jelenti, ő vándorol (ma is). A Geddes-i személyiségépítő modellben a művész és a tudós útja együtt jellemzi az építészt, aki tehát topologikus illetve atopologikus egyszerre. Vannak világméretű problémákat felvállaló, médikus formában jelentkező, tevékenységüket elméletekhez kapcsolódó építészek, ilyen volt Le Corbusier és ilyen Eisenman is, mások pedig helyi, topologikus összefüggésekre érzékeny építészek. Itt vitatkoznék Klein Rudolf zárógondolatával: az atopologikus építész szerintem nem a diaszporikus létben meghatározott zsidó hagyomány megtestesítője, hanem egy – a fent vázolt Geddes-i diagramban értelmezhető – filozofikus karakter. Eisenman újabban maga is eltávolodott Derridától és a judaika univerzális hagyományaitól, mint azt a szerzők is említik. Lépten-nyomon tetten érhető valamiféle átjárhatóságra való törekvés a keleti és nyugati struktúrák között, amelyben mind a zsidó, mind a keresztény hagyományokra épülő gondolkodás egyaránt (és együtt is) újra és újra megtermékenyül. A keresztény gondolkodás történetéből legalábbis sok a példa (a könyv is hoz ilyeneket): Keresztelő Szent János „Karmel-hegy Útja", vagy újabb időkből Simone Weil, Pilinszky, vagy a jezsuita A. de Mello, és még sorolhatnám. Keresztelő Szent János tanításait olvasva, vagy ismerkedve a karmeliták életével az ember felkiált, hogy hát ez jóga! (szándékosan nem buddhizmust mondok), de ugyanígy A. de Mello-nál, hogy ezek koan-ok. Sokszor vetődik fel, hogy az indiai kultúrában még ma is meglevő jóoga mintha valamiféle ősvallás elemeit hordozná. Hinni lehet egy ilyen értelmű kulturális globalizációban, de nem a toposz ellenében, hanem a polaritás törvényeit itt is felvállalva, a két típusú gondolkodás együttélésében. Judaizmushoz való közvetlen kapcsolódás még két dekonstruktivistánál merül fel: Libeskindnél és Zvi Heckernél, de állítom, hogy nem merül fel Zaha Hadidnál, Tschuminál, Benischnél, Domenignél és még sok másnál.

Eisenman nagy hatású három tanulmányában ("*Re: working*" – ezeket a szerzők részletesen ismertetik) a textualitásnak az építészetelméletben eddig szokatlan értelmezést ad. Az építészetet nem mint környezetbe ágyazott kontextust interpretálja, hanem tényleges nyelvi, grammatikai analógiák segítségével („miMISes", vagy „Tada and 0" stb.).

A textualitásnak ezt a felfogását Eisenman közvetíti Libeskind felé (gondoljunk Libeskind Berlin-Age lakóház-makettjének előadásmódjára). Megjegyezzük azonban, hogy a Nietzsche-genealógián, heideggeri, illetve nyelvstrukturalista alapokon a '70-es években létrejött posztmodern filozófiának Lyotard, Foucault, Glucksmann, Deleuze, Baudrillard vagy Feyerabend mellett csak egyik képviselője Derrida, és kétségtelen, hogy ő a dekonstruktivisták névadója, de az Eisenman-i felfogás mögött itt elsősorban maga a filozófiai irányzat említendő meg.

Eisenman '92-ben nyilvános levélváltásban szakított Derridával (izgalmas a könyvnek ez a fejezete is), és átpártolt Deleuze (és Guattari) "The fold"-jaihoz, univerzális „origami" – „hajtogány"-jaihoz. Derrida egy idő után már a beszűkülést jelentette gondolkodásában, megkockáztatom: terhessé vált számára.

Sokmindenről kellene még beszélni, a heideggeri „Szent" fogalmáról, a „Folding"-ról, a „Machinic" fogalmáról, az épületekről stb. Hallatlanul izgalmas a könyv, gazdag kép- és háttéranyaggal, Lyotard-szerű diskurzusokkal, feltárt összefüggésekkel, érdekes utalásokkal, sok fontos adattal és az egésznek középpontjában persze a „Szent Szörnyeteggel", Eisenmannal, aki a Max Reinhardt-ház Berlin fölé magasodó gólemjében mintha önmagát formázná. A könyvet a szerzők nagyszerű előadásai előzték meg, így igen sokan várták megjelenését. Felismerhetővé teszi félreértéseinket, mellétenyereléseinket, előítéleteinket, egyszóval fogalomzavarainkat, és átfogó képet ad korunk építészeti gondolkodásának egyik meghatározó rétegéről.

■ KAPY JENŐ

Feloldandó ellentmondás...

Könyv Eisenmanról - dekonstrukcióról és építészetről

Egy dekonstruktív építészetről szóló könyvet stílszerű lenne a dekonstrukció „elbizonytalanító" retorikájával értelmezni, ám ez ellentmondana a mindenkori recenzió pragmatikus szempontból igen is létező (urambocsá' jelenlévő) zsurnálkritikai megkötöttségeinek: semmiképp nem szerencsés például, ha a recenzens a köztesség mámoros állapotában lebegteti véleményét. Hiszen így például egyáltalán nem járul hozzá ahhoz, hogy a szélesebb értelemben vett szakma esetleg kedvet kapjon a forrás alaposabb elolvasásához. Márpedig ez utóbbi nem titkolt cél. Mellesleg Kunszt és Klein könyve sem dekonstruktív kritika, hiszen tipikusan modern elemzői értékrend alapján íródott, egyáltalán nem jellemzi saját kritikai nyelvére irányuló reflexió, vagy a költői és filozófiai beszédmód közötti határok elmosására törekvő stratégia, s így a terminológia szándékos bizonytalanítása helyett is inkább a precíz kritikai apparátus megteremtése és a világos beszéd a cél. Míg a címlapon, a borítók hagyományos koordinátarendszerében Eisenman neve elfordul a merőlegestől, addig Kunszt és Klein nevei a horizontális tengellyel párhuzamosak maradnak, a fotórészlet architektúrája pedig mintegy összegyűri-összecsomózza az építész neve és kritikusai neveinek két irányát. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a szerzők nevének hagyományos pozíciója kritikusi álláspontjukat is tükrözi, legalábbis ami technikájukat illeti.

A játék kedvéért egy szempontból mégis úgy teszek, mintha dekonstruktőr volnék. Azt állítom, hogy a könyv egészét áthatja egy feloldandó dichotómia. Egyfelől régóta várt, „hiánypótló művet" vehet kezébe az olvasó, amely mindenféleképp serkentő hatással lesz a jövő építészeire, építészet-teoretikusaira, illetve reménhetőleg leginkább e kettő tevékenységi kör ildomos, minél gyakoribb összekapcsolódására. Másfelől azonban nem lehet szemet hunyni afelett, hogy ebben a publikációban nem kevés hibával találkozhat az olvasó, különösen a kivitelezés területén. Nem lebegtetem hát a véleményem, inkább előrevetem: Kunszték könyve megkerülhetetlen, jó ökonómiával felépített fontos könyv, ugyanakkor az úttörő munkák hibáiban is bővelkedik. Egyszerre váltja ki tehát az olvasó elismerését és kifogásait is. Ez a kettősség, ez a Simmel értelmében vett kacérkodás köti le a figyelmes olvasót: a könyv egyszerre vonz magához és utasít el. Nem marad más hátra, mint számba venni hibáinak és erényeinek legfontosabbjait, s jövendő olvasóira bízni a döntést, vagy ha tetszik az ellentmondás (korántsem végérvényes) feloldását.

Előbb kifogásaimmal kezdem, ezek megfogalmazása közben azonban igyekszem nem figyelmen kívül hagyni elképzelésemet, miszerint a mindenkori könyv csapatmunka: a szerzők, szerkesztők, tipográfusok, könyvtervezők és mások társszerzői tevékenységének eredménye. Az olykor talán szigorú kritikára a könyv logikája maga szólítja fel a recenzenst, e kritika azonban nem vonja kétségbe az Eisenman-könyv hazai jelentőségét.

A könyv eredetileg az Akadémiai Kiadó *Architektúra* sorozatába készült, és így – noha végül más formátumú, önálló kötetként jelent meg – tipográfiája sokban emlékeztet elődjei purizmusára. E tipográfia – lévén lényegében modern – nem reflektál az építészeti dekonstrukcióról írott szövegre, pontosabban nem vesz arról tudomást. Egyfelől semmilyen összhangot nem keres vele, másfelől – ugyan eltérő szellemiséget tükröz, s így látszólag konfrontálódik vele – a vállalt szembenállást sem hangsúlyozza. Egyszerűbben: forma és tartalom kettőssége ebben a kiadványban nem dekonstruálódik.

Míg a tipográfia igen, a borító egyáltalán nem követi az Architektúra-arculatot. Ez utóbbi a maga idejében markáns, az avantgarde tipográfia hagyományaira utaló gesztusaival kifejezetten progresszív volt, s jól harmonizált a túlnyomó részt modern építészeket bemutató tanulmányokkal. Az Eisenman-könyv borítója azonban nem ezt teszi, hiszen az teljes mértékben ikonikus, és már csak ezért sem dekonstruktív, ikonográfiája szinte teljesen egyértelmű jelentést kódol: az eisenmani építészet geometriája *eltér* a karteziánus gondolkodás geometriájától. Jelölő és jelentett között így éppen azon kapcsolat jön létre a címlapon, amely a dekonstruktőrök vágyott világától a leginkább idegen. A „kézzel fogható" könyv arculata éppúgy nem folytat tehát érdemi párbeszédet az „olvasandó" könyvvel, mint ahogy az értekezők elemzési stratégiái sem, ebből következően ez az arculat nem is lehet dekonstruktív, kép és szöveg hagyományos, mellérendelt kapcsolata sem kérdőjeleződik meg. A dekonstrukció persze nem elemi követelmény, mégis úgy vélem, egy ilyen reprezentatív kiadvány tervezése során indokolt lett volna jobban figyelembe venni, hogy a könyv maga is műalkotás, része az építészeti fogyasztásnak.

A szerzők vállalt deskriptív álláspontja miatt nem szerencsés, hogy a kelleténél több sajtóhibával és magyartalansággal találkozhat az olvasó*. Utóbbival kapcsolatban nem valaminő nyelvi purista beszél belőlem, hiszen magam is tudom, hogy milyen nehéz feladat elé állítja a nemzetközi témákról magyarul értekezőket a szakterminológia hiánya. Egy gondosabb szerkesztőnek azonban feltétlenül ki kellett volna gyomlálnia a kéziratból az olyan szörnyszülötteket, mint a „minimáltság", a „religiozitás", vagy az „abszenciavita". A szerkesztőt joggal érheti amiatt is kifogás, hogy a könyvben nincs se fogalom-, se névmutató.

Valószínűleg a szándékoltan objektív, leíró álláspont következménye, hogy az olvasó – különösen Kunszt esetében – gyakran hiányolhatja az egyéni interpretációt, a szerzők álláspontjának kifejtését. Nyilván terjedelmi okokkal magyarázható, hogy a szövegben a kelleténél többször találkozhatunk az „erre most nem térhetünk ki" fordulattal. Az interpretáció gyakori hiánya s a kényszerű redukciók miatt a könyv több ponton csupán tanulmány-, vita- és könyvismertetések füzérének tűnik, s ez akkor is kifogásolható, ha az esetek többségében Magyarországon nehezen elérhető, idegen nyelvű publikációk bemutatásával van dolgunk.

A kifejezetten elméleti részek hivatkozásai, fogalmi apparátusa gyakran oly mértékben „bennfentes", hogy az alaposabb előismereteket nélkülöző laikus olvasó számára sokszor csupán önmagáért való elméletek szövetének tűnhet. E téves benyomás kialakulásának megelőzését szolgálta volna egy világosabb elméleti bevezető, és egy a kötet végén található terminológiai tár, illetve fogalomindex.

A könyvben elszórtan találkozunk elméletileg pontatlan megállapításokkal. Amikor például Kunszt a dekonstrukció fogalmát elemzi, már nemcsak stratégiáját tekintve nem dekonstruktív, Derrida-parafrázisa egyenesen ellentmond a francia elméletének: a dekonstrukció nem destrukciót, „nem elpusztítást, nem megsemmisítést jelent, hanem a valóság olyan mélyre nyúló elemzéséből áll, amely feltárja a valós értékviszonyokat, a valós összefüggéseket ..." – írja a szerző. Derridától azonban mi sem áll távolabb, mint ez az interpretáció! A francia filozóf épp az olyan poláris dichotómiák feloldásában érdekelt, mint a valóság–fikció, vagy a mélység–felszín. A dekonstrukció éppen abban nem hisz, hogy az igazság legbelül, mélyen, valamiféle ős-igaz magban volna, ahonnan fel kellene azt hozni. Sőt az igaz–hamis dichotómia feloldásából az is következik, hogy a dekonstrukció mégoly opálos terminológiájától idegenek a „valós értékviszony", vagy a „valós összefüggés" kifejezések is. Az ilyen kétes hitelű parafrázis más gondolkodók elméleteinek rekapitulálásakor is előfordul, mint pl. Noam Chomsky vagy Jean-Françoise Lyotard esetében.

Amellett, hogy Chomsky a nyelvet olyan kombinatorikus jelenségként kezeli, amely egy lexikon és egy elemi szintaxis transzformációival írható le – ezt Kunszt egyébként precízen adja vissza –, talán szerencsés lett volna utalni arra is, hogy a lényegében platonista amerikai nyelvész implicite egy alapvetőbb transzformációról is beszél, mégpedig arról, amely egy ősnyelvből hozta létre a természetes nyelveket, és ezek bizonyos nyelvi univerzálékban ma is hordozzák az eredeti nyelv nyomait. Ez a motívum méginkább erősítette volna Kunszt egyébként igen találó elemzését Eisenman korai építészeti kombinatorikájáról, hangsúlyozva azt, hogy az amerikai kísérletei során az építészet univerzális jegyeit kereste. Ennél problémásabb a következő megállapítás: a „narratívum (elbeszélés, mese, szép álom) elvetését jól ismerjük Lyotard *A posztmodern állapot* című könyvéből." Lyotard azonban nem az elbeszélés általános elutasításáról ír, ő az olyan nagy elbeszélések (grand recit) létjogosultságát kérdőjelezi meg, mint a felvilágosodásé. „Végsőkig leegyszerűsítve, a 'posztmodernt' a nagy elbeszélésekkel szembeni bizalmatlanságként határozom meg." – írja. Szépirodalmi metaforával élve Lyotard a *Vörös és Fekete* nagyregényével szemben az Esti Kornél széttartó narratívákból felépülő novellafüzérét kedveli inkább, egyáltalán nincs szó azonban arról, hogy többet már ne akarna olvasni. Eisenman szerintem zérus-szövegével Lyotard-nál jóval radikálisabb, teljes mértékben száműzné a narrációt az építészetből.

Végezetül egy utolsó megjegyzés: a filozófiai és építészeti dekonstrukció termékeny egymásra találása, illetve Eisenman textualitás-elve bemutatásakor kívánatos

* Két értelemzavaró sajtóhibára maga Kunszt György hívta föl a szerkesztőség figyelmét: a 40.o. 2.hasáb 2.sorában *eszerint* helyett „e szint", a 98.o. 2.hasáb 18.sorában *nép* helyett „gép" olvasandó. Reméljük, hogy az Akadémiai Kiadó csatolja a könyv továbbiakban forgalomba kerülő példányaihoz a szerző teljes hibajegyzékét. A szerk.

lett volna egy rövid fejtegetés a mindenkori építészet narratív jellemzőiről, illetve arról, hogy az architektúra milyen elemi metafora a mindenkori szövegvilágban. Gondolok itt például az antik és középkori hagyományokból építkező kora újkori mnemotechnikai értekezések és a kor eszményítő színház- és városépítészetének kapcsolatára.

A kifogásokat követően áttérhetünk az erények méltatására, ez esetben is természetesen csak egy válogatás erejéig. A könyv igen jól tagolt, mondhatnánk architektúrája világos, áttekinthető. A szakmai berkekbe, s a könyv előtörténetébe bepillantást engedő, s ezért is igen izgalmas előszót az építészeti dekonstrukció történetének és elméletének általános bemutatása követi. Ez többek között érinti a legfontosabb kiállításokat, manifesztum-szerepű kiadványokat, építészek és filozófusok gyümölcsöző kapcsolatainak kialakulását, alapvető elméleti szövegeket és interjúkat. A következő fejezet Eisenman építészetét tárgyalja konkrét példák elemzésével, ezt pedig a lexikoncikkek tömörségével megírt, Eisenman négy építészetelméleti kulcsterminusára koncentráló fejezet követi. A tanulmányok sorát Kunszt György és Klein Rudolf egymásnak sok pontban ellentmondó – korábban másutt már megjelent – cikkei zárják, egyikük a dekonstrukció építészetét lényegében szakrálisnak minősíti a negatív teológia segítségével, másikuk pedig éppen a dekonstrukció szekularizáló, „bálványromboló" mivoltáról ír. E két tanulmányt szerzőik a nemzetközi szakma számára is nóvumnak minősítik, s ezért azok angol fordításait is felvették a kötetbe. Az ellentmondó zárócikkek dialógusba helyezése kifejezetten izgalmas szerkesztői fogás, jól rímel a dekonstrukció dichotómiákra vonatkozó motívumával.

Kunszt György elemző stratégiája véleményem szerint a könyv legjobb, *Peter Eisenman építészete* című fejezetében mutatkozik a legeredményesebbnek: a konkrét problémaelemzések sora igen jó illusztrációkkal, plasztikusan mutatja be az eisenmani utat a kezdetektől, az „Ötök" modernizmusán át a dekonstrukcióig (Derrida) és a foldingig (Deleuze). Előbb az alaprajzi megkötöttségek felforgatásával, majd a teljes három dimenzió adta keretek korrumpálásával, a centrum kiiktatásával, végül pedig a mindent összegyűrő folding új geometriájával. Ahol tehát a könyvből nem hiányzik az interpretáció, ott a műfaj remekeivel találkozunk. Kunszt és Klein több helyütt (pl. az Aronoff Center vagy a Nunotani-irodaház vizsgálatának esetében) jól érzékelteti az eisenmani – s így minden dekonstruktív – architektúra azon ellentmondásosságát, amely már sajátja volt a filozófiai dekonstrukciónak is: lebonthatjuk ugyan a nyugati gondolkodás metafizikai „épületét", de az új (fogalmi) konstrukciók létrehozásakor továbbra is kénytelenek vagyunk a metafizikus korszak fogalomtárát alkalmazni. A fizikai törvények befolyásolta archetípusos, térbeli gondolkodás közhelyeit ugyan megkérdőjelezhetjük, ez azonban nem jelenti azt, hogy a fizika törvényei kiiktathatóak itt a Földön. A dekonstruktív építészet ily módon tulajdonképp mindig koncept építészet marad.

A könyvben itt-ott felsejlik az a jogos kritika is, ami Eisenman építészetének kísérleti jellegére vonatkozik. Noha Eisenman számára a kezdetektől fogva a tervezési folyamat és nem a végtermék a fontosabb, az építészeti fogyasztók számára ez egyáltalán nem evidens. Kérdés hogy a funkció, lakhatóság stb. fogalmainak dekonstruálása hogyan működik a (konkrét) lakók esetében, akik legyenek mégoly profának is, lakhelyüket mégis csak valaminő szakrális rítusokkal (középpontok, határok kijelölésével) veszik birtokukba.

Még gimnazista voltam, amikor a *Nappali Ház*ban megjelent Kunszt első cikke a dekonstrukcióról, baráti körömben igazi bestseller volt. Az egyetemi felvételi tájékán megismerkedtem egy akkor harmadéves filozófus hallgatóval. Többször is – a végzős gimnazista buzgóságával – emlegettem neki a dekonstruktív építészet problémáját. De ő csak lakonikusan válaszolt mindig: a dekonstrukció filozófia és nem építészet, dekonstruktív építészet nincs! Azóta is kísért a szakbarbár filozóf emléke, kísérthet is, hiszen még ma is ritka a bölcsészek között az – legyen akár hallgató, akár tanár –, aki tud valamit mindazokról, amit Kunszt György és Klein Rudolf most megjelent közös munkájukban leírt. Épp ezért remélhetőleg az építész szakközönségen kívül is olvasóra talál majd e könyv. Rendkívül hasznos lenne, ha az építész-, design-, művészettörténész- és esztétika szakos hallgatók mellett az irodalomelmélet és a filozófia művelőinek is minél nagyobb köre ismerné meg az építészeti dekonstrukciót, akár úgy mint filozófiai problémáik illusztrációját, akár úgy – s ez áll közelebb a közfelfogáshoz – mint a filozófiai dekonstrukcióval egyenrangú, azt sokban ihlető sajátos „beszédmódot".

■ SZENTPÉTERI MÁRTON

Moravánszky Ákos: Versengő látomások

Esztétikai újítás és társadalmi program az Osztrák-Magyar Monarchia építészetében

1867-1918. Vince Kiadó, 414 oldal, 3.495 Ft.

Moravánszky Ákos két évtizedes munkásságát fogja át e kötet. A szerző még a '70-es évek közepén kezdett el foglalkozni a közép-európai régió építészetével, ausztriai ösztöndíjas kutatásai után először 1983-ban foglalta össze doktori disszertációjában. A téma szélesebb körű feldolgozása alapján 1988-ban jelent meg az *Építészet az Osztrák-Magyar Monarchiában* című könyve a Corvina Kiadónál. A *Versengő látomások* e munkák szellemiségét követi, a szerző kutatásai az utóbbi tíz év építészettörténeti-, esztétikai- és társadalomelméleti átfogalmazódásának tükrében, új vizsgálati szempontok és kutatói megközelítések által kerülnek most elénk.

Az új monográfia szempontrendszere többféle értelemben is újdonságnak mondható. Moravánszky amerikai kutatómunkája a tudományos kutatás századvégi korlátnélküliségével szembesít bennünket. A magas szintű kutatói központok tudományos kapcsolataik és precíz dokumentációs felkészültségükkel lehetőséget teremtenek a kutatások földrészeket „átívelő" szabadságára. Míg klasszikus értékítéletünkben ez talán korlátokat jelenthetne, valójában inkább a kötöttségektől való mentesség a lényege. A kutató megfelelő távolságból nem csak földrajzi értelemben, hanem szinte történelmi távlatokból szemlélheti azt, a mi közelről talán leköti affinitását a problémák mélyszintű érzékeléséhez – ugyanakkor ez magában rejtheti az érzékenység elvesztését is. Moravánszky az előszóban maga hivatkozik azokra az új dimenziókra, melyek addigi kutatásainak eredményeit más kontextusba helyezve megnyitották egy teljesebb értékű újraértelmezés lehetőségét.

A *Versengő látomások* nem összefoglaló mű. Inkább szerteágazó, a századfordulós Monarchia építészeti stíluskorszakainak többsíkú értelmezését összefogó tanulmánykötet. Az építészeti stílusok elemekre bontásának, a szerkezeti mag-forma és külső burkolat kapcsolatának, az építészeti archetípus keresésének és a tiszta újrafelépítésnek problematikája fogalmazódik át a gondosan végigvitt építészetelméleti és társadalmi-politikai környezetértelmezéseken.

Az író magasfokú összművészeti-teóriaismeret birtokában interpretálja az egyes elméletek lényegét az adott helyen és kontextusban. A tanulmánygyűjtemény-jellegből adódóan azonban néha előfordul, hogy ugyanazon épület, művész a megállapított értelmezés-irány miatt más-más helyzetben kerül megítélésre, ami az egyes alkotók értékelését nehezíti – mindez nem olyan zavaró, hogy életművük folyamatossága ne rajzolódna ki az egyes részletek összességéből a gondos olvasó számára, csak egyes alkotói korszakainak esetleges más lényegű értelmezése nehezíti az összkép egyöntetű végiggondolását. Ez a fajta elemző módszertan azonban másfelől tökéletesen érzékelteti a mű teljességében feltárulkozó századfordulós korszak forrongó építészetelméleti és -kritikai világának ellentmondásait és sokszínűségét.

A kötet tíz fejezete egyéni, néha nem kizárólagosnak tűnő megközelítésekben értelmezi az Osztrák-Magyar Monarchia majd 50 évének építészetét egyes épületek részletes bemutatásával, a mű utolsó részeiben kiegészíti azt a századfordulós építészeti mozgalmak 20-as évekbeli továbbélésével a már különálló nemzeti államokban.

A korszak elemzését először a már klasszikusnak számító társadalomelméleti kontextusban vizsgálja: miként jelentkezett a városépítésben a hatalmi reprezentáció igénye, majd hogyan feleltek meg a fő stílusirányzatok a polgárosodás elvének az egyes középülettípusokban. A szecesszió gazdag szellemi hátteret felvonultató stílusáramlatai alapján elemez apró, de terminológiájában lényeges különbségeket – ezáltal finoman árnyalni tudja az egyes országok „nemzeti" építészetét is.

Az ideológiák fő elemének, a díszítés fogalomkörének tiszta elméleti rendszerezése sokoldalú megközelítést ad. Az építészeti díszítés az absztrakció felől nézve újfajta esztétikai szépség fogalmának bevezetésére ad lehetőséget. Az ornamentika hiányával a művész eljut az alapértelmezett letisztult építészeti forma megteremtéséhez, miközben a belső tér intimitásának magánszféra-alakítását az építész átengedi a használónak.

Az érzékelés-beleérzés-mozgás elméletén keresztül, az absztrakció által a művész eljut az anyag transzcendentalitásának megértéséig. A „visszabontás" folyamata után egy újraértelmezett homlokzatiság esztétikája tárul elénk a cseh kubizmusban,

folytatás a 62. oldalon

folytatás a 61. oldalról

mely a 20. század új filozófiai mozgás-érzékelés szemléletének megfelelően személyesen átélhető dinamizmust célzott meg. A klasszicizmusról szóló fejezetben bezárul az esztétika-változások folyamata: a klasszikus tradícióban a redukált formaelemekre való építkezés újraértelmezett rendszert hoz létre, mely nem magyaráz, hanem kiegészítésre készteti a szemlélőt.

Az utolsó fejezet szociális reformépítészete visszatér a „hatalmi reprezentáció" újabb formájához, és egy szokásos szociális lakásépítést bemutató tanulmány révén valamelyest leszakad az előző fejezetek többnyelvezetű értelmezésétől. Ettől viszont a munka egésze sem tűnik befejezettnek.

A szándékolt szemelvényezettségből is kitűnik a *Versengő látomások* kiérleltsége. Jelentős képanyagot vonultat fel az egyes épületek elemzésével – többségében nagyon jó archív fotókat, melyek valós kontextusában mutatják az épületeket, az akkori környezetükben elementáris hatásukat. Fantasztikus építészeti-rajz reprodukciókat is hoz. (Sajnos az illusztrációk a szövegbeli aktualitásukhoz képest mindig egy-két oldal csúszással jelentkeznek.) Moravánszky hatalmas forrásmunkával dolgozik, gazdag elméleti háttérrel bizonyítja hiteles megállapításait. A semperi építészeti alapfogalmak újraértelmezésében a korszak gazdag építészeti kritikáját hozza. Otto Wagner építészet-teoretikus és Adolf Loos építész-kritikus szerepe mindvégig biztos kiindulási pont az értelmezésekben; mellettük a kor minden jelentős építészének, esztétika- és művészet-kritikusának jól rendszerezett „megszólaltatása" több megközelítésből mutatja be a Monarchia építészetét.

■ VUKOSZÁVLYEV ZORÁN ÉPÍTÉSZ, PH.D.-ÖSZTÖNDÍJAS

Csillag Katalin és Gunther Zsolt kiállítása a MÉSZ-ben

Galambos Miklós megnyitó beszéde a győri 3H Építésziroda kiállításához

E rövid bevezetőben nem szeretnék a kiállított tervekről konkrétan beszélni, sem az egyes megoldásokban, részletekben elmélyülni. Ami engem a 3H munkáiban érdekel, az a kiindulási pontok és a megközelítések miléntje. Leegyszerűsítve talán azt mondhatnánk, hogy a tervek modern stílusban készültek. Ezzel azonban nem egészen helyesen ítéljük meg a helyzetet.

A magyar építésziskolákban ma azt láthatjuk, hogy a munkák ismét nagyobb számban készülnek modern stílusban, tehát megjelenik a lapos tető, a szalag ablak, a szabad alaprajz stb. Ezek a produkciók azonban inkább a fel nem dolgozott posztmodern kultúra termékei, amelyek Magyarországon sajnos még túlsúlyban vannak, és gyakran sekélyesek. Az alkalmazott modern stíluselemek – mint korábban a dór oszlopok, timpanonok, szimmetrikus alaprajzok – egy meghatározott stílushagyatékból ragadtattak ki és homlokzati elemként használtattak fel.

Az itt bemutatott építészetnél más a helyzet. A modern építészeti nyelv több, mint egy külsődleges stíluseszköz. Ennek pontosabb megvilágításához röviden érdemes áttekinteni a két építész – Csillag Katalin és Gunther Zsolt – eddigi szakmai életútját: saját vallomásuk szerint a többéves külföldi tartózkodás és munka Delftben, a Mecanoo építészirodában, Grazban, Volker Gienckénél és Bécsben, Boris Podreccánál mélyebb betekintést engedett a modern építészetbe. A valóságos építészet iránti érdeklődésük gyökerei szerintem mégis máshol keresendők. Gunther Zsolt két évig tanult Hans Holleinnél a Bécsi Iparművészeti Főiskolán, mielőtt a Budapesti Műszaki Egyetemen diplomázott.

Sisa József és Dora Wiebenson: Magyarország építészetének története

Vince Kiadó, Budapest 1998.

Méltányos, hogy a szerkesztők és a szerzők a kötetet Zádor Anna emlékének szentelik, annak a kivételes szellemiségű és kvalitású asszonynak, aki a magyar művészettörténet-írás legnagyobb építészet-történésze volt. Ebben a könyvben az Ő szellemét az egyetemes építészethez való kötődés őrzi a legjobban.

Kortünet, hogy míg a gazdag ember a főbejáraton közelíti meg házát, addig a szegény csak a hátsó ajtón mehet be. Ilyen hátsó ajtónak tűnik az utóbbi időben az a jelenség, hogy a magyar építészettörténetet kiváló szerzőink angol nyelvű kiadása nyomán lehetett csak megjelentetni itthon magyarul is. Szerencsére mégsem ez utóbbi a fordítás, hanem amaz.

Ebben az évszázadban harmadszor jelenik meg jeles könyv a hazai építészettörténetről. Az első, úttörő munkát Borbíró Virgil (akkor még Bierbauer néven) írta 1937-ben. Ezt követte 1961-ben Rados Jenő professzor tankönyve. Mindketten építészek voltak, s a téma egészét átfogták. A most frissen megjelent kötet ezzel szemben többszerzős mű, művészettörténészek és építészek közös alkotása. Átfogóbb igényű, mint az eddigiek, de a mélyebb merítés szükségszerűen nem egészen egyenletes. Például az egyik fejezet foglalkozik az építészképzéssel, a másik nem, az egyikben az európai kötődések vagy a városépítészeti szemlélet kiemelten szerepelnek, másutt ez háttérbe szorul.

A 12 fejezetre osztott kötet a klasszikus építészettörténeti beosztást követi; az egymást követő stílusokat tárgyalja, a Kárpát-medence őshonos népeinek építő-tevékenységétől napjaink architektúrájáig. Lővei Pál avatottan ír a honfoglalást megelőző időszakról és a középkorról, míg Farbaky Péter összevontan tárgyalja a késő gótikát és a reneszánszot, ő írja az időrendben párhuzamos török hódoltságkori építészet és a késő reneszánsz fejezetét is. A barokkal Kelényi György foglalkozik két részben, majd Sisa József elemzi a klasszicizmust és a korai gótikát, ez a két fejezet vezet át a kortárs magyar építészethez. Úgy érzem, a kötet egyik leginkább reprezentatív egysége a historizmust tárgyaló rész, melyet ugyancsak Sisa József formált igényesen. Egyáltalán, mindegyik történeti fejezet kidolgozásáról csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk.

Ezt követően közelítünk a kortárs építészet témájához, melyhez magam is szeretnék néhány gondolatot fűzni:

Találó újítás Sisa József részéről a romantikus periódust gótizálásnak nevezni. Hiszen a romantika elsősorban szellemi áramlat volt – mint a humanizmus a reneszánsz hátterében (vagy előterében) – s a romantika építészeti megnyilvánulása akkor is gótizálás, ha éppen kora középkori román ívsorok jelennek meg az alkotásain. Még jobban örülök annak, hogy a pejoratív hangzású eklektika kifejezést – mely nem is volt „EU-konform" (!) kifejezés – elhagytuk és historizmusról beszélünk, amit az egész világon jobban megértenek. És jóval pontosabb is. Átfogó építészettörténeti munkában most szerepel először a magyar 19. század ilyen részletes, szakszerű tárgyalása. Amit mégis hiányolok belőle, az néhány urbanisztikai kérdés: például az egyesített Budapest rendezésére kiírt tervpályázat és annak eredményei (ezek közül a Sugár út szerepel részletesebben), a szegedi árvizet követő újjáépítés körútas városszerkezete és mindaz, ami a 19. századi urbanizáció során Pesten és vidéken úgy épült, hogy érdemes lett volna említeni a nagy párizsi város-átalakításhoz való kötődését. A historizáló európai nagyváros egyik mintaképe éppen Budapest lett. Ha a kötet a középkori és újkori alkotások szinte mindegyikénél keresi és megtalálja a külföldi mintát, a hatást gyakorló példát, akkor éppen ez nem lenne figyelmen kívül hagyható, mivel fővárosunk a 19. század nagy európai városépítési folyamatában nyerte el mai formáját.

Gerle János fejezete a századfordulós építészetről a széles látkörű építészettörténet-írás mintaképe. Alkotó építészek és jeles művek – akiket és amelyeket a művelt hazai polgárok mellett a külföldiek is meg kell ismerjenek – szükséges részletességgel és főként jól megítélt súllyal jelennek meg benne. Gerle részben újít is: olyan épületeket méltat, amelyek eddig elkerülték a figyelmet, pedig nemcsak kulcshelyzetet foglalnak el fővárosunkban, de az építészet fejlődésének is fontos állomásai. Például a Révész-Kollár építészpáros által 1910-ben épített budapesti Modern és Breitner áruházra gondolok, amelyet a szomszédos Adria palota mellett hajlamosak vagyunk elfelejteni. Nagy erénye a fejezetnek a nemzetközi művekhez való viszonyok tisztázása is, Lajta Béla Rózsavölgyi házának rokonsága Looshoz vagy az angol Studio által ismertetett művészek hatása a Fiatalok-ra. Mindössze két dolgot fűznék ehhez a részhez, az egyik biztosan szubjektív megjegyzés, a másik talán tárgyilagosabb. Egyrészt fájlalom, hogy Lechner Ödön „utolsó nagy autentikus" épülete, a pozsonyi „kék-templom" nem szerepel itt. Másrészt hiányolom az egyszer ugyan említett Zielinszky Szilárd szerepének kiemelését az európai vasbetonépítés fellendítésében: víztornyai, áruraktárai és vasbetonhídjai – amelyeknek építészeti jelentősége sem vitatható – ide kívánkoztak volna.

Foto: Seidner

Részletek az Egészségügyi Kiállításról. Fent: A tudományos kiállítás előcsarnoka. Tervezték Kunszt János és Ifj. Szabó István. Lent: Az egészségvédelem terme. Tervezték a Turul Szövetség művész tagjai. — Details aus der Ausstellung für Hygiene. Oben: Vorhalle der wissenschaftlichen Ausstellung. Entworfen von J. Kunszt und St. Szabó jun. Unten: Ausstellungssaal für Gesundheitsschutz. Entworfen von den Künstlermitgliedern der Genossenschaft „Turul". — Details from the Hygienic Exhibition. Above: Hall of the scientific exhibition. Design by J. Kunszt and St. Szabó jun. Below: Exhibition room: Protection of Health. Designed by the artist members of the Association „Turul".

Kunszt János
ifj. Szabó István

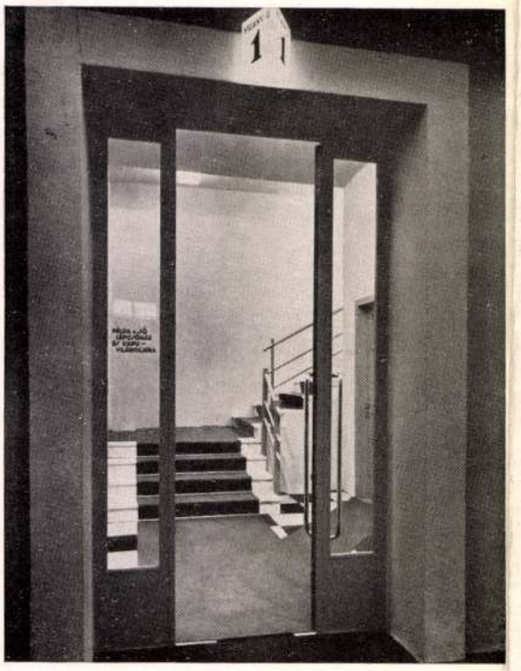

Foto: Seidner

Pavillonok az Egészségügyi Kiállításon. Fent balra: Füszler Ferenc, jobbra: Nándor Kató tervei. Lent balra és jobbra: Kunszt János és Ifj. Szabó István tervei. — Pavillone auf der Ausstellung für Hygiene. Oben links: Entwürfe von F. Füszler, rechts von K. Nándor. Unten links und rechts: Entwürfe von J. Kunszt und St. Szabó jun. — Pavilions on the Hygienic Exhibition. Above to the left: Designs of Fr. Füszler, to the right: of C. Nándor. Below left and right: Designs of J. Kunszt and St. Szabó jun.

KUNST JÓZSEF, asztalossegéd

Budai asztalossegéd volt 1828-ban.- Ujlaki lakos.- Helyrajzi szám: 222.- Összeirási szám: 441.- 49.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparmtiv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

MDM

Kunstädter Antal, Nyitra

Gundel-dij.

1797. 1. dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Béca. Leo. 1.

mény
kal táplálta fant
sát igazi jókedvv
a Mária Terézia é
megmutatni szobrá
név csucsára emel
is kénytelen volt
mámora hamarosan
básu történelmi t
mutatkozott igény
a lehetőségeket,

Kunst József

kőbányász.

XIX. sz. közepe.

Kecskemét, Kar

tr. Veres Pálné u. 9.

díszítő szobrász

munkák.

Kisfaludy utca. 9.

díszítő szobrász munkák

Hőbel Mórral

Kőrösön.

Medvey. 120. l.

Torontálvármegyei Magyar Közművelődési

Egyesület X. 171.

Kunst Josef

Hobräs

č. 1

Medvey 33. l.
75. l.

Kunst József

Kolozsvári. 22 évet korában halt meg az 1870-es években Pesten. Slitka magát, Klemsch Ignác pesti zsánermester műhelyében figuralista volt. A Kisfaludy u. 9. sz. ház első emeletén tőle való Kisfaludy Károly és Petőfi Sándor a 70-es évek elejéről. Lotz Károly vázlatai alapján készítette az u. n. „Kecskeméti ház" (Veres Pálné és Kaas Ivor u. sarok) számára, melyeket Diemert faragott. Erről

Róna I. 149, 150 l. 154 l.

Aut. 897—03 szám

Telefonon ezt a számot kell tárcsázni.

Tanui

Kovácsev

Mindenn

drágas

ügyben, ezen idézés által felhívom cím

november és december hónapok bármely

Sándor-utca 3 tartandó olcsó őszi

tanuja annak, hogy a fenti cég cikkeinek ár

is csak közismerten jó minőségeket árusí

zonyító eszközei női és férfi kabátok, bundák

Meg nem jelenés esetén a Cimzett

mert aki ezt az alkalmat nem használja ki,

kat és minőségeket sehol sem talál.

Budapest, 1932 októbe

FIGYELMEZTETÉS! A bizonyítás megkönnyítése céljából a cég Köztisztviselőknek kedvező fizetési feltételeket nyujt.

35947 — Stádium Rt.

Kunig Semion

penitens

laid

Arch Eß

1910 · 349

Künike

l

LykaMagyműI800-50

406 l

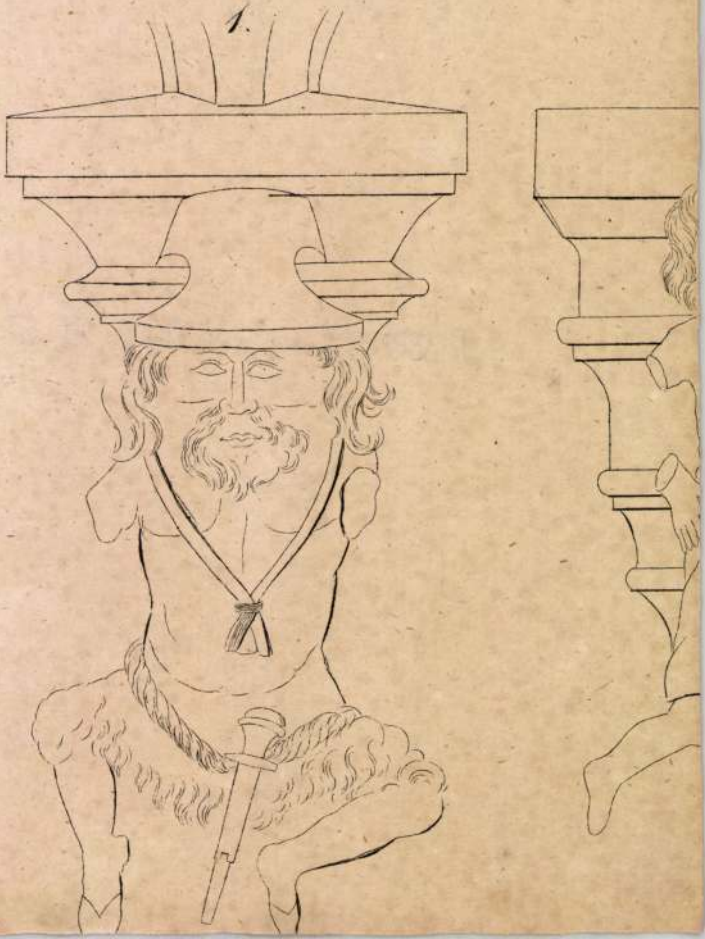
1.

Kunicke

MDK

kőrajza:

Repr:

- Obuda látképe a XIX sz. elején.

92.o. 80 kép.

Borsos - Sódor - ZÁdor : Budapest. Bp. 1959.

Kunike

„Ansicht der durch *die Uberschwemmung von 13. bis 16. März 1838.* zerstörten Häuser bei der Josephstädter Kirche in Pesth. — Gez. u. lith. v. *Dr. Kunike.* Gedr. u. zu haben b. *Joh. Schmid*". — 325×250 cm. — Főv. Múz. Lt. 4148.

Nagyalbum 69. l.

haus-Platz (külön is megjelent), 2. Die evangelische Kirche, 3. Der Theater-Platz, 4. Die reformierte Kirche, 5. Das Derra sche Haus am Marktplatze, 6. Das Bildungsinstitut, 7. Zum

Wolf-Elke Kumtsche, szobrászművésznő

A szobor nemzetközi szemináriumi alkotótelepen 1984-ben Borislav Rusinov és Wolf-Elke Kumtsche fölég kisplasztikákat készített samott-agyagból.

Tóth Sándor: Érem, vagy plasztika.
Kelet-Magyarország, 1984. aug. 25.

Kunstädter Antal

építész

Nyitráról, 1795-ben iratkozott be, 1797-ben a Gundel-díjat nyerte.

Kunstädter Antal, építész, Nyitráról, 1795-ben iratkozott be, 1797-ben a Gundel-díjat nyerte.

lásd Fleischer Béla 62. l.

T.5406.

szorosban balra az uton pásztor
khoz. Mögötte a barlang bejárata

Kordaer Bergspalte.
la Fente des montagnes de Torda.

, vk. 31.7 : 25.8 cm.

Kunsthesler Kristóf

városi írnok

Pozsonyban 1495–

1503.

Ostvay Tivadar

Pozsony város tört.

III. k. Pozsony 1894

438–440. l.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Központ támogatását

Normale Supérieureben töltötte. Elkészítette doktori értekezését a Tournai város történetéről szóló francia krónikáról és annak magyar vonatkozásairól. Dokumentációja javát a Bibliothèque Nationaleban és az École Normale könyvtárában gyüjtötte össze. Április hóban résztvett az „Association Guillaume Budé" strasbourgi, harmadik kongresszusán. Tanulmányozta a francia humanisták körét és ezeknek Erasmussal való kapcsolatát. Irodalmi és művészeti előadásokat hallgatott az École Normaleban, a Sorbonneon, a Collège de Franceban. A Lycée Henri IV-ban a francia nyelvtanítást és az idegen nyelvek oktatását tanulmányozta. Eljárt a Tanulmányi Központban rendezett francia szövegmagyarázatokra s több kirándulást tett Párizs környékére és a Loire völgyébe.

Vargyas Katalin (1915, Budapest, róm. kat.), magyar-francia-olasz szakos tanárjelölt, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor), az első félévben volt ösztöndíjas. A Sorbonneon a középkorra, a XVI. és a XIX. századra vonatkozó francia irodalomtörténeti előadásokat hallgatta. Szakdolgozatának „La chanson populaire et la poésie du XVI siècle" elkészítésében Plattard professzor támogatta. A francia iskola szellemének megismerése céljából a Lycée Viktor Hugo középiskolát

Vas. Ujs. 1863. 192. l.

Kun-Szent-Márton.

A Nagy-Kunság egyik nevezetes városát mutatjuk be jelen képünkkel.

Fekszik ez a *Körös* folyó partján Karczagtól

Kun-Szent-Márton.

10 mérföldnyire, s a Jászkunság fővárosától Jászberénytől 12 mérföldnyire, termékeny nagy rónaságon, mely, kevés szikes helyeket kivéve, átalában a legjobb fekete agyag; nyilt fekvése miatt a szeleknek, s a szárazságnak ki van téve ugyan, de rendes időjárással mindennemü gabonanemet, különösen szép tisztabuzát gazdagon terem, mely aczélosságáért, sikerességéért a debreczeni sütőnők által nagyon kerestetik.

A mai Kun-Szent-Márton 1719-ben telepittetett meg a Jász-Apátiból ide költözött lakosok által; miután a hajdani hasonnevü, s ettől félórányi távolra létezett helység 1683-ban a török iga alatt végkép elpusztulván, mintegy 36 évig vidéke egészen lakatlan volt. Az uj telepitők számát is 1737-ben a pestis igen megapasztotta; 1807-ben mezővárossá emeltetett; s ugyanezen évben a Földváry családdal közös jövedelmü révhajója helyett hidat épittetett. 1823-ban pedig a városnak nagy része a tűz martaléka lett. Évenkint négyszeri országos vásárjait I. Ferencz királynak 1807-ik évi julius 31-ről kelt kiváltságlevelénél fogva február 14-én május 22-én, augustus 22-én, és nov. 11-én, mindenkor egy napig tartja. — Hetivásárjait minden szerdán.

Lakosainak száma volt 1800-ban 4016 lélek, 1852-ben pedig 7485 lélekszám; 1677 családfő. Ebből férfi 3724, nő 3761, (=7485.) Magyar: 7386, czigány 89, héber 10, (=7485)

Vallásukra nézve mindnyájan római katholikusok, kiknek itt a képünkön is látható jeles és nagy templomuk van, mely 1719 évben épült sz.-Márton főangyal tiszteletére s anyakönyvei is 1719ben veszik kezdetüket. Egyház védője a község maga. Fiók egyháza *Mesterszállás* puszta, másfél órányi távolságra. A lelkész két segéddel az egri érsek kormánya alatt teljesiti hivatását.

A római katholikusoknak itteni tanoda-ügyük dicséretes virágzásnak örvend, ugyanis a tágas és igen jó korban levő iskolaépület, három elemi-s egy leányosztályu iskolát foglal magában, melyekben négy tanitó alatt 1852-ben 427 fiu. s 406 leány, összesen 833 tanuló nyert oktatást.

A lelkészek és tanitók évi ellátásáról is szépen gondoskodott a község.

A lakosok csaknem kirekesztőleg földmiveléssel s marhatenyésztéssel foglalkozván, gyárak itten nem igen vannak, sőt a kevés számu mesteremberek is, nyáron inkább mezei munkával foglalkoznak.

Kereskedésről szintén nem igen sokat mondhatunk, mert a lakosok termesztményeiket, gabonájukat és marháikat maguk viszik vásárra; ha csak a nehány fűszer- és rőfös-kereskedőt meg nem emlitjük.

Főiparága tehát a lakosságnak a földmivelés és a marhatenyésztés, jelesen termeszt: buzát, árpát, kölest, kukoriczát, zabot. Marhatenyésztésének állapota 1852-ben következő eredményt mutatott: u m. lovak: 327 egy, 196 két, 94 három éves csikó; 29 mén, 1051 kancza, 557 paripa, összesen 2254 ló, — 70 öszvér és szamár, — 1846 ökör és bika, 2347 tehén — 17,716 juh.

Csekély iparüzlete pedig igy állott: szücs 54, ács 34, takács 32, csizmadia 33, kőmives, molnár 30, asztalos 23, kerékgyártó 17, azután nehány bodnár, kalapos, szijgyártó és lakatos.

Határának nagysága $1^{15}/_{32}$ □ mérföld; mely területet a község következő számadatokban mutatja fel = 26732 hold; ebből szántóföld 8779 hold, — rét 4906 h., — legelő 12914 h., — szőlő 115 hold.

Földbirtokosa 1194 van, s a helyrajzi szám 5168. Házak száma 1800-ban még csak 440 volt, 1852-ben már összesen 1058. Ebből telkesház 536, keresztyén zsellér 509, lelkész és tanitó-lak 2, községház 7, kerületi ház 1, egy telken két ház 3.

A város háza csinos emeletes épület a piaczon, rendezett tanácscsal. Községi pénztára jó karban. Összes bevétele 1852-ben volt 12,445 ft. 32 kr. Kiadása 10,241 ft. 36 kr. Pénztári maradvány 2,203 ft. 56 kr. Árvaügy: 25 atyától származott 56 árvának összes vagyonértéke 8,200 ft. 48 pkr.

Van továbbá póstája helyben, azelőtt Jászapáti volt utolsó pósta; gyógyszertára, és épitendő kórházra szánt pénzalapja 16,092 ft. 16 krt tesz, melynek kamatai, egyéb e czélra szánt jövedelmekkel együtt addig, mig a kórház épitése megkezdetik, szegények ápolására, és a városi orvos fizetésére fordittatik.

A nagykunsági kerületnek törvényhatósági háza itt van Kun-szent-Mártonban, és képünkön is a Körös partján látható. E kerületi ház a nagykunsági tisztikar hivatalos székhelye s alkotmányszerüleg 1 kerületi kapitány, 1 nádori ülnök, egy esküdt és két biztos igazgatta a Nagykun-kerületet, megfelelő csendbiztos, pandur, hajdu s egyéb szolga-személyzettel. A nádori főkapitány kinek hatósága mind a három kerületre, vagyis az egész Jászkunságra kiterjedt, Jászberényben székelt mindig, és ezt maga a nádor, — mint a jászok és kunok örökös grófja, birája és főkapitánya, — választhatta, ennek elnöksége alatt azután választották a lakosok kerületi tisztviselőiket. *Z. G.*

Az első pályafő a paddingtoni városnegyedben fekszik.

Hátul, a perronnak észak-keleti sarkában födöztem fel egy kis, fekete, ásitozó kerek nyilást. Ez az alag-vasut, ugy mondák. Alig látszott elégségesnek, hogy megtermett köcsögös férfiu, vagy krinolinos hölgy beférjen rajta s ez is csak állel. Egész közelről nézve persze nagyobb volt, mindenesetre azonban mindig sokkal kisebb, semhogy közönséges nagyságu mozdonyokat bocsáthasson ki — vagy be. Ugy van, csakugyan. És ez okból rendkivülieket szerkesztettek e vakandturások számára. Ott látok egyet a bejárat előtt; kétszer oly hosszu, mint azok miket mi ismerünk; nincs, vagy csak alig van kürtője, de aztán kétszer oly vékony s karcsu, és mint később tapasztalám, rendkivüli erővel löki ki magából a gőzt, vagy, ha meg ugy tetszik, akár *egy morzsányit se* bocsásson ki magából, anélkül azon
lamit vesztene erélyéből. És csaku
alagutban van, zsebre teszi pipáj
azaz : füst nélkül dolgozik, még p
san, mi az ily erős munkánál csak
tesebb.

Mintegy félóra mulva valami öt
körül e csodás monstrumot és kiv
vizsgálgattuk ezt.

„Bár a pezsgős reggeli mellet
a nagy északi hôtelben," jegyzé
egyike.

„Tehát mindenesetre iszunk
kérdé egy másik, ki szörnyen agg
előtte tátongó lyukba.

„Kétségkivül, lesz ott még t
mennyit meggyőzünk."

„Hogy hogy ?"

„Ugy, hogy *mindnyájunkna*
pedig azt csak nem hiszi, hogy *val*
érkezünk oda?"

Az aggodalmas ur elképedt,
kaczagás között csakhamar mélyen
ugy hogy a sajátszerü, hosszukás mozdony elleni
bizalmatlankodásával fölhagyott, mi annál könynyebbé lőn rá nézve, mivel a névről ezüstös fejü,
ismeretes édes és metsző folyadékot tartalmazó
üvegek biztatólag intettek feléje.

E közben az elénk tolt, födetlen kocsikba
szálltunk.

Csak négy kereken nyugvó, zsupszalmával
bélelt ládák voltak ezek. Hogy bátorságunkat,
mely kissé hüledezni kezdett, ismét fölhevitsék,
arról tudósitának bennünket, hogy elő

használt itt semmi *Aut-aut!* S igy csakugyan,
egyik a másik után, egyenest az alvilág ijedelmeinek tartottunk, talpunkkal az alattunk levő feje
fölött, fejünk fölött a fölöttünk való talpszögeitől
ándoztatva s mindig attól tartva, hogy ke-
lépünk, s hogy a mi kezünkre lépnek, melygörcsösen kapaszkodánk a korlátba. Szeren-
n leérkeztünk végre Dante uj alvilágába, —
kézláb. A fölöttemi szomszéd, szájában hozta
ernyőt, mint valami uszkár.

Több emeleten folyamatban voltak még a
t körüli munkálatok s az állványokról kőmi-
és napszámosok gunyoló morgással nézték
astikai erőlködéseinket. Egyes helyek elanyszükek voltak, hogy a fölöttem kapálózó
ös brit férfiu vizszintesen tartott esernyőjénakadt és hosszas ránczigálás s huzavonás
lvégre is kénytelen volt, kedves paraplíját
töről kibocsátani s a mélységbe ejteni.

tt lenn pedig borzalmak ásitoztak felénk!
ehány pislogó gyertyaszál segitségével,
lig beboltozott, alant agyagos, szivós, pokal felénk csillámló torkolaton kellett a
árakozó vonathoz lesietni, még pedig siiszamós deszkaszálon. Egy vastag gentlei előttünk megcsuszott és nagy robajjal
t az alvilági iszapba, mialatt egész elejét,
hasát és széles képét, éktelenül bemocsz utána következőktől menten el lőn te-
z ingoványba. A most következő jelenet
zasztóbb s legsárosabb vegyülete volt az
nak és nevetségesnek. „A fönségestől a
esig csak egy a lépés!" Itt igazán ugy
ntha csak valami vegyész bontott volna
ünket, egymásba olvasztva részeinket,
ogy e mélységben létezhetik még fönsokhangu éktelen rémület-orditás, és
unk, a föltápászkodás, saját és idegen taisának egyes stadiumaiban, melyhez még
nk dübörgő, tomboló mozdony riadása is
nem tudva, előttünk vagy mögöttünk
— — az iszonynak e perczét nem kisérolni. Szerencsénkre elől valaki elkiáltá
gy a rendes vonat, mely a földet hordja
ig el sem juthat!

*) Hogy e sorokat irom, az alagut ünnepélyesen meg is nyilt már, fényesen meghazudtolva a tagadókat s megtéritve a kételkedőket. *Dr. T.*

neszteten mozdonynyal fogunk megtenni. Szép csendesen mentünk ismét egy jó darabon, mig egy még átjárhatlan pont előtt állapodtunk meg. Itt

perczet, mely őket visszaröpitse szülővárosuk szük utczáiba. A közös nagybátya már falun volt. A szép, imádott hölgy p dig — — meg volt irva a csillagokban, hogy ifjainkra nézve ez is közös legyen, az imádott angyal ezalatt, hogy odavoltak, közös nagynénijökké lett s urambátyámmal Bécs vidékének egyik legszeb nyaralójában tölti a mézes heteket. Igenis. Tagadhatlan, hogy a kéj-

helyreállitották, széltek. Eddig n sikerült.

Az ut végé szerü folytatásb kezdettek meg „legvastagabb sekélyes helyel vasut Victoria- val *a Themse* pályafőnél vég verbe, szóval

Azon sür Londont a ház fonja, nemcsak sugarait, ugy nánt küldi ki s felé, le egész orom-lánczolat még azon tul i

A mi pezs táni háromkor

ért keressen fel pontban tiz órakor Perkinsnél, hol ilyenkor az esti lapokat olvasgatom. Jó napot!

A légyottot nem azért kivántam Perkins kávéházába, mintha Curltól tartottam volna, de leginkább azon okból, mivel a most nevezett helyiségben darab idő óta nagyon gyanus külsejü emberek fordultak meg. Ha Curlt ismerik, rögtön el fognak párologni, mihelyt az felém jön; ha pedig nem ismerik, valószinünek tartom, hogy tőle e részben bővebb felvilágosítást nyerhetek, s igy egy csapással két légyre céloztam.

Curl pontosan eljött, de a kávéház majdnem üres volt. Valószinüleg akadt ember, ki odajövetelemet ideje korán jelezte.

— Ha ugy tetszik, mehetünk, — mondá Curl, ki le sem ült.

Midőn az utczára értünk, Curl azt ajánlotta, hogy a londoni hidig kocsin menjünk, honnan aztán hamar a keresett házhoz érhetünk.

Régóta táplált sejtelmem nem csalt, mert Curl csakugyan azt a házat mutatta, mint a klub helyiségét, melyet mindig gyanus szemekkel néztem.

— Köszönöm fáradságát, Curl ur, nincsen többé önre szükségem.

E szavak után hátat fordítva, tovább mentem.

A legközelebb álló rendőrtől azt kérdeztem, vajjon az x. számu házat ismeri-e, mire az illető azt felelte, hogy hét év óta folytonosan az utczában állván, nemcsak a házakat, de a bennök lakó embereket is tökéletesen ismeri.

— Tehát az x. szám?

— Az első emeleten, valamint a magas földszinten a Donogali zenekedvelők klubja van; a második emeleten a ház tulajdonosa, Sparke Jakab és családja lakik, ezenkívül a kapus. A zenekedvelők hétfőn és szombaton jönnek össze, többnyire 8 órakor este és nagyon ritkán maradnak együtt éjfélig. A zene nem tart sokáig, de annál tovább a vacsora, stb.

Ezt jelentette a rendőr, ki, a mint mondá, hét év óta az utczán állomásozott. A ház külseje semmit sem mutatott és alig különbözött a többi házaktól, melyek gondosan bezárt kapu-féle ajtóikkal ugy néztek ki, mintha a lakók vidékre költöztek volna. Szombat lévén, arról akartam meggyőződni, vajjon való-e a rendőr jelentése, vagy pedig csak szószaporitás kedvéért beszélt annyit? A diszes ajtó vas kopogójának második ütésére a komoly kinézésü kapus azt kérdezte tőlem, kit keresek ily későn? Mire hamarjában azt találtam válaszolni, hogy *Manner* urral szeretnék beszélni, ki valószinüleg még a klub helyiségében fog időzni.

— Manner ur neve nem fordul elő a tagok lajstromában, — válaszolá a kapus, — s miután a klubba csakis tagok szoktak járni, legjobb lenne, ha másutt, például lakásán keresné fel.

A nem épen udvarias hangon adott válasz után, a kapus orrom előtt becsapta az ajtót.

Ilyes fogadtatásokhoz régóta szokva lévén, csakis azon tünődtem, nem lenne-e czélszerü legott a dolog végére járni. Az átellenben lévő ház árnyékában megvonulva, vártam mig a klub tagjai haza indulnak, mi a rendőr jelentése szerint éjfél tájban szokott megtörténni.

(Vége következik.)

ÚT A VILÁG KÖRÜL 18 KRAJCZÁRÉRT.

A fent kitett csekély összegért (franczia pénzen 25 centimes) a világ körüli utat egy 1890 deczember 19-én az epernayi postán Scott C. úr által feladott és Yokohamába czimzett levél tette meg. A levél a rendes japáni postával Havren és New-Yorkon át rendeltetése helyére eljutott, de miután a czimzettet Yokohámában nem ismerték, a levél 1891 márczius 14-én ismét visszakerült Epernaybe, igy tehát a föld körüli utat 84 nap alatt megtette. A levélen látható postabélyegeken a következő napok vannak feljegyezve: *Epernay*: (déli Francziaországban, mint feladási hely) 1890 deczember 19. *Páris*: deczember 20. *New-York*: 1891 január 1. *San-Francisco* (Kalifornia): január 10. *Yokohama* (Japán): február 14. *Hong-kong* (Khina): február 10. *Marseille* (Francziaország): márczius 13. *Epernay*: márczius 14.

Mint egy sokat tudó úr nagyon helyesen megjegyezte, a levél utazása gyorsaság tekintetében nem mulja felül *Fogg Phineas* urnak *Verne* Gyula által leirt kalandjait, sem pedig *Bly Nelly* kisasszonynak valósággal megtett utazását, mely mindössze csak 72 és egy fél napot vett igénybe, de mindamellett olcsóság dolgában eddigelé az epernayi levél útja a posta történetében valóságos epokhális esemény.

A paplak. A ref. templom.

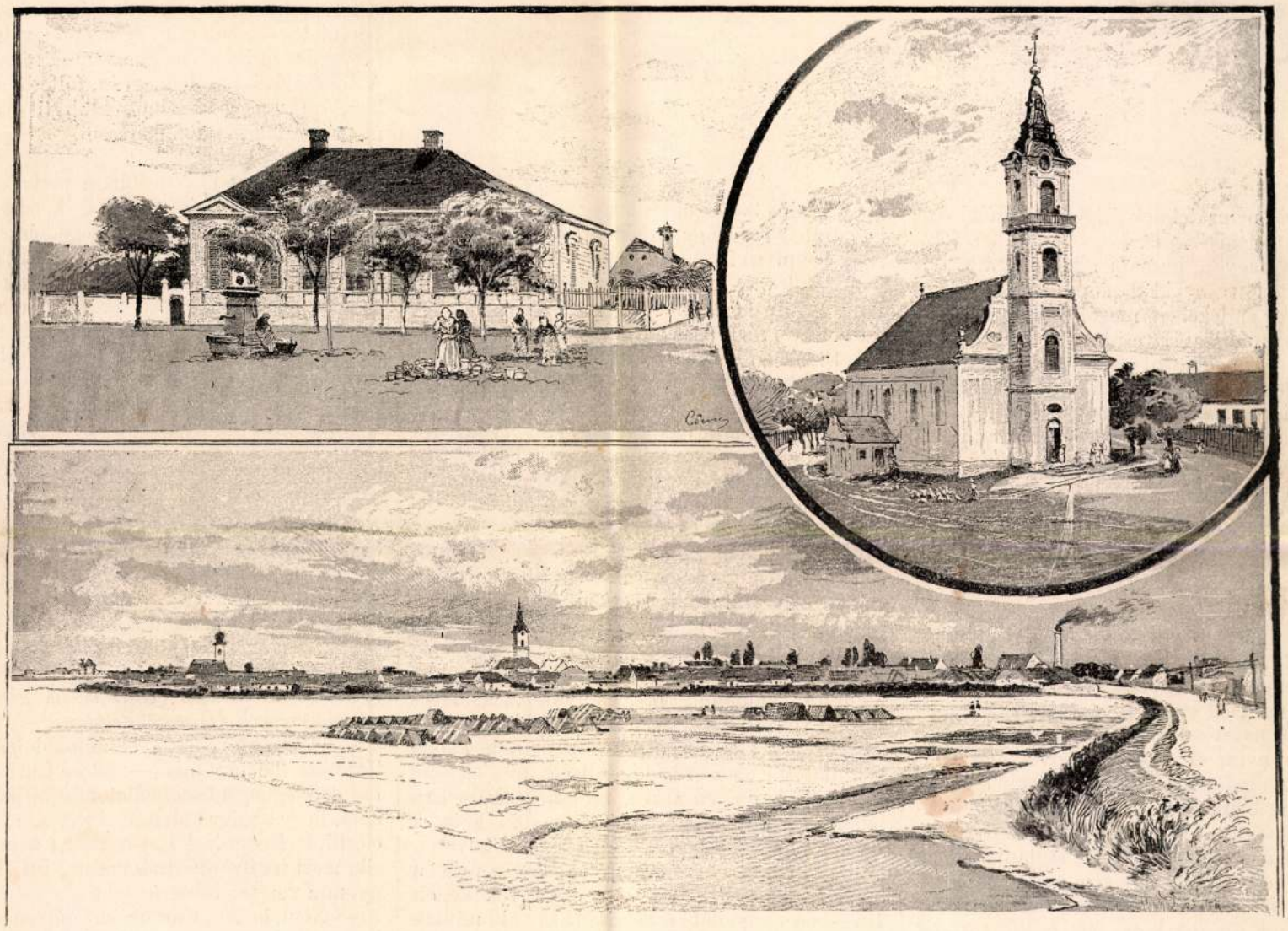

KUNSZENTMIKLÓS. — CSERNA KÁROLY RAJZA.

EGYVELEG.

* **Nyolczezerkilométeres vasut.** Az orosz kormány a *Wladinostokból* (a csendes Oczeán mellett) Szibérián keresztül Szent-Pétervárra vezető vasut építését végre megkezdette. A vonal hoszsza nyolczezer kilométer; a költségek előirányzata *nyolczszáz millió* ezüst rubelre van föltéve, de kétséget nem szenved, hogy ezen óriási összeget legalább még egy harmaddal meg kell toldani, mi azonban tekintettel a vasut kereskedelmi és hadászati fontosságára, számításba nem jöhet. Miután a munkát nem bizták vállalkozókra, orosz szokás szerint leginkább az ország belsejében állomásozó katonaság s ennek szabadságolt tartalékosai fognak igénybe vétetni, mi által a költségek még inkább megszaporodnak, de az épitést gyorsabban be lehet fejezni.

* **Tanári fizetés régen.** Kalvin, mint a strassburgi egyetem tanára (1538—1541), évenkint 80 forint fizetést s nehány hordó bort kapott. Kortársa Lambert Ferencz, ki a wittmebergi egyetem hires tanára volt, minden hallgatótól 12 garas tiszteletdijt kapott egy félévre, holott ugyanakkor a bécsi egyetemen csak 4 garast fizettek. Crocus Rikhard wittembergi tanár, ki a görög nyelvet kénytelen volt ingyen előadni, hogy hallgatója legyen, Bölcs Frigyes őrgróftól jutalmul minden félév végén öt aranyat kapott, az a fejedelmi ajándék annyira lelkesítette a tudóst, hogy hosszu dicséneket irt róla.

* **Fordított divat.** A khinaiaknál nagyon illetlenül viseli magát az, ki idegen szobába lépve, ott levenné kalapját: más részt azonban egészen müveletlen embernek tartanák, ha látogatás alatt pápaszemét fentartaná.

* **Jártató-gép.** Yagin Miklós nevü orosz különös gépet talált ki a járás elősegítésére. A gép néhány erős, a lábszárakra alkalmazott csavarrugóból áll, melyek a lépéseknél szükséges izom kitágulást akarják pótolni. A feltaláló szerint a gép munkája az izomerő pótlásával oly jelentékeny, hogy az ember ezzel a géppel 2—3 annyit képes járni, mint különben.

* **Az Európában élő virágok** száma 4200 faj s igen érdekes, hogy ennek épen tizedrésze, azaz 420 faj olyan, mely illatot ad.

* **A legfényesebb lámpa a világon** Yütland partján van, a haustholmi világító-toronyban, melynek fényét két 35—35 lóerejü gőzgép s két Méritens-rendszerü villamdelejes gép adja. Az egyetlen lámpának fénye egyenlő két millió gyertya fényével. A világító-torony őre prizmák és lencsék segitségével mindenkor megláthatja földszinti szobájában a láng erejét s rendes körülmények között ott lenn is képes azt megigazítani s nem szükséges fölmennie.

* **Jégesőt teremtett** Planté franczia physikus villamosság erejével, minden különös eszközök nélkül, sótartalmu viz és rendkivül alacsony hőmérséklet használása mellett.

A HOLLOWAY-INTÉZET.

Vagyonos nemzeteknek irígylésre méltó előnyei közé tartozik az is, hogy egyesek a közmüvelődés vagy a humanizmus oltárára tett fejedelmi alapítványokkal képesek nevüket a hálás utókor emlékében megörökíteni. Különösen az éjszakamerikai Egyesült-Államokban csaknem évről-évre előfordul az az eset, hogy egy-egy milliomos nevéről nevezett nagy intézetet állit fel, tisztán saját költségén. Közel százra megy már ott az oly magánosok által alapitott s az ő nevükről nevezett intézetek száma, melyek alapítási költsége több millió forintot igényelt s ezek között nemcsak árvaházak, kórházak és főiskolák vannak, de nyilvános könyvtárak, múzeumok, csillagvizsgálók s más közhasznú és a közművelődést előmozditó intézetek.

Egy ily valóban fejedelmi alapítványnak épületrajzát mutatjuk be most az Angliában emelt Holloway-intézet képében. Az alapító, *Holloway* Tamás, rengeteg vagyonát az általa feltalált gyógylabdacsokból szerezte, melyek egykor, természetesen nagyszabásu reklámok közvetítése utján, olyannyira el voltak terjedve, hogy Holloway külön hajót építtetett, melynek csak az volt a dolga, hogy az ő piluláit Amerikába szállítsa. Rengeteg gazdagságát mutatja az is, hogy, bár több más alapítványt tett, s családtagjainak is jócskán juttatott, magára erre az egy intézetre nem kevesebb mint 850,000 font sterlinget, azaz a mi pénzünk szerint, közel *10 millió forintot* fordított, mely rengeteg összegből az itt látható épület készítése és felszerelése 600,000 font sterlingnél többet vett igénybe.

A Holloway-intézet benlakással egybekötött felsőbb leányiskola, a hol évről-évre mintegy 600 serdülő és felnőtt leány részesül különös kiképzésben mindazon tantárgyakban, melyeket Angliában s más müvelt országokban a nők a középiskolákban és egyetemeken hallgatni szoktak. Mindezen leányokat, valamint a benlakó tanító- és szolgaszemélyzetet, a lehető legnagyobb kényelemmel látják el. A tantermeken kivül vannak olvasó-, játszó-, fogadó- és társalgótermek, külön műhelyek és tornahelyiségek. Múzeumai nagyszerűek s még képtára is oly híres, hogy a jelentékenyebb angol képtárak közt emlegetik. Az óriási kiterjedésű épület udvarain, tágas folyosóin, s mindenek felett a nagy kiterjedésű s gondosan ápolt parkban, különféle szórakozásokról s mulatságokról van gondoskodva, s mint az a müvelt Angliában magától érthető, az egészség követelményeit is a legpontosabban tartják szem előtt.

Nem volna lehetséges röviden elmondani mindazt, a mi ebben az óriási épületben és mintaszerü berendezésében feltalálható, s igy csak röviden megemlítve azt, hogy az épület alapkövét 1879 szept. 12-én tették le s felszentelése Viktória királynő személyes jelenlétében, már az alapító Holloway halála (1883) után 1886 junius 30-án történt meg, az intézet hires képtárából egy nagy érdekü eredeti művet akarunk bemutatni.

A Holloway-intézet képtárában őrzött mű Long Edwin híres angol festőnek talán leghíresebb műve, mely a czigányoknak Spanyolországból 1624-ben történt kiüzetését ábrázolja. A képet először 1872-ben állitották ki a londoni nemzeti akadémiában s maga a művész a következő leirást közölte akkor felőle: «A kérvényezők (ez volt a kép eredeti czime) tárgyát Pacheo irataiból merítettem, melyeket a simancasi levéltár őrzött meg, a ki egykor a szent inquizicio titkára volt. Ekkor történt, hogy III. Fülöp, egy gyenge fejedelem, ki kizárólag a papság, különösen Gonzales bibornok gyámsága alatt állott, a czigányokat száműzni akarta országából. A spanyol czigányokat mindig elkorcsosodott fajnak tekintették; ebben az időben exkommunikáczió alatt állottak s nem is volt szabad templomokba menniök. Valószínű, hogy a számüzetés megtörtént volna, épen úgy, mint előbb a zsidók számüzetése; de megakadályozta ezt a képen bemutatott egyszerű küldöttség megjelenése Valladolidban épen akkor, midőn a király és a bibornok a Santa Annunciata lépcsőin lejöttek s a fiatal királynő kérése, kinek képét a folyosón láthatjuk... A történeti arczképeket a festő a madridi képtárból vette s a czigányok képeit 1871-ben Granadában készitette oly élő minták után, kik valószínűleg a régi kérvényezők közvetlen utódai». A nehéz tárgyhoz, mint látjuk, a művész nagy gonddal készült s mindenki, ki e képét megnézi, elismeri, hogy munkája sikerült.

AZ URI TOLVAJOK KLUBJA.

Egy londoni rendőrügynök elbeszélése.

(A «Quarterly Review» után.) (Folytatás.)

Scotland-Yardban ott találom Storr urat.

— Hová lett a franczia rendőr-ügynök? — kérdi tőlem a főfelügyelő, kivel ön Storr úr boltjában időzött.

— Elutazott; valószínűleg sürgönyöket kapott Párisból.

— Én meg azt hiszem, — veté közbe Blunt főfelügyelő, — hogy ő lopta el Storr úr gyémántjait.

— Hogyan, Princel ur, kit a franczia rendőrség Londonba küldött, lopta volna meg Storr és Keen urakat, még pedig az én jelenlétemben? Na, már bocsánatot kérek, de ez merő lehetetlenség, hiszen Storr urral együtt voltam a boltban és Princel egy lépést sem tett . . . . .

— Hát elfelejtette — kiáltá most Storr — hogy az az ember arról beszélt, sőt meg is mutatta, mily módon kellett a gyémántos fiókba nyulni!

Erre persze semmit sem felelhettem, mert be kellett ismernem, hogy a lopás lehetősége nem volt kizárva.

Hosszu kihallgatáson kellett átesnem, melynek befejezésével magam is arra a gondolatra jöttem, hogy Princel úr, ki órámat oly ügyesen kihúzta, aránylag kevesebb fáradsággal Storr gyémántjaihoz is hozzáférhetett.

A dolog nagy lármát okozott, de már a délutáni órákban a valódi Princel megjelenése Scotland-Yardban mindent megfejtett. Kitünt, hogy az érdemes franczia ügynököt Abbeville-ban egy párisi sürgöny érte utol, melyben meghagyatott nekie, hogy további rendeletig onnan el ne induljon. Miután azonban a várást megunta, ma reggel főnökéhez kérdést intézett s ennek nyomán azonnal ide sietett.

A nagy ügyességgel és merész elhatározással tervezett lopást a londoni uri tolvajok klubja rendezte, még pedig oly rendkívüli eredménynyel, hogy az elcsent gyémántok soha többé meg nem kerültek.

Őszintén megvallva, az engem ért bajnak nagy részben magam voltam oka, mert a helyett, hogy Princel urral mindjárt Scotland-Yardba indultam volna, egészen másfelé fordítottam figyelmemet, sőt a gazembert még be is mutattam neki.

Ezért keményen megdorgáltak és husz évi becsületes szolgálataim figyelembe vétele nélkül bizonyára el is bocsátottak volna hivatalomból. A hibát jóvá tenni akarván, föltettem magamban, hogy a veszedelmes klub titkos fészkét, magamra hagyva is felkeresem.

E czélra mindenekelőtt az úgynevezett orgazdák szövetkezetéhez fordultam, mely intézmény, mint Mohamed sírja, föld és ég között a levegőben lóg. A londoni orgazdák egy kézzel a tolvajokkal kereskednek, mig másik kezük a rendőrség rendelkezésére áll. Ily viszonyok közt sokan belebuknak és Newgateba kerülnek, mig ellenben a túlnyomó többség nehány évi müködés után az üzlettől visszavonulva, megtakaritott tőkéivel a város valamely tisztességes részében boldog családi életet él. Ha tekintetbe veszszük, hogy a Londonban évenként ellopott s orgazdák segitségével pénzzé tett különféle ingóságok értéke a három milliót jóval túlhaladja, csakugyan nem tartjuk túlzottnak azt az állitást, mely szerint a közép osztályu lakosság husz százaléka ily módon keresett pénzből lett vagyonossá.

Curl urat, ezen szövetkezet egyik főemberét, régóta ismerem s igy legelőször hozzá fordultam. A jámbor férfiut majd a hideg lelte ki, midőn pazar fénynyel berendezett irodájába léptem, melynek ajtaján tükörsimára csiszolt rézlemezen ezt lehetett olvasni: *Curl be- és kiviteli áruk ügynöke reggeli 10 órától délutáni 6-ig található.*

— Tán a Storr-féle gyémántok dolgában méltóztatott ide fáradni? — kérdé Curl ur, — ez esetben legnagyobb sajnálatomra ki kell jelentenem, hogy az ügy érdeme tökéletesen ismeretlen előttünk. Ilyesmivel a szövetkezet nem foglalkozik, mert ha ilyesmi tudomására jut, bizonyára nyomra vezette volna önöket.

— Nem, kedves Curl ur, én egészen más járatban vagyok, s nehogy drága időnket hosszadalmas fejtegetésekkel pazaroljuk, azon rövid, de határozott kérdést intézem önhöz, hol és merre van jelenleg az uri tolvajok klubja?

Kérdésem körülbelől oly hatást tett az érdemes férfiura, mintha kopasz fejére tüzes abrincsot nyomtam volna, mi valószinüleg onnan eredhetett, mivel véletlenül Curl ur épen a nevezett klub ügynöke volt, mit én csakugyan nem tudtam, de még nem is sejthettem.

— A klub helyiségeit nem ismerem, — hebegé az orgazda, — de ha valami ügyben felvilágositással szolgálhatok, ezt szivesen megteszem.

— A felvilágositásokat majd magam fogom megszerezni, egyelőre csak az utczát, a házszámot akarom tudni . . .

— Ezzel nem szolgálhatok . . .

— Nem? Na, ezt sem bánom, de úgy vigyázzon magára, hogy Scotland-Yardban egy jóakarót ezzel elveszitett. Érti? . . .

— De mi haszna, ha megmondom is, hiszen ott hiába keres, csupa kifogástalan gentlemenek vannak együtt, kik önt az első szóra rágalmazás és becsületsértés czimén beperelnék.

— A házszámot!

— Tudja mit, — felelé végre a megzaklatott orgazda, — jöjjön el ma tiz óra felé, *megmutatom*, de ne kivánja, hogy *megmondjam, mert becsületszavamra megfogadtam, hogy senkinek meg nem mondom!*

— Eljövök, sőt a mi több, könnyebbség oká-

Kunszentmiklósi ref.

templom

(Pest vm)

Ep. 1704.

l. Barbarabálya

47. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Kemecentmiklós ref

templom

képpel

Vas. Ujo.

1904. 50. l.

Israel – Harmincad

190

Kunszentmiklós

Bors K

Kunszentmiklós város

történelmi adatai.

Petrik 1886–1900

Kunzentniklósi

Ujr. templom

Emlékül

Chobotnác

240. l.

~~Kunzentniklósi plé-~~

~~bánia~~

Kunszentmiklósi vk

templom

(Pest vm.)

Árpádkori temploma
elpusztult.

1787-ben épült temploma
1905-ig állott.

Ekkor a vallási alap
68386 Korona költség-
gel új templomot
építtetett, melyet a
hívek 23000 K költség-
gel berendeztek.

Chobotrác

239, 240. l.

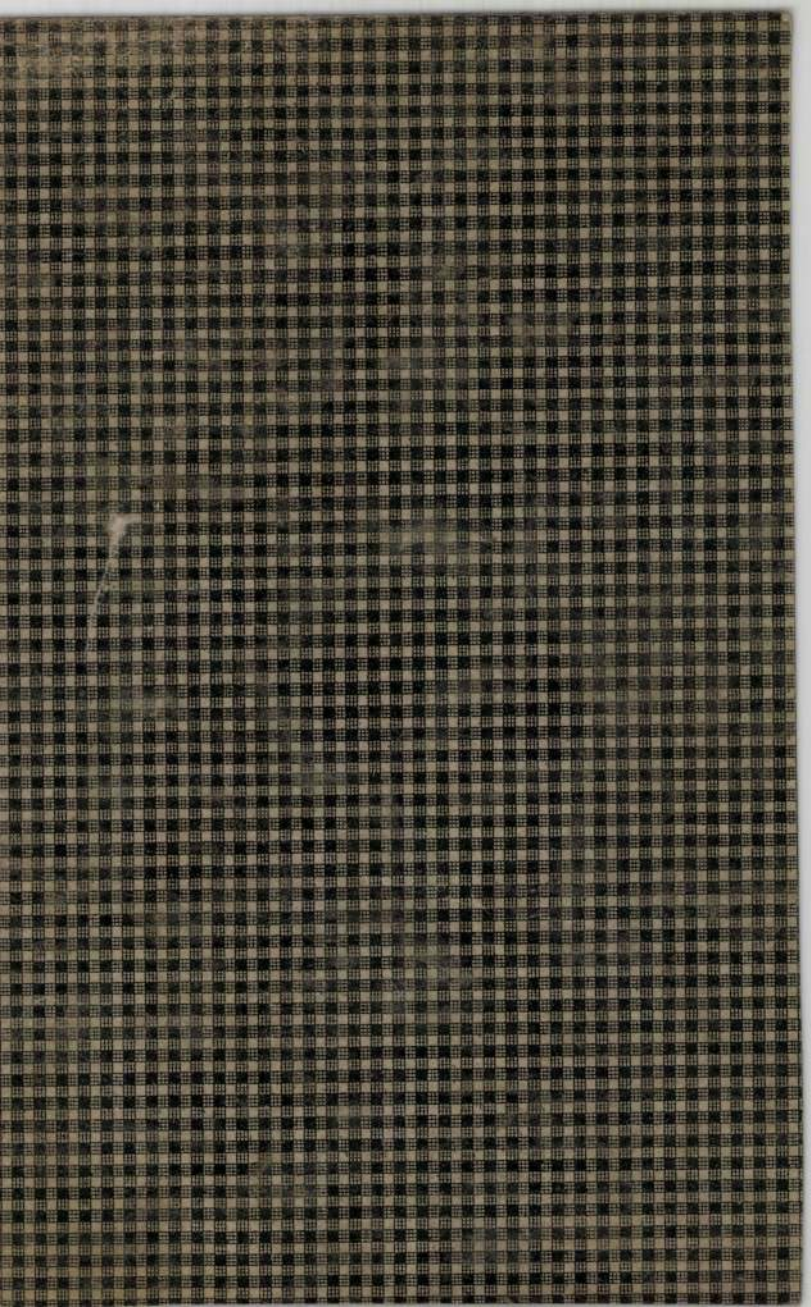

Kupszti Ignácz

kalocsai mester végez munkálatokat az egri
káptalanság tér 2. p. n. volt licenn pálmoka
1787-ben

Voit Pál ptb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarországi műemlékii topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

1160 p

KUNSZT György építész

Baader éslete és gondolkodása. = Vigilia, 1988.3. 203-204.p.

5 Altichiero und Mitarbeiter, Martyrium der hl. Lucia

stückelt und dyn
ter geht Vitale d
kleinere Gruppe
und ungewöhnli
det solche Lösun
in der Kirche vor
wird zusätzlich
dunkler Hinterg
Aufenthalt des
Bildern für den
„Nikolaus-Lege
sition geschaffe
des Trecento in
Friaul ist eben j
den zu behandel
ziemlich große
des „Laurentius
wie auch das hä
stabes *(Abb. 10*
Vitale stammen
sichter mit ihre
durch eine helle
Die „Ladislaus-
lien, aber die Ve
(Abb. 8). Hier kö

löllek. [Kecskemét], Vagabund, cop. 1999.
ISBN: 963-85939-4-6 fűzött: 325 Ft

Murphy, Paul: Kanári-szigetek. [Budapest], Welcome, [1999]. (Berlitz útikönyvek)
ISBN: 963-7585-45-1 fűzött: 1000 Ft

N

Nagy Endre: Egy város regénye. [Budapest], Palatinus, 1999. (Várad, villanyváros)
ISBN: 963-9127-59-0 fűzött: 880 Ft

Nagy István Attila: Érettségi bankett. Novellák. Nyíregyháza, Szerző, 1999.
ISBN: 963-550-668-6 fűzött: 500 Ft

Nagy Márta: A magyarországi görög diaszpóra egyházművészeti emlékei 1. Ikonok, ikonosztázionok., Debrecen, Kossuth Egy. K.,
ISBN: 963-472-288-1 kötött: 2600 Ft

Nee, Watchman: A dicsőséges gyülekezet. [Ahogyan Isten látja a gyülekezetet]. Anaheim (Ca.), Living Stream Ministry, 1999.
ISBN: 0-7363-0530-0 fűzött: 700 Ft

Nemes Judit: A látszat csal. [Budapest], Da Ká&Ró Kiadó Kft., 1998. (Siker könyvek)
ISBN: 963-03-6189-2 fűzött: 248 Ft

Népélet a Kis-Homoród mentén. Szentegyháza, Gábor Á. Szakközépisk. – Polgármesteri Hiv., 1998.
fűzött: 1650 Ft

Ny

Nyitó Gyöngyvér: Erzsébet királyné, a koronás szépasszony. 2. átd. kiad. Sajgó, cop. 1999.
ISBN: 963-036-786-6 fűzött: 298 Ft

O

Okváth Imre: Bástya a béke frontján. Magyar haderő és katonapolitika, 1945–1956. [Debrecen], Aquila, 1999. (Aquila könyvek / hadtörténeti sorozat)
ISBN: 963-9073-80-6 kötött: 1490 Ft

P

Palágyi Jolanda: Kézreflexológia. Kézikönyv gyógyítóknak és öngyógyítóknak. 2. kiad. Animus, 1999.
ISBN: 963-8386-62-2 fűzött: 798 Ft

Pásztói István: Példatár az egyszeres könyvvitelt alkalmazó vállalkozók számára, 1999. Bp., Unió, [1999].
ISBN: 963-388-248-6 fűzött: 2912 Ft

PC-műhely. 1. Sághi Balázs: Alaplapok, sínrendszerek, konfigurálás. Budapes, Panem, 1996.
ISBN: 963-545-121-0 fűzött: 990 Ft

PC-műhely 2. Ila László – Sághi Balázs: Megjelenítők, háttértárolók, soros és párhuzamos interfész. Budapes, Panem, 1996.
ISBN: 963-545-122-9 fűzött: 990 Ft

Pej Hszing: A déltengeri rabszolga. Budapest, Terebess, 1999.
ISBN: 963-9147-07-9 fűzött: 299 Ft

Pimlott, John: A Luftwaffe. A német légierő képes története a II. világháborúban. Debrecen, Hajja, cop. (20. századi hadtörténet)
ISBN: 963-9037-56-7 kötött: 2490 Ft

Poe, Edgar Allan: The black cat. three stories. [Budapest], Corvina, 1999. (Kétnyelvű olvasmányok)
ISBN: 963-13-4766-4 fűzött: 980 Ft

Pokol Béla: A jog szerkezete. Budapest, Rejtjel, 1998.
fűzött: 1980 Ft

Polcz Alaine: Főzzünk örömmel!. Egészségesen, gyorsan, olcsón. Pozsony, Kalligram, 1999.
ISBN: 80-7149-079-2 kötött: 1400 Ft

Pratchett, Terry: Bűbájos bajok. Nagy bajban a koronavilág: fantasy regény. [Debrecen], Cherubion, 1999. (Osiris könyvek 57.)
ISBN: 963-9110-38-8 fűzött: 698 Ft

Preston, Richard: A Kobra-ügy. Budapest, Európa, 1999.
ISBN: 963-07-6421-0 fűzött: 980 Ft

Priszter Szaniszló: Növényneveink. A magyar és a tudományos növénynevek szótára. Budapest, Mezőgazda, cop. 1998.
ISBN: 963-9121-22-3 kötött: 3900 Ft

R

Raffai Mária: Információrendszerfejlesztés. Győr, Novadat, 1999. (Software engineering)
ISBN: 963-9056-19-7 kötött: 2950 Ft

Riemann, Fritz: Az öregedés művészete. Utánny. Budapest, Háttér, [1998]. (Lélek kontroll)
ISBN: 963-8128-39-9 fűzött: 458 Ft

Rudl József: A Szovjetunió utódállamainak földrajza. Budapest-Pécs, Dialóg Campus, 1999. (Dialóg Campus tankönyvek)
ISBN: 963-9123-25-0 fűzött: 2280 Ft

Rushdie, Salman: Kelet, Nyugat. Budapest, Európa, 1999, cop. 1995.
ISBN: 963-07-6483-0 kötött: 950 Ft

Russell, Edward Frederick Langley: A horogkereszt rémtettei. [Debrecen], Black & White,
ISBN: 963-9064-06-8 fűzött: 525 Ft

Ruzsiczky Éva: Szinonimaszótár diákoknak. 2. kiad. [Budapest], Helikon, 1999.
ISBN: 963-208-577-9 kötött: 1480 Ft

Ryokan: 44 haiku. Budapest, Terebess, 1999.
ISBN: 963-9147-11-7 fűzött: 299 Ft

S

Sagan, Francoise: Jó reggelt, búbánat!. Regény. Fiesta – Saxum, [1999]. (Szélrózsa könyvek)
ISBN: 963-8133-82-1 963-9084-42-5 kötött: 1200 Ft

Salamonné Solymosi Ibolya: A szerződések biztosítékai. Foglaló, zálogjog, óvadék, kezesség, kötbér, bankgarancia, egyéb biztosítékok. [Budapest], Agrocent, 1999.
ISBN: 963-7691-70-7 fűzött: 6608 Ft

Salinger, Jerome David: Franny és Zooey. Budapest, Európa, 1999.
ISBN: 963-07-6472-5 kötött: 980 Ft

Samu Mihály – Szilágyi Péter: Jogbölcselet. Budapest, Rejtjel, 1998.
fűzött: 1980 Ft

Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban. Budapest, Planétás, cop. 1998. (Jelenlévő múlt)
ISBN: 963-9014-35-4 kötött: 1990 Ft

Sáry László: Kreatív zenei gyakorlatok. Pécs, Jelenkor, 1999. (Ars longa sorozat)
ISBN: 963-676-159-0 fűzött: 1200 Ft

Scherbák Viktor: Az új eón tudománya. Budapest, Rockcity, cop. 1999. (Túlvilág könyvek 2.)
fűzött: 990 Ft

Schmidt Mária: Az „antiszemitizmus elleni harc" szerepe a rendszerváltozás éveiben. [Szentendre], [Kairosz], [1999].
fűzött: 300 Ft

Scott, Walter, Sir: A skót íjász. Quentin Durward. [Debrecen], Aquila, 1999. (Krónikás könyvek)
ISBN: 963-9073-29-6 kötött: 1490 Ft

Seitz, Paul: Kis kerti patika. Gyógynövények termesztése és felhasználása. Budapest, Falukv.-Ciceró, [1999]. (Falu-kertész)
ISBN: 963-539-240-0 fűzött: 798 Ft

Shakespeare, William: Sonnets. Budapest, Noran, 1999. (Kentaur könyvek 15.)
ISBN: 963-9048-18-6 fűzött: 1200 Ft

Shakespeare, William: Szonettek. Szeged, Szukits, [1999]. (A líra gyöngyszemei)
ISBN: 963-9151-56-4 kötött: 750 Ft

Sheldon, Sidney: Az éjszaka titkai. I.P.C. Kv., [1999], cop. 1992.
ISBN: 963-635-142-2 fűzött: 798 Ft

Simmel, Johannes Mario: Két hazában hontalan. [Budapest], Pallas Stúdió, 1999.
ISBN: 963-9022-96-9 kötött: 1780 Ft

Somlyó György: Mesék a mese ellen. Bilingvis kiad. Pécs, Jelenkor, 1999.
ISBN: 963-676-128-0 fűzött: 1200 Ft

Speer, Albert: Hitler bizalmasa voltam. Emlékiratok. Budapest, Zrínyi, cop. 1996.
ISBN: 963-327-264-5 fűzött: 1680 Ft

Stahl, Horst: Szobabonsai. Törpefák az ablakpárkányon. 3. kiad. [Budapest], Falukv.-Ciceró, [1999]. (Falu-kertész)
ISBN: 963-539-241-9 fűzött: 798 Ft

Stefanik Pál: A magyar rövidhullámú amatőr rádiózás története, 1945-1955. Budapest, Ajtósi Dürer, 1998. (A magyar rádiózás hőskora)
ISBN: 963-8314-18-4 fűzött: 1690 Ft

Steiger Kornél: A lappangó örökség. Fejezetek a preszókratikus filozófia antik hagyományozásának történetéből. Budapest, Jószöveg Műhely, 1999. (Jószöveg könyvek)
ISBN: 963-9134-09-0 fűzött: 1198 Ft

Strobel, Stefan – Uhl, Thomas: Linux. [Budapest], Kossuth, 1996.
ISBN: 963-09-3896-0 fűzött: 2200 Ft

Struthers, Jane: Sorsok könyve. A jövő titkai – gyakorlati útmutató. Budapest, M. Kvklub, 1999.
ISBN: 963-548-785-1 kötött: 3700 Ft

Sz

Szádeczky-Kardoss Samu – Farkas Csaba: Az avar történelem forrásai 557-től 806-ig. Budapest, Balassi, cop. 1998. (Magyar őstörténeti könyvtár / a József Attila Tudományegyetem Magyar őstörténeti Kutatócsoportjának kiadványai 12.)
ISBN: 963-506-237-0 fűzött: 2500 Ft

Szaffkó Péter: Shakespeare és az angol klasszikus történelmi dráma. Kritikatörténeti áttekintés. Budapest, Eötvös J. Kvk., 1999.
ISBN: 963-9024-57-0 fűzött: 952 Ft

Szalai Éva – Nagy Marianna: Az államigazgatási eljárás és a szabálysértési jog alapjai. Bp., Rejtjel, 1998.
fűzött: 800 Ft

Szávai János: Nagy francia regények. 2. kiad. Budapest, Krónika Nova, 1999. (Műértelmezések)
ISBN: 963-9128-24-4 fűzött: 550 Ft

Szemere Bertalan: Utazás Keleten a világosi napok után. Budapest, Terebess, 1999.
ISBN: 963-9147-12-5 kötött: 1999 Ft

Szerelmemnek. [Budapest], Novella, cop. 1999.
ISBN: 963-7953-24-8 bársony: 980 Ft

Szili József: Arany János: Toldi: trilógia. [Budapest], Akkord, cop. 1999. (Talentum műelemzések)
ISBN: 963-7803-56-4 fűzött: 498 Ft

Szilvássy József: Kisebbség a határon. Válogatott publicisztikai írások és interjúk. Dunaszerdahely, Lilium Aurum, 1998.
ISBN: 80-8062-020-2 fűzött: 706 Ft

Szretykó György: Változások a magyar társadalomban, 1990-1997. Szociológiai, politológiai tanulmányok. Villányi úti Konferenciaközp. és Szabadegy. Alapítvány, 1998. (Villányi úti könyvek 14.)
ISBN: 963-7580-20-4 fűzött: 896 Ft

Születéskalauz. [Budapest], Mérce Egyesület, 1998.
ISBN: 963-03-6114-0 fűzött: 680 Ft

T

Takács Tibor: 101 szonett. Ami megment az elmúlástól. [Budapest], Összmagyar Test. – CÉH,
ISBN: 963-03-6488-3 fűzött: 400 Ft

Tandori Dezső: Főmű. [Budapest], Liget, 1999. (Liget könyvek)
ISBN: 963-7907-86-6 fűzött: 1120 Ft

Tari Ernő: Stratégiai szövetségesek az üzleti világban. Budapest, Közgazd. és Jogi Kvk., 1998. (Szervezet, vezetés, stratégia)
ISBN: 963-224-289-0 fűzött: 2800 Ft

Thinnes, Gerhard: Gyümölcsfák metszése. 2. kiad. Budapest, Ciceró, [1999]. (Falu-kertész)
ISBN: 963-539-236-2 fűzött: 798 Ft

Thompson, Hunter Stockton: Félelem és reszketés Las Vegasban. Őrült utazás az Amerikai Álom fel kiad. Budapest, Új Mandátum, 1999, cop. 1993.
ISBN: 963-9158-25-9 fűzött: 1380 Ft

Tompa Miklós: Könyvvizsgálói kézikönyv. módszertani útmutató. Budapest, Unió, [1999].
ISBN: 963-388-246-X fűzött: 4928 Ft

Tótfalusi István: Kiejtési szótár. Budapest, Anno, [1999].
ISBN: 963-9189-07-3 kötött: 825 Ft

Tóth Gy. László: Posztkommunista kormánykoalíció Magyarországon. [Szentendre], [Kairosz], [1999].
fűzött: 300 Ft

U

Utry Attila: Kommunikáció, szociálpszichológia, kultúra. főiskolai és egyetemi jegyzet. Miskolc, Rónai Művel. Közp., 1999.
ISBN: 963-03-6563-4 fűzött: 670 Ft

V

Vargas Llosa, Mario: Szeretem a mostohámat. Bp., Európa, 1999.
ISBN: 963-07-6467-9 kötött: 1100 Ft

Várj reám. Orosz szerelmes versek. [Budapest], General Press, (Szép versek, szép köntösben)
ISBN: 963-9076-44-9 bársony: 598 Ft

Világtörténelmi kronológia. 200 ország történelme a kezdetektől napjainkig. [Budapest], Tárogató, [1998].
ISBN: 963-9006-344-4 fűzött: 1975 Ft

Vu-ce: A háború útja. Budapest, Terebess, 1999.
ISBN: 963-9147-09-5 fűzött: 299 Ft

W

Winsor, Kathleen: Amber. Budapest, Európa, 1999.
ISBN: 963-07-6249-8 kötött: 1980 Ft

Zemplén Jolán, M.: A felvidéki fizika története 1850-ig. Piliscsaba, M. Tudománytört. Int., 1998. (Magyar tudománytörténeti szemle könyvtára 8.)
ISBN: 963-03-6385-2 fűzött: 1450 Ft

Zöllner, Erich: Ausztria története. Bp., Osiris, (Europica varietas)
ISBN: 963-379-486-2 kötött: 2800 Ft

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már felajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

Kunnert Gyöngyi

AZ AKADÉMIAI KIADÓ AJÁNLATA

Kunszt György–Klein Rudolf:
PETER EISENMAN
A dekonstruktivizmustól a foldingig

Peter Eisenman a 20. század harmadik harmada amerikai építészetének kiemelkedő, világhírű alakja. Tanítványai és követői szerint épületeivel és építészetelméletével korunkban azt a szerepet játssza, amelyet a század első két harmadában Le Corbusier töltött be. Nemzetközi hírnevét elsősorban azzal szerezte, hogy a '80-as évek végén a nyugati világban uralkodóvá vált dekonstruktivista építészeti mozgalom fő alakjaként jelent meg. A '90-es évek közepére Eisenman gondolkodásában és alkotó tervezői habitusában előtérbe került a filozófiai és építészeti „folding" ideája és technikája.
A kötet az építész és a filozófus szempontjából egyaránt szakszerű pontossággal kívánja bemutatni Eisenman eddigi életművét.

ISBN 963 05 7540 X *Ára: 3980 Ft*

Megjelenik március 16-án!

Az Akadémiai Kiadó Rt. új címe:
1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 4.
Központi telefonszámaink:
Központ: 464-8282

Igazgatói titkárság: 464-8250
fax: 464-8251
Vevőszolgálat: 464-8200
fax: 464-8201

Nyelvi Szerkesztőség:464-8210
fax: 464-8211
Export: 464-8220
fax: 464-8221
Tudományos Szerkesztőség: 464-8230
fax: 464-8231

A MEDICINA KIADÓ AJÁNLJA
A PANORÁMA NAGY ÚTIKÖNYVEKET

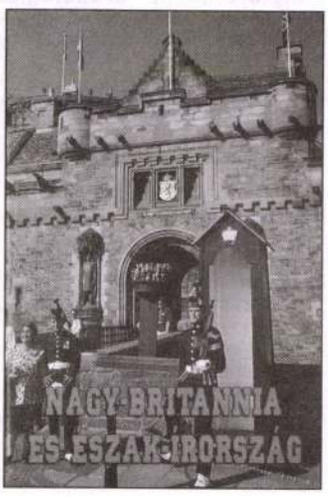

Nagy-Britannia és Észak-Írország
kb. 1670 Ft

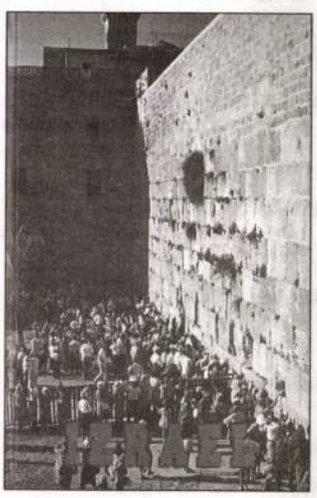

Izrael
kb. 1780 Ft

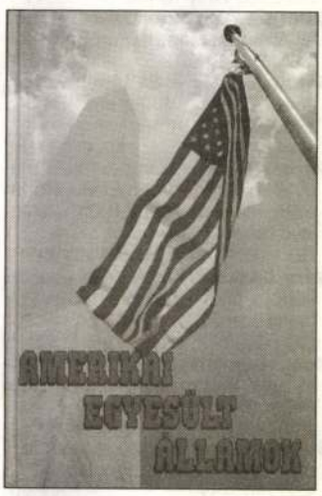

Amerikai Egyesült Államok
kb. 2240 Ft

Japán
2490 Ft

A könyvek megvásárolhatók a könyvesboltokban és megrendelhetők a Medicina Könyvkiadó Rt. Kereskedelmi Osztályán:
1054 Bp., Zoltán u. 7. T: 302-6288. T/F: 302-6293

KUNSZT György Valóság, 1964.3.

A modern építészet főbb jellemzői

Az építészet története nem ismer teljesen mozdulatlan korszakokat, olyan méretű változást azonban nem találunk benne, mint amilyen a XX. század első felében végbement. Hasonló méretű változás csak az építészeti prehistória és história közötti átmenetben történhetett, azon az úton, amelynek végén a mükénéi kultúra, vagy még inkább az antik mezopotámiai birodalmak építészeti emlékei állnak. Arról, ami ezeket megelőzte, csak meglehetősen homályos képünk van, s főként a jelen vagy a közelmúlt primitív és nomád népeinek építményeiből igyekszünk rekonstruálni. Az ezekkel kapcsolatos néprajzi és esztétikai érdeklődés az utóbbi évtizedekben jelentőssé növekedett, nem jelentéktelen azonban az a spontán megütközés sem, amely majdnem mindig kiváltódik, mikor a primitívek és nomádok cölöpeit, függőhidait, kunyhóit és sátrait „építészet"-nek nevezzük. Az „építészet" fogalma a jelenleg lezáruló mintegy 5000 éves korszak során annyira összefonódott a *kő*-vel (esetleg téglával) és a *maradandó*-val, hogy az átlagos tájékozottságú érdeklődő csak vonakodva hajlandó ezt a fogalmat *textiliákból* vagy *bőrből* készült *mobil* létesítményekre is kiterjeszteni. Az építészet prehistóriájából meglehetősen nagy számú kőemlék is fennmaradt ugyan, pl. a menhirek és a megalitikus konstrukciók. Ezekkel kapcsolatban viszont más természetű nehézségek adódnak. Itt olyan létesítményekről van szó, amelyek egyrészt tisztán kultikus-szimbolikus funkciókat teljesítettek, másrészt gyakran nem hoztak létre a külvilágtól a szó fizikai értelmében elválasztott belső teret, s legtöbbjüket talán inkább a szobrászat korai emlékei között tartanánk nyilván, ha elemeikben és együttesükben nem dominálna valamilyen mégiscsak architektonikus hatás.

Az i. e. kb. 3000-től napjainkig tartó korszak építészetfogalma a XX. század első felében uralkodóvá vált építészetre azonban legalább olyan nehezen alkalmazható, mint a szóban forgó korszak előtti idő említett produktumaira. Ismeretes, hogy — ennek megfelelően — a modern építészetnek igen nagy ellenállással kellett megküzdenie, míg elérte mai pozícióját, s a viták során sokszor és sokan vonták kétségbe építészeti vagy — közvetlenebbül fogalmazva — *építőművészeti* mivoltát. Az építőművészet fogalma évszázadok, vagy szinte évezredek alatt annyira összenőtt az antik, a középkori és az újkori építészet feladataival, formáival és anyagaival, hogy ezek kiszorulása az építőművészet halálával egyértelműnek tűnt mindazoknak, akiknek nem volt belső kapcsolatuk a modern törekvésekhez, vagy valamilyen okból görcsösen ragaszkodni próbáltak a régihez. Azt mondhatnánk ugyan, hogy az utolsó évtizedben ez a vita lényegében eldőlt, hiszen ma már jóformán sehol sem épül más, mint „modern" építészet. Mégis, azt kell mondani, hogy a modern építészettel kapcsolatos vita távolról sem tekinthető lezártnak. Egyrészt, az évezredes vonatkozásban is hasonlíthatatlan méretű változás okai, impulzusai még ma sem eléggé tisztázottak, másrészt, a madártávlatból nézve talán egységesnek tűnő modern építészetben számos, egymásnak sokszor élesen ellentmondó törekvés küzdelme folyik, s e küzdelem kimenetele ma még elég kevéssé látható előre. Ennek megfelelően meglehetősen nehéz az egyértelmű informálódás, orientálódás, állásfoglalás, értékelés. A modern építészet előretörésének szempontjából döntő csoportosulás, a Bauhaus programja csak

ségesebbé vált volna, mintha ma azt mondaná, hogy elsősorban nem német, hanem munkás vagy ember. Mindez arra mutat, hogy a történelem fejlődése egyre inkább a lényeges, az emberi magatartást elsősorban determináló „mi tudatok", tehát a gazdasági, politikai és társadalom-tudati egységet kifejező „mi tudatok" szélesedésének irányába tart. Az ősközösségben a „mi" a törzs határáig terjedt, az antik Görögországban a polisz — s csak nagy történelmi pillanatokban az egész félsziget — határáig. Kialakult az arisztokraták és demokraták „mi" fogalma, de még az „uraké" és „szolgáké" is, csak periferikusan. A részleteket most mellőzve, lényeges az, hogy a „mi fogalom" reális kiterjedése az osztályokra és nemzetekre és ideális kiterjesztése az emberiségre csak a polgári társadalomban jött létre, míg a proletariátus a nemzetközi „mi" fogalmával és azzal a célkitűzéssel, hogy a kommunizmusban az egész emberiség egységét megteremti, a „mi" fogalom olyan fajtájú realizálásának eszméjét teremtette meg, ahol a „mi"-nek már nincs „ők" korrelatívja. Mondhatnánk: azok lesznek az „ők", akik arra törekszenek, hogy az élet lényeges vonatkozásaiban megmaradjon a „mi" és „ők" kizáró korrelatívja. A „mi" fogalom olyan kis közösségekből indult, melyeket még face to face csoportoknak tekinthetünk, s innen szélesedett egészen az emberiségig.

Tehát az előítéletek örök voltának csoportelméleti megalapozása is tarthatatlannak bizonyult. Nemcsak azért, mert a csoport fogalom túl elvont, tartalmatlan, s nem ad magyarázatot az előítélet keletkezésére és funkcionálására, hanem azért is, mert a „mi" és „ők" kizáró korrelációjáról, melyre a csoport fogalom meghatározása épül, is kiderült, hogy történeti. Az ember társadalmiságának minden konkrét formája, e formák története is csak azt bizonyítja, hogy nemcsak az egyes előítéletek tartalmai korhoz kötöttek, hanem az előítéletek létezése is.

HELLER ÁGNES

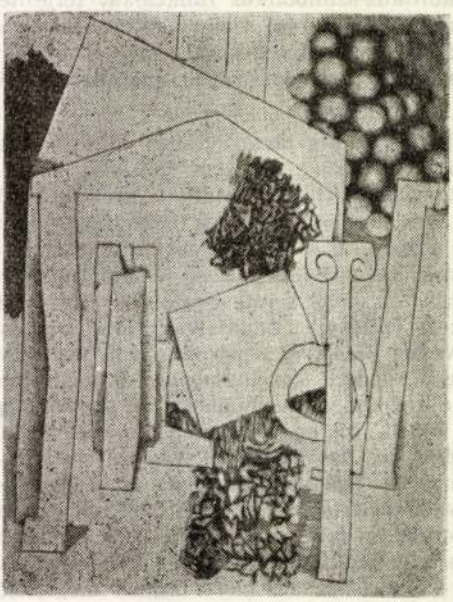

Maurer Dóra rajza

részben valósult meg, ugyanakkor tisztázatlan, hogy az eredeti impulzusok továbbra is időszerűek-e, vagy valamilyen okból kifolyólag irreálisnak minősítendők? Az utóbbi években újfajta csoportosulás figyelhető meg az építészeti avantgarde-ban, ennek jelentősége azonban még nincs felmérve, s valószínű, hogy egyelőre még elég kevéssé mérhető is fel.

Annyit azonban feltétlenül le lehet szögezni az eddigiekben többször idézett két alapvető építészettörténeti csomóponttal kapcsolatban, hogy az első a nagy antik osztálytársadalmak kialakulásával, az utóbbi pedig a kapitalizmus történetének igen előrehaladott, s a szocializmus történetének kezdeti szakaszaival esik egybe, ezek viszont a *technikai fejlődés* iramának egy-egy döntő felgyorsulásával.

A modern építészet eszközei

A technikatörténeti kutatásokból tudjuk, hogy a nagy antik birodalmak kialakulásának előzményei közé tartozik néhány nagy fontosságú technikai felfedezés, így a kerék, az emelő felfedezése is. Magától értetődik, hogy ezek nélkül nagyszabású kő-architektúra megvalósítására sem kerülhetett volna sor. A modern építészet esetében *építésnek és technikának ez az összefüggése* igen konkréten és rendkívül sokoldalúan megmutatkozik, s ennek az összefüggésnek néhány alapvető elemét a modern építészet kialakulásának történetével foglalkozó munkák egységesen hangsúlyozzák.

A modern építészetet az antik, a középkori és az újkori építészet kőarchitektúrájával szemben *az acél, az üveg és a vasbeton architektúrájaként* lehet meghatározni, s erről az oldalról nézve a korábbi építészettel szembeni változás *az építőanyagok úgyszólván teljes lecserélődésére* vezethető vissza. Az acél, az üveg és a vasbeton építészeti alkalmazására természetesen nem kerülhetett volna sor a modern acél-, üveg- és cementipari technológiák kialakulása nélkül, s az anyagnak a szerkezetet is meghatározó szerepéről eleget derítettek ki ahhoz a gondolathoz, amely szerint a modern építészet megteremtését eredményező zseniális lépés tulajdonképpen a modern szerkezeti anyagok építészeti felhasználásának ötlete volt, amihez képest már viszonylag mechanikusan adódott minden további, hiszen a továbbiak már csak az anyagban rejlő lehetőségek logikájának következetes kihasználásából állottak.

Jól tudjuk persze, hogy ennek az útnak a végigjárása, ennek a logikának a végigkövetése is zsenialitást követel az út egyes lépéseiben: a konstruktőr kutató és alkotó zsenialitását. Mégis, az objektív alkotó folyamat egészének megértése szempontjából igen lényeges észrevennünk, hogy az mélyen belenyúlik a technikai előfeltételek területén lezajló olyan folyamatokba, amelyek a köznapi értelemben vett építészeti tevékenység körén messze kívül esnek. Az építész alkotóereje és eredetisége éppen azzal arányos, hogy érzékenységének szálai meddig érnek szét a szűkebb területén kívül eső világba, így a technikai előfeltételek világába, amellyel jelenleg foglalkozunk. Látjuk majd később, hogy a technikai előfeltételek világán kívül az építész számára más tápterületek is elengedhetetlenül szükségesek, egyelőre azonban még tovább kell foglalkoznunk a technikai mozzanatokkal.

Az épületek anyagait bizonyos fokig még elvonatkoztathatjuk maguktól az épületektől, az épületek *szerkezeteivel* kapcsolatban azonban ez az absztrahálás már sokkal kevésbé lehetséges. Bizonyos esetekben az épület, építmény esztétikailag alig különböztethető meg a szerkezettől, ha más szerkezettel képzelem el, az esztétikai *lényeget* illetően kapok mást. A szerkezetek ugyanakkor alapvetően anyagfüggők, a különböző anyagok különböző szerkezeti lehetőségeket határoznak meg.

A kőarchitektúra maximális szerkezeti lehetősége a boltozat volt. A kőarchitektúrában — alátámasztás nélkül — boltozva lehetett kialakítani a legnagyobb méretű tereket, s a Pantheontól a gót katedrálisokon át a Szent Péter-templomig mindenütt a boltozás adta a leghatásosabb vagy legnagyobb szerkezeti gazdaságú térhatást. A különböző fajta boltozási rendszerek s a boltozott terek különféle egybeszerkesztési módjai szinte végtelennek tűnő változatosságot eredményeztek, ez azonban mégis

korlátozott volt; kötve az erőjátéknak ahhoz a különleges feltételéhez, hogy a szerkezet anyagában ne jöjjön létre számottevő húzófeszültség, mert ezt a kő nem bírja. Az acél építészeti alkalmazásával ez a feltétel teljesen elesett, mert az acél gyakorlatilag ugyanakkora húzást bír el, mint nyomást. A betonba ágyazott acél segítségével pedig olyan — érintésre — kőszerű anyagot sikerült előállítani, amely a kő teljesen merev, hajlíthatatlan jellegével szemben szinte nádpálcaszerűen rugalmas. A szerkezeti anyag különböző mechanikai hatásokkal szembeni viselkedése a laikus számára mellékesnek tűnhet, pedig a húzófeszültség felvételére is alkalmas acél és vasbeton építészeti alkalmazása az épületek fajlagos súlyának, tömegszerűségének olyan óriási csökkenésére vezetett, amely a konstruktőrökben a súlyok ledobása, az áttetszővé válás, a földről való felröppenés elemi élményét keltette. Ezt az élményt a konstruktőrök Eiffeltől Torrojáig a legprovokatívabb — égbemeredő vagy lebegő — építményekkel igyekeztek demonstrálni.

Amint említettük, a kőarchitektúra szerkezeti csúcsteljesítménye a boltozat volt. A modern építészetet illetően három ilyen csúcsteljesítményszerű szerkezeti típust kell megemlíteni: a térbeli tartórácsokat, a függőtetőket és a héjszerkezeteket.

Az acélszerkezetű hidak esetében gyakorta alkalmazott síkbeli rácsos tartók vagy nyomásra, vagy húzásra igénybevett, s a tartó teljes hosszához képest rövid rudakból szerelt teherhordó konstrukciók, melyeket a közönséges — pl. négyszögszelvényű — tömör gerendákhoz viszonyítva a szerkezeti anyag teherbírásának rendkívül kedvező kihasználása jellemez. *Térbeli rácsoknál* a szerkezetben fellépő erők többirányú szétoszlása és a tartóelemek összességének együttdolgozása révén ez a különlegesen jó anyagkihasználás még tovább fokozódik, s igen csekély szerkezeti súllyal egyidejűleg igen nagy teherbíróképességű és stabilitású tartórendszereket nyerünk. Konrad Wachsmann konstrukciói szinte anyagtalannak tűnő térbeli pókhálószövevényekre vagy kristályszerkezetek végtelenül finom és végtelenül gazdag rajzolatára emlékeztetnek, amelyekhez hasonló esztétikai dimenziókat a gótika csillagboltozatos szerkezeti rendszerei is mutattak ugyan, de csak a támpillérek viszonylag súlyos kiegészítő motívumához kapcsoltan, s viszonylag szűk terekben. Itt viszont magasban úszó nagy kiterjedésű, lapos pókhálódobozok a valószerűtlenség határain mozgó képét nyerjük. Buckminster Fuller ún. geodéziai dómjaiban a térbeli rácsrendszer szerkesztési elve a kupolaszerkesztés motívumával szövődik egybe, összegezve a wachsmanni hatást a centrális kupolaterek esztétikai hatásával.

A *függőtetőknél* a térkialakítási szempontokból a sátorépítés óta technikai talonban heverő szerkezeti elem kapott modern alkalmazást: a kötél. Alapgondolatuk az, hogy a tisztán húzásra igénybevett elemekből álló szerkezetek teszik lehetővé a legkisebb önsúlyt, s ugyanakkor viszonylag nagy terhek felvételére alkalmasak. A primitívek függőhídjai és a modern kábelhidak egyaránt ezen az alapgondolaton nyugszanak. Ezekhez képest azonban a függőtetőknél új konstrukciós alapelv is belépett, nevezetesen az, hogy nyeregfelületek (mindenekelőtt hiperbolikus paraboloidfelületek) kiképzése révén húzott elemekből, acélkábelekből is lehet kellő térbeli merevséget biztosító szerkezeteket létesíteni. A függőtetők rendszerint két egymást metsző, megfeszített kábelsorból állnak, amelyek közül az egyik sor alulról nézve homorú, a másik pedig domború görbületű. A kábelek szokatlan, legtöbbször patkóalakú, viszonylag súlyos peremtartóba futnak, amely megfelelő magasságba és állásba emelve meghatározza a függőtető alatt kialakuló tér formáját. Az alulról nézve homorú lezárás szöges ellentéte a kőarchitektúra kupoláinak és boltozatainak, s a peremtető monumentális méretű, dőlt görbe rúdjának formájával együtt eddig teljesen ismeretlen térhatást eredményez.

A *héjszerkezetek* alkalmazása is alapvetően újat jelent az építészetben. A természet ismeri alapelvüket, a tojáshéj, a kagyló s a csigaház is héjszerkezet. Jellemzőjük: szilárd burok minimális anyagfelhasználással, ahol a merevséget nem annyira a felhasznált anyag szilárdsága, mint sokkal inkább a burok görbült formája biztosítja. Az egy- vagy kétirányban görbe felületek bizonyos mechanikai hatásokkal szemben

rendkívüli ellenállást tanúsítanak, s ez építészetileg ismét igen nagy méretű terek alátámasztás nélküli lefedését teszi lehetővé, megint csak a legkisebb anyagfelhasználás s a különlegesen könnyed jelleg biztosítása mellett. Ideális esetekben a héjakban kizárólag nyomó- és húzófeszültségek lépnek fel. A tetemes húzófeszültségek jelenléte miatt héjszerkezetek a kőarchitektúrában nem lehetségesek, nem is beszélve arról, hogy monolit héjak kőből már csak technológiailag sem lettek volna előállíthatók. Ezeket a követelményeket csak a vasbeton tudta kielégíteni, amely a húzófeszültségek felvételének képességén kívül tetszőleges formájú és méretű monolit alakzatok létrehozását is lehetővé tette. A héjszerkezetek építésében végbement fejlődés e tetszőlegesség mentén már eddig is hatalmas tér-skálát futott be: a héjszerkezetekben rejlő geometriai és technológiai változatosság egyaránt kimeríthetetlennek látszik, s óriás-tojásoktól kezdve óriás-lepkéken át lobogószerűen a térbe lengő formákig mindenféle héj-tér és héj-alak megvalósítható.

A modern építészet jellemzéséhez technikai mozzanatainak oldaláról fogtunk hozzá, s ennek során eddig két metszetet vázoltunk fel: az anyagokét és a tartószerkezetekét. Harmadikként az *installációs technika* jelentőségéről kell említést tennünk, ezen belül elsősorban a fűtés-, a szellőzés- és a világítástechnika építészeti szerepéről. Kényelmi szempontból való fontosságuk nem közvetlenül idetartozó kérdés, azonban formai jelentőségük is van, a világítástechnika pedig az esztétikai hatások középpontjában áll. Nyilvánvaló, hogy állandó használatra szánt tiszta üvegarchitektúrát csak elsőrangú installációs technika bázisán lehet elképzelni, a korszerű lég- és fénykondicionálás pedig a teljesen nyílásmentes épületek szaporodására vezet. A hagyományos építészet fal és nyílás bizonyos arányát jelentette, a külső és a belső tér bizonyos fajta szétválasztását és összekötését. A modern építészet ezt illetően mindkét irányban elérte a végleteket: a teljesen fal- és a teljesen nyílásmentes épületeket, a külső és a belső tér közötti különbség teljes kiküszöbölését illetőleg szétválasztottságuk teljességét is. Ez a polarizálódás belső kapcsolatban van az installációs technika fejlődésével, ha arra teljes egészében nem is vezethető vissza.

A világítástechnika fejlődése viszont olyan esztétikai lehetőséget nyitott meg az építészetben, amely a korábbiból gyakorlatilag hiányzott. A sötétség beálltával az épületek még az újkorban is vak tömegekké súlyosodtak, ma viszont sok, nappal jelentéktelen épület az este beálltával kap életet. A világvárosokban unalmas, szürke utcák, terek elevenednek meg, óriási méretű feliratok, mozgó figurák, mindenféle szín, valami egészen új, nappal nem is sejtett, sűrű szövetű és groteszk fényarchitektúra révén. Különösen nagy a változás az üvegépületek esetében. Mélységet kapnak, s míg nappal sokszor beleolvadnak mindabba, amibe átlátni rajtuk, este önállósulnak, masszív fénytömegek rangjára lépnek, gyakran drágakőszerű csillogással. Összhatásban meseszerű gazdagság jelenik meg, mélyrenyúló élménnyel töltve el mindenkit, aki ebben részt vesz.

A modern építészet technikai-esztétikai jellemzőinek sorában az anyagok, a szerkezetek és a szerelvények után negyedik fő motívumként az *építésmód*, az *építési technológia*, az *építőipari termelés jellegének* megváltozásáról, az *előregyártás* megjelenéséről kell beszélni.

A hagyományos építészet gyakorlatának jellegzetes mestere a kőfaragó és a kőműves volt, kiegészítőjük az ács, akik kézi munkát végeztek, jobbára már az ókorban is ismert szerszámokkal. Ez a munkamódszer — néhány kivételtől eltekintve — a XIX. században is fennmaradt, s a mai napig sem tűnt el. Közben óriási iramban felnőtt a modern gyáripar, s az ipari termelés összes döntő területén általánossá váltak a nagyüzemi, maximális gépesítettséggel jellemezhető, tömegtermelési módszerek. Ebben az új, nagyipari világban egyre képtelenebb anakronizmusként élt tovább a hagyományozott építési munka egész kézműipari szervezete, egyre tehetetlenebbül állva szemben a rendkívüli ütemben fejlődő ipar és társadalom építési szükségleteivel. Világméretű lakáshiány kezdett kialakulni, még azokban az országokban is, amelyek lakásállománya a világháborúkban érintetlen maradt. Nyilvánvalóvá vált, hogy

a nagyüzemi tömegtermelés módszereinek átvétele nélkül csődbe jut az építés, mert a fokozódó munkaerőhiánnyal és az építési költségek tűrhetetlen mértékével csak az építőipari munka termelékenységének nagyarányú növelése révén lehet megküzdeni. Az építőiparban is meg kellett kezdődnie a méretegységesítés, a tipizálás és a gépesített nagyüzemekbe való fokozatos áttelepítés folyamatának. Példaképpé az autó- és a repülőgépipar gyártási módszerei váltak, jóllehet teljes analógiáról általában nem lehet szó, az építéshelyen végrehajtandó szerelés teljes elkerülésének lehetetlensége miatt.

A fejlődés kiindulásában az épületek és a szerkezetek funkcióinak céltudatos elemzésére vezetett, s egyes épület-, illetve szerkezeti elemek tömeggyártására. Az előregyártás első megjelenése az acélvázas épületek vázelemeinek acélipari legyártása volt, ezt azután a kitöltőelemek — legkorszerűbb változatban a függönyfalak — üzemi előállításának megvalósítása, majd az épület összes elemének teljes üzemi készregyártása követte, szerelési minimumra csökkentve az építéshelyi munkát. A nagyüzemi fejlődés a lakóháztermelés területén a legelőrehaladottabb. Az említett elemzés gondosan megkülönböztette a teherviselés, a hő-, a hang-, a víz- stb. szigetelés funkcióit, a sajátos funkciókra sajátos anyagokat, a különleges problémákra pedig külön szakembereket állítva. Az üzemi gyártás feltételei közé kerülve az épület megalkotásának folyamata megváltozott, előtérbe kerültek a technológiai—ökonómiai problémák, s ezeket tudományos módszerrel, együttes munka keretében oldják meg. A „mű" egy-egy elemsorozat, amelyekből kombinatív úton néhány típus vezethető le. Az építész hagyományos szerepe itt jóformán megszűnt, illetve jórészt átlényegült formatervezővé, a helyiségkihasználás funkcionális szakértőjévé, vagy legjobb esetben az említett együttes munka szervezőjévé. További építészeti probléma a házgyárakból kikerülő termékek térbeli együttesekké, lakótelepekké való szervezése, a hagyományos értelemben vett építész korábbi egyeduralmát azonban itt sem kevésbé teszi kérdésessé a különböző közművesítési, közlekedési, városgazdasági, üzemeltetési és egyéb specialisták szerepének egyre növekvő jelentősége. A vázolt technológiai fejlődés egyik járulékos hatásaként megemlíthetjük, hogy ez adta meg a kegyelemdöfést a klasszicizáló építészet párkányainak, lizénáinak és girlandjainak: a nagyüzemi tömeggyártás ésszerűsége számára ezek csak sallangot jelenthettek, amit le kellett gyalulni.

Ezzel befejeztük a modern építészet legfontosabb technikai mozzanatain — anyagain, szerkezetein, szerelvényein és technológiáján — alapuló jellemzést. A visszapillantó áttekintés azt az érzést keltheti, hogy ezzel a jellemzéssel a modern építészet egészéről kaptunk valamilyen képet. Ez a kép azonban csupán egy sajátos nézőpontnak felel meg, s ezért kísérletet kell tennünk arra, hogy más nézőpontot választva kiegészítsük. Második nézőpontnak a modern építészet jellemző feladatainak megnevezését választhatjuk.

A modern építészet feladatai

Az antik mezopotámiai kultúráktól mintegy a XVIII. század közepéig az építészet mértékadó, tipikus feladata a birodalom — vagy a város — centrumában építendő templom, az uralkodó palotája, vagy — a demokratikus városállamokban, szabad középkori városokban — az agora, fórum, városháza volt. Az a — több ezer éves vonatkozásban is — alapvető változás, amelyet a modern építészet kialakulása jelez, az építészet mértékadó, tipikus feladatainak szempontjából is új helyzetet teremtett. A XX. század társadalmának legnagyobb építési erőfeszítései már nem templomok és királyi paloták létesítésére irányulnak.

A legnagyobb építési beruházásokat minden kétséget kizáróan *bizonyos ipari, elsősorban energiatechnikai létesítmények* jelentik, s ezek megoldásukban rendszerint formai szempontból is igen szuggesztív alakzatokat és térbeli együtteseket eredményeznek.

Utánuk második helyen az *irodaházakat* említeném meg. Angliában néhány évvel ezelőtt országos felháborodást keltett, hogy az egyik újonnan megépült londoni irodaház magasabb lett, mint a Szent Pál-székesegyház. Az Egyesült Államokban ez az esemény több mint fél évszázaddal előbb játszódott le, tudomásom szerint felháborodás nélkül. Az említett országos vita óta Londonban is vagy tíz további, hasonló vagy még nagyobb magasságú irodaház épült, s London városképét ma már egyre inkább ezek határozzák meg. Stockholmban, Düsseldorfban, Milánóban, Nyugat-Európa legtöbb nagyvárosában hasonló a helyzet. A korábbi évszázadok — vagy évezredek — teokratikus-arisztokratikus hatalmi centrumaival szemben itt a technokratikus-bürokratikus hatalmi centrumok lépnek előtérbe.

Az erőmű és az irodaház mellett a kor harmadik tipikus építészeti feladatának a 100 000-es nézőnagyságrendre épített *stadionokat* lehet tekinteni. Az olimpiai játékok újra és újra nagy építészeti energiákat mozgósítanak, sokszor jelentős eredménynyel, mint legutóbb a római olimpia alkalmából.

Negyedik tipikus feladatnak az állandó és ideiglenes *kiállítási épületeket* vehetjük, amelyek Paxtontól Asplundon és Aalton át Nerviig számos jelentős építész és konstruktőr kibontakozásának adtak utat, s amely feladat, különösen a világkiállításokon, a legújabb és legbizarrabb megoldások mindenkori seregszemléjére ad alkalmat.

A második világháború utáni városépítés fontos témája lett az ún. *supermarketek*, újfajta üzleti központok létesítése. Ezek — a régebbi üzleti negyedektől eltérően — tisztán a vevőközönség kiszolgálására épülnek, vagyis egységes kiskereskedelmi-áruházi profillal, a nagykereskedelem irodáitól, s minden — ezt az áruházi profilt — zavaró elemtől mentesen. Elsősorban az újonnan épült bolygóvárosok — pl. a Stockholm melletti Vällingby és Farsta — központjában valósultak meg, egy-két különleges lehetőség esetében azonban a régi város központjában is, így pl. Rotterdamban. Ezek a nagyáruházakon kívül apró szaküzletek nagy tömegét is tartalmazó, jól rendezett árurengetegek a kirakati csillogás és gazdagság sajátságos, népszerű centrumai.

Jellegzetes, a közlekedési építéssel kapcsolatos, modern feladatot jelentenek az *autósztrádák csomópontjai*nak keresztezésmentes kialakítását szolgáló létesítmények, amelyek esztétikailag rendkívül markánsak, és a városok belső közlekedési problémáinak megoldására is alkalmazva, városképi szempontból is igen fontos szerepet játszhatnak.

A *lakásépítés* jellegének megváltozásával a modern építészet technikai jellemzőinek ismertetése során már foglalkoztunk. Városépítészeti szempontból arra a döntő különbségre kell felhívni a figyelmet, hogy míg régen a lakóházak rendszerint egyenként-családonként, organikus spontaneitással épültek-települtek a városok szövetébe, addig az újabb fejlődés egyre inkább a lakások célszerű tömegtermelésének irányában halad, s a lakóház és a család között egyre lazábbá válik a kölcsönhatás; egyrészt, a lakóházakat nem egy-egy, hanem igen nagy számú, egymással semmiféle rokoni kapcsolatban sem álló család lakja, másrészt, a lakóházakat nem egyes családok építik-építtetik, hanem egyre inkább szélesedő csoportosulások, végső fokon maga az egész társadalom. Ismeretes, hogy ezt a fejlődést a társadalom jövőjére vonatkozó legkülönfélébb derűlátó és borús megjegyzésekkel kísérik az irodalomban; az ezekkel kapcsolatos állásfoglalás az alapvető világnézeti kérdések körébe tartozik, mert nyilvánvaló, hogy itt a humánum és a szocietás előremutató újrafogalmazásának egyik döntő kérdéséről van szó.

Újszerű, modern építési feladatokat és megoldásokat természetesen ezeken kívül is lehetne még felsorolni, azonban úgy gondolom, hogy — ilyen vagy olyan szempontból — az imént megadottak a legjellemzőbbek. Egyik oldalon a templom és a palota, másik oldalon az erőmű, az irodaház, a stadion, a kiállítás, a supermarket és a sztrádacsomópont — ez a szembeállítás a lakásépítés megváltozásával együtt

jól érzékelteti azt az alapvető tartalmi különbséget, ami a klasszikus és modern építészetet elválasztja egymástól. Ez a különbség azután a *centrumképzési problémában* tanulmányozható a legtermékenyebben.

A klasszikus építészetben a középpont egyértelműen helyeződött a székesegyház, vagy a székesegyház és a palota valamilyen együttesének terébe. A modern építészetben ez a centrumképzés nem ilyen egyértelmű. A felsorolt modern építészeti objektumok mindegyikének van centrumkaraktere, de mindegyikük csak viszonylagos központ, csak valamilyen szemszögből az. Egybeszerkesztésük lehetetlen, rangsorolásuk sem sokkal kevésbé. A modern városépítés centrumképzési problémájának ezzel a különös nehézségével a modern építészet és városépítés több jelentős teoretikusa is foglalkozott (Mumford, Giedion), a kérdés azonban még nem tekinthető elméletben megoldottnak. Vannak zseniális gyakorlati megoldási kísérletek, így pl. Le Corbusier Chandigarh-i városcentruma, vagy Costa és Niemeyer városközpontja az új brazíl fővárosban. E két városnál mindenesetre a semmiből lehetett kiindulni, ami nagy könnyebbség; a régi városok esetében sokkal nehezebb feladat korszerű városcentrumot képezni. Figyelemre méltó tény, hogy mindkét város esetében szímbolikus motívumokhoz nyúltak az alkotók: Chandigarhban Le Corbusier ismert nyitott-tenyér plasztikája a jelképes centrumképző motívum, Brasíliában pedig talán leginkább a kongresszusépület lapos-tál motívuma. Érdekes, hogy a két centrum formai és szimbolikus rokonságban van egymással, a két különböző megoldásban rokon-gondolatok közös szépsége érvényesül. E szimbólumok azonban kanonizálatlanok, s így alkalmazásuk ötletszerűen is hathat; nyílt kérdés, hogy a két város lakói majd milyen mértékben azonosítják magukat az életük közepébe állított jelképes tartalmakkal. Különösen érdekes kérdés ez a Chandigarh-i megoldással kapcsolatban, mert az ott alkalmazott szimbolika nem architektonikus, hanem direkt képzőművészeti. Lehet, hogy Giedion és Mumford elméletileg közelebb járnak az időszerű megoldáshoz, mikor a városközpont kérdését illetően a koncentrált csend abszolút igényét hangsúlyozzák: ennek egyértelmű építészeti megfogalmazására azonban még nem került sor, és az elméleti megfogalmazások sem kellő súlyúak. Emellett arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a csend lélektanilag és szociológiailag egyaránt alapvetően korrelatív a szóval; ez a korreláció viszont Giedion és Mumford fejtegetéseiben kevéssé kapott helyet. Ezért ezen a ponton alapvető vizsgálatokra lenne szükség.

Remélem, hogy az imént kifejtettek elfogadható áttekintést adtak a modern építészet jellemző feladatairól, s azokról a kérdésekről, amelyek e feladatok összefüggésével kapcsolatosak. Ebben a reményben — a technikai akciók és repertoár, az eszközök korábbi áttekintése után — most rátérnék a modern építészet jellemzésének egy harmadik lehetséges metszetére, s egyben tanulmányom befejező részére. Ennek során a modern építészet legjellemzőbb irányzatait szeretném áttekinteni, valamenynyire vázolva a történeti fejlődést és némiképp jelezve a jelenlegi helyzetet.

A modern építészet irányzatai

A modern építészet elsődleges irányzatainak és jelszavainak a *funkcionalizmust* és *konstruktivizmust* lehet tekinteni, amelyek időben a legmesszebbre követhetők vissza, s ugyanakkor a legidőtállóbbnak bizonyultak. A funkcionalizmus klasszikus meghatározása Sullivantól, az 1880-as évek ún. chicagói iskolájának vezető alakjától származik, s ez azt mondta ki, hogy „a forma a funkciót követi". Bármilyen sok, éppen formalisztikus törekvés nevezte is magát a későbbiekben funkcionalizmusnak, a funkcionalizmus alapelve mind a mai napig produktív maradt, s lényegében az építészeti feladatok mindenkor premisszamentes, mindenkor újraelemző, mindenkor újrafogalmazó megragadásának követelményét jelenti, erősen racionális, a célszerűre orientálódó hangsúllyal. Ennek a racionális eredetiség-követelménynek a szigora a modern

építészeti magatartás legáltalánosabb vonásának s legnagyobb erejének tekinthető, amely a konvencionális rombolására éppen olyan alkalmasnak bizonyult, mint a teljesen eredeti megalkotására.

Hasonlóan messze nyúlik vissza a konstruktivizmus gondolata, ámbár iskolaszerű csoportosulást csak a fiatal Szovjetunióban eredményezett, modern plasztikai törekvések hangsúlyával. A funkcionalizmus alesetének is felfogható, amelyben a formát a szerkezeti funkció határozza meg. Paxton a XIX. század közepén éppen úgy a konstruktivizmus alapelvével jellemezhető, mint Nervi a XX. század közepén. A tartószerkezeti rendszer racionális esztétikumának leplezetlen, sőt szinte kizárólagos exponálásaként lehet meghatározni.

Az építészeti *expresszionizmus* és *futurizmus* már rövidebb időszakra — főként az első világháború előtti és alatti évekre — terjedő mozgalmakat jelentett, az emocionálisan, illetőleg a gépszerűen dinamikus kultuszával. A dinamikus elem s a gépi formákkal való rokonszenvezés természetesen végigvonul a modern építészet egész történetén, ennek iskolaszerűen expresszionisztikus és futurisztikus interpretálása azonban csupán átmeneti jellegűnek bizonyult.

Az első világháború végén és közvetlenül utána Hollandiában alakult ki a *de Styjl-csoport* működése, amely elsősorban a kubizmuson orientálódott, s különös erővel képviselte a hagyománnyal való szakítást. Nagy szerepet játszott benne Mondrian festészete és esztétikai elméletek kidolgozására irányuló munkássága. A de Styjl teljes világossággal mutatta be a hagyománnyal való kubista szakítás elemi eredményeit, s ezek purizmusa, aszketikus egyértelműsége döntően befolyásolta a további fejlődés menetét.

Az *internacionális stílus* fogalma a 30-as évek elején rögzítődött, a legáltalánosabb addigi eredmények összefoglalására. Az elmélet megfogalmazói (Hitchcock és Johnson) a hagyományos értelemben vett építészeti tömeg, az axiális szimmetria és a látványos elemek elutasítását hangsúlyozták.

Az *organikus építészet* és az *építészeti brutalizmus* jelszavai már frissebb keletűek, s bizonyos értelemben már a 20-as években rögzített racionalisztikus-dogmatikus alapelvek kritikájaként, ellenhatásaként foghatók fel. Az organikus építészet az organikus harmónián orientálódik, az emberi léptéket, az emberi arányokat, s az épület és a természeti környezet mélyebb kapcsolatának szükségességét emeli ki. Egyes impulzusai — főként Wright személyében — a század elejéig nyúlnak vissza, a racionalista fővonallal majdnem szenvedélyesen szembehelyezkedő humanisztikus álláspontta azonban jóval később, főként Aaltonál sűrűsödött. „Üvegnégyszögek és fémötvözetek paralellepipedonjai — ez az inhumánus dandy-purizmus" — utasítja el Aalto a Mies van der Rohe-i nyomokon épülő irodaházakat. Ez az aaltói, a modern építészeten *belül*, klasszicizáló törekvésektől *mentesen* megfogalmazott kritika fontos tünet: kérdés, hogy mi az, amit ebből a modern építészeten belüli, új keletű romantikának kell minősíteni.

Tagadó elemében az építészeti brutalizmus is a Mies van der Rohe-i vonallal helyezkedik szembe, amely egyes képviselőiben már dekoratív hajlamokat is elárúló geometriai rokokóig finomodott. Ezzel az esztétizáló törékenységgel szemben a brutalisták öblös vezetékek dadaisztikus mutogatásával, indokolatlanul súlyos szerkezetekkel, óriási falvastagságokkal s a lehetőségig goromba anyagokkal és felületekkel operálnak. Le Corbusier újabb műveiben számos brutalisztikus elem érvényesül.

Szándékosan nem tettem említést mindeddig a *Bauhausról*, jóllehet az irányzatok felsorolásában a brutalizmussal már a mai napig jutottam el, a Bauhaus pedig — amint ismeretes — az első világháborút követő évtized mozgalma volt. Ennek az az oka, hogy a Bauhaus-mozgalmat meglehetősen nehéz az említett irányzatok közé sorolni, mert a Bauhaus esetében több szempontból is többről volt szó, mint ezekben az irányzatokban.

A felsorolt irányzatok általában az építészeten *belüli*, szélesebbkörű tájékozódás *nélkül* megfogalmazott törekvéseket jelentettek. Bizonyos orientáció-minimum alatt

persze az építészeten belül sem lehet állást foglalni, s ezért természetesen a felsorolt irányzatokban is számos megemésztett külső információ mutatható ki. A rokonterületek és a társadalmi-történelmi fejlődés alapvető kérdései felé kiépített kapcsolatok szempontjából azonban a Bauhaus és az előbbiekben ismertetett irányzatok között mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt döntő különbség volt.

A Bauhaus tájékozódását két fő- és két mellékiránnyal lehet jellemezni. A főirányok: *a)* a modern gépipar, nagyipar, elsősorban a használati tárgyak tömegtermelésének oldaláról nézve; *b)* a modern képzőművészet, beleértve ebbe a színpadtechnikát, a filmet, a balettet, a reklámot és a tipográfiát is. A mellékirányok: *c)* a modern tudomány módszerei és eredményei, különös tekintettel valamilyen empirikus, kvantifikált, fiziológiai-esztétikai kutatás lehetőségeire; *d)* a modern társadalomban lezajló átrétegeződési folyamatok, különös tekintettel a munkakörülmények megváltozásának lélektani és szociológiai következményeire.

Nyilvánvaló, hogy ezek az intenciók, rendkívüli pozíció lehetőségét s a modern építészeti — vagy a mindenféle értelemben vett — formaalkotás problémáinak igen mély és igen sokoldalú megragadását jelentették, annak ellenére, hogy már a célok körülírásában is észlelhettünk bizonyos — problematikus — korlátozódásokat. E korlátozódások nélkül a Bauhaus programja a modern társadalom technikai, művészeti, tudományos és politikai törekvéseinek — a formateremtés oldaláról megvalósított — alapvető összehangoló impulzusa lett volna, amely impulzus — akcióközösséget elindító — jelentőségét talán nem kell külön méltatni. Ismeretes, hogy ilyen színvonalú összehangoló centrummá a Bauhaus sosem emelkedett, viszont ismeretes az is, hogy ténylegesen elért hatása is döntő volt. Az internacionális stílus fogalmával Amerikából leírt építészeti áttörést a Bauhaus érte el a különböző modern építészeti irányzatok megfelelő elvi koncentrálásával, s olyan — propagandisztikus szempontból döntő — végrehajtó aktivitással, mint amilyennek végeredménye a dessaui székesegyház, vagy az 1927-es Stuttgart—weissenhofi lakásépítési kiállítás volt. Hasonló szerepe volt a Bauhausnak az ipari formatervezés teljes korszerűsödésében is. Emellett rendkívül fontos tény, hogy a Bauhausban jött létre a modern művészet legtágasabb s a legnagyobb távlatokat felnyitó otthona, olyan művészek alkotó közösségével, mint Gropius, Mies van der Rohe, Klee, Kandinsky, Feininger, Moholy-Nagy. A szervezőerőt mindvégig Gropius jelentette, elméleti vonatkozásban is, a „Bauhaus-gondolat" többszöri megfogalmazásával. Ez a gondolat a csoportmunka nagyszabású, a formateremtés területére alkalmazott elképzelése volt, s ma éppen olyan időszerű, mint első megfogalmazásának idején.

Más helyen (Technika és művészet a modern építészetben, Mérnöki Továbbképző Intézet, Budapest, 1962. Kézirat.) már részletesebb kísérletet tettem a Bauhaus történetével és értékelésével kapcsolatos kérdések rendszerezésére. Itt csupán azt szeretném leszögezni, hogy — véleményem szerint — ezeknek a kérdéseknek döntő jelentőségük van a modern építészet, s általában a modern képzőművészet problémáinak feldolgozása, akcióinak folytatása, szándékainak újbóli tisztázása és legfontosabb törekvéseinek betetőzése szempontjából.

Ahhoz a nagyszabású és valóban mélyrenyúló tisztázáshoz képest, amit a Bauhaus folytatott, s amit a Bauhaus-könyvek egyértelműen dokumentálnak, a Bauhaus-csoport felbomlása óta eltelt idő viszonylagos stagnálást jelent, a vonatkozó irodalom túlnyomórészt csupán leíró jellegű. A színvonal emelésének elsőrendű feltétele éppen ennek a Bauhaus-irodalomnak egyértelmű értékelése és kritikája lenne, amihez viszont megfelelő esztétikai bázis és módszerek szükségesek.

Befejezésül még egy motívumot szeretnék megemlíteni, a legutóbbi években megfigyelhető egyes tendenciák jelzésére. A *„fantasztikus építészet"* kategóriájára gondolok, amely a legutóbbi években figyelemre méltó helyet kapott az irodalomban. A Fischer-féle lexikon szerint a fantasztikus építészet „ellentmond a megszokott formáknak, teljesen szakít az architektonikus jellemzőkkel, így a struktúrával, az anyag-

hűséggel, a funkcióval, az érthetőséggel, az építési logikával, s valószerűtlen, álomszerű régiókba visz. Az ún. fantasztikus építészet további kritériumai a következők: a kolosszális és a nagyzási hóbortban szenvedő, a víziószerű, patetikus, az idealisztikus és az utópikus, a túltengően szimbolikus, a használhatatlan és az egyszeri, az improvizált és az átmeneti, a naiv-dilettantisztikus és a szürrealisan álomszerű, a természetivel összenőtt és a dekoratív-hipertrofikus, a lágyan alakított és a görbült, az expresszive túlfokozott és az egzotikus, a földtől eloldottan lebegő, a fejtetőre állított és a gömb, a racionalisztikusan túlfokozott, a merészen konstruktív és a technikailag kivihetetlen, s a lakható szobor, mint határeset. Természetesen a kritériumok közül egyidejűleg csak néhánynak kell teljesülnie."

Több kísérlet történt már a „fantasztikus építészet" példatárának, katalógusának összeállítására. Ezekben a modern építészet több ismert alkotása is megtalálható, rajtuk kívül több terv, köztük a XVIII. század végi Ledoux, az októberi forradalmat követő Lissitzki, Tatlin és mások munkái, a Szovjetunióba tervezett világkiállítás vázlattervei, Ferdinand Cheval francia postás 34 éven át egymagában épített romantikus óriás-palotája, több más amatőr-építész monumentális, naiv műve, Antonio Gaudi épületei, Andre Bloc műbarlangjai, egy sor elképesztő látomás a jövő városairól, Frei, Hunziker, Presset svájci, Guedes portugál, Goff és Greene amerikai építészek villái, amelyekben a színek, formák és terek megdöbbentően új, a 20-as évek purizmusával teljes ellentétben levő világa áll elénk. Mondrian világából itt Pollock világába jutottunk, csak talán még kényszerítőbb hatások érvényesülnek.

Feldolgozták már a fantasztikus építészet múltját is, amely viszamegy a legendás Bábel-toronyig, s a hindu templomokon, Hieronymus Bosch képein és Piranesi metszetein át jut el a mi korunkba.

Valószínűnek tartom, hogy az erőknek ez az új csoportosulása jelentős fejlemény. Egyrészt az organikus építészet és az építészeti brutalizmus impulzusainak valamilyen fokozásával állunk szemben, ez a fokozás azonban már új dimenziót jelent. Másrészt talán a technikai fejlődés új, az eddigieket is meghaladó lehetőségeinek előérzete feszíti szét a modern építészet alig stabilizálódott állagát. Megragadó, s egyben nyugtalanító kilátás ez, amelyben nem lesz könnyű megőrizni a növekedés egészségét. Ehhez az értékelő értelem biztos erejére van szükség.

KUNSZT GYÖRGY

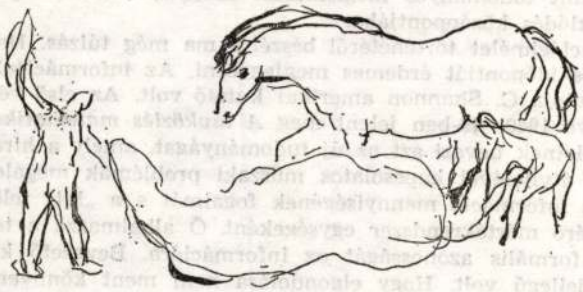

Vidéki Brigitta rajza

SZEMLE

Az információelmélet matematikai alapjai

A tudományos megismerés egyik jellemzője, hogy megszakítás nélküli fejlődésében folyamatosan alkalmazkodik megismerése tárgyához, az állandóan változó külső világhoz. Ez a tény összefoglalóan azt jelenti, hogy a felmerülő problémák megoldásához a megismerő ember mindig új módszert dolgoz ki. Ám az így kapott ismeretet új viszonylatban ismét megismerésének tárgyává teszi, amit vagy egy változtatott, vagy egy frissen megalkotott új módszerrel igyekszik tartalmában megragadni. Ennek a témában és módszerben bővülő folyamatnak természetes velejárója a tudományok differenciálódása, tehát az a jelenség, hogy a kérdésfeltevések és a kidolgozott új módszerek nyomán újabb összefoglaló tudományok jönnek létre, amelyek sajátos témával és specifikus módszerrel, önálló programmal és kutatási jelleggel egyre tágítják a tudományok rendszerét. A fejlődésnek ebben a folyamatában formálódik történelemmé az emberi megismerés.

Napjainkban egy új tudomány épül be a tudományok rendszerébe, az információelmélet. Tudományos vizsgálatának tárgya: az információ (hír) fogalma és ténye, a vele kapcsolatos jelenségekkel együtt. Módszerét a matematikai statisztikából és a valószínűségszámításból alkotta meg. A tudományok rendszerében eredetileg a híradástechnikához tartozott.

Ma már az információelmélet létezése nem ismeretlen az olvasó előtt. Tudományos közleményekben és a mindennapi zsurnalisztikában is egyre gyakrabban igyekeznek válaszolni a vele kapcsolatos kérdésekre. Míg közel húsz évvel ezelőtt csak nagyon ritkán találunk információelméleti közleményeket, ma már több kötet és néhány ezer cikk képviseli a tudományos irodalomban. Ugyanakkor egyre több hír érkezik a tudományos kutatás legkülönbözőbb területeiről, alkalmazásának eredményes voltáról. Az információelmélet most éli önállósulásának napjait, mert a széles területeken történő alkalmazása miatt már nem fér el a híradástechnikában kapott helyen, ahol mint tudományos megismerést és gyakorlatot szolgáló módszer először került az érdeklődés középpontjába.

Az információelmélet történetéről beszélni ma még túlzás. De mikrotörténetének néhány lényeges időpontját érdemes megjegyezni. Az információelmélet elindítója és egyben megalkotója C. Shannon amerikai kutató volt. Az első két, a témára vonatkozó tanulmánya 1948—49-ben jelent meg *A távközlés matematikai elmélete* címmel. Információelméletnek nevezi azt az új tudományágat, amely a híradástechnikán belül a közlemények átvitelével kapcsolatos műszaki problémák megoldásával foglalkozik. Ő vezeti be az információ mennyiségének fogalmát s a „bit" jelölést az információ mennyiségét mérő mértékrendszer egységeként. Ő alkalmazza a termodinamikai entropia fogalom formális azonosságát az információra. Bevezető két dolgozata szigorúan elméleti jellegű volt. Hogy elgondolása nem ment könnyen át a tudományos gyakorlatba, annak az volt az oka, hogy dolgozata nehezen érthető volt, és sok részlet bizonyítása hiányzott a cikkből.

Időben utána A. J. Hinscsin szoviet kutató közölte információelméleti dolgozatát. Tanulmányában Shannonra hivatkozik. Bebizonyítja, hogy Shanonnak a dolgozatban kifejtett elgondolásai helyesek, annak vázlatos volta ellenére, s kimutatja,

KUNSZT György

„A művészet: templom-szolgálat vagy templom-rablás"

Beszélgetés Kunszt Györggyel. II. • *Komárik Dénes*

— Fülep Lajos ösztönző hatásával korán találkoztál. Műveinek, levelezésének kiadása ugyan két évtized óta örvendetesen folyik, úgy látom mégis, hogy — sok hivatkozás és nem egy, figyelemre méltó megnyilatkozás ellenére — a Fülep-recepció nem arányos a nagy gondolkodó jelentőségével.

— Egyetértek azzal, hogy a Fülep-recepció messze nem adekvát a fülepi életművel. Fülep érdekében igen sokat tett *Németh Lajos*, és a kiadások révén *Tímár Árpád*. Mindennek jelentős hatása volt. Építészkörökben Fülep építészetelmélete már legalább egy évtizeddel ezelőtt határozottan háttérbe szorította Lukács felfogását. Jellemző szellemi életünkre, hogy a legelhallgatottabb területek azok, amelyek a legközelebb állnak a filozófia legmélyebb problémáihoz. Magyarországon elég széles körben hozzá lehetett jutni a nyugati intellektuális és művészeti fejlődés igen sok eleméhez. Kivételt jelentett a filozófia. Még a Váci utcai idegennyelvű könyvesboltból is hiányoztak a filozófiai újdonságok. Az ideológiai zárlat, amit még az Aczél-kultúrpolitika is fenntartott, e téren szigorúan érvényesült. A magyar gondolkodásban a magyar gondolkodás egyik kiemelkedő alakját, Fülepet, teljes némaság vette körül. A második világháború után voltak évei, amikor a nyilvánosság elé kerülhetett és tanított is. De műveinek kiadására nem, vagy alig került sor, és gondolkodásának lényege, zöme, már csak privát diskurzusok témája lehetett. *Fodor András* Fülep-visszaemlékezései lényegében reflexió nélkül maradtak. Tudomásom szerint senki nem tett kísérletet arra, hogy az öreg Fülep filozófiai érdeklődését, felfogását ezekből a beszélgetésekből kipreparálja és bemutassa.

— Arról szólva, hogy „van-e, volt-e, lesz-e magyar filozófia?", a Magyar Tudomány 91/11 számában megállapítod, hogy „nem lehet nyugat-európai növumokat saját életet is élő hagyomány nélkül adaptálni". Másik írásodban azt mondod, hogy a jövő magyar építészete saját hagyományainak feszültségterében fog kialakulni. Itt lényegében az egyetemes és a nemzeti viszonyának problémájáról van szó, amit Fülep annak idején mélyrehatóan elemezett. Hogyan látod ezt a problémát ma?

— A magyar gondolkodás hagyományának ismertetése és folytatása lényegileg hiányzik a mai magyar szellemi életből. Ez a téma volt az, ami '91-ben a *Magyar Tudomány* hasábjain lezajlott magyar filozófiai vitához történt hozzászólásom megírására indított. Ebben mintegy tucat jelenlegi tanszékvezető vagy vezető oktató egyetemi tanár nyilatkozott, és az volt a közhangulat, hogy — és volt olyan, aki ezt expressis verbis ki is fejtette — tulajdonképpen nincs olyan magyar filozófiai hagyomány, amire érdemben támaszkodni kellene vagy lehetne. Ez az állítás az, amivel vitatkozom és amit elfogadhatatlannak tartok. A cikkben azt próbáltam bemutatni, hogy a magyar gondolkodás története visszanyúlik egészen a késő középkorig, és azóta a legnehezebb századok alatt is voltak kiemelkedő egyéniségei. A közelmúltban jelent meg a *Galagonya magyarok* című kötet, ami érdekes és gondolatébresztő válogatást ad a régi magyar filozófiai hagyományból. Fülep a XX. századi magyar gondolkodásnak olyan kiemelkedő alakja, hogy

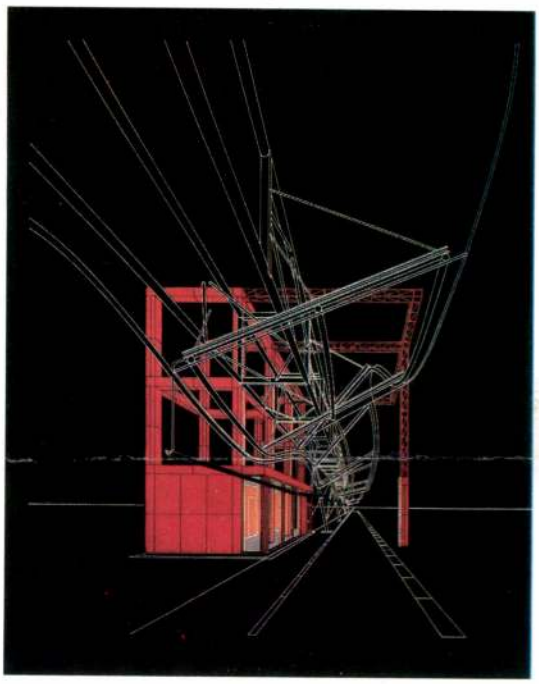

Bernard Tschumi: La Vilette, Párizs, 1880-as évek, rajz

gondolatainak földolgozása nélkül nem lehet Magyarországon szellemi-filozófiai életet teremteni és a nyugati irányzatokhoz sem lehet érdemben kapcsolódni. Mert ha hiányzik a háttér, hiányzik egy olyan közeg, ahol magunkat megértve tudjuk folytatni az újabb impressziók feldolgozását, lehetetlen helyzet jön létre.

Szóba került már Schmitt Jenő neve, aki megint csak az országhatárainkon túlnyúló magyar szellem példája, hiszen könyveinek jelentős részét németül írta, és egy német filozófiai pályázat megnyerésével vált ismertté. Ilyen rangú Hamvas Béla, mindenekelőtt Szabó Lajos, és ebben a tanulmányban megpróbáltam feltárni a XX. századi magyar gondolkodás számos további árnyalatát is. Említettem *Horváth Sándort*, aki a magyar katolikus bölcselet kiemelkedő alakja volt. Attól tartok, hogy száz embert is nehéz Magyarországon találni, aki tudja, hogy kiről van szó és mit írt. 1992-ben volt a magyar filozófusok első világtalálkozója, amit a Filozófiai Társaságok Nemzetközi Szövetségének elnöke, *Küng* professzor nyitott meg, és ő hozta szóba Horváth Sándor nevét, akinek kint megjelent könyve rá, egy németre, jelentős hatással volt. Hagyományunkat minimális mértékben ismerjük, és ez így folytathatatlan. A tanulmányban olyan nevek is szerepeltek, akik a magyar szellemi közéletben nagyobb mértékben vannak jelen, mint például *Németh László*, és nagy hangsúlyt adtam *Bibó István*nak. Az a véleményem, hogy a gondolkodóknak ezt a széles skáláját egyszerre kell látni, és éppen az adja a magyar gondolkodás rangját, hogy ilyen széles skálán működő közelmúltról lehet beszélni.

— Másik — építészeti témájú — írásodban is ugyanezt a pluralitást tapasztaltam, melyet a filozófusokkal kapcsolatban mondtál. Amit magyar hagyománynak nevezel — és amit valamilyen formában tovább kell éltetni —, annak éppen ezt a pluralitását tekintem — mind a filozófiai, mind az építészeti példán is — nagyon fontosnak.

— A pluralitás a magyar szellemi élet minden területére jellemző. Festészetünkben is megvan a sokrétűségnek az a realitása, amit a gondolkodásban és az építészetben láthatunk; az egymással vitatkozó különböző álláspontok produktív szimbiózisa, ami előre visz, és ami már az első világháború előtt megkezdődött. A folyamat a 30-as évek végén zátonyra futott, és a 45—48 közötti évek átmeneti nyitottabb légkörétől eltekintve évtizedeken keresztül nyomasztó volt, hogy erre az egészségesen vitatkozó szimbiózisra nem kerülhetett sor. Az irányzatok nagy blokkjai, jelentős gondolkodók és művészek kerültek feketelistára, és ez leírhatatlan károsodást, torzulásokat idézett elő szellemi életünkben. Sajnos a mai helyzetben is számos jele van annak, hogy az efféle diszkvalifikálási intenciók — eltorzuló konzervatív és liberális oldalról egyaránt — kezdenek megjelenni. Szellemi életünk jelentős múltbeli, közelmúltbeli vagy akár élő alakjainak teljes diszkvalifikálása kerül szóba, ami nyomasztó, már letűnt perspektívák újraéledését jelenti.

— Ismeretes a posztmodern építészet kapcsolata az antropozófiával. K. G. Jung a filozófiával és az antropozófiával való kiterjedt foglalkozása okát századunkban abban látja, hogy „ezek a modern gnosztikus rendszerek megfelelnek bizonyos archetipikus belső néma élmények kifejezés utáni vágyának, jobban, mint a meglevő keresztény vallásformák közül bármelyik." Hogyan látod a posztmodern építészet és az így elénk táruló gnoszticizmus kapcsolatát?

— Az antropozófia esetében elsősorban *Rudolf Steiner*ről beszélhetünk és az ő általa létrehozott iskolának Dornachban, Bázel közelében felépített városáról. Ez olyan építészeti együttese az antropozófiának, ami — bár ismertsége nem terjed túlságosan messzire — jelentős fejlemény a XX. század építészetében. Lényegesen korábbi, mint a posztmodernnek nevezett építészeti mozgalom. Dornachban végül is a modern törekvésekkel ellentétes érzület kapott hangot — jelentős mértékben *Goethé*re hivatkozva. Itt a modernnek és a modern elleni tiltakozásnak annyira messzenyúló alapjairól van szó, mint a *Newton*—Goethe vita. Ez Dornachban elsősorban a derékszög elleni elszánt tiltakozásban jelent meg, amit nemcsak a modern, hanem a tradicionális építészettel szemben is eléggé sajátságos álláspontnak tartok. Szóba került, hogy *Mondrian*nál a függélyesnek és a vízszintesnek hangsúlyosan aláhúzott spekulatív szerepe van. Ez a világ az, ami ellen *Steiner*ék szenvedélyesen tiltakoztak. A posztmodern mozgalomnak és az antropozófiának formai-építészeti rokonsága vizuálisan teljesen egyértelmű. Ismert, hogy *Makovecz Imre* és köre tudatosan az antropozófusokhoz, jelesül Steinerhez kapcsolódik, és Makoveczet a posztmodernek között szokás nyilvántartani. Kérdés, hogy ezt ő mennyire fogadná el: nemigen szokta magát posztmodernnek említeni. A posztmodern nagy alakjainál, például *Venturi*nál vagy akár *Jencks*nél sem emlékszem semmiféle hivatkozásra az antropozófusokra. Nagyon valószínű, hogy egyáltalán nem is tudtak róluk, tehát a posztmodern mozgalom nem erdeztethető az antropozófiából. Makoveczéknél inkább őskeresésről van szó, mint közvetlen történelmi folytonosságról. Más kérdés, hogy Steiner gnosztikusnak tartotta-e magát vagy sem, én úgy emlékszem, hogy nem nevezte magát gnosztikusnak. Persze ez nem jelenti azt, hogy egész rendszere ne lenne több szempontból is gnosztikusnak minősíthető, és így a jungi karakterizálás alkalmazható lehet az antropozófiára. Kétségtelenül van az antropozófiának, Steiner gondolatainak és spekulációinak több olyan eleme, ami még az antik gnosztikus felfogással is hasonlóságot mutat. Azonban a gnózisnak — és a modern gnózisnak is — léteznek olyan áramlatai, irányzatai, amelyek itt ellenpél-

dának látszanak és a beszélgetésünkben már említett *Schmitt Jenő* ilyen. Schmitt olyan magas spekulatív piedesztálra emeli a matematikát, amiben *Platón*ra emlékeztet. A szellem legmagasabb régióinak megközelítésére alkalmas lépcsőnek tartja, tehát a schmitti gnózisban szó sincs arról a szívből jövő matematikaellenességről, ami a posztmodern áramlatok jelentős részét jellemzi. A modern világ, a modern technika, a modern racionalitás elutasításáról van szó, és ebbe aztán a matematika is belecsúszik. A posztmodern irányzatok jelentős részét a matematikaellenesség, geometriaellenesség jellemzi, legalábbis a geometriának azokat a legegyszerűbb alakzatokra visszakoncentrálódó formáját illetően, amit mondjuk Mondrian vagy *Malevics* művészete fémjelez. Kétségtelen azonban, hogy a Schmitt Jenő-i gnózisnak is vannak olyan elemei, amelyekre Jung utalt. Az érzelmi, tudat alatti világ elfojtott mélységeire gondolok, amit a gnosztikus áramlatok föl tudnak tárni, meg tudnak jeleníteni és segítenek véget vetni annak az óriási elfojtásnak, amelyet ezek a mélyrétegek szenvedtek a racionalitás modern formái által. A schmitti gnosztikus vizsgálatokban — melyeket aztán *Kepes Ferenc* és más gnosztikusok is folytattak — igen sok műnek olyan elemzésére került sor (kiemelkedő *E. T. A. Hoffmann Az ördög bájitala* című regénye, amit Schmitt igen részletesen elemzett), ahol a szimbólumfejtésnek rendkívüli gazdagsága érvényesül. Ez a szimbólumérzékenység szöges ellentétben áll a modern racionalitás legrosszabb változatainak tipikus magatartásformáival. Itt a gnózisnak és a posztmodernnek valóban van valamilyen kapcsolata, hiszen a posztmodernre is jellemző a szimbólumérzékenység. Persze a dolog bonyolult, mert a posztmodern szimbólumalkalmazást sokszor nemcsak hogy nem érezzük őszintének, hanem kifejezetten provokatív, ironikus karakterű, sokszor frivol játék a szimbólumokkal. A gnózis legjobb irányzatai mentesek ettől a frivolitástól.

— *Bár azt hiszem, első hallásra kicsit furcsán hat, de talán mégis végiggondolásra érdemes az a párhuzamosság, ami a régi és az új gnosztikus rendszerekre általában jellemző szinkretizmus és a posztmodern törekvések azon jellege között van, hogy össze nem illő dolgokat, töredékeket és hasonlókat próbálnak egymás mellé tenni, szóval ugyancsak szinkretizmust hajtanak végre.*

— Nekem is az az érzésem, hogy a XX. században az antik szinkretikus szituációhoz hasonló helyzet jött létre, amelynek egyik lényeges dimenziója a történelmi, sőt nemcsak a történelmi, hanem a primitív törzsi vallások szimbiózisa. Valóban indokoltnak látszik, hogy a jelenlegi korban ilyen háttere is legyen a gnosztikus irányzatok megjelenésének. Meg szeretnék említeni egy nálunk kevéssé ismert gnosztikus vonalat, mely elsősorban *Ananda Coomaraswamy* nevéhez fűződik. A

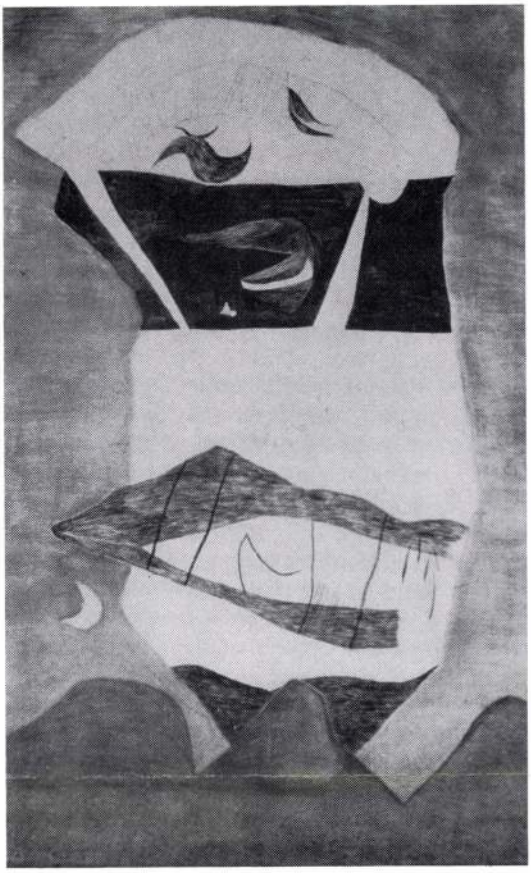

Vajda Lajos: Óriás tájmaszk, 1938, papír, ceruza, tus, pasztell

*Mérleg-sorozat*ban jelent meg egy kis kötetecse a hinduizmussal és buddhizmussal foglalkozó előadásával. Coomaraswamy a bostoni Szépművészeti Múzeum keleti gyűjteményének kurátora volt évtizedeken keresztül, de egyre mélyebben ásta bele magát a hinduizmus vallástörténeti és spekulatív filozófiai magjába. Európában tanult, a középkor érdekelte, a skolasztikában hallatlanul mélyre ment, és azok közé a rendkívül ritka gondolkodók közé tartozik, akik a középkori hinduizmust és a skolasztikát konfrontáltatták. Egyébként ez építészettörténeti elemzéseket is jelent. A magyar építészettörténeti kutatás számára óriási kincsestár lenne Coomaraswamy munkáinak feldolgozása. Egy olyan, a szinkretikus szituációra reagáló gnosztikus gondolkodóról van szó, aki otthonosan mozog a világvallásos óriási kínálatában és az egyikkel világítja meg a másikat. Ezek valóban olyan gnosztikus tendenciák, melyeknek a posztmodern szituációval mélyre nyúló rokonságuk van.

— *Köszönöm a beszélgetést.*

□

Aanraken geboden — hozzányúlni szabad

Andrási Gábor

Az Amszterdamtól húsz kilométer távolságban, Bussum és Hilversum között fekvő falu, *Kortenhoef Öreg templom*ában néhány esztendeje különös kísérlet zajlik. A középkori téglaépítmény lelkésze, *Henk Abma* nemcsak teológus, hanem értő művészetbarát is. Az általa létrehozott *Stichting Collage/OSG* megnyitotta a templomot a művészetek előtt. A collage tevékenysége összművészeti jellegű, de centrumában a képzőművészet áll. Az évek során Abma radikálisan átformálta és megújította a templom működését. A hagyományos istentiszteleteket olyan kollektív meditációk váltották fel, melyek az együttlétet közös szellemi élménnyé teszik s melyhez rendre a művészet különféle médiumait veszik igénybe. Transzcendens érintettsége folytán Abma felfogásában az irodalom, a zene és a képzőművészet *élménye* és *interpretációja* alkalmas lehet a hitélet tradicionális dimenzióinak kiszélesítésére, gazdagítására.

A templom minden évben hónapokra kiállítóteremmé alakul; kertjében nemzetközi szimpózium vendégművészei dolgoznak. A tárlaton szereplő és a szimpóziumon készült művek „kísérleti istentiszteletek" apropójául vagy környezetéül szolgálnak. Az olykor happeningszerű események elméleti kiindulópontját Abma vagy általa felkért szakértők teoretikus munkája határolja körül. Erre épül a résztvevők aktivitása. Művészek, közönség és hívek olyan sajátos, nehezen differenciál-

Jolanda Prinsen kerámiái

Hans van Koolwijk zenélő szoborinstallációja

KUNSZT GYÖRGY

Jelenkor 1995/5

A MODERNTŐL A DEKONSTRUKTIVIZMUSIG AZ ÉPÍTÉSZETBEN

Takáts József beszélgetése

T.J.: – Induljunk ki ebben az utóbbi évtizedek építészetéről folytatandó beszélgetésben* abból a szimbolikussá növelt építészettörténeti pillanatból, amelynek leírásával Charles Jencks *A posztmodern építészet nyelve* című könyvét kezdte. Az általa kezdőpontként megörökített esemény 1972-ben történt: egy nagy, előre gyártott betonelemekből épített modernista lakótelepnek a felrobbantása St. Louis-ban. Láthattuk is ezt az eseményt Reggio filmjében, a *Koyaanisqatsi*-ban: Phil Glass zenéje mellett hosszan, lassítva mutatta a kamera az épületegyüttes összeomlását. Arra kérem Önt, beszéljen erről a posztmodern építészeti kezdőpontról. Mi ennek a pillanatnak a jelentősége az építészet történetében, és egyáltalán annak a környezetnek a történetében, amelyben élünk?

K.Gy.: – Ebből az 1972-es eseményből Charles Jencks csinált rikító szimbólumot, amellyel jelezte a modern építészet összeomlását és valami újnak a megindulását, amit ő posztmodernnek nevezett. Ez a fogalom – azt hiszem – az építészeti használata révén kapta a legközismertebb jelentést abban a – nemcsak az építészetre vonatkozó, hanem az egész világhelyzetet jellemző – trendben, amely a hetvenes években elindult. De azért vannak itt furcsaságok. Jencks a 72-es időpontot adta meg, mint a modern építészet összeomlásának pillanatát, ugyanakkor 1973-ban jelent meg egy könyve, amelyben az új, még nem látott jelenségek leírásakor teljesen gyanútlanul „modern" mozgalmakról beszélt: tehát 1973-ban még nem is sejtette, hogy négy évvel később, amikor *A posztmodern építészet nyelve* megjelent, a „modern" nála már mint szitokszó fog szerepelni. Érdekes lenne tudni, mi ment végbe Jencksben négy év alatt, amikor már annyira karakterisztikusnak érezte a modern építészet összeomlását, hogy megformálta a képét ennek a lakótelepnek a felrobbantásában.

Sokan úgy vélik, hogy a modern építészet katasztrofális krízisének diagnózisa korábbi: gondolok itt Venturi 1966-os könyvére, amely magyarul is megjelent *Összetettség és ellentmondás az építészetben* címmel; úgyhogy Jencks lakótelepösszeomlási jelenete inkább csak zsurnalisztikus, popularizáló fogás. Erről a St. Louis-i lakótelepről talán érdemes tudni, hogy csak pár évvel korábban készült, s akkoriban jelentős amerikai építészeti díjat kapott, mint a modern építészeti elveknek különösen megfelelő lakótelep. Nyolc- vagy tízemeletes épületek voltak ezek, nagyon hasonlóak azokhoz a középfolyosós, „kövér" panel-bérházakhoz, amelyek itt Pesten is láthatóak, s mint Nyugat-Európában általában, a társadalom legalsó rétegébe tartozóknak adott lakásokat: ezt a lakótelepet majd-

* A beszélgetés eredetileg a rádió irodalmi főszerkesztőségének *Talált tárgy* című műsora számára készült, s rövidített, szerkesztett változata 1994. december 6-án hangzott el. – A képek kiválasztásában Getto Katalin volt segítségünkre, a reprodukciók elkészítése Nádor Katalin és Füzi István munkája. *(A szerk.)*

nem kizárólag feketék lakták. Az épületekkel nem építészeti probléma volt, hanem bűnügyi: a középfolyosókon rengeteg bűntény történt, embereket ütöttek le és raboltak ki, a bűnüldözés viszont tehetetlen volt, mivel a lakókat kitenni nem lehetett, mert a hajléktalanok minden lehető épületet megszálltak; végül a város vezetése úgy döntött, hogy ennek a bűnügyi helyzetnek az a legjobb megoldása, ha az épületeket felrobbantják. Persze azok, akik ellenséges viszonyban állnak a modern építészettel, ezeket a szociológiai okokat nem szokták részletezni, hanem csak arról beszélnek, hogy ezek az épületek annyira lehetetlenek és undorítóak voltak, hogy nem volt más megoldás.

T.J.: – Mindenesetre Jencks legendája működött, hiszen a hetvenes évek második felétől kezdve a posztmodern építészet uralkodóvá vált.

K.Gy.: – Abban az óriási ellenszenvben, ami a modern építészettel szemben kialakult, Amerikában Jencksen kívül még mások is részesek. Ilyen volt például Tom Wolfe könyve 1966-ból, *From Bauhaus to Our House*, magyarul: *A Bauhaustól a mi házunkig*. Ez a könyv fantasztikus szitoksorozat a Bauhaus-szal szemben. Különben a művet magyarra is lefordították, a Mozgó Világban jelent meg a nyolcvanas évek második felében, s magyar címe az lett: *A Bauhaustól a búgatóig*. A magyar fordító egy lapáttal még rárakott a Tom Wolfe-i demagógiára. Wolfe egyébként a modern festészetről is írt egy hasonló szélsőségesen elítélő könyvet *(Festett malaszt)*, s ezeknek Amerikában óriási sikerük volt.

T.J.: – Hogyan jellemezné általánosan a posztmodern építészetet vagy környezetalakítást? Mi volt az a nóvum vagy gyökeresen más, ami a posztmodernnel megjelent? Lehet-e egyáltalán egységes jelenségről beszélni, hiszen például Venturi könyvében a Las Vegas-i fényeknek és a reklám világának az építészetre gyakorolt hatása nagy hangsúlyt kapott, ugyanakkor az európai posztmodern építészet esetében kulturális szimbólumok használata tűnik fel, történeti parafrázisok, s egyáltalán olyan formák, például bástyák vagy timpanonok újbóli felhasználása, amelyeket a modern építészet nem használt, mert elavultnak tekintette őket. Egyetlen egységes jelenség-e ez egyáltalán?

K.Gy.: – *A posztmodern építészet nyelvé*ben Jencks megkísérelte, hogy a posztmodern áramlat részirányzatait megpróbálja föltérképezni, s talán egy tucatnyi irányzatot sorolt fel. Ebből én kettőt emelnék ki. Az egyik, amit már említett, a hagyományos építészet formakincsének az újbóli használata: ez már Wolfe könyvében is előkerült, ahol a szerző kirohant a modernek elvi ornamentika-ellenessége, s a történelmi stílusok használatának szigorú kizárása ellen, mondván, miért ne lehetne elfogadni, hogy mindenki olyan stílusban építtessen magának, amilyenben éppen eszébe jut: ha akar, akkor gótikus villát építtet, ha akar, reneszánsz vagy éppen tiszta antik formavilágot használ. Ezt neoeklektikus fordulatnak lehetne mondani, hiszen a múlt század végi eklektika korszaka volt az, amikor a történeti stílusok teljes tárháza az építészek rendelkezésére állt, s ebből tetszés szerint válogathattak. Ekkor már nem csak az európai hagyományokhoz nyúlhattak, de egyre inkább az Európán kívüli, indiai, mohamedán, japán, kínai építészethez is, s ebből alakult ki az építészeti formakincs teljesen szabad, mondhatni gátlástalan használata, amivel szemben a modern mozgalom aszketikus álláspontot foglalt el, s a modern építészet nagyjai ezeknek a történelmi maradványoknak a használatát a legszigorúbb erkölcsi felháborodással utasították el.

A posztmodern építészet egyik legtöbbet fotózott darabja a *Piazza d'Italia*, amely New Orleans-ban látható. A városnak, amelyben sok olasz is él, teljesen modern, felhőkarcolós központja van, s itt összehoztak egy olyan kulisszacsoportot, amelyben antik motívumokat, oszlopfőket, timpanonokat használnak fel arra, hogy valamiféle olaszországi hatást keltsenek; a kulisszák között a földön Olaszország mozaikból kirakott térképe látható. Egy modern építészeten nevelkedett embernek nagyon kínos érzés látni mindezt. Az oszlopfőkbe nem kő került, hanem a díszítések műanyagból készültek, ezekbe lámpákat erősítettek, hogy a teret kivilágítsák; úgyhogy itt a giccs agresszív látványáról van szó,

Charles W. Moore: Piazza d'Italia (New Orleans, Louisiana, 1974–1978)

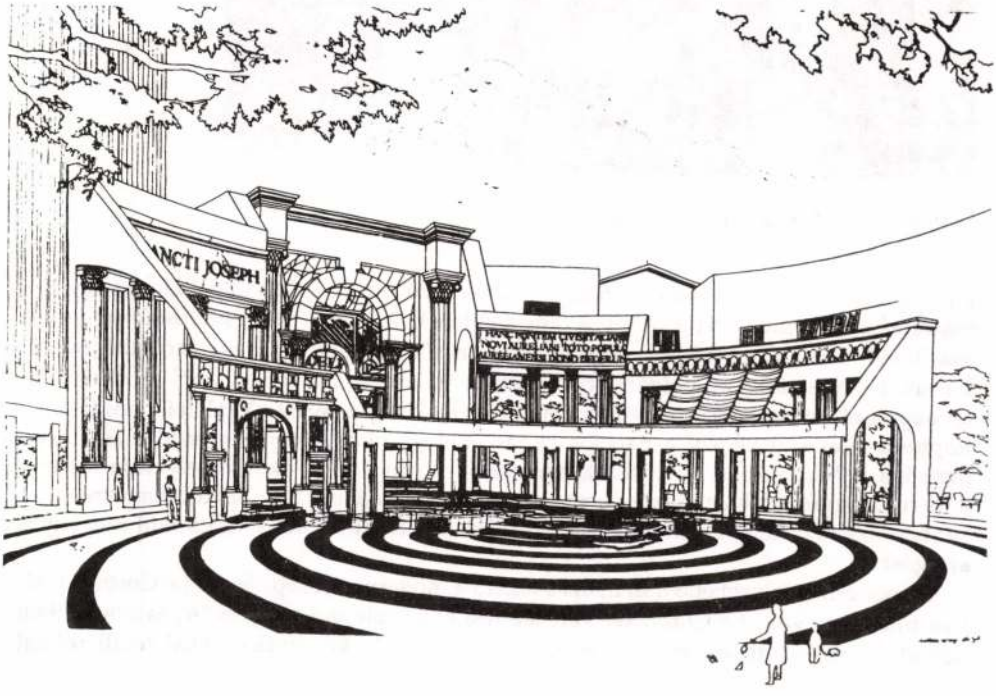

A Piazza d'Italia részlete: Diadalív

ami ugyanakkor persze lehetővé teszi a múltba révülést. Ez jellemző példája az egyik, a historizáló posztmodern irányzatnak, amelyet Jencks is nagyon hangsúlyosan kiemelt. A másik kulcsfontosságú irány a „vernakuláris", a falusi, a népi reminiszcenciájú építészet kultusza. Ennek néhány példányát Európában is láttam, Dániában, ahol a panelos lakótelepek elleni posztmodern tiltakozások idején a dán házgyárak kitalálták, hogy falusi impressziókat kell kelteni a panelos építészettel, s akkor lesz rájuk vevő. Ezért Koppenhága külvárosaiban fölépítettek panelekkel olyan utcácskákat, amelyek falusi légkört sugároztak, ezek egyébként borzasztóak, hiszen mégiscsak vasbeton panelok, amiket bepingáltak, hogy valamiféle falusias festést érzékeltessenek – rendkívül szegényes az egész.

A modern építészet elleni tiltakozás főként a modern városépítészet, Le Corbusier elleni tiltakozás volt. Le Corbusier városépítési elképzelése a hagyományos értelemben vett utcák megszüntetése volt; ő pontházakat képzelt el – közöttük utakkal, felüljárókkal

Michael Graves: Humana Building (Louisville, Kentucky, 1982–1986)

– szabadon elhelyezve azon a területen, amit be akart építeni. A modernizmus elleni kritika ezt úgy fogta fel, hogy az utcák és terek megszüntetésével az emberi hangulatoknak, a közösség kialakulásának a megszokott, történelmileg adott terét veszti el a városépítés, s ettől az egész embertelenné válik, áttekinthetetlen hodállyá, amelyben nincs olyan hely, ahol az ember otthonosan érezhetné magát.

A fentebb említettek a posztmodern építészet legvulgárisabb, leggiccsesebb motívumai. A színvonalas amerikai posztmodernek, például Graves – aki persze nem posztmodernként indult, hanem korábban, a hetvenes években részt vett a húszas évek ún. fehér építészetének amerikai újraélesztésében, ahol lényegében a Le Corbusier-féle villák újrafogalmazásáról volt szó, tehát egy kifejezetten késő modern vállalkozásról –, ilyen gicscsekkel természetesen nem dolgoztak. Graves-nek rendkívül attraktív épületei vannak, az egyik magasháza, amit szintén rendkívül sokat fotóznak (a Louisville-ben felépült „Humana Building"), egy felhőkarcoló, amely egy Memnon-szoborra emlékeztet, nem

durván, de aki ismeri az egyiptomi építészetet, annak számára világos, hogy milyen történeti utánérzést lát.

T.J.: – Arra kérem, jellemezze röviden azt a szellemi környezetet, amelyben a posztmodern építészet megjelent.

K.Gy.: – Az 1972-es évet a posztmodern építészet szempontjából rendkívül fontosnak tartom, mivel ekkor két nagyon fontos könyv is megjelent: a Meadows-testvérpár *A növekedés korlátai* című műve, ami a Római Klub működésének egyik alapja lett, s ez fontos mérföldköve azoknak a világpolitikai és világtársadalmi változásoknak, amelyek a posztmodern építészet megjelenésének a szélesebb hátterét jelentik. A másik jellegzetes 72-es mű Deleuze és Guattari *L'Anti-Oidipe* (Anti-Oidipusz) című könyve, amely egy freudizmus-kritika, csakhogy ebben a könyvben az emberi társadalom fejlődésének olyan összképe rajzolódik ki, ami a posztmodern szituációra rendkívül jellemző, s a posztmodern építészeti helyzetnek az interpretálására is nagyon alkalmas. A könyvnek azt az alcímet adták, hogy „Kapitalizmus és szkizofrénia"; a *L'Anti-Oidipe*-ot követte néhány év múlva egy másik könyvük, *Mille Plateaux* (Ezer plató) címmel, amelynek szintén ez lett az alcíme. Korunk legjellemzőbb idegbetegségének a szkizofréniát tekintették – Guattari eredetileg pszichopatológiával foglalkozott, ideggyógyász, Deleuze filozófus –, s a második világháború után kialakult, máig tartó helyzetet jellegzetesen szkizoid szituációnak írták le, hozzátéve ehhez a technológia fantasztikus uralmának a jelenségét is. Ugyanakkor a történelemből is kiemeltek példákat: a primitív népekkel és az antik despotizmusokkal, s az ezekre jellemző lelki és idegbetegségekkel foglalkoztak sokat – tulajdonképpen ezzel a három társadalmi formációval törődtek leginkább. Az ő leírásuk nagyon alkalmas az építészeti irányzatok áttekintésére is. Az említett gravesi pél-

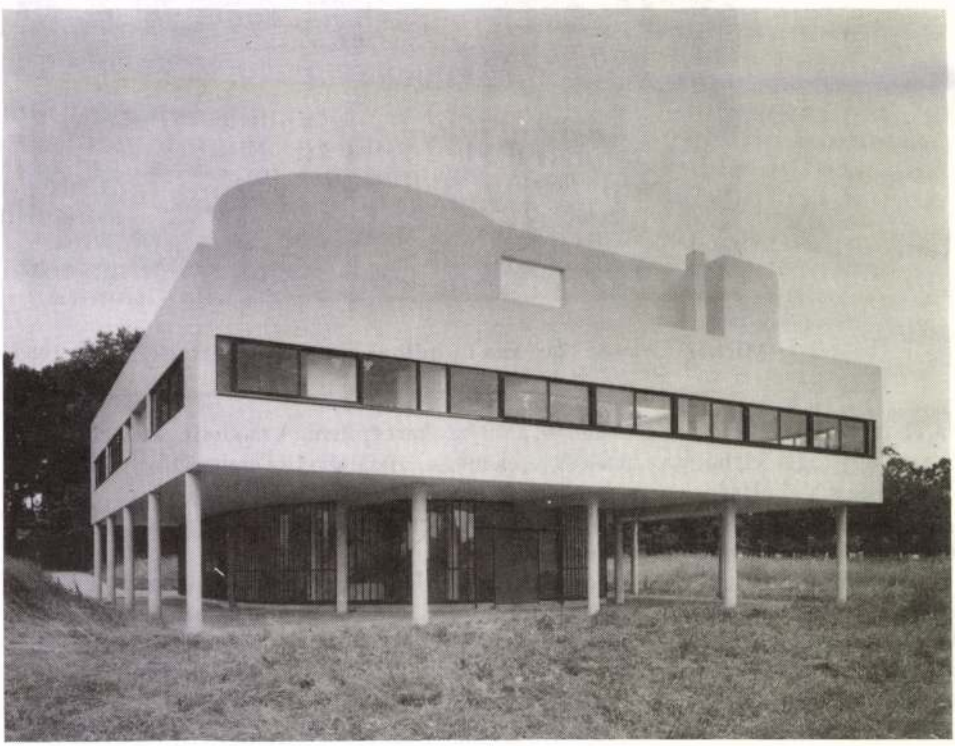

Le Corbusier és Pierre Jeanneret: Villa Savoye (Poissy, 1929–1931)

da egy antik despotizmusbeli motívum posztmodern felhasználása; a primitív népek építészetének kultusza nálunk különösen erős Makovecz Imre samanisztikus hajlamai révén. Egyébként Jencks felfigyelt Makoveczre, s a samanisztikus építészeti tendenciákat világviszonylatban is rendkívül jellemzőnek tartja. Tehát a primitív társadalom, az antik despotizmusok és a mai hiper-fejlett kapitalizmus high-tech világa – ezek azok az alapvető bázisok, amelyekből a mai építészet táplálkozik. Jencks később sokrétűen elemezte, hogy a történelmi reminiszcenciákkal s a kisvárosi és falusi meleg térélményeket visszahozni kívánó tendenciákkal szemben létezik a modern irányzatok továbbélése is, méghozzá a klasszikusnak nevezhető modern periódushoz viszonyítva sokkal bizarrabb formában: a high-technek, a csúcstechnológia formavilágának a kultuszáról van szó, ami a klasszikus modernben elképzelhetetlen lett volna. Bizonyos értelemben neokonstruktív ez a kultusz: a konstrukciónak az önszeretete jellemzi az ilyen épületeket.

A Deleuze–Guattari-könyv történelemszemlélete tehát nagyon alkalmas a mai építészeti helyzet leírására. Erről a történelemkoncepcióról Guattarival egyszer alkalmam nyílt beszélni, s megkérdeztem tőle, hogy bár sokféle társadalommal foglalkoztak, de miért nem szerepel köztük az antik polisz demokráciája és a középkor társadalma? Guattari akkor – kellemetlenül érintve – azt mondta: ugyan mi értelme lett volna a görög csodáról fecsegni! Tehát a történelem legnagyobb periódusai, a közösségi élmény legimpozánsabb megnyilvánulásai: az athéni Akropolisz vagy a középkori katedrális világa eleve kimaradtak e koncepcióból – mivel ma nem létezik olyan közösség, aminek lehetne ilyen építészetet csinálni. Ezzel tulajdonképpen társadalomkritikává vagy társadalmi helyzetképpé tágul a mai építészeti szituáció leírása.

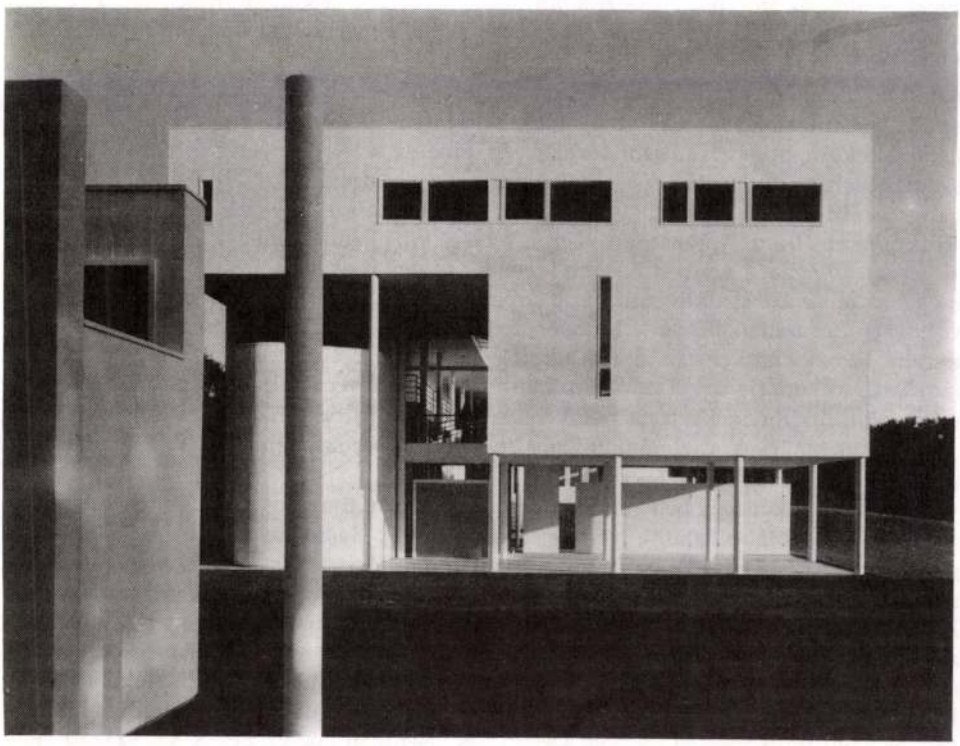

Richard Meier: Weinstein House (Old Westbury, New York, 1969–1971)

T.J.: – E posztmodern körkép után arra szeretnék rákérdezni, hogy a nyolcvanas évek végén miként jelent meg a posztmodern környezetben a dekonstruktivista építészet? A beszélgetésre készülve elmesélte nekem, hogy tavaly építészhallgatóknak tartott egy előadást a műegyetemen a dekonstruktivista építészetről, amit szinte forrongó érdeklődés kísért. S ugyanezt lehet elmondani a mai magyar filozófiai vagy irodalomtudományi oktatásról is: a dekonstruktivizmus jelenleg az az eszme vagy irányzat, amely leginkább lázba hozza a bölcsészhallgatókat, akik ezekkel a tudományágakkal kívánnak foglalkozni. Mi lehet a titka Ön szerint ennek a mai roppant nagy érdeklődésnek, legalábbis az építészetben?

K.Gy.: – Először oda kell visszatérnem, hogy a posztmodern kibontakozásával egy időben egy hipermodern irányzat is kezdett uralkodóvá válni. Jencks a '77-es műve után néhány évvel írt egy könyvet erről a későmodern építészetről is, s a nyolcvanas évek elején kiadott egy nagy összefoglaló munkát *Architecture Today* (A ma építészete) címmel, amelyben azt írta, hogy a mai építészetet kétpártrendszer jellemzi, az egyik párt a posztmodern, a másik a későmodern, s ezek váltogatják egymást, hol az egyik, hol a másik kerül hatalomra: kialakult egy építészeti váltógazdaság. A dekonstruktív irányzat ennek a későmodernnek az egyik változata, az én véleményem szerint a legjelentősebb, szimbolikában, eszmékben leggazdagabb, legszuggesztívebb változata. A dekonstruktivista építészet (s némileg a festészet) a nyolcvanas évek végén két nagy kiállítással vált ismertté, az egyikre a Tate Gallery-ben került sor, a másikra New York-ban, a Museum of Modern Arts-ban, ahol egy tucatnyi ismert építész művét állították ki (fotókat, terveket, maketteket). Ezek közül a legfontosabb név Peter Eisenmané, egy amerikai építészé, egyrészt elkészült épületei, másrészt teoretikusi tevékenysége révén is. Eisenman a 70-es években abba az amerikai építészcsoportba tartozott (egy későmodern csoportba), amely a fehér Le Corbusier-villák újrafogalmazásával vált ismertté. Ide tartozott még Richard Meier és John Hejduk is. Ők a leginkább high-tech közeli törekvésekhez kapcsolódtak: például Eisenman egyik ideálja ebben az időszakban Chomsky volt, aki a generatív nyelvelmélet kialakítója, s a hozzá kapcsolódó törekvést nagyon leegyszerűsítve úgy lehetne kifejezni, hogy olyan szoftvert kellene csinálni, amellyel nyelvek állíthatók elő. Eisenmant tehát a tudományos-technikai progresszió előretolt ékei érdekelték, s ez összhangban állt azzal, hogy ő és a vele rokon szellemű építészek élénken érdeklődtek a konstruktivizmus iránt. A konstruktivizmus az első világháborút megelőző és követő évek építészeti irányzata, amiben Európa legtöbb országa részt vett, de a legnagyobb súlyú mégis az orosz konstruktivizmus volt, amely az orosz forradalom építészeti vetülete és változata. Ezt azután, közismert módon, Sztálin fojtotta meg, majdnem szó szerint vérbe fojtotta, ha az orosz konstruktivista alkotók sorsára gondolunk. Aki foglalkozott ezzel az izmussal, az tudja, hogy Tatlin, Liszickij és a többiek képviselték e legfantáziadúsabb irányzatot. Eisenmanékban nagy rokonszenv élt a konstruktivizmus, különösen annak orosz változata iránt, s az említett New York-i dekonstruktivizmus-kiállításon az orosz konstruktivistáknak külön terme volt.

De hol jelenik meg ebben a történetben a dekonstruktivizmus kifejezés? Egészen más oldalról, a filozófia oldaláról, Jacques Derrida révén. Heideggeriánusok szeretik emlegetni, hogy ez egy heideggeri fogalom franciásított változata, s Derrida nem is tagadta soha, hogy Heideggerhez belső elméleti kapcsolatok fűzik. Bár a dekonstruktivizmus Franciaországban fogalmazódott meg, elég gyors volt az amerikai hatása (Derrida évtizedek óta professzorkodik Amerikában). Eisenmanék is ennek során ismerkedtek meg az irányzattal, s úgy találták, hogy az ő építészeti törekvéseikhez ez a filozófia áll a legközelebb. Az építészeti és a filozófiai dekonstruktivizmus találkozása személyes találkozást és együttműködést is jelentett Derrida és Eisenman között, ami a XX. század vége szellemi történéseinek egyik különösen izgalmas epizódja.

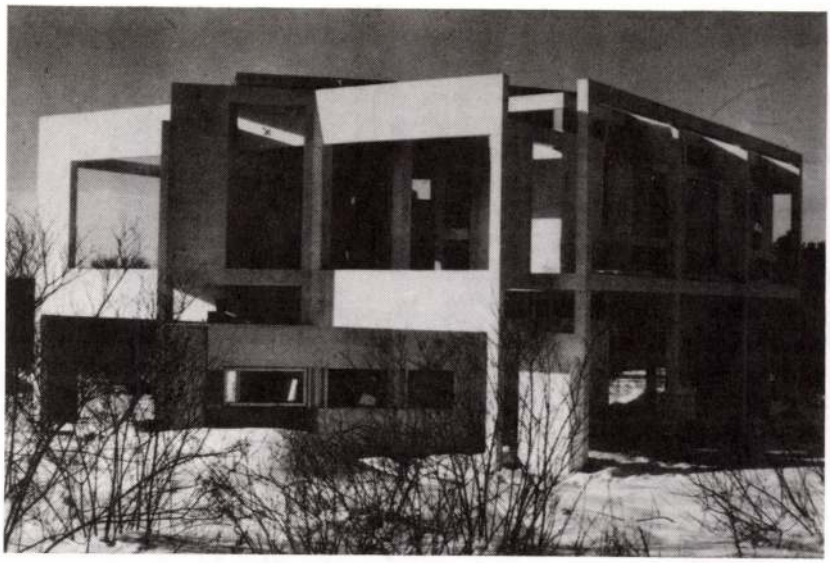

Peter Eisenman:
House III
[Miller House]
(Lakeville, Connecticut, 1970)
[az alsó kép az épület axonometrikus rajza]

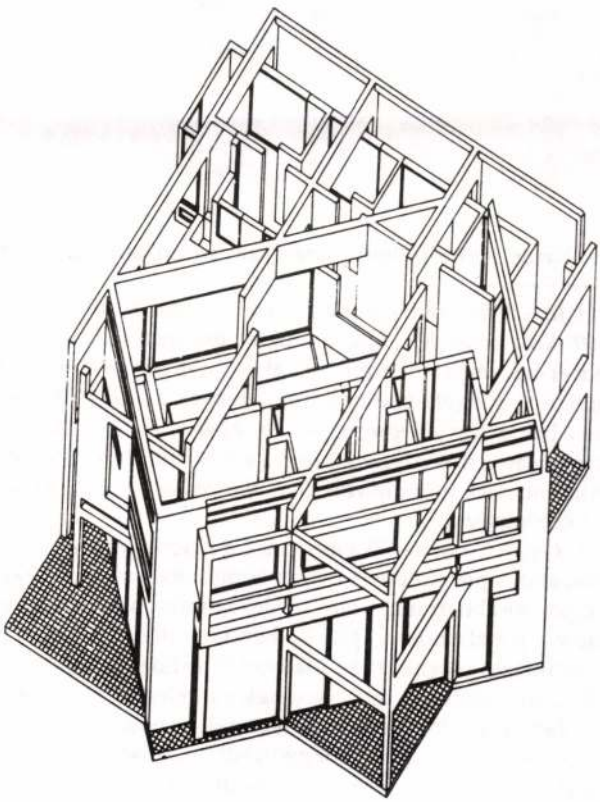

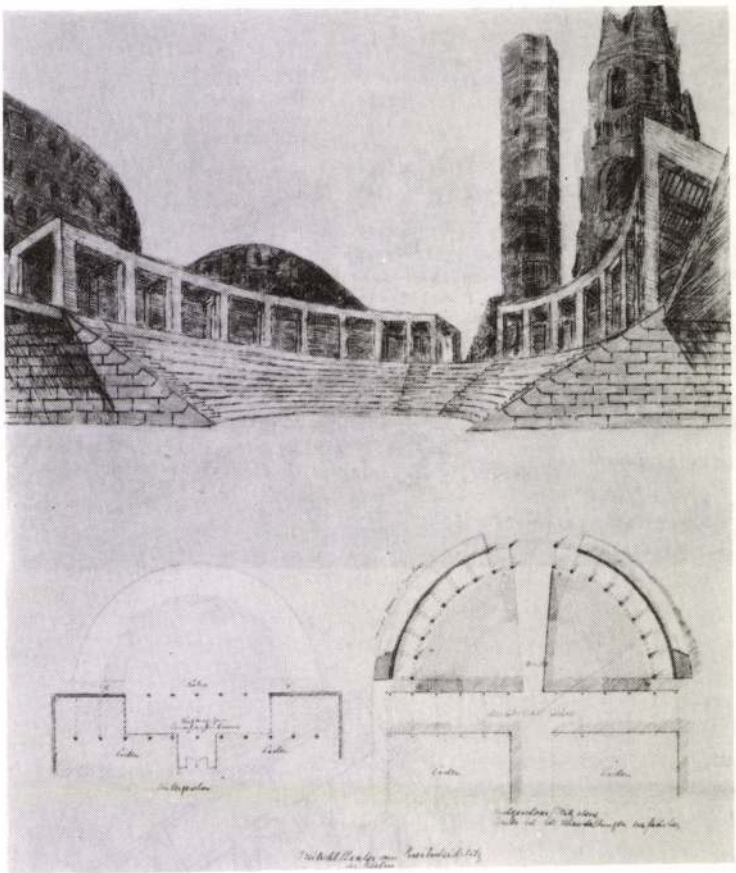

Rob Krier: A Breitscheidplatz-i szabadtéri színház terve (Berlin, 1978)

T.J.: – Arra volnék kíváncsi, miféle eszmék állnak az építészeti kétpártrendszer mögött? Arra gondolok, hogy amikor Eisenman megfogalmazott egy nagyon éles bírálatot a Krier-testvérpárral szemben, akik a német posztmodern építészet kiemelkedő egyéniségei, s akik egyfajta birodalmi stílusnak a feleleventésével kísérleteztek, akkor éppen erre a birodalmi jellegre, a náci építészeti formák felhasználására utalt elutasítóan. E példa kapcsán azt kérdezem, hogy a kétpártrendszer mögött, túl az építészeti elvek és esztétikai nézetek különbözőségein, vannak-e további, más szinten megfogalmazható eszmei különbségek?

K.Gy.: – Valóban, Eisenmannak a Krier-testvérek építészetét érintő kritikája az egyik pont, ahol a posztmodernnek az elmúlt évtizedek politikai mozgalmaihoz való kötődése a legszorosabban megjelent. Érdekes módon azonban nem csupán a náci építészet az, amely a posztmodern építészetben folytatódott, hanem a sztálinizmusé is, mert hiszen az antikizáló moszkvai felhőkarcolók változatai Amerikában is megépültek. A XX. századi despotizmusok nem szerették a modern építészetet. A Bauhaust a hitleri Németország betiltotta, dekadens művészetnek minősítették a modern építészetet. A hitlerizmus és a sztálinizmus egyként nagyon határozottan antimodern állásponton volt, s olyan építészetet hoztak létre, amely despotikus hangvételű korai posztmodernnek nevezhető. Volt szó arról, hogy a posztmodernben nemcsak a despotikus birodalmak stílusai éled-

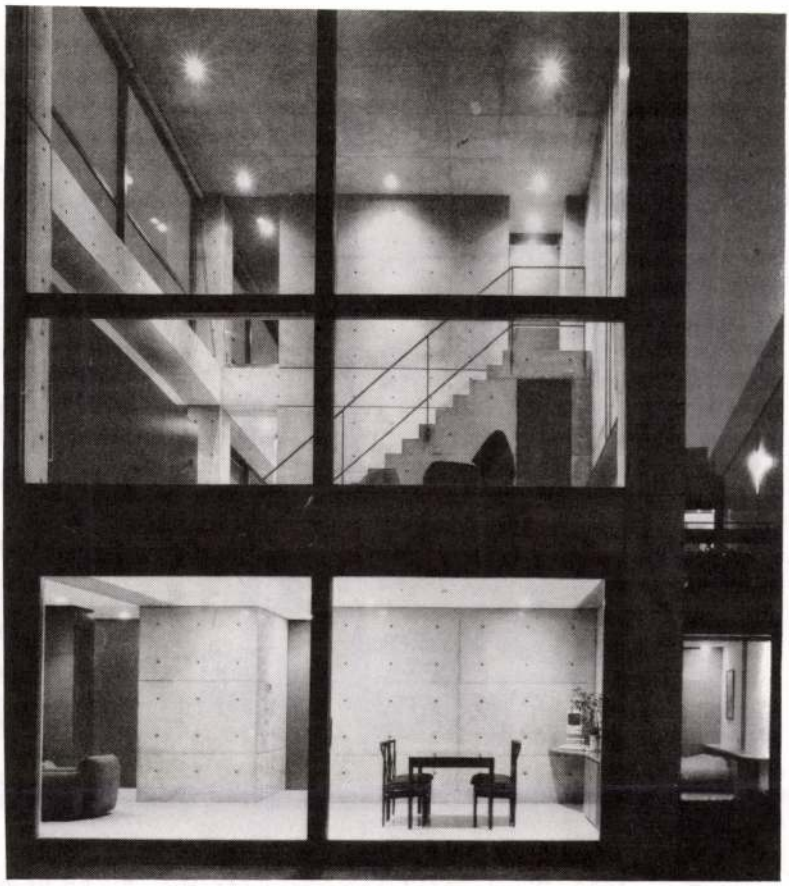

Tadao Ando: Ito ház (Tokió, 1990)

tek föl, hanem a kicsinek, a vidékinek az ideája is; az idillikus kiskörnyezet kultusza a nácizmusban a despotizmus sajátos legitimálási technikája volt.

Az, hogy a New York-i kiállításon az orosz konstruktivisták műveihez nyúltak vissza, jelzi a dekonstruktivizmusnak a modern forradalmi mozgalmakkal való rokonságát. Ilyen a marxizmus története: jellegzetesen modern mozgalomként indult, s az októberi forradalom előtt és után kapott gellerek révén vált lényegében retrográd irányzattá. A dekonstruktivisták a korai orosz forradalmisággal rokonszenveztek, s ez aztán az angolszász építészeti kritikákban olyan véleményekhez vezetett, hogy a dekonstruktivizmust valamiféle modern nihilizmusként értelmezték, amely belsőleg egy húron pendül a bolsevizmussal. Ez volt a demagóg dekonstruktivizmus-kritika hangja. Erről persze szó sincs, Eisenmanéknak nincs semmiféle közük a bolsevizmushoz, de ahhoz a forradalmi pátoszhoz, ami az orosz konstruktivizmust jellemezte, ahhoz igenis volt közük. Első megközelítésben, a politikai eszmeáramlatokhoz nyúlva, ezt lehetne válaszképpen kiemelni.

Ha mélyebb rétegek felé nyúlunk, akkor adódnak filozófiai asszociációk. A heideggeri térelméletben szó esik a tér és a hely, Raum és Ort szembeállításáról. Heidegger elhatárolja magát a tértől, amely számára embertelen realitás, s az Orthoz, tehát ahhoz a „hely"-hez fordul, amelynek szelleme van. A közösségileg konkrét hellyel rokonszenve-

Virág Csaba és Marillai Árpád: Alag Center Buda [Hegyalja úti irodaház és autószalon] (Budapest, 1988–1990)

zett, s a modernizmussal szembeforduló irányzatok erre a heideggeri rokonszenvre is építettek. Az építészeti mozgalmakon belül tapasztalható egy Heidegger-kultusz is, s ennek magyarországi fejleményei is vannak: Schneller István disszertációja támaszkodott Heidegger térelméletére a modern urbanisztika erős kritikája kapcsán.

A szálak azonban sokfelé vezetnek. A dekonstruktivizmusnak és Derridának született egy olyan bírálata Jürgen Habermasnál, amelynek egyik motívuma Derrida Habermas szerinti rokonszenvezése a történelmi zsidó misztikával. Habermas – többek között – a misztikához való vonzódása miatt támadta Derridát, s valóban, ez Derrida gondolkodásának rendkívül fontos körét érinti, még ha durva egyszerűsítés is azt csupán erre visszavezetni. Kétségtelen, hogy Derridában a történeti zsidó misztika iránti érdeklődés is megvolt és megvan, de mindez összekapcsolva az antik és középkori nem-zsidó misztikával, tehát Dionüsziosz Areopagita és Eckhart mester szövegeivel, amelyek szintén elemzéseinek a középpontjában állnak. Eisenman teoretikus munkáiban kulcsszerepet játszik az „absence", ami távollétet, valaminek a hiányát jelenti magyarul, és az absence-fogalom rokon a Heideggernél szereplő Semmivel. E fogalom Eisenman érdeklődését elvezette a keleti gondolkodáson, elsősorban a zen-buddhizmuson belüli semmi-koncepciókig. A zen-buddhizmuson belüli semmi- vagy ürességkoncepcióknak építészeti adaptációi is vannak, mivel több, világviszonylatban is kiemelkedő japán építész, első-

sorban Kurokawa, egyértelműen hivatkozott erre a hagyományos elképzelésre. Az újabb japánok közül Tadao Ando az, aki ezt a japán tradíciót életben tartja. Eisenmanék hívták meg Tadaót New Yorkba, ahol a Columbia Egyetemen több féléven keresztül tanított. Tehát részben a zsidó és keresztény, részben a zen-buddhista misztikához nagyon szoros kapcsolódás figyelhető meg Eisenmannál, aminek következtében rendkívül érdekes eszmei oeuvre alakul ki benne, hiszen e misztikához egy hipermodern, hiperkonstruktivista építészeti elképzelés kapcsolódik. Úgyhogy ez nem könnyen értelmezhető világ.

T.J.: – Ha jól emlékszem, Ön a dekonstruktivista építészetről a *Nappali házba* írott cikkét úgy kezdte, hogy az említett nagy kiállítások a posztmodern építészet végét jelzik. Érdekes dolog, hogy amikor a nyolcvanas évek végén a posztmodern építészet uralma lezárulni látszott, a magyar (nem építészeti) posztmodern-recepció még alig kezdődött el.

K.Gy.: – Egyrészt valóban a magyar helyzetre elég jellemző megkésettségről is szó van itt, de hozzá kell ehhez tenni, hogy másrészt a magyar szellemtörténetben mindig voltak olyan, az ismeretlenségbe szorított gondolkodók, akik sokszor évtizedekkel megelőzték a nemzetközi fejleményeket, csak a magyar közeg nem fogadta be őket. Ebben a szobában, ahol beszélgetünk, például több Veszelszky-festmény van. Veszelszky a 40-es évek elején olyan piktúrát tudott csinálni, ami sok vonatkozásban rokon Jackson Pollockéval, csak Pollock egy évtizeddel később festette a képeit Amerikában. Az ilyen kiemelkedő alkotókat a magyar környezet csak akkor fogadja be, amikor már nyilvánvalóvá válik, hogy uralkodó nemzetközi irányzatokhoz sorolhatók.

T.J.: – A posztmodern esetében is beszélhetünk erről?

K.Gy.: – Az utóbbi években/évtizedben nagy kultusza alakult ki Magyarországon a századforduló magyar építészetének. Ekkor alkotott Lechner, Kós Károly; nagy építészek egész sora. A mai magyar építészet azért fordult nagy érdeklődéssel a századforduló építészete felé, mert abban a posztmodern előfutárát vélték felfedezni. Tulajdonképpen joggal, mert ahogyan a posztmodern építészeti elemzések kiemelik Gaudít, mint a posztmodern korai építészeti jelentkezését, ugyanez Lechnerre is érvényes. Lechner rokonságban állt Gaudíval, s kimutatható, hogy mindkettőjükre mennyire hatott az indiai építészet megjelenése az európai kiállításokon. Lechner – egyébként Feszl Frigyest követve – szívügyének tekintette egy sajátságos magyar népi-nemzeti építészet kialakulását. A posztmodernben ez jelenlévő törekvés.

Ha a hetvenes, nyolcvanas évek magyarországi építészetét nézzük, akkor azt lehet mondani, hogy mindkét, Jencks által leírt uralkodó irányzat, a posztmodern és a késő-modern is megjelent. A két legnagyobb tehetség: a posztmodern vonalon Makovecz Imre, a késő-modernén pedig Virág Csaba. Makovecz biztosan nem fogadná el a posztmodern jelzőt, mert látja azt a rengeteg giccset, ami posztmodern név alatt napvilágot látott, s ettől a posztmodern divattól igyekezett elhatárolni az ő samanisztikus, s a templomépítésben is jelentkező intencióit. Jencks regionalizmusnak nevezi Makovecz építészetét, tehát egy helyi formavilág megteremtőjének látja, s ez sokkal inkább a posztmodernbe tartozik, mint a késő-modernbe. A közvélemény számára Makovecz vált ismertté, s kétségtelen, hogy neki több lehetősége adódott fantázia-lekötő épületek létrehozására, mint Virág Csabának. Virág Csaba alkotása például a Nap-hegyi MTI-központ vagy a Hegyalja úti autószalon-irodaház, amit nyugodtan lehet dekonstruktivista építészetnek minősíteni. Tehát mindkét nagy irányzat megjelent Magyarországon, kétségtelenül a posztmodern túlsúlyával. Annak, hogy ez így történt, egyik oka szerintem az, hogy azokat a képzőművészeti irányzatokat, amelyeket a késő-modern építészet kibontakozása előéletének tekinthetünk, tehát az absztrakt festészetet, képzőművészetet, a Rákosi-kor s az azt követők kultúrpolitikája oly mértékben háttérbe szorította, hogy nem fejthetett ki érdemi hatást a felnövekvő építészgenerációkra. Három évtized építészhallgatói Kassák konstruktivizmusáról, Vajda Lajosról, Kornissról szinte semmit se hallottak, azaz hiány-

zott a vizuális kultúrájukból az a háttér, ami az alapja lehetett volna a dekonstruktivista vagy későmodern tendenciák kibontakozásának. Nagyjából ez a véleményem a magyar szituációról.

T.J.: – Visszatérve arra a példára, amelyet a Deleuze–Guattari-könyv kapcsán hozott, tehát hogy a gótika és a görög polisz építészete nagy mértékben a közösség szellemét közvetítette, mi a véleménye arról, vajon vannak-e ma esélyei az ilyen közösségi élménytől áthatott vagy szakrális építészeti stílusnak? Ha jól értem, Ön Deleuze-ékről azt mondta, hogy ők egy ilyen építészetet nem tartanának lehetségesnek.

K.Gy.: – Igen; inkább azt mondanám, nem tartanák valódinak a mai szituációban. Ez a kérdés a problémák legkényesebb és legbelső magja. Említettem, hogy Derrida foglalkozott Dionüsziosz Areopagitával és Meister Eckharttal. 1986-ban tartott egy előadást Jeruzsálemben, aminek az volt a címe: *How to Avoid Speaking?* (Hogyan lehet elkerülni, hogy az ember beszéljen?) Ez Derridának az a műve, melyben a dekonstruktivizmus és a vallási hagyomány kapcsolatát vizsgálta. Ebben Derrida odáig elment, hogy a dekonstruktivizmust mint filozófiai irányzatot, amely eszmei struktúrák lebontásával foglalkozik, kapcsolatba hozta a negatív teológiával. A negatív teológia a teológiának az a válfaja, amely azt mondja, hogy Istenről semmi konkrét nem állítható, s az olyan kifejezések, mint mindenható, mindentudó, félrevezetőek, s egy szigorú teológiai álláspontnak tartózkodnia kell minden ilyen állítástól. Én a *Nappali ház*ba írt tanulmányomban már kijátszottam ezt a lehetőséget, leírtam azt a következtetésemet, hogy ha a dekonstruktivizmus negatív teológia, akkor az építészeti dekonstruktivizmus a korunknak megfelelő szakrális építészet. Amikor ezt a mondatot leírtam, még nem gondoltam, hogy ez a kérdés mennyire ki fog éleződni egy Derrida és Eisenman közti levélváltásban. A vitát Derrida kezdte, ő támadta meg Eisenmant, aki erre válaszolt: ez két jelentős alkotónak olyan csatája, ami egy században csak egy tucatnyi szokott lezajlani, s ez a XX. századi csaták közül az egyik kiemelkedő.

Derrida a támadásban azt írta, hogy ők nagyon sokat beszélgettek a filozófiai és a vallási hagyomány nagy kérdéseiről, a platóni *Timaiosz* térelméletéről, a chora-fogalomról, a zsidó vallási hagyományhoz fűződő kapcsolatokról is esett szó köztük, s Eisenmant is nevezték zsidó transzcendentalistának. Derrida a következő kérdést szögezte Eisenmannak: amikor ezt mondták rólad, nem tiltakoztál, el sem fogadtad, csak sejtelmesen mosolyogtál – tulajdonképpen hogy állsz te ezzel? Rendkívül meredeken nekiszegezte a kérdést, hogy mi a köze a zsidó vagy másféle vallási hagyományhoz, s ha most arra kapna megbízást, hogy katedrálist, zsinagógát, mecsetet vagy zen-buddhista meditációs központot építsen, akkor hogyan nyúlna hozzá ehhez? Azaz, élére állította a kérdést, ahogy *A Karamazov testvérek* híres jelenetében történik: most Te hiszel Istenben vagy nem hiszel? Derrida olyan állásfoglalásra kényszerítő kérdésözönnel árasztotta el Eisenmant, amire természetesen nem lehetett válaszolni. Eisenman el is hárította, mondván, ezek olyan kérdések, amikre sem ő, sem a jelenlegi filozófia nem tud válaszolni. Ez a mai emberi helyzet, a *condition humaine* problémája: bizonyos korábbi korokból ránk maradt kérdésekkel nem tudunk megütközni, meg se próbáljuk.

A modernitás nagy gondolkodóinál és egyben első nagy kritikusainál, Marxnál és Nietzschénél a teizmus/ateizmus kérdése nagyon élesen volt föltéve, de az élére állítás a XX. századi gondolkodásra már egyáltalán nem jellemző – Heideggert is beleértve. Ez lenne a mai gondolkodás jellegzetessége? A relativizmus, a döntő kérdések feltevésének elkerülése? Az építészethez kapcsolódó viták ezt mutatják: itt tartunk.

T.J.: – Ha jól értettem, akkor azt a képet, ahogyan a jelenlegi filozófia problémáját leírta, meg lehet feleltetni a Deleuze-ék könyvében jellemzett rizóma típusú gondolkodásnak. Röviden felidézve ezt a gondolatmenetet, míg a korábbi gondolkodást egy fával lehetne szimbolizálni – mondják Deleuze-ék –, aminek van gyökere, koronája, van törté-

nete, növekedése, kifejlése, addig a rizóma olyan növényi sarj, amellyel metaforikusan egy olyan gondolkodásmódot lehet leírni, aminek – épp ellentétben a fa-metaforával – nincs se gyökere, se eredete, se vége, nincs genealógiája, centrumtalan, nem hierarchikus, a középpontjában nem áll jelentő-rendszer, semmiképpen nem jellemzi egy rögzített jelentés. A fa-metafora éppen egy rögzített jelentésű struktúrára utal.

Amíg azonban az irodalmi szövegek esetében vagy más művészeti alkotásokban ez a rizomatikusság nem feltétlenül vezet súlyos következményekhez, bár bizonyára megnehezíti a befogadást, addig a filozófia esetében vajon nem vezet-e éppen ahhoz? Nem problematikus-e az, ha a filozófiai gondolkodás centrumtalan és nem kíván válaszolni azokra a kulcskérdésekre, amelyek évszázadokon át jellemezték a filozófiát?

K.Gy.: – Deleuze-éknél a rizóma fogalmához kapcsolódik egy sajátos szubjektivitás- és szubjektumellenesség. Mások – főként Foucault-ra hivatkozva – a posztmodern szituációt azzal írják le, hogy azt a hagyományos személyiség-elképzelés felbomlása, a személyiség megszűnése, széttöredezése jellemzi. A személyiség elvesztése sokakból eufóriát vált ki, így Deleuze-ből és Guattariból is. Bizonyos, hogy a mai filozófia egyik alapkérdése, hogy az európai hagyomány szubjektum-értékelésének mi lesz a sorsa. Heideggernél is szenvedélyes kirohanások találhatók a szubjektivitás, a szubjektum ellen. Ezek a személyiség-dekonstruáló tendenciák Heideggerre is joggal hivatkozhatnak. Mindennek az ellenpontja Kierkegaard, aki a modern gondolkodásban a legmesszebbre ment a szubjektum igenlésében, s ezt a szubjektum-igenlést – direkt vagy indirekt módon – a dialogikus gondolkodók viszik tovább, tehát Martin Buber, Ferdinand Ebner, Franz Rosenzweig és mások. De ez a posztmodern szituációban marginális helyzetbe szorított irányzat. Én azt hiszem, az igazi nagy filozófiai ütközet e körül a kérdés körül bontakozik majd ki, a szubjektum igenlésének vagy elvetésének a kérdése körül.

SCHNEIDER GÁBOR

TANÚK ELTŰNŐBEN

Méhes Károly: Meddig él egy fénykép?

(Képszövegek-szövegképek) Az, hogy a képek beszélnek, illetve a képekről beszélni lehet, nem újdonság. Hadd utaljak csak azokra az utóbbi években megjelent kötetekre, melyekben írók, fotográfusok álltak-kerültek össze (Esterházy Péter előbb Czeizel Balázzsal, majd Szebeni Andrással, Lengyel Péter fotográfus édesapja, Merényi Endre fényképeivel), hogy eljátsszanak a beszédes kép, illetve a képeket ébresztő szöveg paradoxonjaival. Vagy említhetnék egy nemrégiben sugárzott televíziós műsort, melyben három magyar írónőt kértek fel: írjanak valamit három percben egy bizonyos 1918-ban készült fényképről. A kép mesélt, a játék működött.

A fénykép a valóság egy kimetszett darabja, s ez egyben azt is jelenti, hogy amit ábrázol, már nem a valóság. Lehet több is, kevesebb is. A benne rejlő talány és az ezzel való játék lehetősége éppen ebből ered. A fotók hivalkodó ontológiai státuszát pedig a múló pillanattal szembeni megörökítettségük adja. A fényképek tanúságot tesznek az elmúlt idők valósága mellett.

Méhes Károly könyvében – a védőborító két monokróm fotóján kívül – nincsenek képek. A címadó darabon kívül a történetekben rendszeresen felbukkanó fotográfiák, (emlék)képek és a novellákon végigvonuló fénykép-metaforika is központi jelentésszervező motívummá emeli a többnyire régi, végérvényesen visszahozhatatlan időkből származó fotókat. A felszínen megragadható tematikus jegyeken kívül a szövegek „képisége" struktúrájukban is megmutatkozik. A kötet egyes írásainak töredékes, mégis önmagában zárt metszet-világai, illetve az e világok között fellelhető – különböző elemek ismétlődésének és egymásra utalásának szintjén megvalósuló – kapcsolatok fénykép-, illetve (talán megengedhető a hasonlat) fényképalbum-jelleggel bírnak. Az első hallásra furcsának tűnő kijelentésre a mű narratív szerkezete adhat magyarázatot.

A kötet egészét az elbeszélői pozíciók váltakozása jellemzi. A hagyományos narrációjú, szereplőkben váltakozó írásokat változó alanyú, monologikus szövegek szövik át. Az elbeszélői nézőpontok ilyen fokú különbözősége és ezzel együtt a köztük levő kapcsolatok ki nem mondása, illetve elhallgatása a könyvnek fragmentális jelleget ad, így az olvasóra hárul az írások közötti dialógus megteremtése. A novellák önmagukban is értelmezhetők (nézhetők), ám egymás melletiségükben egy valamikor volt, a régmúlttól a majdnem-máig fokozatosan táguló világról tanúskodnak. Ha egyenként máshonnan, másról szólnak is, összességükben egy történetből erednek, egy történetre utalnak vissza. (Tágabban értelmezve, az egységet a magyar nyelv, gondolkodás azzal is biztosítja, hogy – más nyelvektől eltérően – csupán egy módot használ a múlt idő kifejezésére.) De akárcsak egy fotóalbum, beszédessége mellett e könyv is sok mindent elhallgat. Méhes Károly könyvében nincsenek képek. Az írások a maguk kontextus-nélküliségében, metszet-voltukban hordozzák a kép-jelleget. A történetek – ahogy egy ismeretlen fotóalbumot felcsapunk – in medias res kezdődnek.

(Az örök hiány) A megszólalás itt leírt kereteit a mű egészén végigvonuló probléma, a múltról való hiteles beszéd lehetőségei és korlátai adják. A megtörtént dolgokról egy-

KUNSZT György

„A művészet: templom-szolgálat vagy templom-rablás"

Új Művészet 1993/4.

Beszélgetés Kunszt Györggyel • Komárik Dénes

— Az utóbbi időben különböző folyóiratok hasábjain számos írás jelent meg tőled. Ezek meglehetősen sokirányú, első tekintetre heterogén érdeklődésről tanúskodnak. Mi ennek a háttere, magyarázata?

— Elsődlegesen sorsszerű magyarázata van. Döntő körülmény volt, hogy építésznek mentem. Ez nagyon jó pályaválasztásnak tűnt, mert ami a kamaszkorom érdeklődését meg képességeit illeti, az építészet lett volna az, ami mindezeket integrálja. De alighogy elvégeztem az egyetemet, konfliktusba keveredtem egy akkor fölépült vásári pavilon miatt, amit *Kotányi Attilá*val közösen terveztünk 1948-ban a Nemzetközi Vásárra. A *Magyar Építőművészet*ben úgy aposztrofálták, hogy „nem értjük, hogy a mai politikai helyzetben egy fiatal szürrealista titánnak ez a fogpiszkáló-játéka hogy kaphatott helyet". Ez '48-ban volt, amit nemsokára goromba módon követett a szocreál, és az előre látható kényszer elől úgy tértem ki, hogy műszaki kutatásokba menekültem, ami életre szólóan megnyomorított, mert attól mondtam búcsút, amire az életemet szerettem volna rátenni. Az ötvenes évek közepén *Zalavári Lajos* megkísérelte, hogy kiásson a betontechnológiai kutatásokból; elvitt *Janáky*hoz, a KÖZTI irodájába, s ott egy két-három órán keresztül tartó beszélgetés folyt hármunk között. Építészetünk a szocreállal való kibírhatatlan terheltsége azonban még akkor is olyan nyomasztó volt számomra, hogy nem tudtam rászánni magam az Építéstudományi Intézet otthagyására, mert az bizonyos védelmet jelentett azzal szemben. Ez volt az utolsó és elszalasztott lehetőségem arra, hogy tervezőépítész legyek, aminek tulajdonképpen készültem. Ebből a torzulásból és egzisztenciámnak ebből a kettéhasadásából sok minden magyarázható. Ezen túlmenően azonban további „repeszképződési" fejlemények történtek.

Az Érseki Katolikus Gimnáziumban (ma Rákóczi Gimnázium) végeztem, és az iskola légkörében óriási volt bennem az érdeklődés a szakrális építészet iránt. Mikor nyolcadikos koromban az építészet mellett döntöttem, a gótika világa volt az, ami elragadott, és ami a döntést végérvényessé tette bennem. Mikor aztán elvégeztem az egyetemet, látnom kellett, hogy a szakrális építészet lehetőségei többszörösen elhaltak. Éreztem, hogy itt nem egyszerűen magyarországi nehézségről van szó, ami a szovjet dominancia révén vált rendkívül súlyossá és konkréttá, hanem ez világhelyzet-probléma. Kezdett foglalkoztatni, hogy a szakrális építészet lehetőségei hogyan szűkültek be ilyen nyomasztó módon?

Érdeklődésem szerteágazott; egyrészt az építészetből egy műszaki témakörre koncentrálódott — amit az Építéstudományi Intézet-beli munka hozott magával —, másrészt egy esztétikai, filozófiai, vallásfilozófiai kérdéskörre irányult. Mindez tulajdonképpen az említett egyetlen mag sorsszerű, történelmi szétrepedéséből, darabokra hullásából származott.

— Beszéltél a betontechnológiáról. Hogyan bírtad ki a tőled alapjában véve idegen betont, jelképesen szólva a „betonsivatagot", ahova kényszerűen menekültél, miként az első századok keresztény remetéi menekültek az üldözések elől Egyiptom valóságos sivatagaiba?

— 47-től, még mint egyetemi hallgató kezdtem az Építéstudományi Intézetben dolgozni, melyhez a kezdet kezdetén azért sok illúzió is fűződött. Voltunk néhányan, elsősorban Kotányi Attilát említeném, akik szentül hittük, hogy itt a Bauhausnak valamiféle magyarországi újraszervezéséről lesz szó. Két-három lépésen belül kiderült, hogy ez teljes képtelenség, de ez az illúzió jelentős szerepet játszott abban, hogy az Építéstudományi Intézetnél helyezkedtem el. Akkor Magyarországon és világviszonylatban is megindult az előregyártás, az építés iparosítása, mely a Bauhaus történetében az építészet és modern ipar kapcsolataként olyan — *Gropius*ékig visszavezethető — történelmi feladat volt, aminek érezhető volt az aktualitása, és ez is vonzott oda. Utóbb világossá vált, hogy néhány vaskos technikai probléma földolgozásán kívül nincs igazán másra lehetőség. Ilyen volt a beton-témakör, melynek a gazdasági súlya elég nagy volt akkoriban. Újjáépítés, aztán indult a nagyszabású és történelmileg jórészt katasztrofális iparosítási program. Több cementgyár létesült, újfajta cementeket vezettek be, amelyeknek a használata teljesen kidolgozatlan volt, és a kutatásokra volt pénz. Éltem ezekkel a lehetőségekkel, és itt az ember politikailag és esztétikai, építészetpolitikai értelemben békében élhetett.

Tulajdonképpen a technológiai kutatás módszertana izgatott. Évtizedeken keresztül lekötött a kutatási módszerek és tudományos következtetések, felismerések, vizsgálatok logikája és matematikája. Tavaly is ebben a témakörben adtam elő a Budapesti Műszaki Egyetemen

építészkari doktorjelölteknek. Az intézetben valakinek foglalkoznia kellett az első magyar kísérleti atomreaktor (a csillebérci kutatóreaktor) szerkezetének betonjával. Akkoriban ez nálunk még újdonságnak számított; én amerikai folyóiratokban egy-két cikket elolvastam a témakörben, és kezdett érdekelni az atomtechnika. Éreztem, hogy itt valahogy a közelébe lehet kerülni annak, ami a világ sorsát eldönti; talán energiatechnikailag is, de katonailag — akkor úgy nézett ki — feltétlenül. A kutatómunka sivársága néha tényleg hallatlanul kínzott, de voltak benne ilyen oázisok.

— *Műszaki pályafutásod ellenére érdeklődésed — nem jelentéktelen megnyilatkozásokkal kísért — tengelye a filozófia. Ehhez kapcsolódik építész voltodból eredő esztétikai gondolkodásod, s végül konkrét műalkotásokkal foglalkozó kritikai tevékenységed. Szívesen hallanánk valamit ezek benned élő kapcsolatáról.*

— Középiskolás éveim végén az ország egyre élesedő világnézeti vitáktól volt hangos. Benne voltunk a háborúban, hangot kaptak a különböző politikai áramlatok, a háború kilátásai, az utána következő lehetőségek ... Ha csak a szárszói konferenciára (1943) utalok, érzékelhető, hogy a magyar értelmiségben a világnézeti és a történelmi sorsfordulóval kapcsolatos kérdések mennyire elevenek voltak. Ezek bennem is éltek, és a háború után megtapasztalva az óriási méretű változásokat, természetes igény volt, hogy az ember tájékozódjék és próbáljon a kérdések mélyére menni. Azt hiszem, sok fiatal ember gondolja úgy, hogy a filozófia az, ami az emberi személyiség legbelsőbb problémáira és a nagy történelmi kérdésekre megadja a választ.

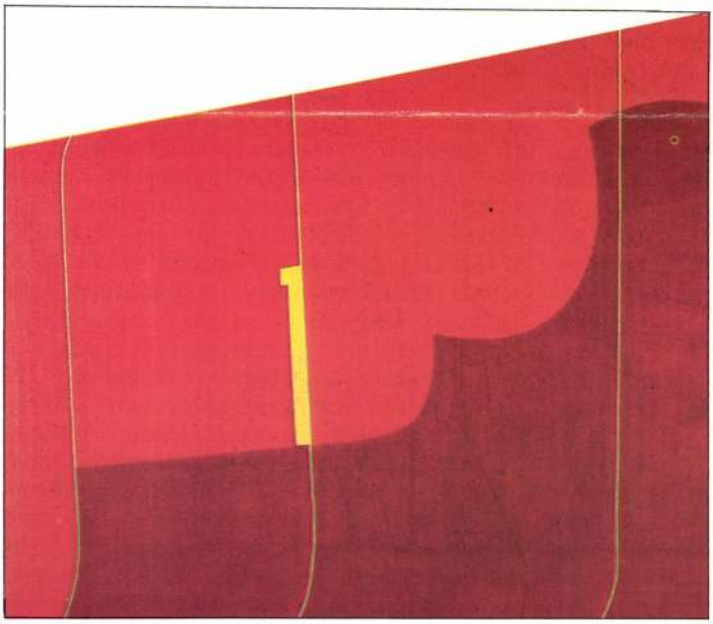

Vajda Júlia: Vörös kép, 1976, olaj, vászon, 60×70 cm

'46-ban belekerültem az akkori pesti szellemi élet egyik — és nyugodtan mondhatom — legfontosabb gócpontjába. *Szabó Lajos, Tábor Béla* és *Hamvas Béla* 45-től több mint egy éven keresztül folytatott diskurzust a háború utáni világhelyzet teljes világnézeti és filozófiai feldolgozása érdekében. Ez olyan vitakör volt, ahová szellemi életünk más nagyságai is időről időre ellátogattak, például *Fülep Lajos.* Ebben a körben ismerkedtem meg *Molnár Antal*lal, *Szentkuthy Miklós*sal, a festők közül több már akkor elismert és később jelentőssé vált alkotóval, mint *Bálint Endré*vel vagy *Veszelszky Béla*val. A körbe való bekapcsolódás életem szellemi alapélményévé vált, és az ott folyó eszmecserék és viták voltak azok, amelyek a már korábban is meglévő filozófiai érdeklődésemet elmélyítették, meghatározott irányokba vitték. Nem egyszerűen passzív hallgatóként voltam jelen ezeken a diskurzusokon, hanem bizonyos problémák földolgozásában munkatársi értelemben is részt vettem.

47 őszén kezdett el Szabó Lajos kb. másfél tucat fiatal ember számára szemináriumokat tartani a filozófia különböző témaköreiből. A szemináriumok három éven keresztül folytatódtak; mintegy száz találkozásra került sor, és Kotányi Attilával mi ketten vezettük az előadások és viták jegyzőkönyveit. Az *Életünk* című szombathelyi folyóirat 1989-ben kettős számot szentelt Szabó Lajos ismertetésének, aki a marxizmussal szembeni éles kritikája miatt mostanáig bemutathatatlan volt. Ebben írtam egy ismertető tanulmányt az előadások tematikájáról és fontos téziseiről. A legelső előadásnak, amit Szabó Lajostól *Művészet és vallás* címmel még 46 nyarán hallottam az Európai Iskolában (Nyomtatásban megjelent a „Mouseion"-ban, a magyar Esztétikai Társaság 1946. évi évkönyvében), egy *Novalis*tól kölcsönzött mottója volt, mégpedig az, hogy „a művészet: templom-szolgálat vagy templom-rablás". Ha a legutóbbi évek egy-két írását nézem, azokban is kimutatható, hogy ez a probléma azóta foglalkoztatott, és most jutottam hozzá, hogy minderről írjak is valamit.

Tudományos pályafutásomból, mely a betonnal indult, később szabályos karrier lett. Nemzetközi tudományos szervezetekben vettem részt, ENSz-intézményekben dolgoztam szakértőként. Fő munkám a műszaki tu-

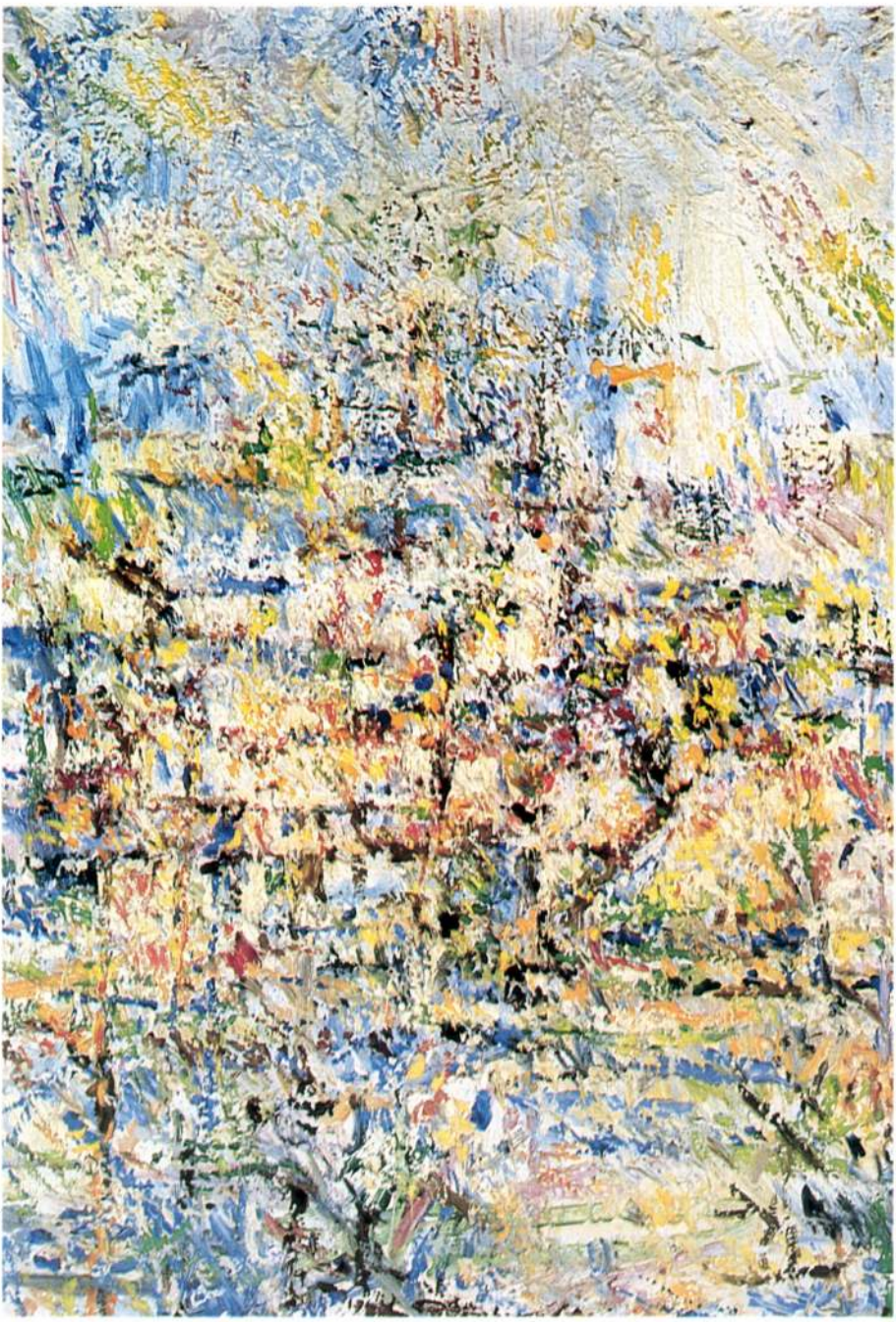

Veszelszky Béla: Táj, 1957 k., olaj, vászon, 70×50 cm, Deák Gyűjtemény (Fotó Tahin Gyula)

domány módszertana, speciális logikájának kutatása volt.

Filozófiai érdeklődésem másik vonala — a vallásfilozófiai problémák iránti fogékonyság — végigkísérte életemet. Nyolcéves, egyházi iskolában eltöltött alapozás után egy hivatalosan ateista államban kellett élnem, számomra mégis elképzelhetetlen volt, hogy ezt a témakört kiejtsem magamból. Éppen az ellenkezője történt: a kérdéskör szélsőségesen dinamizálódott, és ilyen irányú belső vizsgálódássá, vitává és társkereséssé alakult bennem.

— *A kérdésben szerepelt még a konkrét művészeti*

(folytatás a 83. oldalon)

Á R & Á S

Bakos Katalin

Az 1970-es években a budapesti utcákon elszaporodtak a fotó felhasználásával készült plakátok, ami elszürkítette, mechanikussá tette az előző évtizedben oly szellemes, akkor jellegzetes montázstechnikával készült filmplakátokat. A kiállítási plakátoknál a reprodukcióhoz sokan csak feliratot rögtönöztek, s már kész is volt a plakát, melyben elveszett a tervező egyénisége. Kevesen tartottak ki a rajz vagy a festés mellett, ők viszont annál ambiciózusabban. A mai napig megőrizték frissességüket, grafikai leleményük értékét *Darvas Árpád, Szilvásy Nándor, Balogh István, Bakos István, Kemény György, Helényi Tibor, Molnár Kálmán* és mások munkái. *Schmal Károly* ugyan a fekete-fehér fotó eszközével élt, de azzal sajátos, félreismerhetetlenül egyéni grafikai nyelvet alakított ki. A lassan felfejlődő kereskedelmi reklámban hamar egyeduralkodó lett a színes, de technikailag és ízlés tekintetében is többnyire kifogásolható fénykép.

Az évtized második felében *Árendás József* az eleven rajz hívéül szegődött. Kezdetben neki is, mint sok más, hasonló igényű tervezőnek, a MOKÉP volt a biztos megrendelője, 1982-től kezdve pedig a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház. Az utóbbi igényességének köszönhető, hogy Árendás 1989-re egész kiállításnyi színházi plakátot mondhatott magáénak, melyeket Komáromban be is mutatott. A művész 1988-ban a színház propagandistájával együtt nyert díjat *Az év legjobb plakátja* kiállításon. Talán még jobban örült a DOPP-díjnak, azon plakáttervező társai elismerésének (*Ducki Krzysztof, Orosz István, Pinczebelyi Sándor, Pócs Péter*), akik maguk is fontos szerepet tulajdonítanak a plakátnak munkásságukban, bármily idejétmúltnak is tekintik ma ezt a műfajt általában.

Árendás érdekes módon akkor talált magára, mikor egy stílus álorcáját öltötte fel, mikor ráérzett arra, milyen közel áll hozzá, s mennyire megfelel a jó plakát céljainak a pop-art lendületes erős kontúrú rajza. Ebben az időszakban nemzetközileg is általános jelenség volt, hogy a képzőművészetből — melyet az ötvenes, hatvanas évek folyamán erősen inspirált a reklám, a tipográfia és általában az alkalmazott grafika — most átformálva visszaáramlott sok régen kölcsönzött elem. A pop-art mellett a szecesszió volt a plakát másik stílusfelfedezése, mely messze megelőzte a stílus divatossá válását. A nyolcvanas évek elején aztán — a képzőművészetben megjelenő posztmodern előhírnökeként — még inkább növelte az alkalmazott grafika azt a kört, amiből programszerűen, következetes módszerességgel válogatott.

Egymás után születtek e szellemben Árendás könnyed humorú filmplakátjai. A comics egyszerű vonalrajza, bontatlan színfelületei egyetlen ötletet, egy párban futó férfi és női lábat vázolnak fel a *Fuss utánam, hogy elkapjalak* (1978) című filmvígjáték illusztrációjaként. A főszereplő színészek egyéni vonásait találóan megragadó rajzok montázsszerűen kapcsolódnak össze a filmszüzsére utaló hátterekkel, a táncoló betűk mindig összhangban vannak a kép friss ritmusával. A *Meztelenek és bolondok* (1982) összeolvadt „montázsa" sajátosan árendási pajzán fintor — a női akt keble egyuttal száguldó vadászgép orra. Árendás is ábrázolja a sztárokat, mint kész jelenetfotókkal dolgozó társai, de szigorúan grafikai eszközökkel. Kivétel az *Országúton* (1981) plakátja, melynek fekete-fehér fotóján Giulietta Massina bohócfehérre pingált arca bukkan fel egy országúti reflektor fényében.

A *Ki beszél itt szerelemről?* (1980) történetét egy képbe sűrített, játékos kirakós comics mondja el kockás lapokra applikált képzeletbeli cédulákkal és nyilakkal. *A zöld kakadu* (1986) raszteres hátterén kirajzolódó groteszk jelenet a rajz pop-artos nyersesége mellett a francia forradalom időszakának politikai karikatúráit is felidézi. *A papa mozija* (1980) szintén tudatos stílusjátékkal készült. A húszas évek divatját viselő főhősnő affektált mozdulatát a némafilmplakátok kerek formába foglalt művészportréi kísérik. A japán fametszetek stílusát idézi a többinél intenzívebb színezésű *Turandot*-plakát (1982) férfi profilokon taposó tűsarkú csizmája és az egyedileg komponált, keletire stilizált függőleges felirat. Árendás merészen modernizált motívummal szemlélteti a klasszikus darab alaphelyzetét, mégis kellőképpen elvonatkoztatott és fantasztikus képet rajzol. Úgy utal a keleti művészet dekoratív könnyedségére, hogy elkerüli a szimpla utánzást és ornamentikát.

Hasonlóan színes, mozgalmas világ a *Koldusopera* (1987) maszkabálja, melynek tarka forgatagát, fel-le játékát a furcsa figurákat felvonultató vurstli forgása és a változó vastagságú betűkből álló felirat ritmusváltása ér-

très légèrement modifiée. Cette exposition va à Rome après le Grand Palais, puis elle vient ici à Budapest.

Une troisième exposition non moins intéressante d'artistes plus jeunes, moins connus, sera consacrée à Borderie et Fleury au musée de Kiscell, au mois de juillet et août. Un quatrième lieu l'Académie des Beaux-Arts, grâce à Dóra Maurer, accueillera l'exposition d'une jeune artiste talentueuse qui s'appelle Hélène Delprat et qui est la star actuelle de la Galerie Maeght. Elle mélange tous les genres, elle réalise aussi des décors de théâtre et des costumes.

— Est-ce qu'on peut vous suggérer des idées d'expositions ou des sujets de conférences?

— Certainement. Désormais je serai aidé par un comité que j'ai mis en place qui est composé d'experts hongrois en matière de l'art contemporain. Ils m'aideront aussi bien pour la programmation ici à l'Institut que pour la venue des expositions. Ainsi l'exposition de R. Opalka a été souhaité par Katalin Néray et soutenue ensuite par Katalin Keserű. On projette un cycle de conféreinces à l'Université Eötvös Loránd en collaboration avec Krisztina Passuth.

— Votre colloque sur l'art contemporain l'été dernier a fait écho entre les experts. Allez-vous continuer l'organisation de colloques et sur quels sujets?

— Pour le moment rien de précis n'est programmé. Je préfère toujours que l'initative vienne de la partie hongroise; mon rôle est un rôle d'aide.

— Comment résumez-vous votre cenception sur le fonctrionnement futur de l'Institut Français?

— L'Instiut est au service des Hongrois, nous sommes ici pour développer les liens entre les cultures françaises et hongroises. On souhaite travailler dans la complémentarité la plus étroite possible avec des différentes institutions. J'ai déjà cité les institutions muséales avec lescuelles je vais collaborer et cala me semble un beau symbole de ce que je veux faire. J'expère que chacun prendra le réflexe de penser à l'Instiut Français comme un lieu vivant d'exposition et d'échange des idées.

— Monsiear le Directeur, je vous remercie d m'avoir accordé cette interview.

KATALIN GELLÉR

„A művészet: templom-szolgálat vagy templom-rablás"

(folytatás az 53. oldalról)
alkotásokkal kapcsolatos kritikai tevékenységed. Kiállításokra, megnyitókra és a modern művészettel való kapcsolatodra gondolok.

— Rendszeresen eljártam az Európai Iskola rendezvényeire, láttam az ottani kiállításokat, és így már a negyvenes évek végén igen széles fronton találkoztam a modern művészettel. Mindez csak két évig tarthatott, mert aztán az Európai Iskolának véget vetettek és a szocreál kötelezővé vált a képzőművészetben is. Az érdeklődés persze tovább élt bennem és a felszín alá szorítva földalatti életet hozott magával. Veszelszky Bélával, a Szabó—Tábor—Hamvas—Fülöp körben ismerkedtem meg 46-ban, és életre szóló barátság alakult ki közöttünk, ami egészen a haláláig, 1977-ig tartott. Rendszeresen találkoztunk, állandó diskurzust folytattunk, és végigélhettem Veszelszky festészetének tizenkét évi belső zárlat utáni újraindulását '53-ban, és aztán kibontakozását is. Az ötvenes évek második felében, s a 60-as és 70-es években egy óriási, a magyar festészet szempontjából döntő jelentőségű oeuvre született. Veszelszky még a halála előtt közölte feleségével, ha netán kiállítására sor kerülne, akkor az első tárlatát én nyissam meg. A kiállítás '78-ban Székesfehérvárott s Hatvanban megvalósult, és az özvegy ragaszkodott a festő kívánságához. Ez akkor nagy feltűnést keltett, mert senkinek sem volt fogalma arról, hogy a modern művészethez kritikai értelemben közöm van. Ami látszott ebből a kapcsolatból, az 62-ben történt. Akkorra a magyarországi építészeti szocreál elvesztette maga alól a talajt. Megnyílt a lehetőség arra, hogy megpróbáljunk visszakapcsolódni az európai modern építészeti fejlődés áramába.

Major Máté támogatásával a Mérnöki Továbbképző Intézetben indíthattunk egy tanfolyamot, amely a modern építészet és a modern társművészetek, elsősorban a festészet kapcsolatát akarta feltárni fiatal építészek előtt. Ez volt az első alkalom, amikor építészeti és esztétikai témakörben nyilvánosság elé kerültem. Tartottam egy előadást *Technika és művészet a modern építészetben* címmel, amit aztán további két előadás követett *Mondrian* festészetéről és festészeti filozófiájáról, amit Veszelszky Béla is hallgatott. Kimutatható, és *Andrási Gábor* közelmúltban elkészült Veszelszky-monográfiájában is részletesen fény derül arra, hogy mi volt Mondrian festészetének hatása Veszelszkyre, aki nagyon eredeti módon adaptálta a mondriáni spekuláció sok lényegi elemét. A 78-as katalógushoz írtam egy tanulmányt Veszelszkyről, és ezzel én voltam az első, aki kísérletet tett arra, hogy életművét egészében legalább vázlatosan bemutassa és megpróbálja értelmezni. Többek között felvetettem Veszelszky kötődését a *Schmitt Jenő Henrik*-féle gnózishoz, ami gondolkodásában és festészetében fontos szerepet játszott. (A schmitti gnózishoz már a Szabó Lajos—Hamvas körön keresztül is adódott számomra kapcsolódás.) Veszelszky festészetének méltatása volt

az első alkalom, amikor egy kiemelkedő magyar festő tevékenységét kritikailag elemeztem.

Később *Vajda Lajos* szentendrei emlékkiállítását nyitottam meg, azután egy *Vajda Júlia*-tárlatot. Írtam aztán kiállítástól függetlenül is cikket Vajda festészetéről. Ezt akkoriban az tette különösen indokolttá, hogy Vajda Lajos múzeumot kapjon Szentendrén, amit a baráti kör — elsősorban özvegye, Vajda Júlia és Bálint Endre is — erősen szorgalmazott. Igyekeztem segíteni abban az akcióban, hogy a Vajda múzeumból ténylegesen legyen valami.

(A beszélgetés folytatását következő számunkban közöljük.)

2000.

Nem csak „*chic*”-ből olvassák*

*És nem is csak egy lap. Nem is csak egy tetszetős, igen olcsó *Irodalmi és Társadalmi Havi Lap*, mely mindössze havi 49 forint, sőt, előfizetve még ennél is sokkal olcsóbb... Hanem kávéházi kerekasztal minden csütörtökön délután kettő és négy között a New York Kávéházban — intellektuális tőksó szalonnal és egy-két-három pohár pillekönnyű magyar borral minden hónap harmadik csütörtökjén este hétkor a Merlin Színházban — és könyvek, könyvek, könyvek. Mint például Kondrotas: *A kígyó pillantása* és más ínyenc olvasmányok.

MAGYAR

Napló

33 FT

IRODALMI UJSÁG

Albert Gábor Almási Miklós Ágh István Ágoston Vilmos Balassa Péter Balla Zsófia Beney Zsuzsa Bereményi Géza Bertók László Bodnár György Bodor Ádám Bor Ambrus Borbándi Gyula Budai Katalin Csalog Zsolt Csaplár Vilmos Cseres Tibor Csoóri Sándor Csorba Győző Csordás Gábor Dániel Ferenc Déry Tibor Mircea Dinescu Dobai Péter Domokos Mátyás Döbrentei Kornél Eörsi István Esterházy Péter Faludy György Farkas Árpád Ferencz Győző Földényi F. László Gerő András Göncz Árpád György Péter Hajdu Gergely Haraszti György Határ Győző Horváth Elemér Hornyik Miklós Jókai Anna Kabdebó Tamás Károlyi Amy Kántor Lajos Kántor Péter Konrád György Kovács András Ferenc Kovács István Kozma György Kőrösi Zoltán Milan Kundera Lányi András Lászlóffy Aladár Lator László Lázár István Lengyel Balázs Lengyel László Lengyel Péter Litván György Markó Béla Marno János Márton László Mátyás Győző Mészöly Dezső Mészöly Miklós Czeslaw Milosz Molnár Gusztáv Nádas Péter Nagy Gáspár Nagy Pál Orbán Ottó Orosz István Örkény István Pályi András Parancs János Parti Nagy Lajos Pomogáts Béla Radnóti Sándor Rakovszky Zsuzsa Rényi József Tamás Sándor Iván Sándor L. István Sárközy Mátyás Somlyó György Spiró György Szakolczay Lajos Szepesi Attila Szőcs Géza Tandori Dezső Thinsz Géza Thomka Beáta Tillman J. A. Tolnai Ottó Tompa Gábor Tornai József Tóth Gábor Ákos Tóth László Tűz Tamás Utassy József Varga Lajos Márton Vasadi Péter Veress Miklós Vezényi Pál Visky András Zalán Tibor

Írástudók az olvasni tudóknak

HIRDESSEN AZ ÚJ MŰVÉSZET-BEN!

Hirdetése jó kezekbe kerül!
Hirdetési díjtételeinket címére elküldjük!
Új Művészet szerkesztősége
1054 Budapest, Báthori u. 10. VII/707.
Telefon: 131-6702, 111-6650/124 mellék

NYILATKOZAT

A Műcsarnok igazgatója érvénytelennek tekinti a Soros Alapítvány Kortárs Művészeti Központ által az Új Művészet 1993/3. számában megjelentetett pályázati kiírásának a Műcsarnok Palme Házra vonatkozó részét, mivel a kiírás tudta és beleegyezése nélkül jelent meg, s ellenkezik az Új Művészet 1993/2. számában olvasható, a Műcsarnok vezetői elveit és művészettörténeti koncepcióját tartalmazó nyilatkozatával.

SZERDA

TV1

5.28: Műsorismertetés
5.30: Falutévé – munkaügyi tippel, géptippel, növénydoktorral
5.50: Határtól határig
Körzeti percek – Szegedről
Válogatás a körzeti stúdiók híradásaiból (10')
6.00–9.00: Nap-kelte
Reggeli információs magazin
Benne:
6.00 és **7.00: Hírösszefoglaló**
6.40: Reuters
Gazdasági híradó
6.55: Mese
Szerk.: Farkas Zoltán. Műsorvez.: Frei Tamás
9.00–12.00: KÉK
Közéletről, **É**letmódról, **K**ultúráról száz percben
Telefon: 153-1204, 12.00 óráig
Műsorvez.: Fodor János. Fel. szerk.: Varga Ágota – Közélet, Fekete Anna – Életmód, Torma Tamás – Kultúra. Szerk.: Németh Éva. Vez. op.: Oláh Zoltán. Gy.-vez.: Lugosi Károly. Rend.: Márton István. Stúdióvez.: Énekes Zsuzsa
Benne:
9.35: Játék (10')
9.45: Hagenbeckék
Német tévéfilmsorozat (ism. – 52')
XII/6.: **Szerelem és halál**
Az előző epizód tartalmából: Sylvia állapotos. Mivel az orvos megállapította, hogy Christophnak egyelőre nem lehet gyereke, az asszony gyanúba kerül, hogy megcsalta a férjét. Dahlen asszony és fia között csúnya jelenetre kerül sor a Hagenbeck-állatpark javára tett alapítvány miatt. A többmilliós összeg megszabadítja Hagenbeckéket az anyagi nehézségektől és lehetővé teszi a szükséges beruházásokat. A Saskiába szerelmes Tobby komoly érzelmi válságot él át Mallorcán.
(Színlapot lásd: kedd, Tv1 9.45)
11.20: Játék (9')
11.30: Helena
Olasz tévéfilmsorozat
23/18.: **Az emlékekkel tele kalap** (ism. – 30')
A hajdan sikeres táncos-komikus visszatér Rómába, de csak kis lebujokban szerepel, kevés sikerrel. Ráadásul fiatal és pénzéhes felesége is kihasználja, sőt az életére törne. Szerencsére Helena időben vészjeleket ad.
(Színlapot lásd: hétfő, Tv1 11.30)
12.00: Déli harangszó
Időjárás-jelentés
Hírek
12.05: Üzlet délidőben
Gazdasági híradó (15')
Telefonszám: 275-1486
12.20: Képújság
14.55: Műsorismertetés
15.00: Falutévé – munkaügyi tippel, géptippel, növénydoktorral (A reggeli adás ism.)
15.20: Repeta
Történelem (40')
A történelmi Repeta e heti adása a XV. századi török elleni harcokról, a végvári vonal kiépítéséről szól, értékeli Hunyadi János és Mátyás szerepét a hazai és európai históriában. A műsorban a Veres Pálné Gimnázium diákjai és Csorba László tanár úr mellett megszólal Engel Pál és Szakály Ferenc történész is.
Szerk.: Vikol Katalin. Vez. op.: Oláh Zoltán. Gy.-vez.: Szentannai Tibor. Rend.: Szakály István
16.00: Hírek
Időjárás-jelentés
16.05: Gubancok
– avagy csintalan nyelvcsintan (20')
Ebben az adásban megpróbáljuk bemutatni, miként közölhetjük szándékainkat másokkal akkor, ha nem köt össze bennünket közös nyelv.
Közreműk.: a Vörösmarty Gimnázium volt drámatagozatos tanulói.
Műsorvez.: Keresztúri József. Szerk.: Gaál Ferenc. Op.: Kocsis Jenő. Gy.-vez.: Havasi József. Rend.: Tálas Péter
16.25: Reklám
16.30: A kisasszony
Brazil tévéfilmsorozat
170/30. rész (26')
Az előző rész tartalmából: Megrendezik Fátylas Ana bálját. Adelaide jelenléte sok ember figyelmét felkelti. Dimas rejtélyes hatást gyakorol a kisasszonyra. Ana a nyilvánosság előtt leveti a fátylát. Elsőnek Rodolfóval táncol. Aztán Rodolfo felkéri a kisasszonykát, de ő inkább Josét, Coutinho fiát választja.
(Színlapot lásd: kedd, Tv1 16.30)
(Ism.: vasárnap, Tv1 12.40)
16.55: Reklám
17.00–17.50: Kapcsolj be!
17.00: Textilező (15')
Nemezelés
A birka szőre, víz és mozgatás hatására kötőanyag és ragasztó nélkül anyaggá áll össze.
Szerk.: Kovács Zita. Szakértő: Ruttka Andrea. Gy.-vez.: Lakatos György. Rend.: Séres Tamás
17.15: MIZUJS?
– a RANDEVÚ-délelőttről (10')
17.25: Kölyökidő
Kamaszodó kamaszadó (25')
Szerk.-rend.: Takács Vera. Gy.-vez.: Szántó Gábor
Közreműködnek: a Kölykök
17.50: Milyen ház...
A mi házunk!
Építészeti műsor gyerekeknek (15')
A tanyán élő gyerekek életükben először látják meg a városi lakótelepet. Az ott élő gyerekekkel arról vitatkoznak, hogy melyiknek mi az előnye és mi a hátránya.
Szerk.-rend.: Macskássy Katalin. Op.: Tokaji Zoltán. Gy.-vez.: Jobban Ferenc
18.05: RÉS
Rövid, Érdekes, Sikeres (5')
18.10: TS – Nagykarácsony a Budapest Sportcsarnokban (5')
18.15: Üzlet
Gazdasági híradó (10')
Telefonszám: 275-1486
18.25: Reklám
18.30: Zsákbamacska
Vetélkedő (25')
Műsorvez.: Rózsa György
18.55: Reklám
19.00: Telesport (10')
Műsorvez.: Kaplár F. József
19.10: Esti mese
Madárparádé
Szlovák rajzfilmsorozat
VII/2.: **A váratlan vendég** (8')
19.24: Reklám
19.30: Híradó (30')
(Felirat a Teletext 777. old.)
20.00: Reklám
20.15: A szfinx utolsó rejtvénye
Olasz film (1990 – 94')
Írta: Franco Bernini és Angelo Pasquini. Zene: Dario Lucantoni. Fényképezte: Antonio Nardi. Rend.: Daniele Luchetti
Mit tegyünk, ha tévedésből olyan férfiba szeretünk, aki tudni sem akar rólunk? Vagy épp ellenkezőleg, mit csináljunk, ha a szerelmével üldöz valaki, aki iránt semmit sem érzünk? Ezek a megválaszolhatatlan kérdések irányítják a szereplők életét, egyre újabb és újabb bonyodalmakba sodorva őket.
Gloria – Margherita Buy (Vándor Éva), Eolo – Paolo Handel (Gáti Oszkár)
Magyar szöveg: Sára Ágnes. Szinkronrend.: Dezsőffy Rajz Katalin
21.50: Reklám
21.55: (H)arc-képek
Szemadám György műsora (40')
Szemadám György képzőművészeti műsora két művészt – afféle páros képet mutat be a nézőknek. Két olyan embert, akiknek művei ugyan erősen különböznek egymáséitól, ám életútjuk sok hasonlóságot mutat. Ennek első állomása 1957-ben a börtön, ahol megismerkedtek, s ahol addigi életükkel kényszerűen leszámolva megszületett az elhatározás: festeni fognak! A segédmunkáslét mellett autodidakta módon képezve magukat művésszé értek. A képzőművészek mégis elfogadták e két „kívülről jött" embert, a két zavarbaejtően sokoldalú, nyitott, kételyekkel küzdő, de gondolataikat pontosan megfogalmazó művész-értelmiségit. A (H)arc-képek harmincötödik adásában önök Karátsony Gáborral és Kováts Alberttel ismerkedhetnek meg.
Op.: Nádorfi Lajos. Rend.: Soós Árpád
22.35: Reklám
22.40: A falmászó
Svéd tévéfilmsorozat
III/2. rész (60')

(Színlapot lásd: kedd, Tv1 22.40)
23.40: BBC-híradó (20')
24.00: Képújság

TV2

14.55: Képújság
15.00: Műsorajánlat – Időjárás
15.05: Sváb passió
Dokumentumfilm
II/2. rész (52')
Dramaturg: Lázár Guy. Op.: Molnár László. Gy.-vez.: Pákozdy Margit. Rend.: Buglya Sándor
16.00: Van valami értelme?
Francia film (1981 – ism. – 103')
Írta: Jean-Marie Poire és Michel Audiard. Fényképezte: Henri Decaé. Zene: Philippe Sarde. Rend.: Georges Lautner
A humoros történet hőse Gérard, a rokonszenves „bűnöző", aki letartóztatása közben lelép és véletlenül egy bájos újságírónőbe botlik. A fiatal teremtés bírónak nézi őt és a segítségét kéri egy szövevényes ügy leleplezéséhez. Mulatságos kalandjuk Nizza felé viszi őket, amelynek során az „álbíró" két tűz közé kerül...
Julie – Miou-Miou (Nagy-Kálózy Eszter), Louvier – Gérard Lanvin (Rudolf Péter), Közjegyző – Michel Galabru (Dobránszky Zoltán), Daniel – Henri Guybet (Perlaky István)
17.45: Napjaink (10')
17.55: Műsorajánlat – Időjárás
18.00–18.45: Körzeti stúdiók műsora
Benne:
18.00: Körzeti híradók (13')
Budapest Telefon: 132-9329
Debrecen Telefon/fax: 52-412-035
Pécs Telefon: 72-410-533
Szeged Telefon/fax: 62-480-524
Szombathely Telefon: 94-311-066
18.13: Magyarország ma
Cigánykérdés (32')
A Szegedi Körzeti Stúdió műsora
Az elmúlt fél évben cigányok és magyarok csaptak össze Kétegyházán, Szentetornyán és Mezőkovácsházán. Legtöbb esetben egy-egy cigánycsalád tartotta rettegésben a falut vagy a városrészt. A cigányság becsületes nagy többsége elítéli a megzabolázhatatlan családokat. Lehet-e és hogyan ezekkel a családokkal szót érteni?
Szerk.: Bubryák István. Műsorvez.: Pikó András. Rip.: Gáspár Mónika, Exterde Tibor, Gajdos Imre. Stúdióvez.: Bán János
18.45: Zöldpötty (15')
19.00: Reklám
19.05: Tévé másfél
Szórakoztató összeállítás (40')

Közreműk.: Maksa Zoltán, Ayala, Walla Ervin, Wéber Tamás, Orbán Sándor, Éles István, **Bach Szilvia,** Ihos József, Galla Miklós
Szerk.: Bánki Iván. Vez. op.: Marczali László. Gy.-vez.: Barta István. Rend.: Szilágyi András
19.45: Ma éjjel táncolnék...
A My fair Lady a Nemzetiben
Részletek Loewe musicaljének előadásából (40')
Közreműk.: Agárdi Gábor, Bács Ferenc, Fonyó Barbara, G. Dénes György, Lukács Margit, Sinkovits Imre, Sík Ferenc
Szerk.: Nemlaha György. Op.: Bogdán László. Gy.-vez.: Herczog Marianne. Rend.: Zilahy Tamás

ZSÁKBAMACSKA JÁTÉK

Hány Lucifer talált gazdára a mai (dec. 14.) játékban? Vágja ki és küldje vissza a szelvényt a Zsákbamacska címére: 1519 Bp. Pf. 333.

Név:_____

Cím:_____

A helyes megfejtések beküldői között hetente öt darab Lucifert sorsolunk ki
Beküldési határidő: december 19. A nyertesek nevét a **3.** lapszámunkban közöljük.

Írja be a nyertes számot!

17.10: Mágnes
Fazon
Mit, hol, kivel, hogyan?
Divathóbortok, őrültek, városrészek és kocsmák, autó-motor, hobbi. Ami a levegőben van
Szerkesztő: Visy László. A mikrofonnál: Fábry Sándor
17.57: Reklám
17.59: Technikai szünet

18.00: Kamasz-panasz
benne: **Hiányjel**
Szerkesztő-műsorvezető: Martos Eta
☎: 18.00–19.00-ig 138-7400. Üzenetrögzítő éjjel-nappal: 138-7973

18.30: Drogambulancia
Szerkesztő: Molnár Tamás
☎: adás idején 138-7200. Üzenetrögzítő: 138-7973

19.00: Hírek. Időjárás

19.03: Állomáskereső

19.05: Mozimagazin
A mikrofonnál: Bárdos András. Szerkesztő: Divéky István
A tervezett tartalomból: Egy új filmfolyóirat: Biciklitolvaj – Forrest Gump: Tom Hanks újabb Oscar-díja? – Forrest Gump: Az év filmzenelemeze – Karácsonyi mozik

20.00: Rádiószínház
A szabadulóművész
Gyárfás Endre hangjátéka
Vénczel – Balkay Géza, Violetta – Ráckevei Anna, Direktor – Méhes László, Bohóc – Benedek Miklós
A hangfelvételt Kónya Csaba és Kakó Gyula készítette. Zenei munkatárs: Demjén Erzsébet. Dramaturg: Sződy Szilárd. Rendező: Tasnádi Márton (1993)

20.30: Sa-rock
Km. Nyeső és Sólyom Tamás
Szerkesztő: Csiba Lajos

21.00: Hírpercek

21.15: Mindenütt zene!
Máder László műsora

21.45: Jazzmelódiák
Csányi Attila műsora
Műsorvezető: Bérczy Krisztina

22.15: Sok hűhó
Minden ami belefér! – 45 percbe
Csevej
Szilágyi János műsora
(Ism. holnap, P. 9.15)

23.00: Hírek

23.03: Sporthíradó
Szerkesztő: Földy Attila

23.10: Záróra
Mr. Funky és társai
Deseő Csaba műsora
Munkatárs: Duba Szilvia
☎: állandó üzenetrögzítő 138-8555
0.15: Magyar és idegen nyelvű vízjelzőszolgálat
(csak középhullámon)

Éjszaka

A Kossuth rádió 540 kHz-es frekvenciáján a középhullámú sávban és a Petőfi rádió URH-hálózatán Bemondó: Szilágyi Zoltán
☎: állandó üzenetrögzítő 138-8555
Óránként: Hírek. Időjárás
0.15: Politikus éjszaka
László József, Kert Attila és Szombathy Pál műsora
4.03: Csárdásmuzsika

Bartók, 14.05

E. T. A. Hoffmann

BARTÓK

A frekvencia-táblázat a hétfői műsornál található

6.00: Muzsikáló reggel
Műsorvezető: Petrányi Judit. Bemondó: G. Mezei Mária. Szerkesztő: Magyar Kornél
A zenei kínálatból: Leopold Stokowski vezényel – Chabrier négykezes zongoradarabjaiból – Az English Concert játszik – Midori hegedül – A King's Singers angol madrigálokat énekel – Kis háromgarasos zene
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00: Hírek. Időjárás. – Kulturális lapszemle kb. 6.50: Nyelvészervek
Nádasdy Ádám rovata

9.00: Műsorajánlat

9.05: Pódium
Kertész István vezényel
1. Schubert: Nyitány olasz stílusban (Bécsi Filharmonikus Zenekar) (8 p.), 2. Dvořák: VI. szimfónia (Londoni Szimfonikus Zenekar) (47 p.)

10.00: Hírek. Időjárás

10.05: Talált tárgy
Takáts József beszélget Kunszt György építésszel
Km. Rajkai Zoltán
Szerkesztő: Palotás Ágnes. Rendező: Simonyi János
Az Irodalmi Szerkesztőség új műsorának első beszélgetésében mai építészeti irányzatokról, divatokról, vitákról esik szó, s olyan manapság – a művészetről folyó diskurzusokban – minden nap felmerülő fogalmakról, eszmékről, mint a posztmodern és a dekonstruktivizmus
Talált tárgy – 50 perc a mai művészet, irodalom és társadalmi gondolkodás jelenségeiről. Az Irodalmi Szerkesztőség új beszélgetőműsorában Takáts József minden alkalommal más beszélgetőpartnert faggat aktuális szellemi irányzatokról, divatos fogalmakról, híressé vált vitákról, uralkodó eszmékről, amelyek az irodalom, a művészet és a társadalomról való gondolkodás szélesebb értelemben vett területein jelentkeztek. Így tehát hol író, hol filozófus, hol építész, hol pszichológus, hol történész (és így tovább) lesz a műsor vendége. Mit jelent az a sokszor elhangzó kijelentés, hogy posztmodern korban élünk? Miért fut be sok irodalomtudós regényírói karriert is a világirodalomban? Milyen az élet egy metropoliszban? Hogyan olvassuk ma az Antikrisztus című művet? Milyen az Európa-ellenes történetírás? Meg kell-e szabadulnunk minden társadalmi kötelektől ahhoz, hogy szabadok legyünk? Ilyen kérdések tucatjai merülnek fel majd a Talált tárgy **című beszélgetéssorozat minden darabjában**

10.58: Operaslágerek
Szerkesztő: Kertész Iván
(Részletes műsor az 51. oldalon)

11.40: Országok, tájak zenéje
India
Ravi Shankar szitározik
Kozma András összeállítása

12.00: Hírek. Időjárás

12.05: Hangverseny délidőben
Diplomahangversenyek – 1994.
Kádár István hegedül
Km. Kusay Husszein – gordonka, Morzsa Oszkár – zongora
A művésszel Ménes Aranka beszélget
(Részletes műsor az 51. oldalon)
(Zeneakadémia kisterem, 1994. május 14.)

13.38: Decsényi János: Jelenetek a magyar lovagkorból
(Magyar Honvédség Központi Zenekara, szólót énekel: Csengery Adrienne, vez. Marosi László)

14.00: Hírek. Időjárás

14.05: E. T. A. Hoffmann: Murr Kandúr életszemlélete, valamint jelenetek Johannes Kreisler karmester életéből
Fordította: Szabó Ede. Rádióra alkalmazta és rendezte: Zoltán Gábor
Murr Kandúr – Kaszás Gergő, Kreisler karmester – Kulka János, Ábrahám mester – Gábor Miklós, Hedviga – Varga Mária, Júlia – Fazekas Zsuzsa, Benzonné – Bodnár Erika, Herceg – Dobák Lajos, Ignaz – Méhes László, Orvos – Barbinek Péter, Főkomornyik – Imre István, Apát – Miklósy György, Hilarius – Sipos András, Bemondó – Ulbrich András
Zene Darvas Ferenc. Zenei munkatárs: Szendrői Sándor. Dramaturg: Vágó Péter (1992)
(IV/4. rész: holnap, B. 14.05)

15.05: Zenekari muzsika
(Részletes műsor az 51. oldalon)

16.00: Hírek. Időjárás

16.05: Anneliese Rothenberger és Hermann Prey operafelvételeiből
(Részletes műsor az 51. oldalon)

16.40: Hitélet és történelem
Egyházi ünnepek – társadalmi szokások
Marót Miklós irodalomtörténésszel beszélget Varró Barna
Szerkesztő: Rapcsányi László

17.00: Hangadó
Ötven perc zenekedvelőknek
Felelős szerkesztő: Alföldy Boruss István. Szerkesztő-műsorvezető: Magyar Kornél
A tartalomból: A Zeneakadémia aranydiplomása: Vermes Mária – KOTA-TÁR, Kovács Mária rovata – Hutyra Albin könyvajánlata – Bemutatjuk a Claviaton műhelyt – Maklári József a Kóruspódium Évadzáró hangversenyeiről – Holland karnagy tapasztalatai a magyar fúvósok között

17.50: Ez van! – irodalmi értesítő
Jósvai Lídia összeállítása a *Café Babel* című folyóirat férfi–nő számáról

18.00: Hírek. Időjárás

18.05: A magyar zene évszázadai
Kodály és a magyar népdal
Bónis Ferenc műsora
Kodály születésnapjának tiszteletére hangzik el a műsor: azt a sokszálú kapcsolatot mutatja meg, amely századunk zenéjének klasszikus mesterét a magyar népdalhoz fűzte. A népzene nem csupán témaanyag volt számára, hanem ihletforrás is, egy nagyszabású szociális programnak és egy, a teljes nemzetnek szánt zenei nyelv alapja. A műsorban felhangzanak egyszerű népdalharmonizációk, bonyolultabb népdal-jelenetek, részletek egy, teljes egészében népdalra épülő daljátékból és szimfonikus művekből – melyekben a népdal már csak a zenei és gondolati variálásnak alapja, vagy amelyben eredeti népdal már nem is hallható, a kompozíció, mégis a népi dallamosság nyelvén szólal meg

19.35: Vonós kamarazene
(Részletes műsor az 51. oldalon)

20.00: A Berlini Filharmonikus Zenekar hangversenye
Vez. Mark Wigglesworth
1. Britten: Sinfonia da requiem op. 20., 2. Sosztakovics: V. szimfónia
(A Berlini Filharmónia Nagyterme, 1994. november 9.)
20.22–20.27: Hírek. Időjárás
20.27–20.42: Miért szép?
Nemes Nagy Ágnes *Ekhnáton az égben* című verséről Lator László és a szerkesztő, Albert Zsuzsa beszélget
Km. Margitai Ági. Rendező: Dobai Vilmos

21.40: Altáriák
1. Meyerbeer: A próféta – Fides románca, IV. felv. (Hamari Júlia), 2. Rossini: Tankréd – Tankréd áriája, I. felv. (Marilyn Horne), 3. Verdi: Az álarcosbál – Ulrica áriája, I. felv. (Grace Bumbry), 4. Cilea: Adriana Lecouvreur – A hercegnő áriája, II. felv. (Buday-Batky Lívia)

22.00: Hírek. Időjárás

22.05: Zene korabeli hangszereken
(Részletes műsor az 51. oldalon)

23.00: Rádiószínház
Ha itthon maradnál
Szakonyi Károly jelenete
A férfi – Rudolf Péter, A nő – Nagy-Kálózy Eszter
Zenei munkatárs: Takáts György. A hangfelvételt Cornides Tamás és Váli Mariann készítette. Dramaturg: Kopányi György. Rádióra alkalmazta és rendezte Sződy Szilárd
(A július 13-ai adás ism.)

23.31: Jazz
A World Saxophone Quartet felvételeiből
Az együttes tagjai: Julius Hemphill – alt, Oliver Lake – alt- és szoprán, David Murray – tenor, Hamiet Bluiett – baritonszaxofon
Szerkesztő: Blum József

24.00: Hírek. Időjárás. Szózat

0.05: Századunk zenéje
Az Egyesült Államok művészete
A Bostoni Rádió sorozata
A Huszonegyedik Század Vonószenekara játszik
Vez. Günther Schuller
Bevezető szöveg: Decsényi János
1. Schönberg: Megdicsőült éj, 2. Babbitt: Megdicsőült hangok, 3. Honegger: II. szimfónia

1.30: Hegedűs Mónika fuvolázik
1. Reinecke: Undine szonáta (zongorán km. Hegedűs Endre), 2. Briccialdi: Velencei karnevál (zongorán km. Szabóky Márta)

2.00: Hírek. Időjárás

2.03–5.50: Az éjszaka zenéje

3 és 3/4 óra klasszikus muzsika
Szerkesztő: Schubert Ferenc
2.03: Händel: Tűzijáték-szvit, **2.22:** Mozart: Ha nem hiszel szavamnak – hangversenyária K. 295., **2.36:** Bedrich Divis Weber: F-dúr szextett, **2.53:** Liszt: Hungaria – szimfonikus költemény, **3.15:** Verdi: A trubadúr – balettzene, **3.38:** Csajkovszkij: esz-moll vonósnégyes, **4.14:** de Falla: A bűvös szerelem – balett-szvit, **4.42:** Bruckner: VII. szimfónia

Bartók, 16.40

Marót Miklós

Kunszt György

Lírai forradalom?

Vasy Géza: Sors és irodalom

Az elmúlt ötven év magyar lírájából azt a vonulatot elemzi a szerző, melyet nép-nemzetinek szokás nevezni. Kormos Istvántól Kiss Annáig Nagy Lászlóról, Simon Istvánról, Juhász Ferencről, Fodor Andrásról, Csoóri Sándorról, Bertók Lászlóról, Buda Ferencről olvashatunk könyvében.

Vasy Géza gondolati szintézisét az *Értékek és közvetítők*, s a *Magyar líra tegnap és ma* című tanulmányaiban fogalmazza meg. Szól a társadalmi változások és az irodalmi korszakhatárok viszonyáról, arról, hogy történelmi dátumokhoz igazodik-e az irodalom tartalmi és formai iránya és fogadtatása? Nem feltétlenül. Mint, ahogy Vas István mondta 1945-ben: „semmi okunk, kedvünk mást folytatni, mint amit elkezdtünk." Vasy a mai korszakról is efféle bölcsességet föltételez, azt várja el, hogy az irodalom folytassa minden eddigi nemes törekvését. Gyakran az irodalom változása megelőzi a társadalomét, hogy aztán a társadalom következtében újra változzon. Úgy látja többekkel együtt, a legutóbbi határvonal a hetvenes évek végén, nyolcvanas évek elején húzható meg Nagy László, Pilinszky, Illyés befejezett életműve után. Előbb 1953/54 jelentett igazi változást, akkor kezdődött Juhász Ferenc *Tékozló ország*, Nagy László *Gyöngyszoknya*, Pilinszky *Apokrif* című költeményeiben, amit ma sokan megkérdőjeleznek az egész magyar irodalom jogos és jogtalan átértékelése nyomán.

Eszerint két alapvető változást jelölhet meg a tárgyalt ötven év alatt. Mértéke az a két evidencia, hogy: „Számomra a műalkotások legfőbb és legfontosabb mértékét az adja, hogy képesek tartósan esztétikailag megformált hatást gyakorolni az emberi és a nemzeti tudatra." „A kritikus nem születik, hanem felnevelődik. Sok minden hathat rá, de soha nem lehet igazi szakmabeli, ha nincs saját értékrendje."

Vasyé nem egyezik a mostani divatos hangsúlyokkal, mert elsősorban az értékszeretet inspirálja, és minden kizárólagosságtól távoli. Ám, megkérdezhetnénk tartalma okán, nem kizárólagosság-e az, hogy mégis egyetlen vonulattal foglalkozik? Célja az értékvédelem. Mert most ez az úgynevezett népnemzeti, sorskérdésekből fakadó irodalom szégyenteljesen leértékelt, néha már csúfondárosan említődik. Látja, látjuk: „Az irodalmi folyóiratok egyre inkább csak arra szorítkoznak, hogy csak a divat hullámán lebegő művekkel és alkotóikkal foglalkozzanak. Egyrészt az elhallgatott értékek, másrészt az értékalkotás képességének a kisajátítása a jellemző."

Kötelességének tartja fölmutatni azokat, akik az irodalmi köztudatból kiszorítódni látszanak. Számára nem a *vagy*, hanem az *és* a fontos; Petőfi és Arany, Ady és Babits, Illyés és József Attila és Szabó Lőrinc, hiszen a vagylagosság mindenkor hamisít. Bosszantó gőg, ha a magyar költészet történelmi vonulatával úgy bánnak egyesek, mint Szabolcskával a nyugatosok. Alig jut a mai hangadó kritikusok eszébe, hogy ez az irányzat a múlt századi állapotához képest többféle módon is megújította magát már 1953-tól többek közt Juhász Ferenc, Nagy László, Kormos István, Simon István, Fodor András, Csoóri Sándor költészetében. S az a Hatvany Lajos kiáltott ecce poétát a Tékozló ország olvasása közben, aki Ady és József Attila nagyságát fölfedezte, az a Kassák üdvözölte örömmel, aki a magyar avangard és a lírai hosszú vers hazai teremtője volt. S a vitathatatlan érzékű Németh László a magyar ritmus folytató újítójaként fogadta Nagy László verseit. Ez az irányzat sohasem volt modor jelentős alkotóiban, hanem egy világ és irodalomszemléleti mód. Észre kell venni azt is, hogy újabb képviselői érzékenyen válaszolnak a világ és a líra változásaira.

Nem szerencsés, ha ezt a költészetet csak az elmélet és a világirodalom felől közelítik meg, kihagyva a magyar jellegzetességeket, a nyelv természetét, a képszerűséget, s a benne rejlő sokféle, sajátos ritmusosságot. Szinte dogmává merevült, hogy a sorsihletésű költészet korszerűtlen, s egy kis országnak, s kis nyelvének csak provinciális hagyománya lehet. Vasy Apollinaire-el vallja: „Elítélem a hagyomány s a lelemény e hosszú vad vitáját / A Kaland és a Rend pörpatvarát". Mert „Amennyiben a társadalomnak szüksége van az irodalomra, nem általában a klasszicizáló vagy modernista irodalomra van szüksége a modern korban, hanem talán éppen kettőjük hullámmozgására."

Közelítése nem teoretikus, prekoncepciós, a művekből következtet többféle módon. Kormos István pályaképét az időbeli termés egy-egy darabjára fűzi föl. Nagy László *József Attila!* című versét elemezve mutatja ki a társadalmi, erkölcsi, esztétikai rokonságot, s innen hivatkozik Csontváryról, Bartókról, Adyról, Petőfiről szóló, a magyar költői létről valló költeményeire. A *Krónika-töredék* című naplóból is ezt támasztja alá: „Én elsősorban emberi költőnek tudom és érzem magam. De a nyelv, a sors, a gond köt ehhez a hazához, néphez. S ha van erőm olykor, s van lehetőségem: kiállok érte. Vajjon szégyelnem kell ezt?"

Mégis a lírai forradalom, s az ahhoz való viszonyulás érdekli leginkább, melyet legnyilvánvalóbban Juhász Ferenc *Tékozló országa*, s az a dantei lépték határoz meg, amit Nagy László is céljának szabott: „kellenek e bajos földre / újra a dantei léptek / melyek poklot és menynyet / és mindent lemérnek." Ami az időből akkor különböző okokból ki- és lemaradók vagy később indulók munkásságát is meghatározza. Mert ezután nem lehet már úgy írni, mint azelőtt. Ez az akarat és parancs Kormos egyetlen versének változatain is tettenérhető. Vasy Géza kimutatja, az 1943-as megjelenésű *Nincstelen János énekéből* hogyan lett az 1947-es *Dülöngélünk* kötetben *Mit is akart Dózsa*, s az 1971-es *Szegény Yorick*-ban *Karcos torokkal*. Vagyis a népi szürrealizmusból dózsás aktualitás, majd a pályakorrekció által általános emberi. Kormos éppen az ötvenes-hatvanas években hallgatott, mégis akkor érlelődött meg a

Magyarul gondolkodni

Kunszt György: A hagyomány jövője — Prolegomena Feljegyzések a Hagyomány Jövőjéhez

Nemcsak a heideggeri „Was heisst denken?" kérdésének egyszerű magyarra fordítása a feladata annak a magyarul gondolkodó bölcselőnek, aki honi nyelvünkön kívánja kifejezni létproblémáink szerteágazó sokaságát. De olyan speciálisan ránk jellemző kulturális tradícióval kell szembenéznie, ahol a filozófikus gondolkodásnak ugyan volt hagyománya, de magának a filozófiának a létjogosultsága többnyire vitatott volt. S ha ehhez még hozzávesszük azt, hogy általános bölcseleti és tradícióértelmezési horizontokat is szükséges figyelembe venni, ha a globális korkérdések megfogalmazása a tét, akkor nem csekély feladat lajstromát szemlélhetjük.

Kunszt György írásai — mind a *Prolegomena* átfogó panorámája, mind a *Feljegyzések* műhelytitkai — az előzőekben vázolt kérdésfeltevések lehetséges válaszait célozzák meg. Érdemes néhány kiinduló feltételt felidéznünk. Jaspers létértelmezése az egyik alappillér, aminek értelmében az Istennel szövetségbe lépő ember még megsemmisítő balszerencsében is Isten oltalma alatt érzi magát. Az egzisztenciális Istenélmény összekapcsolása mindvégig jelen van, s döntően befolyásolja szerzőnk kérdésfeltevését. Legyen szó Nietzsche nihilizmusfogalmáról, Heidegger religiózus nyelvi meghatározottságáról vagy a kiotói iskola európai nihilizmus-interpretációjáról.

Ehhez a problémakörhöz szervesen illeszkedik Ebner recepciójának és Szabó Lajos gondolkodói útjának egybevetése. Aminek keretében az ebneri pneumatológia alapszavai — az Én, Te és a Szeretet —, éppúgy beépülnek a hagyomány jövőjébe, mint Szabó Lajos nyelvmatézise és komplex gondolkodói pályájának megidézése. Szabó Lajos szemináriumának pszichológiai, közgazdaságtani, egzisztencialista vonzatai, a halmazelméletkritika, nyelvmatézis koncepció és történelemfelfogás értelmezései egyaránt azt a kérdéskört járják körül, hogy milyen tudományos kategóriák segíthetnek hozzá bennünket az alapproblémák megértéséhez. S Szabó Lajos recepciója kapcsán érdemes két dolgot is kiemelnünk. Egyfelől azt a széleskörű és interdiszciplináris problémaérzékenységet, amit Kunszt György is magáévá tett, másfelől a hazai tradíciók kutatásának szüntelen igényét. Ez utóbbi hozadékot nem méltányolhatjuk eléggé. Szabó Lajos gondolkodásáról szólva Kunszt mintegy összefoglalja azokat a jelentőségteljes fordulópontokat, amelyek meghatározták a magyar filozófia századbeli kifutásait. Kezdve Marx kritikai áttekintésétől, a kapcsolódások felmérésén át (Nietzsche, Kierkegaard, Heidegger, Buber, Ebner, Rozenzweig) a misztikusok hozadékáig, illetve a honi gondolkodók jelentőségéig, érzékenységük felidézéséig (Fülep, Tábor, Zalai, Schmitt, Hamvas).

S az is figyelemre méltó Kunszt kritikai méltatásaiban, hogy olyan elfeledett értékekre hívja föl figyelmünket, amelyek nagymértékben hozzájárulhatnak századunk globális kérdésfeltevéseinek sajátságosan regionális megértéséhez. Mert nem pusztán századunk gondolkodóinak, magyarul gondolkodó auktorainak a művei ismeretlenek javarészt, de az elmúlt századok bölcseleti törekvései is jórészt a feledés homályába merültek. Ezen valamelyest segített Hanák Tibor Elfelejtett reneszánszának a megjelentetése vagy a Pannon Panteon sorozatában napvilágot látott Galagonya magyarok és Elmész kötetei, azonban a szemléletbeli változásra még jócskán várnunk kell. S itt elég, ha csak a pedagógiai adaptáció kérdése vagy a tudományos-kritikai feldolgozás állapota jut eszünkbe.

Kunszt György nemcsak az egzisztenciálfilozófia és a magyar szellemi élet prominens alkotóinak recepciója révén válthat ki belőlünk elismerést, de az is nyilvánvaló, hogy a már említett Szabó Lajos-i örökséget, alkotó módon továbbépítette. Csak néhány alaptémát említek. Az építészet komplex tárgyköre: La Corbusier szakrális épületei, a dekonstruktivista építészet; a posztmodern kondíciók sajátosságai: Deleuze és Guattari szkizoanalízise és nomadológiája; a modern japán filozófia és a kiotói iskola egyaránt a széleskörű tájékozódás és rendkívüli érzékenység dokumentumai.

Ezt narrálják a Feljegyzések hívószavai és gondolattöredékei. A kis könyv, ami a Tatán megjelenő Alléefüzetek első darabja, bepillantást enged azokba a gondolatkísérletekbe, amelyek az elmúlt évtizedekben döntően meghatározták Kunszt György szellemi-kulturális érdeklődését. Nézzünk egy rövid névsorolvasást: Phaidón, János-evangélium, Bhagavad-gíta, Tao-Te-King, Kierkegaard, Dosztojevszkij, Nietzsche, Ady, Anselmus, Eckehart, Baader, Ebner, Buddha, Marx, Széchenyi, Petőfi. A különböző hagyományok fő vonalainak jellegzetes képviselői jelzik azokat a szempontokat, amelyeknek alkotó újraértelmezése lehetőséget biztosíthat egy merőben más természetű világnézet kimunkálására. A könyv így nem pusztán egy munkanapló töredékes formájaként fogható fel, de a rekonstruálandó és kidolgozandó témakörök jegyzékeként, reflexiók soraként. S nagyon szerencsés, hogy mindez napvilágot látott. Mert míg a *Prolegomena* átfogó és kidolgozott formában jelezte a problémák mélységét és a lehetséges továbblépés elemeit, addig a *Feljegyzések* kitöltetlen helyei mintegy kényszerítik az olvasót a kérdések más irányú megfogalmazására és más természetű válaszok kimunkálására.

A rencenzió címében feltett kérdésre, hogy „Mit jelent magyarul gondolkodni?" egyféle választ biztosan kaphatunk Kunszt György két könyvét áttanulmányozva. Elsősorban az értékek regisztrálása, bemutatása és egybehangolása lehet a gondolkodás feladata, s ezt lehet úgy művelni, hogy közben mindvégig tudjuk, kitekintéseink után hazaérkezünk. *(Pannon Panteon, Comitatus 1995. Veszprém; Alléefüzetek 1. Tata, 1995.)*

Bohár András

Kunst József 15, 62 - 63 vobrán
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

KUNST József szobrász

mintázta Lotz Vázlatai alapján Hentsch Ignác műhelyében
az épületet díszítő szobrokat 1873/1874

DÉRY Attila: Adalékok az ún. Kecskeméti ház történetéhez. = Műemlékvédelmi Szemle, 1991.2.

42.p.

la, *Nagy* István, *Gulácsy* Lajos, *Derkovits* Gyula, *Ab*
élők közül *Csók* István, *Koszta* József, *Réti* István, *R*
Béla, *Márffy* Ödön, *Basch* Andor, *Perlrott Csaba* V
János, *Berény* Róbert, *Bernáth* Aurél, *Szobotka* In
Diener-Dénes Rudolf, *Hrabéczy* Ernő, *Dési Huber*
Pál, *Novotny* Emil Róbert, *Paizs* Jenő, *Mattioni* Esz
Endre, *Szabados* Jenő, *Iván* Szilárd és *Szentiványi* L
pedig *Stróbl* Alajos, *Vedres* Márk, *Beck* Ö. Fülöp,
gyessy Ferenc, *Ferenczy* Béni, *Pátzay* Pál, *Bokros B*
Tibor és *Schaár* Erzsébet szobraira hívjuk fel a figy

E szép jubileumi kiállítás megnyításával egy idő
sában és dr. *Zakariás* G. Sándor szerkesztésében
gyönyörű kiállítású album, *Kopp* Jenő másfél évszá
tanulmányával. Harminchárom nagyon jól sikerü
színnyomatú, egypár, valószínűleg szándékos botlá
legszebb festményeiről készült. Öröm végiglapozni
öröm Kopp Jenő tanulmányait elolvasni. Kedvünk
sok nyelvtani hiba, a magyartalan szófűzés és szóre
egymástól és homályos, képszerűtlen hasonlat folyt
hogy mit is akar az író mondani. Tanulmányának ma
szetünk alakulásának, fejlődésének rajza szakadoz
minduntalan elébevág későbbi eseményeknek, fejte
megint visszazökken, s újból felveszi az elejtett fon
mondjam rendezési bizonytalanság megzavarja a h
egyébként minden soron érződik, hogy Kopp jól is
ról, *Székely* Bertalanról és *Munkácsy* Mihályról írot
portréja pedig jó összefoglalása *Kállai* Ernő mono
ingadozóvá válik, ahogy a ma művészetéhez közelé

Kürt Ernő

a képzőművészeti főiskola hallgatója 1943-ra szóló ösztöndíjat kapott.

Esti Ujság
1943. jul. 19.

Gyakorlat. (Szalmai vm.)

1. Ref. templom Kapcsolat és kapcsolódó alaprajz mellett. Méret nélkül. Jonrajz. Nagy. 44 x 35

2. Nyaralóház földszinti alaprajza

3. Nyaralóház. alaprajza Méret. 1:100 Ceruza. Szalmapapír papíron, Nagy. 35 x 20

4. Nyaralóház. a, alaprajz, b, nyugati homlokzat c, északi nézet, d, hajópárkánytagozatok Méret. 1:100 Szalmapapír papíron, Nagy. 50 x 44

5. Nyaralóház. Nyugati homlokzat. Méret 1:100 mint előbb. Szalmapapír papíron. Nagy. 35 x 18

6. Nyaralóház. Délihomlokzat Méret előbbi Nagy. 44 x 25

KUNST, Johann aranyozó

Bozgorló, tartósítópalack 1764

Ars 1996/1-3. 231.

A templom hatalmas nyugati tornya alatt két XVII

Ág. hitv. ev. templom

1. Két óngyertyatartó, WW bélyeggel.

Augustanae conf. Ecclae. Zolim Lipcse. Obtuulit 1791.

Községházán

1. Zászló 1678-ból.
2. Két lábbilincs.
3. Egy rossz pisztoly, kovás.
4. Egy jó pisztoly, kovás.
5. Pacificale rézből, rokokó.

Kunszt Johann

Kunstgärtner, geb. 19. März 1831 in Losonc, besuchte die Handelsschule und befasste sich in seinen Mussestunden mit dem Studium der Botanik und der Gartenbaukunde, über die er auch in der Fachpresse Deutschlands interessante Studien veröffentlichte. Er ist ein fleissiger Mitarbeiter der Fachzeitschriften und Tageblätter.

Krück II 110. l.

HORVÁTH BÉLA: **CSONTBERAKÁSOS AJTÓS FALITÜKÖR**

HORVÁTH BÉLA: **FÉMBERAKÁSOS ÁCSOLT LÁDIKA**

TÁMOGATÓK:

GÖDÖLLŐ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIAE
„KARÁCSONY SÁNDOR EMLÉKÉRE"
SZAKALAPÍTVÁNY

Raiffeisen Bank

A GYAPJÚSZŐNYEGEK ÉS A HÍMZÉSEK
KIVITELEZÉSÉBEN RÉSZT VETTEK:

BÉCSNÉ DR. VÍGH ROZÁLIA
DÉRI MIHÁLYNÉ
DUDÁS FERENCNÉ
HÁMORI JÁNOSNÉ
DR. KATONA GÁBORNÉ
SZATMÁRY BÉLÁNÉ

AZ ALKOTÓ KÖSZÖNI MUNKÁJUKAT.

RENDEZŐK:

KECSKÉS JÓZSEF ÉS **SERES IMRE**
A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT MUNKATÁRSAI

GÖDÖLLŐI GALÉRIA
PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

2100 GÖDÖLLŐ, SZABADSÁG ÚT 6.
TEL.: 28/420-977
FAX: 28/420-978

CÍMOLDAL:

KUNSZT VERONIKA: **CSÁNGÓ FESTÉKES** PADLÓSZŐNYEG
HORVÁTH BÉLA: **PÁVA** - FÉMBERAKÁSOS, ÖNÖNTÉSES FALIKÉP

1999.
AUGUSZTUS 14 - SZEPTEMBER 19.

KUNSZT VERONIKA

SZÖVŐ-HÍMZŐ NÉPI IPARMŰVÉSZ

HORVÁTH BÉLA

FARAGÓ, A NÉPMŰVÉSZET MESTERE

KIÁLLÍTÁSA

GÖDÖLLŐI GALÉRIA

KUNSZT VERONIKA: BOGOS VAGY BORZAS **GYAPJÚ FALISZŐNYEG**

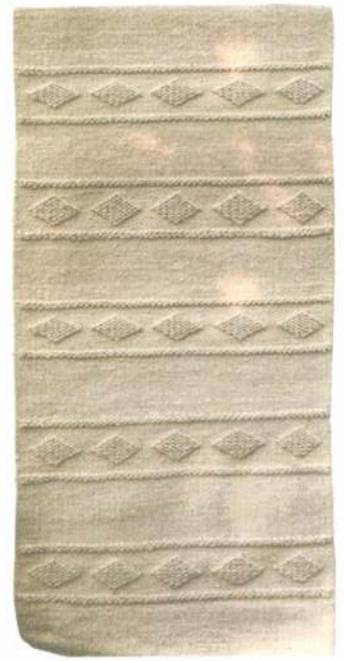

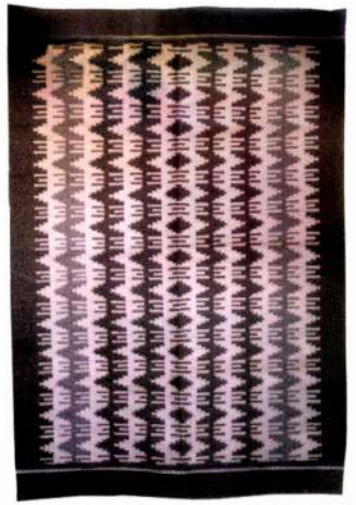

KUNSZT VERONIKA: **SZÉKELY FESTÉKES** FARKASFOGAS PADLÓSZŐNYEG

A
GÖDÖLLŐI REMSEY JENŐ MŰVÉSZETI EGYESÜLET
ÉS A
GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

1999. AUGUSZTUS 14-ÉN (SZOMBAT) 17 ÓRÁRA

KUNSZT VERONIKA

SZÖVŐ-HÍMZŐ NÉPI IPARMŰVÉSZ

ÉS

HORVÁTH BÉLA

FARAGÓ, A NÉPMŰVÉSZET MESTERE

KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÓJÁRA

A GÖDÖLLŐI GALÉRIÁBA

MEGNYITJA:
DR. BÁNSZKY PÁL
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:
KISS GERGELY MÁRTON
A NÉPMŰVÉSZET IFJÚ MESTERE

MEGTEKINTHETŐ:
1999. SZEPTEMBER 19-IG HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL
MINDEN NAP 10-18 ÓRÁIG

KUNSZT VERONIKA
SZÖVŐ-HÍMZŐ NÉPI IPARMŰVÉSZ

„Gödöllőn születtem, azóta is itt élek és dolgozom. A népművészetbe - úgymond - beleszülettem. Kézügyességemet a szép látásával együtt szüleimtől örököltem. Mindig érdekeltek és tetszettek azok a ruhák és kézimunkák, amelyek nagyanyám sublótjából kerültek elő: a csodálatos, fehér hímzésű hánglis kendők, terítők és az egyszerű, vászonból készített ingek, az ágyat díszítő kivetett párnák. Egy nagyszerű, emberileg is kiváló tanítómnak köszönhetem, hogy a népművészet igaz értékeire rácsodálkozhattam. Később, az 1970-es évek közepétől az élő népművészet jeles alkotóitól, szakembereitől tanulhattam sokat.
Munkáimban a gyökerekhez, a hagyományokhoz nyúlok vissza: a népművészet szellemiségének megfelelően a célszerűség és a szépség összhangjának megteremtésén munkálkodom.
Évek óta a magyar népi hímzett textilek közül az erdélyi és a rábaközi gyapjú-, a palóc és a Galga menti pamuthímzések, valamint a székely festékes gyapjúszőnyegek feldolgozása foglalkoztat."

KUNSZT VERONIKA: **SZÉKELY FESTÉKES** GYERTYÁS, ROZETTÁS PADLÓSZŐNYEG

FONTOSABB EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

1983 Gödöllői Galéria
1983 Székely Bertalan Emlékünnepség, Szada
1984 Általános Iskola, Kerepestarcsa
1986 Gödöllői Galéria
1988 Gödöllői Galéria
(közös kiállítás Bíró Sándor fazekassal és Császi Ferenc fafaragóval)
1989 Falumúzeum, Nagytarcsa
1989 Dózsa Művelődési Központ, Budapest
1990 Mányoki kiállítóterem, Szokolya
1995 Városháza, Gödöllő
1998 Kiss Pál Múzeum, Tiszafüred

FONTOSABB CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK - DÍJAK

1979 Amatőr népművészek kiállítása, Dunaújváros **I. díj**
1979 IV. Országos Népművészeti Kiállítás, Nyíregyháza
1980 SZOT kiállítás, Dunaújváros **I. díj**
1981 V. Országos Népművészeti Kiállítás, Nyíregyháza
Gránátalma díj (kivitelezés)
1982 SZOT kiállítás, Dunaújváros
1983 VI. Országos Népművészeti Kiállítás, Nyíregyháza
1985 VII. Országos Népművészeti Kiállítás, Nyíregyháza
Gránátalma díj (kivitelezés)
1986 SZOT kiállítás, Dunaújváros
1986 GATE Népművészeti Stúdiójának jubileumi kiállítása, Gödöllő
1987 I. Országos Amatőr Szőttes Kiállítás
Budapesti Művelődési Központ **I. és II. díj**
1987 VIII. Országos Népművészeti Kiállítás, Nyíregyháza
Gránátalma díj (tervezés)
1988 Kis Jankó Bori hímzőpályázat kiállítása, Mezőkövesd
1991 Magyar Reformátusok II. Világtalálkozója, Cegléd
1991 Kis Jankó Bori hímzőpályázat kiállítása, Mezőkövesd
1992 X. Országos Népművészeti Kiállítás, Néprajzi Múzeum, Budapest
1992 Gránátalma díjasok kiállítása, Nyíregyháza
1993 Népi Iparművészek gyűjteményes kiállítása
Kőbányai Művelődési Központ, Budapest
1994 Textiles Konferencia kiállítása, Békéscsaba
1994 „Megtartó erő", Gödöllői Galéria
1994 Élő népművészet, XI. Országos Népművészeti Kiállítás
Néprajzi Múzeum, Budapest
1996 Tisztelet Gödöllőnek!, Gödöllői Galéria
1997 Giessen, Németország

Alkotásaival rendszeresen bemutatkozik a Gödöllői Agrártudományi Egyetem rendezvényein, az Agrárközművelődési Napokon, a szadai Székely Bertalan Emlékünnepségeken és a gödöllői közművelődési, oktatási intézmények által szervezett kiállításokon.

CÍMEK, KITÜNTETÉSEK

1988 **Szövő-hímző Népi Iparművész**
1999 **Gödöllő Egészségügyéért díj**

OKTATÓI, KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉG

1981 óta Szövő-hímző tanfolyamok vezetése a gödöllői
Petőfi Sándor Művelődési Központban
1981 - 1994 Szövő-hímző szakkör vezetése a szadai faluházban
1983 óta Szövés- és hímzésbemutatók
a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban
1988 óta a Gödöllői Agrártudományi Egyetem
Népművészeti Stúdiójának vezetője

Aktívan részt vesz az országos népművészeti táborok munkájában
(Velem, Tokaj, Mór, Pécs, Balatonalmádi, Balatonlelle, Debrecen).

HORVÁTH BÉLA
FARAGÓ, A NÉPMŰVÉSZET MESTERE

„A népművészeti ihletésű tárgyak formálásánál a művészeti hagyaték eszmeiségét tekintem kiindulópontnak, hangsúlyozva a formák szépségét, kerülve a díszítőelemek túlzó alkalmazását. Tudatosan törekszem arra, hogy a tárgyak használati és művészeti értékei összhangban legyenek, egymást erősítsék. Alkotásaim díszítésénél a művészi hatás érdekében a hagyományos faragás mellett felhasználom a magyar pásztorművészet technikai megoldásait és anyagait (önbeöntés, fém- és csontberakás)."

HORVÁTH BÉLA: **ÖNBERAKÁSOS DIÓTÖRŐ**

FONTOSABB CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK - DÍJAK

1976 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **II. díj**
1978 A magyar népi iparművészet negyedszázada
Budapest, Néprajzi Múzeum
1979 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **fődíj**
1981 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **II. díj**
1983 A magyar népi iparművészet harminc éve
Budapest, Néprajzi Múzeum
1983 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **II. díj**
1986 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **I. díj**
1988 Környezetesztétikai kiállítás, Budapest XVIII. kerület **I. díj**
1989 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **I. díj**
1991 IV. Országos Népi Mesterségek Művészete kiállítás, Siófok **fődíj**
1992 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **II. díj**
1995 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **fődíj**
1996 „1996 kézműves remekei" kiállítás
Budapest, Hadtörténeti Múzeum **különdíj**
1998 Kapoli Antal Országos Faragókiállítás, Balatonlelle **II. díj**
1998 Közös kiállítás Dr. Sági Lajosné szövő népi iparművésszel és
Bíró Sándor fazekas népi iparművésszel
Budapest, Magyar Művelődési Intézet kiállítóterme

CÍMEK, KITÜNTETÉSEK

1975 **Népi Iparművész**
1986 **A Népművészet Mestere**
1998 **Pro Renovanda Cultura Hungariae**
„Népművészetért" Szakalapítvány I. díj

MŰVEK KÖZGYŰJTEMÉNYEKBEN

Magyar Művelődési Intézet gyűjteménye
Népi Iparművészeti Múzeum, Kecskemét

Kvint Ennův

Jesto

l.

Bratislava 1941.

Vollrapp. Nagyp. 85 × 62

5, Nagyanyag (globbjefejő)

Selmapapír papírra

a, alapkijelentés 45 × 27

b, határozat

c, keresztkérdés

d, pénzadományozás

e, " szabadlábra helyezés 4 példány

f, " fenyegető 2 "

Kunt Ernő

1021

(Kunt Ernő rajza)

DELK HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

1969 DEC 2 4

A legközelebbi ülést Szófiában tartják

A Varsói Szerződés tagállamainak honvédelmi miniszteri bizottsága befejezte moszkvai tanácskozását. Az ülésen.

megvitatták a tagállamok védelmi képességének megszilárdításával összefüggő kérdéseket.

A bizottság munkája a teljes és kölcsönös megértés, a nézetazonosság jegyében folyt. A bizottság határozatokat fogadott el a megvitatott kérdésekről és úgy döntött, hogy

a legközelebbi ülését Szófiában tartja meg 1970 májusában, júniusában.

Csémi Károly altábornagy, vezérkari főnök, a honvédel-

1021

Kunt 69.

Kunt Ernő

* Lovas

Kunt Ernő rajza

dekben al
toztatják
zatának j
ját. Ennek
vonalat é
pest—misk
nyolítására
lekedési ú
déli végét
utca vona
közvetleni
tésével sz
betorkolli
ra váró
közlekedé
főútvonal
és Ady-híd közötti szakaszát a negyedik ötéves terv időszakában építik meg. Ehhez a futballpálya szomszédságában mintegy 50 méteres sávot lehasítanak a park keleti végéből.

A Népkert többi része érintetlen marad. Rendezik sétányait, s a régi értékes fák mellé különleges, új növényeket telepítenek. A futballpálya felőli rész is gondozot-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZOLGÁLÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 OKT 11

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Kurt Ernő

A KÉPZŐMŰVÉSZETRŐL

A modern képzőművészet kezdeteiről Kurt Ernő festőművész tart dia- és filmvetítéssel illusztrált előadást április 30-án, szerdán 19 órától a hejőcsabai Gárdonyi Géza Művelődési Házban.

Bu

28, hétfő. A Miskolci Szimfoni
Zenekar hangversenye (6

1021

FARSANG

Kunt Ernő rajza

EGYETEMI ÉLET
Debrecen
1970 FEB 12
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A diákok új jogai (DOTE)

Az Egyetemi Élet kérdez, dr. Szalóki László, a DOTE KISZ-titkára válaszol

— Az ATF és a BTK KISZ-titkárai egyöntetű álláspontot képviseltek: az egyetemi tanács és a bizottságok diákképviselőinek elsődleges feladata a hallgatói vélemények tolmácsolása és a „visszacsatolás", az információ. A döntésben — habár szavazati joguk van — alacsony arányszámuk miatt lényegében nem vehetnek részt mással, mint véleményük logikus, meggyőző kifejtésével. Az ATF-en 30 egyetemi tanácstag közül a KISZ-titkáron kívül kettő, a KLTE-n 26 közül négy a hallgató. Hány diákképviselőt delegál a DOTE KISZ-szerv a bizottságo

— Az orv lül 50 fős t szerint ké KISZ-titká tem nem a száma, ink érvelő tehe legfontosab szempontot megemlítel selőt azért nácsban, m tónk szere legfelsőbb fontos köz Az egyetemi tanácson minden hallgatói ügyekkel foglalkozó bizottságba delegálunk — általában egy — képviselőt.

— Kik választják a képviselőket, és ki ellenőrzi munkájukat?

— A szabályzat szerint a képviselőket a hallgatói közgyűlés választaná. Ez több ok miatt lehetetlen: 1100 embert nem is tudunk összehívni egy helyiségbe, másrészt nem tudom elképzelni, hogy két hallgatót 1100 KISZ-tag szavazással válasszon ki. A hallgatói küldöttértekezletekről lemondtunk, mert szerintünk a KISZ-bizottság lényegében a hallgatók küldötteiből áll. Ezért választja meg majd nálunk a KISZ-bizottság a képviselőket. A KISZ-bizottság köteles beszámoltatni a delegált hallgatókat.

— KISZ-vezetők között is elég nagy a bizonytalanság a különböző jog-kategóriák felfogása körül. Mit jelent tulajdonképpen az, hogy döntési, javaslattevő, véleményezési és kifogásolási jog?

— Teljesen önállóan dönthet a KISZ-szervezet a diákképviselők kijelölésében, a rendkívüli szociális segélykeret elosztásában és a különeljárási díjak felhasználásában. A javaslattevő jogra egy példát: egyetemünkön a KISZ állítja össze stb.) ilyen joggal rendelkezün („Javaslattevő jogok" címsz alatt a szabályzat 18 pontot s rol föl. Hogy ez miért fonto azt majd a kifogásolási jogn láthatjuk.)

A véleményezési jogoknál KISZ játssza a passzívabb sz repet. A javaslatokat az illet kes állami szerv dolgozza ki, kezdeményezés onnan indul, vi szont 12 területen a KISZ-ne joga van véleményt formálni kérdésben. Például a tár sadalmi ösztöndíjak odaíté lésében, fegyelmi ügyek ben, az évfolyamfőnökök csoportpatrónusok megbízá sában a szünetek kiadá sát illetően, a tanulócsopor tok beosztásánál. S hogy a gya korlatban „mit érhetnek" ezek a jogok, idézem a 43. paragrafus első pontját, amely a kifogásolási jogot határozza meg „A hallgatók nevelési, szociális tanulmányi és vizsgaügyeiben tett általános jellegű intézkedésekkel kapcsolatban az egyetemi KISZ választott szerve az intézkedést hozó egyetemi szervnél kifogást terjeszthet elő. A kifogást indokolni kell. A kifogást a sérelmezett határozatot hozó egyetemi szerv bírálja el, és döntéséről az előterjesztőt értesíti. A kifogás elintézése ellen az egyetemi KISZ-vezetőség panaszt tehet a felettes szerveknél. A kifogás

EGY EMBER AZ EZERBŐL

„. . . nincs bennem semmi hajsza, semmi gyötrelem. Nyugodt az ég, nyugodt a tenger, nyugodt a lelkem. Bár maradna így az élet jó időre. Ilyen derűsen, ilyen kéken. Ha tehetném, megállítanám a napot az égen. Ha ez annak a Józsuénak sikerült, bizonyára nagy öröme telhetett benne."

Itt ül egy ember, és azt mondja, hogy amikor minden

— Itt aztán besegítek a komolyzenei körbe. Minden alka-

A tant

„A permanens reformok sunk az egyetemi oktatásra g ban. Ez a megállapítás az AT hiszen itt az elmúlt 17 év ala vényben, s ahány képzési idő ram, tanulmányi és vizsgasza van érvényben: a mostani neg szer szerint haladnak (számuk mányi idő), a többiek viszont

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kunt Ernő
1967 FEB 1
Napjaink

1021

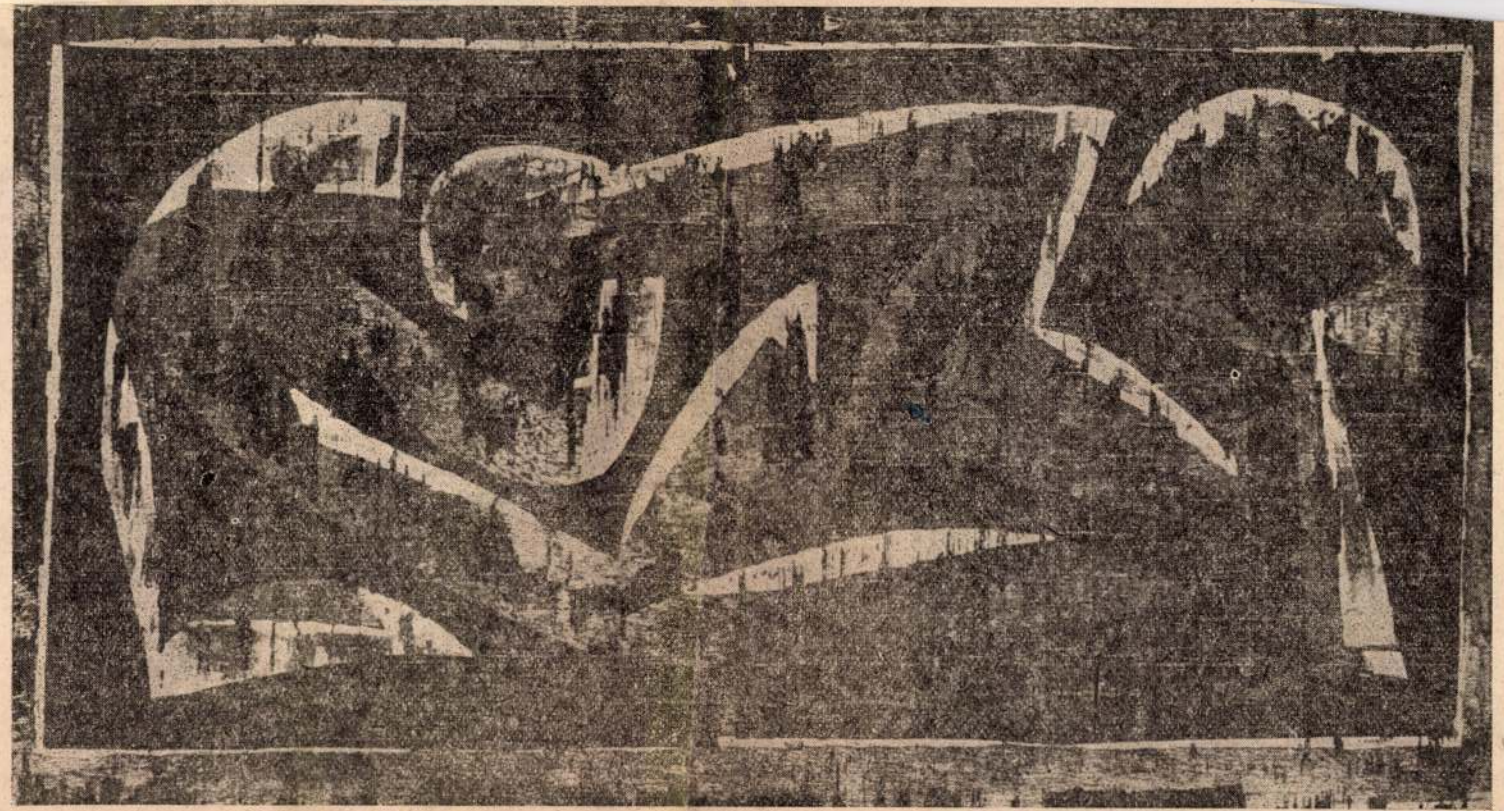

Kunt Ernő: Emlékezés egy tulipáncsokorra
(A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából)

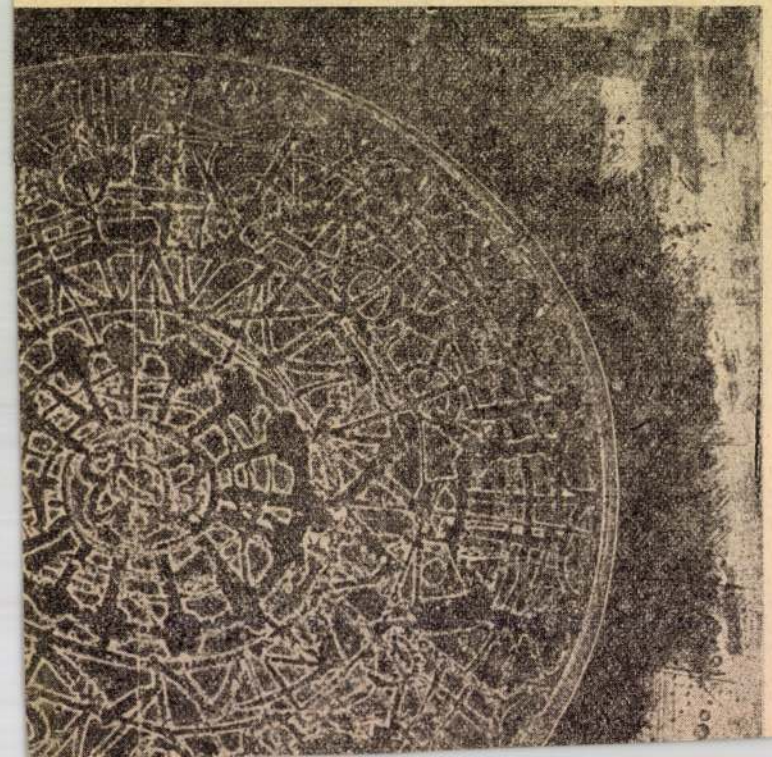

lapjait, hogy dekorativ érzéke, a minden pontot átjáró szépségteremtés egyesül rajtuk a tartalmi feszültséggel.

Csohány Kálmán művein meditálva egyszer azt a *Kosztolányi Dezsőtől* plagizált címkét találtam legalkalmasabbnak, hogy Csohány „tündéri realizmust" csinál. Annyira egyedülálló, hogy nagy nemzetközi kiállításokon sem találni hasonló alkatot, felfogást. Formákban kimutathatatlan kapcsolata van a pásztori faragásokkal, népdalainkkal. Ahogyan a szomorú népdalnak szabad olyant mondani, hogy „fekete gyászvirág búsul ablakában", Csohánynak is szabadsága vagyon megteremteni rendhagyó, nem értelmi logikájú mítoszát.

Kass János két rézkarca — két Madách-illusztráció — új felől mutatja be a sokoldalú, klasszikusan fegyelmezettnek ismert művészt. A találó vonalszépség ezen a ponton valami dús, gazdag kifejezéshez érkezett Kass munkásságában. Ő önmagához képest is oly jelentős lépést tett, ami nem kis dolog egy élgárdába tartozó grafikusművészünknél.

Feledy Gyula a miskolci

azonban azt mutatják, hogy még sokkal messzebb el lehet menni ezen az úton. A mostani nyolc díj többszörösének kiadása is méltányos az ország második városának országos tárlatán.

Észre kell vennünk és közkinccsé kell tennünk a napjaink képzőművészeti alkotásaiban is a benne rejlő élménygazdagságot. Nem túlzás azt állítani, hogy erre több feltétel megérett.

SOLYMÁR ISTVÁN

Kalász László

A gépek

arany ürüléke

Kunt Ernő

A miskolci városi tanács díját kapta az idei tárlaton

N.N.: Megnyitották az országos grafikai biennálét

Vas Népe 1969 XII. 9

Kunt Ernö foto

Putnokon

Erdélyből nyílt

Kovács Lajos levelezőlapja 1970 I. 8.

Kunst Ernő

A Miskolci városi Tanács
díját kapta meg

Megnyílt az V. miskolci grafikai biennale
Északmagyarország, Miskolc, 1969. dec. 9, 4. l.

1969 JUL

Kunt Ernő

1021

Képzőművészek a borsodi falvakban

Borsod megyében ígéretesen fejlődik a képzőművészeti élet. A miskolci rangos kiállítások után a megye falvaiban is gyarapszik a tárlatok száma. A múlt évben nyitották meg a *Sárospataki Galériát. Erdőbényén, Szikszón* és *Aggteleken* falusi kisgalériák találhatók. Állandó jelleggel szervezik a vándorkiállításokat.

Mindezek ellenére azt tapasztalhatjuk, hogy nincs széles körű és tartós kapcsolat a képzőművészet és a közönség között. A kiállításokon egyre kevesebb alkotást lehet látni a vidék életéről, a giccsfestők pedig még virágkorukat élik — holott ezeknek a készítményeknek is megkérik az árát. Hogy e helyzet kedvezően változzék, *a Hazafias Népfront Borsod megyei Bizottsága — a Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi csoportjával* együttműködve *— a megyei pártbizottság és a megyei tanács művelődésügyi osztályának* hatásos segítségével a múlt év nyarán új akciót kezdeményezett.

Első lépésként a népfront járási titkárai felmérték, hogy mely termelőszövetkezetekben és állami gazdaságokban van igény és lehetőség képzőművészeti kiállításokra, művészekkel való találkozásokra, valamint alkotások vásárlására és az alkotók támogatására.

A borsodi képzőművészek közül tizenketten kapcsolódtak be a munkába. Hosszas viták, szenvedélyes beszélgetések alakították, csiszolták a tervezetet. A művészek arra törekedtek: úgy közelítsék meg a falusi dolgozók ízlésvilágát, hogy közben ne adják fel alkotói elképzeléseiket, és mégis megértésre találjanak. Nem volt könnyű, először meg kellett teremteni azt a formát, amelyben a művészek és a mezőgazdasági dolgozók emberközelségbe kerülhetnek egymással, s a kapcsolat révén megismerhetik egymás gondját és szándékát. Ehhez a legközvetlenebb segítséget a kiskörzeti megbeszélések nyújtották, amelyekből eddig tizennégyet szerveztünk. Egy-egy ilyen megbeszélésre meghívtuk a területileg odatartozó 4—5 termelőszövetkezeti elnököt vagy állami gazdasági igazgatót, valamint az illetékes párt-, tanácsi és tömegszervezeti vezetőket.

Több termelőszövetkezeti vezetőnek az volt a véleménye, hogy a művészi alkotásokkal ki kellene szorítani a giccseket. Falun gyorsan fejlődik a lakáskultúra, szép házakat építenek, s modern bútorokkal be is rendezik, de a régi giccsek visszakerülnek a falakra. Ahhoz, hogy művészi festmények honosodjanak meg a lakásokban, többszöri találkozás szükséges a képzőművészeti alkotásokkal, valamint a művészekkel, mert az anyagi lehetőségek mindinkább javulnak.

A művészek a beszélgetés alapjául a vásárlási kényszer nélküli kapcsolat elfogadását ajánlották. *Kunt Ernő* festőművész elmondotta, hogy a korábbi hasonló kezdeményezéseket mindig a vásárlási kényszer ölte meg. Kiindulópontként kiállítások rendezését, valamint az író—olvasó találkozókhoz hasonló képzőművész—közönség találkozókat javasolták.

Maklári Bertalan, a mezőcsáti Dózsa Termelőszövetkezet elnöke az egyik megbeszélésen érdekes tervet ismertetett: „Amikor a népfront-bizottságon tartott tanácskozáson részt vettem, még nem volt semmi elképzelésem a kapcsolat módjáról, sőt a meghívót is eléggé idegenkedve forgattam a kezemben. De később, visszagondolva az ott hallottakra, kialakult bennem az az elképzelés, hogy az egyik jó dolgozónkról portrét festetünk és jó munkája jutalmául neki ajándékozzuk. Ezzel a régi esküvői, rokoni és katonai fényképek mellé felkerül a paraszthaz falára egy műalkotás is."

A tsz-vezetők több festőművészt felkerestek miskolci műtermeikben. *Lukovszky László* és *Barczi Pál* grafikusművészekkel közvetlen barátság alakult ki. Ez év tavaszán a két művész kiállítás-sorozatot rendezett az encsi járás termelőszövetkezeteiben, és több hetet töltenek majd el a tsz-ek gazdaságában élménygyűjtés céljából.

A festőművészek közül eddig *Mazsaroff Miklós*nak sikerült a legintenzívebb kapcsolatot kialakítani. Három termelőszövetkezeti vezető — *Hartman Bálint, Kincsem János* és *Ráki Ferenc* — felkereste műtermében a kiskörzeti megbeszélés után, majd ő viszonozta a látogatásukat három kiállítással, az edelényi, a múcsonyi és a borsodsziráki termelőszövetkezetekben. Képeivel és közvetlen modorával megértésre talált az emberek között. A kiállításain családias légkör alakult ki. Együtt jött el a „nagy család", a tsz tagsága, megnézni a festményeket. A látogatók őszinte érdeklődést tanúsítottak a kiállított képek iránt.

A tsz-ekben egyre több emberben támad érdeklődés a képzőművészet iránt. A rádió és a tv hatására az emberekben erősödik a „nekem szükségem van a szépre" igénye. A népfront Borsod megyei bizottsága feladatául jelölte meg, hogy a képzőművészeti ízlésformálást a maga sajátos mozgalmi eszközeivel a jövőben is segíteni fogja.

JUHÁSZ JÓZSEF

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Napjaink

Dalos György

K. úr történetei

(Bertolt Brecht modorában)

A bűnözés egy fajtájáról

— Túlságosan felszínes és kényelmes a gondolkodásunk — jelentette ki K. úr. — Vegyünk egy példát: azt olvassuk az újságban, hogy ismeretlen tettes több százezer forint értéket rabolt X. becsületes állampolgártól. Ilyenkor az olvasók többségének érdeklődését az csigázza fel: hova tűnt a rabló. Amint a tettes kézre kerül, a kedélyek lecsillapodnak. Pedig szerintem ez esetben a rabló személyénél is fontosabb és izgatóbb kérdés: honnan van egy ilyen becsületes állampolgárnak akkora vagyona, amelyből „csak úgy" több százezer forintnyi értéket lehet rabolni? Vagy: másik, ugyancsak becsületes állampolgártól valaki kicsalt százezer forintot azon a címen, hogy azt az illető számára is haszonnal kecsegtető üzletbe fekteti. A károsult a fenti összeget apránként folyósította a csalónak a becsületes emberekre olyannyira jellemző hiszékenységgel, ami külön rokonszenvessé teszi őt számunkra. A közvélemény ámultan kérdi: hogy lehet egy ember ilyen hiszékeny? Holott szerintem lényegesebb kérdés: miért van szüksége egy százezer forintot nélkülözni tudó embernek még több pénzre?

Rossz detektívregényekből ragadt át ránk az a szemlélet, amely előnyben részesíti a bűnügyek formális oldalát. Ragaszkodunk a bevált megfogalmazásokhoz és el se tudjuk képzelni, hogy a rabló lehet egyszersmind károsult is és fordítva. Ha X. kirabolja Y-t, ez semmiképpen nem hízelgő rá nézve, de nem abszolút bizonyítéka Y. tisztességének sem. Valamely adott szituációban nem mindig az a leglényegesebb mozzanat, amely a legnyilvánvalóbb. S mennél nagyobb összegről van szó, annál jelentéktelenebb mind a rabló, mind a károsult személye, s annál lényegesebb a kérdés: csupán közönséges bűnüggyel állunk-e szemben vagy ösztönös útkereséssel, amely felhalmozott feleslegek újrafelosztására irányul?

Az ifjúkorról

— Miért van az — kérdezték K. urat —, hogy ifjúkorunkra nosztalgiával gondolunk és mégse mindig értjük a fiatalokat?

— Azért — felelte K. úr —, mivel ifjúkorunknak még a tévedései is rokonszenvesebbek, mint felnőttkorunk tévedhetetlensége. Akkori hibáink túlzott biztonságérzetünkből adódtak, míg mai tévedhetetlenségünk látszatát csak azért keltjük, hogy belső ingatagságunkat elrejtsük vele. Ifjúkorunkban néha elhamarkodottan ítéltünk, de ez is jobb, mint az alaposan megfontolt véleménynélküliség.

A fiatalokat talán azért nem értjük, mivel túlságosan is tapasztaltak vagyunk. Sok minden mellett megyünk el szótlanul, ami őket felháborítja. Azt hiszem, világunk mérgezői épp erre számítanak. Azzal áltatjuk magunkat, hogy a tapasztalatok felvértéztek bennünket a gazságok ellen, holott sokszor csak érzéketlenné tettek bennünket.

A frissen szerzett tapasztalat nem kevésbé értékes, mint a felhalmozott. Amit mi csak érzünk, azt a fiatalok már gondolják, amit mi gondolunk, azt ők kimondják, amit kimondunk, megteszik. A felhalmozott tapasztalatnak legalább a dolgok kíméletlen kimondásáig el kell jutnia, különben menthetetlenül hazugnak látszunk majd a szemükben. S ennél csak az tragikusabb, ha egyszer majd rájönnek, hogy mégiscsak nekünk volt igazunk.

A jellem és a magatartás

K. úr egy ízben nyilvánosan bírálta hivatali főnökét, akinek magatartását elvtelennek, tűrhetetlennek tartotta. – Higgye el, K. úr — védte valaki a főnököt —, az ő helyében maga se viselkedne másképp. — Csakugyan — felelte K. úr —, az *ő* helyében valóban úgy viselkednék, mint *ő*. Mint ahogy az *én* helyemben ő se vélekedhetne másképp az ilyen viselkedésről. Egy ember nem cselekedhet úgy, mintha másvalaki lenne. Én tudatosan igyekszem nem a mások, hanem a magam helyében cselekedni. Ha helyesen cselekszem, hízelgő rám nézve, hogy az emberek ezt összefüggésbe hozzák a

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 DEC 8

Szabad Föld

1021

Megnyílt a X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Vasárnap nyitották meg az immár hagyományos, sorrendben tizedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítást. A miskolci galéria termeiben 200-nál több olajfestményt és grafikát, félszáznál több szobrot és érmét állítottak ki.

A városi tanács nagydíját Kunt Ernő festő- és grafikusművész, a Borsod megyei Tanács díját — megosztva — Berki Viola festő és Lenkei Zoltán grafikus nyerte. A Borsodi Szénbányák díját Kis Nagy András, a Hejőmenti Állami Gazdaság díját Asszonyi Tamás szobrászművész kapta.

járási párttit-
ásági munka-
lehetne több.
öldre jut egy
nem darabban
és. Több me-
szükség, hogy
tás idején ne
k. De bízunk

benne, hog
műtrágyát
rolni gazda

Az igény
itt, a kubán
akarnak él
nagyon örü
kedését mutatja az is — tette hozzá And-

szövhozba.

ger partján

tengerpart felé kanyargó lejtős
utcákon, százak és százak sé-
tálnak éppúgy, mint nálunk,
szeptemberi napsütésben, a kor-
Azt mondják minden

ben és bárjában hétköznap lé-
vén — sincs üres asztal. Né-
hány szó után azonban helyet
csinálnak számunkra, mondván:
annyira nem lehet zsúfolt az
étterem, hogy magyar embernek
ne szorítanánal asztalt. Az
egyik fiatal pincérfiú sokat sü-
rög körülöttünk, végre nagy iz-
galommal megmondja, hogy ha-

Kunt Ernő

Kunt 69

Tengernél

Kunt Ernö rajza

Magyarok 1969 VI.

leke.

ség miatt a helyi mentőszol-
ály közel 200 személyt szál-
názba.

old
sza víznek

ztorok ülnek:
stenek,

k abban hisznek,
k megtérülnek . . .

ıdta

ellett volna tenni:
t mondani, s miért.

űen legyintett,
t oszt a semmi . . .

volt Ozdon
lő tevékenység. Ily módon a városban valóban társadalmi problémává nőtt az alkoholizmus elleni küzdelem.

A helyi tanácsok végrehajtó bizottságai időközönként értékelik e munka eredményességét. A kohászatnál a vasasszakszervezet irányítja a vállalaton belüli tevékenységet, melyet a városi és járási társadalmi bizottság átfogó munkaterve koordinál. Pregnáns megnyilvánulása ez az állami és társadalmi szervek összehangolt munkájának.

Az alkoholizmus korunkban világjelenség. A benne rejlő veszélyeket a népek felismerték. Az egyes kontinenseken és országokban folyó munkát a svájci Laussanne-ban székelő Nemzetközi Alkoholizmus Elleni Tanács hangolja össze. Megismétlődő időközönként nemzetközi kongresszusokat és tudományos színvonalú találkozókat rendez. A tanácsnak kiépített kapcsolata van az Egészségügyi Világszervezettel is.

Az alkoholizmus ellen Magyarországon folyó munka elismerését jelenti, hogy ez év júniusában Budapesten rendeznek nemzetközi konferenciát az alkoholizmus megelőzéséről és a gyógyításával kapcsolatos problémákról.

A káros szenvedélyektől mentes, egészséges társadalomért folyó munka eredményessége az „Egy mindenkiért és mindenki egyért" jól ismert elvnek a mindennapi életben való alkalmazástól függ, s ezt fokozhatja az országok és népek közötti tapasztalatok kicserélése.

DR. KUN DEZSŐ
járásbíró

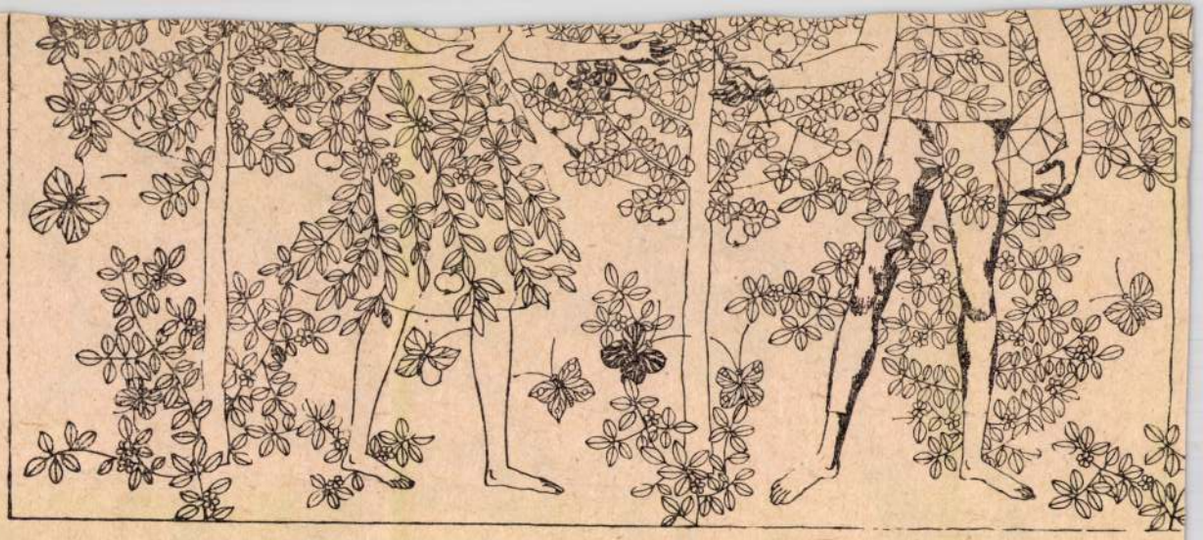

Emberpár

Ho

Balla Gabriella

Pityu

A Moszkva térre siettem a villamoshoz a néptelen budai mellékutcán. Öreg néni jött velem szemben, amolyan városközelben élő, félig parasztforma. Kosár a karján; benne egy nagy, érdeklődő tekintetű kakas. A néni elkaphatta a szemem villanását, mert megkérdezte:

— Nem vesz baromfit az ünnepre? Szép nagy jószág, négy napig is ehetik.

— Hogy adja?

— Kilencven.

— Hű, az nagyon sok!

Hetvenért vettem meg. A néni kiemelte a kosárból a kakast, megölelgette utoljára, búcsúcsókot nyomott a tarajára: Isten veled, Pityukám! — és gyorsan otthagyott.

*

Gyerekkori eset jutott eszembe. Nyulakat tartott apám, vagy tízet. Mindnek neve volt. Az egyik anyaállatot ki akarta cserélni, és hiába kértük, sírtunk, vitte a piacra. Vele mentünk mi gyerekek is, ott lábatlankodtunk a kosár körül, és szorongás fogott el minden közeledő lát
megvenni. Szerencsénk volt, nagy volt a
vásárlóra.

Nem lehetett velünk bírni hazáig, oly
A nyulat Apa többször nem bocsátotta

*

Meghatódva fogtam magamhoz Pityu
tollú, sötétvörös taréjú, délceg kakaska.
jól tűrte a szállítást. A konyhában úgy
nőtt volna fel, szedegetett, beszélgetett
hozzá, válaszolgatott, még az előszobába

Mit jött, jön ma is. Pityu túlélte az ün
ölni egy családtagot?

Szegény Pityu, mármost mi lesz velec
hetek tyúkokat a konyhámba, hogy öreg
nyugdíjba. Naponta lesem az öregasszon
lak neki, bár igen a szívemhez nőttél.

A középkorban a bakó is megkegyelme
az első suhintása nem volt halálos.

1021 Kunt Ernő

Az öreg bohóc

Kunt Ernő rajza

1969 APR 24

Napjaink

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

„Csörgött a lánc
amint a terembe l
czy most is az elszánts
nyugalmával áll az i
előtt, zsebkendőjét folyi
tartva, mert vére még n
— jegyezték fel az egyk
magyar nyelvújító költ

Az ítélő-mesterei, aza
lépett így Kazinczy; öl
kékben játszó szürke po
nadrág; csizmája véres .
is zsebkendőt cserél ... orra vére nem akar elállni. A két ítélő-mester emelvényen ül. Németh János gonosz hidegséggel, sőt elégedett arccal hallja, amikor Kazinczy a két felcser láttán XVI. Lajos szavait kiáltja (a király a guillotin láttán mondta e szavakat):

szabadon járnatnak-kelhetnek, felügyelet nincs, sőt a hősöknek kijáró népszerűség elől sem zárják el őket.

Halicson túl lépik át a határt. Itt egy közlegény közeledik a kocsijukhoz.

— Vrchovszky urat keresem!

— Ide, ide! — kiált ki Kazin-

1021

Emberek I

Emberek II.

Kunt Ernő fametszete

kellene az életéről), egykedvűen sorolja: Sopron (itt született és diákoskodott). A gyerekkor egyetlen tájélmény: házak, kövek, hegyek. Majd a mesterség tanulása: a Főiskola. Erről nincs sok mondanivalója (Aba-Novák és Szőnyi kitűnő mesterek, „bennem volt a hiba, hogy mégse kaptam tőlük semmit"). Amint befejezi, kitör a háború. Emberi és művészi pangás („behúztam a nyakam és vártam"). Középiskolai tanárkodás Ózdon: rengeteg iskolai elfoglaltság, kevés művészi munka. És mégis kísérlet, sok kísérlet. Végül Miskolc: műterem, lemond állásáról és végre dolgozik. Útkeresés és érés.

De ez mind közömbös. Miként az is, hogy kétszer kapott Munkácsy-díjat és érmet nyert a Sao-Paoló-i grafikai biennálén (miskolci motívumú képével, amelyet előzőleg miskolci zsüri elutasított.)

Álszerénység? Semmiképpen. Rezignáció? Az sem. Habár halk és szelíd szavú ez a darabos-vállas ember, szenvedélyesen izzik a hangja, amikor valóságos élményeiről beszél.

— Középiskolás koromban Van Gogh levelei. Majd Nolde és Kirchner írásai. És főként: írók és költők, akik választ adtak kérdéseimre.

Belemelegszünk. Írókat mond, olvastam-e. Hölderlin, Rilke, Gide, Proust és — József Attila. Vizsgázik a riporter. És most már kéttagú bizottság előtt: Kuntné — aki nemcsak a botanikához, hanem az irodalomhoz is kitűnően ért — kedves éberséggel néz a vesémbe.

— A Rilke-rajongást valahogy sosem értettem — motyogom.

Kunték összenéznek. A férfi a könyvespolchoz lép.

— Ez mind Rilke — mutatja a sort.

Németül olvas belőle. Folyó, fo-

Bányász 1950-ből

Kunt Ernő rézkarca

aki sokat olvas. „Irodalmiaskodik".

Pedig Appolinaire-ék . . .

Pedig a művészeti ágak egysége . . .

Pedig Kunt Ernő — bármennyire is szereti az írott szót — vérbeli képzőművész. Most — ellensúlyként tán — erről beszél.

Az utóbbi években többször utazott. Prága arról nevezetes, hogy Van Gogh búzaföldjét, Davos, hogy Kirchner fafaragásait és gobelinjeit,

„Érzelmeket és emlékeket formálok képpé."

(Szemközt velem, a falon hatalmas kép. Függőleges szimmetriatengely: három gyertya hengere, két — inkább csak jelzett, mégis markáns hajfejező erejű — női fej hajol össze fényében. Erőteljes, mégsem harsány hangulat. „Svájci emlék." És a színek?)

„A színek alkalmazásánál a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 AUG 1
Napjaink

Kunt Ernő

1021

HÍD

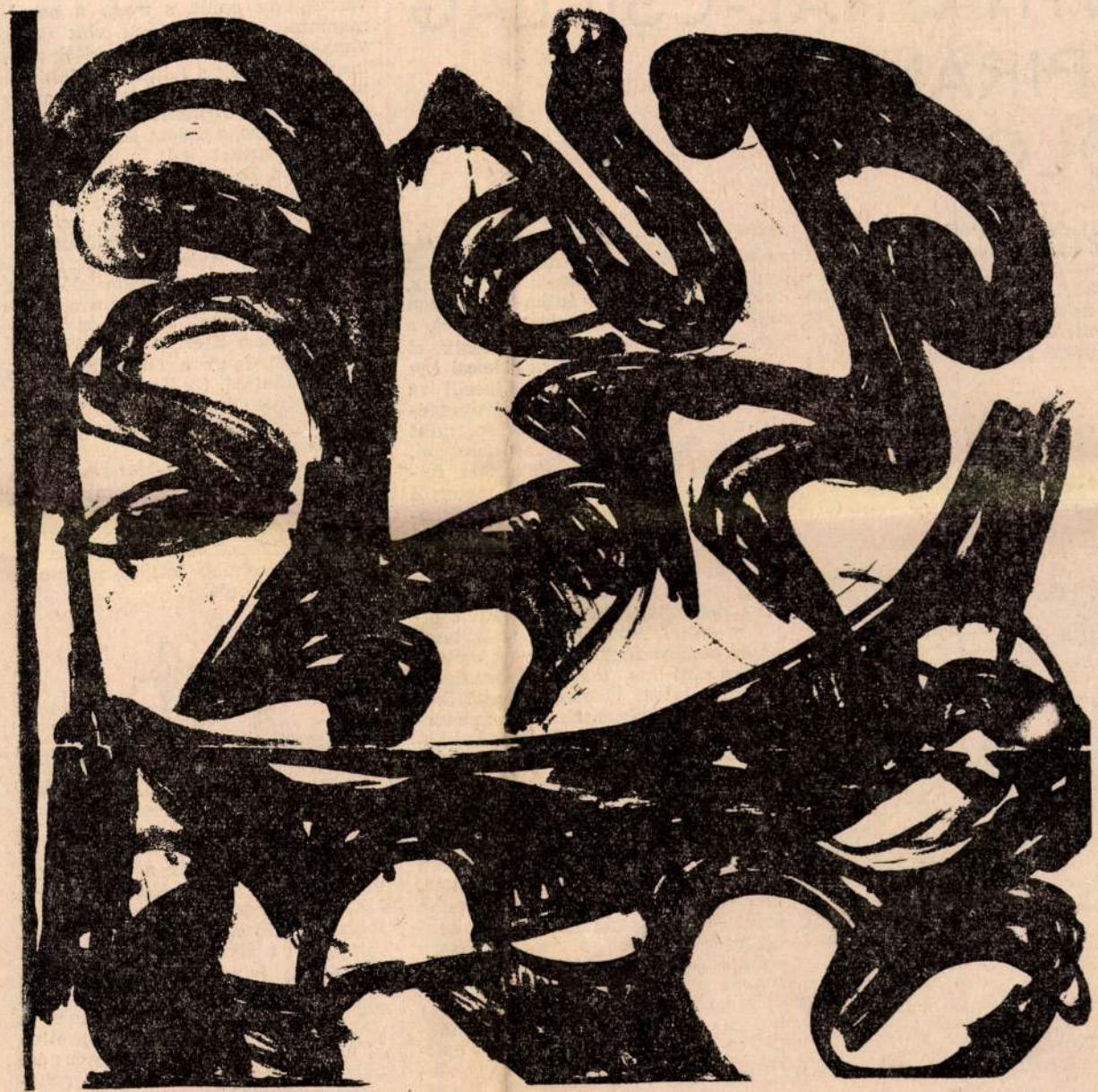

A költő

Kunt Ernő rajza

MON ISTVÁN

STHAJNAL-CSILLAG PIRAMISOK ÖLÖTT*

Citadellát feltétlenül meg kell nézni, már csak a kilátás miatt is — biztatnak bennünket ven-tóink, akik egyébként is az arab ra és művészeti élet vezetői. Az *ptomi Múzeum* igazán éltes mű-ei után persze itt a karcsú mi-

k között már nem annyira a

ről rég ismert, s néhány órával ezelőtt madártávlatból már megcsodált gúlákkal szemtől szembe kerülhetek, elfogódottá tesz, mintha álmomban élném át csak az egész jelenetet, s félnék, hogy mielőtt megtörténik, el is tűnik a varázslat. Ám a kocsi egy éles kanyar után csak kikerül az épületek közül, s a Líbiai-sivatag félelmetes homoktengere szélén, mint valami nehéz dísztárgy az abroszon, ott hasal valóságosan a Szfinksz, feltartott fejjel. Alig pár száz méterről még jól érzékelhetjük gigantikus méreteit: a mellette mozgó, hangyányi emberkék inkább a homokszemek rokonságához, mint az ember-teremtette kőfélistenéhez tartoznak. Valóban, mit érezhet a turista, aki a sivatag szélén fürkészve megáll, hogy emlékezetére fényképezze az emberi teremtő erő eme, majdhogynem feleslegesnek látszó dokumentumát? Először is, hogy nincs szinkronban a történelmi eredettudata és tényérzékelése a mindenkori hétköznapi életet élő ember tudatával. Itt bizony összezavarodunk, ezt érezhetjük igazán. A Szfinksz mögött felmagasló gúlákat, a Keopsz-, a Kefren- és a kisebb Mykerinosz-piramist (bizonyára gigantikus áldozatok árán) felépítették — mindhármat egy évszázadon belül — a rabszolgatartó óegyiptomi birodalom fáraói, s ma a modern technikai csodákat is természetesen fogadó ember csak áll, áll előttük, megfejthetetlen rejtélyt érezve, hogy hogyan, s egyáltalán kinek teremtődtek ezek a képzeletet felülmúló építmények. Az űrhajó igazán nagy vívmánya korunknak, de napok, legfeljebb hónapok alatt hozzánőtt képzeletünkhöz, kortársunk lett, megszok-

dúlták már az idők folyamán a kincskeresők. A fáraó persze előre számított a rablókra is, tehát lehetséges, hogy ez a sírkamra csak a megtévesztésükre épült, s maga a bebalzsamozott tetem másutt volt (vagy van), s még mindig elég rejtélyt takargatnak ezek a feltáratlan labirintusok. A titokzatosság is, meg az az érzés, hogy a roppant kőhalmaz összeomolhatna a fejem fölött, furcsa, émelyítő ízeket kelt a nyelvemen. Szeretném szétszedni ezt a szédületesen bonyolult, s mégis oly nyugalmas vonalú piramist úgy, mint a gyerek a játékát. A belsejében vagyok, mégis a legérdekesebbet takargatja el talán a szemem elől. Ha minden jól megy — hallom a vezetőtől —, amerikai tudósok a Keopszot is, meg a Kefrent is átvilágítják hamarosan, hogy a feltételezett titkokat felfedjék. (A Keopsz bejáratától a folyosó inkább lefelé vezet, a gúla alapjánál épp a tengelyében van a sírhely.) A Keopszot is persze rég felnyitották már. *El-Manum* kalifa 820-ban, szintén mesés kincsek reményében, kiásatta a bejáratot, amely később teljesen betemetődött. Mintha a homok maradt volna a dicső fáraó leghűbb testőre, makacsul tapad az ajtó elé.

Térülünk-fordulunk a roppant tömegek körül — a Keopsz-piramis kétmillió hatszázezer köbméter! — a februári tűző nap vakítóan tükröződik vissza a sivatagból is, s ami kevés szellő legyezget olykor, abban sincs sok köszönet — a finom líbiai homok torkunkat kaparja, nincs is védekezési lehetőség ellene. Egyetlen jó tulajdonsága, hogy kemény és nem tapad meg se a bőrömön, se a ruhámon. A tevegelést azért nem úszom meg. Rám ragad egy kedves, jópofa dragomán, s addig unszol, míg végül

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 JAN 8

1921

— A „Zilahy György" művészetbarátok köre három éve alakult meg Tokaj községben. A kör erre az évre is gazdag programot állított össze. Az év végéig 37 nagyobb kulturális eseményre kerül sor — így a többi között Kunt Ernő és Iván Szilárd festőművészek, valamint Varga Milkós szobrászművész és Nagy Gy. Margit gobelinművész kiállításaira, a Debreceni Jazz Kvartett és a Sátoraljaújhelyi Szimfonikus Zenekar hangversenyeire, a szabolcsiak és a Hajdú megyeiek irodalmi estjeire.

gen ilyen cimü vezércikküket.
Mind többet és többet hall az
ember manapság a tanuló if-

1021 Kunt Ernő

A X. miskolci országos képzőművészeti kiállítás anyagából

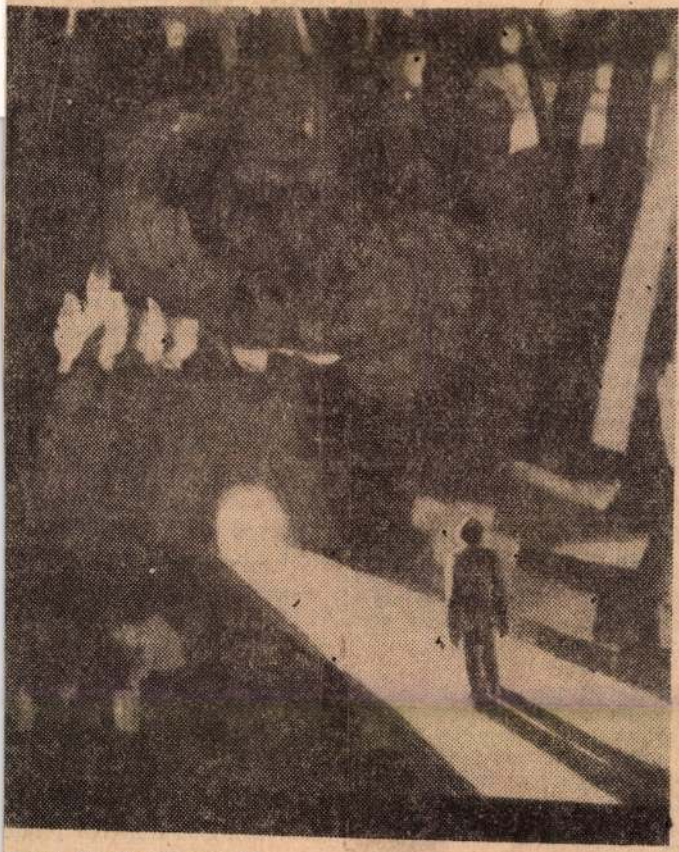

Kunt Ernő: Mészégető.

1968 DEC 24
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hirdető
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Elegáns, mintha egy
ruhaszalon kirakat
volna le az utcára
prémkucsma, ezüst

zárva

sef, a Vakok és Csö
gének titkára pedig megerősí-
vait.
várjuk ám őket. Egy-egy elő-
can, harmincöten is eljövünk.
utána vita, hozzászólás.
dvencük?
Marika. Ő jön el közénk leg-
még akkor is segít nekünk, ha
mánk van. Ha kell, akkor el-
Lajoshoz, és ott olvas fel.
ányok felolvasást és előadáso-
De másfajta segítséget is adtak
ózsef ezt is elmondta.
y dolgokról volt szó, nekünk
amikor kapukitámasztót csi-
lték a biztonsági zárakat vagy
ni adminisztrátorunknak, hogy
meghívók.
zólt:
s a mi profilunk. De a zárak
vagy más ilyen segítségben
vagyunk a „ludasok". Valame-
úkból álló alapszervezetet kér-
esen segítenek nekünk.

*

EJÜKBEN jönnek el hozzájuk.
n. Pedig legtöbbjüket kisgyerek
s a háztartás gondja. De tudják,
a 9. szám alatt is várják őket,
— a hangjukra. Szükség van,
Lajos másképpen nem tud le-
mert jó hallani a világ dolgai-
zni, elbeszélgetni.
l lány és asszony hangjáért
t.

Csutorás Annamária

talnál. Csak a piros csizmács-
ka azonos. Mintha nem is az
kislány volna: a bunda nélkü
még több benne a felnőttes vo-
nás. Lehet, csak komolyabb, így
az ezüstszínű bunda nélkül
bár ha emlékezetem nem csal
az előbb sem láttam mosolyog-
ni.

Most önti ki a tányérjára
pincér a levest. Épp olyan gya
korlott udvariassággal szolgál
ja ki, mintha felnőtt vendé
volna, szótlanul viszi el az üre
csészét a tálcán. Nyilván nem
most találkoztak először.

Szemmel tartom most már
kislányt. Ilyen sokat késne
mama? A lengőajtó tükrébe
súlytalan neonfények cikáznak
egy pillanatra sem nyugszik
meg a tükör, benépesül lassa
az étterem. Mellém egy csalá
telepszik, négyen három szék
re, mert a kisebbik gyerek —
talán kisfiú, ha annyiból jól íté
lek, amennyi a paplanvarráso
zöld mackóból kilátszik — mé

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

1969 JAN

— KUNT ERNŐ festőművész nyerte Miskolc Város Tanácsának nagydíját a X. miskolci országos képzőművészeti kiállítás megnyitásakor. Díjat kapott Berki Viola festőművész, Tóth Imre festőművész, Kalló László festőművész, Lóránt János festőművész, Kiss Nagy András és Asszonyi Tamás szobrászművész, Czinke Ferenc és Lenkey Zoltán grafikusművész.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

1969 FEB 4

1021

Kunt Ernő

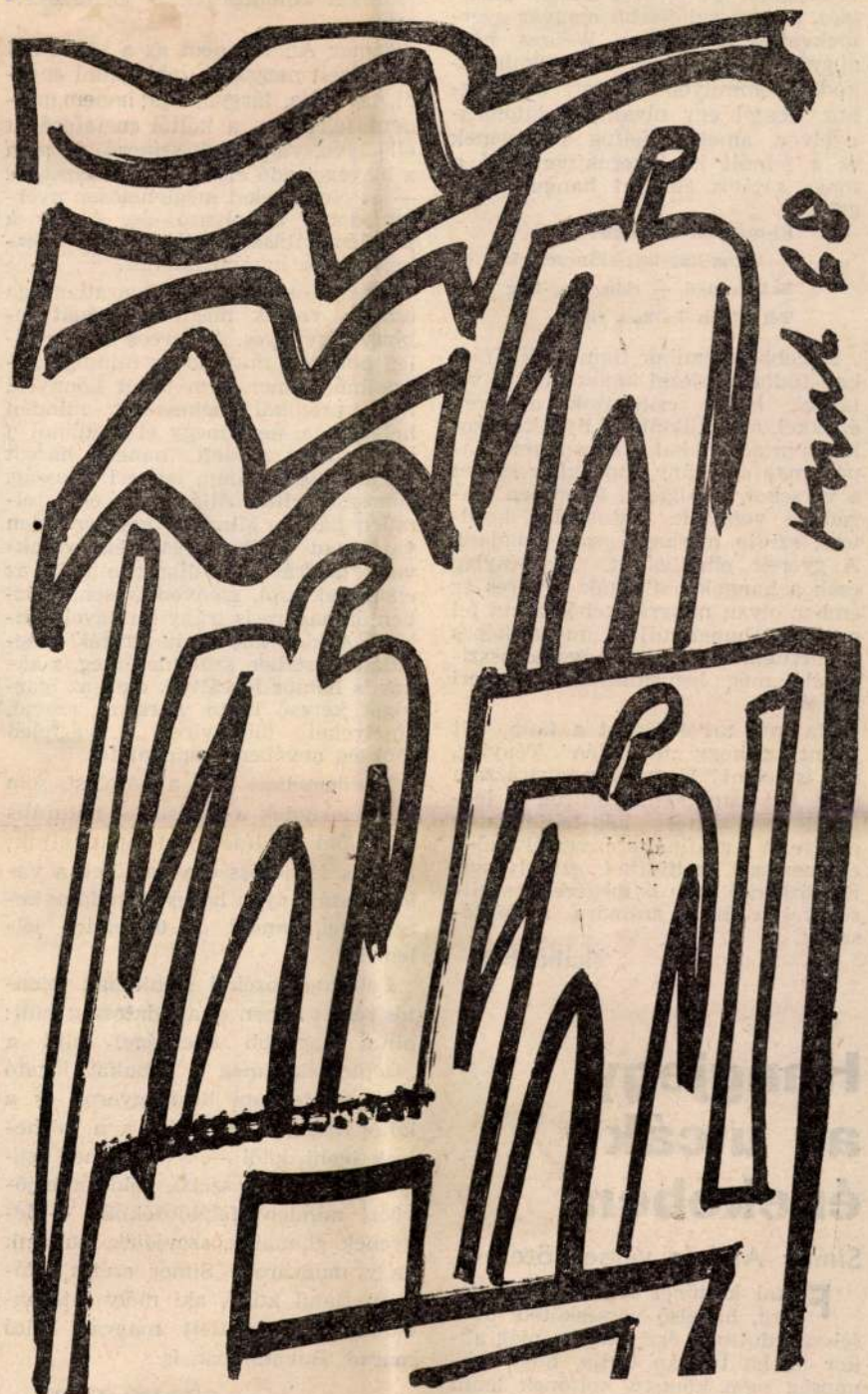

Építők.

Kunt Ernő rajza.

verseskötet is: *Weöres Sándor Bóbitája*. A legzseniálisabb magyar gyermekvers-gyűjtemény. Weöres nem gügyög a gyereknek, nem alkalmazkodik semmilyen életkori sajátsághoz, beszél egy olyan ősi látomásnyelven, amelyet felfog a gyermek és a felnőtt is, kikerekítve köré a maga sajátos életkori hangulatvilágát:

Ej-mélyből fölzengő
— Csing-ling-ling-száncsengő.
Száncsengő — csing-ling-ling —
Tél öblén halkan ring.

Régebben, amikor fiam csak sírásban tudta kifejezni kapcsolatát a világgal, hiába csitítottuk mesével, énekkel, meg különböző ilyenkor szokásos praktikákkal. Az irodalmi színpadomon egy lány épp akkor ezeket a verseket tanulgatta, fülemben maradt a versszak. Öntudatlan kezdtem, szinte mechanikusan mondani. A gyerek elhallgatott. Itt tényleg csak a hangok hathattak. Weöres az ember olyan mélyrétegéből hozta fel e sorok hangrendjét, mely képes megnyugtatni a csak hangokat asszimiláló, még legprimitívebb emberi létezőt is.

Ma már arról faggat a fiam, mit jelent az, hogy „tél öblén". Tényleg, mit is jelent? Hogy is magyarázzam meg. Ezt látni kell, belülről. A legkiválóbb költői kép-telitalálatok egyike. A legrafináltabb versélvező is elismeréssel csettinthet, ezt olvasva. És közben a fiam is megérezte segítségével a maga számára a költészetet.

(kabdebó)

Hangjegy az utcák énekében

Simor András verseskötete

Fiatal költőnél természetes állapot, ha első verseskötete után felszabadultnak érzi magát; még akkor is, ha tudván tudja, hogy manapság nem könnyű költőnek lenni és megmaradni. Simor második ver-

ritm
tetil
S
élm
di,
den
elhagyva, vagy csak szinező, de
a lényeget adó elemként felhasználva — az élményeket meglehetősen nyersen dobja az olvasó elé. Ahogy a problémalátása elmélyült, úgy érezhető egyre inkább mindez.

Az új kötet kiegyensúlyozatlansága csak a versek megformáltságát tekintve érvényes. A harcos lírai, s főleg politikai magatartás mindig egyértelmű. Simor nem felejt könnyen, nem prédikál békességet minden helyzetben, nem megy el szótlanul a közönyösek mellett, hanem harcot hirdet minden bűn, emberi aljasság, gonoszság ellen. Álláspontja egyértelműen pártos. Minden versében jelen van, nem bújik el, és még évszak- vagy tájlírát sem alkot; mindig az embernek szól, szenvedélyesen, s közben önmagára is irányítja figyelmünket. „A kiábrándultság strófái" a legritkább esetben születnek meg, s akkor is hamar felváltják őket az igazságot kereső költő harsány szavai, amelyeket többnyire „a végtelen többség nevében" röppent fel.

Mindemellett sem a pózolást, sem a kifejezésnek a valóságos, naturális szint fölé emelését nem tapasztaljuk; nem is férne össze a becsület, a valóságosság olyan heves és tudatos keresésével, amely őt többnyire jellemzi.

Politikai-közéleti iróniáinak jelentős részét éppen ez a tudatosság szüli: nincs nagyobb ellensége, mint a „széplelkek" meg a lábukat lógató fölényes tegnapi büsmagyarok és a közönyösök, semittevők, s a közhelyek igehirdetői —, s nincsenek igazabb testvérei a szebb, boldogabb jövőért mindent feláldozóknál: — legyenek ghanaiak, szovjetek, kubaiak vagy magyarok. Simor széles látókörű fiatal költő, aki mély internacionalizmusa mellett magyar költő marad, Havannában is.

SZABÓ IMRE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

Kunt Ernő

1968 JUN

1021

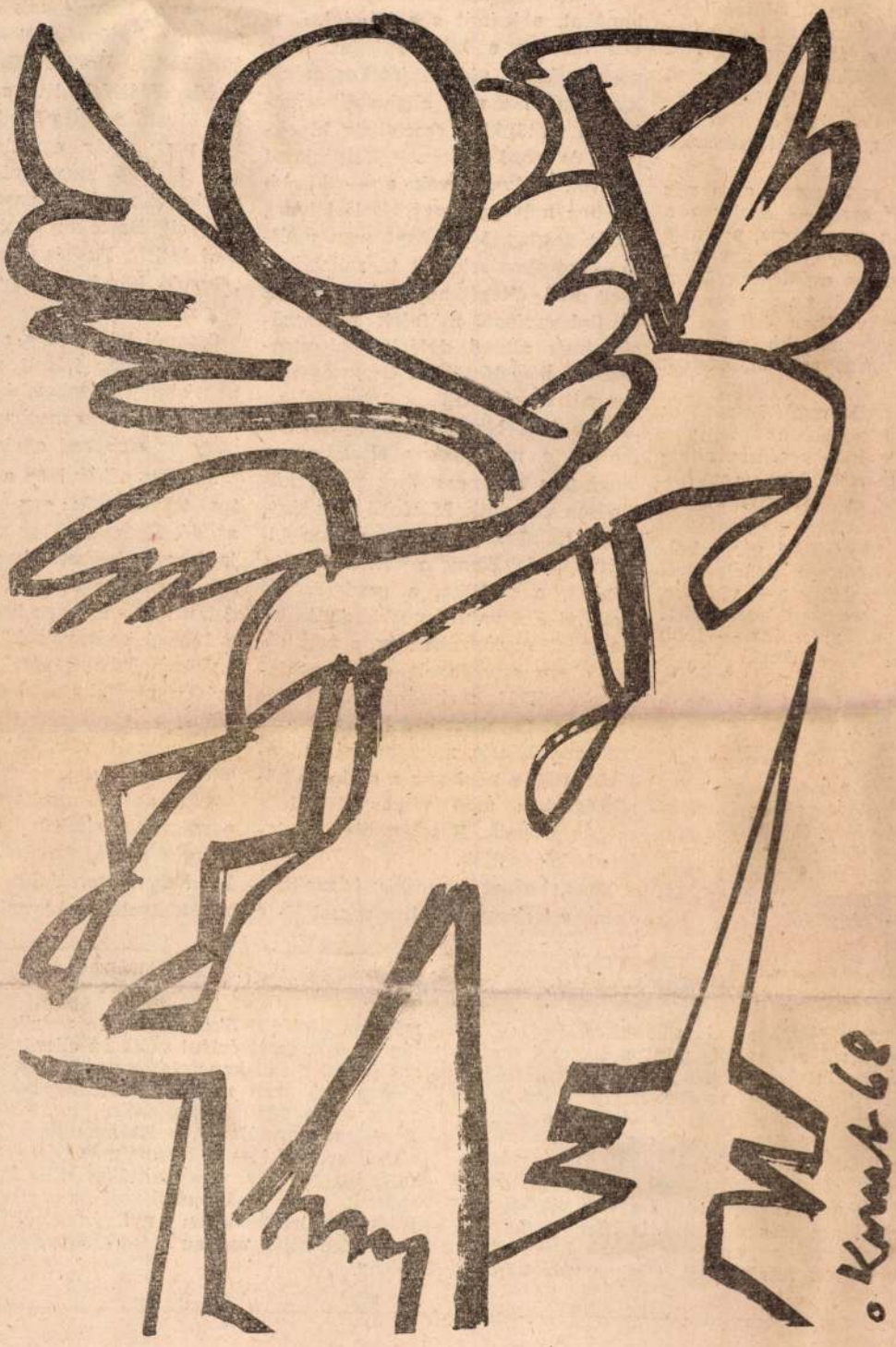

Pegazus.

Kunt Ernő rajza

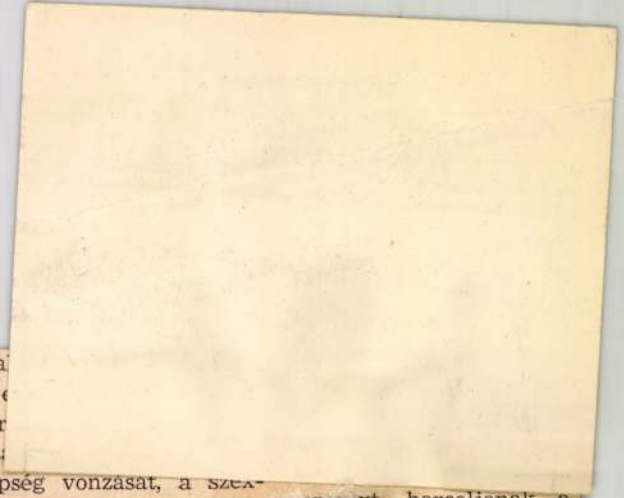

...ához tartozik a fantázia. ... voltam főszereplője olyan ...ású találkozóknak — nemré... például Háromfán, egy somo...ban —, ahol a kocsmapult ... a pityókásan danolászó hely...inkás butykosoknak és bálra ...ző hangos társaságoknak kel...na győzködnöm az irodalmi ...ég jelentőségéről. Nem állít... hogy sikerült. Pedig voltak *...yanok is*, akik a találkozóra

...gen, ki mit szeret, arra néz ...dhatják erre. — Amilyen a ...g, olyan a gusztusa, s amire ... nincs igénye, kár azt eről... És főleg: ne csődítsünk össze ...yan trükkel tízszer annyit, mennyit valóban érdekel az ...ert a végén az a kevés is csa...ki túl sokat markol, esetleg se fog.

...persze nyilvánvaló igazságok; ...rekítenék ekkora feneket a ...k, ha csupán ezekhez akar...na kilyukadni. Megkérem hát sót még egy percnyi képze...

...k fel, hogy Váci utcai bal... után fölöttese áthelyezteti ...thon-igazgatónak — vidékre. ... Törökszentmiklósra, ahol ...ri számítás szerint — több ...t szerető, gyakorló mező...ak kell lenni, mint Pesten, ...b belvárosban. Ott akár ké...z kötheti a szakköri tagsá... az ismeretterjesztő előadás... — a már kipróbált kísérő...kal — olyan közönség előtt ...ajd, amely egytől-egyig szak... mezőgazdászból áll.

...rő — kiütés; csibetartás — És lám, mi történik? Csil... a mezőgazdászok szeme — csillog úgy?

aszkétizmussa... szidalmazni ... legalábbis ér... merő ostobas...

A női szépség vonzását, a szex-témákat, a krimit s a többi kalandos műfajt, a kikapcsolódást adó, problémátlan, vidám, játékos szórakozásokat ma már aligha átkozhatják ki életünkből szocialista hipokraták és mord puritánok. Polgárjogot nyertek nálunk ezek a — kisebb részben művészi, nagyobbrészt ipari, tehát gazdagító élményt nem nyújtó — szórakozások. Sőt, tárgyilagosan meg kell állapítanunk, hogy emez *ösztönborzolgató* műfajok népszerűsítésének *állami dotációjával* utcahosszal megelőztük a leggazdagabb nyugati országokat.

Nem kell bizonygatnom, hogy az ifjúság e műfajokhoz általában, a tánchoz s a tánczenéhez pedig különösen vonzódik. Másfelől az is tény, hogy fiatal korában az ember kiváltképp fogékony a társadalom, a közélet, a politika, a gazdasági, a szellemi élet vajúdó problémái iránt. Nagy tettek vágyában ég, s *nem élhet* olyan eszmények, olyan példaképek nélkül, melyeket *őszinte rajongással* fogadhat a szívébe. S melyek szemléletét, magatartását, hivatástudatát, a néphez s a szűkebb közösségekhez való viszonyát szinte *meghatározzák*. S talán élethosszíglan befolyásolják.

Most, ha azt mondjuk: házasítsuk össze a kellemest a hasznossal — a

...yt, harcoljanak a ...ségért, a közönségért! — ... juk Zrínyi Ilonát, Ubrik... Geisler Etát felváltva *a m... ben* kiváló Brigitte Bardot-val, vagy akár egyetlen ... alig leplező szexbombák... máshoz keverjük libasorb... Angyalt, Bartókot, Ringo ... zsef Attilát, Puskás Öcsit, ... „Guruló köveket". Egy sz... egy zászlót.

S tanúi lehetünk a mező... esetében már jelzett me... nak, amely a legkevésbé s... lán a legrégibb mechaniz... hogy az emberrel egyidős.

Itt van például ez a ké... tos textilnemű: egy szo... zászló. Épeszű ember nem... ja, hogy mindkettő haszn... mi; megvan a szerepe, ért... deltetése — a maga helyé... a lobogó szoknyák közé ... égőpiros lobogó zászlók ... módon megfakulnak, és — csánat — a megemelt szok... a megemelt zászlókról a ... elterelődik.

Íme, az ősi mechanizm... egységesített kultúr-turmi... eszmék súlya, *értékrendje*... len *helyet cserél*. Sőt, túl... nél mélyebben kavarja fe...

---

már nem jött, de beleszületett. Úgy gondolkozik erről a rendről, mint a legtermészetesebbről. Hátsó képzetek nélkül. Tiszta tekintettel néznek vele szembe, igényesebbek vele szemben, mint elődeik, de életüknek nélkülözhetetlen feltételeit ez, csak ez jelenti. A felnőttekkel szembeni kritikai viszonyuk is a szocialista lehetőségek valóra váltóinak szól. Vitájuk nem onnan ered, ha van vitatni valójuk, hogy más életrend is lehetne, hanem azt kérik számon, ami van, annak hiányaiban a cselekvők felelősségét. Olykor túlzottan is.

szférája kielégíti őket. Könnyen veszik a v... lág dolgait, mert érteni vélik az ellentmondá... sos életet. Evvel kapcsolatos váratlan produl... ciókra hajlamos magatartásuk. Sajátos neu... rózis ez, s fontos róla szólni, mert alapj... képezi műformáknak, s itt az alkotó fiata... ságról szólunk! — műformáknak, de gyakra... úgy, hogy a neurózis indítékai nem határ... zódnak meg, más okolással mutatkozna... minek következtében nyilvánvalóvá les... mennyire híján van az önismeretnek ez a fi... talság.

Alkotó fiatalság

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1967 NOV 26

— **KUNT ERNŐ** festőművész tart előadást december 2-án 18 órakor a Gárdonyi Géza Művelődési Otthonban A művészeti irányzatok címmel. Az előadást színes dia- és filmvetítés követi.

és rajta keresztül, a gondola-

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1988 MAJ 18.

1021 Kunt Ernő

MEGKÉRDEZTÜK,

kik mivel járultak hozzá a filmfesztivál népszerűsítéséhez?

A filmfesztivál rendező szerveinek egyik fontos feladata a megfelelő külső megjelenítés, a dekoráció, a propagandaanyag megteremtése, mely a város közönségét hivatott a fesztiválhoz kapcsolni, a fesztivál megtekintésére serkenteni. Miképpen munkálkodtak ennek a tervnek valóra válásán? A választ az előkészítő bizottságtól kapjuk.

— A fesztivál történetében most első alkalommal hirdettünk pályázatot a dekoráció elkészítésére. Festők, grafikusok, dekoratőrök igyekeztek sok ötlettel, elképzeléssel megvalósítani ezt a munkát, és úgy érezzük, sikerrel. A színpad képének dekorációját Kunt Ernő festőművész, a fesztivál jelvényét Erdélyi Béla grafikus, az EVM miskolci Tervező Vállalatának munkatársa, a fesztivál klubjának dekorációját Török Zsolt, az Állami Áruház dekoratőre készítette el. A székházat, a belső helyiségeket és természetesen magát a várost is igyekeztünk a fesztivál alkalmára megfelelő módon dekorálni. Megjelentettünk számos, különböző kiadványt is. A már mindenki előtt ismert plakát Katona László grafikus munkája. A fesztivál emlékérmét Szabó Iván szobrász készítette el. Kiadtunk 5000 darab programfüzetet, számos meghívót, és készítettünk levélzáró bélyeget is. A fesztivál programjáról disztasakban adunk át tájékoztató anyagot a vendégeknek. A fesztivál nyomtatványait a plakát kivételével a Borsodi Nyomda dolgozói készítették el, a költözködési nehézségek ellenére is időben. A közönség túlnyomó részét most is a bérletesek adják. Összesen 1800 bérletet juttattunk el az üzemi közönségszervezőkhöz, de a helyszínen is árusítunk majd jegyet. A dekorációkon, a díszítéseken kívül több minden másban is igyekszünk a fesztivál külső megjelenítését, érdekességét emelni. Például a televíziós filmek vetítésénél mindig egy-egy ismert riporter, vagy bemondó lesz a házigazda: Kudlik Júlia, Takács Mari, Tamási Eszter, Kovács P. József, Varga József.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Megnyílt a BNV

Budapest-nagydíjat kapott a BVK

Pénteken reggel ünnepélyesen megnyílt az 1968. évi Budapesti Nemzetközi Vásár. Az ünnepségre érkezett vendégeket Droppa Gusztáv, a HUNGEXPO igazgatója és dr. Vitéz András, a BNV igazgatója üdvözölte. A megnyitón részt vett dr. Timár Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese, Bondor József építésügyi és városfejlesztési, dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi, dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari, Nagy Józsefné könnyűipari miniszter, továbbá a magyar gazdasági és társadalmi élet számos vezető képviselője. Ott voltak a BNV alkalmából Budapestre érkezett külföldi kereskedelmi küldöttségek. Részt vett a megnyitón a budapesti diplomáciai testületek számos vezetője és tagja, valamint jelen voltak a külföldi pavilonok igazgatói és a magyar kiállítók képviselői.

A vásár főterén felállított — a magyar főváros, a BNV és a Nemzetközi Vásárok Szövetsége címerével díszített — fogadófal körül összesereglett vendégek előtt dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter nyitotta meg a vásárt.

Dr. Bíró József megnyitó beszéde után a vendégek a vásárvárosban körsétára indultak.

A Borsodi Vegyikombinát a Budapesti Nemzetközi Vásáron a különleges minőségű pvc-gyártmányaiért Budapest-nagydíjat kapott. A termékfféleségek közül a szálhúzó (kefeanyagok), ütésálló (színes telefonok), élelmiszeripari (fúvott palackok), valamint az építőipari műanyagféleségek kerültek a legjobbak közé, s ezek a BVK kutató- és fejlesztő gárdájának jó munkáját dicsérik.

A 12 Budapest-nagydíj ünnepélyes átadására ma kerül sor a Gundel étteremben, ahol dr. Szántó István, a BVK igazgatója veszi át az értékes jutalmat.

Washington elégedett

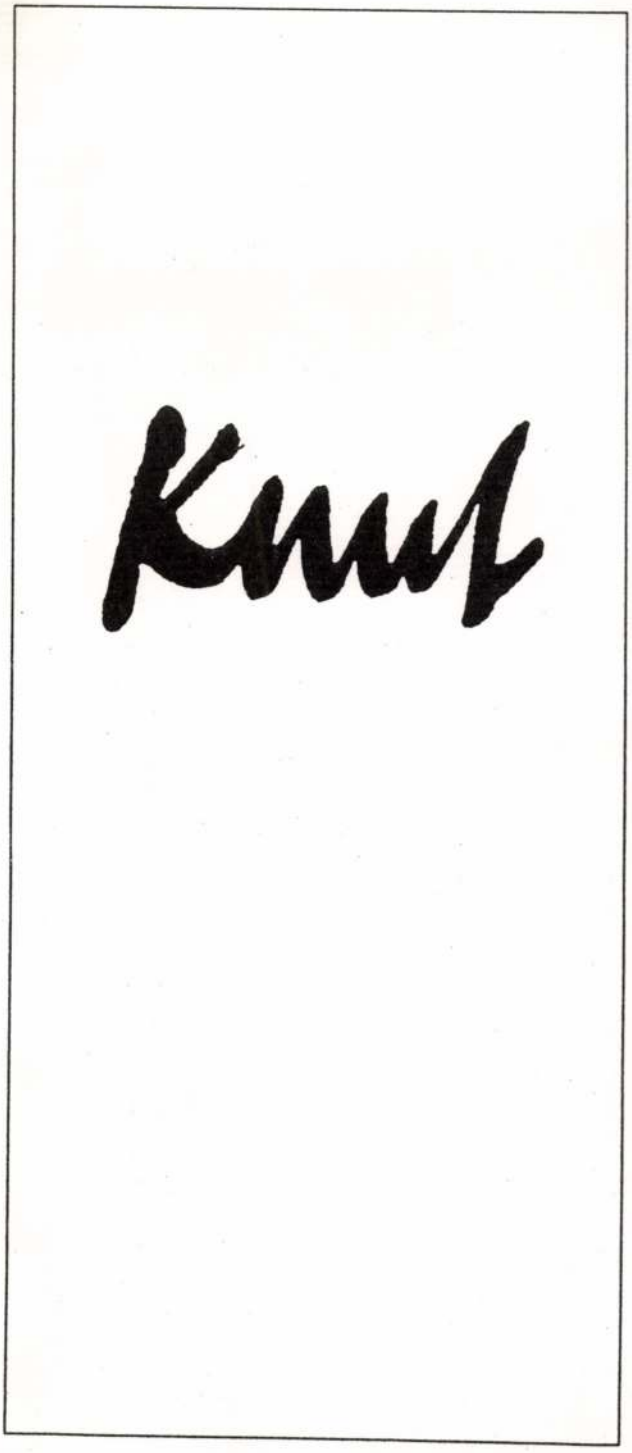
Knut

KUNT ERNŐ

A

MissionArt Galéria

Tisztelettel meghívja
Önt és kedves családját

KUNT ERNŐ

(1920 – 1994)

kiállításának megnyitására
1998 május 25-én,
hétfőn, 17-19 óra között
a budapesti,
Falk Miksa u. 30.sz.alatti
galériájába.

Telefon/Fax: (1)302-8587
*
Miskolc, Széchenyi u. 14.
Telefon/Fax: (46)326-906
Mobil:(30)588-925,785-908

1021

KUNT ERNŐ: EMLÉKEZÉS EGY TULIPÁNCSOKORRA

1965 MÁJ 9.
NÓGRÁD
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

földbe a palántát! 16. A leglassúbb tempót előíró zenei jelzés 17. Író, költő művéből kiemelt részlet. 20. Mutatószó. 21. Rangjelző szó. 22. YDÖ. 23. Varrószerszám, névelővel. 24. Egyik napszakra vonatkozó. 38. Becézett Ilona. 40. Az egyik végtag. 41. Emberevő őshal, tárgyesetben. 42. „A" hentes szerszáma. 44. Világos, nagy szesztartalmú sör (angol eredetű szó). 45. Férfinév. 46. A Duna egyik bal oldali mel-

19[illegible] MÁJ 14
1021

Jegyzetek KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Két érdekes egyéni kiállításról számolunk be ezúttal. A *Fényes Adolf Teremben* Miskolcon élő művész, Kunt Ernő mutatja be újabb munkáit, a *Pesterzsébeti Múzeumban* most diplomázott fiatal szobrász, Meszlényi János rendezte meg első kiállítását.

Kunt Ernő

néhány éve érdekes munkába fogott, 80 centis—méteres színes fametszeteket készít. Erről a kísérletsorozatról számol be mostani kiállítása.

Első pillantásra látszik, hogy Kunt tehetséges, igazi művésze a metszőkésnek. *Házak-udvarok* című, „hagyományosan" fekete-fehér metszete a felület életteli megmozgatásával, a foltok jó drámai ellentétével a műfaj javához tartozik. Ugyanezt érezni jó jellemző erejű, kifejező portréin *(Emberek I—III)*, s a tömör színek biztonságát is bizonyító *Csupasz fák* című, kék-barna-fekete foltokkal operáló színes metszetén.

A kiállított művek nagy része azonban mégsem éri el a kellő hatást, legtöbbnél egyfajta formai megoldatlanságot, nyers darabosságot érzünk. Kunt ugyanis a grafika és így a fametszet egyik alapvető tulajdonságát, az intimitást hagyja figyelmen kívül. Pedig ez nem egyszerűen szokásból, hagyománytiszteletből jellemzi a műfajt. A fametszetnél szükséges sommázó formákat, felbontatlan foltokat éppen a kicsi méret, a szoros kompozíció tartja egybe, míg megnagyítva a szem nem tudja egységbe fogni az egész képfelületet, s külön-külön az egyes stilizált részletek sematikusakká, semmitmondóakká válnak. Ha pedig úgy akarja színesebbé, változatosabbá tenni a felületet, hogy a táblaképhez hasonlóan apróbb foltokból komponálja össze, a kép e merev foltok szervetlen halmazává válik. *(Miskolci motívum, Vágányfektetők, Vörös vadgesztenyefák.)*

Hogy mennyire a méretek félreértése okozza a hatástalanságot, azt jól bizonyítja az *Emlékezés egy tulipáncsokorra* című műve. Az eredeti, 83×96 centis alkotás jó szerkezete, érdekes líraisága ellenére is széthulló, míg ugyanez a mű a kiállítási katalógus borítóján kisebb méretben tömör, jó alkotásnak tetszik, noha markáns színei itt nem is érvényesülhetnek.

A kísérlet tehát féleredménnyel végződött. Kunt grafikai tehetségét nem lehet kétségbe vonni, szét kell azonban választania a nagy méretet és a fametsző technikát, mert a kettő összekapcsolása nem szült megnyugtató alkotásokat.

A — Kunttal ellentétben — zártabb, bensőségesebb hatásokra törekvő

Meszlényi János

már főiskolás korában hallatott magáról; elsősorban tehetséges rézdomborításai vonták magukra a figyelmet. Első kiállítása tovább erősíti a nézőkben kialakult jó véleményt: kevés növendékkorból alig kinövő fiatal művész tud ilyen értékes és egyenletes színvonalú anyaggal bemutatkozni.

Most is főként rézdomborításai ragadnak meg bennünket. Rendkívül érzékeny, lírai művészet ez, telve finomságokkal, amelyek azonban soha nem röpítik súlytalan magasságokba: fiatal alkotójuk a földi szépséget keresi és találja meg. Talán ezért is kötődik szemlélete (nem stílusa: egyéniségét, korszerűségét megtartja!) a reneszánsz szépségkereséséhez, leginkább talán a quattrocento művészetéhez. Jó rokonság ez: a következő évszázadokénál némiképp nyersebb, racionálisabb életszeretetet és egyben harmóniát sugall.

S mindehhez igen nagy formai felkészültség társul. Meszlényi János rendkívül érzékenyen, biztos kézzel mozgatja meg a rézlapot, nagyméretű alkotásain sincs tenyérnyi holt tér, unalmas, sivár felület. Ám nem csúszik az ellenkező végletbe sem, domborításai nem túl ideges, mesterkélten elkínzott, absztrakt felületek. E szinte meglepő érettség nála is nyilvánvalóan elmélyült művészi munka eredménye, hiszen néhány korábbi műve — elsősorban gipszreliefjei — még nyugtalanok, olykor iskolásan túl mozgalmasak.

Erényei talán a *Gyümölcsszedőkön* és a *Tavaszon* érződnek legteljesebben. A könnyű, finom lepelbe burkolt nőalakok lírai szépsége, a virágos-gyümölcsös ágak megkapó motívuma szinte Botticelli költőiségére emlékeztetnek. Ám korszerű hangú, reális költőiség ez: a jól tagolt testrészek biztos kompozíciója, az erőteljesen hangsúlyozott és csak finoman jelzett mozzanatok művészi ellentéte, az egész mű szépséggel és élettel teli szemlélete nagyon maivá, nagyon egyénivé teszik az alkotásokat.

Szobraiban ugyanezt az önállóságot, érzelmi-formai gazdagságot érezzük. Természetesen ezekből még kevesebbet, s más-más színvonalúakat láthattunk, ám a *Haját fogó ülő lány* élénk szerkezete és megmintázása, a *Terhes nő* erőt és gyengédséget, szépséget és művészi diszharmóniát egyesítő, plasztikailag is kifogástalan kompozíciója már több mint ígéret: egy nem mindennapi tehetség kiérlelt alkotásai.

Rózsa Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG

Bud

A KOSSUTH RÁDIÓ ÉS A PETŐFI RÁDIÓ MŰS

HÉTFŐ — MÁJUS 17.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Operettrészletek. — 9.00: A tanári szobában. Riport. — 9.15: A hét zeneszerzője: Wagner. — 10.30: Népdalok. — 10.59: Iskolarádió. — 11.29: Zenekari muzsika. — 12.15: Mindenki kedvére! — 14.05: Operarészletek. — 14.50: Válaszolunk hallgatóinknak. — 15.05: Szórakoztató zene. — 16.55: Könyvről könyvre. — 17.05: Ötórai tea. — 18.00: Mi történt a nagyvilágban? — 18.20: Maros: Euhonia, 1964. Bemutató. — 18.32: Ifjúsági őrjárat. — 18.52: Fültörő. — 20.30: Könnyűzene, tánczene, dzsessz. — 21.06: Agónia. Közvetítés a Madách Kamaraszínházból. — 23.07: Te és a társadalom. Tudományos mozaik. — 23.27: Verbunkosok, magyar nóták. — 0.10: Cseh kórusok.

PETŐFI RÁDIÓ

14.20: Népi zene. — 15.05: Kislányok. Elbeszélés — 15.25: Berlioz: Romeo és Julia. Dramatikus szimfónia. — 17.05: Lányok, asszonyok... — 17.40: Hangverseny a stúdióban. — 18.15: Két könyv. Kőszeg Ferenc írása. — 18.35: Mezei csokor. — 19.05: Fúvósátiratok. — 19.30: Wagner: Trisztán és Izolda. Háromfelvonásos zenedráma. — 21.05: Báthory István lengyel királysága. Előadás. — 21.25: Tánczene. — 22.15: A hét zeneszerzője: Wagner.

URH-RÁDIÓ

18.30: Hírek. — 18.35: Vivaldi: L'Estro armonico I. — 19.13: Láttuk, hallottuk... A Rádió színház-, film- és művészetkritikai rovata. — 19.33: Könnyűzene. — 20.18: Kamarazene. — 21.05: Dalok Irországból. — 21.30: Wagner operáiból. — 22.15: Tánczene. — 22.30: Hírek.

KEDD — MÁJUS 18.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Reggeli hangverseny. — 9.14: Kérjük, jegyezze fel! — 9.19: Gyermekrádió. — 10.10: Operettrészletek. — 10.59: Iskolarádió. — 11.34: Énekkari művek. — 12.15: Tánczene. — 13.00: Hogyan vizsgáztam erkölcstanból? Karcolat. — 13.15: Operaáriák. — 14.05: Magyar nóták, csárdások. — 14.40: Részlet Németh László Égető Eszter című regényéből. — 15.00: Zenekari muzsika. — 15.50: Mai életünk dalai. — 16.15: Gyermekrádió. — 16.30: Ifjúsági Magazin. — 17.00: Autósok, figyelem! — 18.00: Mi történt a nagyvilágban? — 18.20: Operettdalok. — 18.48: Sz. Richter zongorázik. — 19.25: A Szabó család. — 20.25: A Stúdió 11 játszik. — 20.45: Babits Mihály verseiből. — 21.00: Századunk zenéjéből. — 22.30: Béres Ferenc dalestje. — 23.10: Wagner zenedrámáiból. — 0.10: Filmzene.

PETŐFI RÁDIÓ

14.20: Zenekari muzsika. — 15.05: Beszélő székek. — 16.05: Délutáni frissítő! — 17.05: Hangverseny a stúdióban. — 17.45: Ár, külkereskedelem, hatékonyság. — 17.55: Népdalok, hangszerszólók. — 18.20: Rádióegyetem. — 18.50: Táncdalok. — 19.05: Könnyű dallamok. — 19.28: Wagner: Trisztán és Izolda. Háromfelvonásos zenedráma. — 21.05: Beszélgetés Cseres Tibor Hideg napok című regényéről. — 21.45: Verbunkosok, népi táncok.

URH-RÁDIÓ

18.30: Hírek. — 18.35: Szerenádest. — 19.30: Dzsesszhangverseny a párizsi Wagram-teremben. — 20.00: Beethoven összes zongoraszonátái. X. — 20.47: Ritmikus percek. — 21.45: Szopránáriák Mozart operáiból. — 22.30: Hírek.

SZERDA — MÁJUS 19.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Operarészletek. — 9.07: Orvosi tanácsok. — 9.12: Partíta szekercére és fűrészre. Grochowiak rádiójátéka. — 10.15: Könnyűzenei híradó. — 10.59: Iskolarádió. — 11.14: Dalok g... — 12.15: nóták — 13. rale

burgból — László mu nyok, ass Olasz ope A Korunk adása. — 17.05: Mé az egészs 17.20: Nép Mi történt 18.20: Rein ból. — 18 diószínpad lem, csata pihenő, m Gondolat. hetilapja. tés. Kodá sorozata. rendező e Vámos L Könnyűzer rákból.

PET

14.20: Ze 15.05: Az

C S

KOSS

8.20: Eszt — 9.07: I kérdések. balladája. Fúvósmuzsi gi Rádió. ramuzsika. mány nagy Tánczene. muzsika. Lagzipecsen remtés els Gyula frás dallamok. zenkét etűd ne. — 16.5 17.15: Ful Randé Jenő nes népi m történt a 18.20: Ifjús Wagner: T felvételes 21.44: Új ve a kőtörő. ja. — 23.31:

P

KOSS

8.20: Zong Kérjük, je Rádióegyete ne. — 10.10 sora. — 10.

A TELEVÍZIÓ MŰSORA
május 17-től 23-ig

KEDD

Iskola-tv: 8.05: Oro nyelv (az ált. isk. V oszt. számára). — 9.(Környezetismeret (

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1963 MÁJ 13

Kunt Ernő grafikáinak bemutatója a Fényes Adolf teremben

Izgatott, visszafojtott zárkózottság és szögletesen félénk kitárulkozási vágy érződik *Kunt* Ernő grafikáinak együtteséből. Nehezen jutunk közel művei érzelmi világához, ami a látvány ilyen közvetítésénél, a valóság ennyire expresszív átfogalmazásánál érthető is.

Ki gondolná azt, ezeknél a grafikáknál — vagy a kevesebb eredményt felmutató, hasonló szellemű festményeknél —, hogy Kunt Ernő, a tökéletes harmónia és líra nagy magyar képviselőjének, Szőnyi Istvánnak volt a növendéke? Most első gondolatunk Nolde és Kirchner, a német expresszszionizmus vezéralakjainak igazságot kereső, lázas nyugtalanságát idézi. Valódi tanítói ők voltak. Az ő tragikus természetszemléletüket, vonzódásukat a primitív népek művészetéhez, miszticizmusukat, erős színfoltjaik kontrasztjának lüktetését és elsősorban a koncentrált érzelmi telítettségüket csodálta meg.

Legfontosabb szerepet a színek és a stilizált formák ellentéteinek kapcsolata és feszültsége adja. A művész érzelmi meghatározású látása néhány év munkáján is menynyire másféle kifejezést követel. A most bemutatott legkorábbi (1959—61) metszetein ezek a fekete foltok ritmusával és határozott vonalvezetésével többnyire összefogottabb képet nyújtanak. Harmóniára való törekvés szövi át a dekoratív fákat kiemelő tájakat (*Rügyező fák, Csupasz fák. Vadgesztenyefák*). Átmenetet jelentenek (1961) a távol-keleti kis nép költészetének, a gilják verseknek valóban balladai hangulatú, zordságot miszticizmust árasztó, szép festői színvilágú illusztrációi Egy évvel későbbi metszeteinél sűrűn változó, zaklatott forma és színellentétekre épült kompozíciókkal találkozunk. A vörösek és sárgák, a kékek és zöldek kiáltó kontrasztját élezi a fehérek villanása, a színek egymásmellettiségének nyugtalan önkényessége. A fekete foltok vibrálása nem az összefogást segíti, hanem fokozza a lázas vívódást. (*Vörös vadgesztenyefák, Gladiólusz árusok.*) Egy évvel későbbi portréiban riadt üldöztetés fejeződik ki a fehér-feketék élesen vibráló egymásrahatásában. Az ez évben született *Szimbólum*, Juhász Gyula versének, a szomorú emlékezésnek, kifejező illusztrációja, a vörös-fekete színellentétekre épülő mozdulatlansággal. Az utóbbi esztendő termésére a leszűrődött, tiszta formákra épült dekorativitás fokozódása, a nagyobb kiegyensúlyozottság jellemző. Szerepet kap ezekben a munkákban a fa alapanyagának rajzossága, amely feloldja a feszültség erejét játékos foltjaival. Az *Emlékezés egy tulipáncsokorra* vagy a *Svájci emlék*, szinte ellentétes felfogású fogalmazásban olyanok, mint egy-egy váratlan ajándékként kapott érzelmi vagy színhangulat idézése.

A kiállításon bemutatott, fába, linóleumba metszett tájakból, portrékból, ősi mozgást idéző kompozícióiból zárkózott, vívódó, önmaga számára is talán túl merev törvényeket és erkölcsi normákat felállító és ezért minden tőle idegen külső benyomásra túlérzékenyen reagáló, szenvedélyes művészt ismerünk meg. Így közvetíti a világgal való békés harmóniákkal vagy nyugtalan disszonanciákkal teljes viszonyát, így tárja elénk legtitkoltabb énjét.

Ritly Valéria

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ

összetételének tér
határozása. A Ho
zendő aktivizációs
mérő művelet n
különösebben neh
lyú berendezéseke
arra, hogy neutron
már viszonylag ki
kis energiaigénnyel készíthetők.

A rengéstevékenység vizsgálata is egyszerű feladat: csupán a földrengésjelző-berendezést kell feljuttatni, amely a mi esetünkben természetesen holdrengésjelző lesz. A felbocsátás után a műszertartályból a közvetlen közelbe kilőtt kis robbanótöltet segítségével azt is ellenőrizni lehet, hogy a

ezenkívül még az is aláhúzza, hogy az Egyesült Államok űrkutatási szakemberei hasonló feladatot leghamarabb 1966. januárjában remélnek megoldani.

Az ember ismét egy jelentős lépéssel jutott előbbre azon az úton, amely elvezeti legközelebbi égitest-szomszédjára: a Holdra.

Dr. Bitó János—Sinka József

Pest megyeiek panaszai a megyei tanácsnál

A Pest megyei tanács végrehajtó bizottsága most foglalkozott a lakosság bejelentéseinek és panaszainak intézésével. Leggyakrabban lakásügyek miatt nyújtanak be panaszt a megyei tanácshoz és különösen Vác, Szentendre városokból, Gödöllőről, valamint a bevándorlás miatt túlzsúfolt peremközségekből érkeznek nagy számban ilyen tartalmú beadványok. Az is tapasztalható, hogy a lakáspanaszok száma főleg ott magas, ahol nem vonták be megfelelő módon a lakásigények felmérésébe és a lakások kiutalásába a tanácstagokat, illetve az állandó bizottságokat. Sok panaszt vált ki a lakásügyekben hozott jogerős bírói ítéletek végrehajtásának elhúzódása.

Az óvodák és napközi otthonok férőhelyeinek elégtelensége a Budapest környéki községek és a megye városainak komoly problémája. Emiatt szintén sok panaszt kap a megyei tanács. A probléma nehezíti a nők munkába állítását is. A család- és gyermekvédelemmel kapcsolatos panaszok, elsősorban a budai, gödöllői és más közvetlen főváros környéki járásokra jellemzőek. Hasonló feszültséget okoz az iskolai tantermek hiánya. A közelmúltban megszervezett megyei gimnáziumok általános iskolai tantermekben kénytelenek működni, és emiatt évről évre romlik az általános iskolák tanterem-helyzete. Az országos átlagnál gyakoribbak Pest megyében a gyámügyekkel kapcsolatos panaszok, kevés a gyermekotthoni férőhelyek száma. Egyes főváros környéki, valamint nagyobb lélekszámú községekben az egészségügyi és szociális szempontból meg nem felelő lakások miatt is sok panasz érkezik a megyei tanácshoz. Az építésügyi panaszok oka elsősorban az, hogy az első fokú építési hatóságok nem minden esetben járnak el kellő körültekintéssel. A községrendezési tervek előkészítésénél nem veszik megfelelően figyelembe a lakosság észrevételeit és javaslatait. A kereskedelmi igazgatás területén főleg a hiányzó cikkek elosztásával kapcsolatban merülnek fel panaszok.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

1965 MÁJ 9.

MAGYAR NEMZET

Kiállítások

MNM — TÖRTÉNETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14—16.): Magyarország népeinek története a honfoglalás korától. — Népi demokráciánk húsz esztendeje.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (V., Kossuth Lajos tér 12.): Derkovits Gyula emlékkiállítás. — A Magyar Nemzeti Galéria kladványai.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.): Húsz év legszebb szerzeményei. — Olasz reneszánsz rajzok.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33—37.): Az üveg művészete. — Esztérházy-kincsek. — Az ötvösművészet stíluskorszakai. — Régi patikaedények és orvostörténeti emlékek. — Olasz népi ékszerek. (Nyitva: V. 16-ig.) — XVI—XVII. századi falkárpitok. (Nyitva: V. 9-ig.)

ERNST MÚZEUM (V., Nagymező u. 8.): Csehszlovák népi iparművészeti kiállítás.

FÉNYES ADOLF TEREM (VII., Rákóczi út 30.): Kunt Ernő festőművész kiállítása.

SCHÖNHERZ ZOLTÁN KOLLEGIUM (I., Szentháromság tér 1.): Hegyi György és Rác András festőművész és Somogyi Árpád szobrászművész kiállítása.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE (V., Dorottya u. 8.): Varga Győző grafikusművész kiállítása.

szélesen terül
édeskés, émelyítő bűz ömlik
be a kocsi lehajtott ablakán.
Most fejezték be az iszapos
ártéren visszamaradt *állati*
tetemek összegyűjtését és
megsemmisítését.

Az ártér sarkán épült öreg
malomépület áll a talpán. Ak-
kor, az ár kellős közepén, av-
val fenyegetett, hogy a vízbe
dől. A temető, a futballpálya
s a péntekfalvi út, valamint
a vársétány *kiszáradóban van*
már, a szürke beton simán
vezet *a kórházhoz*.

A járási kórház alagsorából
már kiszivattyák a vizet, *éled*
a kórház, amelynek repedező
falai közül gyors, hősies mun-
kával mentették ki a *kétszáz*
beteget. A sebészeti szárny
szenvedte meg legjobban a víz
alattomos támadását, *alapzata*
néhol egy métert süllyedt. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 ÁPR 30.

gyászolja.

— KUNT ERNŐ Munkácsy-díjas miskolci festőművész műveinek gyűjteményes kiállítását ma, április 30-án délután fél 6-kor nyitják meg a budapesti Fényes Adolf teremben.

— **AZ NDK-BÓL** üdvözölték

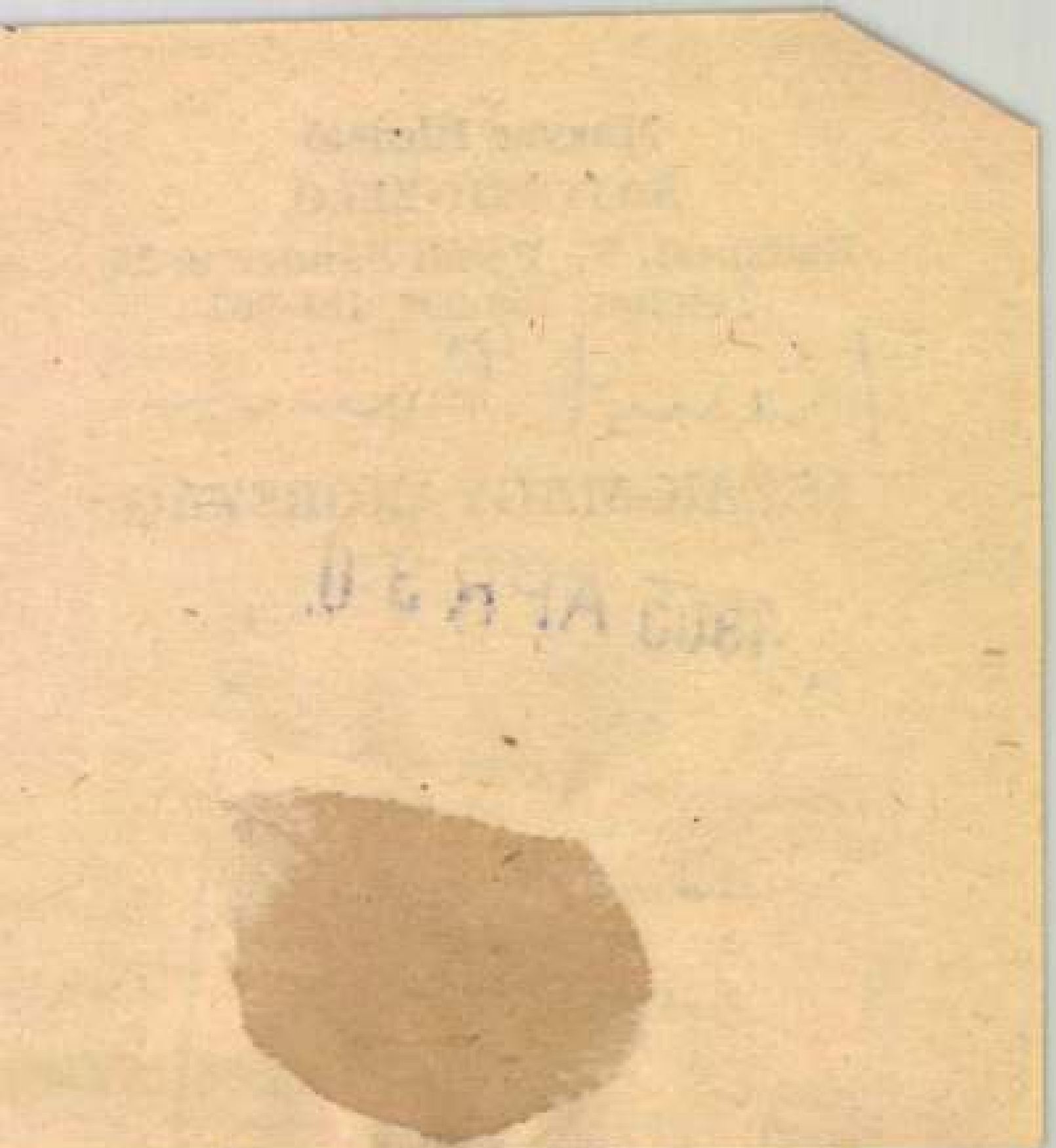

ittjak le. ...janban bony

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KUNT ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1965. ÁPRILIS 30-ÁN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST VII, RÁKÓCZI ÚT 30

1261-1965 FNYV 1

KUNT ERIN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 ÁPR 30

Kunt Ernő

MAGYAR NEMZET

Kunt Ernő festőr
ittasa pa déután
ilik m a Fén
emben.

1024

1965 JUN 1.9.

nűvész ki-
fél 6-kor
yes Adolf-

Erdei Ferenc összefoglalja
A MUNKA-VITÁT
(3—4. old.)

1021

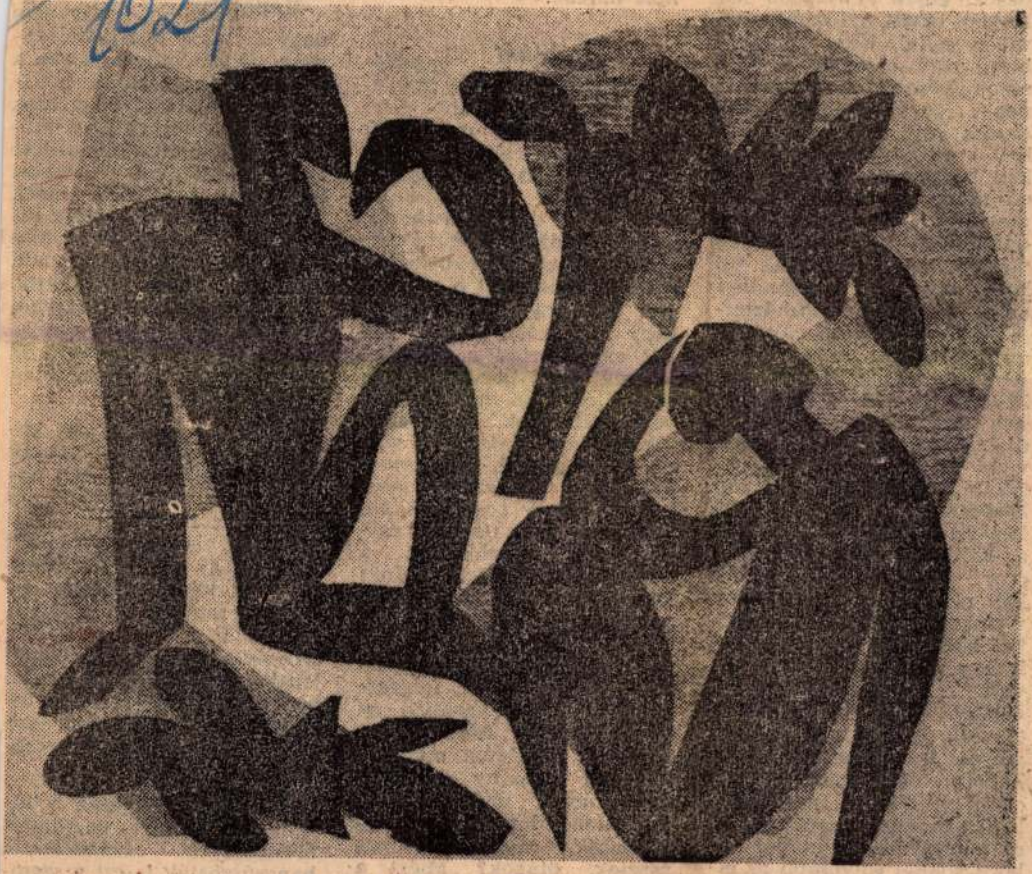

Kunt Ernő: Emlékezés egy tulipáncsokorra

Mintegy
sebb a ny

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ELET ÉS IRODALOM

Nem idegen ü… a zágrábi

(Folytatás az 1. oldalról.)

abból, ha az agresszor vérszemet kap. További támadások, egyre kényesebb helyeken, egyre nyíltabban azzal a céllal, hogy világháborút robbantsanak ki. Ha nem győznek, ha veszítenek… Igen, világos, veszíteniük kell, a támadót meg kell verni, tárgyalóasztalhoz kell kényszeríteni! Igen ám, de vajon akik ezt a halálveszélyes presztízspolitikát elkezdték, akik nem láttak túl, és nem is akarnak túl látni a maguk pillanatnyi üzleti érdekén, kockáztatják-e majd a belső válságot, amit a vereség okoz, mielőtt mindent megpróbálnának? Milyen további erőket fognak még bevetni, és milyen újabb fegyvereket? Meddig vihet el itt az őrültség logikája, hol áll meg, hol tud közbeszólni az észretérítő kényszer? Mert itt már csak az szólhat közbe! Hány százezer amerikai katonának kell ott elpusztulnia, és hány vietnaminak? És az áldozatok súlyossága nem súlyosbítja-e magát a válságot tovább?… A másfél évvel ezelőtti kubai válság ijesztő volt, de nem volt ennyire súlyos. A világbéke a koreai háború óta nem forgott olyan veszélyben, mint ezekben a mostani napokban. És ez a megismételt koreai háború sokkal súlyosabb az elsőnél; nemcsak mert nagyobb erők vesznek máris

dező is, hogy igazunk volt. Ehhez azonban igen nagy erő kell. Mert a támadó máris igen nagy erővel vonult harcba.

A békét tartósan csak igazságos állapot őrizheti meg. Ezt sem szabad felejtenünk! Mit keresnek az amerikaiak Vietnamban? Pacifikálni akarják a dzsungelháborút, mint mondják, megszilárdítani a maguk bábkormányát, valamelyiket a sok közül, mindegy, melyiket, fő, hogy kiszolgálja őket. De hát ezt akarták a franciák is, míg végül belátták, hogy lehetetlen. És nagyon sok vért veszítettek, míg belátták. (Akkor kérdezhette volna bárki joggal, mit keresnek ott a magyarok; mert voltak, bizony sokan voltak, innen elhurcolt fiatalok, akiket az idegenlégióval a dzsungelba vittek meghalni.) Ez a dzsungelháború nem most kezdődött, ez a vietnami nép háborúja, amely nem nyugszik bele, hogy a gyarmati állapot után félgyarmati állapotba kerüljön az ország egyik fele. Miért nem tud hatalmon maradni egyetlen kormány sem Dél-Vietnamban, miért kelnek fel ellene buddhisták, katolikusok, munkások, parasztok, diákok? Miért a több mint tíz éve tartó permanens válság, miért, hogy

Manapság már nem nagy dicsőség fesztivált rendezni. Olyan inflációja van a zene ünnepnapjainak, heteinek, hónapjainak, hogy csak a különféle ünnepségek műsorának felületes áttekintése is több órát vesz igénybe. Századunk zenéjének hívei, ha az új termést sűrítve kívánják meghallgatni, válogathatnak Varsó, Darmstadt, Donaueschingen, Palermo fesztiváljai közül. A zágrábi Biennálé sajátságos arculatával azonban különbözik az imént említett modern zenei eseményektől.

Zágráb — észak és dél, kelet és nyugat országútjának metszőpontjában, sokféle hagyományának tudatos és büszke vállalásával — immár harmadszor törekedett arra, hogy századunk zenéjének körképét megfesse, elutasítva minden egyoldalúságot, stiláris monopoligényt, lehetővé téve, hogy a legellentétesebb álláspontok szóban és hangban-zenében találkozzanak, vitázzanak, könyörtelenül és élesen összecsapjanak.

A Biennálé rendezői a teljességre törekvés becsületes álláspontján szándékosan hangsúlyozták is ezt a szembenállást. A fesztivál központi alakjául választott két

Kunt Ernő: Emberek.

Képes magyarország 1963 nov. 7

j rzeti **Földművesszövetkezet**
zetői munkakör betöltésére

TÖT KERES.

gyakorlat, szakmunkás-
zonyítvány és erkölcsi bizo-
bolti eladói munkakör be-
Feltételek: szakmunkás-
onyítvány, erkölcsi bizonyít-
nyékládházi fmsz. központi
zemélyesen. Útiköltséget csak
94344

Tanács vb. pénzügyi osztálya
y on megüresedett költség-
etési

I ALLÁSHELYRE.

. M. sz. rendelet 1630/b foko-
szerint. Jelentkezhetnek:
— költségvetési — ismere-

vállalat a jelzett helyre te
esetleges sírmegváltási igé
lentsék be és a megváltási
nél Miskolc, Tanácsház té
a jelzett időponttól kezdő
sek kezdődnek;

A konzervált tengeri hal
pótolja

Étkezését vá

SZAR

25—30 halfajta közül vála

TRE

halk

Kunt Ernő

Kunt Ernő fametszete

A II. Grafikai Biennále anyagából

NAPJAINK 1963 nov. 1

ját. Mégis idetartozónak véljük, mert Lévay ezzel, ha más hasonló állásfoglalás nem is jelent meg, nem állott egyedül.

„Csak a poézist olvasom a legújabbaktól, prózáikkal és kritikáikkal nem igen foglalkozom. Előttem teljesen érthetetlen az új poézis és nem tudok bennük látni sem értelmet, sem költői szépségeket, sem lendületet. Adyék költészetében nincs semmi értelem, ökörnyálszerű foszlányok úszkálnak benne. Ma is olvastam a Vasárnapi Újságban egy versét Ady Endrének, amely értelmetlenségeknél nem egyéb."

A Nyugat élgárdájának miskolci szereplésén és visszhangján végigtekintve tisztán áll előttünk, hogy az est viszonylag kis és meglehetősen zárt társadalmi réteghez tartozó közönség előtt zajlott le. A jegyárak, a milieu és a társadalmi tagozódás nem tették lehetővé a munkásság számára, hogy nagyobb csoportban részt-vehessen az „új idők dalait" hirdető esten.

A Nyugat íróit az est után Gencsi Samu dr. lakásán látta vendégül, majd másnap visszautaztak Pestre. Miskolcon pedig minden maradt a régiben. Eszméik hatása akkor még

1919 november 20-án megalakult a KM Egy hónappal azelőtt, az Oroszországba élő magyar kommunisták értekezleté hangzott el Kun Béla előadói beszédébe az alábbi idézet: „Nem hiszem azt, hog holnap már kezünkben lesz a hatalom, hiszem, hogy a magyarországi proletari tus el fogja foglalni a hatalmat. S er nekünk elő kell készülnünk, elő kell k szülnünk arra a forradalmi munkár a . . ." (folytatása a vízszintes 68, 26, fü gőleges 14, vízszintes 1 és függőleges 5 sz. sorokban). A vízszintes 95. alatt anna az utcának a neve rejtőzik, ahol a KM első párthelyisége volt Budapesten.

Kétbetűsök: Vízszintes; DI, KH, Ö MN, SA, AS. **Függőleges:** ÉS, KI, ES, L ZZ, PT.

Vízszintes: 14. Alapjait támadja me 15. Testrésze. 16. Szalad. 17. Háztartá eszköz. 18. Szín. 19. A régi borbélyna ez a „cím" is kijárt. 20. Kitüntetés. 2 Alant. 23. A Tisza mellékfolyója. 2 Templom része. 29. Visszaásat! 30. Előd 32. Zamatom. 33. ÖHC. 35. Pokróc. 3 Nagytermetű jelzője. 40. Közig. terület vonatkozó. 43. Vezetékest. 45. Egyik é szakig. 47. Hangversenyt előz meg. 49. V zi növények. 51. Fizikai jelenség. 54. Bib liai alak. 55. Balatonszárszói részlet! 5 Állati termék a mesében. 57. Kettős más salhangzó — kétszer. 59. Egy pár tű. 6 Shakespeare-i nőalak, kiejtve, névelőve 65. Evoé betűi keverve. 66. Coca . . . . italmárka. 72. Magyar filmszínész vol (Tivadar). 73. Lebocsátkozik. 74. Turbinál

1004 ÁPR

1021

Két szép mű

Kunt Ernő: Cirku[illegible] (grafika)

ÉLELMEZÉSI DOLGOZÓ
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Békés Borsod Heves

Az egész vállalat ügye lett

A Békés megyei Húsipari

cegazdaság gyöngyösi telepe műhelybizottsága munkájának? Apró mozaikokból állítottuk össze tevékenységüket. Eléggé vegyes benyomásokat szereztünk.

Mert mi is a helyzet jelenleg? A műhelybizottság élén Horváth Gyula, az I-es telep művezetője áll. Hozzájuk tartozik még a gyöngyösi II-es számú telep, valamint hat pince és Salgótarján.

Horváth Gyula azzal kezdte beszélgetésünket, hogy kevésnek tartja a műhelybizottság hatáskörét. Bizonyos kettősséget lát a munkában. Gazdaságilag a műhelybizottsághoz tartoznak a már említett pincék, de ellenőrizni az szb titkára és az szb-vezetőség tagjai járnak a pincékhez. Megemlítette, hogy kicsi

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 DEC. 3

NÉPSZABADSÁG

MEGNYÍLT A MISKOLCI ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Vasárnap nyitották meg az immár hagyományos, sorrendben tizedik *Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítást.* A Miskolci Galéria termeiben 200-nál több olajfestményt és grafikát, félszáz szobrot és érmet állítottak ki.

Szabó György író nyitotta meg a kiállítást, majd *Tok Miklós*, a városi tanács vb-elnökhelyettese átnyújtotta a legjobb alkotások díjait. A városi tanács nagydíját *Kunt Ernő* festő- és grafikusművész, a Borsod megyei tanács díját — megosztva — *Berki Viola* festő és *Lenkei Zoltán* grafikus nyerte.

(Tudósítónktól.)

Első ízben láthatunk önálló szovjet bútorkiállítást Budapesten. A ligeti Vásárváros területén, a *8-as* pavilonban hétfő délután, a sajtó előtt megnyitották a szovjet *Exportlesz* vál[illegible]

választéki igényeinek jobb kielégítése céljából a magyar Komsumex és a Bútorért vállalatoknak most módjukban áll, hogy *1969-re az eddiginél lényegesen*

Kund Ernő
+2

1021

bb 5. magyar müvek a ljubljanai nemzetközi grafikai kiállitáson

1 sj/hné szb ha 1963. junius 7.

junius 9-től rendezik meg ljubljanaban az 5. nemzetközi grafikai biennálét. a kiállitáson a magyar grafikai müvészetet kund ernő, kass jános és raszler károly három-három müve képviseli. /mti/

-.-

bb 2. ,,édes esztendő,, - jól sikerült az akácmézgyüjtés

i cs/j szb ká 1963. junius 7.

az idei év első fele kedvező volt a méhcsaládok fejlődésére, a virágpor és a méz gyüjtésére egyaránt. már kora tavasszal jól gyüjtöttek a méhek a füzről és a rendkivül dusan virágzó gyümölcsfafélékről, majd a repcetáblákról. ez tette lehetővé, hogy a méhészek országszerte felerősödött, népes méhcsaládokkal várhatták a fő mézelőnövény, az akác nyilását.

az akácosok általában mindenütt bőven virágzottak, a többnyire meleg, csapadékos idő kedvezett a nektárképződésnek is. megtalálták számitásaikat a vándorméhészek: a korábban kezdődött délvidéki akcávirágzást jó pergetéssel zárták, majd az északi vidékekre települtek át, s a szorgos méhek még egyszer megtöl-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 SEP

Napjaink

HOPP

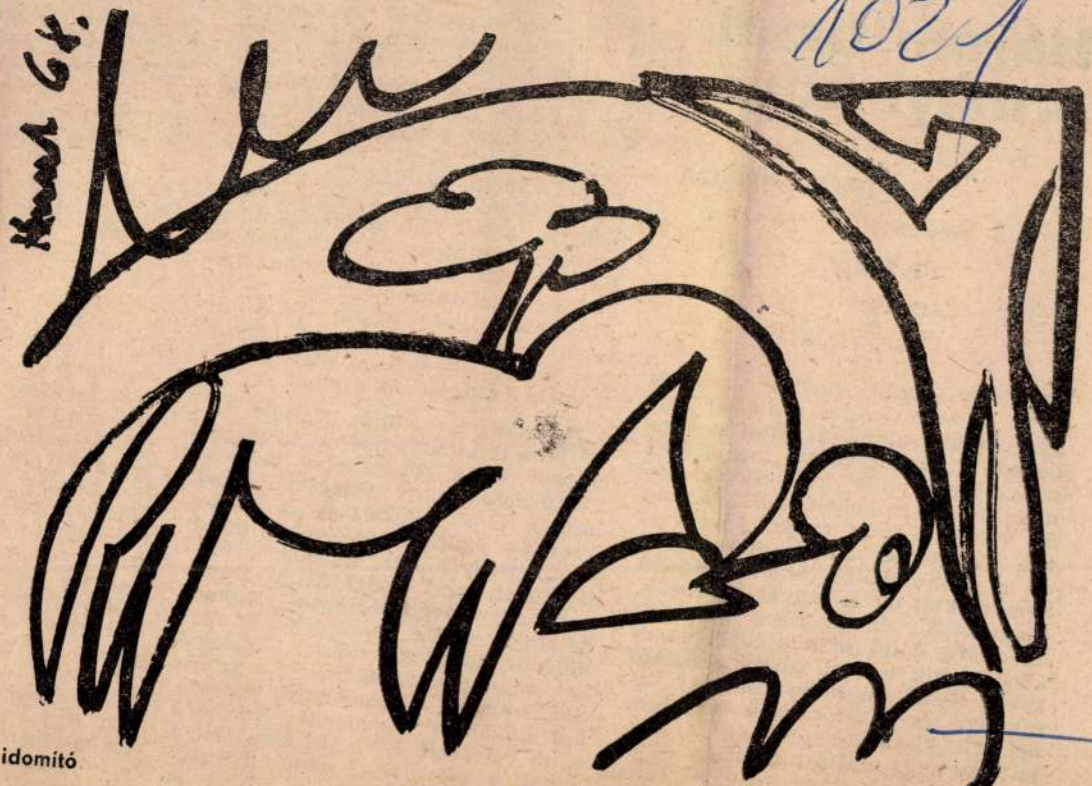

Az idomító

Kunt Ernő rajza

Három fiatal erdélyi költő

Király László:
Rendhagyó délután

Farkas Árpád:
Másnapos ének

Hervay Gizella:
Tőmondatok

Király László, Farkas Árpád és Hervay Gizella romániai magyar költők, abból a fiatal nemzedékből, amely ígéretnél már többet adott, amely már kialakította eszményeit és műhelyét. Mindhárman az utolsó néhány évben jelentkeztek, Farkas Árpádnak éppenséggel ez a bemutatkozó kötete. Miként nemzedékük ők is helyüket keresik. Romániában élnek, részt vállalnak az ország építő munkájából, magukénak érzik terveit, közéleti eszményeit. Romániai magyarok: egy etnikailag és kultúrálisan egységes nemzeti kisebbség elkötelezett tagjai; egy nagy múltú művelődés — az erdélyi magyar hagyomány — örökösei. S örökösei-részesei az egyetemes magyar hagyománynak és kultúrának is. Mestereik között leta-

A cselekvő hűség azt jelenti, hogy felelősséget érez az elesettek, a társadalom peremén tengődő sorsok iránt. Hogy versbe fogadja azoknak a sorsát, akik: „külvárosaink fel nem fedezett viskóiban" élnek. „A nagy robogások rostján / életek hullhatnak át" — figyelmeztet az emberi kallódás jelenségeire *Cipőfűzőárus* című költeményében. Vagyis, József Attila módjára — hozzátehetnénk: az erdélyi Salamon Ernő módjára — a konkrétban keresi az általánosabb törvény érvényesülésének lehetőségeit. Az ember sorsa érdekli, az emberi boldogságon és felszabaduláson méri a történelem haladásának iramát.

A harmadik költő: Hervay Gizella kínálja talán a legtágabb világot és a legérettebb verseket *Tőmondatok* című verseskönyvének lapjain. Ő is a hűség és az elkötelezettség ösztönös átéléséből indul, nemzedékek hosszú sorának üzenetét hozza, mint József Attila, Dunaparti nagy meditációjában. „Kimondatlan üzenetek nemzedékeken át: / különös, kemény szavak... valakihez mindig hozzáütődnek, / s az indul szótlanul / kimondatlan szavakkal szavaiban" — mondja *Közösség* című versében. És: „Aki nem érti, / annak a szava is / néma marad." Hervay Gizella érti, de többet is akar érteni és mondani, mint az

úgy, hogy az e
törvényei, titkai
is jól kirajzolódj
Nem kell nag
belátásához, hog
csak a közegév
kapcsolata szeri
tehát, hogy átfog
és jellemezni.
az alkat és a tö
jai is kívántatna
képzelés szerint
nagy vállalkozás
vek, melyek az
folyton alakuló,
a kor lehetősége
rint valósítják n
az alkotó ember
datlan élettervét
kerek rejtett, va
máját csak elő k
szövevényből, ho
is izgalmas műv
beri színjátékká,
mű a tét, de a ben
beri értékek foly
annyira egyeter
mint egy regény
nyilatkozó embe
gyis a korrajzi e
gyarázzák a mű
is az előadást,
sen. Egy érdekes
elképzelhető imn
a kőre szorítkoz
elhallgatni, hogy
lódva, patakok

1021

Kunt Ernő

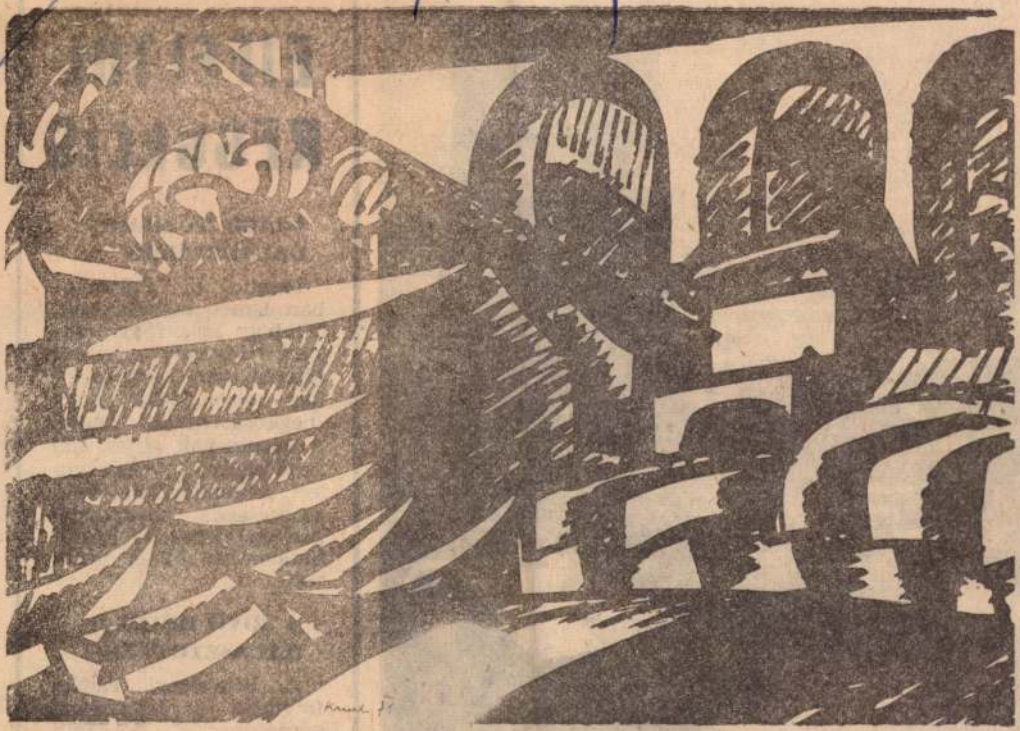

* Halászcsalu

Kunt Ernő rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-128

DÉLI HÍRLAP
1971SEP 13

ban ismét tűzharc volt. Mintegy száz főnyi csoport tüntetett a város főterén, mert nem akarták megengedni, hogy megkoszorúzzák annak a vasutasnak sírját, aki rendőrgolyó áldozata lett. A rendőrökkel való összecsapás következtében egy húsz év körüli fiatalember életét vesztette.

A JÖVŐ HÉTRE HALASZTOTTÁK

A Biztonsági Tanács folytatta a Jeruzsálem kérdésében Jordánia óhajára megkezdett vitát. Tunézia, Szíria és Szaúd-Arábia képviselői megtorló intézkedéseket

Kunt Ernő

1971 OKT 14

1021

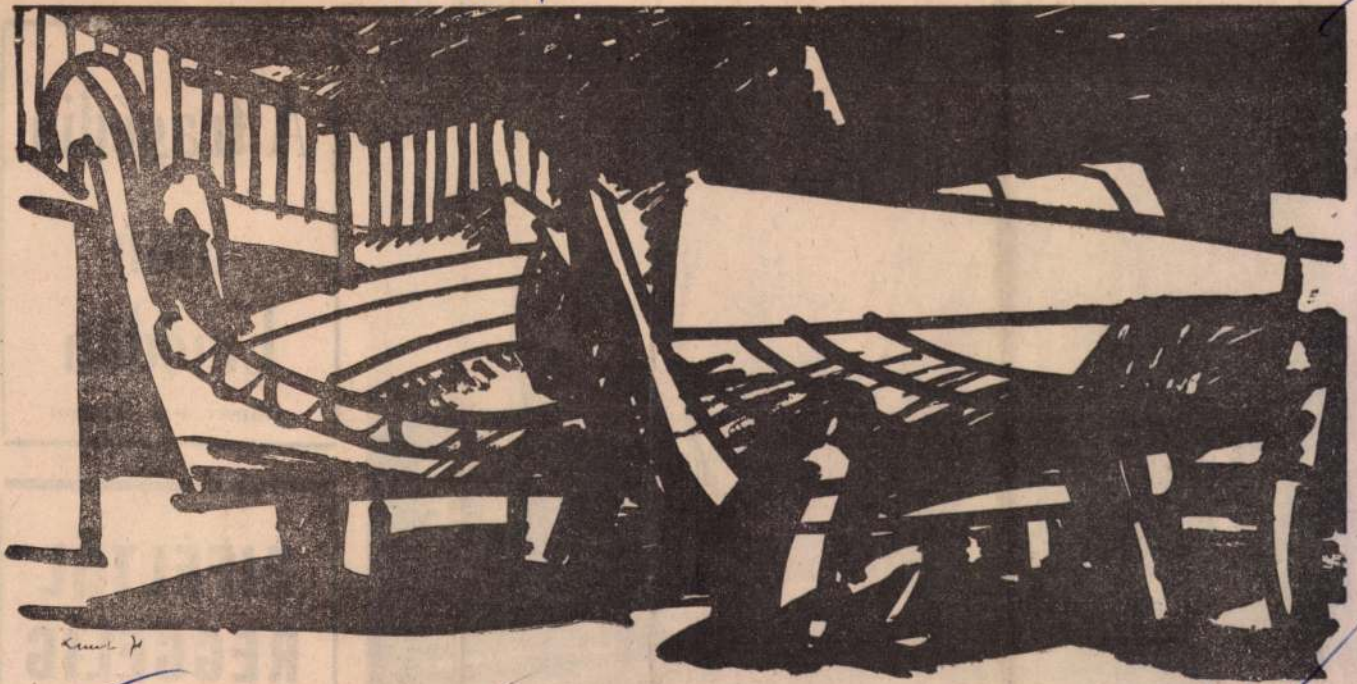

Kunt Ernő rajza

után Emődön

(Riport a 6. oldalon)

ÉJFÉLTŐL REGGELIG

LOSONCZI PÁL

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ULLOI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
DÉLI HÍRLAP

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NAPJAINK

1971 NOV

Kunt Ernő

1021

Kunt Ernő: Spanyolországi rajzok. Toledo

ÉS

itálva, kimondja, a fiataloknak „a aló eljutás" lehe- humánum megta- lását. „Életemmel k értelmiségi gár- mével igazolom — hogy a humánum elől lehet startol- lálni a humánum resíteni a legszebb eket nem lehet kommunisták kö- változtatás (maguk atásának) célja és rtották fontosnak elet-Európa létre- sszus vitaanyagát *ló jegyében* című núskodik. Ám az címe is ezt bizo- *ajos* a gazdasági ltozásokról, *Zsolt* szkói gyarmati és yolásról, *Dobossy* válságáról. *Kram-* letes emberneve- logh Edgár a né- ta átértékeléséről, ogh Edgár a ke- désről, *Ferencz* -európai helyzet- iról, *Berecz Kál-* kérdés megoldá- *lrás* a szocialista ltúra összefüggé- aindító előadást. esszus valamenyi- déssel kapcsolat- ozott, amely út- a további mun-

a szlovák szo- kusok nevében eh munkások és

GLOSSZÁK

Hölgyem! Emelkedjék ki az átlagból!

Egy hirdetést láttam a Ludasban. Pirospozsgás, jó alakú nő ül egy antik oszlop tetején, és sápadt, elhanyagolt kozmetikájú asszonyok néznek fel rá sóváran. S a kép szövege pszichológiai telitalálat: KI-EMELKEDIK AZ ÁTLAGBÓL, HA ARCKRÉME: FABULON!

Hát igen, senki sem szeret átlagember lenni. S a tündöklés ára mindössze egy tubus arckrém, néhány forint csupán.

Lányok, asszonyok! Használjatok Fabulon arckrémet! Az összes többi nőt, aki csak Opera Luxust vagy méhpempőt használ, egy napon sem lehet majd említeni veletek! Nem kell esti iskolákat és munkahelyi tanfolyamokat tiszteletre méltó szándékkal, a család gondjai mellett végigkínlódnotok, hisz csupán arcbőrötök hamvas szépsége felső tízezerré fog avatni benneteket, titeket, akik megfogadjátok a reklámszöveg átlagból kiemelni szándékozó tanácsát!

De ha majd minden nő Fabulont használ, hogy lehet majd kiemelkedni akkor — abból a csúnya átlagból?

H. L.

Miért Budapestre?

Az Észak-Magyarország szeptember 30-i számában rövid cikk közölte, hogy bontják a miskolci Rorárius cukrászdát, berendezését pedig — ami kultúrtörténeti értékű — Budapestre szállítják, hogy a Vendéglátóipari Múzeum kincseit és látványosságát gyarapítsa.

A csaknem másfél évszázados cukrászda mára csupán történelmi emlék. De miskolci emlék, Miskolc város történetének és kultúrhistóriájának szerves része. Ha viszont ennyire egybeforrott a várossal, miért engedjük elszakítani tőle? Miért szállítják Budapestre? Ismét hagyományos recept: a Budapest-központú gondolat érvényesült? Vagy egyszerűen csak a szintén hagyományosnak tekinthető miskolci közömbösség hagyja „elúszni" ezeket a történelmi értékű bútordarabokat?

Bárhogyan is van, nem jól van! Miskolcnak ragaszkodnia kell történelme valamennyi emlékéhez! Ehhez a berendezéshez is! Az egykori „Rori" csak Miskolcon igazi történelem, másfél századot látott bútorai csak itt képesek városhoz-kötődést, helyi emlék-asszociációkat kiváltani. A Vendéglátóipari Múzeumban csupán egy [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 DEC 5.

A VIII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából

1021

Kunt Ernő: Emlékezés egy tulipán csokorra.

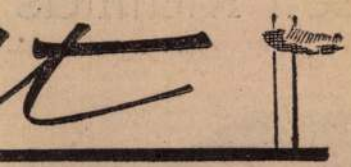

lonán

kal jobban járna a sportkör, ha a tardonaiak nekik fizetnének tagdíjat, jobb lenne a gazdálkodásuk, talán sok-sok pénzügyi zavart elkerülnének.

A megbeszélés után megállapítottuk, hogy csak akkor lehet fejleszteni a sportéletet Tardonán, ha Hankó Barnát és Balla Bálintot minden szerv segíti.

A KÉT FIATAL sportvezetőt, akik nemcsak a sportkört vezetik, hanem még a szertárosi munkát is ellátják, csak akkor lehet megtartani a sportnak, ha a község vezetői összefognak, és a továbbiakban segítségükkel biztosítják **a tardonai fiatalok** zavartalan sportolását.

Leskó Pál

S Roma
áros ellenfele

s azok játék nélkül kerülnek az elődöntőbe, míg a másik négy sorsolás szerint találko-

SPORTMŰSOR

December első vasárnapjának kiemelkedő eseménye a Városi Torna Szövetség dísztornája lesz. Érdeklődésre tarthat számot a szombat-vasárnapi asztalitenisz, valamint más sportágak összecsapása is. A részletes műsor:

ASZTALITENISZ

Szombaton délután 2 órától a népkerti sportcsarnokban rendezik meg a megyei ifjúsági férfi és női Tizek-bajnokságát. A felnőttek megyei Tizek-bajnokságát vasárnap reggel 9 órától bonyolítják le a népkerti sportcsarnokban.

BIRKOZÁS

Vasárnap délelőtt fél 11-től Szerencsen rendezik meg az északi terület II. és III. osztályú szabadfogású versenyét.

KOSÁRLABDA

A DVTK férfi és női kosárlabda csapata szombaton és vasárnap MNK-mérkőzéseket játszik. Szombaton a női együttes Tatabányán, a férfiak a fővárosban a Bp. Előre ellen lépnek pályára. Vasárnap délután a Kilián Gimnázium tornatermében a következő mérkőzések kerülnek sorra: DVTK — Testnevelési Főiskola, női, DVTK — Csepel, férfi.

ÖKÖLVIVÁS

RÖPLABDA

Vasárnap 8 órától a Zrínyi Gimnázium tornatermében női ifjúsági és serdülő röplabda mérkőzések lesznek a téli terembajnokság keretében. A következő találkozók kerülnek sorra: Zrínyi G. — Kossuth G., Miskolci Közg. Techn. — Mezőkövesd, Saújhelyi Közg. Techn, — Zrínyi G., Saújhelyi Közg. Techn. — Kossuth G., Mezőkövesd — Zrínyi G., Sátoraljaújhely — M. Közg. Techn., Kossuth G. — Mezőkövesd, Mezőkövesd — Sátoraljaújhely, MVSC — Sátoraljaújhely II. (serdülő), Zrínyi II. — Sátoraljaújhely II. (serdülő), Sátoraljaújhely — M. Közgazd. Szakiskola, Herman — Mezőkövesd, Mezőkövesd — M. Közg. Szakiskola, Herman — Sátoraljaújhely, MVSC — Zrínyi II. (serdülő), Kossuth G. — Herman, Közg. Szakiskola — Sátoraljaújhely, Herman — Közg. Techn. ker. tagozat, Közgazdasági Szakiskola — Herman, Közg. ker. tagozat — Zrínyi, Zrínyi — Közg. Szakiskola.

DISZTORNA

Vasárnap délután 6 órakor az SZMT székház színháztermében rendezi meg disztornáját a Miskolc városi Torna Szövetség. A nagyszabású be-

1021

Kunt Ernő

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Uj szó, Bratislava

ze dne - 8. VII. 1970

ST C

■ **Tegnap nyílt meg a kassai Kelet-szlovákiai Képtárban Kunt Ernő magyar képzőművész festményeinek és fametszeteinek kiállítása.**

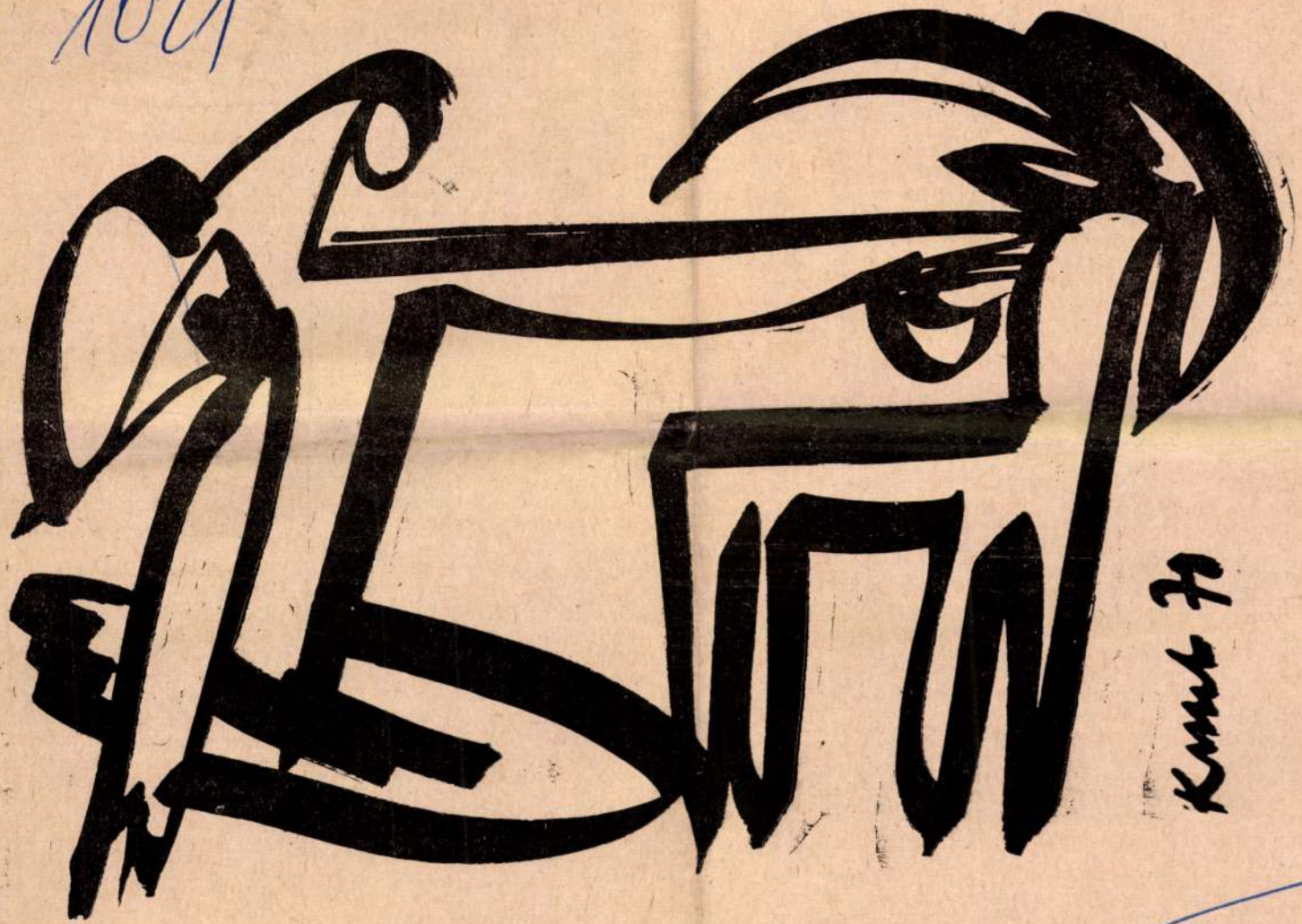

Macedóniában IV.

Kunt Ernő rajza

Fekete Gyula felszólalása az Írószövetség közg

Jó érzés úgy hallgatni a kultúrpolitika első felelősét, hogy egyetértek úgyszólván minden szavával. Ha mégis felszólalok, csupán azért teszem, mert jórészt ugyanazokat a kérdéseket más aspektusból igyekszem megközelíteni, a közbaka-író szemszögéből.

Például: az egység.

Valljuk be magunk közt: nehéz társaság vagyunk mi. Nehéz itt érdemleges eredményre jutni, túl formális fegyverszünetekben és deklarációkon. Hiszen nemcsak mint szak- és elvtársak ülünk itt együtt, hanem mint rivalizáló személyek és csoportosulások is; voltaképp mindnyájan — valamilyen viszonylatban — ilyen minőségben is többszörösen jelen vagyunk. Ha van szellemi tőke, hát van szellemi tőkés is, s akkor ez a gyülekezet afféle szellemi GYOSZ-nak tekinthető; nem volna nehéz végigvinnem e profán hasonlatot a szellemi nagytőkét csoportosító trösztökig, kartellekig, sőt a *tőzsdéig*, ahol a papírokat változó árfolyamon jegyzik, esetleg a titkolt vagy nyilvánvaló kapcsolatokig, melyek a tőzsdei árfolyam alakulásába ezzel-azzal belesegítenek.

Ám, ha valakit netán sért a hasonlat, amolyan miniatür ENSZ-kögyűlésnek is becézhetnénk magunkat; persze mi annyival bonyolultabb képződmény vagyunk, hogy itt minden jelenlevő *nagyhatalmat* képvisel. Aspirációiban legalábbis.

Látszólagos bizony a mi egységünk, senki sem állhat ide, a pulpitusra úgy, hogy fel ne szisszenjen valaki más. Jó, hogy ma már nem akarjuk minden áron azt demonstrálni, aminek az ellenkezőjéről mindnyájan meg vagyunk győződve; realizáljuk ott az egységet inkább, ahol egyáltalán realizálható. Végtére van egy szervezetünk — nem értek egyet Sipos Gyulával, hogy az Írószövetséget meg kellene szüntetni —, jó az, ha van ilyen szervezetünk, amelyben szabadon és emelt fővel oda-vissza lenézhetjük egymást. Retúr. Már ez is haladás, hiszen tudvalevő, hogy nem mindig volt *retúr*.

A szokásos ellenvetést ismerem: azon alapul a mi szövetségünk, hogy mindnyájan egyek vagyunk a szocializmus igenlésében. Nem bolygatom ezt, fogadjuk el ténynek; de gondoljuk tovább: minél inkább egyek vagyunk az igenlésben, annál inkább különbözhetünk — szükségképpen különböznünk kell — az igenlés *hogyanjaiban*. Szövetségünknek már jó ideje

bizalom — úgy találta, hogy ne
az netán már egyebekben is k
dett.

Különös írói érzékenység e
mánkban az életmű nem épí
betájolási pontokra, melyeket
kínál fel; messziről látható háromszög
pontokat keresünk. S ha volt olyan időszak, amikor egy-egy Petőfi-vers nacionalista, anarchista, egy-egy József Attila-vers revizionista kicsengést kapott, s ha elkövetkezett olyan időszak, amikor talán ugyanabba a versbe *szektás felhangot* éreztet bele egy új akusztika, mi elég biztosak vagyunk afelől, hogy nem az említett költők nyergeltek át időközben, hanem feltehetően a közvélemény némely papjai szivárogtak át az egyik szélső árokból a másik szélső árokba. Kompenzációként.

Mi itt mindnyájan tagok vagyunk, s ebben a minőségben egyenrangúak. A művészi rangsorolás meg a sarzsik osztogatása nem szövetségi belügy. Ma, a mai kommunikációs viszonyok közt, amikor, mondjuk, a Rádió egyetlen zenei szerkesztőjének, aki a naponta a leghallgatottabb műsoridőkben a világ zenei bóvlijával önti a hallgatót nyakon, esetleg nagyobb befolyása van a közízlésre, mint az összes jelenlevőknek együttvéve — igenis ma van közös érdekük és feladatuk az íróknak. Kis és nagy példányszámosoknak, díjasoknak és *nyeretleneknek* közös.

Ez a közösség persze a gyakorlatban a különböző — sőt egymással harcban álló — irányzatok, csoportosulások szimbiózisa. Pár évvel ezelőtt — a legutóbbi közgyűlés táján is — még tagadták néhányan az irányzatok jogosultságát, mondván: az irányzatok harca nemkívánatos politikai polarizálódáshoz vezet. Ezt az érvelést ugyan a vak sem nézhetné dialektikának, különösen azóta nem, hiszen ahol leginkább érvényesült, mint elv, ott fordult a legélesebben a visszájára a *hangoztatott szándék*. Bizony megesik, hogy ha imitt-amott nincs ma polarizálódás, csupán azért nincs, mert onnan már hiányzik éppen a kultúra *szocialista pólusa*. Nemcsak a gazdasági életben fából vaskarika a *monopolszocializmus*.

Legyünk tárgyilagosak: a kulturális életben, a sajtóban sincsenek ma már szigorú monopóliumok, sőt az ipari szórakoztatás, az ösztönborzolgatás, a bulvárosítás irányába ...án messze elmentünk. Van ebben a nagy-
... sok jó, és van benne sok ve-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

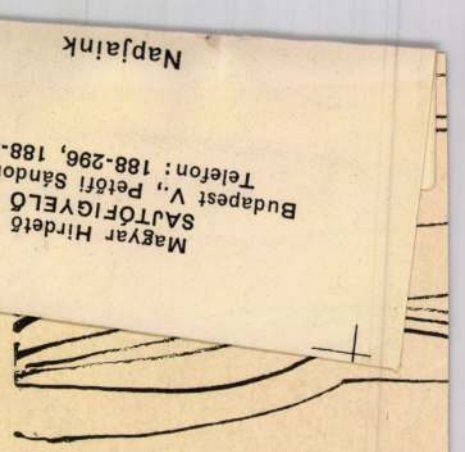

Dombok

Érettsé

(Folytatás az 1. oldalról.)

— néhány hét alatt — hogyan
mindazt, amit eddig elmulasztott?

Ebben egyetértünk.

Reform? Az igazgatónak van
— Az igazság az, hog
kek jó részét feleslegesen kínozzul
ségivel. A közepes vagy ennél gy
nulók — már akiknek van kritiká
jelentik, hogy nem akarnak tov
Az érettségitől most is visszal
ugyan, de hát így szokás, hogy ak
évet végiggürcölt, az érettségire i
zik. Két lépcsőben kellene az ér
bonyolítani. Akik nem akarnak tov
azok minden tárgyból vizsgát t
négy év befejeztével. Ez a vizsga
gálna mást, mint az anyag ren
felfrissítését. De lenne egy úgyn
pesítő érettségi vizsga is. Erre a
nulók jelentkeznének. A képesítő
tagjai sorában (egy-egy városbar
két kijelölt iskolában lehetne
már ott ülnének az egyetemek, f
nárai is. Ezzel a rendszerrel csök
hetne az egyetemek felesleges m
... már inkább

ze dne

1021

KUNT ERNŐ

MAGAS, tagbaszakadt, gerendákból összeácsolt férfi. Ha azt mondják róla, erőművész, mindenki szívesen elhiszi. Arca markáns, csak a lényeges vonások domborodnak ki belőle, az erős szemöldökvonal, szilárd orr, s a zárt ajak.

Kunt Ernő képzőművész: festő és grafikus. Mióta visszavonult civil foglalkozásától, már csak az alkotó munkának él. A miskolci művészcsoport tagja, s jelenleg Kassán a Kelet-szlovákiai Galériában van tárlata. A két város, Miskolc és Kassa között már jó néhány éve gazdag kulturális csereakciók láncolata fejlődött ki. Ennek keretében zajlik le ez a tárlat is. A vendéglátó házigazdák, a városi nemzeti bizottságok, a Kelet-szlovákiai Galéria és a Szlovákiai Képzőművészek Szövetségének területi csoportja szép ünnepséget szervezett a tárlat megnyitására.

A nagyrészt fametszetekből összeállt tárlat méltón reprezentálja a művész munkásságát. Különösen a fametszetein látható erőteljes tiszta vonalak bizonyítják, hogy az alkotó erejének és munkakedvének teljében van. Ez az első alkalom, hogy önálló tárlattal jelentkezett nálunk. Szerepelt már ugyan néhány alkotással a miskolci képzőművész-csoport együttes kiállításán, valamint a Besztercebányán megrendezett nemzetközi fametszettárlaton.

Túl az ünnepélyes megnyitón, a gratulációk során, túl elmondott köszönőszavakon („nem vagyok a szavak mestere...") végre a képzőművészek klubhelyiségében már fellazult a tárlatnyitó ünneplés formalizmusa.

A néhány szavas bemutatkozás után felteszem a sablonos kérdést („megengedi-e, hogy lapunk nevében néhány kérdéssel zavarjam"), amiről tízezer ember közül is megismerni az újságírót.

— Mit tudok én mondani?! — tiltakozna is, meg nem is. — Amit én mondani tudok, jól-e vagy rosszul, azt a tárlaton láthatták. Van Gogh ezt valahogyan így fogalmazta meg: „A festő a képeit mutatja a világ felé, a száját viszont nem szívesen használja."

Közben körülnéz, majd gyors mozdulattal eltávolítja nyakából a nyakkendőjét.

— Megbocsátanak, ugye! Nagyon utálom az ilyen fojtogató viseletet.

— Nagyon örülök — folytatja — a szívélyes fogadtatásnak, amiben itt részesültem. Tetszett az is, hogy a tárlat megnyitásán olyan szép számban jelent meg a közönség, pedig ez a nagy hőség már az uborkaszezont jelzi.

— Magamról nemigen tudok mit mondani — válaszolja kérésemre—, nincs mit. Amit csinálok, az mind kínlódás eredménye. A képzőművészt nem lehet különválasztani, hogy milyen, mikor művész, s milyen, mikor civil ember. Saját festményeimet, ami az életem, önmagam — viszont szerénytelenség volna értékelnem. Különben 1920-ban születtem Sopronban, 1943-ban fejeztem be tanulmányaimat a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1961-ig rajztanárkodtam Ózdon, majd az utolsó évet Miskolcon. Tíz éve már csak a képzőművészetnek élek.

Állami ösztöndíjjal bejártam Csehszlovákiát, az NDK-t, Bulgáriát. Barátaim meghívására jártam Párizsban és Svájcban.

Művészeti problémámra gyakran kaptam nagy íróktól választ (pl. Rilke, Nolde, Rolland). A Jean Christophe-ben olvastam azt a sort is, melyet művészi célomnak hiszek ma is: „A művészetben nem a finomságra, hanem az erőre kell törekedni".

Talán éppen ezért van az, hogy utazásai közben megszerette az afrikai szobrászatot, az indián mexikói, perui, a kisázsiai szobrászatot és kerámiát, a koptok szöveseit és a chartresi üvegablakokat.

— A kortársművészekben is találtam nagyszerűeket, de legtöbbjük nyugtalanított és ezért visszahúzódtam tőlük.

A csehszlovákiai festők közül Bazovskýt, Zmetákot, volt osztálytársát emlegeti szívesen.

Említettük már, hogy a tárlaton szereplő művek zöme fametszet. Néhány szóban a fametszetekről:

— Az eszköz: fenyőfadeszka. Nem képlékeny, hanem rideg anyag. Méretének növelése fokozottabban követeli az anyagszerűség és a síkszerűség érvényesülését. A színek megkötöttsége, az anyag azonnali ellenállása elszántságra és az adott lehetőségek mérlegelésére kényszerít. Olyan fegyelmező erő, amelyet végeredményben a festés követel, de ott valósítható meg a legnehezebben.

A néprajz szeretetét és erejét azért nem emlegeti, mert ma divat, ő viszont pályája elejétől a néprajzra esküdött. Fametszetein is gyakran választja a népballadát témául, mint a „Bogár Imre elsiratása" és „Bogár Imre megéneklése" című műveken. Csendesen el is énekli a balladát.

Kedves festője Csontváry Kostka Tivadar.

— Csontváry is istenekkel vetekedő hatalmas erőről tesz tanúságot képein. Bár sokan szeretik, sokan nem ismerik el. Ismert festő nevezte a közelmúltban giccsfestőnek. De nem hiszem, hogy ezzel Csontvárynak ártott volna. Szinyei Merse Majálisára is mondták annak idején, hogy spenót...

Végezetül néhány adat, amit nem mondott el, szerényen hallgatott róla. Munkácsy-díjas festő. Budapesten két tárlattal szerepelt. Külföldön csoportkiállításon gyakrabban, legutóbb a Bologna melletti Capriban a fametszetek világkiállításán szerepeltek alkotásai.

GÁGYOR PÉTER

31 VII 1973
Új szó, Bratislava
VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU
PRÁZSKA INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTRIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

A »mezőslányok« Lili nénije

A VÁROSKA LAKÓI gelenként csaknem na lálkoznak vele. Korát m toló frissességgel siet á sági Mezőgazdasági Középiskola diákotthon. A munkába igyekvők jó rósként köszöntik.

Gaál Sándorné nevelőn mélyében az iskola leányd második édesanyjukat tisz Az iskolában töltött négy alatt annyira a szívükhöz Lili néni, hogy nélküle talán elképzelhetetlennek, kibírhatatlannak tartanák a diákotthon életét. A lányok mindennapos kisebb-nagyobb gondjaiban segít megoldást találn tanácsot adni. Ha kell, beteget ápol, segít a tanulásban. Buzdít, lelkesít, szükség esetén dorgál is.

Ízlésesen berendezett irodája talán tucatnyi oklevél tanúsítja sokoldalú tevékenységét. Magáról és munkájáról azonban nagyon szerényen beszél:

— Hivatásomnak tekintem a foglalkozásomat. Szeretem a fiatalokat. Nélkülük talán üresnek, értelmetlennek érezném az életet. Jómagam is fiatal koromtól aktív működvelő színjátszó vagyok, és ezt sem tudom abbahagyni. Itt alkalmam nyílik rá.

Lili néni rendezésében az iskola színjátszó csoportja, amelyet főleg a harmadik osztályosok képeznek, évente legalább egyszer bemutat egy-egy színdarabot. Az utóbbi évek repertoárja így alakult: 1964 Kérők, 1965 Az elveszett útlevél, 1966 Bort, búzát, békességet, 1967 Baj van a szerelemmel, 1968 Éliás Marika menyasszonyi fátyla, 1969 Húsz év után és 1970 A debreceni lunátikus.

...egy-egy ...ával. Az előadá... alatt együtt izgul a szereplőkkel. Sőt talán még náluk is jobban. Ezt azonban sohasem mutatja. Szorongását csak az első felharsogó taps oldja fel.

Hét éve esőben, hófúvásban, vagy tűző napon autóbuszon, teherautón, traktoron, gyalog és minden elképzelhető közlekedési eszközön járja a szereplőkkel együtt a környező falvakat, hogy még a legeldugottabb falucskában is felharsanjon a taps. Így táplálja a falusi magyar működvelő színjátszás pislogó mécsesének olaját. Legnagyobb öröm számára, ha siker koronázza a fellépést. A darab végén felhangzó vastapsot hallva mindig elfelejti azt a fáradtságot nem ismerő munkát, ami ezt eredményezi.

Ő azonban szerény. Egyszerű keresetlen szavakkal indokolja meg munkájának lényegét.

— Iskolánkban a mezőgazdasági szakemberek képzésén van a hangsúly. Mi, nevelők azonban a diákjainkat szeretnénk megóvni a szakbarbárságtól, és olyanokká akarjuk őket nevelni, hogy a kulturális élet terén is kezdeményezők legyenek, mert mezőgazdaságról lévén szó, a diákok többsége falusi

A kezdeményezés sikerrel jár

Szép munkasiker a Slovnaftban ● A pártszervezetek aktivizálása gazdasági téren is megmutatkozik ● A Bátkai Állami Gazdaság is hallatja szavát ● A vasutasok terven felül 825 000 tonna árut szállítottak

Az idén ünnepeltük meg hazánk felszabadulásának 25. évfordulóját. A CSKP KB felhívására az üzemek országszerte a magas évi tervfeladatok ellenére is szép kötelezettségvállalásokkal köszöntötték a nevezetes évfordulót. Az első félévben elért munkasikerek azt bizonyítják, hogy a dolgozók teljesítik ígéretüket, hogy a pártszervezetek konszolidálása és megtisztítása gazdasági téren is eredményekhez vezet.

A BRATISLAVAI SLOVNAFT dolgozói az idei terv teljesítésének jó feltételeit már a múlt ősszel megteremtették. Így ez év januárjában a CSKP KB-hoz intézett levelükben már azt ígérhették: mindent megtesznek, hogy a lehető legnagyobb mértékben elősegítsék gazdasági életünk további javulását. Egyben azt is tudatták, hogy terven felül az év végéig 34 millió korona terméket gyártanak. Bár még csak előzetes értékelést végeztek, de máris elmondhatják, hogy az első félévben terven felül 20 millió korona értékű terméket állítottak elő. A bruttó termelés tervét az említett idő alatt 71 millió koronával teljesítették túl, az árutermelés tervét 2,3 százalékkal, a munkatermelékenységét pedig

TALÁLKOZÓ GARAMKÖVESDEN

Augusztus 1-én és 2-án a garamkövesdi vasútállomással szemben levő szigeten rendezik meg a magyar és csehszlovák közlekedési dolgozók találkozóját, amelynek keretében vasárnap 9 órakor a vasúti tűzrendé-

KUNT ERNŐ
1021
1970 OKT

A téli Bükk. Lovas

Kunt Ernő rajza

Talán az *Elállt a szél* című nagyon hangulatos és szép vers idilli tájai felé vezet az út? A „fülelő csend" és a „fanyar könnyűség" irányába? Vagy az *1968. június 5.* objektívebb, nyersebb birodalmába? Netán egy bonyolultabb, dúsabb asszociációjú versforma felé, mint a *Győztes városban*? Nem könnyű a válasz. Nem könnyű, mert Fodor András olyan költő, aki mindegyik ihletkörben hibátlan teljesítményekre képes. *„Mennék, de nem tudok mégse"* — mondja. Mégis hadd reméljük, hogy sikerül eltalálnia abba az új dimenzióba, amelynek határán tétovázik egész kötetében, de amelybe mégis csak a *Vonatok* című vers utolsó soraiban indul el: *„Utazom újra. Éjszaka. / Kihajtott ing, lehúzott ablak. / Sziporkák csillagözöne alatt / a töprengés folyója. / Egyszercsak, váratlan ütés! / Valahol Tatárvár körül, / egy év után, vagy tíz év hamujából, / a korom égalj dúcaira kötve / kifeszített hatalmas cimbalomként / megzendül a mező. / Teret, időt egymásba siketítve, / a kérdező szorongást letarolva, / a létezés dühöngő örömével / tombol az újulás."*

Igen, ez a tomboló megújulás, zengő mező az, amelyen végighaladva bizonyára új terek és új végtelenek nyílnak. *(Szépirodalmi Könyvkiadó, 1970.)*

RÓNAY LÁSZLÓ

Vita egy kritikával

Lászlóffy Aladár: Szövetségek

című kötetéről írt kritikát a Napjaink szeptemberi számában Varga Lajos. Szépen megfogalmazott, lendületes írás. De hibákat követ el, s mivel hibái összefüggnek személyén kívüli okokkal: a tárgy nem teljes ismeretével, s mert határainkon kívül élő költőről van szó, aki kevésbé számíthat közismertségre, a művek önmagukat tisztázására, kötelességnek látom ítéletei kiigazítását.

ló világot helyettesítő szimpla képlet" „felrobbantásáról" beszélni. Ha a fent vázoltak szimpla képletet jelentenének, akkor nem örvendene nekik most a kritikus. Viszont, ha jelen voltak — akkor nem most keletkeztek. Nem történt világkép-átrendeződés, hanem egy kezdettől létező, költészete alapját jelentő (filozofikus líráról van szó!) fent vázolt koncepció tovább-építette, erősítette önmagát. Nem robbant szét egy világot helyettesítő szimpla képlet, mert ilyen nem volt. Az új fejleményként felfogott „képlet", alapfelfogás szerves folytonossága volt és maradt.

Így tehát az időben-elhelyezés, a fejlődési folyamatba-ágyazás sántít. Voltaképp a megelőző kötetek új kötethez hasonló, vagy még alaposabb ismerete híján. S ez az oka annak is, hogy ennek a „fordulat"-elgondolásnak oly nagyvonalúan alárendelődött az eddigi versek megítélése. Alárendelődött és hamis beállításba került. Mert csak a „szimpla képlet" hordozóiként olvasott versek költőjéről mondható el, hogy „egy magának kivételes szerepet *tulajdonító* személyiség" képét mutatja, — hogy „virtuskodássá fajul" vállalkozókedve, „konvencióvá a felfedezés"-e, „ünneplő retorikává a felindult emelkedettsége". Ez utóbbitól inkább a recenzió íróját kell féltenünk. Előrebocsátja: „jelentős értékek mögött" lépnek fel ezek a hibák. De ha ezeket a jelentős értékeket nem nevezzük meg, meghatározó vonásként kapnak aránytalan és torzító helyet a fentiek.

Láthatunk, értékelhetünk egy-egy költőt, kötetet különbözőképpen, de egyforma az a követelés, hogy magán az anyagon ne tegyünk erőszakot, hogy az *egészhez mérjünk*, s az *egészet ismerjük*, minél alaposabban.

SZÉLES KLÁRA

Szemle

Élők — ha feltáma

Az első évek (

A halott történelem lapjainak forgatásánál csak az érdekesebb, ha az élő történelemmel találkozunk. Olyan élők emlékezéseit olvassuk, akik megszólalásukkal tulajdonképpen — *feltámadnak*, történelemről beszélnek, de ez az *ő élő húsukban és vérükben* inkarnálódik és a kortársat sok mindenre emlékeztetik. Olyanra is, amit nem mondanak el, de nem árt azért tudni.

Ez az első érzés váltódik ki e sorok írójából (úgyis mint már huszonöt évvel ezelőtt is szemtanúból), ha most egybefűzve olvassa el a *Népszabadság* hasábjain megjelent interjúkat a felszabadulásról és a koalíció hősi harcairól. *Az első évek (1945—1948)* című kis kötet 37 szereplő nyilatkozatát tartalmazza az antifasiszta ellenállási mozgalom történetétől *(Fehér Lajos* mondja el) az ideiglenes nemzetgyűlésről szóló *Erdei Ferenc* — nyilatkozatán át a munkásegységig, amelyről *Marosán György* beszél.

„Én személy szerint az új korszakot mindenképpen 1945-től számítanám, ellentétben néhány történésszel, ideológussal, még akkor is, ha a hatalom kérdése csak 1949-ben dőlt el. Mert a magyar nép új rendjét azóta, 1945 óta építi, még ha ez az építkezés akkor roppant nehézségek, harcok árán kezdődhetett is csak el" — mondja Erdei Ferenc, aki már Debrecenben belügyminiszter volt. Kijelentése bizonyos fokig helytálló is, hiszen az 1945-ös indulás, majd az azt követő koalíciós harcok nélkül (amikről *Orbán László, Nánási László, dr. Pesta László* és a már valóban a feledésből kiásott ma is élő, 14 éves emigrációból hazatért, *dr. Gulácsy György* számol be) nehezen értük volna meg a hatalomátvételt 1948 után.

Marosán György, a munkásegység, a két munkáspárt egyesülésének

Ha az irodalomban kevéss
tos olvasó csak a kötet cím
tájékozódna a benne foglalta
Mezey Katalin könyvét akár
humorú kisregénynek is vélh
kihívóan hétköznapi cím
epikus, mint költői alkatot
Mezey nevével és költemé
azonban már megismerkedett
olvasó közönség az *Elérhetetl*
c. antológiában. Mint ismere
lenc költő jelentkezett ebben
teményben, s a csoportos be
kozás után most jönnek sorr
más után az egyedi helyt
Utassy József után immár M
önálló kötetben szembesül az
sóval. (Győri Lászlónak már
ban megjelent az önálló kö
A csoportos jelentkezés — ez
ványaló — transzformálja az
jobban dominálnak a közös
az összetartó erők. Ezért mo
egyes kötetek megítélésekor
pontot és mércét kell váltani
egy nemzedék egy sajátos köl
portja méretett meg, itt egyes
tőket kell megítélni, hogy a r
repülés után tud-e szállni eg
is és milyen magasra sikerül
repülés.

Mezey Katalin 8 év termésébő
verset tartott érdemesnek arra,
kötetbe felvegye. Ahhoz ké
hogy ily kevés verssel lép ki,
sok gyengén sikerült van közö
Tán még egy tucat sincs, amel
emlékét elviszem magammal: *Tó
hajnalban, A hegy, Amíg a bú
várunk*, hogy csak a legszebb
említsem. A kevés vers szigor
jobb átlagteljesítményt ígérne,
ilyen nagy végleteket. A minőség
divergenciák mellett még egy sz
betűnő vonásra figyelhetünk fe
versek olvasása közben: a tém
rök bővülése nem arányos fejlő
tendenciára vall. Ez önmagában
lán nem lehetne baj, sőt, említ
érdemes sem, de azért vetjük

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Napjaink

1021

Kunt Ernő

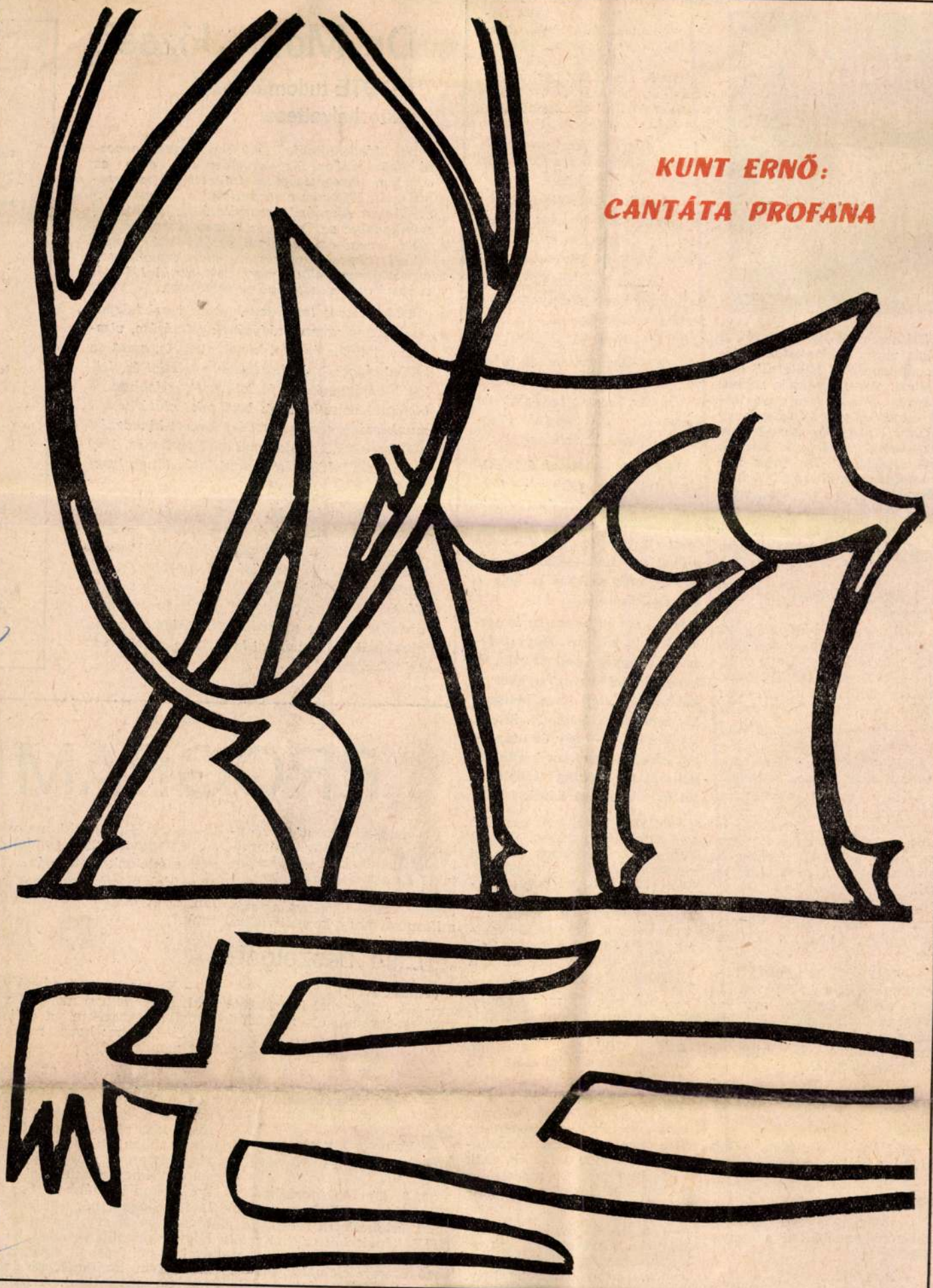

1970 SEP 29

EGYETEMI ÉLET

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hajdú-dorog, Szív utca 8.

(Látom, nem éltek rosszul. A lakás nagy, befizettetek autóra. „Értelmiségi jólétetek" biztosított. Aggodalmatok rokonszenves: nem tesz-e anyagiassá majd a lehetőség, hogy kétszer annyit is kereshetnétek? Igen, kívülről nagyon „jól néztek ki". De vajon milyenek lesztek belül? A kérdés nemcsak az én kérdésem: a kérdezetteké is.)

— Jár az Orvosi Hetilap, a Gyógyszereink, az Egészségügyi Közlöny, a Napló, a Tükör.

— Mindig megveszem a Magyarországot.

— Van olyan kollégánk, akit majd felvet a pénz. Rengeteget dolgozik érte. De a világon semmi sem érdekli. Szakmailag elszürkült, a pénzt nem tudja értelmesen felhasználni.

— Hamis önbizalom alakult ki benne.

— Egyébként általában nem észleltünk itt piaci szellemet.

— Egy év alatt úgy láttuk, hogy aki szakmailag elsatnyul, kizárólag maga felelős érte. Nem jut három falu egy emberre, az ügyeleti rendszer az éjszakákat is nyugodtabbá teszi.

— Ha becsületesen, normál szakmai felelősséggel dolgozik az ember, akkor is jól keres.

— Nálunk, Nánáson, öten vagyunk kollégák. Minden hónap elején tartunk egy kis megbeszélést. Ismertetünk néhány esetet, folyóirat-referátumot tartunk, bevonjuk a gyógyszerészt is.

— Nálunk, Dorogon, csak akkor beszéljük meg a szakmai kérdéseket, ha együtt rendelünk.

— Nálunk, Nánáson, a legidősebb kolléga 32 éves.

— Nálunk sokkal nagyobb a szóródás.

— Még nem tudjuk, sikerül-e megmenekülni az anyagiasságtól.

— Reméljük.

(A következő téma belső körlaton legfeljebb pótasszisztensként dolgoztunk. Az akut hasi problémák mindennap gondot okoznak nekünk. Kevésszer „játszottuk el" a klinikán a döntési szituációt, például a vakbél, a bélelzáródás, a gyomorperforáció, az epehólyaggyulladás eseteiben.

— A nyári gyakorlatokon be kellene osztani a medikusokat körzeti orvosok mellé.

— A belgyógyászati gyakorlat „osztályzata": jeles, a sebészeté: négyes, a szülészeté: négyes. A többi keveset ért.

— Az ember medikusként hajlamos, hogy elhanyagolja a fertőző betegségeket. Itt nagyon fontos ezeket ismerni.

— Ha önszorgalomból (pénzért) nem dolgoztunk volna az SZTK-ban asszisztensként és írnokként, most sokkal nehezebb helyzetben lennénk.

(Mondjuk: a fiatal értelmiség falun, községekben — fáklyavivő. Elvárjuk, hogy dolgozzon, éljen, egzisztenciát teremtsen, tanuljon, tovább népműveljen, művelődjön, és ráadásul még szóljon is bele a község közéletébe.

Hogy együtt érezzen: ismernie kell a közeget. Hogy beleszóljon: együtt kell éreznie és ismernie kell az embereket és körülményeiket. Ez a beleszólás igényének feltétele. Magát a beleszólást — egy év után — azt hiszem, nemigen kérhetem számon dr. Bartha Gabriellától és dr. Jancsó Sándortól.)

— Falun tudni kell beszélni az emberek nyelvén. Dorog borzasztóan vallásos község — nem elég ide a gyógyszer és a szaktudás, az orvos mellett a pap is kimegy a súlyos beteghez. Egy régi orvos, aki ért a betegek nyelvén, de esetleg gyengébb szakmailag, sikeresebb, népszerűbb, mint a jól felkészült fiatal.

— Fél év után már nyer az ember némi áttekintést a szociális rétegződésről. A neurotikus konfliktusok egyik fő oka az, ha egy fedél alatt több generáció él.

— Három hónappal ezelőtt jártam egy betegnél: vályogkunyhóban élt egy öregember. Ez a másik jelenség: a magára maradt idős emberek, akik 2—3 éve léptek be a téesz-be, és 250—300 forintos járadékból élnek.

— A 20—30 év közötti fiatal téesz-tag családok nagyon fejlődőképesek. Jól élnek. Nánás is, Dorog is gazdag hely. Tudom például, hogy egyikük-

Dr. [illegible] osztálya. A kandidátus [illegible] megszerzése után ugyanennek az osztálynak előbb megbízott, majd 1960-tól tudományos vezetőjévé nevezték ki.

Tudományos tevékenységét az ipari települések levegőszennyeződésének felmérése, vizsgálata töltötte és tölti ki jelenleg is, azzal a különbséggel, hogy korábban a kémiai és fizikai hatótényezőkkel foglalkozott, újabban a biológiai vonatkozások kerültek előtérbe. E munkássága eredményeként kapott kinevezést a Debreceni Orvostudományi Egyetemre. 1969 óta a DOTE közegészségtani intézetének igazgatója.

Az évek során a Magyar Tudományos Akadémia több bizottságában töltött be szakreferensi funkciót. Az Országos Műszaki Fejlesztési bizottság megbízásából több nagyszabású tanulmány kidolgozásában vett részt. Társszerzője az „Aerosol" című brosúrának, szerzője számos szakcikknek. Érdemes orvos, ezenkívül több szakmai kitüntetés, emlékérem tulajdonosa.

PROGRAM

„És megkérdém a törvényhozót: mondd, hány emberöltő alatt avulnak el parancsolataid? És azt felelé nékem a törvényhozó: Gyermekem, aki tegnap hozott törvényt, az számítson rá, hogy kereteit mára túllépi az élet, s aki ma vési kőbe parancsolatait, gondolnia kell utódainak életére is... S az utódok mások leendenek talán, mint amilyenek mi voltunk."

Első beszélgetés

(Típusszöveg.)

— Ki, mikor, hol ismertetett meg az egyetem új működési szabályzatával?

Dósa Sándor „egyszerű, funkció nélküli polgár" és több társa:

— Még nem hallottam róla.

— Csak azt hallottam, hogy létezik.

— Valamit olvastam valahol, de már nem emlékszem, hogy mit.

33. §. (2) A tanszékvezető évenként egy alkalommal tanszéki értekezletre meghívja a KISZ képviselőit, a hallgatók oktatására, nevelésére vonatkozó észrevételeinek, problémáinak megismerése, a véle-

— Ha most azt mondaná valaki, hogy holnap menj el valamelyik tanszékre a diákok képviseletében: hova mennél mit mondanál?

— Az anatómiát, az állatélettant és -bonctant említeném. Megkérdezném, hogy melyek a tananyagok leglényegesebb részei, mit érdemes alaposabban, mit csak nagy vonalakban megtanulni. Javasolnám, hogy a boncolási gyakorlatokon legalább három állatot adjanak, négy-öt hallgatónak jusson egy. Javasolnám hogy mindenütt vezessék be a év közbeni írásbeli számonkérést. Nem tanítanék részletes rendszertant latinul. A fiziká[illegible] sokkal több gyakorlat

Kunt Ernő

Öreg olajfa (Isztriai rajzok) Kunt Ernő rajza

1970 DEC
NAPLÁNK
SAJTÓHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

AI SAROLTA

lajd mi kette

ül kötelességtudó egykedvűséggel — a kerékagy
negnyikkant, a kő pattogott a kerekek nyomása
ata ritmikus hangja eggyéállt a fa- és vasalkat-
étlen zajával. A személytelen zörejek azonban se
tápláltak, csak éppen kísértek, időlegesen elha-
t minden más embercsoporttól.
s mintha semmit sem érzékelt volna a körülkerí-
orából, közönyösen üldögélt, lazára eresztve a
okatlanul méltóságteljes testtartása hirtelen enge-
ögletes, konok állkapcsa megroppant.
na — mondta elkeskenyült szájszéllel —, az tett
re. A reuma.
y háttal a menetiránynak hunyorogva nézett a
idegei a tűzvörös és fekete foltokkal hadakoztak.
n felelt.
gos nyomorék vagyok — erősködött Mihály. —
, de attól még fájhat. Úgy hasogat a térdem sok-
dig fáj — helyesbített gyorsan —, de néha úgy
y a legszívesebben kalapáccsal verném szét. Mit
zt se tudom, hogy jött, honnan jött, egyszercsak
észített mindörökre. Maga ezt nem tudhatja, Jani

zonyosan nem... mivelhogy telet-nyarat bakon
gben, melegben — mondta az öreg.
ca fölfényesedett.
terség ez... ülő munka. Hej, ha énnekem egy
csim lenne! Olyan hegyesen ülnék, mint a szőlő-

.. — pislantott rá fél szemmel az öreg — sötét-
?
gcsippentette térdén a vékonyra kopott szövetet,
a kicsit, mint a nadrágos emberektől látta, ke-
te lábait, s a zakó dupla soros gombolását simo-
a:
ötétkékben is,
egint rásandított, s elfordult mosolytalanul.
horkant:
Ha volna isten, énnekem most valamelyik hiva-

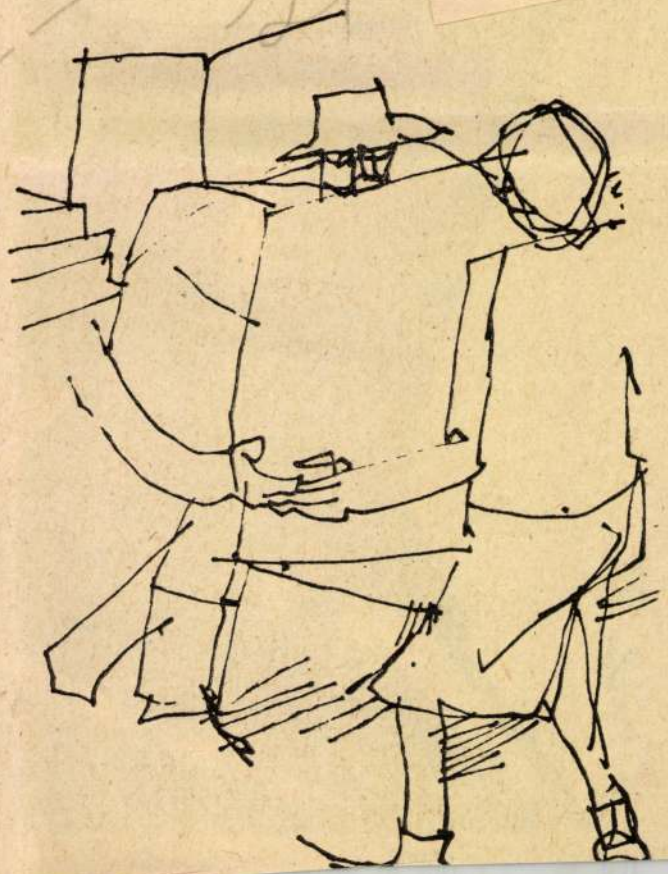

1021 Kunt Ernő

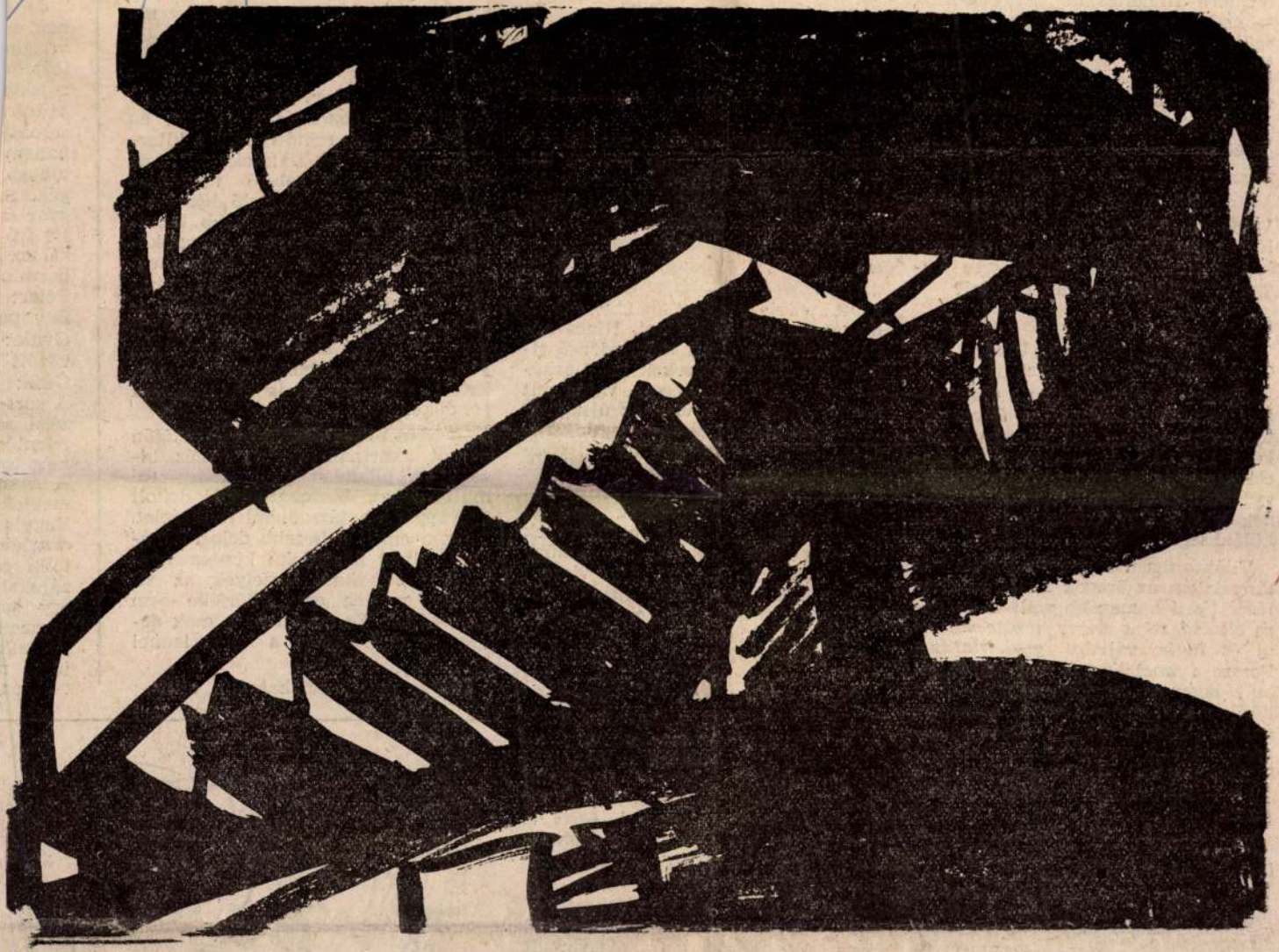

Vasbeton

Kunt Ernő rajza

NAPJAINK
SAJTÓHIGYZELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126

mostanában, mintha a gondok mégsem fogynának, sőt, mintha szaporodnának inkább. Mi lehet ennek az oka? — kérdezi. Végtére mindnyájan megöregszünk — ha közbe nem jön valami —, tehát mindnyájunk jól felfogott érdeke, hogy az öregek státusát megnyugtatóan rendezzük a szocialista társadalomban, messze előre tekintve, azaz a magunk jövőjére is.

Mi az oka, hogy ez a rendeződés mégsem igazán megnyugtató?

Valóban annyira elhatalmasodott volna nálunk a „mának élni" szemlélete, hogy már a saját holnapunkkal, a saját érdekünkben sem vagyunk hajlandók eleget törődni?

*

Ezzel a diagnózissal, Uram, több okból nem érthetek egyet.

Ahogy én látom, ebben a témakörben minden általánosítás félrevezető, hiszen talán sehol nincsenek akkora különbségek az anyagi, a szociális ellátás szempontjából a mi társadalmunkban, mint öregek és öregek között. Úgy értem: igazságtalan különbségek.

Világos ma már, hogy a szocialista társadalom az öregek általános ellátását jóval hamarább vállalta magára *elvileg*, mint ahogy kezdte vállalni és fogja vállalni *gyakorlatilag*. Persze a szocializmus lényegéből fakad, hogy az öregkori teljes ellátás közügy s közteher legyen, csakhogy ennek a helyes elvnek — jogos „elvárásnak" — az anyagi feltételeit is biztosítani kell a költségvetésben, a jövedelemelosztás fokozatos átalakításával.

Tény, hogy évről évre teljesebben igyekszünk biztosítani.

Ha magát a statisztikát nézzük, akár meg is nyugodhatnánk, hiszen 1952 óta a nyugdíjakra kifizetett összeg csaknem megtízszereződött. És lám, még így is messze vagyunk attól, hogy az öregek társadalmi ellátege, amelyről még egyáltalán nem gondoskodik — s a két szélsőség közt számos átmenet —; ezért kerülöm én az általánosítást, ha „az öregek helyzetéről" van szó.

*

Oka van annak, persze, ha Ön úgy érzi: nem törődünk eleget az öregekkel, tehát a saját jövőnkkel sem törődünk.

Tény, hogy megtízszereződött a nyugdíjalap. Tény, hogy számos üdvös intézkedés történt az öregek érdekében (például a nyugdíjak folyamatos emelése, évente 2%-kal). Ön mégis úgy véli: inkább szaporodnak a gondok, semhogy fogynának. „... Évről évre több a magára hagyott, tehetetlen öreg, aki már magamagát sem tudja ellátni. Nincs annál könnyebb, mint mennydörgő riportokat írni a gyerekek hálátlanságáról, de kíváncsi vagyok, vajon mit tenne az én helyemben az újságíró? ... Édesanyám 81 éves, beteges, vagy a szomszédok néznek néha rá, vagy senki. Magunkhoz nem vehetjük, mert a másfél szobás szövetkezeti lakás négyünknek is elég szűk, amellett mindketten dolgozunk, a gyerekek iskolába járnak. Napközben amúgy sem lehetnénk mellette. Éjjel viszont ő nem tud aludni, felgyújtja a villanyt és járkál. Lehetetlen volna így ebben a kis lakásban az éjjeli pihenés... Mi történetesen jól keresünk, és szívesen megfizetnénk, ha valaki gondját viselné, de a lakóhelyén nincs ilyen lehetőség. Szívesen fizetnénk teljes térítést is olyan szociális otthonban, ahol külön szobában lakhatna, rendszeres orvosi felügyelet mellett. Sokfelé érdeklődtünk már, de nem tudunk ilyen lehetőségről... Kérem, foglalkozzék ezzel a kérdéssel a Rádióban. Higgye el, nem magánügy; ezrek és tízezrek ügye..."

És ha ma tízezreké, lehetséges, holnap százezrek ügye lesz, kedves Uram. Veszedelmesen meggyorsult a mi társadalmunkban az elöregedés...

ritésért részesülnének

sc
va
dő
sz
ba
idő
köz

ember gondozását is vállalhatná egy személy, de ha egyetkettőt vállalna, az is enyhítene a gondokon.

— Nem folytatom. Ezzel is csupán annyit akartam jelezni: nehéz bizony az államkasszából kiszorítani milliárdokat, bármennyire indokolt ez vagy az a társadalmi szükséglet. De van ennél nehezebb dolog is nálunk: olyan közérdekű kezdeményezéseket elindítani, amelyek az államnak esetleg egy fillérjébe sem kerülnének. Ez már nem is csak nehéz, ez már olykor a lehetetlennel határos.

Persze, megpróbálhatnánk azért.

Egy pa
Gyula:
között
Géza:
A sort
ségű sz
jelentős
még to
zi a so
megjele
Vagyis
országo
tollú e
zájukat
egy so
nemzeti
de jelle
jesen n
volt ez.

1971 FEB 2

1021

Kunt Ernő

Kunt Ernő: **PORTRÉ**

EGYETEMI ÉLET

SAJTÓHÁZ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Házibajnokságok Szarvason

Szarvason az Öntözéses-Meliorációs Főiskolai Karon ősztől tavaszig bezárólag a működő szakosztályok mellett széles tömegeknek nyílik lehetőség sportmozgásra, a főiskolai házibajnokságok keretében.

A KISZ és a testnevelők közös szervezésében kosárlabda, kézilabda és labdarúgás sportágakban mérhetik össze tudásukat az egyes csoportok. Kétféle rendszerben bonyolítják mindhárom sportágban.

Egyik rendszer: minden é folyamban hat csoport va Ezek közül 3×2-t összesorso nak. A vesztes kiesik, a győ tesek körmérkőzés formájába döntik el egy-egy sportágb és évfolyamonként, ki a le jobb. Az első kupát nyer, többiek éremdíjazásban rész sülnek. Másik rendszer: ugya ezekből a sportágakból az é folyam-válogatottak mér össze erejüket körmérkőzés formában. Díjazás ugyanaz.

A kétfajta rendszer azért j mert amíg az előbbiben az á lagjátékosok, addig az utóbb ban már versenysportolók szerepelnek, és ennek színv nala egészen magas. Eddig k sárlabdában már véget ért, el

Az árvízvédelemért

Árvízvédelmi emlékérmeket osztott — ünnepélyes keretek között — dr. Kovács Gábor, a Szarvasi Öntözéses Meliorációs Főiskola igazgatója a júniusi védekezésben kitűnt hallgatók és főiskolai dolgozók

Kunt Ernő

1021

bb. 6. tizenegy méteres betonplasztika

vid/e ká -cz 1971. július 13.

kunt ernő, a miskolci művésztelepen élő munkácsy díjas képzőművész monumentális beton-plasztikát készit a miskolci házgyár bejáratához. a tizenegy méter magas, négy méter széles, robosztusan megformált alkotás három figurát ábrázol. a betonkolosszus kiöntéséhez szükséges faformát már elkészitették, most a tartó állványzatot ácsolják. a nem mindennapi méretü alkotást ugyanis a helyszinen öntik ki. ehhez mintegy 50 tonna anyagot használnak fel. /mti/

-..-

bb. 8. magyar panteon - ,,beszélő szobrok,, - ujdonságok a rádió ismeretterjesztő müsoraiban

1 nn/gk/e zs -cz

1971. julius 14.

a nyár hátralévő részében uj tudományos sorozatokat, ismeretterjesztő előadásokat sugároz a rádió. magyar panteon cimmel négy jelentős vidéki és egy fővárosi nevezetességet mutatnak be a hallgatóknak. ,,emlékszobrok a soproni egyetem kertjében,, cimmel az erdészeti egyetem arborétumában felállitott kiváló biológusok, mérnökök szobrait ismertetik, s szólnak munkásságukról, érdemeikről is. ,,müszaki alkotóink a városligetben,, cimmel kan-

Kunt Ernő

1021

Beton-plasztika a házgyár elé

Kunt Ernő, a miskolci művésztelepen élő Munkácsy-díjas képzőművész monumentális beton-plasztikát készít a miskolci házgyár bejáratához. A 11 méter magas, 4 méter széles, robusztusan megformált alkotás három figurát ábrázol. A nem mindennapi méretű alkotást a helyszínen öntik ki.

DÉLI HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
SAJTÓFIGYELŐ

ENTE
R EZ

Olaszul, angolul és németül szól az invitáció. Magyarul nem!

Na igen, mi lenne a száz kilométer hosszú tengerpart milliónyi butikjával? Mi len-

A kulturális élet hírei

Befejeződött Pécsen a nemzetközi ifjúsági zenei tábor, amelyet az Ifjú Zenebarátok — Jeunesses Musicales — magyarországi szervezete és Pécs város tanácsa negyedik alkalommal rendezett meg a világ fiatal muzsikusai számára. A 22 európai és tengerentúli országból érkezett művészek, tanárok és hallgatók két hetet töltöttek a mecsekaljai városban.

*

Honvéd képzőművészeti fotó és barkácsszakköri kiállítást rendeznek Zalaegerszegen a Helyőrségi Klubban. A kiállítás július 24-étől augusztus második felében tekinthető meg.

téket meg a módosított KRESZ-ről szóló előadásokat, melyeket minden nagyobb községben megtartanak.

*

Monumentális betonplasztikát tervezett Kint Ernő a miskolci művésztelepen élő Munkácsy-díjas képzőművész. A reprezentatív alkotást a miskolci házgyár bejáratánál helyezik majd el.

*

„Művész szemmel Amerikában" címmel vetített képes előadást tart a zalaegerszegi Helyőrségi Klubban szerdán este Dus László zalai festőművész.

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKERESŐ
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

János egy
rancsszava
tartozik, a
ség azonb
— katonás

Együtt
belül egy
az agron
határrészl
faluvégtől,
felbukkanó
a gépek me
kocsin ugya
Az elnök n
tort, vizsgál
szemeket. K
ugyan a gab
pi eső hatá
de — úgymo
szérűn feltétl
nyit, hogy sz
ba kerül.

A kukorica-táblák

natalmas porfel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1971 AUG 28

1021

* *Marseille-i rajzok. Vitorláskikötő.*

Kunt Ernő rajza

Világkiállítás

A vadászati világkiállítá-
son ma is érdekes, változatos
programok várják a látoga-
tókat. Délelőtt került sor a
trófeakiállítás díjkiosztó ün-
nepségére. Megkezdődött a
baráti hadseregek II. lovas-
bajnoksága is. A lovasverse-
nyek délután is ritka látni-
valót kínálnak a nézőknek.

A szabadtéri színpadon vi-
lám műsort rendeznek, és
egyúttal divatbemutatót tar-
tanak, ahol az őszi modelle-
ket láthatják az érdeklődők.
A világkiállításon a könnyű-
ipari pavilonban szintén lesz
divatbemutató, mégpedig
nonstop-rendszerben, 10 és 18
óra között.

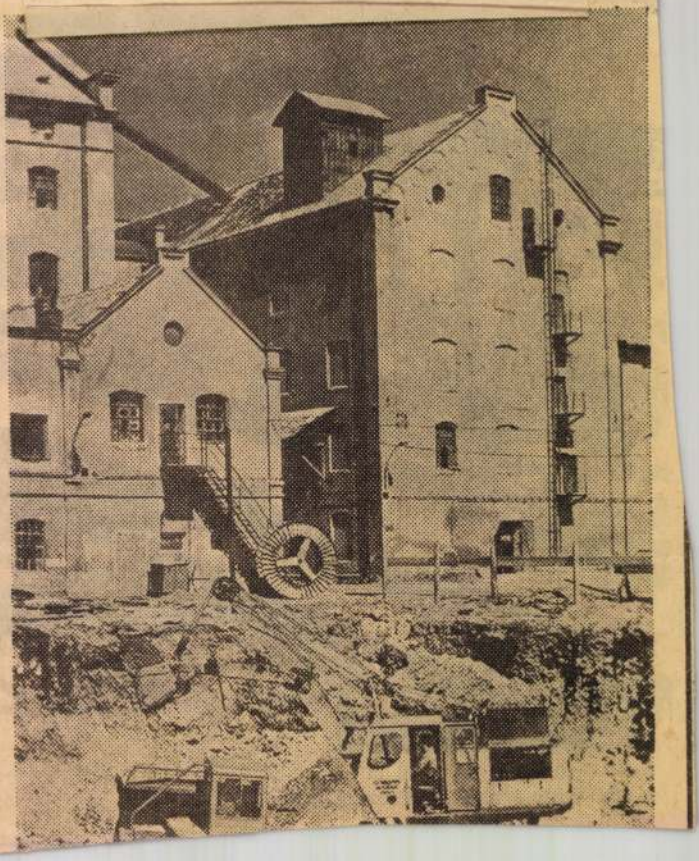

a

lom

Az első Miskolci Téli Tárlat

A művészet iránt érdeklődők meglepetten tapasztalhatták, hogy a két évvel ezelőtti X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás után az idén az első Téli Tárlat megrendezésére került sor a Miskolci Galériában. Mi indokolta az országos jelző elhagyását? Két szempont. Az egyik, hogy már az utolsó „országos" kiállításokon is csak elenyésző hányada állított ki művészeinknek, bizonyos csoportok, területek művészei pedig már régebben el-elmaradoztak. A másik pedig az, hogy városunk és Észak-Magyarország művészgárdája megerősödött már annyira, hogy vállalhatta egy országrész kiállításán a vezető szerepet. Nem állítjuk, hogy helyi művészeink, akik a grafikában az országos átlag fölötti kvalitású munkákkal jelentkeznek (elég a grafikai biennálékra utalnunk), hasonlóan jelentős műveket produkálnának festészetükben is. Az ipari környezet, mely serkentően hatott a természetétől fogva mozgalmasabb grafikára, csak sokkal lassabban, nehezebben, sok vívódás, keresés árán tudja a festészetet a maga képére alakítani, nem is számítva azt a lényeges tényt, hogy itt az előzmények is csaknem teljesen hiányoztak (a művészeti életben szinte hatástalan régi, főiskolai művészteleptől eltekintve).

Van-e önálló arculata ennek a helyi piktúrának? Annyira jellegzetes, mint a hódmezővásárhelyinek vagy a szentendreinek nincs, de az alkotásokban már felfedezhető valami sajátos, a többi területtől eltérő hangvétel, közös gondolati mag: a tájképekből, egyszerű interieurökből, figurális alkotásokból feltörő humanizmus, valamint a többé-kevésbé a valósághoz kapcsolódó kifejezési mód.

A fauve-ok expresszionizmusa, dekoratív folt- és színkezelése jellemzi *Kunt Ernő* nagyméretű alkotásait. *Seres János* Erdő című olajképén szintén az expresszív megoldás uralkodik, míg csendéletén és akvarell-táján ez a kubizmus szerkesztésmódjával ötvöződik. Az erőteljes szerkezet dominál *Papp László* új hangvételű Gyárán, téli tájképén. A legnagyobb fejlődést *Mazsaroff Miklós* mutatta fel az előző tárlatokhoz képest. Színeit tovább redukálta, hatásukat felfokozta, formaadása erőteljesebbé, vonalvezetése lendületesebbé vált.

Lágyabb, oldottabb irányzatot képvisel *Iványi Ödön* Műteremrészlet-e, *Nagy Ernő* három vízfestménye. A lírai expresszionizmus felé közeledik *Barczi Pál* Árvíz és *Zsignár István* Diósgyőri táj című olajképén. Az egri *Kishonthy Jenő* befelé forduló, elemző portréin a lélekábrázolás Van Gogh-i mélységeit érzékelhetjük. *Blaskó János* erőteljes, kontrasztokra felépített elvont kompozíciói a hazai konstruktivizmus, a képarchitektúrák világába vezetnek.

A kiállítás szervezői — lemondva az „országos" elnevezésről — nem kívánták a közönséget a kitekintés, a tájékozódás lehetőségétől megfosztani. Sőt, céljuk éppen a megfelelő összevetés lehetőségének a biztosítása volt.

Jelentős mestereink meghívásával elérték, hogy jelenlegi festészetünknek szinte minden áramlatát kiváló művek képviselik, képzőművészetünk változatosságáról tájékoztatva a látogatókat.

A „konstruktív iskolát" *Bálint Endre* három, rendkívül kulturált színvilágú festménye, *Martyn Ferenc* Kompozíció-ja és Pásztor Gábor érdekes, nálunk újszerű reliefjei reprezentálják. Líraibb ágát képviselik a bemutatott *Domanovszky*-képek. *Bernáth Aurél* egy oldott festőiségű képével, *Kmetty János* kis kubisztikus művével szerepel. *Szurcsik János*, a tárlat nagydíjasa alapformáiban a realizmushoz kötődik. Görnyedten ballagó öregembere, fáradtan pihenő, súlyos figurái valóságosak, elgondolkodtatóak.

A grafikai anyag — a tradíciókhoz híven — még mindig erőteljesebb a táblaképeknél, külön elemzést érdemelne. A mintegy negyven bemutatott mű egységesen magas színvonalat képvisel. Talán *Feledy Gyulának* a technika gazdagságával és változatosságával megoldott Bartók-sorozatát, *Czinke Ferenc*, *Lukovszky László* és a díjazott *Lenkey Zoltán* munkáit tudnánk kiemelni.

Örömmel láttuk a viszonylag kis számú, de rendkívül színvonalas plasztikai kollekciót. Olyan kiemelkedő alkotásokkal találkozhatunk, mint *Asszonyi Tamás* gondosan megmunkált, szellemes plakettjei, *Kerényi Jenő*, *Varga Miklós*, *Kiss Nagy András* szobrai. Az anyag formai változatosságát a mondanivaló sokoldalúsága teszi indokolttá. Hogy csak a végleteket említsük: *Szabó István* realisztikus faszobrai mellett *Vígh Tamás* bronzkaputerve és *Varga Imre*

...nyílt a Téli

DÉLI HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

bizottságának elnöke befejezésül megköszönte a rendező szervek munkáját, mellyel ezt a tárlatot létrehozták, majd kiosztotta a díjakat.

Miskolc város nagydíját *Szurcsik János*, a megyei tanács két díját *Mazsaroff Miklós*, illetve *Vigh Tamás*, a Lenin Kohászati Művek díját *Feledy Gyula*, a DIGÉP díját *Seres János*, a Borsodi Szénbányák díját *Lenkey Zoltán*, az Ózdi Kohászati Üzemek díját *Kokas Ignác*, a Borsodi Vegyikombinát díját *Varga Imre*, míg az Ózdvidéki Szénbányák díját *Bálint Endre* kapta.

(Kritikánk a 2. oldalon.)

A IV. ötéves tervben

Új városrész az Avason

A Borsod megyei Építőipari Vállalat dolgozói a harmadik ötéves terv időszakában három nagyobb és egy kisebb lakótelepet építettek Miskolcon. Ezeken a munkahelyeken az új technológiák egész sorát próbálták ki, míg eljutottak a leggazdaságosabb eljáráshoz: a házgyári termékek felhasználásához. A tömeges lakásépítkezésekhez 1968-ban korszerű házgyárat kaptak a borsodiak és a paneles technológiával ugrásszerűen megnőtt a munka termelékenysége. A Győri kapui lakótelepen például házgyári termékekből nem egész két esztendő alatt négy- és tízemeletes épületekben — kereken kétezer összkomfortos lakást készítettek. 1966-hoz viszonyítva a termelékenység két és félszeresére növekedett. A negyedik ötéves tervben — a házgyári termékek felhasználásával — 18 500 lakást szerelnek össze. Igy 1973-ig elkészítik a 3000 lakásból álló diósgyőri lakótelepet és a tervidőszakban hozzáfognak — többek között — az avasi új városrész szereléséhez is, ahol mintegy 10 000 lakást építenek.

1021 Kunt Ernő **CSALÓDOTTSÁG**

1971 DEC 16

EGYETEMI ÉLET

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-058, 337-748, 340-726

— Iri
gaidősz
szakdol
— sóh
sek.
— Cs
jön el
dolgoza
ötödév
Mily
emlege
Elvil
legű:
egyete
alkotó munkára egy bizonyos szakterületen? *Önálló?* Egyes témák feldolgozása nem más, mint kilenc tanulmányból egy tizediket írni — halljuk sokszor az elmarasztaló véleményt.

Dolgozata témáját, mint ismeretes, mindenki kedve szerint választja. A téma feldolgozása *tudományos búvárkodást*, az ezzel járó *cédulázást* igényel, majd az adatok *logikus felépítését*, amiből *újatmondás*, új eredmények megfogalmazása következnék. Kinek-kinek képessége szerint. A dolgozat tehát lehet egy-

Elképzelhető, hogy egy nagyobb igényű tudományos munka kiindulópontja. S itt vagyunk egy másik kérdésnél, az önálló alkotásnál. A szakdolgozat e tekintetben is erőpróba. B. S. problémája éppen az, hogy olyan témán dolgozik, amelynek rejtett nehézségeire csak a kutatás közben ébredt rá. Ő maga is kíváncsi arra, hogy meg tud-e birkózni a felmerült nehézségekkel, hiszen dolgozatának bizonyító anyaga évtizedek megkövesült értékítéletével szállna

1021

Kunt Ernő

Deszkából formált közlés

Kunt Ernő kassai tárlatán

✶ *Nő gyértyával.* *Kunt Ernő fametszete*

Az élményt mindannyian vártuk, mégis váratlanul ért bennünket. Az ódon épület homlokzatán öles betűk: Ernő Kunt. Itthon vagyunk. Mert olykor kevés kell az embernek, hogy otthon érezze magát. A Kassai Galériában — miközben teremről teremre járunk — jobban irigylem Kunt Ernőt, mint máskor. (Bizonyára így van ezzel Tok Miklós is, Miskolc város Tanácsának elnökhelyettese, aki szíves szóval hívott, s átfuvarozott bennünket a szomszédos országba képeket nézni...)

A termekben 62 fa- és linómetszet. Van mit látni. *Eugen Sabol*, a kiállítás rendezője a legfontosabbat „fedezte" föl: Kunt erőteljes munkáinak tér kell, hogy külön-külön és együttesen (egymást erősítve és kiegészítve) szólni tudjanak... Nos, én nem a művésznek kijáró tiszteletet, társadalmi megbecsülést — mely immár a határon túl is övezi — irigylem, hanem a sajátos hangját, szavát, melyet nemcsak a szomszédos országban értenek, hanem mindenütt jól „olvasnának".

Hogyan is van ez? *Kunt Ernő* így felel: *„meg kellett tanulnom anyagban gondolkodni. Az anyag szerkezeti sajátossága nem rontja, hanem gazdagítja munkámat. Ezért jobban szeretem a fenyődeszkát a körtefadúcnál, a metszőkést és az asztalosvésőt a vésnök vésőjénél, a fát a linóleumnál. Keresek néhány harmonikus színt, mely megfelel a mondanivalómnak. Kompozícióm jeleit, foltjait addig alakítom, amíg egyensúlyt nem érzek a képfelületen. Nyomtatáskor pedig arra törekszem, hogy a fa struktúrája érvényesüljön. A nyomtatás primitív módja megfelel a deszkából kiformált közlésnek.*

Nézem a kész nyomatot. Jelbeszéd jött létre. Valahonnan kifürkészhetetlen mélyből üzenet érkezett, és valahol mélyen bennünk megmozdul valami..."

A kassai és a pozsonyi napilapok hosszan és értően fejtegetik ezt a jelbeszédet.

A cseh, szovjet, jugoszláv és magyar nyelvű bejegyzésekkel tarkított vendégkönyv pedig tele van ilyen felkiáltásokkal: Hatalmas anyag, örömmel néztem! Legjobban a „Notre-Dame árnya" tetszett! Kár, hogy csak ebben a városban láthatók ezek a lapok!

A kiállítás anyagát — magyarázza a Kassai Galéria igazgatója — a pozsonyiak is nagyon kérik. Nekünk pedig az jut eszünkbe, hogy milyen jó lenne, ha ezt a félszáz lapot majd itthon is láthatnánk...

Kunt Ernőt pillanatnyilag nem érdeklik ezek a technikai dolgok. A Giljak balladát meséli, melynek öt lapja egy egész falrészt elfoglal. Aztán a Makar Csudráról esik szó. Néhány percig időzünk a Kanásztánc c. kompozíciónál (de nehéz volt ezt a címet cseh nyelvre fordítani), majd megállunk a Bogár Imrét megéneklik c. hatalmas lap előtt. *Tok Miklós* megjegyzi, hogy nem lenne rossz gobelinbe szőni...

A kiállítás sok gondolatot sugall. Kassai barátainknak leginkább azt, hogy újabb magyar művészt hívjanak galériájukba Miskolcról. A mi elnökhelyettesünk pedig arról tárgyal az ottani közigazgatás vezetőivel és a kassai művészeti élet reprezentánsaival, hogy a Szlovák Képzőművészek Szövetségének Területi Központja hogyan gazdagíthatná Miskolc képzőművészeti kultúráját.

A „tárgyalásokról" nem készült hivatalos jegyzőkönyv (nem szokás ez ilyen közeli barátoknál), és nincs hírzárlat sem. De azért ne mondjunk előre sokat.

Befejezésül: Kunt Ernő kiállítása (júl. 7-én nyílt) augusztus 19-ig lesz nyitva. Aki átruccan Kassára, okvetlenül nézze meg. **(gyarmati)**

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

II. évfolyam, 190. szám 1970. augusztus 14., péntek

Ára: 80 FILLÉR

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-749, 340-726
DÉLI HÍRLAP
1970 AUG 14

oldalon

LKM — NME

A Lenin Kohászati Művekben évről évre nő az az összeg, amelyet kutatásokra fordítanak. Míg 1964-ben 10,8 milliót, addig az idei esztendőben már 20 millió forintot költenek ilyen célra. A vállalat a saját kutatási és kísérleti tevékenységének fokozása mellett mind szélesebb körű kapcsolatokat épít ki a kutatóintézetekkel és egyetemekkel is. A legszorosabb együttműködés a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemmel alakult ki. Az egyetemmel kötött szerződések keretösszege az elmúlt öt évben mintegy 1,5 millió forintot tett ki. Az idén 500 ezer forint értékű kutatómunkát végez az egyetem a város legnagyobb gyárának.

Nyugatnémet miniszterek utaznak Moszkvába

Koszigin Bonnba látogat

Brandt ma sajtóértekezleten számol be

Willy Brandt ma sajtóértekezleten számol be moszkvai útjáról. A tárgyalásról kiadott közös közlemény bejelenti, hogy Koszigint meghívták Bonnba, aki a meghívást elfogadta.

Egyelőre nem állapodtak meg abban, hogy Koszigin mikor adja vissza Bonnban Brandt moszkvai látogatását, ezt később diplomáciai úton állapítják meg. A szerződés aláírásával megkezdett enyhülés újabb jele, hogy a nyugatnémet gazdasági, valamint az oktatásügyi miniszter Moszkvába látogat.

A nyugatnémet kormány ma kibővített ülést tart, amelyen részt vesz Schütz, Nyugat-Berlin polgármestere is. Ugyancsak ma tájékoztatja tárgyalásai eredményeiről és a szerződés aláírásáról Brandt a három nyugati nagyhatalmat.

Négyes csúcs az ENSZ-ben?

...zás előzi meg ...eumot

..., illetve kormányfő ...te részvételét

...helyettes, a francia részvételt, valamint a 43 államfő bejelentését közölve, arra is válaszolt, vajon a négy nagy minden vezetője megjelenik-e. „Nem tudom elképzelni, hogy ne jönnének el" — mondotta.

Nem marad adós a cementgyár

Az év elején hatezer tonna cement „adóssága" volt még a hejőcsabai cementgyárnak. Július végére már csak kétezer tonnával maradtak el a tervtől. Jelenleg naponta 1500 tonna cementet termelnek, s így ebben a hónapban teljesítheti időszakos tervét a cementgyár.

Emelik a pedagógusok

KUNT ERNŐ 1021

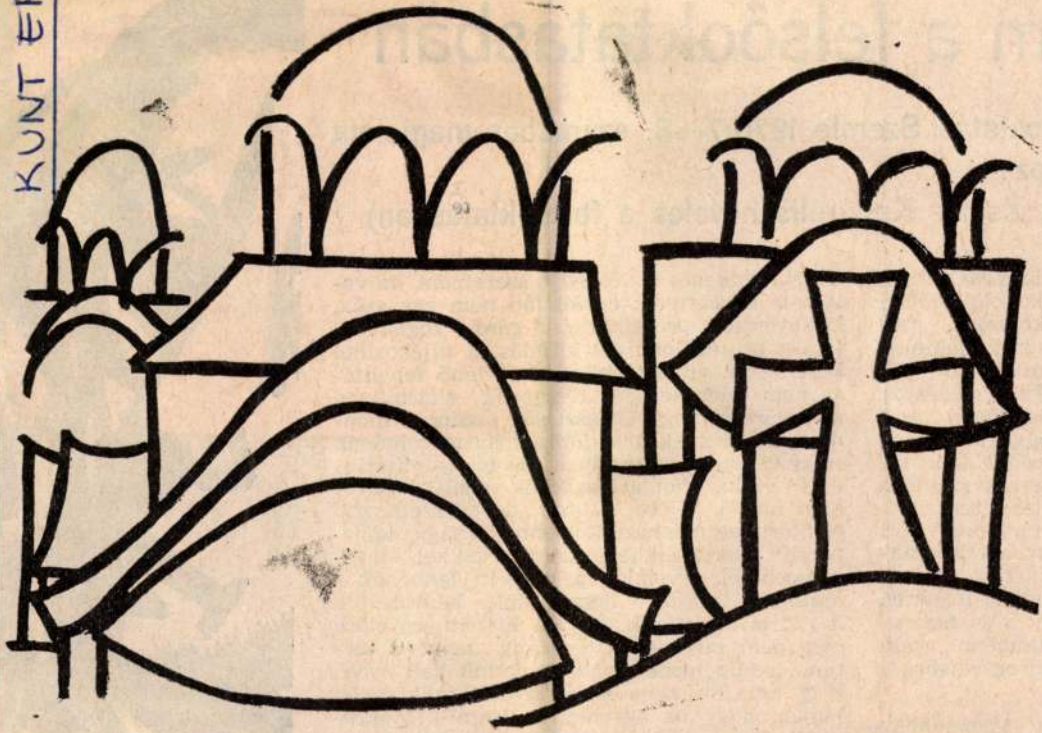

Kunt Ernő rajza

s nevelés és kul
om a felsőoktatá

sőoktatási Szemle 1970/7—8. számá

hoz:

sa Zsolt: Kulturális nevelés a felsõ

alapvető hibája
rzők elöljáróban
korszerű, szo-
ának kialakítása
probléma — a
ldási javaslatok
pedagógiai sze-
osságokkal vagy
revételekkel ta-
szerzők számára
érdése, tudniillik
forradalom?", fel
hogy a felsőokta-
életének beteg-
felülről inspirált
hoz való ragasz-
adalomban való
étel egyre sürge-

rja tőlem, hogy
ólásban elvégzem
s, sokáig készült

okvetetlenkedés követ. Nem
laki is félreértene: egyáltal
kitenyésztett, professzionista
tatása az ideálom. Az előa
keretnek a vitaklubjellegge
sa nem jelenthetné a részv
megszűrését vagy elriasztás
dom, én örülnék a legjobban, ha már holnap
részt vehetnék egy olyan 300 fős „auditóriu-
mos" vitán, ahol a részvevők nyílt, kibúvót
nem hagyó, élére állított, de egyszersmind
életkorukat meghazudtoló higgadtságú, kons-
truktív kérdéseikkel, ellenvetéseikkel, kiegé-
szítéseikkel, érveikkel partnerek lennének a
minden tudását összeszedni kényszerülő
illusztris előadónak. De azt hiszem, egyelőre
még nem tartunk itt, és amíg nem itt tar-
tunk, addig igenis gondoskodnunk kell arról,
hogy az a bizonyos belső szívóerő működésbe
lépjen, hogy az egyetemi kulturális progra-
mok végre valóban egyetemi színvonalúak le-
gyenek, hogy a naiv, középiskolás, receptív

19/IOKT 27

EGYETEMI ÉLET

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓIGAZGATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1972 FEB 28

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Kunt Ernő

A TOKAJI művészbarátok körének idei első képzőművészeti rendezvényeként február 25-én megnyílt ~~Kun~~ Ernő kétszeres Munkácsy-díjas festőművész grafikai kiállítása. A kiállítás három hétig tekinthető meg.

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

1959 OKT

1021

Kunt Ernő (Miskolc) munkája

Kunt '59

KÉPZŐMŰVÉSZETI LOTTÓ

Szovjet képzőművészek (Joganszon, Zsukov, a Kukrinikszi együttes, Kibalnyikov és mások) a napilapokban javasolták, hogy rendezzenek képzőművészeti tárgy-nyereményes lottót. Az elgondolást kivitelezésre érdemesnek és jónak találta a Művelődésügyi Minisztérium és a Szovjet Képzőművészek Szövetsége is, s mint az Izvesztyija közli, a zsűri már dolgozik is a sorsolásra kerülő művek kiválogatásán. Húszezer eredeti festményt, grafikát és kisplasztikát sorsolnak ki, és négymillió 50 kopejkás sorsjegy kerül forgalomba. A könyv-sorsjegyek sikere után nálunk is meg kellene szervezni a művészeti-sorsjegy eladását is. Bizonyos, hogy nagy sikere lenne a 10 forintos sorsjegyeknek, melyekkel értékes képzőművészeti alkotásokat lehet nyerni. Ez is egyik tényezője lehetne a művészeti kultúra terjesztésének.

BOXOLÓ-MÚZEUMŐR A LOUVRE MÚZEUMBAN

A párizsi Louvre Múzeum igazgatósága múzeumőrnek szerződtette Vaniussim, francia profi-boxolót, akit Leonardo és Raffael képeinek őrzésére osztott be. Vaniussim ezenkívül részt vesz a múzeum szakemberképzésében is: boxoló tanfolyamot tart a múzeum férfi alkalmazottai részére.

NŐI KARMESTER

eddig öt lengyel színház zenekarának élén állt. A hatodikat, Mari Tuniokát a napokban avatták be tisztébe. Nagy sikerrel vezényelte a Nemzeti Szimfonikus Zenekart Varsóban.

MAGYAR FESTŐNŐ A GALERIE JEANNE BUCHER-BEN

Szenes Árpádné, Vieira da Silva mostani kiállításáról minden kritikus az elragadtatás hangján ad hírt. Az ARTS-ban Michel Ragon „A lélek tűkrei"-nek nevezi képeit. „Csodálatos Vieira da Silva válogatott temperáinak kiállítása. Nincs esés, nincs ismétlés." Vieira da Silva azt mondta: „Ami itt látható, az én vagyok és ti is, ahogy megfigyeltem, összetörtem, magamba szívtam és megszőttem belőle ezt a pókhálót."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

NAPJAINK
1966 SZEP 7.

1021

Kunt Ernő linometszete

Kalász László:

Egy éjjel kiről

alólunk az idő
csak az ágy tart vízszintben
a föld
s csak az vár
eltervelt dolgaink
még kóválygognak tehetetlenül
s aláhullanak a rögökkel
az ének már nem neked szól
a szó már nem neked
a koszorúknak még a
közepe se tied
reggelidet más csipkedi fel
vagy kiönti a szomorúság
utánad romlanak a sültek
borod megecetesedik
könyveid nem nyílnak
kezed alá
szemed elé
hol az az agy már
hol az a kaptár
szorgalom-méheivel
tudás-mézeivel
hol az a világ
aki te voltál
Egy éjjel kiről
alólunk az idő
csak az ágy tart vízszintben
a föld
fel már ki költ
nem érzed a csiklandozást
a döbbenet a félőrület
sikolya vijjan
s füledet nem hasogatja
inkább a tárgyak repedeznek
a tükör az ablak

mi
magunkat sajnáljuk

nem jössz szembe az utcán
összetévesztünk valakivel
s hirtelen megszólítunk

csak a zavar és újból a fájdalom

rád gondolunk
s nem kereshetünk fel
beszélni veled
hisz annyi a gond a baj az öröm
nem ülünk be egy sörre
nem jössz szembe az utcán
nem kiáltasz utánunk
csak mi kiáltunk utánad
hangtalan tátogunk
mered az in nyakunkon
érted kiáltozunk
magunkért kiáltozunk
a döbbent ijedelemben ordítunk
36 év!
s még ez se fér egy sírban

hányszor hány kilométeres verem
kellene

nem fér el egy kőoszlopon
s mi hordozzuk
akik szerettünk
mi cipeljük emlékedet

s a héja-gyors halál ijeszt

sürgetsz megtenni tetteinket
mert az idő kihull alólunk

Serfőző Simon:

Van

suhancarcom,

s idegenszagom,
zsebmetszőkésem: eldobva,

Kunt Ernő
Szoc Művészeti 1962 dec

Kunt Ernő: Csónakok a Hámori tavon

biztosítékból és háromfázisú hálózatkapcsolású szelénegyenirányítóból áll, melynek egyenárama a sorbakapcsolt gerjesztőellenállással távszabályozva járja át a fojtótekercsek előmágnesező tekercseit. Igen fontos, hogy a segédáramforrás szelénjéhez tartozó biztosítékok rendben legyenek, mert fázishiány esetén az előmágnesező egyenáram hullámossága az ívfényt is „lüktetésbe" hozza. A helyes működésről úgy győződhetünk meg, hogy üzem közben a transzduktorbiztosítékokat egyenként kicsavarjuk, majd visszaszorítjuk. Kicsavarásnál az áramerősség az ampermérőn láthatóan lecsökken, majd visszaszorításnál visszanövekszik. Ha mindhárom fázisnál teljesen azonos ez az ellenőrzés, a transzduktor-rész helyesen működik.

A kapcsolási rajzon megfigyelhető, hogy a feszültségtekercsekkel sorbakapcsolt fojtótekercses oszlopok deltába kapcsolva dolgoznak a szelénekre.

Mivel a 100 A-res szelének rendszerint a gépháztól távolabb vannak elhelyezve, nincsenek műszerekkel ellátva. Mégegyszer hangsúlyozzuk annak fontosságát, hogy a gépkezelő mindig ellenőrizhesse az ívfény áramát és kapcsolófeszültségét. Ezt a főtáblán elhelyezett átkapcsolható voltmérővel és a gépkezelőtáblán levő ampermérőkkel, vagy a korszerű vetítőgépek beépített műszereivel teljesíthetí.

A műszerekkel ellátott szelénéknél egy Deprez-rendszerű kétskálás alapműszer van beépítve a feszültség és áramerősség méréséhez. Kettős érintkezőjű nyomó-

szál a távkap
jaihoz, 2 szál
fokozatú gerje
szál a kétskál
ség- és áramm
dig a három f
pa bekötésére
érintkezős hár
kapcsolóhoz i
hőkioldó is va
os hálózatnál
15 A-re kell
csak ehhez, a
ségre alkalmas
külön autotran
erre a két fe
(380 és 220).
ábrával közöljü

Típus:
KD 90/60-35 T
KD 90/60-50 T
KD 90/60-75
KD 90/60-100

Mint láthat
feszültség a m
lesüllyed kb.

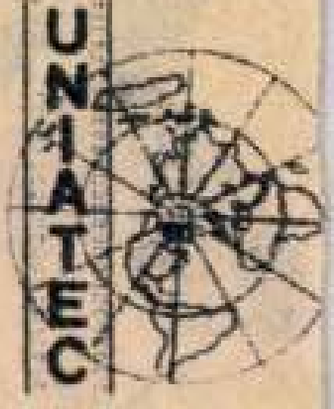

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő.

Szocialista Művészetért

1964 ÁPR 1

1021.

Kunt Ernő: Cirkusz

CSONT FERENC, a századeleji „Nyolcak" ma is aktív

Kunt Ernő
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 FEB 1'
NAPJAINK

1021

Miskolci műtermekben:

Kunt Ernőnél

Mikor már a kávét is megittuk, mindketten feszengünk. Könnyebb csevegni egy „művészi arcképről", mint el is készíteni. S hogyan fogjunk hozzá? A riportert játsszam, együgyű kérdésekkel?

Kunt Ernő végtelenül érzékeny, ügyel hát mások érzékenységére is. Óvatosan próbál elhárítani.

— És miért éppen velem kell kezdenétek?

A sok közül egyetlen feleletet választok ki:

— Mert valahogy kevésbé ismernek. Legalábbis Miskolcon. Az országban (ami főként Budapestet jelent) sokkal inkább.

Kunt csüggedten néz hatalmas könyvszekrényére, de a polcokra függesztett néger és indián szobor-reprodukciók úgy látszik biztatóan intenek. Beszélni kezd.

Ámbár nem sok a mondanivalója. Legalábbis egyelőre. Pályájának külső képe közönyösen hagyja. El kell hinnem neki: tudom, idegen tőle minden affektáltság.

Amikor kérlelem (valami mégis csak kellene az életéről), egykedvűen sorolja: Sopron (itt született és diákoskodott). A gyerekkor egyetlen tájélmény: házak, kövek, hegyek. Majd a mesterség tanulása: a Főiskola. Erről nincs sok mondanivalója (Aba-Novák és Szőnyi kitűnő mesterek, „bennem volt a hiba, hogy mégse kaptam tőlük semmit"). Amint befejezi, kitör a háború. Emberi és művészi pangás („behúztam a nyakam és vártam"). Középiskolai tanárkodás Ózdon: rengeteg iskolai elfoglaltság, kevés művészi munka. És mégis kísérlet, sok kísérlet. Végül Miskolc: műterem, lemond állásáról és végre dolgozik. Útkeresés és érés.

De ez mind közömbös. Miként az is, hogy kétszer kapott Munkácsy-díjat és érmet nyert a Sao-Paoló-i grafikai biennálén (miskolci motívumú képével, amelyet előzőleg miskolci zsüri elutasított.)

Álszerénység? Semmiképpen. Rezignáció? Az sem. Habár halk és szelíd szavú ez a darabos-vállas ember, szenvedélyesen izzik a hangja, amikor valóságos élményeiről beszél.

— Középiskolás koromban Van Gogh levelei. Majd Nolde és Kirchner írásai. És főként: írók és költők, akik választ adtak kérdéseimre.

Belemelegszünk. Írókat mond, olvastam-e. Hölderlin, Rilke, Gide, Proust és — József Attila. Vizsgázik a riporter. És most már kéttagú bizottság előtt: Kuntné — aki nemcsak a botanikához, hanem az irodalomhoz is kitűnően ért — kedves éberséggel néz a vesémbe.

— A Rilke-rajongást valahogy sosem értettem — motyogom.

Kunték összenéznek. A férfi a könyvespolchoz lép.

— Ez mind Rilke — mutatja a sort.

Németül olvas belőle. Folyó, folyam, zenélő sorok áradata. Még tart a mágia, amikor abbahagyja.

— Csak magyarul olvastam, keveset. Hölderlinből többet, szintén magyarul.

Megismétlődik a jelenet: könyvszekrény, ezúttal Hölderlin-sorozat, felolvasás.

Műfordításainkkal néha nincs minden a rendjén — gondolom. Magyarul csak csikorog ez a vers.

Kunt szétszakítja a varázst:

— Jobb lenne nem írni erről.

Azt hiszem, megértem. De aligha hasznos hagyomány mifelénk, hogy még mindég kissé gyanús a festő, aki sokat olvas. „Irodalmiaskodik".

Pedig Appolinaire-ék...

Pedig a művészeti ágak egysége...

Pedig Kunt Ernő — bármennyire is szereti az írott szót — vérbeli képzőművész. Most — ellensúlyként tán — erről beszél.

Az utóbbi években többször utazott. Prága arról nevezetes, hogy Van Gogh búzaföldjét, Davos, hogy Kirchner fafaragásait és gobelinjeit, Zürich és Basel, hogy a primitív kultúrák művészetét, Párizs, hogy Rouault képeit nyújtotta.

De: „a példaképek már megtették a magukét" a kortárs művészek pedig — ha nagyszerűek is — inkább csak nyugtalanítják. Egész életében kifejezésmódját kereste. A tanulmányfestészet és a hosszú zsákutcák után most kezdi megtalálni önmagát.

Hogyan?

Legutóbbi — grafikai — kiállításának katalógusa egy kissé ars poetica is. Ebből idéz:

Bányász 1950-ből

Kunt Ernő rézkarca

„Érzelmeket és emlékeket formálok képpé."

(Szemközt velem, a falon hatalmas kép. Függőleges szimmetriatengelye három gyertya hengere, két — inkább csak jelzett, mégis markáns kifejező erejű — női fej hajol össze fényében. Erőteljes, mégsem harsány hangulat. „Svájci emlék." És a színek?)

„A színek alkalmazásánál a látható világ csak inspiráló. Csak a kezemben lévő festékekből tudok színhatásokat teremteni. Ezért bánok a színekkel teljesen szubjektíven, tudatalatti parancsszavuk szerint igyekszem őket használni."

Kunt most kis, kockás füzetet vesz elő. Lejegyzett gondolataiból olvas fel néhányat.

„A képpel teremteni kell. Önmagában teljes, rendezett világot. A bizonytalant nem szabad tűrni."

„A témát jellé kell átalakítani."

„Először szerkezetet kell teremteni. Nagyon világos, pillanatok alatt ható szerkezetet."

(Nekem mindig az „Emlék egy tulipáncsokorra" a legemlékezetesebb. Mindössze két pihenő emberalak és néhány díszítőelem az egész lap. Mégis csupa dinamikus harmónia. Kunt grafikáihoz nehezen legyűrhető-alakítható anyagot — fenyődeszkát választott. Ez determinálja a művet is: viaskodás az anyaggal. A képbe komprimált erőt sugározza a látvány: erős, nagy felületek, szuggesztív jelzések, drámaiság.

Eltűnődöm. Nolde és Kirchner, a primitív kultúrák művészete, a vizuális élmény absztrahálása, intenzív élményszerűség és drámai formák.

Mi ez, ha nem expresszionizmus?

De Kunt Ernő ma él, és nem ötven évvel ezelőtt. Kunt Ernő ma alkot, mégpedig nagyon megváltozott világban. Kedvenc költője pedig nem a Spiegelmench Werfelje, hanem József Attila, képzőművészeti példaképei pedig a nagy kortársak: Moore és a mexikóiak.

Posztexpresszionizmus lenne tehát Kunt művészete? Stilisztikailag talán. Tartalmilag azonban ennél feltétlenül több. Potenciálisan is, teljesítményeiben is.

De vajon ráhúzható-e Kunt Ernő alkotásaira valamelyik „izmus" szűk esztétikai skatulyája? Aligha. De rokonsága az expresszionizmussal tagadhatatlan.

Ma már azonban úgy tűnik, hogy az expresszionizmus több volt, mint a rengeteg kérészéletű „izmus" egyike. Mozgalomként először az expresszionizmus lázadt fel a naturalizmus ellen. Ez a jelenség — bármint is vélekedjünk róla — világszerte ma is hat a képzőművészetben. A legkülönbözőbb áttételekkel, a legkülönbözőbb ideológiai alapokról. A monumentális mexikói falfestészet nagyjai például közismerten haladó mozgalmak támogatói.

A falfestészetről jut eszembe...

— Morális feladatot kaptál-e már? — kérdem Kunt Ernőtől.

— Soha.

— Kár — gondolom búcsúzkodás közben.

Nagy kár, hogy e kitűnő művész még nem kapott lehetőséget arra, hogy jellegzetesen nagy felületekre kívánkozó munkáit épületeken is megvalósíthassa.

ZIRCZ PÉTER

Virágzó gesztenyefák

Kunt Ernő színes fametszete

NAPJAINK

V. ÉVFOLYAM 2. SZÁM — ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI IRODALMI ÉS KULTURÁLIS LAP — 1966. FEBRUÁR 1.

Sárközi Andor:

Ízlés és képzőművészet

A közízlés fejlesztéséért sokat tettünk szűkebb pátriánkban. Az országos köztudatban is él és elismerés övezi képzőművészeink munkásságát, amelynek rangjelző és színvonalmérő bizonysága *a kiállítások örvendetes látogatottsága.* Nem készül kimutatás a nézők társadalmi megoszlásáról, de bátran beszélhetünk *tömegekről,* sokoldalú érdeklődésről. Kénytelenek vagyunk tagadó mondatot használni, mert így fejezhetjük ki érzékletesen a múltbeli helyzethez viszonyított előrelépést: A kiállítások immár *nem* intimitások, *nem* sznobok találkozói, *nem* exkluzív események és jelenségek. Elfoglalták méltó helyüket a művelődésben és az esztétikai nevelésben. Szervezői, rendezői állandó igénnyel és kíváncsisággal számolhatnak. Az igény a lakáskultúra térhódítását, a művészi szép iránti fogékonyságot és szükségletet fejezi ki, a kíváncsiság pedig *többfajta kérdést:* elég korszerűek vagytok-e?, a valósággal akartok szembesíteni, vagy valamilyen álomvilággal?, elfogadhatja-e műveiteket klasszikusokon csiszolódott ízlésem?, ugyan mivel etetnek meg már megint?

Ki milyen választ kap, — valljuk be, — erről vajmi keveset tudunk. Tartok tőle, hogy a *[illegible]*

hiszen nemcsak a különböző indítású életművek kibontakozásához, az új formanyelv megteremtéséhez van szükség időre, viaskodásra, hanem *megértéséhez, befogadásához is.* (Ha egyáltalában befogadtatik!) Ezeknek a tényezőknek szerepéről a művészetek egész története tanúskodik. Jelentőségüket más aspektusból húzza alá *Herbert Read,* nemrégiben magyarul is megjelent értékes összefoglaló művében, *A modern festészetben:* „A művészet egész története a vizuális észlelés különféle módozatainak története. Azoknak a váltakozó szemszögeknek története, melyekből az ember látta a világot. A tapasztalatlan laikus ezzel kapcsolatban azt mondhatná, hogy a világot csak egyféleképpen lehet látni — ahogyan az ő érzékei közvetlenül megragadják. Ez tévhit. *Mi azt látjuk, amit megtanultunk látni, és ekképen a látás szokássá, konvencióvá válik,* részleges kiválasztása mindannak, ami nézni való, és torzított összefoglalása a többinek. Azt látjuk, amit látni akarunk, és amit látni akarunk, az meg van határozva. ... Amit látunk, azt reálissá kell tennünk. Így a művészet a valóság teremtője."

A konvencióktól, amelyekre a szerző utal, nagyon nehéz megszabadul- *[illegible] és szükséges is, ha*

Emberek II.

Kunt Ernő fametszete

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JAN 18

Kunt Ernő

ÚJ SZÓ

HAZAI VÉLEMÉNY MAGYARORSZÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEKRŐL

1021

A *PRAVDA* január 6-i számában *J. Pichonský* méltatását közli a miskolci képzőművészeknek a košicei Kelet-szlovákiai Galériában megnyílt tárlatáról. Két közeli és immár a múltban élénk kapcsolatban álló város igyekszik így a művészet terén is *a jobb kölcsönös megismerésre*. Ezt a kiállítást, amelyet későbbi időpontban *Prešovban is megtekinthetnek*, szeptemberben a kelet-szlovákiai képzőművészek *miskolci bemutatója* és további kulturális akciók követnek majd.

A tizennyolc miskolci és környékbeli festő és szobrász kiállított műveiről a recenzens érdemben szólva megállapítja, hogy a minél átfogóbb „seregszemle" igénye következtében jelentősek a színvonalbeli különbségek. *„Általában azt mondhatjuk, hogy Észak-Magyarország, de lényegében az egész ország képzőművészeti fejlődése összefüggő, ugrások nélküli, a hazai hagyományokra támaszkodik és erős hangsúlyt kap benne a tartalom"* — írja J. Pichonský.

Kiváltképp *Kunt Ernőt*, a középkorú festőművész-nemzedék tagját emeli ki. Véleménye szerint *hozzánk ő áll a legközelebb.* Miskolci motívumokat feldolgozó olajképe, illetve grafikája *Bazovský* és *Zmeták* balladaszerűségére emlékeztet. Külön foglalkozik a fiatalabb nemzedéket képviselő *Feledi Gyulával* is, aki grafikájában *„párbeszédet folytat a világgal"* és az úgynevezett örök témákat dolgozza fel. Figyelemre méltónak találja még *Kalló László, Seres János, Lukovszký László* és *Varga Miklós* műveit is.

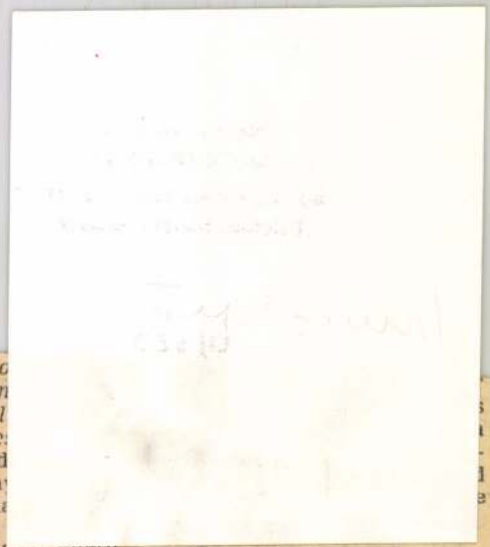

kereseiek differe
nem az emberek adó
képességei is, s enn
keztében differenciál
nak az emberi kapc
Szükségszerűen adód
ból az egyszerű tén
az egyenlősdi elmost
rek képzettsége és
közti nemegyszer igen eltérő
különbségeket.

Sokan hajlamosak arra, hogy az új gazdaságirányítási rendszerben csupán gazdasági-termelési kérdéseket lássanak. Nem arról van szó, hogy az új irányítás gazdaságpolitikai jelentőségét és szükségességét akár egy szóval is bárki vitathatná, már csak azért sem, mert további fejlődésünknek, az életkörülmények alakulásának ez az alapja. Arról volna szó inkább, hogy egyrészt — legalábbis hozzávetőlegesen — látni kell, hogy e nagy jelentőségű gazdaságpolitikai elvek megvalósításának legalább ilyen jelentőséggel bíró társadalompolitikai kihatásai és vonatkozásai is lesznek. Másrészt pedig a

Ki ne tapasztalta volna már, hogy a munkahely légköre milyen döntő hatással van az ember teljesítményére? Az a munkahelyi légkör jó, amelyben az emberre nem tekintenek csupán úgy, mint „termelő egyedre" — akinek csak annyi a szerepe, hogy különféle termelési folyamatokat végez, hanem úgy érzi, hogy kapcsolata a munkahellyel ennél lényegesen több és másabb, hogy a munkaközösségben helye és szerepe, szava és súlya van, ahol nemcsak azt várják tőle, hogy — mint egy gép — tegye azt, amit tenni kell. A csupán „tedd azt, amit tenned kell" elvének érvényesítése az ember cselekvésének gépiessé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1964 DEC 9.

1021

Tíz olajfestményt vásároltak az erdőbényei falusi képtár részére

A csütörtökön megnyílt Országos Képzőművészeti Kiállításon megkezdődtek a vásárlások. Erre a célra a Borsod megyei Tanács kereken 50 ezer forintot fordít. Ebből az összegből tíz olajfestményt, közöttük Kunt Ernő Tavaszi szántás, Tóth Imre Büntetés, Kondor Béla Bombázás, Iványi Ödön Gyár és Mazsaroff Miklós Téli táj című alkotását vásárolták meg. A művészi értékű festményekkel a megye első falusi képtárának, az erdőbényei kisgalériának anyagát frissítik fel. A képeket az országos kiállítás bezárása után szállítják el a tokajhegyaljai községbe.

igazgatójánál.

Szállítási szakvizsgával és nagy gyakorlattal rendelkező

szállításirányítót

keres a Zsolcai Épületelemgyár, Alsózsolca. Jelentkezés az anyag és áruforgalmi osztályon.

Miskolc város I. ker. Tanács vb. építési és közlekedési csoportja pályázatot hirdet műszaki ügyintézői (ép. technikus) állásra. Fizetés a munkaügyi és pénzügyminiszter 116/1960. Mü. M. sz. együttes utasításban meghatározott kulcsszám szerint. 990

Mezőcsát és Vidék...

...kor, Jókai u. 43. Kozsdi I. emelet. 5775

Eladó kályha és ágy. Martintelep, Sik u. 3. 22514

LAKÁS—INGATLAN

Különbejáratú belvárosi összkomfortba, intelligens lakótársnőt keresek. Széchenyi u. 67/I.

Két helyiségből álló, különbejáratú, öt fekvőhelyes, bútorozott albérleti lakás, vállalat részére kiadó. Miskolc, Széchenyi u. 63.

Rendes fiatalember szobatársat ...sz.

1021

Kunt Ernő: Regruták

Kunt Ernő

tetve, azt az illető tudomány eszközével próbáljuk megközelíteni úgy, hogy annak nyelvezete egyértelmű legyen. Az iskolai és az iskolán kívüli ismeretátadásban nem határolták el kellően a formákat, módszereket. A lényeget kell adni, ez viszont mindkét ismeretátadási formára vonatkozik.

Mi az iskolai és az iskolán kívüli oktatás közti különbség? Ugyanazon témáról több szinten kell beszélni, de az egész oktatási rendszerben egységes elvek szerint kell folynia a tanításnak. Ha az általános iskolai, gimnáziumi, egyetemi oktatást nem hozzuk összhangba, akkor minek az iskola? A legtökéletesebb az, ha az iskolában próbálják meg az ismereteket átadni.

Dr. Szabó János, tanszékvezető egyetemi tanár kérdéseivel igyekezett a vitát előbbre vinni: Amikor meghívtak erre a vitaestre, azt mondtam első reflexióként — Nem tudom, hogy népszerűsíthető-e a tudomány. Aztán megnyugodtam, hogy a TIT sem tudja, mert most kérdezi meg.

Mit jelent a tudomány népszerűsítése? Azt, hogy Hirosimában népszerűtlen lett? Mit értünk tudományos ismeretterjesztésen? Azt, hogy humán és

Dr. Csókás János tanszékvezető egyetemi tanár: Az ismert[illegible]
lémái a
nek fel
kinek?
múlt sz
eléggé
re. Első
megbízn
téssel.

Franci
mek, kís
a legcél
tók saj
alapvető
irányítás mellett. Az ilyen jellegű termek felállítása sok pénzbe kerül, de ha a kutatóintézetek a nem használt eszközeiket, műszereiket odaajándékoznák, ilyen termeket nálunk is létre lehetne hozni.

A népszerűsítés szintjét három formában adnám meg: egészen népszerű, közép és végül magas szintű ismeretközlés. A legnagyobb figyelmet az első formára kell fordítani. Nem szabad kímélni a pénzt, mert lesz egy nagy tömeg, amivel nem tudunk mit kezdeni, s emiatt elvesztjük eddigi eredményeinket is. A tömegek játékosságát és kíváncsiságát kell kielégíteni.

BORSODI SZEMLE
Magyar Hírlapterjesztő
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

vonalú vezetését próbáljuk elősegíteni.

1021

Kunt Ernő: Tánc

Kunt Ernő

szerint, zöldségtermelő, gyümölcs- vagy sz...

szerint specializálható. A gépészek lehetnek erőgé...
sok stb.

A számviteli-ügyviteli apparátus normatíváinak ...
lyén túl szükséges létszám kialakításához adnak ú...
lamennyi termelőszövetkezetben szükség van. Előír...
könyvelői oklevél. E mellett indokolt azonban meg...
szerezni. Az 1500 szántóegység alatti összterülettel ...
zetekben legalább középfokú — lehetőleg közgazdá...
ség szükséges. Az ennél nagyobb termelőszövetkeze...
kolát vagy közgazdasági egyetemet végzett főköny... minden
tekintetben megfelelő munkát. Elaprózott kis termelőszövetkezeteinkben egy jól képzett főkönyvelő 2—3 üzemben is elláthatja feladatát.

Az egyéb számviteli és ügyviteli létszám megállapításánál az alábbi irányszámok alkalmazása indokolt:

Területi elv szerint:

500 szántóegység alatt	1 fő
500— 800 szántóegységig	2 fő
800—1500 szántóegységig	2 fő
1500—2500 szántóegységig	6 fő
2500 szántóegység felett 400— 600 szántóegységenként további	1 fő

A gazdálkodás színvonalának elve szerint:

2 millió Ft halmozott termelési értékig	1 fő
2—4 millió Ft között	2 fő
4—7 millió Ft között	4 fő
7—12 millió forint között	6 fő
12 millió Ft felett minden további 2—3 millió Ft halmozott termelési értékre további	1 fő

BORSODI SZEMLE
1969
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1021

TÜKÖR

Kunt Ernő

IRODALOM, MŰVÉSZET

Panyik Márta:

ÍTÉLET

Mit tehetünk amiért nem jár halál
hová lépjünk ha ereink tiltott országutak
kezünk márványtömbök elbűvölt birodalma
nem lehet elfeledni a ránkszakadt nyarat
a dér eldobálta értünk minden fegyverét
együtt kell megélnünk az új világot
hol kék halaknak lesznek boldog paloták
fáradt templomok harangos tornyai

Horváth Kázmér:

BALLADA

A királylányt, jaj, kerestem,
Én, a legnagyobb királyfi.

A királylányt, jaj, kutattam,
Én, a középső királyfi.

A királylányt megtaláltam
Két nagy sárkány udvarában;
Egyikkel míg megküzdöttem,
Megette a lányt a másik;
Üres kézzel meg így jöttem,
Én, a legkisebb királyfi.

Az orvoskép reformjáról

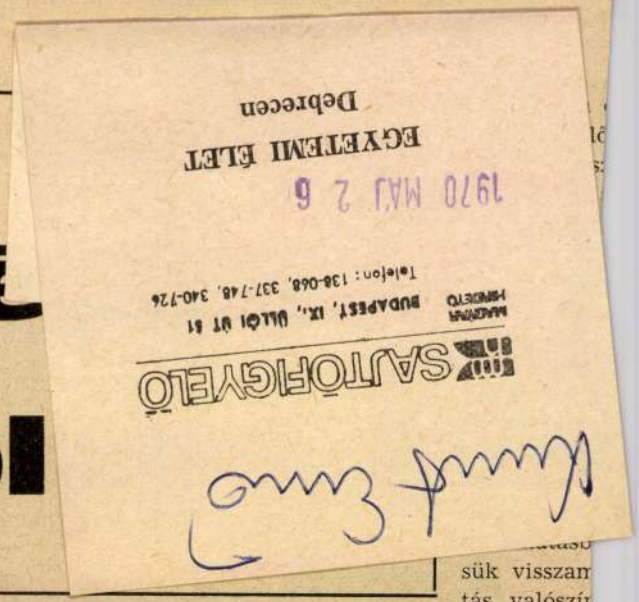

Az Egyetemi Élet szerkesztőségében az oktatási reformról folytatott beszélgetésünk közben vetődött fel a gondolat, hogy összegezni kellene azokat az elképzeléseket, illetve terveket, amelyek a reformra vonatkozólag az utóbbi időben a Felsőoktatási Szemlében láttak napvilágot. (Tarján professzor 1968/1—2., Kovácsics minisztériumi főosztályvezető 1968/3—4., 10. szám, valamint Szentágothai professzor 1970/2. szám.) Másrészről ezeket a terveket össze kellene vetni a helyi intézeti megbeszélések során és az EÉ hasábjain megfogalmazott gondolatokkal. Megpróbálom — a teljesség igénye nélkül — számba venni azokat a tényezőket, amelyekből a reform problémája összetevődik. Már az első megközelítésben nyilvánvalóak a következő sajátosságok:

1. Maga az elnevezés is félrevezető, mert az orvosképzés jelenlegi rendszerére éppen az a jellemző — és ez nemcsak hazai jelenség —, hogy a benne rejlő reform-lehetőségek már kimerülőben vannak. A problémák úgy látszik nem oldhatók meg oly módon, hogy az oktatás megjavítására a spontán jelentkező vagy a rövid határidőre bekért kisebb javaslatok egy

terhelés hangoztatása már közhelyszámba megy, nincs értelme részletesen elemezni, csupán egy minőségi szempontra hívnám fel a figyelmet. Nevezetesen: a különböző tárgyak tanításakor az élő anyagra és az emberre vonatkozóan megismert jelenségek és törvényszerűségek szintézise szemléletté, gondolkodásmóddá alakulása jelenleg a hallgatókra bízott spontán folyamat. Jóllehet, ez az orvossá válásnak egyik legfontosabb mozzanata, az egyes tantárgyak terjedelme, és specializálódása miatt egyre kisebb hatásfokkal megy végbe.

A reform feladatai tehát: a tananyag olyan átszervezése, amely a hallgatók egyre fokozódó terhelését megszünteti, és amely elősegíti az önálló, aktív, szintetizáló gondolkodási készség kifejlődését, a tudományos irodalomban való eligazodást, módszert ad, amellyel a diplomás folyamatosan kiegészítheti tudását, elősegíti az egyéni hajlamok szabad kibontakoztatását, amely az orvostudomány egyre sokrétűbb területeire való specializálódás alapja.

a) Nem az egész tananyag olvad be az integrációba, hanem annak súlyponti, legáltalánosabb része. Ami az integráción kívül marad, annak részben — kívánatosan nagyobb részben — fakultatívvá kell válnia. Legcélszerűbb itt mennyiségi normákat megállapítani. (Példaként: egy félévben szereplő négy tantárgy közül kettő felvétele lenne kötelező, de azt a hallgató már szabadon választhatja meg, hogy melyik kettőből akar vizsgát tenni. Ha számításba vesszük, hogy egy bizonyos területen a nem szakorvosnak csak az adott szakághoz tartozó betegségek tünettanát kell alaposabban ismernie, míg a terápia már a szakorvos feladata, akkor a fakultatív oktatás mindjárt könnyebben realizálható.)

b) **A TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TEVÉKENYSÉGET** minőségileg magasabb szintre kell fejleszteni. A diákkörnek kellene a specializálódás fórumává válnia. Mivel az integrált oktatás szükségképpen csökkentené egy-egy tanszék tananyagát, a tanszék diákkörén belül kell bővebb fórumot nyitni arra, hogy az érdeklődő hallgatók a tanszék tudományterületét alaposan megismer- önálló kísérleti tevé-

sük visszam
tás valószín
egy-egy okt
Legcélszerű
egy intézet
ban cserélik
portokban,
tató valame
végez, vagy
Egyaltalán
összegyetem
tudományos
szonyított sú
tás irányába
egyetem ál
rek színvon
zetek tud
szabja meg
rendszer pe
szefüggés e

4. FEK
Az in
ból rendkív
ka — főleg
vőbeteg-osz
filírozása.
szervrendsz
mára állan
kítani.

5. ELMÉ

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Kunt Ernő

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1969 DEC 11

Képzőművészeti kiállítás Putnokon

Tegnap, december 10-én délután egy órakor nyitották meg Putnokon az Ózdvidéki Szénbányák nagy tanácstermében Kunt Ernő festőművész kiállítását. A tárlat megnyitása előtt Pozsonyi József, a szakszervezeti bizottság és a vállalatvezetőség képviseletében tartott rövid bevezetőt. Hangsúlyozta a kiállítás jelentőségét, melyet a jubileumi évfordulók jegyében rendeztek meg. Ezután a művész elmény-beszámolót tartott háromhetes jugoszláviai tartózkodásáról, mely a kiállított művek nagy részének ihletője volt. A bensőséges hangulatú tárlat már az első napon sok nézőt vonzott.

gi figyelő

Észak-Magyarország rendezése-
majd cikksorozatban foglalkoz-
lyzetével, ezen belül is a GELKA
között szerepelt olyan vélemény
g tart a javítás, kevés az alkat-
os rádiók javítására kell sokáig
re, hogy ezen a helyzeten még

ELKA-szolgáltatások iránt nőtt
a vállalat fejlesztésével ellen-
pari Minisztérium értekezletén
foglaltak a fejlesztés tekintetéé-
an több mint kétszázmillió fo-
alkatrészek beszerzésére lenne
lat igazgatóját, készítse el a táv-
ljenek szorosabban együtt a me-

termelőszövetkezetek komplex
gok nagy beruházása új köve-
n- és Vasbetonipari Művekkel
ületelemgyárak megépítése után
s. Minden valószínűség szerint
műveket, hogy fokozza termeé-
át és minőségét.
ntegy 30 százalékkal több, ösz-
méter alapterületű tehénistálló
ártó épület fel

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1970 MÁJ -1

Napjaink

A suhanó idő

1021

Kunt Ernő rajza

hátamra fordulok és a fejem alá gyömöszölöm a vánkost.

Krulle dermedten figyel, nem mer segédkezni.

— Mondd csak — kérdi, miután befejeztem a műveletet —, ha egy légy az orrodra száll, el bírod kergetni?

— Nem száll az orromra légy.

— Miért nem szállna a te orrodra légy?

— Mert itt nincs légy.

— De ha volna!

— Nincs.

— S ha én például hoztam egyet?

— Megjön Mária és elzavar a legyeddel együtt.

— De ha én idomított léggyel szekírozlak, s elmegyek, mielőtt Mária megjön?

— Ha meggyógyulnék, egy göcsörtös bottal jól szétverném a pofádat.

— Göcsörtös bottal... — ismétli élvezettel. — Ez jó. Göcsörtös bot. Hogyan találtad ki?

— Sok ilyet tudok.

— Göcsörtös bot... Tulajdonképpen azért jöttem, mert komoly mondanivalóm van. A szorongásaimról szeretnék beszélni.

Krulle tapasztalt ember és a barátom. Ült már börtönben, diliházban, élt kint Svájcban, háromszor volt elvonókúrán, és három feleségétől két gyermeke van. Ezenkívül festő és a barátom.

— Elhatároztam, hogy valakinek végre beszélek a szorongásaimról. Érdekel?

— Nem.

— Tudod, mi a szorongás?

— Csak a szót ismerem.

...ját a Vidámparkba. De nem szólok közbe.

— Légy szíves, ne énekelj — szól rám megrovóan Krulle. — Ha énekelsz, nem tudok mesélni.

Abbahagyom az éneklést, ám Krulle mégsem folytatja a történetet.

— Mária? — kérdi.

— Iskolában van.

— Visszajött hozzád?

— Igen.

— Azok után, hogy lelépett. Élete utolsó lehetőségét hagyta ki. Visszajönni hozzád! — Hangjában őszinte elismerés.

— Megtudta, hogy mi történt és visszajött.

— Bizony, az utolsó lehetőségét szalasztotta el.

Elhallgatunk, ezt a témát is letárgyaltuk, nézem a tájat, a pásztort, egyszer csak a pásztor megindul felém, s ahogy közeledik, egyre jobban hasonlít Krulléra, megszólal, mint a vércse, vagy mint a kánya? Háá... háá... — felriadok.

— Megmelegítettem a paprikás krumplit — mondja Krulle fölém hajolva —, hoztam zöldbabfőzeléket is, meg tojást... Tessék, egyél!

— Azt álmodtam, hogy a pásztor lejött a falról...

— Most először?

— Igen. Olyan volt, mint te és azt vijjogta: háá... háá...

— Akkor nagyon szelíd — állapítja meg Krulle. — Az én öregemberem nem tréfálkozik velem...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kunt Ernő

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1970 APR 1

Kunt Ernő: TAVASZ

1021

MI

DÍJ

A forradalmi munkás-paraszt kormány a felszabadulás 25. évfordulója alkalmából az Állami Díj II. fokozatával tüntette ki Imre Lajos professzort, a kémiai tudományok doktorát, a KLTE izotóplaboratóriumának vezetőjét. A magas kitüntetést Imre professzor a magyar izotóptermelés kifejlesztése terén folytatott kitartó és eredményes munkájával és több mint négy évtizedes oktató-nevelő munkájával érdemelte ki. Egyetemünkön 1950 óta tevékenykedik, 1969-ig mint a fizikai kémiai tanszék vezetője, azóta mint az izotóplabor vezetője. Köszöntjük Imre Lajos professzort a hosszú és áldozatos munka legmagasabb szintű elismerését jelentő kitüntetése alkalmából.

VAGY

(Indirekt bizon

ÁLLÍTÁS:

1021

KUNT ERNŐ: PORT

AZ ABSZOLÚT S

úr, kérem tiszte

RÉ

1021 Kunt Ernő

✶ Ifatás

Kunt Ernő rajza

I. évfolyam, 77. szám 1969. nov

ÁRA: 80 FILLÉR

Véget ért Központi Bizotti ülése

aspárt Központi Bizottsága teg-
t, amelyen Kádár János elnö-
ttság tagjain kívül részt vettek
g elnöke, a Központi Bizottság
ártbizottság titkárai, a megyei
kormány tagjai, államtitkárok,
zgalmak vezetői, a Tájékozta-
t a központi sajtó képviselői.
gkezdése előtt kegyelettel meg-
ág, és a Politikai Bizottság

fontosabb tényezője
kérdés rendezése. Szövetségesünk, az NDK az igazságos, békés, a két német állam és minden európai ország békéjének érdekeit szolgáló megoldásért harcol, ám elengedhetetlenül szükséges, hogy végül az NSZK is a realitá-

Ötévi különélé

Az olasz képviselőház vá-
lási törvényt hagyott jóvá.
Ezzel a döntéssel

DÉLI HÍR 1969 NOV 29

MAGYAR HÍRKÖZLŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

1021

Kunt Ernő '69.

Kunt Ernő

Daedalus

Kunt Ernő rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Napjainkk
1960 DEC

BORSODIAK

Az 1956-ban mártírhalált halt *Sziklai Sándor* vezérőrnagy hagyatékából egy kis csomócska röplap és felhívás került a Hadtörténeti Múzeum gyűjteményébe. Kézzel írták őket, reszketős betűkkel, látszik, hogy akik papírra vetették a sorokat, nem voltak hivatásos tollforgatók.

Sziklai 1944 nyarán és őszén a *Juzsában* létesített antifasiszta iskola parancsnoka volt. Magyar hadifoglyok tanultak itt, hogy felkészüljenek az arcvonal mögötti ejtőernyős partizán tevékenységre, a fronton végzendő agitációs és felvilágosító munkára. Az új idők, új eszméit szívták itt magukba, hogy aztán a táborokba visszatérve segítsenek eloszlatni a fejekben a fasizmus mákonyát.

Ezeket a lila tintás füzetlapocskákat parancsnokuknak adták át, hogy juttassa el a Kossuth Rádióhoz, vagy az *Igaz Szó* című hadifogolylaphoz. Megannyi hitvallás ez, amelyben íróik véglegesen elszakították azokat az érzelmi szálakat, amelyek a Horthy-rendszerhez fűzték őket. Szembefordultak a

Néhány név ismerősen cseng. B
Rudabányáról, *Kiss Benjámin* Déd
ták Mihály Mezőcsátról, *Bali Feren*
győri vasgyárból, a *Szőnyi Márto*
ejtőernyős partizáncsoportba került
emberek tulajdonképpen hazajött
földjükre. A csoportot ott zúzták sz
gony, *Kissikátor*, *Domaháza* és *Já*
közötti erdőségekben. Bráz, Kiss é
életét 1944. november 4-én Sopronb
ta ki a gyilkos sortűz. Most, az év
avatták fel emlékművüket. Hamva
ves internacionalista és partizánpa
Pataki Ferenc poraival nyugszanal
(A per során Bali Ferenc életfo
fegyházat kapott.)

A tállyai *Szabó József* 34 éves fö
napszámos *Uszta Gyula* csoportjáv
bevetésre Munkács körzetében. A
partizánt szállító Douglas-típusú
vetlenül a cél előtt a *Martinszk*
hegy oldalára zuhant, s elégett.
ülők valamennyien szénné égtek.

Kunt Ernő

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1970 MÁR 6

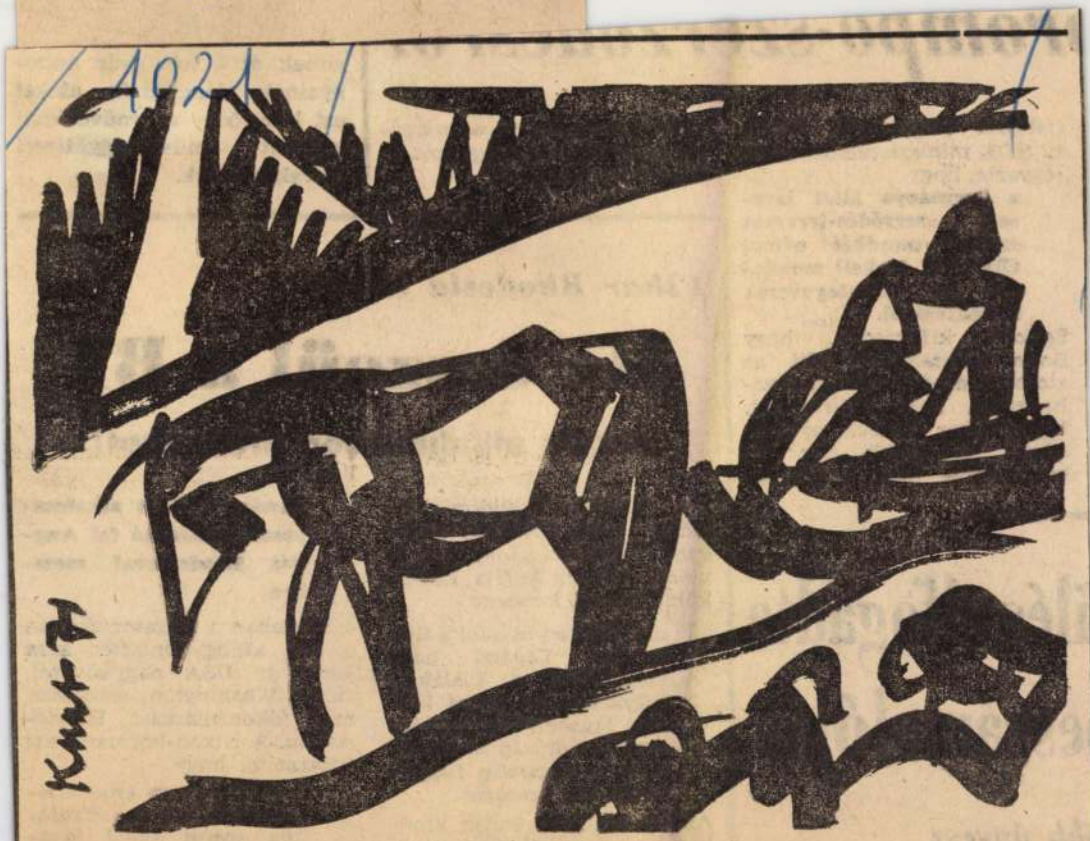

* *A téli Bükk.*

Kunt Ernő rajza

...rompo-szerző...

hallatta véleményét. *Stoph*, az NDK miniszterelnöke megjegyezte, hogy

a kormánya által javasolt szerződés-tervezet szerint mindkét német államnak le kell mondania az atomfegyverek birtoklásáról.

Egyben kifogásolta, hogy Bonn feltételekhez köti az atomsorompó-szerződés jóváhagyását, noha aláírta azt. Ugyanekkor *Scheel* nyugatnémet külügyminiszter azt hangoztatta, hogy a jóváha-

gyás minda... ra, amíg ni... ellenőrzés ...

...ülés elfogadta ...eszámolóját

...bb ügyész ...ág elnöke számol be

Vihar

Ma összeül a BT

Anglia alkalmazzon erőszakot!

A rhodesiai fajüldöző kormány lépése, amellyel elszakadt Angliától, továbbra is vihart kavar. Anglia ENSZ-küldöttjének kérésére

ma délután összeül a Biztonsági Tanács, hogy megvitassa a kialakult helyzetet. Az angol küldött javasolni fogja, hogy egyetlen ország se ismerje el a vasárnap függetlenné lett országot.

Anglia utólagos erélye azonban nem téveszti meg az afrikai országokat, amelyek Nagy-Britanniát teszik fele-

Tanács erőszak alkalmazására szólítaná fel Angliát Rhodesiával szemben.

Magában a szigetországban a brit külügyminiszter arra kérte az USA nagykövetét, hogy Washington szüntesse meg főkonzulátusát Rhodesiában. A Nixon-kormány azt válaszolta, hogy

tanulmányozza ennek lehetőségét, bár a konzulátust éppen angol jóváhagyással nyitották meg annak idején

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 128-068, 337-748, 340-720

NAPJAINK

Kunt Ernő
1021

TÁJ

KUNT ERNŐ RAJZA

Tippelj, óh nyájas olvasó: mi az oka, ha egy lapban (mi tagadás: a mi lapunkban) megjelent riport-*témát egy* abaúji kisfaluról röviddel utóbb másutt is viszontlátod:

1 Fontos a téma, forgatni illik,

2 Nem olvasnak a szerkesztők (igaz, azóta tágult a kör, megnyílt a *Látóhatár!*),

X Kártyaszabályok szerint: a hívást (ha alsó) királlyal ütni szabad.

Nem firtatjuk a hasonlóságot, döntsd el Te, nyájas olvasó, vajon mindkettő elsődleges élményből született-e!? Hatás vagy rokonság? A riportokat megleled:

A Napjaink 1972 novemberi, az Élet és Irodalom 1973. január 27-i számában *„Aranygombos" Telkibánya*, ill. *Aranynyal álmodó Telkibánya* címmel. A tippeket az ÉS címére kérjük beküldeni, a megoldást ők ismerik.

— KARDINÁL —

PETŐFI-E...

B.-A.-Z. MEGYEI RENDEZVÉNYEK. Január: Ki tud többet Petőfiről? — szellemi vetélkedő Izsófalván. ★ Petőfi-versek gyerekeknek — Leninváros. ★ Jubileumi ünnepség Encsen. ★ „Itt születtem én ezen a tájon" címmel irodalmi műsor Alberttelepen. ★ Ki mit tud Petőfiről? — vetélkedő Rudabányán. ★ Szavalóverseny Mezőkeresztesen. ★ Ki mit tud Petőfi verseiből? — Tarcal. ★ Február: „Itt születtem én ezen a tájon" címmel irodalmi műsor Mucsonyban. ★ Petőfi-szavalóverseny a putnoki gimnáziumban. ★ Petőfit keressük — irodalmi műsor Izsófalván. ★ Petőfi-emlékkiállítás Miskolcon, a Rónai Sándor Művelődési Központban. ★ „Rongyos vitézek" — Jancsó Adrienn előadóestje Miskolcon, a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központban. ★ „Tűz vagyok" címmel irodalmi műsor Rudabányán. ★ Petőfi: Az apostol — a Gárdonyi Géza Művelődési Ház Manézs Színpadának előadása Miskolcon, a Kossuth Művelődési Házban.

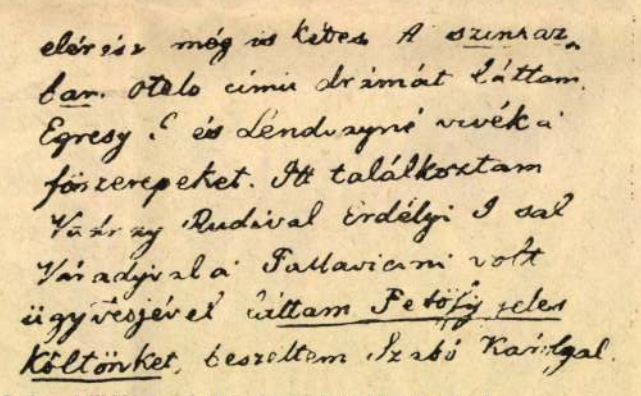

Szűcs Miklós miskolci ügyvéd 1845 októberi naplóbejegyzése

Gorkij

mizmusba és a „vigasztalásokba" beleunt Oroszországot. Ösztönös útkeresése viszi a munkásokhoz, akikben meg is találja az optimizmus forrását, az értelmes élet megteremtésének lehetőségét. A polgári Európa ekkor már nem lelkesedik érte. Annál inkább Lenin, akinek a tanácsára többször is átdolgozza korszakot nyitó regényét: *Az anyát*. Új fogalom születik: a szocialista

Emlékszámok

150 éve született Petőfi Sándor. Az évfordulót mennyiségben is, minőségben is tükrözi az irodalmi lapok idei első száma. Gondos szerkesztők már hónapokkal előtte készültek rá, s most íme a termés! A gúnyolódó, illetlen hang inkább riadt. Miért *csak* most keressük Petőfit? A nem kerek évfordulókon nincs szükségünk rá? Akkor nem aktuális? Akkor nem érdekes, hogy kell-e vagy nem a fiataloknak? A kérdéseket nem (csak) e sorok írója találta ki: az *Irodalomtörténet*ben többen is felteszik. Helyszűke miatt csak kettőt idézünk a körkérdésekből — amikre viszontkérdéses válaszok jöttek:

2. Miben látja Petőfi aktualitását?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 7-

Déli Hírlap

Kunt Ernő

1021

Kunt Ernő: Dalmáciai rajzok I.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap Miskolc

1973 FEB 9-

Kunt Ernő

1011

* *Dalmáciai rajzok II.*

(Kunt Ernő rajza)

RLAP

I NAPILAP

ÁRA: 80 FILLÉR

Magyarország lakossága:

10 415 000

Magyarország lakosainak száma 1972. december 31-én 10 millió 415 ezer volt, 34 ezerrel több, mint 1971-ben — olvasható a népmozgalom elmúlt esztendőre vonatkozó összefoglaló adatai között, amelyeket most tett közzé havi közleményeinek idei első számában a Központi Statisztikai Hivatal.

A számsorok összehasonlító adataiból kitűnik, hogy az ország lakosságának természetes szaporodása meghaladja az 1971. évit, valamivel magasabb az 1970-esnél, alatta marad viszont az azt megelőző négy esztendeinek. 1972-ben 97 671-en kötöttek házasságot — 1966-tól számítva ez a legmagasabb. 152 909-en születtek, ennél valamivel többen — ugyan-

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 DEC 24

Északmagyarország

Kunt Ernő

1021

Kunt Ernő fametszete

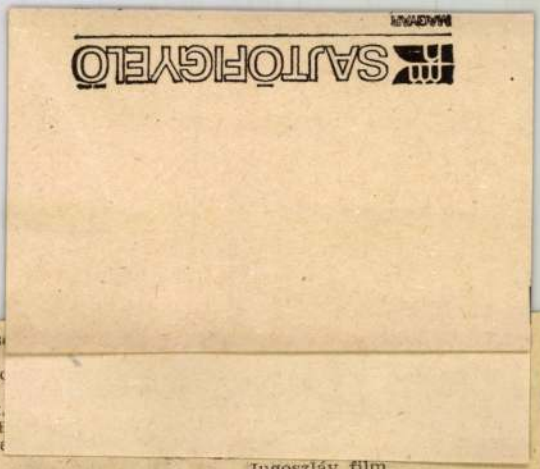

7.20: Puccini: Manon Lescaut.
9.35: A színháztörténész mondja.
9.51: Jó estét, gyerekek!
10.10: Schubert: Miriam diadalénekei.
10.30: Slágerturmix.
11.48: A Magyar Vonósnégyes hanglemezei. II.
12.45: Virágénekek.
13.10: Klasszikus operettekből.

URH

8.09: Szimfonikus zene.
9.15: Új lemezek.
10.08: Tánczene.
10.30: Liszt-kórusművek.
10.53: Mesejáték. Az eltűnt szentett birodalom.
12.05: Mahler: Dal a Földről.
13.10: Magnósok, figyelem!
13.55: Graziella Sciutti és Giorgio Tozzi énekel.
14.35: Művészlemezek.
16.07: Kis Dorrit. II.
17.19: Dzsessz.
18.05: Romantikus zene.
19.16: Az öreg.
20.19: Beethoven- és Brahms-művek.
21.46: Afrikai karácsony.
22.03: Aida. Részletek.

SZERDA

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Grabócz Miklós: Nyugatdunántúli táncok.
8.26: Rádióbörze.
8.31: Egy jenki Artur király udvarában. X.
19.40: Esti mese
19.55: Hírek.
20.00: Bob hero
21.30: Kicsoda törőjáték
22.10: Szeretl rul besz

KEDD

9.40: Kincskereső kisködmön. 6.
10.10: A lipcsei Tamás-templom kórusa énekel.
10.50: Koldus és királyfi. II.
14.10: Hőstett a jégtáblákon. Szovjet dokumentumfilm.
15.00: Kovács Apollónia műsora.
15.30: Üzenet a jövőből. 12.
15.55: Győztesek hangversenye.
16.30: Milyenek a franciák? Dokumentumfilm.
17.10: Heltai Jenő: Kiskirályok. II.
18.15: Hogy volt! Olimpiai kívánságműsor. III.
19.00: „Ki mit tud?" Zenés útifilm. II.
19.40: Esti mese.
19.55: Hírek.
20.00: Az ing. Tv-játék.
21.05: Kónya Sándor Puccini-áriákat énekel.
21.35: Minden lében két kanál. 5.
22.25: Összeállítás 15 szovjet köztársaság lírájából.
23.00: Szakonyi Károly: Ítéletnapig.

SZERDA

9.00: Telizsák. A villany sohasem alsz

Jugoszláv film
16 éven felülieknek!
Kezdés: f5, f7 órakor
SZIKRA: Lányok pórázon
Színes francia—olasz film
Kezdés: 5 órakor
Személyiségcsere
Mb. színes amerikai film
16 éven felülieknek!
Kezdés: 7 órakor
TÁNCSICS: Kapaszkodj a fellegekbe! I—II.
Színes magyar—szovjet film
Dupla helyárral!
Kezdés: f5 órakor
SÁGVÁRI (Ady Műv. Házban):
Ralu hercegnő hozománya
Színes román film
Kezdés: 7 órakor

SZERDA

BÉKE: Bolondos újoncok
Színes francia film
Kezdés: 2, 4, 6 és 8 órakor
KOSSUTH: Bolondos újoncok
Színes francia film
K: 9, hn. 11 ó.
A vőlegény nyolckor érkezik
Színes magyar film
Kezdés: f1, f3, f5, f7 órakor
HEVESY IVÁN FILMKLUB:
Tizenévesek
Lengyel film

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 2 3

Északmagyarország

Kunt Ernő

1021

1973. szept. 23., vasárnap

Kunt Ernő munkája

1973. szept. 23., vasárnap

Fél esztendő után a TVK-ban

Kedvező tapasztalatok

Mindannyian jól emlékszünk még az ez év márciusában végrehajtott központi bérintézkedésre, amelyet osztatlan helyesléssel fogadtak megyénk ipari munkásai és a termelést közvetlenül irányító művezetők. A bérrendezés mindenütt megnyugvást keltett, hiszen a dolgozók ezen keresztül is érvényesülni látták a párt életszínvonal-politikáját, a munkások helytállásának elismerését.

Ilyen értelemben foglalt állást a TVK szakszervezeti bizottsága is, amely a napokban összegezte a bérintézkedés végrehajtásának vállalati tapasztalatait. Többek között elismeréssel szólt arról a munkáról, amelyet a vállalat és az üzemek gazdasági, párt- és társadalmi [illegible] a bérintézkedés központi béremelésre felhasználható összeget és a vállalat saját lehetőségeiből rendelkezésre álló erőforrásokat lehetőleg együtt kezeljék. s abból egyszerre, egységes elvi alapon hajtsák végre a béremeléseket. A kötelezően előírt központi bérrendezésből fennmaradó összeget differenciáltan osztották fel a vállalat dolgozói között. Így, a folyamatos üzemű és folyamatos munkarend szerint dolgozók éjszakai pótlékát 25 százalékról 30-ra emelték fel, míg a három műszakban foglalkoztatottak részére eddig folyósított éjszakai pótlékot egységesen tíz százalékkal növelték.

Mint ismeretes, a központi béremelés általános érvényű volt, tehát az állami ipa[illegible]

Épül a cementgyár

Miskolcon épül az ország legnagyobb cementgyára, ahol befejezték a 2 db 84 méteres siló építését és 2 db 67 méteres hőcserélő torony betonozását. Megkezdték a berendezések szerelését, helyére emelték az egyik 100 méteres kemence elemeit és előkészítik a második kemence összeállítását.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap

Kunt Ernő

1972 SEP 5

1021

* *Miskolci részlet*

Kunt Ernő rajza

yen egyszerű gyógyszemüveghez jutni az utóbbi időben. Míg az orvosi vényre felírt szem- a páciens, hónapok telnek el. S ez nem „sajátosan" miskolci, borsodi probléma! (Cikkünk
(Vadas Zsuzsa felvétele)

duló

Gyorsmérleg az idegenforgalomról

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1972 OKT -

Kunt Ernő

1021

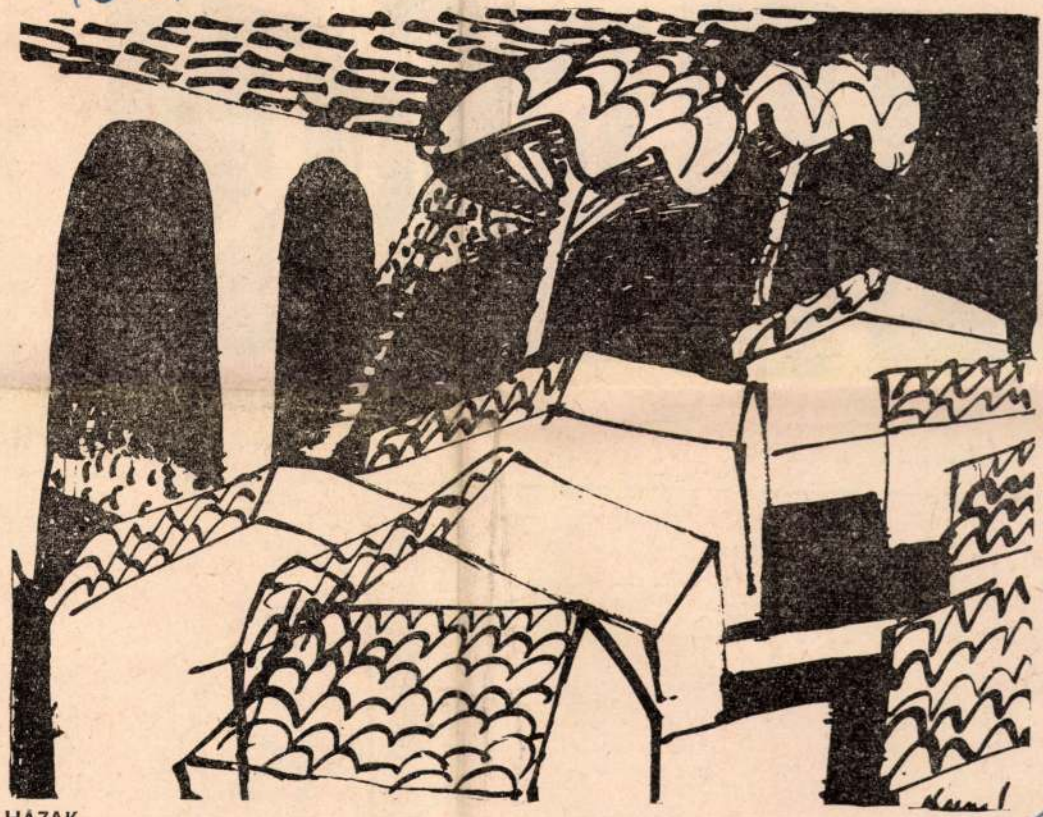

HÁZAK

KUNT ERNŐ RAJZA

SZABADSÁGHARCOS
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-748, 340-729

NAPLÁINK

NAPLÁINK

KULTURÁLIS LAP

1972. OKTÓBER

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

OKT 3

Déli Hírlap

Kunt Ernő
1021

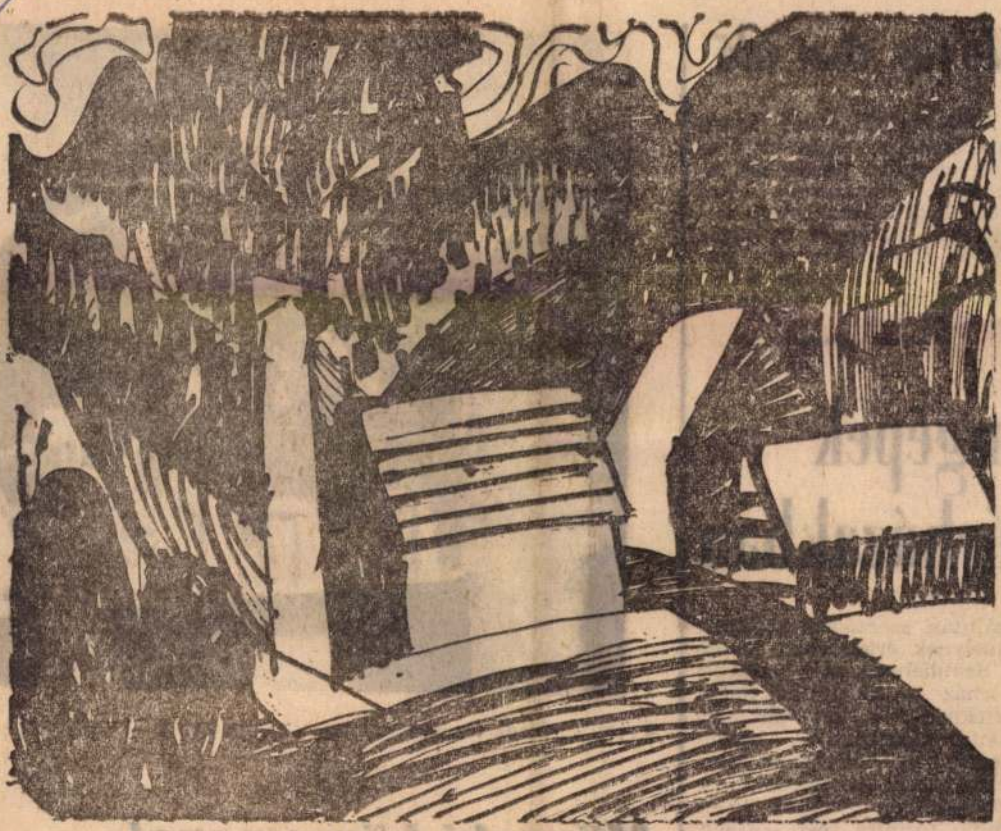

★ *Falu a Bükkben*

(Kunt Ernő rajza)

Hűvös, őszi idő

Változóan felhős idő, kisebb futó zápor, a magasabb fekvésű helyeken havas eső lehetséges. Napközben kissé megélénkülő északkeleti, keleti szél. Továbbra is hűvös idő. A hőmérséklet ma délután 13, este 21 órakor 5, holnap hajnalban 3, délben 11 fok körül lesz.

gengépek kórházakban

szállítási szerződést kötöttek, amelynek értelmében jövőre a Semmelweis és a vasgyári kórház — 1,8 millió forint értékben — két korszerű röntgendiagnosztikai berendezést kap. Kórházaink röntgengépeinek korszerűsítésére 1974—75-ben további 2,5—3 millió forintra lesz szükség.

ülőben

* *Dr. Csanádi György a megyei könyvtárban*

Műszaki könyvnapok

TIT-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap

Kunt Ernő

1024

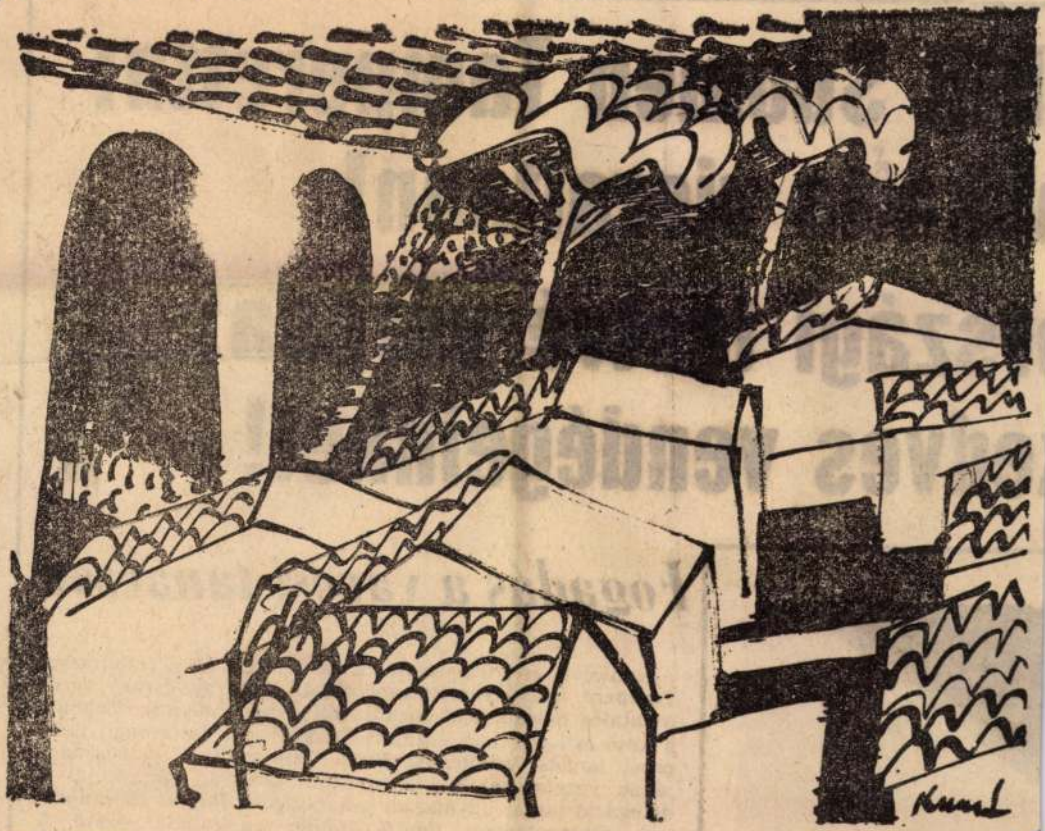

* *Mediterrán falu*

Kunt Ernő rajza

htii Suomen Tamperetta:
kkaita vieraitaan!
rszági testvérvárosa:
edves vendégeinket!

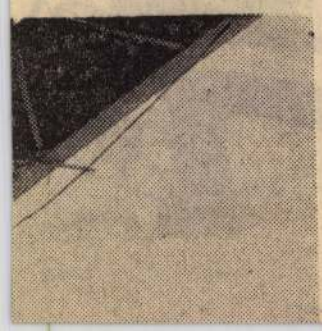

Fogadás a városi tanácson

Nyolcéves múltra tekint vissza Miskolc és a finnországi Tampere testvérvárosi kapcsolata. Most az északi város hivatalos delegációját fogadja megyeszékhelyünk. Tegnap, a késő esti órákban érkezett Miskolcra a háromtagú tamperei tanácsi küldöttség *Risto Tainionak*, a tanács tagjának vezetésével, aki a biztosító társaság igazgatója. A delegáció tagjai ugyancsak tanácstagok: *Rauno Heikinheimo* orvosprofesszor, *Pentti Aimälä* munkaügyi vezető. A kedves vendégeket ma délelőtt *Rózsa Kálmán*, a városi tanács elnökhelyettese és a tanács többi vezetői fogadták.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1972 JÚL 22

Kunt Ernő festőművész

Szerkesztői üzenetek

1021

Kovács Mihály, Sopron: Kunt Ernő festőművész címe: Miskolc, Szinyei Merse Pál u. 25.

„Perzselő nyár" jeligére: Ha a dolgozó évi szabadsága kiszámításánál töredéknap keletkezik, a fél munkanapot elérő töredék egész munkanapnak számít. A jutalomszabadság évente a 12 munkanapot nem haladhatja meg.

Özv. Tóth Mihályné, Győr: A törvény nem tesz különbséget ideiglenes özvegyi nyugdíj megállapításánál dolgozó és nem dolgozó feleség között. Önt a következő járandóság illeti meg: 1 évig, ideiglenes özvegyi nyugdíj címén jogosult férje után az őt megillető nyugellátás felére, továbbá gyermeke mindaddig árvaellátásban részesül, amíg önálló keresettel nem rendelkezik.

D. Angela, Csorna: Értesülése helyes. Csak különösen indokolt esetben mondható fel munkaviszonya az egyedülálló dolgozó nőnek gyermeke 18 éves koráig. Ez a védelem megilleti a gyermekét egyedül nevelő apát is.

„IBUSZ-csoport" jeligére: Aki az állami és szövetkezeti vendéglátóipar értékesítő helyein a kötelezően elrendelt étlap és itallap, valamint az ennek alapjául szolgáló árvetés elkészítéséről, s a fogyasztók rendelkezésére bocsátásáról szóló szabályokat megszegi, 1000 forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

SZABAD FÖLDMŰVES
MAGYAR
HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

17.15: Egy hír a mikroszkóp alatt. Dr. Eke Károly műsora. — 17.30: A Lengyel Kultúra hete. — 18.10: Öt perc sport. — 18.15: Operettmuzsika. — 19.00: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek. — 19.45: Jó estét, gyerekek! — 20.00: Esti Krónika, II. kiadás. — 20.25: Öt perc sport. — 20.30: Új könyvek (ism.). — 20.33: Csenki Imre: Magyarországi cigánydalok. — 20.44: A Lengyel Kultúra hete. — 20.59: A jubiláló Budapest fúvósötös legszebb felvételeiből. — 22.15: Sporthírek. — 22.20: Szimfonikus zene. — 23.15: A beat kedvelőinek. Szerkesztő: Komjáthy György (ism.).

URH

12.23: A XX. század zenéjéből. — 12.50: Mahler: VII. szimfónia. — 14.13: A Deep Purple együttes és a Royal Filharmonikus Zenekar közös hangversenye. — 15.10: Utak, terek, emberek Firenze. II. rész (ism.). — 15.55: Kapcsoljuk a Bayreuthi Festspielhaust. Lohengrin. Wagner háromfelvonásos operája. — Közben: Kb. 19.35: Kilátó. A Rádió kulturális világhíradója (ism.). — Kb. 21.35: A dzsessz kedvelőinek: A Kovács Andor—Pege Aladár-duó és Gallusz trió felvételeiből. — 22.01: Don Juan a pokolban (ism.).

BUDAPESTI TV

9.30: Téka (ism.). — 9.55: A négy páncélos és a kutya. 5. rész: A tét: a halál (ism.). — 10.55: Jogi esetek (ism.). — 16.45: Hírek. — 16.50: Etna. NSZK-film. — 17.35: Esti melódiák. A Szovjet Televízió könnyűzenei műso-

Kajárpéc–
Felpéc
„Egyetértés"
Mgtsz Kajárpéc,

PÁLYÁZATOT
HIRDET

Gyo
menet
Cs.: I
18. Mé
petése
Halált
Sz.: I
mása
n6, 18
(sz.),
tem* (
a park
iván:
Hegyes
ron (
Idegen
(USA),
a pocs
kány:
(jug.),
kanyar
miklós:
asszony
Vihar
Marie s
Csárdás
Szany:
misszár
Péter h
sonszen
Campbe
tusz vi
Funny
A csil
határosa

Gy

GYÖR
sárnap
ügyelet
a Gorki
orvosi r
SOPRO
reggel
alatti re
12-011.
MOSON
6-tól reg
szám a
Telefon:
orvos ni
fonon k
ni, vagy
függeszte
met bed
CSORN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 ÁPRILIS 7
Kunt Ernő grafikus

Északmagyarország

1021

Kunt Ernő rajzos úti jegyzetei

A grafikus rajztollal, tusba mártott ecsettel írja úti jegyzeteit. Kunt Ernő az ajándékozás örömével osztja meg utazásai látásfrissítő élményeit képei szemlélőivel. Igyekszik minél több embert részeltetni ezekből az élményekből. Ezért vitte el most a mediterrán tájakon, a francia Alpokban, a macedon hegyek között, s hazai barangolásain készített kép-jegyzeteit a sátoraljaújhelyi művelődési ház kiállítótermébe is.

A kiállított képekhez a megnyitón hozzáadta a látvány teljesebb megértését segítő, útbaigazító élő szavakat is. Maga vállalkozott tárlatvezetésre. Ezt az alkalmat arra használta, hogy ösztönző művész-példaképeiről is személyes vallomást mondjon. Tisztelettel idézte a fél évszázada elhunyt hazai mestert, Nemes Lampérth Józsefet — s az egyetemes modern képzőművészet nyugtalanító egyéniségét, Van Goghot, akinek szellemi nyomát követte franciaországi útján.

Művészi szolgálatot, s igényes esztétikai nevelést együtt teljesít Kunt Ernő az újhelyi kiállításával. Képein a táj találó külső jellemzésével a vidék lelkét is érzékelteti. A francia népdalból ismert kedves Avignoni híd két rajzán a vonalak lendülete a hídon lejtett híres tánc lendületét is magába foglalja. A Tarasconi vár mai képe a lovagkor hangulatát is idézi. Az Alpok égbe törő meredekét néhány falusi ház meredek ívű tetővonala megérezteti.

Az utazó művész a rajzok arányos csoportosításával elmondja személyes vallomását a szülőföldről is: az idegen tájak képei mellé helyezett, szelídebb honi vidékek — nyírfaligetek, téli nádasok, a fákkal ölelkező rudabányai torony — rajzai azt éreztetik, hogy itt az ő megtartó otthona, ahová a legszebb messzi útról is jólesik hazatérni.

—cz

kezdenek, a mar
érzik olyannak
lést, hogy gyer
a szakmát aj
szép szakma. A
itt valamennyie
denkinek adódc
könnyebb mu
is. Nem véletl
zott a Központ
nagyüzemi dol
tével...

— Mit várur
a szakmánk vi
rangját és becsületé lesz a nehéz fizikai munkának. Sokat beszélgettünk az üzemben erről az utóbbi napokban. Egyöntetű a vélemény: jó dolog ma munkásnak lenni.

Tóth István

...gyon jól
...Mi is au-
tomatikákkal dolgozunk, ha egyszerűbbekkel is mint a hold-kutatók.

Albert Imre: — Az LKM-ből jöttem át 1968-ban. Akkor arra gondoltam — mivel Miskolcon, a Szentpéteri

Korszerű mezőgazdasági gépek

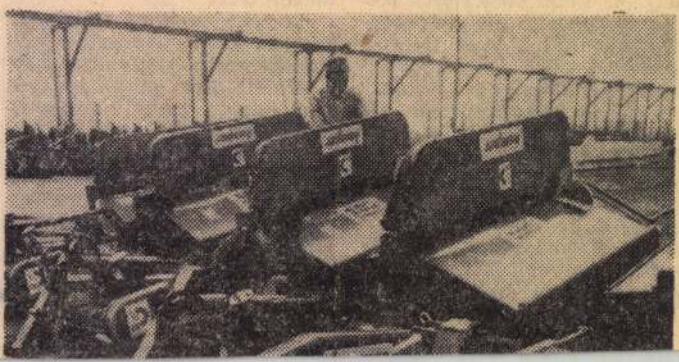

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-868, 337-748, 340-728

Napjaink

Kunst Orsó
1021

ARLES. PLATÁNOK III.

(EGY NAGY FESTŐ EMLÉKÉRE)

F. Csillag Olga

Harminc éve

1944 április utolsó napjaiban üzletünk árukészletéről leltárt kell készíteni, amit a falu bírója és segédjegyzője vesz át. Lepecsételik az üzlet ajtajait, többé oda nem léphetek be. Távozásukkor a segédjegyző — új ember a faluban — azt mondja: „Én ellene vagyok minden embertelenségnek, sajnálom magukat, ne nehezteljenek rám e munkámért, nem térhettem ki előle." Hálásan dadogok pár köszönő szót. A bíró, a falu tehetős parasztgazdája, aki férjemmel barátságot tartott, megjegyezte: „Nincsen helye az ilyen beszédnek, a törvény az törvény."

Az újságok a zsidók koncentrálásáról írnak. Értetlenül olvassuk, mi akar ez lenni? Többé nem veszek újságot a kezembe, már nem akarok tudni semmiről. A földekre se járok ki dolgozni, otthonomat nem gondozom, teljes reménytelenségben, félelemben múlnak napjaim. Férjemet, aki az első világháborúban szerzett kitüntetései révén ún. „részbeni kivételezett személy" volt, még 1942. november 1-én behívták egy szigorított büntetőszázadba Újhatvanba, ahonnan ugyanazon hó 14-én éjjel — amikor már érvénybe lépett Nagybaconi Nagy Vilmos új honvédelmi miniszter rendelete, mely szerint 42 éven felüli egyént munkaszolgálatra behívni nem lehet —, kilopták a századot az országból, egyenesen a tűzvonalba vitték őket, ahol — három ember kivételével — valamennyien elpusztultak. Legfiatalabb testvérhúgom van velem, 15 éves, tündéri gyermek. Már nem járhat be Miskolcra [illegible] ugyanis nem szabad utaznia. Varrt, kötött nap-

Férjem
Az udva
résemet,
dolgozha
mondta
da, aki e
első vilá
amikor e
Kálmánh

Ezután
tem felk
bi bíró l
csendőr
nek, aki
jem rész
mit maga
és kevés
okmánya
ségesen
Isten olt
csúzhatta
mam tal
élők sorá
bízott bo
Ezután m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 7
Északmagyarország

Kunt Ernő
1021

1974. aug. 7., szerda

Tunéziai vázlatok (III.)

VÁROSRÉSZLET

Kunt Ernő rajza

1974. aug. 7., szerda

Augusztus 1-től

Munkaidő-csökkentés a BVK-ban

A Borsodi Vegyikombinátban már évek óta, pontosabban 1968. január 1-től 44, illetve 42 órás a munkahét. Évekkel ezelőtt ugyanis a kombinátot jelölték ki kísérleti jelleggel a csökkentett munkaidő bevezetésére. A végrehajtásra részletes intézkedési tervet dolgoztak ki, hiszen létszámnövelés nélkül, megrövidített munkaidőalappal kellett biztosítani a folyamatos termelést. Valamennyi gazdasági egységnél felülvizsgálták a munkahelyeket, a fellelhető veszteségidőt, és belső átszervezéssel a munkafolyamatok jobb koordinálásával a kombinát megteremtette a munkaidő-csökkentés feltételeit. Miután kísérleti jellegű munkaidő-csökkentésről volt szó, a vállalat munkaügyi főosztályának negyedévenként rendszeresen tájékoztatni kellett a főhatóságokat a végrehajtás módjáról, a tapasztalatokról, amely azt jelöli meg feladatul, hogy azokban az üzemekben, amelyekben a munkahelyi ártalom, a fokozott igénybevétel indokolttá teszi, a későbbiekben is folyamatosan át kell térni a munkaidő csökkentésére. A szervezési feladatterv most is a meglevő munkaposztok ésszerű összevonására, a munkaidő-veszteség csökkentésére irányul; tehát a 40 órás munkahétre való átállást létszámnövelés nélkül hajtják végre a BVK-ban. Az összevonás, illetve bizonyos munkaposztok csökkentése nem jár többletmunkával az ott dolgozók részére, és természetesen a munkaidő-csökkentés rem okozhatja a bérek csökkenését sem. A kieső munkaidőalap bérkihatásait ugyanis „beépítik" a dolgozók alapbérébe. Ide tartozik, hogy miután a munkaidő-csökkentés következtében

Új termékek gyár

Az Ózdi Kohászati Üzemek finomhengerművében a gyártmányfejlesztéseken belül két új profil — a nútos laposacél és a pólusacél — gyártását kezdték meg.

A nútos laposacélt a Gödöllői Gépgyárnak, a pólusacélt pedig az Autóvillamossági és Felszerelések Gyárának rendeléseire szállítja a vállalat.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 FEB
NAPJAINK

Kunt Ernő

1021

A TARTALOMBÓL:

Bódis Teréz elbeszélése

■

Kalász László, Szalai Csaba versei

■

Bekes Dezső, Üstök Péter riportja

■

Szerkesztőségi asztal

■

Ficzere László emlékkiállítása

CIRKUSZBAN

KUNT ERNŐ FAMETSZETE

tikai szerkezet közvetít nagy bravúrral: „Nem is tudom... Csak azt tudom..."), a külvilágban önmagára eszmélő lélek feloldódása a rokon közegben. S íme, a lelkesült világ, a világlélek magába veszi elveszített részét, mellyel ismét teljes. (Vajon nem az emberi közösség kínzó hiánya sugallta látomását?)

S valami furcsa módon
nyitott szemmel érzem,
hogy testként folytatódom
a külső világban;
nem a fűben, a fákban,
hanem az egészben.

Íme, a József Attila-i magány hasonló kiáradása!

De ez csak a lecke — a madáchi egyéniség nem ilyenkor nyilatkozik meg. Az ő vershelyzetei mások. Elvontabbak, bonyolultabbak.

Micsoda önérzetet sejtetnek a következő sorok, micsoda kihívó, istenkáromló gőgöt:

Kínjára is még büszke kebelem,
Azért ne szánjon soha senkisem.

Ha elbírom, mit sors reám vezet,
Nem kell, hogy más sajnáljon engemet;
Ha nem bírom, ha vesztek a csatán,
Ne tudja senki azt is, hogy bukám.

Ebben kell keresnünk húszévi hallgatása okát; a következetes önvállalás — *én* Én vagyok, ha vesztek, ha nyerek — a világ törvényeit a személyiség törvényeivel helyettesítő lázadás — ez már ő, aki rezzenéstelen tekintettel néz az irgalomnélküli pusztulás szemébe.

Ez az elkülönültség, a makacs öntörvényűség élezte elméjét, tette fogékonnyá a lét gondolati átélésére.

Démonikus szemekkel látott; egyszerre észlelte a jelenségek színét és visszáját. A jó erőinek széttaposása, a megsérült erkölcsi világrend teszi kegyetlen ítélkezővé, illúziótlanná.

A szerelem? villámos felhő az,
[illegible] gyász.

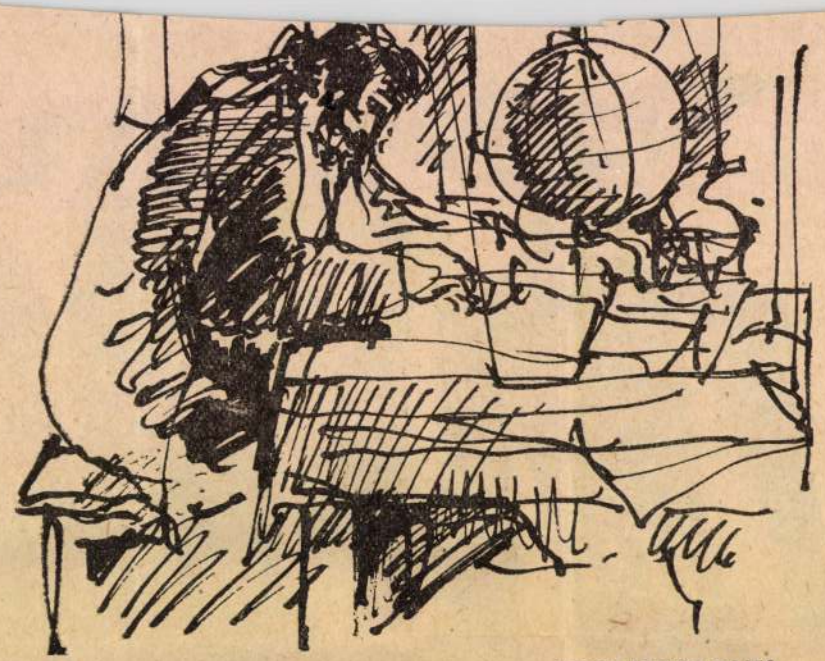

MADACH-ILLUSZTRACIO

SERES JANOS RAJZA

MADACH

LUKOVSZKY LASZLÓ RAJZA

FEKETE GYULA: EGY KORTY TENGER

Módszer

Vonzanak engem a viták. Legkivált az ideológiai viták.

Például az az elpusztíthatatlan téma: hogyan kell leénni a kígyót? A fejétől [illegible] inkább a farkától a fe- [illegible] az egye-

Hozzátartozik a képhez, hogy mindkét — úgy tetszik: egymást kizáró — szemlélet jelen van nálunk, noha az utóbbi félülkerekedőben. Nem feltétlenül az itt vázolt sémákban nyilvánulnak meg, elég sok a [illegible]

Mármost nézzük, mit mondanak a demográfusok, melyik az a születési szám, amellyel a társadalom folyamatossága a legmegfelelőbb arányban biztosítható. — Nem egyeznek pontosan a számítások, de [illegible] különböznek nagyon; vegyük pél- [illegible] legegészsége-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 DEC 24
Kunt Ernő

Északmagyarország

1021

Borsodi bethlehemes játék

Kunt Ernő fametszete

Vrabik Lajos: *„Ha fáradt vagyok, néha álmomban előjön az a bányában töltött néhány nap. Hallom, amint kiabálnak: „Jön a viz! Jön a viz! Látom, amint menekülnek, közöttük látom magam is. Érzem, hogy alig tudom emelni a lábam, a karom, visszahúz a viz, a sár. Viszszaálmodom, ahogy utolsót lobban az utolsó karbidlámpa lángja. Hallom a lehetetlen csendben szapora szivdobogásom. S álmomban látom, amint kiérünk a napra, s érzem, hogy a szemembe szúr a fény. Sok ember vár minket, mindenki sir, s valahol ott van közöttük a feleségem és a kisfiam is...”*

A SZUHAKÁLLÓ I-ES aknát már bezárták. A bányabejáratot, a beomlasztott bányabejáratot benőtte a gaz. Itt már nem járnak bányászok. Ez a bánya már meghalt. De egykori foglyai élnek.

O. J.

a katona. Csak a gondolnak, a valóságo lyekre, amelyekről számunkra bemutatot mas riportfilm alapjá magunk is meggyő tünk.

De meggyőződhettü is — egy másik riport látottak, hallottak alapján —, hogy a béke őrhelyén legyőzhetetlen erő áll! Ez pedig a Varsói Szerződésbe tömörült szocialista országok egyesített fegyveres ereje. Ott vannak ebben népünk katonafiai, a Magyar Néphadsereg alakulatai, és annak a híradó egységnek tisztjei, tiszthelyettesei és harcosai is, amelynek életébe éppen bepillanthattunk.

Az egység parancsnoka — egyebek közt — arról tájékoztatott bennünket, hogy pártunk és kormányunk ma minden szükséges eszközt biztosít a szocialista haza védelmére, s hogy ezek az eszközök igazán jó kezekben vannak. A Magyar Néphadsereg személyi állománya ma művelt, politikailag és szak-

és az egység KISZ-szervezeteitől — mondotta délelőtti tájékoztatójában a parancsnok. Délután pedig a KISZ-bizottság titkára az egyik objektumban így fogalmazott: az egység parancsnoka minden segítséget megad a KISZ-szervezetek munkájához . .

Bizonyára mindkét vélemény igaz. A kettő nagyszerű kölcsönhatásáról meggyőződhettünk az elhelyezési körletben, és a meglátogatott objektumban is.

Ott, ahol az előzmények után mindannyiunknál még jobban ízlett az a „feljavított ebéd”, amelyre az egység rokonszenves parancsnoka szíves szóval meghívott bennünket.

Csépányi Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ

Napjaink

Kurt Emő

1021

ARLES. LES ALYSCAMPS III.

(EGY NAGY FESTŐ EMLÉKÉRE)

Zenei krónika

IFJÚSÁG ÉS ROMANTIKA

Az *Országos Filharmónia ifjúsági hangversenysorozatainak* az a célja, hogy túlmenően az általános és középiskolai „kötelező" tantervi anyagon, a zenekultúra

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ

Napjaink

102 Kunt Ernő

BAUCAIRE-BEN

(E SZÁMUNK RAJZAI KUNT ERNŐ ALKOTÁSAI)

csodanyák! Ugye, most már beszélgetni fognak, meg mosolyogni! És nem kiabálnak, és nem veszekednek soha többé! Ugye, édes Jézusom, te is ezt akarod?! — Ambruska összekulcsolta a kezét, és imádkozott. Mikor befejezte, fölemelkedett fektéből, és hallgatózott. A másik szobában még világosság volt. Úgy rémlett neki, mintha suttogtak volna. — Persze, már beszélgetnek is! Már kibékültek! Meghallgatott a Jézuska! — s örömében kiáltani akart. Arra gondolt: a nagymamának azért kellett meghalnia, hogy most újra minden jó legyen itthon. Hogy ne szentségelve dolgozzanak, hogy az apa ne üsse-verje a Csinost dühében, mikor elakad szerencsétlen a megrakott szekérrel, hogy az anyja ne káromkodjon, mert sohasem fogy a munka: mert az a ká gaz ellepi a kertet, mert azok a dög tyúkok nem tojnak, mert az a rohadt pénz sohasem elég, mert a disznók is csak sivalkodnak, ha nincs mit zabálniuk, mert azt a kurva nádat sehogyan sem lehet kiirtani a földből, elszívja az erőt a krumplitól, kukoricától — az meg csak satnyul-sárgul, kiégeti a nap, s már hasztalan foltozzák, nem fogan meg; mert nekik már sohasem lehet örömük-nyugalmuk, mert örökkön csak a hajsza, az a kurva munka, mindig, hajnaltól-hajnalig, és semmi pihenés, se vasárnap; és az anyja sír hangtalanul, remegő szája örökhalálért, síri nyugalomért fohászkodik — az apja meg mérgében üvölt, hogy nyálbuborékok pattognak nekikeseredett szájából: hogyha most már elkezdték, be is kell fejezniök — hogy nem úrnak, hanem parasztnak születtek — hogy ebbe csak beleőrülni lehet — itt nincs irgalom, nem is volt soha, soha! De minek is az irgalom: a paraszt az dolgozzon! A paraszt ne urizáljon! A paraszt fizesse az adót, termelje meg a búzát, hizlalja meg a disznót, majd mások gondolkoznak, pihennek helyette! Az istenit! — Te, ne bántsd az istent, mert megver! — Na aztán, nem mindegy!

S aztán a hatalmas csönd, az irgalom nélküli, ijesztő nyugalom, ami már fél éve a házba fészkelte magát, ami az asztalhoz ült velük, ami a kanalak csörrenésébe cincogott gúnyosan, ami a disznók sivalkodásába burkolózott röhögve. Az ormótlan csönd, amitől félt-rettegett Ambruska, ami megbénította az iskolában, a meleg-langyos osztályban, a tanító néni szétrebbenő illatában, a könyvek-füzetek tisztaságában, ami ujjal mutogatott rá kajánul a riasztó csöngetésben, ami megbéklyózta a tábla elé híváskor, feleléskor, ami szégyenkező zavarba hozta osztálytársai nevetésekor, a szünetbeli ricsajozáskor. Hogy „nehogy szégyent merj hozni ránk!", hogy „aztán panaszt ne halljak felőled!", hogy „mi gürcölünk, kínlódunk a fiatal úrért, hogy tanulhasson, hogy úr legyen belőle, ne paraszt!"... hogy ne paraszt, hogy ne paraszt...

rünk!" — zihálta agya —, száj, az nem lehet, hogy ves győzzenek! Gyerünk, gyerünk És száguldott, fél kézzel fog kezében a kanna volt, csörör

Hirtelen fékezve megállt Letámasztotta a biciklit, s é kormányt. Hát persze: győz megérdemelte. Ki érdemelné Mert ő megküzdött, megszen zelemért. Ő a szívét-lelkét beleadta. Hát győzött. Mindenkit lehagyott. S most őt ünnepli az egész stadion, az egész világ. S valahol messze, otthon, édesanyja és édesapja is ott ül a rádió mellett, és büszkén mosolyog. Édesanyja talán könnyezik is. Hát persze...

Mancika néni szűrte a habos tejet.

— Mikor temetik a nagymamát?

— Holnap... holnap délután — felelt fölriadva Ambruska. Lám, a mamáról is elfeledkezett. Hogy nincs többé a mama. Hogy nem mennek többé a piacra. Nem mondja neki többé: „na, kisgyerek, menjél, azt' vegyél magadnak egy kiflit!", nem mennek már soha fürdőbe sem, búcsúba sem Máriaverebélyre vagy Gyüdre. Hát nincs többé a mama. Nem puszilja meg melegen, nem simogatja meg a fejét. Ó, hát nincs többé a mama, mert meghalt! Mert most ott fekszik a koporsóban a ravatalozó melletti pincében, ahol még jegelni is szokták a halottakat, úgy hallotta, hogy meg ne romoljanak a hőségben a temetés előtt, amint állítólag jegelték a másik mamát is. Mert akkor augusztus volt. De most hideg van, február, jutott eszébe Ambruskának, most biztosan nem jegelnek.

Mancika néni elkérte a kannát.

Hát persze, haszontalan, rossz unoka ő. Elfeledkezett a mamáról. Még örült is a halálának. Pedig ez nem szép. Ez hálátlanság, érzéketlenség. Neki is sírnia kellene, legalábbis szomorkodnia. Ő mégis örül. Mert győzött megint a világversenyen. És mert a szülei most beszélni fognak. A kisfiú elszégyellte magát. Igyekezett szomorúnak látszani, de fülében újra idéződött a stadion örömujjongása. Látta magát, izzadtan, lucskosan föláll a dobogó legfelső fokára, ahogyan nyakába akasztják a babérkoszorút, ahogyan kezet fognak vele. Aztán a mamát látta egy pillanatra, amint az udvaron ült nyáron a nyugágyban, kezében kisolló meg tükör. A szakállát vágta épp, s ez olyan mulatságos volt. Hogy a mama a szakállát darabolta grimaszkodva! Majdnem elnevette magát. Zavarában megköszörülte a torkát, s köhögést erőltetett.

— Megfáztál? — kérdezte Mancika néni.

— Nem, csak... — nem tudott mit mondani. Újra az járt az eszében, hogy nincs többé a mama. Hogy nem fog

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ

Napjaink

Kunt Ernő

1021

VISSZATÉRT HALÁSZOK (L'ESTAQUE)

Körkérdés munkásírókhoz

(Folytatás a 3. oldalról)

költészet" és a „jó" vagy „hagyományos költészet" között. A nyelvi és művészeti tökély magától értetődő előfeltételé vált — hiszen enélkül nincsen költészet! —, és már csak a művészi ábrázolás tárgya tette lehetővé, hogy „munkásköltészetről" beszéljünk. Ugyanakkor azonban már megfigyelhető a törekvés, hogy felhagyjanak ezzel a szerencsétlen osztályozással. A munka világának legjobb, teljes érvényű ábrázolása már nem nevezhető „muskásköltészetnek", hanem egyszerűen irodalomnak. Éppen ezért nehéz belátni, miért kellene ezt az osztályozási rendszert továbbra is fenntartani.

A régi értelemben vett homogén munkásosztály, amely lelkesen és áldozatkészen küzdene kulturális célokért, nem létezik többé. Ez a megállapítás mindenesetre érvényes azokra az országokra, amelyeket e sorok írója a legjobban át tud tekinteni, Európa északi részének országaira. A munkásművelődés itt is népműveléssé alakult át, amelynek célja gyakorlati jellegű, és többnyire csak a szabad idő felhasználásával törődik. A munkások szolidaritása kimerül a

OPTIN

Fontos kérdésnek szeretnék a
járni.

Jók az emberek — vagy rosszak
Bízhatunk — úgy általában —
társainkban, vagy okosabban tess
igen takarékosan osztogatjuk bi
kat?

*

Rögtön az elején megegyezhetün
miben: e kérdés vizsgálatából ki k
nunk a végleteket.

Nyilván nem igaz, hogy mindenk
indulatú, kártékony, tisztességtelen
sok rovására akar élni, hiszen, ak
így vélekednék, az is tesz legalább
vételt: magam

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ
Kurt Erno
Napjaink
1021

A FRANCIA ALPOKBAN I.

forradalmi irodalom kialakításában, ugyanakkor a munkásosztály soraiból kikerült írók befolyást gyakoroltak a velük együttműködő polgári szerzők fejlődésére.

A Werkkreis Literatur de 1970-es programja

A Werkkreis Literatur der Arbeitswelt munkások és alkalmazottak egyesülete, amelynek tagjai helyi műhelyeikben írókkal, újságírókkal és tudósokkal működnek együtt. Feladata, hogy elsősorban nyelvi eszközökkel ábrázolja a függő viszonyban dolgozók helyzetét. A Werkkreis ilyen módon próbálja a munka világának emberi és anyagi-műszaki problémáit társadalmi szempontból tudatossá tenni. Hozzá akar járulni ahhoz, hogy a társadalmi viszonyok a dolgozók érdekeinek megfelelően változzanak meg. E célkitűzésével a Werkkreis minden olyan csoport és erő törekvéséhez kapcsolódik, amely a társadalmi viszonyok demokratikus megváltoztatásáért fáradozik. A Werkkreis szükségesnek tartja a megfelelő együttműködést a szakszervezetekkel, amelyek a dolgozók legszélesebb szervezetei.

A Werkkreisben alkotott művek elsősorban a dolgozókhoz szólnak. A művek alapja a dolgozókban tudatossá vált osztályhelyzet.

A Werkkreis megkísérli elméleti útmutatással és gyakorlati példával hatékonyan támogatni a kibontakozási lehetőségeikben akadályozott dolgozók kritikai és alkotói képességeit. Társadalomkritikai, szociális szempontból elkötelezett irodalmat alkot, vitat meg és publikál.

Ezek az információk, dokumentumok, leíró és ábrázoló művek a munkakörülményekkel és a létviszonyokkal szállnak kus és alkotói módon vit realista ábrázolás valamen próbált és új formáját alk zák.

A Werkkreis hasznosí meglevő lehetőségeket a dalomkritikai irodalom, e ban a munkások számára férhető kiadványok terj érdekében; célkitűzéseinek lemében arra törekszik, megváltoztassa az ilyen irodalom kedvezőtlen ter és befogadási körülményei járul hozzá az irodalomn vesek által és érdekében elkötyavetyéléséhez; küzd turális és művelődési priv mok felszámolásáért.

(K. M. for

MŰTÁRGYLISTA

Orient expressziók

(2007. február 15-től március 10-ig)

1. *Mexikói család* – akvarell, papír, 68x98 cm, j.n
2. *Peru* – tus, papír, 85x60 cm, j.n.
3. *Arc II.* – vegyes technika, papír, 85x60 cm, j.j.l.: Kunt 80
4. *Mexikói jelenet* – akvarell, papír, 60x85 cm, j.n.
5. *Virág* – akvarell, papír, 61x43, j.n.
6. *Tulipán* – akvarell, papír, 73x50, j.n.
7. *Minaret (Khiva)* – tus, papír, 101x69 cm, j.n.
8. *Karcsú minaret* (Sam) – tus, papír, 95x69 cm, j.n.
9. *Arab piac* – tus, akvarell, papír, 100x68,5 cm, j.n.
10. *Teázó előtt (Dusanbe)* – tus, akvarell, papír, 70x100 cm, j.n.
11. *Egy Marabú sírja III.* – tus, papír, 68x98 cm, j.j.f.: Kunt 74
12. *Mecset Kairóban* – tus, papír, 68x98 cm, j.b.l.: Kunt 74
13. *Kecskenyáj* – tus, akvarell, papír, 100x70 cm, j.n.
14. *Pálmák* – akvarell, papír, 61x86 cm, j.n.
15. *Mecset* – tus, papír, 69x96 cm, j.j.f.: Kunt 76
16. *Kétlyukú híd* – tus, akvarell, papír, 68x98 cm, j.n.
17. *Lila domb* – akvarell, papír, 48,5x69 cm, j.n.
18. *Árvácskák* – akvarell, papír, 42x60 cm, j.n.

Tavaszköszöntő

(2007. március 17-től március 31-ig)

19. ***Balaton partján (1976)*** – tus, akvarell, papír, 68x98 cm, j.n.
20. ***Tulipánok*** – akvarell, papír, 85x60 cm, j.n.
21. ***Virágcsokor*** – tus, akvarell, papír, 85x59 cm, j.j.l.: Kunt
22. ***Virág*** – akvarell, papír, 61x43, j.n.
23. ***Tulipán*** – akvarell, papír, 73x50, j.n.
24. ***Vadászok*** – tus, akvarell, papír, 100x70 cm, j.n.
25. ***Színes fák (1980)*** – tus, akvarell, papír, 98x68 cm, j.n.
26. ***Dűlőmenti Krisztus*** – tus, akvarell, papír, 67x97 cm, j.n.
27. ***Erdei ház I.*** – tus, akvarell, papír, 68x98 cm, j.n.
28. ***Háromlyukú híd*** – tus, papír, 65x97 cm, j.b.l.: Kunt 73
29. ***Bástya*** – tus, papír, 70x97 cm, j.n.
30. ***Erdőszéli tanya*** – akvarell, papír, 68 x 98 cm, j.n.
31. ***Ábel a rengetegben*** – tus, akvarell, papír, 60x84,5 cm, j.n.
32. ***Mályvák II.*** – akvarell, papír, 60x85 cm, j.n.
33. ***Tavaszi határ*** – akvarell, papír, 60x85 cm, j.n.
34. ***Őszi tanya*** – tus, akvarell, papír, 68x98 cm, j.n.
35. ***Lila domb*** – akvarell, papír, 48,5x69 cm, j.n.
36. ***Árvácskák*** – akvarell, papír, 42x60 cm, j.n.

HAAS GALÉRIA

GALÉRIA ÉS KIÁLLÍTÓTEREM
1055 Falk Miksa u. 13. • Telefon: 302-5337 • Mobil: 06-20/983-7246
E-mail: haasgaleria@mail.tvnet.hu
Internet: www.haasgaleria.hu, www.haasgaleria.com
Nyitva: hétfőtől péntekig 14–18 óráig, szombaton 10–13 óráig

KUNT ERNŐ (1920–1994)
kiállítások

Orient expressziók
2007. február 15-től március 10-ig

Tavaszköszöntő
2007. március 17-től március 31-ig

Kunt Ernő 1920-ban született Sopronban. 1943-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán, mestere Szőnyi István és Varga Nándor Lajos voltak. A művész előbb Ózdon telepedett le, majd 1960-tól a Miskolci Művésztelepen élt és dolgozott. Számos egyéni és válogatott kiállításon vett részt, emellett több ízben tüntették ki munkásságáért, többek között Munkácsy-díjjal és Miskolc városa Kondor Béla-díjával. A művész 1994-ben hunyt el Miskolcon.

Kunt Ernő Emil Nolde „erős, érdes és bensőséges" művészetét tartotta követendőnek. Dinamikát hordozó, nagyméretű táblaképein a hazai táj szépsége mellett megjelennek az egzotikus vidékek és az ott élő népek. Programszerűen kereste fel az elmúlt civilizációk emlékhelyeit, s a genius locit, a hely szellemét expresszív erővel fogalmazta műalkotásokká (Tunézia, Belső-Ázsia, Mexikó, Peru). Az anyagban varázslatos erőt sejtet, legyen az festék, vagy metszésre alkalmas fatábla, szekercére váró farönk. A képzőművészet valamennyi ágát sikeresen művelte, igen gazdag életművet hagyva maga után. Egyéni kiállítások keretében rendszeresen bemutatta legfrissebb alkotásait. Színes fametszeteivel több ízben képviselte hazánkat nemzetközi kiállításokon.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ

Napjaink

Kunt Ernő

1021

AVIGNON I.

Átitatottság

Én élek akkor is ha nem telek meg
Szivacs vagyok ha víz sohasem ér
A Lehetőben mindig teljes vagyok
Átitatnak — egy Lehetségesem halott
Kicsavarnak — megint **képes** vagyok
Készenlétem ismét **hajlamos**
Át-nem-itatnak — pórus-szobáimon kószál a szél
Lakatlan szivacs-palota
Átitatnak — nem járnak szellemek
Szobáimon ha éjfélt óra üt
Átitatnak — elnehezül formám
Megtelt tőgy — simulnak ráncaim
És nem tudom miért telek meg
Ha vagyok akkor is ha nem telek meg

ARLES. LES ALYSCAMPS

GÁL SÁNDOR VERSE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 ÁPR 24.
Északmagyarország

Kunt Ernő
1021

Pályázatok, tárlatok

Az észak-magyarországi képzőművészek terveiből

A Magyar Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének konzultációs bizottsága a napokban tartott ülésén számba vette az 1974-ben eddig végzett munkát, s megvitatta a tárlati terveket, egyéb elképzeléseket. Ezekből villantunk fel néhányat.

A fővárosban

Kiemelkedően fontosnak, jelentősnek ígérkezik egy tervezett kiállítás. A területi szervezet tagjainak a következő év elején módjuk lesz csoportosan bemutatkozni országos fórumon, Budapesten, a Magyar Nemzeti Galériában. Mint a konzultációs tanácskozáson hallottuk, Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója közölte, hogy 1975 februárjának második felében biztosítható a területi szervezet tagjainak bemutatkozása, illetve ekkor nyitható a tárlatuk. Ez a bemutatkozási lehetőség nagy munka elé állítja a borsodi, hevesi és nógrádi művészeket. Az idő gyorsan megy, s egész rövid időn belül össze kell írni a részt venni kívánóknak utolsó tíz évük legjobbnak tartott munkáit, elő kell készíteni a tárlatra szánt újakat, mert november 10-ig együtt kell állnia zsűrizésre az anyagnak. Mintegy száz festmény és száz grafika fogja a fővárosban a területünket reprezentálni. Szó van róla, hogy ezt a tárlati anyagot, vagy egy részét Dunaújvárosban is bemutatják, mert ezzel korábbi felkérésnek tehetnek eleget.

A 30. évforduló jegyében

December 2-án, Miskolc felszabadulásának 30. évfordulója jegyében nyílik meg Miskolcon a kétévenként szokásos téli tárlat. A rendező bizottság, amelyben a városi tanácson, a területi képzőművészeti szervezeten és a Miskolci Galérián kívül a Műcsarnok is részt vesz, a napokban körlevélben tájékoztatta a területi szervezet tagjait, valamint az ország más részén élő, de a miskolci kiállításokhoz különböző szálakon kapcsolódó művészeket, hogy örömmel fogadná, ha a címzett részt venne alkotásaival a téli tárlaton festménnyel, grafikával, szoborral. A beadási határidő 1974. október 1. A tárlat megnyitásakor adják ki a város és Borsod megye egyenként 15 000 forintos díját, valamint a nagyüzemek díjait.

Szervesen kapcsolódik ehhez a pályázathoz, illetve tárlathoz egy másik. Borsod, Heves és Nógrád megyék, valamint Miskolc, Eger és Salgótarján városok Tanácsai — a képzőművészeti területi szervezet gondozásában — hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére felszabadulási pályázatot hirdetnek, amelyen meghívott művészek vehetnek részt olyan festészeti, grafikai, szobrászati, illetve iparművészeti anyaggal, amelyek az évfordulónak állítanak emléket. A pályaműveket 1974. szeptember 20-ig kell a Miskolci Galériához beküldeni. A zsűri által elfogadott alkotásokat december 2-től a miskolci téli tárlaton, majd 1975 márciusától az egri, április 4-től pedig a salgótarjáni tavaszi tárlaton mutatják be. E pályázaton összesen 80 000 forint értékű díjat adnak ki, a miskolci téli tárlat díjaitól függetlenül.

Az első negyedévben

A három megye képzőművészeti titkárai beszámolóiból kitűnt, hogy Borsodban — Miskolcon kívül — Kunt Ernőnek Sátoraljaújhelyen, Mazsaroff Miklósnak Borsodszirákon és Borsodnádasdon, Seres Jánosnak Tállyán, Reinecker Jánosnak Tokajban volt kiállítása; egy művész kollekcióját a zsűri visszautasította. Hevesben Blaskó Jánosnak és Nagy Ernőnek volt tárlata, Nógrádban csoportos vándorkiállítást szerveztek a községekben, a helyi SZMT segítségével további vándortárlatokat szerveznek. Több egyéni kiállítás mellett megrendezték a jól sikerültnek mondható salgótarjáni tavaszi tárlatot. Érdemes Nógrádból tapasztalatként átvenni az új üzemi szerződéskötéseket, amelyeket a SZOT új irányelvei alapján a megyei tanács elnökének és az ottani SZMT-nek segítségével most kötnek. Ugyancsak nógrádi újítás a vásárlási bizottság megalakítása, amely a tárlat anyagából gyűjti a műalkotásokat a majdani galériának, továbbá jó dolog, hogy ismert fővárosi kritikus értékelését hallhatják magnószalagról a kiállítás látogatói. Miskolcon Feledy Gyula, Schaár Erzsébet, a kolozsvári festők és Kernstock Károly tárlata volt megtekinthető, valamint Szakál Edit bemutatkozása az egyetemen.

Újabb lehetőségek

A hagyományos Rajzok című kiállítás április 26-án nyílik a Miskolci Galériában. A tavalyihoz képest több és jobb anyag gyűlt össze.

Szóba került több újabb tárlati lehetőség is. Sátoraljaújhely város Tanácsa például évente egy hónapra meg akar hívni egy borsodi művészt, s tárlati lehetőséget is teremt számára. Javaslat hangzott el a tokaji kiállítási terem megjavítására. Felmerült egy érdekes lehetőség: mindhárom megyében legyen évente egy-két olyan kiállítás, amelyre szabad beadást biztosítanak, tehát a szövetségen, illetve szervezeten kívül állók is jelentkezhetnek, s megfelelő zsűrizés után kiállíthatnak. Borsodban jónak mutatkozna — ha a két város vállalja —, Leninvárosban és Kazincbarcikán biennálé szervezése ebben a keretben.

A közeli hetekben érvénybe lép a képzőművészeti zsűrizés decentralizálásáról szóló rendelkezés, s ez fokozott felelősséget ró a területi szervezetre és a helyi tanácsi szervekre. A megyei szabad beadásos tárlatok ez újabb jog és lehetőség erőpróbái lehetnének.

(bm)

Így ünnepli május 1-ét Borsod

(Folytatás az 1. oldalról)

egyenruhás ifjúgárdista halad vörös zászlókkal. Az egyik impozáns dekoráció az új nemesacél-finomhengerművet jelképezi majd.

A nyitókép után az LKM mintegy nyolcezer dolgozója vonul fel zászlókkal, selyemkendőkkel, s csaknem ezer léggömb is színesíti a menetet.

A két nagyvállalat mellett ott lesznek a felvonuláson a város valamennyi üzemének, gyárának és intézményének dolgozói. Mindegyik színes dekorációkkal, zászlókkal, munkahelyeik tevékenységét és eredményeit jelképező transzperensekkel. Tízezrek köszöntik majd a munka ünnepét.

Felkészült az ünnepre, a várható nagy forgalomra a Miskolci Közlekedési Vállalat is, amely a felvonulók zökkenőmentes szállítására és a zsúfoltság elkerülésére valamennyi fontos útvonalon plusz járatokat állít üzembe. *Összesen 34 rásegítő járatot indítanak. Közlekedtetik az 1/A-s, ünnepi járatot is.*

Mint ismeretes, a felvonulás idejére a város főútvonalait lezárják a gépjárművek elől. Emiatt jó néhány autóbusz (1-es, 1/A-s, 2-es, 12-es 14-es, 24-es) megváltozott útvonalon közlekedik majd, s a villamosok is csak az Esperantó tér és Diósgyőr között ingáznak. *Az ünnep közlekedési rendjéről egyébként részletesen tájékoztatjuk a város lakóit.*

Nem lesz hiány az ünnep másfajta kellékeiben sem — ígéri a Miskolci Vendéglátó ipari Vállalat. Néhány szezon jellegű egységet már korábban megnyitottak, ezek számát most tovább növelik. *Május 1-re megnyitják egyebek mellett a népkerti Sportvendéglőt, a Panoráma sörözőt, megerősített kiszolgáló létszámmal látják el csaknem valamennyi egységüket.* Lillafüreden a Park büfében, a Győri-kapui Tokaj étteremben éppúgy felkészültek, mint a csanyiki Királyasztalon lévő egységükben, vagy a Molnárszikla csárdánál. Mindenütt elegendő üdítő ital, — 8—9 féle virsli, debreceni és sör várja a vendégeket. Csak virsliből 4 mázsát tartalékolnak az ünnepre. Lesz elegendő debreceni, péksütemény, déligyümölcs.

Gondoskodnak azokról is, akik a felvonuláson vesznek részt. Ennek ideje alatt a felvonulási útvonalon 14 boltot, vendéglátó egységet telepítenek a kapualjakba, járdákra, hogy a felvonulók is szomjukat olthassák. *A rögtönzött árusítóhelyeken alkoholmentes italokat, szendvicseket, gyümölcsöt, trafikárut és poharas tejet árusítanak majd.*

Hasonlóan jó ellátást ígér a Miskolci Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat, amely minden alapvető élelmiszerből nagy készletet biztosít az ünnepi asztalra. Kenyérből például a szokásosnál mintegy 50 százalékkal lesz több, ugyanakkor, 100—120 ezer darab péksütemény kerül a boltokba.

Kellene az eső

Talán még sohasem várták annyira a mezőgazdaságban a csapadékot, mint éppen ezekben a hetekben. Bizony kellene az eső megyeszerte, hiszen hónapok óta alig kaptak a földek említésre méltó csapadékot. Az aszályos időt sok helyütt megsínylik a már kikelt növények, kalászosok. A mezőkövesdi járásban helyenként sárgulnak a növények, elsősorban a rozsnál figyelhető meg ez a kedvezőtlen jelenség. A járási hivatal élelmiszergazdasági osztályán kapott információ szerint a művelésre fordított csapadékmentes idő rendkívül hátráltatta a kukoricavetést is. Ezért jelenleg is még zömmel tavaszi előkészítés folyik a legtöbb termelőszövetkezetben. Akár esik, akár nem, a hónap végén mindenképpen hozzá kell fogni e fontos növény vetéséhez, amelyet az idén több ezer hektáron kell a járás 12 termelőszövetkezetében elvégezni.

Az illetékesek elmondták azt is, hogy a mezőgazdasági gépek tartalék alkatrésszel való ellátása romlott a korábbi időszakhoz képest. Ugyancsak nem kielégítő a mezőgazdaságban használatos vegyszerek választéka sem. Bizonyos vegyszerféleségekhez csak időnként, vagy egyáltalán nem lehet hozzájutni.

A pártélet szerves része: az ideológia

A társadalmi élet minden területén, így az ideológiai kérdésekben is eredményesen folyik a X. kongresszus határozatainak végrehajtása. Ennek következtében tovább erősödött a szocialista célkitűzésekkel való egyetértés, növekedett a marxista—leninista eszmeiség befolyása. A határozat végrehajtásának időszakában a társadalmi közgondolkodásban kedvezően alakult a szocialista szemlélet térhódítása, és egyre pozitívabban jelentkezik a szocializmustól idegen eszmék és nézetek elítélése.

Az elért eredmények alapvető feltétele az a helyes párthatározat, amelyet a X. kongresszus hosszabb távra elfogadott. A határozat végrehajtásának gyakorlati tapasztalatai egyre jobban igazolják, hogy a gazdaság és ideológia, a politika és ideológia elválaszthatatlan egységet jelent a pártalapszervezetek munkájában is.

Melyek az ideológiai kötelessége, hogy ne feledkezzen meg egy percre sem a szocializmustól idegen eszmék és nézetek elleni harcról.

A pártalapszervezetekben sehol sem lehet elegendő, ha az ilyen jelenségeket csak „úgy általában" elítélik vagy hatását lebecsülik. A konkrét esetek kapcsán bátran és elvi következetességgel kell fellépni a közöny, a haráscsolás, az elkényelmesedés és minden efajta jelenség ellen. Ha szükséges, a személyi konzekvenciák levonásával is szembe kell szállni a marxizmus—leninizmustól idegen eszmékkel és nézetekkel.

A pártalapszervezetek ideológiai tevékenységénél jelentős szerepe van a helyes differenciálásnak. E tekintetben különös figyelmet érdemel az ifjúság. Az ifjúság eszmei, politikai, erkölcsi nevelése sokoldalú, türelmes munkát igényel mindenkitől, többek között a párt-

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Grafikai műtermek '91

ÚGY KÖZELEDIK új tárlathoz az érdeklődő nézői, ahogyan *Árkossy* István szép akvarelljén az *Idegen* közeledik egy fényes ablakú ház felé – nem tudhatja, mi várja ott, mi hívogatja, és megfordítva: a háziak sem sejthetik, mit hoz magával az Idegen: hulló falevelek bánatát-e, vagy talán vidám zeneszót?

A kiállítást a képzőművészek szövetsége Grafikai Szakosztályának körlevele előzte meg, és negyvenhat művész jelezte részvételi szándékát a Képcsarnok Vállalat Vörösmarty téri elegáns termében. Ahhoz, hogy ezt a nyári tárlatot országos keresztmetszetnek tekintsük, a létszám és a művek száma is kevés, ám ahhoz, hogy sokoldalúságában megmutatkozhassék a jelenkori magyar grafika, s kedvet csináljon a hozzá közeledőnek a grafikai műtermek közelebbi megismerésére, felkeresésére, ahhoz jó kezdet.

NÉVSOROLVASÁST tartani nem szeretnék, sem a hiányzók nevét felvésni egy fekete táblára. Örvendetesnek tartottam, hogy egy festő is "feliratkozott" a listára: *Kádár* J. Miklós *Don Quijote*ja még fekete-fehérben is elárulja, hogy ecsethez szokott kéz lendülete vitte. Ugyanakkor – ha már a műfaji közeledésekről esik szó – festőibb lett az egyik legrajzosabb grafikus: *König* Róbert, akinek főleg fekete-fehérben alkotott, sűrű rajzai oly jellegzetesek, hogy akik egyet-kettőt láttunk közülük, tévedhetetlenül felismerjük: most tágasabb egek alatt, a háttér fekete foltjának nagyobb teret szánva, nagyobb szerepet szabva, játszatja le zsugorított előtérben régi kedves témái közül például a *Hastingsi csatát*.

Ámde kezdjük mégis az elején ezt a „tárlatvezetést", ott, ahol belép az ajtón az Idegen, hiszen az első impresszió igen fontos. Jól tudja ezt *B. Supka* Magdolna művészettörténész, a kiállítás rendezője – és a zajos térről a csend világába vezet be. *Molnár* Péter leheletfinom drappos *Csönd* nyomata, illetőleg *Klossy* Irén hajszálvékony vonalainak fátyolos szövedéke *(A múlt emléke)* alkalmas arra, hogy az érkezőt a még kintről magával hozott tempó lelassítására bírja. Azután majd fokról fokra fel fog hangosodni e terem falainak felénk vetülő hangja, mind harsányabb színek szólítanak meg, miközben a tárlatrendező olyan közbülső ötletek megvalósítására is módot talál, mint annak bemutatása, hogy ugyanazt a témát miként fogalmazza meg a végtelenül sok színes vonal "szalmakazlaival" egyéni kifejezési módot teremtő *Kovács* Péter Balázs, és kafkai szomorúságú rovaremberével a Jugoszláviából mintegy tíz éve áttelepült *Benes* József, akinek "magával kötve, mint a kéve"-zsákfigurái a maguk eredetiségében és változatosságában ismerős részvevői a hazai képzőművészeti kiállításoknak *(Vízparton*, illetőleg *Parton)*.

A POLITIKAI VÁLTOZÁSOK jeleit nem „illendő" ma már műkritikának észrevennie sem – visszahatása ez az egykori túlpolitizáltságnak –, mégis, miután a grafika gyors műfaj (s a plakáttal, a karikaturával határos), megpróbáltam e régi rossz „szempont" alapján is nézelődni a tárlaton. *Ábrahám* Ráfáel egész sorozatot szentel a *Csillaghullás* élményének, a tőle megszokott magas szakmai színvonalon, meditálva a jelenségek fölött, a mélyebb filozófiai összefüggéseket látva, láttatva. *Zala* Tibor, ellenkezőleg, azzal „politizál", hogy nem politizál, hanem megannyi korhoz kötött mű után a régi énjét keresi *(Régi rajz)*. A Kolozsvárt született, Romániából nemrég áttelepült *Nagy* Stoica Georgeta új hangot hoz a szorongásos álmok rögzítésében: a hasonló élményeket másként megfogalmazó motívumzuhatagot *(Emlékhatár, Határeset)*. A marosvásárhelyi születésű, ugyancsak áttelepült *Borgó* (*György* Csaba) szintén nyeresége a hazai képzőművészeti kultúrának – furcsa, mirói játékosságú, titokzatos rajzaival. *Butak* András, aki épp tíz éve érkezett, az egyetlen a tárlaton, aki átlép műfaji kötöttségeken és meghatározatlan tárgyú, valamiképp rossz emlékeket ébresztő grafikák mellett (mit ábrázolnak vajon? felrobbantott bunkert? használhatatlanná tett krematóriumot? *A hely emléke* a címük) tárgyat is kiállít, egy *Doboz*-sorozat részeit, a doboz ódon könyvre hasonlít inkább, s ha kinyitjuk, talán csontváz van benne, ama riasztó angol megfigyelést illusztrálva, hogy minden család őriz csontvázat a szekrényében? (Lehetséges, hogy a teremben ez a legdirektebben politizáló mű?)

S ha a már Magyarországon alkotó új művészek néhányszavas bemutatásának – nem puszta udvariasságból – nagyobb teret szenteltünk, köszöntsük még ezeken a hasábokon a Franciaországból a szó szoros értelmében hazaszaladt *Csorba* Simont, aki saját meghatározása szerint "futóművész", s ugyanakkor tehetséges festő, a gesztusfestészet művelője. Néhány munkáját évekkel ezelőtt Párizsban láthattam, most meghatottan álltam aprólékosan míves festmény„firkája" előtt, melyen a hazafelé araszolgatás (1735 km-es futás 28 nap alatt) egyhangúságát festette meg – s a hosszútávfutó magányosságát.

NEM SZÁMOLHATTAM BE minden műről, jóllehet van itt régies hangulatú táj, vízeséssel *(Csurgói* Máté Lajos) és a még mindig modernnek számító média, a film hatásáról – a filmszalag pergésének „csodájáról" – tanuskodó sorozat (*Hegedüs* 2. László), hogy a két végletet említsem. E kettő között helyezkednek el a dekorativitástól az absztrakció küszöbére elérkezett *Kopasz* Márta és a barokk első mesteréhez „visszahátráló" *Kéri* Imre, aki *Caravaggio* műveit elemzi triptichonján. Az elvonatkoztatás határán jár *Rátkai* György, meglehet, a régészet iránti érdeklődése finomítja-tágítja látásmódját. Térhatású gyöngéd absztrakcióival tűnik ki *Parádi* Tamás.

„Milyen izgalmas festő lett *Stefanovits* Péter!" (Rajzolóként is érdekes volt) – gondoltam magamban, jóllehet nem értem *Ósi szeizmográf* című sozatát, s közben rájöttem, hogy izgalom, vagyis új kísérletek nincsenek ezen a tárlaton. Még az anyaggal való próbálkozások is elmaradnak, talán egyedül *Kunt* Ernő *Soproni udvara* az, amelyen a téma nyugalma ellen hat a nyugtalanító cinkmaratás.

Marad a megbízható minőség. *Maracskó* Gabriella szálkás tusrajzai, *Almásy* Aladár lírai látomásai *(Sámson és egy filiszteus!)*, *Engel Tevan* István groteszk illusztrációi E.T.A. *Hoffmann* novelláihoz, *Olajos* György őskori fossziliákat áhítatosan „feltámasztó" rézkarcai, *Sulyok* Gabriellának ősanyánk willendorfi idomait költészettel körüludvarló rajzai, *Sáros* András Miklós dús és gyönyörű trópusi fái...

Ember Mária

(A Grafikai Műtermek '91 kiállítás a Csontváry Teremben július 20-ig tekinthető meg.)

SCHILLER
OPEL GM
MÁRKAKERESKEDÉS
DRÁVA AUTÓ KFT.
JÚLIUS 12-ÉN, 13-ÁN, 14-ÉN, PÉNTEKTŐL VASÁRNAPIG A HASZNÁLT AUTÓT VÁSÁRLÓ ÜGYFELEKET 5%-OS ENGEDMÉNNYEL VÁRJA
A XIII. DRÁVA UTCA 17. ÉS A XIII. VÁCI ÚT 113.

KUNT Ernő

BM1

Kunt Ernő

Meghívó

A Miskolci Galéria tisztelettel meghívja Önt

Kunt Ernő

kiállításának megnyitására 1972. március 12-én déli 12 órára a Miskolci Galériába (Miskolc, Déryné u. 5.).

A kiállítást

Tok Miklós

Miskolc m. Város Tanácsa vb-elnökhelyettese nyitja meg.

Visszhangzó, csendes szavak. Felolvassa:

Koncz Károly

A kiállítás megtekinthető
április 3-ig, hétfő kivételével naponta 11—19 óráig.

1973 SEP 5 -
Kunt Ernő
1021

BECEHEGYEN

Kunț Ernō tusrajza

Szakmagyarország

SAJTÓHÍRADÓ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

alakítás Tarcalon

kóczi szőlő
nstrukciója

majd a borok királya

figy

Szakosodás a cuk

A cukorrépa-termesztésben
kosodás és a koncentráció. T
daság volt, 8400 hektáros veté
nevezett gesztor gazdaság ir
és 110 termelőszövetkezet 29
mel cukorrépát. Kialakulóba
ciója is, mindinkább összpont
erőket.

A hazai cukorrépa-termeszt
nyel 1217 mezőgazdasági üzem
nagyüzem cukorrépa-termelő
tárt. Előrelépést jelent, hogy
nevezett egycsirájú vetőmag
szállítását is korszerűsítették
legnagyobb részét közvetlenül
lítják a gyárakba.

Szeszi

A szesz előállításáról, forga
lásáról, jövedéki ellenőrzésér
tanácsi rendelet jelent meg.

Kunt Ernő

1021

BALATON-SOROZAT: SZŐLŐHEGYEK III. Kunt Ernő tusrajza

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 SEP 12
Északmagyarország

ne és jövője

tartalmaz esztési terv?

ségeit, valamint az ezzel járó előnyöket.

Az a tény, hogy a termelőszövetkezet munkaerőhelyzete hosszabb távon nem túlságosan kedvező, szükségszerűen magával hozta a szakosodás üzemen belüli feltételeinek megtervezését. Mivel a termelés szakosítása egy hosszabb folyamat, és a meglevő állóeszköz-állomány jelentős részének a termelésből való kiiktatása, kihasználatlansága nem volna gazdaságos, az átmeneti időszakban szükségszerű volt a távlati-

végre. A terv szerint a takarmánytermő területet az 1970. évihez viszonyítva több száz holddal kell növelni. Ezen belül is elsősorban az évelő pillangósok, lucerna, vöröshere, silókukorica területet szükséges bővíteni, mivel az említett növények termesztéséhez nélkülözhetetlen komplex gépesítést a termelőszövetkezet már megoldotta.

A takarmánytermő területnek az eredeti terv szerinti 500 holdra történő növelése szükségessé teszi, hogy to-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Északmagyarország
1973 JUN — 3

Kunt Ernő

1021

Kunt Ernő tusrajza

PINCÉK IV., 1973. (Balatoni sorozat)

1973. június 3., vasárnap

Közútjaink és gondjaink

Borsod, az ország legnagyobb ipari megyéje, hazánk területének 7,8 százalékát foglalja magában. E megye adja Magyarország nyersvas- és acéltermelésének kétharmadát, a vegyipari termelés 25—30, a széntermelés 22 százalékát. Szükebb hazánk fontos ásványi és építőanyagipari nyersanyagokkal — kővel, kaviccsal, ércccel stb. — rendelkezik. Mezőgazdaságunk termékeiből a megyei igényen túlmenően jut áru más megyébe, vagy országba is.

A termelés, s a beruházások nagyarányú növekedése mind több szállítást, jó közutakat igényel. *Varga József*, a KPM Közúti Igazgatóságának vezetője a KTE napokban megtartott tudományos ülésén ezeket mondotta:

— *Megyénkben évente 30 millió tonna árut kell szállítani, az erre fordított szállítási teljesítmény 316 mil-*

sor valaha mesésnek ható teljesítménnyel dolgozik: naponta 500—800 méter hosszúságban terít, s hengerel aszfaltszőnyeget. S mi az eredménye? Varga József ezt mondja:

— *1968 óta, de főleg az utóbbi három évben összesen 1000 kilométer hosszúságban erősítettük meg, korszerűsítettük a borsodi utakat. Így a megye határától, Mezőkövesdtől Miskolcig*

vek vezetőivel történt egyeztetések eredményeképpen a nagyobb forgalmú összekötő utak megerősítésére kerül sor.

Az útépítés, megerősítés jó ütemben halad. Közismerten rossz volt az egyetemvárostól a vasgyárig vezető déli terelőút. A több mint 7 kilométeres útszakasz korszerűsítését már majdnem elvégezték, a finischeres gépsor a vasgyár felé közeledik. Innen az építéssel, az aszfaltszőnyeg-terítéssel a DIGÉP mellett elhaladva, a Lorántffy utcán át érnek majd ki a miskolc—lillafüredi útra. Ez jó feltételeket teremt a közlekedéshez, ugyanakkor tehermentesíti a város forgalmát.

A másik finischeres gépsor a 26-os számú főút elfáradt burkolatát újítja fel, Miskolc és Sajószentpéter között. Az út 8 centiméter vastag aszfaltszőnyeg-terí-

1973 JUN

Kunt Ernő

1021

KUNT ERNŐ RAJZA

TÁJ

NAPJAINK

SAJTÓHIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜSKÉS TIBOR
ÍRÓ, IRODALOMTÖRTÉNÉSZ
(PÉCS)

A korszerű illusztráció

(Részlet)

A mai illusztrációs gyakorlatban, irodalom és képzőművészet kapcsolatában három megoldást, az illusztrálás három alaptípusát — divatos szóval: modelljét — lehet megkülönböztetni.

Az egyiket a nyersfordításhoz tudnám hasonlítani. Megelégszik a szöveg betűhív visszaadásával. „Lerajzolja" a cselekményt, a hőst. Az irodalmi mű tolmácsa

Az illusztrációval kapcsolatos kitérőjét így fejezi be Babits:

„Kell lennie lehetőségnek, hogy az illusztrátor, az illuminátor egy magasabb egységbe olvaszthassa azt, amit kapott, és azt, amit ő ád. Igaz, hogy amit kapott, az maga egy tökéletes mű, kész és hiánytalan egység. De a világon mindenütt azt látjuk, hogy kész és tökéletes egységek is továbbépülethetnek és kiegészülhetnek még nagyobb egységekké. Az Isten művészete

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

Kunt Ernő
kétszeres Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész
1973 APR 29

Magyar Nemzet

NAPLÓ

Kunt Ernő kétszeres Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész kiállítása hétfőn délelőtt nyílik meg a tokaji helytörténeti múzeumban. Ez a kiállítás a „Tokaji tavasz" első rendezvénye.

1092/1

8

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kunt Ernő kétszeres
Munkácsy-díjas festő-grafi-
kusról

Magyar Nemzet

1973 APR 27

— A Tokaji tavasz rendezvénysorozata április 30-án Kunt Ernő kétszeres Munkácsy-díjas festő-grafikusművész kiállításával kezdődik. Ezt követi május 1-én Vértel József bélyeggrafikai kiállítása. Május 20-án országos gyermekrajzkiállítás lesz, június 9-én Koffán Károly állít ki „Művészportrék" címmel, végül június 17-én lengyel plakátművészeti kiállítást nyit meg Hevégyi Imre országgyűlési képviselő és dr. Végvári Lajos művészettörténész.

Tájékoztató

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 APR 15

Északmagyarország

Kunt Ernő

1973. ápr. 15., vasárnap

1021

TENGEREN

Kunt Ernő rajza

Épül az olefinmű

Mindenütt dolgoznak már a szerelők

MÁSFÉL ÉVVEL ezelőtt úgyszólván semmi nem volt azon a területen, ahol most a gyors ütemben épülő olefinüzem nagyobb részt szabadba telepített berendezései emelkednek a magasba, jelezve, hogy a TVK-ban új gyár van születőben. A beruházás félidejénél tartanak, a jövő év második felében ugyanis meg kell kezdeni a próbaüzemeltetést. Ezért ebben az évben igen nagy építési, s méginkább szerelési koncentrációt valósítanak meg ennél az egyedi nagyberuházásnál.

— Jelenleg több mint 1600 építő és szerelő dolgozik a beruházáson, s számuk az elkövetkező hónapokban tovább nő — tájékoztat Balázs Lajos, a Tiszai Vegyikombi-

Az építők után a szerelők vették birtokukba az olefinüzem központi vezénylőtermét (balról). Előtérben az egyik regeneráló kollona

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 8
EGYETEMI ÉLET

Kunt Ernő

1021

Kunt Ernő: SZARVASTÁNC

Reform a gyakorla

Látogatás a DOTE vegytani intézetében

Előző számunkban írtunk a DOTE-n ebben az évben bevezetésre került új, integrált, szinkronizált oktatás általános elveiről, szempontjairól. Hogyan élnek ezekkel a lehetőségekkel az intézetek, klinikák? Hogyan realizálódnak a gyakorlatban a papíron lefektetett elképzelések? Ezekre a kérdésekre kerestem választ, amikor meglátogattam az orvosi vegytani intézetet, az első éves medikusok egyik munkahelyét. Első látogatásomkor, belépve a könyvtárszobába, éppen az első — már az új rendszer szerint lebonyolított — demonstráció kiértékelése folyt. Leültem a stencilezett, osztályozásra váró feladatlapok mellé. A kérdések nehéz, hosszú napokat és heteket idéztek, amikor általános és fizikai kémiai jegyzetekkel a kezemben ismerkedtem az anyagszerkezet alapjaival: Sp^3 hibridizáció, mágneses és spin kvantumszámok... Nem volt könnyű.

Az új metódus

A kiértékelés után dr. Bot György egyetemi tanár válaszolt kérdéseimre. Az új oktatási metódust a következőkben foglalta össze:

— A nyár folyamán az intézet oktatóinak munkaközössége kidolgozta azokat az elméleti és gyakorlati módszereket, amelyek alapját képezik a szinkronizált oktatási metó-

kerül sor a szigorlatra. A két számonkérési forma egymást kiegészíti, átfedi, de szándékaiban nem keresztezi egymást. Nem memoriter anyag ismeretét kérjük számon hallgatóinktól, hanem logikai összefüggések felismerését, megbízható alapot biztosítva a biokémia tanulmányozásához. Az évközi munka, a demonstrációk érdemjegyei egyébként beszámítanak a szigorlati eredménybe, mintegy 20 százalékban. A javításra, a kontrollra egész évben van lehetőség, és a vizsgát is rendkívül objektívvé teszi. A demonstrációk elbírálása úgy történik, hogy a tíz-tizenöt kérdésben feldolgozott anyagra külön-külön osztályozunk, figyelembe véve a témakörönkénti felkészülés egyenletességét. Így alakítjuk ki a végső érdemjegyet. A kiértékelés egyébként bizottság jellegű. Nem élünk a mechanikus számok bűvöletében, fontosnak tartjuk az egyéni elbírálást is. Összefoglalva tehát az elmondottakat: a szinkronizált oktatás két szinten valósul meg intézetünkben. Egyrészt a tantárgyak közötti szinkronizációnál, másrészt ugyanez jellemzi a tantárgyon belüli elmélet-gyakorlat, felkészülés-számonkérés módszereit is.

Bot professzor tanácsára

ként felsőbb éves demonstrátorok vezetik, így elérhetjük, hogy minél több oktató jut a hallgatókra, tehát a felkészítés is alaposabb és elmélyültebb.

Sok szó esik a hallgató-oktató viszonyról. Kihasználom az alkalmat és érdeklődöm.

— Az egyetemen régi tradíciónak örvend a csoportpatrónusi rendszer. A mi intézetünk is évente két-három csoportpatrónust ad. Ez az oktatók számára pluszmunka, de úgy érezzük, megéri. A hallgatók különösen az első évfolyamokról igénylik. A patronáló tanár feladata az, hogy átsegítse a hallgatókat egyetemi életük első hónapjain, megoldva azokat a problémákat, amelyeket az új, követelményekben több egyetemi oktatás szolgáltat.

A hallgatók képviselői

Előzetes megbeszélés alapján megérkeznek a „hallgatói összekötők", akiknek az a feladatuk, hogy az illető szakintézettel állandó kapcsolatban állva tájékoztassák csoporttársaikat tanulmányi problémáikról, számonkérésekről. Nem kell sokáig faggatnom őket. Szeifert György így látja az új oktatási módszert egy elsőéves szemével.

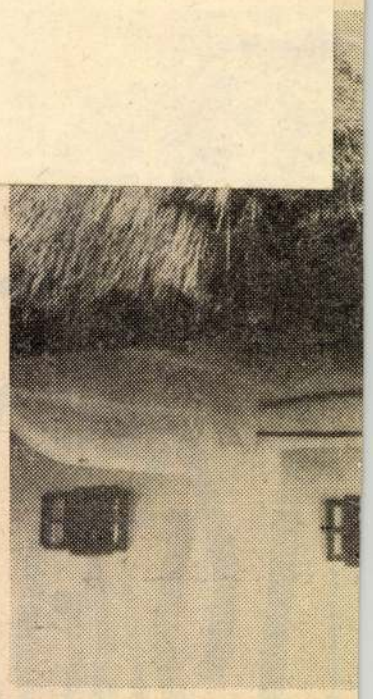

Gondol

Radics László pszichológus előadásával a negyedik rendezvénye zajlott le a tudományos-fantasztikus klubnak. Ez alkalommal, engedjétek meg, hogy közreadjam néhány gondolatomat.

Mindenekelőtt nem tudom, hogy nevezhetem-e látogatottnak, sikeresnek, népszerűnek a klubot. Ha valamilyen fanatikus szűklátókörűséggel csak a 80—120 fős látogatottsági szintet, a sokszor majdnem éjfélig tartó vitákat te-

Kunt Ernő"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 FEB 15.

Kunt Ernő kiállítása

Először mutatkozik be a főváros közönsége előtt — a Fényes Adolf-teremben — Kunt Ernő. Olajfestményeit, akvarelljeit, metszeteit, rajzait a neki legjobban megfelelő kifejezési eszközök keresése jellemzi. A tehetséges fiatal művészt a borsodi vidék lankái, a Sajó-táj, a dombokra települő havas tél ihlette. Vásznain erőteljes színek tarka kavargásából frissen bontakozik ki a látható világ.

Akvarelljeinek sokszor merész ecsetkezelése az életből minél többet visszaadni kívánó élénk színek, a benyomások iránti fogékonyság mellett azt is mutatják, hogy alkotójuk nagy gonddal választja ki a legfontosabb témákat. A *Hálófoltozók*, a *Harangvirágos csendélet*, a *Sajópart*, a *Piros almák* merészen látó fiatal művészről vallanak. A *Havas vidék* és a *Behavazott falu* a rézkarc finom vonalaival jellemzi a téli tájat. Fametszetei közül nagyon kifejező a *Vásár után* és a *Meghívó*. Az érdeklődő tekintetét magukra vonják a *Soproni kilátás* tompa téli színei, s a *Borsodi dombok* rozsdabarnás árnyalatai.

A kiállítás anyagának nagy részét az elmúlt két évben festette Kunt Ernő.

Román munkás

ban 1955—1956-ban
eső kalóriafogyasztás
nálunk már 3122, vag
hoztuk hátrányunkat,
lett az egy főre jutó á
jut kifejezésre az, ho
volt kizsákmányoló
kedvezményezettek
lényegesen csökkent.

Fontosabb élelmiszerek egy főre jutó fogyasztása

Év	Liszt	Állati és növényi zsír	Hús	Cukor	Tojás
	kg	kg	kg	kg	db
1938	134,2	18,3	34,7	10,5	81,9
1950	141,3	17,7	34,3	16,3	85,0
1956	155,0	22,5	42,0	25,0	123,0

Magyarországon a forradalmi átalakulás nemcsak a lakosság kalóriafogyasztását növelte meg, hanem kultúrforradalmat is eredményezett. Lakosságunk például a gyerekei nevelésében bekövetke-

az intézetek túlterheltsége miatt nem kielégítő. Az egészségügyi ellátás javulásának egyik jellemző mutatója azonban, hogy míg 1949-ben a 10 000 lakosra jutó orvosok száma 10,7 volt, addig ez 1956-ban már 14-re emelkedett.

1021

Kunt Ernő köszöntése

A Napjaink folyóiratjellegéből adódóan kissé megkésve, de őszinte örömmel üdvözöljük Kunt Ernő festőművészt a Munkácsy-díj elnyerése alkalmából, azon alkalomból, hogy e jelentős elismerés másodszor fémjelzi mind feljebb ívelő pályáját, s bizonyítja útjának eredményességét, amit szilárdan, a maga módján konokul jár.

Olyan alkotó, aki bízva tehetségében a világot egyéniségén átszűrve úgy tartja elénk, hogy az apró, intim dolgok, a leghétköznapibb tárgyak, a valóság legáltalánosabb jelenségei meleg lírában, összefüggéseinket feltárva jelennek meg.

Művészetének legjavát sajátos technikával előadott grafikái képezik, csendéletek, tájak, az ember mindennapi munkájának rengeteg változatban, váltakoznak képein, s elevenednek meg néhány, határozott színben, kemény vonolban, egyéni előadásmódban. Témái sohasem hivalkodóak, egyszerű, természetességgel beszél róluk, s így éri el, hogy a kép mögött a szemlélő az alkotót barátjának érzi, aki újabb és újabb szépségeit tárja föl a környezetét képező világnak. Ez a világ a formák és színek világa, a mindannyiunk által érzékelhető valóságnak kimeríthetetlen változatossága.

És gondolatainak szerves kísérője technikájának sokfélűsége, amely sosem válik formai bravurrá, mindig témáihoz alkalmazkodó, azt mind jellegzetesebb meglátásokkal gazdagító kifejezési mód.

S így válik emlékezetessé egy-egy megoldása, ezért él tovább bennünk egy-egy képének hangulata.

Útja egyre feljebb ível, alkotásai egy mind határozottabb világképről vallanak. Kitüntetése eredményeinek elismerése és lépcső a további siker felé.

(egy)

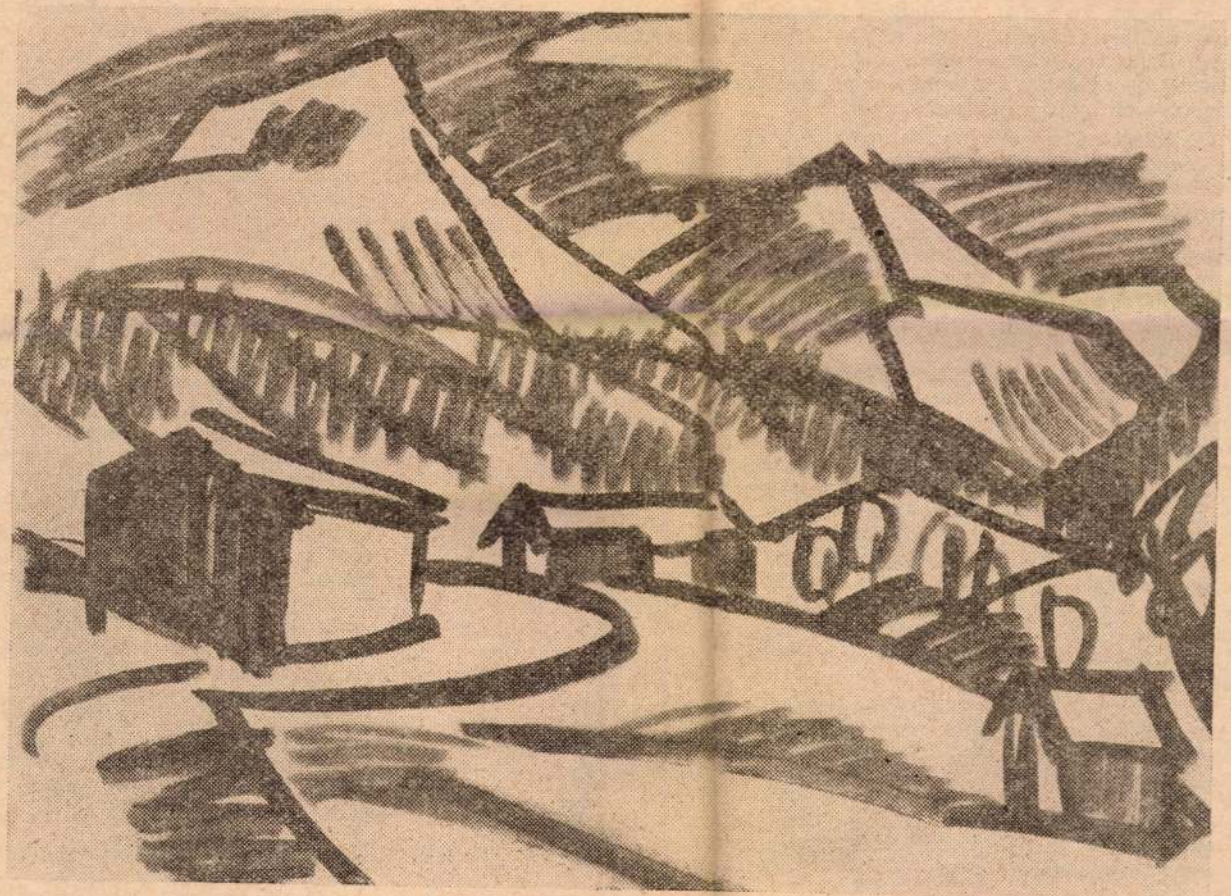

Kunt Ernő rajza

Ártatlanságod zászlaját leejtve,
Ne mint győztesre — mint
szövetségesre
Tekints reám — óh, néma
ünnepély —
S én igérem, hogy megbékít az éj...
A te dolgod csak annyi, hogy ne félj.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK
1968 MAJ 1 3

ha lelki hálaut el a lap előtt, a árnyékos lett. Akkor már mind hol barnák voltunk.

— Mikor megyünk el fürödni? kérdeztem.

Jancsi felkiáltott: — Várj m Holnap befejezzük a melót, két h ról föladogatjuk a kévéket a koc

nagyszerű lehetőség az íróknak, a művészeknek ez a több százezres találkozóhely. Bizony, birkóznunk kell az idővel, ha pótolni akarunk valamit mulasztásunkból. Lapunk, a maga szerény eszközeivel, vállalja e birkózást.

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉSZ elsősorban iparáról híres. Nem kevésbé jelentős azonban mezőgazdasága sem. Borsod az ország harmadik legnagyobb mezőgazdasági megyéje. Tájunk tehát gazdagon buzgó forrása, jó táptalaja mind a munkás-, mind a parasztélet új vonásai ábrázolásának. Tudjuk és tapasztaljuk azt a szinte hihetetlen iramú változást, amely falvainkban játszódik le..."

Mit mutatott fel eddig ebből az olvasónak a „Napjaink"? Őszinte leszek, már-már kíméletlen: keveset, nagyon keveset. Gulyás Mihály és Niklai Ádám egy-két riportjára emlékszem csupán. Izgalmas írások voltak ezek, jelezték a sokat ígérő kezdetet, de magukra maradtak a lap hasábjain, s végül is fuldokolva eltűntek a betűsorok alatt.

De miért? Nem értelek benneteket, barátaim. Valami olyan lehetőség van a kezetekben, amilyen egyetlen nagyobb vidéki városnak sincs még, s nem éltek vele. Nemcsak a vezércikketekben jelzett rohamos fejlődésre gondolok, hanem arra, hogy ez a fejlődés milyen körülmények között tör utat magának. Ez az igazán izgalmas dolog. Kicsit kényelmetlenül érzem magamat, mert nem akarok valami olyasmit magyarázgatni, amit ti nálamnál sokkal jobban ismertek, hiszen benne éltek; — mégis, engedjétek meg, hogy az érzékletesség kedvéért vázoljam a körülményeket.

Művelt, európai szinten gondolkozó munkásoktól az eldugott hegyi falvakban élő, babonáktól vert parasztokig, a legkorszerűbb tervezőirodákban, laboratóriumokban munkálkodó mérnököktől a falusi tanítókig, az éjjel-nappal úton levő körorvosokig mindenféle életkörülményű ember él az ország északi sarkában, ráadásul egymáshoz testközelben, zsúfoltan, egy alig száz kilométeres körzetben. A fejlődés iramára egyik így reagál, a másik úgy, s reagálásukkal egymásra is hatnak, mikor lendítően, mikor fékezően. Borsod ma is őriz még néphagyományokat, népi öltözékeket, s ezzel a „cifra nyomorúság" emléke is kísért, ugyanakkor munkásosztálya egyidős a magyar gyáriparral. Európa egyik legrégibb hadi- és kalmárútja visz rajta keresztül, amely a Balti-tengert köti össze az Adriával.

Nem folytatom. Tény: az ország legizgalmasabb helyszíne a riportra, a szociográfiai vagy lélektani kutatómunkára. A legegyszerűbb hétköznap legszürkébb perce is ezek között a végletesen távoli pólusok között szikrázik fel, huny ki. És én, a nem ott élő ember, erre vagyok igazán kíváncsi. Nem azért, mert kuriózum. Nem. Hanem éppen azért, mert ez a — mondjuk így — fókusz-helyzet az egész ország, sőt egész Közép-Európa legégetőbb problémáit gyűjti össze, és süti az életünkbe.

ENNEK A FÓKUSZ-HELYZETNEK az írói, publicisztikai rögzítése hiányzik leginkább a „Napjaink"-ból. Egyrészt hiányzik ugy, ismeretanyag, másrészt pedig ugy, hiny a lap egybemarkoló, szerkesztői koncepciónak a szűntelen megnyilatkozása. Higgyétek el nekem, az ilyen igén szociográfia, vagy akárcsak pillanatkép is vissza többi rovatára, s ha közlésük rendszeres és módszer utóbb medret szabnak az olvasók, de az írók érdeklő

A „Napjaink"-nak ez az a napeleme, amely nem kapcsolódott be energia-hálózatába. Meggy hogy a lap egész jövőjét, feladatvállaló képességé rozza meg, hogy mikor és milyen kapacitással tu a kimeríthetetlen energiaforrást birtokba venni.

Befejezésül valamit a külsőről. (Ezzel akartam legelőször ezt írtam meg, de a cím merőben más a kat indított el, s így a végére maradt.)

Jól esik kézbe venni a „Napjaink"-at, jól esik b Szinte minden oldalpárján van valami friss, vonzó ötlet, hatásosan elhelyezett rajz, amely azonnal ér támaszt a lap iránt. Minden lapnak, folyóiratnak n maga sajátos nyomdai arculata (legfeljebb gyötrelm nya, vagy olyan unalmas, hogy andaxin helyett rece adják az újságárudákban), s ennek a nyomdai külcsí alább olyan fontos szerepe van a sajtótermékek életé a ruhának a nőkében. Ez adja az első érintkezést, az dés nyitó — vonzó vagy taszító — benyomásait. T kell venni.

Ti tudomásul is veszitek, s eszerint tördeltek. Sz tisztánlátás ez. De nemcsak ez; benne van ebben az Miskolcnak jelentős képzőművészeti élete van, s atmoszférát teremt, amely megköveteli, hogy grafil gazdagsággal szerkesszétek a lapot. Nagy dolog az, h ennyire érzékelitek, s ilyen következetesen mindenn kátok részévé tudjátok tenni. (Ez a következetesség riport- és a publicisztikai rovatban is!)

Nem akarom azt írni, hogy minden számotok eg jól tördelt, egyformán ötletgazdag. Nem. De azt el kell hogy az ország legizlésesebben és legváltozatosabban lapjai közé tartozik a „Napjainkk", sugározza a kép szeti kulturáltságot és igényt. Valamit azért itt is ki nék — márcsak azért is, hogy hű maradjak magam egyes betűtípusokat. Elég sok a régies, vidékies cím Meg kellene ezektől szabadulni. Azután: a címeket külföldi lapok ma már nem középre állítják, hane margó mellé. Persze ezt csak a modern, simavonalú b sokból szedett címek bírják el. Lehet, hogy nyomda szültségetek számára még lehetetlen az ilyenfajta me megifjodás, de jó már tudni, hogy holnap vagy hol hová kell lépnem.

KEDVES BARÁTAIM, remélem, nem voltam ünn Őszinte akartam lenni hozzátok, mert csak jószándék teséggel segíthetünk egymáson. Minden jót, legfőkép sok-sok évfolyamot kívánok nektek.

FÁBIÁN ZO

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunt Ernő

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 ÁPR 6.

Kitüntetések április 4 alkalmából

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 18. évfordulója alkalmából kiváló munkája elismeréséül Munka Érdemrenddel tüntette ki dr. Zambó János Kossuth-díjas tanszékvezető egyetemi tanárt, a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát.

Kiosztották az 1963. évi művészeti díjakat is. Megyénkből Ladányi Mihály költő a József Attila-díj III. fokozatát, Kunt Ernő festőművész a Munkácsy Mihály-díj II. fokozatát, Nyilasi Judit, a Miskolci Nemzeti Színház rendezője pedig a Jászai Mari-díj II. fokozatát kapta.

azonnali belépéssel felvesz a Szabolcs megyei Építőipari Vállalat. Nyíregyháza, Széchenyi u. 43. 215

ADÁS—VÉTEL

Mozaik konyhalapok, mindenfé le színben, garantált minőségbe csak a mezőcsáti TÜZÉP-en kapha tó. 3581

Zöld köbcentis Pannónia motor kerékpár, légkompresszorral ellá va, sürgősen eladó. Gólya u. 7. s

1021

Kunt Ernő rajza

vesztett
ető Edelény

mított, mégis a nagy lelkesedéssel játszó Kinizsi szerezte meg megérdemelten a két pontot.

A tabella utolsó helyén álló Tiszapalkonya meglepő biztos győzelmet aratott vasárnap. Három góllal győzte le Felsőzsolca együttesét. Az egyre jobban játszó Egyetem folytatja tavaszi jó szereplését; biztos győzelmet aratott.

Ugyancsak igen jól szerepelt a Farkaslyuki Bányász is, sikerült mind a két pontot megszereznie Mezőkövesden.

A forduló eredményei:

Mezőkövesd—Farkaslyuk 1:2, M. Kinizsi—Hejőcsaba 1:0, M. Egyetem—Borsodnádasd 4:0, Tiszapalkonya—Felsőzsolca 3:0, Tokaj—Putnok 0:0, Sátoraljaújhelyi MÁV—Izsófalva 1:1, Szerencs—Ormosbánya 2:2, Sárospatak—Edelény 4:4 (!)

Dozsa—Kis … 0:0,
Egri Honvé…
nyász 1:1 …0).
Rudabányai B…

12. Kisvárda 21 7 3 11 22:38 17
20 3 9 8 30:39 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

országos

Egy évi szün… MTST ismét ki… tanulók országos… kupa bajnokságá… küzdelmeiben a … gyei ipari tanuló labdarúgó csapatok is részt vesznek. Eddig a megyei selejtezőket bonyolították le és Borsodból a 116. sz. ITSK (Diósgyőr) és a 101. sz. ITSK (Miskolc) együttese biztosította az elődöntőbe való jutását.

A borsodi ITSK-csapatok az elmúlt évek során kiváló an szerepeltek az ipari tanulók kupamérkőzésein. A 101. sz. ITSK négy alkalommal — 1957, 1959, 1960, 1961 — … elődöntőbe jutott két csapat jó játékerőt képvisel és minden lehetőség megvan rá, hogy ez évben is miskolci labdarúgók legyenek a döntőben.

A 116. sz. ITSK legközelebb Nyiregyházán, míg a 101. sz. ITSK csütörtökön a népkerti sportpályán az Egri 212. sz. ITSK ellen játssza elődöntő mérkőzését. Reméljük, mind a két csapat sikeresen veszi ezeket az akadályokat.

1021

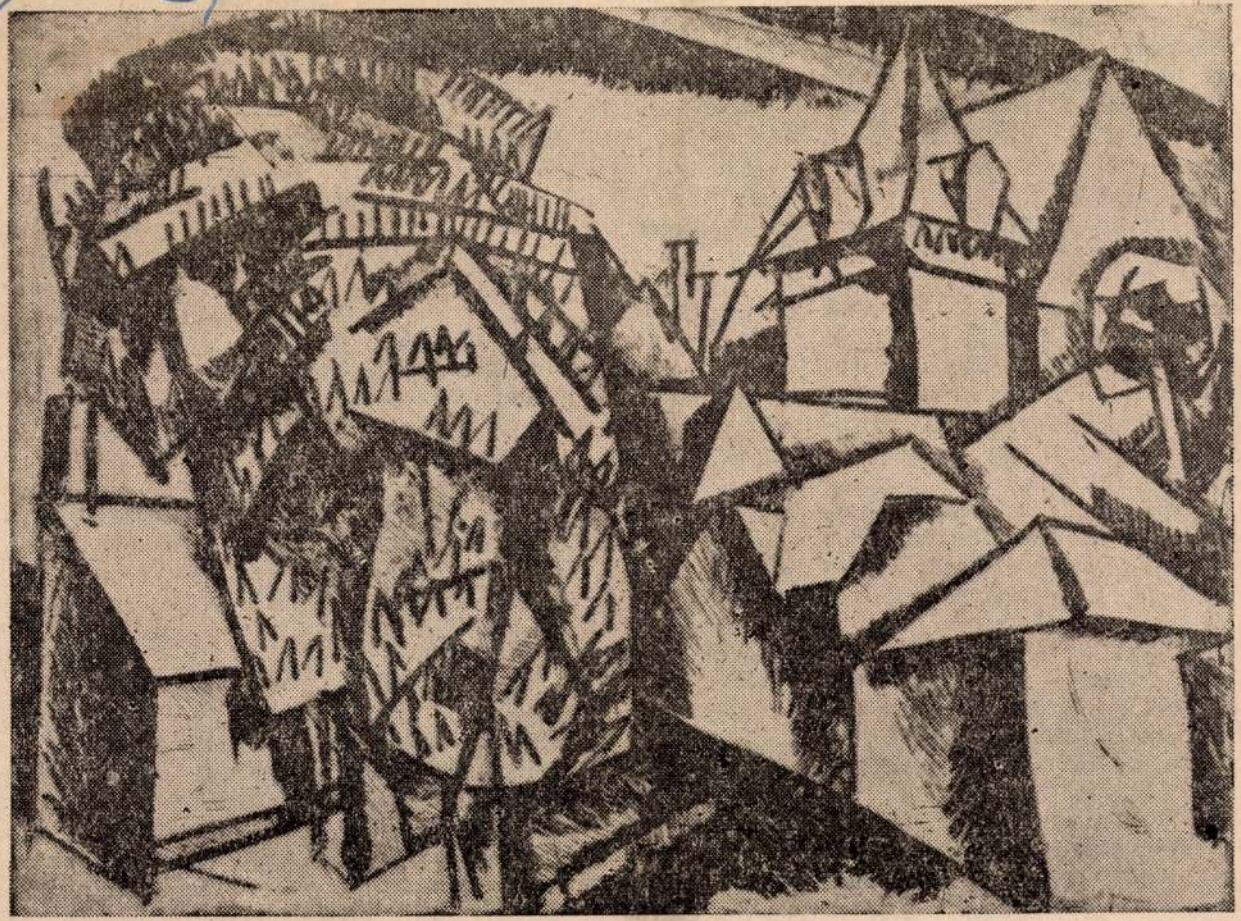

Miskolci házak

Kunt Ernő rézkarca

legű találkozón — a tapasztalatcsere.

Az érdeklődés városunkban — és országszerte — nagy volt a fesztivál iránt, mind a közönség részéről (hetekkel a verseny előtt minden jegy elkelt), mind a zenekarok részéről: 46 magyar együttes jelent meg a zsüri előtt.

Három kategóriában léptek dobogóra a versenyzők. Amint ez várható volt, legtöbb zenekar a *gitárkategóriában* indult. 23 együttest hallgatott meg a zsüri, ezek közül jó néhány nyújtott magas színvonalú produkciót. Leginkább itt mutatható ki erőteljes fejlődés a szombathelyi fesztivál óta; kiegyensúlyozottabbá vált a mezőny. A másik „mérhető" fejlődés: néhány együttesnek képzett muzsikus tagjai is voltak, így színesebbé vált a harmóniavilág és a hangfalak nemcsak háromszoros fortét bömböltek. Természetesen, e téren még óriási fejlődést lehetne — és kellene — felmutatni, bízunk benne, hogy a következő fesztiválra a hibás harmonizálások gyakorisága csökkenni fog.

A beat-zene divatos irányzat. Minden idők ifjúságának megvolt a kedvenc zenéje. Lehet, hogy ebben a formában megszűnik, lehet, hogy átalakul a következő generáció ízlése szerint. Mindenesetre elgondolkoztató, hogy mekkora ener-

László vezetésével). Aranydip
— rajtuk kívül — a köve
együttesek kaptak: Fegyveres
Klubja, Szeged (vezető: M
Gyula).

Honvédség 2983. alakulat,
pest (vezető: Lesti János).

„Nautilus" együttes, Sopro
zető: Tujmer Géza és

„Wanderers" együttes
Rédey Gábor).

Ezüstdiplomát hat, bronz
zenekar nyert.

A *hagyományos kategóriában* sajnálatosan kicsi volt az érdeklődés, pedig ennek a területnek a fejlesztése a közízlés szempontjából elsőrendű lenne. Sok tánczenekart ismerek országos viszonylatban, néhol bizony nem a legjobb produkciókat hallottam. Hasznos és tanulságos lett volna, ha néhány zenekarvezető végighallgatta volna a fesztivált, hiszen értékesíthették volna a hallottakat...

Ebben a kategóriában aranyérmet a TV-ből is jól ismert, kitűnő dunaújvárosi „Mocca" zenekar nyert (vezető: András Sándor). Ezüstdiplomát öt zenekar kapott, bronzdiplomát a zsüri nem adott ki.

Szándékosan hagytam utoljára a jazzt. Mint magasrendű művészetet a „divat"- és „szórakoztatózene" után: mindnyájunk számára külön örömet jelentett egy-egy kitűnő együttes, akik

NAPJAINK
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Magyar Hirdető

induló debreceni iro-

együttes kapott. ... vül különdíjat is kiadott.

Az *énekesek* versenyét Garay Márta (Szeged) nyerte, négyen ezüst-, négyen bronzdiplomát kaptak.

Versenyen kívül három külföldi zenekart hallottunk: Igen kulturált, „hagyományos" tánczenét játszott a csehszlovák „B"-sextett, nagyszerű volt a belgrádi jazz-trió is. Csak felsőfokú jelzők illethetik a résztvevő szovjet zenekart (összeállításuk fuvola, dob, bőgő, zongora). Nagyon szerencsés volt ezt a három kiváló együttest meghívni, sokat tanulhattunk tőlük.

A fesztivál nagy sikert aratott, nívós szórakozást nyújtott a közönségnek, tanulságot a résztvevő együtteseknek. Bízunk benne, hogy ez a fesztivál országos szinten fellendülést jelent zenekaraink életében, és ösztönző erőt ad további fejlődésünkhöz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

Kunt Ernő

1962 JUN

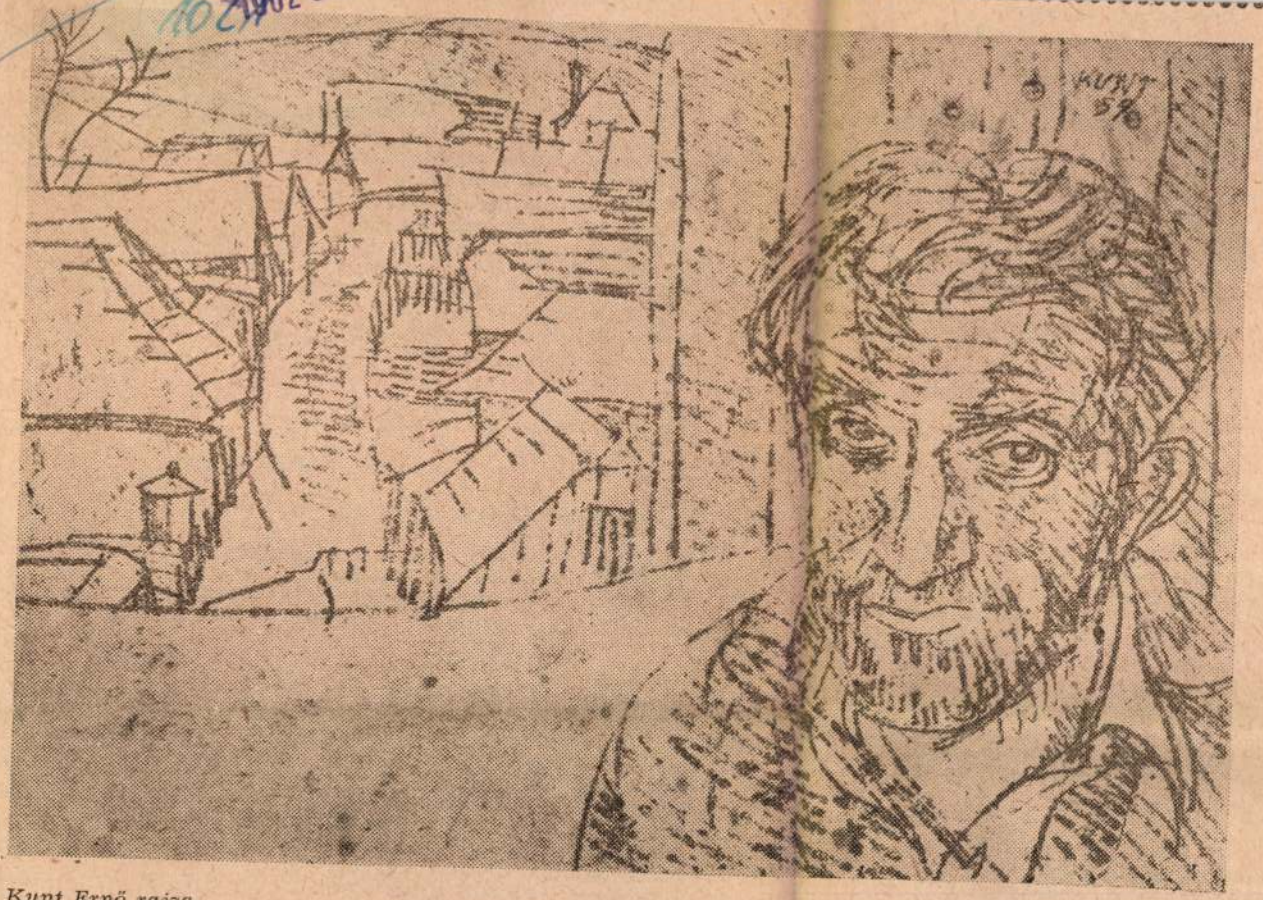

Kunt Ernő rajza.

hogy befogadjon engem.
Nekem, ki igyekszem szabadulni a titkos
alkímiáktól,
az égetett szavak szeszeitől,
kellett egy pohár bor.
Embernek ez kell a józanság mámorához.
a kiható,
de az indulatok örvényeivel megmaradó.
tüzeket fürdető szó,
bennem és benned,
s azokban, kik e földre
az időben megérkeznek.
Egy vékony könyvben hömpölyög az életed
az asztalomon,
egy pohár bor, de sugárzása elterülő.
mint a Balaton.

Ringtál rajta sáfrányszín csónakon.
bronzbőrrel a nyár nélkül is,
feketébe, fehérrel nyilalló hajjal.
a hajszoltságok kifulladását
őrizö szívvel,
s magadhoz vettél, a türkiz
ringáshoz,
az életedbe belevettél,
apám a tapasztalatokban,
a csodálkoztató életben testvér,
ritka szavaid lukakat ütöttek az időn,
mint a felbukó halak a vízen,
hallgattam bennük a sejtek osztódásának csöndjét,
s a hallgatásod
a táj némaságát értelemmel hatványozta.
hallottam és láttam elvonuló gondolataidat,
te voltál az egész balatoni nyár,
a pillanatokra tornyosodó öröklét.

2.

Nem köszönöm meg a Napnak
a sugarait, csak elfogadom,
nem érdemeltem ki az életedet.
a győztes szelídséget,

a gondolataidat
az időben és a t
Állsz és mosoly

Ott állsz a meg
Anyám életének
melyet csak a h
az ekelapok tük
a felszakadt föl
a halál és a ha
pólusai között
s az elvérző es
reményei között ott állsz,
a szándékaim között ott állsz,
melyekhez mérem magamat naponta,
Eletednek kezdetét és végét
összekötő egyenesben ott állsz,
nincsenek benne cikcakkok,
hogy kivé legyek, te is megszabod,
mikor magadat a világban
s bennem szerényen felmagasítod
s tudom mosolyogsz,
ha a világnak magamhoz hű eredője leszek.

Emlékeid úgy állnak mögöttem,
mint az anyaméh,
honnan öntudatlan vajúdással megjöttem
a világba, emberi viszonyaimba,
s ha visszafülelek is a kínra,
világot tapogat az ujjam,

tudom, nemcsak a boldogságba,
új kínokba is szabadultam.
Nem gonoszsággá, de emberi többletté
kell lennie bennem a győzelemnek,
mely a tudatomban
a jövő felé terelget
engemet is a kollégák között.
Törvénnyé csendíteni testemből az örömöt,
szavakkal hasogatni a fájások keresztjét,
s míg sorompó nyílik az űrben,
nem tűrni a Földön a mezsgyét.

Kunt Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1958 FEB 13.

610

Kunt Ernő kiállítása

Indulásáról, útkereséseiről ad számot egy fiatal művész, Kunt Ernő a Fényes Adolf teremben. Rajztanára az ózdi gimnáziumnak, vezetője a helyi kohászati üzemek Derkovits Képzőművészeti Körének, de amivel itt a nyilvánosság elé áll, az a rajzi megalapozottságon kívül távol van mindattól, amit rajztanári szigornak, vagy pedantériának szoktak nevezni. Sőt, kiállítása egy olyan művész arcélét mutatja, akinek vannak egyéni mondanivalói, eredeti meglátásai. Nem elégszik meg mások kész eredményeivel. Kísérletezik, próbálkozik a grafika különböző húrjain hallatni hangját, legkiérleltebb tájélményeit csattanó, erőteljes színfelrakásokkal, vehemens ecsetjárásokkal tolmácsolja. Festményeiből különösen kiérezni áhitatos komolyságát a művészet iránt és a romantika felé hajló egészséges líraiságát. Tájai, a borsodi hegyvidék plasztikus, kanyargós rajzával, csendéleteinek zsúfolt érdekessége s két változatban is előforduló témája. »Akt ciklámennel« kompozíciós készségének, alakító képzeletének sokatígérő bizonyságai. Meglepően merészen fogalmazza meg, amit lát, érez és gondol, minden előítélettől mentesen s határozott készsége van hozzá, hogy elgondolásait képi formába öltöztesse. Kunt nemcsak érti már, hanem beszélni is tud a festészet nyelvén, látja maga előtt a számára járható egyenes utat s további kibontakozásához nagy reményeket fűzhetünk. **(d. m.)**

tartást vállal dolgozóknál. »Bejárással 44691« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Főzőmindenest kétfogú háztartásunkba keresünk. V.: Október 6 utca 15. IV. 1. Este 6—8-ig.

Bejárónőt keresek. — VI. ker.: Rudas L. u. 51. VI. em. 6. de. 8—10-ig.

Információképes, főzni tudó **bejáró** háztartást alkalmazottat keresek kis háztartásba, 6 éves kisfiú mellé. Jelentkezés 10—6-ig. Váci utca 25. kapu alatti nyakkendőüzletben.

Leinformálható mindenes bejárónőt felveszünk. Akos, Hernád utca 40. I. 19. Érdeklődni du. 6 óra után.

Varrógép, sima és speciális műszerészeket műhelymunkára azonnal felveszünk. Május 1 Ruhagyár, VIII., Elnök utca 1.

Kisfaludy utca 29. IV. em. 1. Telefon: 135—022.

Centrifúga, ipari, eladó, 450 mm átmérő, Gémes, Dohány utca 58. Telefon: 222—002.

1 db. villanymotor, 5 HP és 1 db. DKW 6,5 HP benzinmotor és 2 reduktor, 1 gáz és 1 oxigén, eladó. Ungor Károly, Kötegyán, Táncsics u. 8. Békés megye.

Duplarevolveres — nyüstös mechanikai szövőgép eladó. Este 7—9 között. 258—367.

Modern ebédlő, gyermekágy, fotelok eladók. 157—032.

Vennék hálószobát, kombinált bútort, páros szekrényt. Telefon: 33-88-88.

Hívjon! Jövök! — Hálószobát, kombinált szekrényt, ágyakat és szekrényeket veszek. Telefon: 315—032.

Háztartásfeloszlatásból asztalok, szekrények, fotelok, stb. eladók. VII., Akácfa utca 9, fszt. 5.

Kombinált szekrény fizetési kedvezménnyel, zene-

megfelelő szobá bérletért, 383—

RÁDIÓ

Rádiója re néma? Megja önnél még jótállással sei. Hívjon vök, Aradi u 310—252.

FOTÓ, OPT

»Zorkij 4«, új zolóokmánnyal adó. Baranyai hány utca 57.

RUHÁZA

Bundák, kuli tok, átszab Használt bu

MŰVEK JEGYZÉKE:

Olajfestmények:

Ciklámenes akt	1957	53×77
Lámpánál olvasó gyerek	1957	55×49
Havas domboldal	1955	120×85
Borsodi dombok	1957	100×65
Soproni kilátás	1957	63×79
Anyám	1957	52×36

Vízfestmények:

Őszi csendélet	1957	33,5×45,5
Akt ciklámennel	1957	33×34,5
Tokaji utca	1957	41,6×32,5
Sajópart	1957	28×45
Sízők	1956	28×42
Bodrog	1957	56,7×43
Hálófoltozók	1957	43×56,6
Tokaji házak	1957	56,7×44
Szlovák falu	1956	57,8×41,5
Piros almák	1956	58,5×45
Ősz	1956	59,5×45
Konyhai csendélet	1957	41,7×70,3
Harangvirágos csendélet	1956	58×38

Rajzok:

Zázrivai házak	1956	tus	38,7×49,5
Ózdi utca	1957	kréta	29,8×42,5
Dombok	1954	tus	40×58
Vázlatok		ceruza	59,5×35

Grafikák:

Kohász Képzőművészeti Körök Országos Kiállításának plakátja	1957	színes fametszet	64×45,6
Szemlélődő	1957	színes linó	62,2×40,5
Fej	1956	linómetszet	18,5×30,6
Munkácsy Mihály		fametszet	14,8×22
Meghívó (kohászok)	1954	fametszet	21,7×14,6
Meghívó (József Attila ünnepségre	1954	fametszet	21,7×14,6
Téli éjszaka	1941	színes linó	10,9×14,5
Vásár után	1950	fametszet	
Szakállas önarckép	1957	rézkarc	27,6×19,8
Akt ciklámennel	1957	rézkarc	16,1×14,5
Gyerek	1956	rézkarc	13,4×99
Behavazott falu	1954	rézkarc	30,6×24,7
Havas vidék	1952	rézkarc	15×10,5
Havas kert	1950	rezkarc	15,2×13,5
Táj	1957	rézkarc	10×14

Felelős kiadó: Luzsicza Lajos
1958. I. 500 — 580360 Pátria Nyomda, Bp. F. v.: Földi V.

KUNT ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSA

1958. FEBRUÁR 7 — MÁRCIUS 2.

FÉNYES ADOLF-TEREM
BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30

Ezek a képek egy elindulást tükröznek. A keresés és kísérletezés időszakának eredményei. Ha el is üt néhány munka a többitől, mögöttük a szándék mégis mindig ugyanaz. Engedje meg a látogató, hogy az alábbi néhány sorban magamról beszéljek és arról a szándékról, amely még nem olvasható világosan a munkáimból.

Az ózdi gimnáziumhoz kaptam első rajztanári beosztásomat. Szívesen mentem a dombos-hegyes vidékre. A szép Sajóvölgyet, az Arlói-tavat és a felszántotthátú végtelen dombvidéket találtam ott, amely festőre vár. Az erdőket és hegyeket gyermekkorom óta szerettem, de vonzott a vidéki élet egyébként is, mert úgy éreztem, hogy a táj csendjében előbb találok magamra, előbb leszek festő. Néhány festeni szerető emberrel is találkoztam, akik útmutatást kértek tőlem. Azóta egy lelkes baráti kört alkottunk: a Kohászati Üzemek „Derkovits" Képzőművészeti Körét.

Az első időkben nagyon lekötött a munkahelyem és a mostoha körülményeim. 1952-ben váratlanul a Sárospataki Alkotó Otthonban festhettem végig a március hónapot. Azóta szabadabb lettem és többet dolgozhattam. Nyaranként a tokaji művésztelepen, egyszer pedig egy barátom meghívására Szlovákiában jártam.

A festmények mindig érdekeltek. Néha azonban olyanokra bukkantam, amelyek egészen kihoztak a sodromból. Éreztem, hogy megdöbbentő erővel mondanak el egy nagy emberi élményt. Csak sejtettem, hogy mit mondanak, mégis valami megmozdult bennem. Megértettem, hogy eddig kifejezhetetlennek vélt érzéseket közvetíthet a festészet. Megértettem, hogy vannak nagyszerű emberek, akiknek a vallomása semmi másban nem jöhet létre, csak festményben. És mindenáron érteni akartam ezen a nyelven, és tudni akartam azt is, amit mondanak.

A festészeti és grafikai technikák sokfélesége kápráztató. Bennük van valahol az a tulajdonság, amely az emberből kiszakadó vallomást rögzíteni tudja és meg is őrzi a színek ősi erejével, a vonalak és foltok ritmusával. Még a legegyszerűbb technika fekete-fehér foltokkal, esetlenül is, feszültséggel telített, tömör beszédet adhat.

Mohón nézem a reprodukciókat, hogy mit mondanak a mai (és az előző) kor mesterei és mit a primitív népek művészete: ez a sokféle egyéniség, és ez a sokféle virtuóz előadásmód? Hogyan feszítik a hajlékony technikát a végső határig, hogy maradéktalanul közvetíthessék azzal a mondanivalójukat. Tanulni akarok belőle. Sok kérdés nyugtalanított és tudom, hogy ezekre a kérdésekre minden festőnek saját magának kell a választ megtalálnia. Igyekszem én is megtalálni és haladni azon az úton, amely a célomhoz vezet. Igyekszem mindent megtanulni, ami szükséges: valamit jól megrajzolni, vagy megfesteni, a színek törvényszerűségét megismerni és azzal bánni tudni. Igyekszem levetkőzni vagy ellenállni annak, ami káros: munkáimban se másnak, se többnek nem akarok látszani, mint ami vagyok. Örömmel dolgozom és bízom benne, hogy ha jobban tudok majd bánni az ecsettel, akkor a mondanivalóm is érettebben bontakozik ki.

Kunt Ernő

A Miskolci Galéria tisztelettel meghívja Önt

Kunt Ernő

kiállításának megnyitására 1972. március 12-én déli 12 órára a Miskolci Galériába (Miskolc, Déryné u. 5.).

A kiállítást

Tok Miklós

Miskolc m. Város Tanácsa vb-elnökhelyettese nyitja meg.

Visszhangzó, csendes szavak. Felolvassa:

Koncz Károly

A kiállítás megtekinthető
április 3-ig, hétfő kivételével naponta 11—19 óráig.

BM1

Meghívó

Meghívjuk Önt
1981. október 25-én
déli 12 órára
a Miskolci Galériába

KUNT ERNŐ

kiállításának megnyitására.
A kiállítás élményanyagáról
beszél a szerző.

Miskolci Galéria,
Déryné u. 5. Telefon: 34-306
A kiállítás november 22-ig
tekinthető meg. Nyitva
hétfő kivételével mindennap
12–18 óráig.

Palenque (tusrajz)

BMi 81

A Miskolci Galéria tisztelettel meghivja Önt

KUNT ERNŐ

tunéziai festményeiből és rajzaiból rendezett

KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁRA

1975. március 30-án, vasárnap délelőtt 11 órára

A kiállítást megnyitja:
TOK MIKLÓS
Miskolc megyei Város Tanácsa elnökhelyettese

A megnyitó beszéd után
szemelvények hangzanak el útifeljegyzésekből

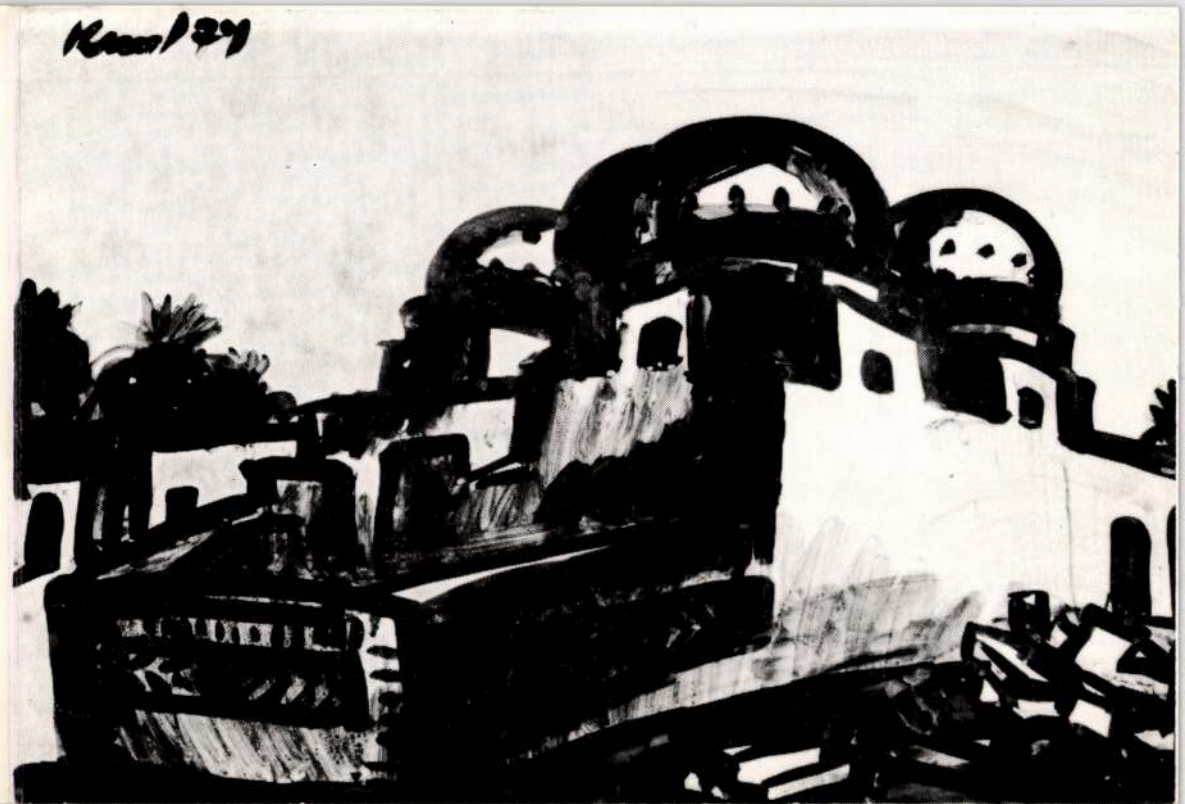

A kiállíás megtekinthető
1975. április 20-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

BMi 75

„TŰZŐ NAPON"

KUNT Ernő festő

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KUNT ERNŐ
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1977. JÚNIUS 10-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

BEVEZETŐT TART A MŰVÉSZ

MŰCSARNOK
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1977. JÚNIUS 10 – JÚLIUS 3.

1215 FNYV I.

Kunt Ernő „Holló" – grafikus művész 1.) Feltétel.
Vasvári Lajos: Miskolci Művésznő – Új Tükör, 1974. 12. 2., 25-old.

más

KOLCON

et enged a
igyekszik
ismert át-
bnyire csu-
leteket. Sőt
sen helyén-
behozza a
gyerekeket,
mellékszálat
otívum, Al-
kapcsolód-
ontja-kiegé-
azovok drá-

új színpadi
obbat mar-
s nem elég-
az Apa és
kapcsolat-
rázolásával,
ind felidézi

adaptációnak, összecsapásaik hisztérikus improvizációk, nem egymásnak feszülő karakterek, életfelfogások, hitek konfliktusa. Egyedül a szelíd, a megbocsátó-megértő Aljosa magatartása kifejező ezen a színpadon.

Az előadás pedig minden ponton kimutatja az anyag

koncertet Szegeden, mint JoAnne Brackeen (Joe Hendersonnal), az Oregon együttes, s most legutóbb a Jan Garbarek Group. Ámbár nincs mit csodálkozni ezen, hozzászokhattunk volna már, hogy a kiemelkedő dzsesszrendezvények szempontjából — néhány véletlenszerű eset-

A Budapest Galéria
tisztelettel meghívja Önt

ifj. KUNT ERNŐ
(1948-1994)

VÍZ ÉS KŐ

című kiállításának megnyitójára

a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapes III., Lajos utca 158.)
1995. március 17-én (pénteken) 17 órára.

A kiállítást a résztvevők nyitják meg.

A kiállítást a Budapesti Tavaszi Fesztivál
és a Miskolci Egyetem Kulturális és
Vizuális Antropológia Tanszéke támogatta.

Megtekinthető 1995. április 30-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

BUDAPEST GALÉRIA
1056 BUDAPEST V., SZABADSAJTÓ ÚT 5.
1364 BUDAPEST PF. 157
TELEFON: 117-1321, 118-8097, 117-2616
FAX: 117-1001

SAJTÓELŐZETES

Ezúton szeretnénk tájékoztatni Önöket a Budapest Galéria és a Budapesti Tavaszi Fesztivál következő programjáról, melyre szeretettel várjuk.

A kiállítás címe: **Ifj. KUNT ERNŐ** (1948-1994)
"VÍZ ÉS KŐ"

Helye: **Budapest Galéria Kiállítóháza**
Budapest, III., Lajos u.158.

Ideje: **1995. március 17-től április 30-ig**

Megnyitó ideje: **1995. március 17-én 17 óra**
A kiállítást a résztvevők nyitják meg.

A kultúra élő egészét kutató modern antropológia egyik első, meghatározó hazai mestere az idő előtt elhunyt Kunt Ernő volt.
Hitt a kultúrák szerves továbbélésében és komplex kutathatóságában; eredeti szakmáját, az etnográfiát nem csupán a paraszti életmód nosztalgikus leírásának tekintette, hanem új módszerek és eszközök bevezetésével, s filozófikus valóságértelmező, életképes tudománynak.
A jelenkor jellegét vizsgálva egyre nagyobb súlyt helyezett a vizuális kommunikáció és önkifejezés kreatív megfigyelésére.
A kutatás, gyűjtés, tanulmányírás, előadás mellett maga is rajzolt, festett, fotografált.

Ifj. Kunt Ernő Budapesten született. Édesapja, a szintén 1994-ben elhunyt, id. Kunt Ernő országosan ismert képzőművész volt.
A család 1960-ig Ózdon, attól kezdve Miskolcon élt. Kunt Ernő Debrecenben végzett (1974) a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, diplomájába a magyar nyelv és irodalom tanári, illetve az etnográfus muzeológusi képesítés bejegyzés került.
1974-ben nősült, négy gyermeke született.

1976-ban tíz hónapig Finnországban vizuális antropológiával és tanatológiával foglalkozott. E két tudományterület lett azután saját kutatásainak fő iránya is.

1979-ben doktorált (Temetők az Aggteleki karszt falvaiban), 1985-ben védte meg kandidátusi értekezését (Az utolsó átváltozás, a magyar parasztság halálképe). A halál elfogadását, a mulandóság megélését taglaló, nagy etnográfiai és filozófiai tudásanyagot felölelő, témájukban és megfogalmazásmódjukban egyaránt korukat megelőző könyvei (A halál tükrében, a Temetők népművészete, Az utolsó átváltozás) megérdemelten nagy visszhangot váltottak ki - nemcsak tudományos körökben -, a nyolcvanas évek első felében.

A következő években Kunt Ernő egyre inkább vizuális antropológiai kutatásokkal, elsősorban a paraszti fotóhasználat kérdéseivel foglalkozott. E témakörben gyűjtőmunkát végzett (hosszabb ideig a miskolci Herman Ottó Múzeum munkatársa volt), kiállításokat rendezett (... azok a gyerekek ...), előadásokat tartott nemzetközi konferenciákon (Zürich, Bergen, Göttingen), s maga is szervezett Miskolcon nemzetközi konferenciát (Bild-Kunde, Volks-Kunde). Kutatásainak összefoglalása a Fotóantropológia című kötet, illetve a Hogyan olvassunk családi képeket? című merész módszertanú, ám félbemaradt multimédia program.

Kunt Ernő szuggesztív személyiségével, karakteresen megfogalmazott világlátásával a kilencvenes évek fordulóján Magyarországon is kialakulóban levő kulturális antropológia oktatás egyik kezdeményező személyisége volt. Vendégtanárként előadásokat tartott a

budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen, Svájcban a Jung Intézetben, illetve a marburgi Philips Egyetemen. 1993-ban megalapította a Miskolci Egyetemen a Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszéket, melyet haláláig irányított. Élete során először végezte munkáját elképzeléseit megértő közegben.

Mindeközben erőteljes alkotómunkát is folytatott: rajzai folyóiratokban jelentek meg, A mulandóság szobrai című fotókiállítását Budapesten és az ország több nagyvárosában bemutatta. A Lajos utcai Kiállítóházban most megrendezésre kerülő fotókiállítását, új képeinek bemutatását még életében kezdeményezte, tervezte, magukat a műveket - sajátos filozofikus fénytörésben - több előadásán bemutatta, kommentálta.

A kiállításhoz kapcsolódóan - reményeink szerint még a kiállítás időtartama alatt - a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszéke és a Budapest Galéria Fotóantropológia című könyvét megjelenteti. A kötet kb. 250 kézirat oldalt, 120 fekete-fehér fotót tartalmaz, képaláírásaival példát adva a konkrét fotográfiák elemzésének lehetőségére. A könyv a teljes szöveg német nyelvű változatát is tartalmazni fogja.
A kiadvány először ad bevezetést a vizuális antropológia mint tudományág megismerésébe magyar nyelven.

Budapest, 1995. március 7.

Zsigmond Attila
főigazgató

if KUNT EDNÅ

Súlyosbító körülmény: *értelmes*

A miskolci megyei bíróság népbírósági tanácsa 1957. október 29-én, Nyíregyházán ítéletet hirdetett az 1957. február 20-tól előzetes letartóztatásban lévő dr. Bereczki Béla könyvelő, Fekete Ferenc földmíves, dr. Győri Pál állatorvos és Bresztovszky Erik raktáros ellen lefolytatott perben. Bereczkit, Feketét és Győrit 1956. november 27-én a mátészalkai járási nemzeti bizottság tagjává választották. Ettől kezdve – ahogy ez az ítélet alább következő indoklásából is kiderül – minden erőfeszítésük arra irányult, hogy a szélsőséges indulatok leszerelésével, józan és gyakorlatias intézkedésekkel konszolidált állapotokat teremtsenek a városban és a járásban. Egyedüli „felforgató tevékenységük" az volt, hogy közreműködtek a nemzeti bizottság által megszavazott 30 pontos követeléslista sokszorosításában és terjesztésében. Bresztovszky Erik még ennyit sem tett. Ki akarták ugyan nevezni a helyőrség parancsnokának, és a katonai bizottságban is szívesen látták volna, de egyik felkérést sem vállalta. Igaz viszont, hogy november 2-án egy magánbeszélgetésben azt mondta Sarkadi rendőr századosnak: „Nem baj, hogy a szovjet csapatok az országból kivonulnak..." Az indoklás első része részletesen tárgyalja a vádlottak szerepét a nemzeti bizottság ténykedésében és intézkedéseiben. Mi csak a második „minősítő" részből közlünk szemelvényeket.

– Mennyit kaptál?
– Hat évet.
– Mit csináltál?
– Semmit.
– Na ne hülyéskedj, azért csak 3 évet adnak!

„A bíróság a lefolytatott tárgyalás alapján a vádlottak azon védekezését, hogy a nemzeti bizottságon belül magatartásuk nem irányult a népi hatalom megdöntésére, és hogy a rendet kívánták fenntartani, elfogadta. Éppen ezért a vádlottak cselekményét a vádtól eltérően minősítette.

Nem fogadta el a bíróság a vádlottak azon védekezését, hogy izgató kijelentéseket vagy egyéb izgató magatartást nem tanúsítottak. E vonatkozásban az iratok között szereplő tárgyi bizonyítékok (röplap), a kihallgatott tanúk (Gombás Sándor, Lipők András és mások), követelési pontok, a november 2-án felvett jegyzőkönyv, újságcikk, a vádlottak bűnösségét megnyugtató módon igazolták, azért a bíróság a vádlottak bűnösségét tagadásuk ellenére is megállapította.

A bíróság a tényállás megállapításánál a tárgyalás eredményeképpen eltért az ügyészi vádirattól. Ugyanis a bíróság egyes tevékenységeket nem látott kellően bizonyítottnak. Így pl. az ügyészi vádirat szerint I. r. vádlott a szovjet csapatok mozgását is figyelemmel kísérte, és ebből a célból telefonügyeletet szervezett. A tárgyaláson megállapítható volt, hogy I. r. vádlott szervezett ugyan telefonügyeletet azért, hogy a nemzeti bizottsághoz érkező bejelentésekről ők tudomást szerezzenek. Így a telefonügyelet megszervezése a rend fenntartását szolgálta. Az sem nyert bizonyítást, hogy vádlott személyesen érdeklődött volna a szovjet csapatok mozgása felől. (...)

Nem nyert bizonyítást az sem, hogy II. r. vádlott a páncélszekrénybe zárt két titkos iratot veszni hagyta volna. (...)

A vádirat szerint II. r. vádlott házkutatások megtartására adott utasítást. (...)

A bíróság megítélése szerint vádlottak egész jó viszonyban voltak a párt és tanácsi vezetőkkel, ezért nem volt okuk arra, hogy házkutatást rendeljenek el, ezen személyek ellenvetés nélkül leadták a fegyvert, ezért elképzelhetetlen az, hogy vádlott a házkutatásra adjon utasítást, és ugyanakkor a házkutatás megtartása után és annak eredménye felől nem érdeklődött.

A vádirat szerint vádlott a pártbizottság épületében is tartott házkutatást. A tárgyaláson kihallgatott *Lipők András vallomása szerint a házkutatási parancsot a II. r. vádlott írta alá. Viszont a gondnok, Szívós László vallomása szerint az I. r. vádlott.* Megállapítható volt, hogy az ellenforradalmi időszakban egyes személyek hivatkoztak a vádlottak neveire. Minthogy vádlottak tagadták a bűncselekmény elkövetését, ezért a bíróság úgy véli, hogy jelen esetben is csupán hivatkozás történt a vádlottak neveire. Éppen ezért a pártbizottságnál történt házkutatás megtartását a bíróság a vádlottak terhére nem állapította meg.

Nem tartja bűncselekménynek a bíróság a Kacz Lipótnál végrehajtott házkutatást sem, ez a házkutatás, bár törvénytelennek látszik, azonban az akkori körülményeket figyelembe véve Kacz Lipót érdekét szolgálta. (...)

Nem állapította meg a bíróság az I. r. vádlottal szemben a sztrájkra való uszítást és az üzemében az izgató kijelentés megtételét sem. A tárgyaláson kihallgatott ktsz-dolgozók határozottan állították, hogy náluk nem volt sztrájk. S ezen állításukat okiratilag alátámasztották, becsatoltak egy átírótömböt, amely szerint az anyagok kiadása az ellenforradalom alatt is zavartalanul folyt.

A tárgyaláson kihallgatott Gombás Sándor előadta, hogy az ellenforradalom leverése után megjelent a vádlott munkahelyén, beszélgetést folytatott a vádlottal, s a beszélgetés közben vádlott izgató kijelentéseket tett. Így többek között azt, hogy legfontosabb most a passzív ellenállás, mert a sztrájkokon keresztül bizonyos engedményeket lehet elérni.

A kijelentés megtételekor több személy is jelen volt. Így többek között dr. Szodoray Imre is. (...) Vallomása szerint a Gombás Sándor által vallott kijelentéseket nem az I. r. vádlott, hanem dr. Szalay Rudolf tette meg. Minthogy a vádlott a bűncselekmény elkövetését tagadta, és mert Gombás Sándor vallomásával ellentétes vallomás is hangzott el, ezért a bíróság a kijelentéseket a vádlott vonatkozásában nem állapította meg.

A vádirat szerint II. r. vádlott állandóan fegyvert hordott, és az az asztalára is ki volt téve. (...) Minthogy ellentétes vallomások hangzottak el, ezért a bíróság figyelembe véve a vádlottal

Az utolsó átváltozás

KUNT ERNŐ HALÁLÁRA

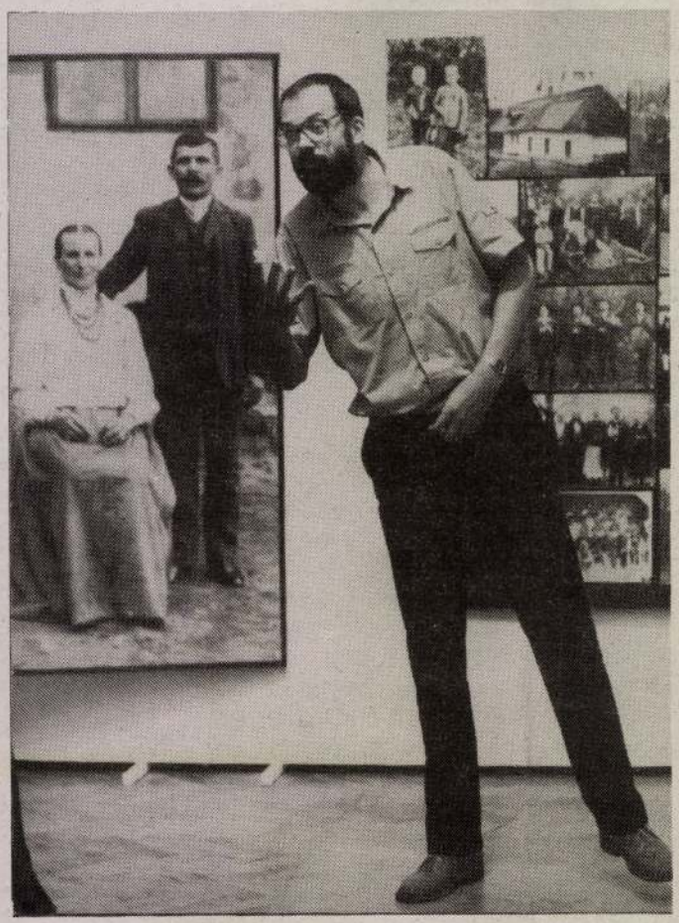

„Az elmúlás természeti törvény. Bármely társadalom, bármely kultúra alapvető feladata, hogy tagjait e tény elfogadására felkészítse, s a halálról nemzedékek során felhalmozott tapasztalatokat megőrizze, rendszerbe foglalja, s az élők és eljövendők számára hozzáférhetővé tegye. Feltétlenül szükséges olyan általános érvényű állásfoglalást kialakítani, amely lehetővé teszi, hogy a társadalomszervezet egésze megrázkódtatásmentesen működjön, miközben tagjai egymást váltják. A közösségek fennmaradásához olyan hatékony viselkedési parancsokat kell kialakítania és örökítenie, amelyek azon veszélyhelyzetekben lépnek működésbe, melyek egyik tagjának elvesztésekor támadnak.

A mulandóság tudata megkülönbözteti az embert a többi élőlénytől. Lehetővé teszi, hogy életét e visszavonhatatlan tény tudatában alakítsa, s gondoskodjék utódairól. Ugyanez a tudat hatalmas szellemi energiákat is felszabadít, amelyekkel éppen e vég ellen kísérel meg védekezni az ember..."

Így bírt erről írni Ernő. Nem volt, aki a halálról többet tudott volna nála, s most mégis ugyanúgy utolérte a vég, mint a legtudatlanabbat. Kultúrantropológus volt, magányos farkas. Nemcsak most, amikor ennek már lehet lenni, hanem húsz évvel ezelőtt is, amikor ez még gyanús, érthetetlen nyugati hablatynak minősült. Nem fogadta be igazából egyik szakma sem, néprajzosnak túl elvont, filozófusnak túl gyakorlati, fotográfusnak, festőnek túl okos volt. Ő meg csak tette a dolgát. Megírta könyveit, amelyben mások halálát vizsgálta A halál tükrében, a Temetők népművészetében, Az utolsó átváltozásban, nemzetközi konferenciákat szervezett, kiállításokat csinált, megalapította a Miskolci Egyetemen a kulturális antropológiai tanszéket, s közben ő maga is egyre közelebb került vizsgálódása tárgyához. S egyszer csak megtörtént. Kutatóból kutatott lett.

KINCSES KÁROLY ■■■

A Miskolci Galéria
tisztelettel meghívja Önt

KUNT ERNŐ

/1920-1994/
festőművész
emlékkiállításának megnyitására
1995.március 20-án,
hétfőn délután 5 órára

A megnyitón közreműködik:
Koncz Károly
és ifj. Szabados Ambrus

Miskolci Galéria, Miskolc, Déryné u. 5.
A kiállítás megtekinthető - május 31-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Bardoli István
MTA Müv.Tört.Kut.Kzp.
B u d a p e s t
Uri utca 49.
lol4

III

Kunt Mihály

soproni építőmester
fiatalon elhalt.

Készítette az alábbi
emlékmű tervét. Az
emlékmű az első világháború
után készült el, felállítá-
sára 1937-ben került sor.

Fleimler Károly dr.:
Adatok a soproni
48-as emlékmű keletke-
zéséhez. Soproni Hírlap
1937. 280–287. számok.
A volt 48-as Honvéd Soproni
48. Gyalogezred hősi
halottainak emlékmű-
véről van szó.

Felbe írásra ad okot a cikk
címe!

A Wehrmann mint
honvéd szerepel.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kiss Ernő
festő

Óz d, állami gim-
názium

MKSz 1947

Kunt Ernő

rajztanár az ózdi
áll. gimnáziumban
festő
a képzőművészeti főiskolai Tanulk.
Figurális- és tájképeket
fest.

Szakáll Ernő
közlése
1948. okt. 27.

1945-46.-ban
a soproni leánygimnáziumban tanított.
Sopronban művelődött.
Modern impressionista
a francia hatásra.

A Kir. Magy. Egyetemi Nyomda
tek. Igazgatóságának
Budapest.

F. évi márc. hó 14-én kelt
4./Zs. jelű levelére értesítem
tek. Igazgatóságot, hogy a MOB
kiadványaiból kiszkelet példányo-
at (a jövőben) csak kivételes esetekben és
kor is csak elsőrangú szaklapok-
an való ismertetés céljából fog
Bizottság engedélyezni.
A Westdeutsche Tageszei-
tungnak küldött kiszkelet-
ami expediálási költsége a
Bizottság terhére elszámolható,
ezért azonban a Tek. Igazga-
tóságot, hogy az ismertetés egy
példányát irattárunk részére

KUNT Ernő (1920–) fes. tő

Zódi Imre: Kunt Ernőről. =
Borsodi Művelődés, IX. évf. 4. sz. 1984
44. p. & köl

tós Terem (Bartók
szintén elpusztult,
val és egyéb bútor-
közt hét éven át
zült Vikár-féle fo-
dalait. Szerencsére
erült jókor levin-
. A patkós szoba
yűjtemény: a Kis-
oba kincsei is meg-
n, csupán a bútor-
egyik szekrényben
könyvek s néhány
i tag editio prin-
-parti II. emeleti
a régi növénytári

mint száz találat
nagasságú romhal-
évig ezeknek el-
s volt legfőbb gon-
kel közösen ellen-
támosok munkáját,
együtt értékeket is
mlékbe" megtart-

A Roosevelt tér dunai sarkán állt régi központi-fűtési kazánok elavultak, ezért sürgősen újakat kellett rendelnünk, és persze a nagyobb méretekhez való alkalmas helyiségeket is. Ez a hatalmas vasbeton hordók közelében sikerült is, az ócska bútortörmelékekkel zsúfolt fülkék egybenyitásával. Itt ért aztán engem 1949 őszén életemnek egyik legnagyobb meglepetése, mintegy a gondnoki működésem jutalmául.

Egyik reggel fölrohant irodámba Horváth János, derék öreg kapusunk azzal a hírrel, hogy valami régi papírokat hordanak ki szemétre a napszámosok, a hátsó pincéből. Azonnal lementem, s a padlóköveken szétszórt papírcsomók tetején ismerős kézírásokra tapostam, Arany és kortársai alkotásaira. Az egyik épen maradt udvari helyiségbe, az épp Aranyék által ültetett gesztenyefa melletti altiszti, ún. Kuti-lakásba hozattam föl a részben már összepenészedett kézirat-tömeget, és négy nagy ládába öntettem. Sok évig tartott ezek szétválasztása, kézirattári szakokba osztása.

Az irodalmi értékűek tetejére volt öntve a pincebéli romkamrában a legrégibb akadémiai számadások, könyvelések anya-

3. kötetében
népdalt s néh
özvegye is elh
maga Arany
velük.

Kriza anyag
száz lapnyi kin
kámmal két k
gatni, mert h
tek a *Vadrózsá*
sai a későbbi
penésztől pusz
tok hosszas sz
tak csak olvash
1955-ben adt
Gyűjtemény"
én magyarázó
kitűnő mesetu
vel. Így sikerü
balladát, 66 né
dási, népszokás
28 népmesét,
közéjük válog
darabjait is, ho
első Kriza-gyű

„Nunc venio
kéziratok s eg
tárása, rendezé
lenül sok öröm
akadémiánk főt
fesszor engem
osztott be, els

ifj. KUNT Ernő

P. Labó Ernő

Bemutatjuk ifj. Kunt Ernő
rajzait

Élet és Irodalom, 1986. szept. 19. 12.

művelődéstörténeti model
módszertani érdeklődés ha
Ideje e tematikát felül
múltával, a jelenkori
módszertani irányzatok f
az új tematikában az edd
a magyar művészettörténet
kritikai és művészeti iro
sok és szövegkiadások.
Ugyancsak a tematik
pontja annak a feltétlen
csak a közgyüjtemények t
gyar, magyarországi müve
terséges különválasztása
- Az elméleti, módszerta
terdiszciplináris és ált
szerepe szempontjából i
kötelezettsége is, amel
rendszeres gyüjtésére és

c/ "A magyar művészet
tevékenység"
- E tevékenység az intéz
sége, tekintettel arra,
nyos Akadémia a művelődé

KUNVÁRI Lilla

Fedor Ágnes: Meghalt Kunvári Lilla.
= MN 1984. 191.m. aug.15. 7.p.

RTÓ LAP

.....

.....

..... Szakma:.....

Beosztás:.....

Cim:.....

Munkahely:.....

Forrás:.....

.....

MDK

Kunt Jenő

Barackfa a présháznál, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Kun.
1960. nov.

gyes képein nagyon olaszosan dol-
a jeles portretista, Ch. Amberger
lmi iskolát B. Strigel /1460/61 k.-
1478/79--1546/49/ képviselik. A ma-
t Németalföld felől jövő befolyások
.

M.D.K

Kunt Jenő grafikus

a megyei tanács kétezer forintos díját kapta szines fametszeteiért

Ózdi tanárból csak nemrég lett a miskolci művésztelep lakója

Megnyitották

xxxxxxx

Megnyílt Miskolcon az első országos grafikai biennál

Magyar Nemzet 196. október 24 4.l.

MDK

Kunt Ernő, Ózd

Kora tavasz, of.

Vidéken élő képzőmüv.kiáll. Ernst Muz. 1954.nov.

9. 1.

Kurt Ernő.

Az óradi kalló szovjet segítséggel való
újjáépítését festette meg. (emléktre)

Igazságszolgáltatás, Miskolc, 1952. Jan. 26.

Kunt Ernő M.D.K.

Müvei a kiállitáson

A müvészet és a munka

Müvészettörténész az északmagyarországi képzőművészek felszabadulási kiállitásáról

Nógrád 1965. febr. 9.

P.T.O.

"Kunt Ernő"

Grafikus sikert ért el a II. Lipcsei Ifjúsági Könyvművészeti Kiállításon

Padány Dénesné Ét. vilálgyén grafikája

Magyar Grafika 1965. Ján. 33 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Kunt Ernő

Emlékére.

A Kéményseprő 1965. jul. 27.
Kiegrafikálta a Dürer terembeli. Kuczka Péter.

Kunt Ernő

M.D.K.

Kiállitása a Fényes Adolf-teremben

Neves hazai és külföldi művészek alkotásait
mutatják be az idei kiállitásokon

Népszabadság 1965. febr. 7.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitásának hirdetése

Müvészet 1965 7.lap -

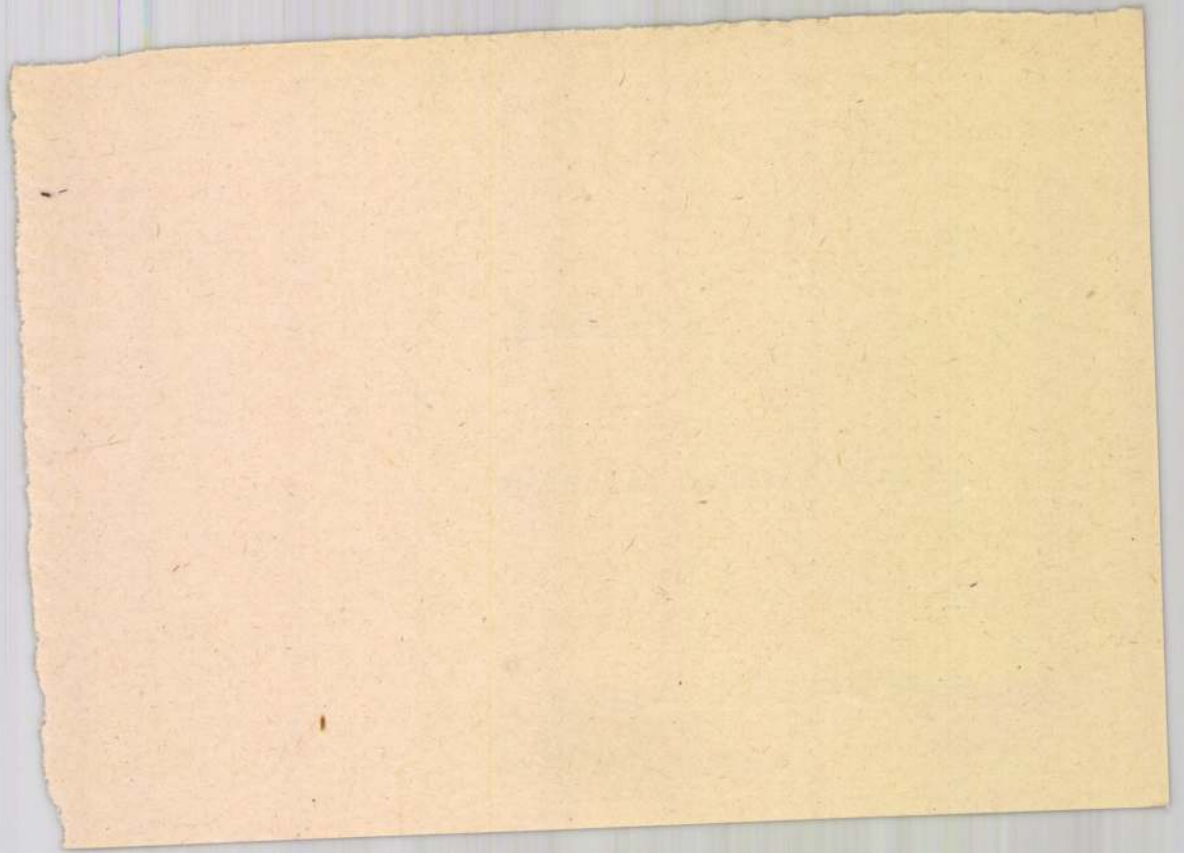

MDK.

Kunt Ernő

Házak és udvarok c. képének reprója

Müvészet 1965 7.lap -

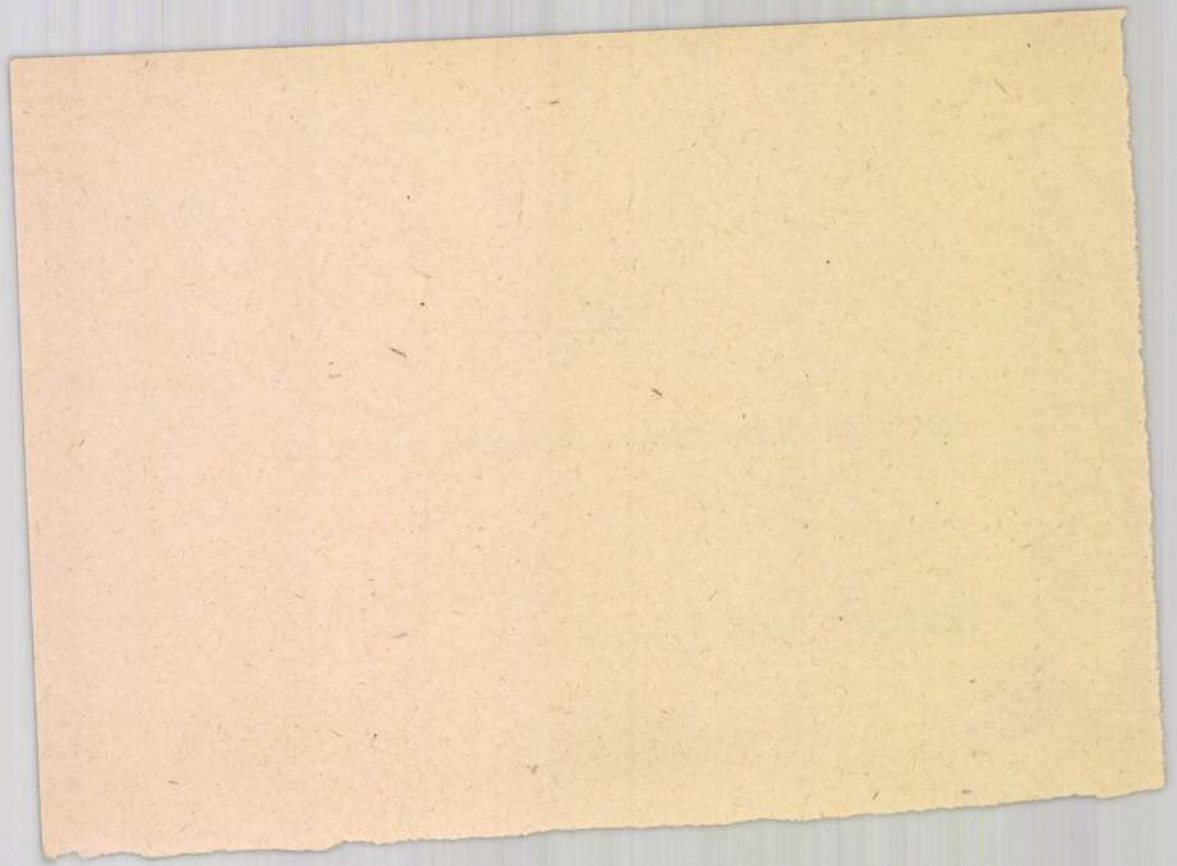

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Északmagyaŕország 1965 ápr.18.lap 4.

Kunst Erző Gyűjtemény

törzsanyagi művét:

„Emberek és tárgyak"
(fametszet)

Bodnár Éva:
„A Balaton a képzőművészetben"

Tatabánya, 1966-ból

MDK

Kunt Ernő

Szerepelt a kiállitáson.

"Csupasz fák"

K.J.: Megyei képzőművészeti kiállitás Sátoraljaujhelyen.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1962. szept. 7.

Kunt Ernő MIK

szerepelt a kiállitáson és a

dijgyüri dicséretében részesült.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

--: Megnyilt a VII. Miskolci Országos Képző-művészeti Kiállitás.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1962. nov. 13.

Mokk

Kunt Ernő

Sein Schaffen

Lakos Mária. A XX. Magy. Képzőm. Kiállításról

Jelenkor, 1962. 4. sz. 372. l.

H.D.K.

Szent Erzsébet
grafikus

Fametszeteit mutatták be a
kiállításon.

D. Fehér Zsuzsa: A Miskolci VII. Országos Kiállítás
Művészet, 1963. március – 34 lap

M.D.P

Szent Ernő
festő

Linómetszeteit mutatta be

Földes: Jegyzetek a X.-ről
Nők Lapja, 1962. május 12–8 lap

KUNT Ernő M.D.K.

Művei a Borsod megyei képzőművészek grafikai tárlatán a Czóbel István kiállítási teremben Miskolcon

Napló
Magyar Nemzet 1962. szeptember 23. 8.1.

MDK

Kunt Ernő

Szerepelt a kiállitáson.

Fametszetei.

Lehócz Mária : A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról.
JELENKOR 1962. 4. 541-543.l.

Kunt Ernő MDK

Szerepelt a kiállitáson.

--:Megyei Képzőművészeti Kiállitás
Sátoraljaujhelyen.

NAPJAINK 1962. szept. 1.

Kunt Ernő

MDK

Részt vett a kiállításon.

"Művésztelep"

I. I. : A IX. magyar képzőművészeti kiállítás.

KISALFÖLD. 1962. máj. 6.

Kunt Ernő MDK

Szerepelt a Kiállításon.

Két grafikája

Komáromi József: Néhány szó a sátoraljaujhelyi képzőművészeti kiállításról.

NAPJAINK 1962. okt. 1.

MDK

Kunt Ernő, Ozd, Borsod m.

Kora tavasz olaj

A vidéken élő képzőművészek kiállítása.
1954.nov.20 - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 9.1.

MDK

Kunt Ernő, Ózd, Borsod m.

Behavazott falu rézkarc

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 13.1.

MDK

Kunt Ernő festő

Modern szellemben dolgozó miskolci festőművész szerepel a Miskolci Gen. Képzőművészeti Kiállításon.

R.R.: Miskolci művészet 8.l.

NÉPSZABADSÁG 1962. dec. 15.

Hunt Erno
festő

M.D.K.

1963-ban nyerte el a Munkácsy Mihály díj II. fokozatát.

— : tr 1963. évi művészeti és irodalmi díjak
Élet és Irodalom, 1963. április 6 – 2 lap

Kunt Ernő festő M.D.K.

1963 évi Munkácsy Mihály díjjal kitüntetve

II.fokozat

Kiosztották az 1963.évi irodalmi és művészeti díjakat

Magyar Nemzet 1963. április 4. 2.l.

MDK

Kunt Ernő

Margithid

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

8 l.

MDK

Kunt Ernő

Iskolába menők, paszt.

Miskolci O.Képzőm.kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

17 l.

Kunt Ernő

MDK

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959 nov. 3.

Haydu Béla: Korai kép az V. miskolci országos ... 4l

N.C.H

Kurt Ernő
festő

M.D.K

Nemzetközi rendezett
kiállítást.

Művészeti életünk. — 40 lap.
Művészet, 1960. november.

MDK

Kunt Ernő, Ózd

Behavazott falu, rézk.

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954. nov. 13. 1.

MDK

Kunt Ernő

kiállit a Fényes Adolf teremben.

/főleg tájak, "ciklámenes akt", "Vásár után".

Esti Hirlap 34 szám 1958. febr 9. 2 old.

M.D.K.

Hunt Ernő-
grafikus

Szlovák falu" „Csendélet" című
" fametszetei

Lauer Sándor: Képzőművészetünk iskolája/vegyes anyaga
Élet és Irodalom, 1961. január 6. – 2 lap.

M.D.K.

KUNT Ernő festő

Részlet a kiállításon

Dulka Gyula: Polgárok emberek között
Új törekvések az Ernst Múzeum kiállításán
Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 4. 8. l.

Mint Erdő, grafikus

M 04

Az ódoli művész sűrű fametszetekkel
szerepel.

Péter Imre: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállítás

S. L

Nemzetőr, Bp. 1961. jan. 7.

MDK.

Kundt Ernő grafikus, KÉ

"Folyópart" / kréta/

Vidéken élő képzőművészek Kiállítása
Nemzeti Szalon, 1955. 10.1.

KUNT Ernő grafikus M.D .K.

Résztvett a kiállitáson

Dutka Mária: Képzőművészeti utkeresések a miskolci kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. november 18. 9.1.

M.D.K.

Ikvt Ernő
festő

A Munkácsy Mihály díj II. fokozatát
nyerte el 1963-ban.

– : Kiállítások
Művészet, 1963. május – 44 kép.

Kunt Ernő, Jerte

MDk

A Munkácsy Mihály-díj II. fokozatát kapta.

—: Kiosztották az idei művészeti díjakat

6. l.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1963. ápr. 4.

Kunt [illegible]r nő festő M.D.K.

Munkácsy Mihály díjjal kitüntetve

I[1]. fokozat

Kiosztották a művészeti díjakat.

Pest Megyei Hirlap 1963. április 4. 2.l.

Kunt Ernő, grafikus

M Dk

A jugoszláviai Ljubljanában június 9-én kezdődő nemzetközi grafikai biennálén három magyar művész: Kass János, Kunt Ernő és Ranki Károly szerepel.

— : Röviden

Cs. L

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. máj. 30.

Kunt Ernő festő

díjat nyert

a Miskolc Városi Tanács által Miskolc város
felszabadulása 30.évfordulójából rendezett
Téli tárlaton

Napjaink 1975 január

8.old.

Pünt Irma

festményei Irodalom.

Izraelita Magyarország 1973/12 4old.

Kunt Ervin

Lapja a 12. oldalon

Nappal 1973 ~~február~~ március

Kunt Ernst

Tanetyske az 1. oldalon

Neppalul 1973 februári

Kunt Ernő festő

a Borsod megyei Tanács

díjat kapta a Miskolci Téli Tárlaton

Képpusa 1972 december 19

2. old.

Ybl Ervin
grafikus

Egyszálúgó asszony" a Bányászok"
"kompozíciói belső feszültségről
vallanak.

Borbélyhidi - A VI. miskolci országos grafikai..
Művészet, 1972 június - 45 oldal.

Kunt Ernő [ ].

Szerepelni fog Caprivi a Tr. Neuerthöri
fametnő-
trieumiben.

—: Hallottuk 2.

EST/ HIRLAP, B[illegible]1972. ápr. 10.

Kunt Ernő, szobrász

Vasbeton-kompozícióját a miskolci hőerőmű kombinát bejáratánál állítják fel.

— 10 Vasbetonszobor

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 28.

Kiss Ernő

A tárlaton bemutatott művei:

„Őz" színes papír kivágás, 215 x 294 mm.

Kovács Béla: Miskolci Téli Tárlat '70.

Miskolc, 1970.

„Lipót Ernő"

A Szépalkotás bemutatásra kerülő művei:

„Szentendrei táj," olaj, 110 x 150 cm.

„Kövek a folyóparton," olaj, 100 x 140 cm. (reprodukció)

Kovács Béla: Miskolci festő festőlat '70.

Miskolc, 1970

KUNT ERNŐ, festő

1955. júl. 9-én nyilt meg Miskolcon az első vidéki orsz képzőmüv. kiállitás a Herman Ottó Múz-ban a bpesti Műcsarnok rendezésében. Ezen Kunt, borsodi festő is szerepelt müveivel. 59.old

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. MISKOLC

Kunt Ernő"

Bemutatott művei: „Bonyodalom", II., színes fametszet, 117 x 73,5; „Bonyodalom", színes fametszet 57 x 74,5 cm; „Egy elöregedő asszony sirató énekére", színes fametszet, 85 x 124.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Kupt Ernő

„Sokymok," vászon festmény, 124.5 x 65 cm.;

„Egy vasgyár homlokzatára," vászon festmény, 54.5 x 104.5 cm.

Katona László: VI. Miskolci Országos Grafikai Biennálé, Miskolc, 1974.

Kunt Ernő

Bemutatott művei:

138.sz. A mályinkai szekrény szines fametszet 70.5 x 49 cm

139.sz. Árnyjáték szines fametszet 75,5 x 77 cm

140.sz. Tavasszal cracusok között szines fametszet 76 x 95 cm

141.sz. Kecskepásztor szines fametszet 76.55 x 99

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1969

Kunt Ernő

dinamikusan-artisztikusan alkotja kompozicióit témáját meghatározó markáns vonásokkal huzza meg.

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennalé, Miskolc, 1969

Kurt Grisó

Fametszet eljárással dolgozik

Frank James: Mi az a vérkor[2].

Élet és Irodalom, 1942. febr. 5.

Kunt Ernő

a miskolci grafikai biennálén
munkái részesültek.

Chikán Bálint: VI. miskolci országos
grafikai biennálé.

Népszava, Eger, 1971. dec. 19.

Kunt Ernő

Egy vasgyár homlokzatára
fametszet 54 x 104

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71.

Kunt Ernő

1. Egy csúnyán asszony tisztító éjszakára — vászon, olaj 88 x 124

2. Solymár — — — — 124 x 65

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71.

MDK

Kunt Ernő

Mihályfi E.: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőmüv. Kiállitáson. Népszabadság 1962. máj. 22.

MDK

Kunt Ernö, festö

Iskolába menök. Pasztell

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1953.jan.-febr. Kat.11.l.

MDK

Kunt Ernö, festö

Fehér tetök. Olf.

Föv.Kpt. -MKSzSz.-III.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6.Kat.13.1.

MDK

Kunt Ernö, festö-graf.

Behavazott falu. Rézkarc.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 22.l.

Kunsolt Ernő, grafikus

MDK

Díjjal jutalmazták.

—: Megnyitották Miskolcon az I. országos grafikai biennálét 14. (

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. okt. 24.

M.D.Y

Hunt Ernő
grafikus

Linómetszeteivel szerepel
a kiállításon.

Földes: Jegyzetek a Kékcsedekről
Nők Lapja, 1962. május 12—8 lap

Kunt Ernő, grafikus

17 Dk

Értékes művel szerepel.

Mihályfi Ernő: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőművészeti Kiállításon

8. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 22.

Kunt Ernő ózdi festő MDK

Az Ozdi Kohászati Üzemek
5000 forintos díját nyerte
/ megosztva Tamási E.vinnel/
grafikai alkotásáért.

--: Megnyilt a Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás.
ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1957. okt. 29.

Hunt Ernő
Grafikus

H.D.K

Fametszeteivel szerepel
a kiállításon.

Kontha Sándor: A IX. kiállítás grafikai anyagáról.
Művészet, 1962. május — 20 l.

Kunt Ernő

MDK

grafikai müvei

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról. III.
ÉSZAKMAGYARORSZÁG.1957. nov. 16.

Ybert Ernő

grafikus

„Művésztelep" c. műve.

"

M.D.K.

Kaiser Sándor: Képzőművészeti Krónika
Élet és Irodalom, 1961. nov. 18 – 10 f.

Kùnd Ernő
festőművész

MDK

Április 4-én kitüntetett művész
III. fokozat

Esti Hirlap 79 sz. 1959. ápr. 4 5 old.

Hunt Ernő
grafikus

M.D.K

„Rügyerőpók" „Művésztelep"
c. munkái

Hoeggh Áhos: Első miskolci országos grafikus biennale
Művészet 1962 Februar – 28 l.

M. P. K

KUNT Ernő

Alkotásai a lugánói nemzetközi grafikai kiállitáson.
/VII; káll. 6

Napló
Magyar Nemzet 1962. január 5.4.1.

Kunt Ernő, grafikus MTI

Csupasz fák, Vadgesztenyefák, Rügyező fák című színes linókkal és Dombos táj három borókával c. linóvágásával szerepel a luganói kiállításon.

– : Magyar Képzőművészek alkotásai a luganói VII. nemzetközi grafikai kiállításon 9. l.

Nézőmalom, hn. 1962. jan. 5.

Kunt Ernő MDK

"Konyhai csendélet" Repr. 41. o.
"Tokaji utca "
"Őszi csendélet"
"Piros almák"
"Szemlélődő"
"Kohászok"
"Akt ciklámennel"
"Önarckép"

K. É.: Kunt Ernő
Müterem 1958 I. évf. 4. sz. 41 o.

MDK

Kunt Ernő

Hóolvadás Sárospatakon, festm.

Miskolci festőművészek kiáll. Műv.Közp. 1952. okt.

MDK

Kunt Ernő

Bolgár K: Borsodmegyei Képzm. kiáll. SzM. 1933.
303 l.

Kunt Ernő

festő

n. gy: Orm. kir. vőm. kiáll. tiszthelyettes

Nevezzen 1915 jul. 27, 83 évk. 1915 n.

41.

MDK

Kunt Ernő

Iskolába menők, paszt.

Miskolci kiáll.I. Herman Ottó Muz. 1955.

17. 1.

MDK

Kunt Ernő

Résztvett a magyar művészeti kiállitáson Berlinben/ Die 9. Republikaustellung Ungarns/.

"Künstlerkolonie" /Művésztelep/

kht. Weiter geistiger Radius

Der Morgen d. 11. Sept. 1962.

Kunt Lajos

a Miskolci Galéria „Rajzok" c. kiállításán grafikái szerepelnek.

Barta László: Tűnek – kiállítások.

Déli Hírlap, 1971. május 26.

„Kunt Lenő"

a VI. miskolci országos grafikai biennálén

három fametszetei szerepelnek.

Papp Lajos: Szerdagárág, gardagodás nélkül?

Északmagyarország, 1971. dec. 12.

Kunt Ernő

A miskolci grafikai biennálén három alkotásával szerepelnek „Furcsaságok" – „Kalandozások" c. lapok (rézkarc).
„Bányászok" (rézkarc)

Kontha Sándor: A tizenegy miskolci grafikai Biennálén.

Társadalmi Szemle, 1942. márc. 103. old.

KUNT ERNŐ, szobrász

Miskolc új és helyreállitott létesitményei 1945-1970.
1.-Szobrok, kutak, emléktáblák.
40. Kun Béla úti iskola scrafitto.-I.ker. Kun Béla utca.
Kunt Ernő müve. 201.old. 4.jegyz.

ifj. HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 185.old

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

Kunt Ernő
grafikus

A Carpi városban rendezett háromévenkénti
fametszettriennalen részt vett.

.-.- Magyar művészek kiállitásai külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 46.oldal

Kurt Ernő
grafikus

Magyarországot a Carpi Faeetszet
Triennaleu a többi művészek között
Kurt Ernő is képviselte

Sinkovits Péter: Carpi Fametszet Triennalé.
MŰVÉSZET, 1973.február - 39.oldal

Kunt Ernő festő

Ricse műv. házában rendezték meg kiállítását.

Kiállítási kalendárium

Szocialista illúvészetét, 1942. jún. 5.

Kunt Ernő

A borsodi vállalatok díjait Kis Nagy András szobrászművész, Gerzson Pál, Kunt Ernő festőművészek, Nagy Gy. Margit textil és Bálványos Huba grafikusművészek kapták.

Magyar Hirlap 1974 332/6

KUNT ERNŐ, festő

1963 januárjában miskolci múzeum bemutatta a két legnagyobb termében és a folyosókon a képtár legszebb darabjait./35 festmény,31 grafika/.-A magyar festészet reprezentánsai mellett bemutatták a miskolci művészek jelentősebb alkotásait is.-Így Kunt Ernő műveit is.
52.old

ZSADÁNYI GUIDÓ: A miskolci múzeum képtára 49.old

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1965.
V.szám, Miskolc, 1966.

KUNT ERNŐ, grafikus

1963 januarjaban a miskolci muzeum két legnagyobb ter mében és a folyosókon bemutattak a képtar legszebb darabjaitól alló anyagat/35 festmény. 31 grafika/Kunt Ernő 4 grafikajat a/ Miskolc Varos Tanacsa bocsatotta a muzeum ~~a~~ szamara. 52.old

ZSADÁNYI GUIDÓ: A miskolci múzeum képtára 49.old

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1966. 7.szám, Miskolc, 1966.

Kunt Ernő

lejta a 9. oldalon

„Építő"

Nagyvárad 1969 február

Kunt Ernő

„Az öreg bakáč" c. rajza

a 11. oldalon

Napjaink 1969 május

Kunt Ernő

Tavelas, vines fam., 74×54cm
Pincében, —"— , 70×60cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Kurt Ernő grafikus

Megnyílt Keszthelyen a VII. Balatoni
Nyári Tárlat, melyen szeptember végéig.

Tasnádi Attila: Balatoni tárlat
Keszthelyen.

Népszava, 1974. júl. 21.

Kunt Ernő

Virágzó mandulafák és borospincék, tus

XV. kerületi Nyári Tárlat

Hírt ad Irnó
fővárosi tőlük mint ötven településen
működő ifjúsági klubjairól.

Hírállítások Borsodban.

Magyar Ifjúság 1972/314 6 old.

Szinte Ferenc
festőművésznek és Virágh Tamás szobrász-
művésznek kapták a Borsod megyei Ta-
nácsi díjat, a miskolci galériájukban ren-
dezett közös kiállításon.

Megnyílt a miskolci közös kiállítás.

Magyar Hírlap 1972/335 6 old.

Kunst Brno 4

Kövesi Adria-pert

repr.

Iskolai Teli Tá-lat 1970

Kunt Ernő

Ötz Akvarellpapír kivágás

215x294

Miskolci Téli Tárlat 1970

Kunt Ernő

1. Kesthelyi táj olaj 110×150
2. Kövek Adria-part " 100×140

Miskolci Téli Tárlat 1970

Kunt Ernő 1.

1920-ban született Sopronban. A Képzőművészeti Főiskolán 1943-ban szerzett rajztanári oklevelet. 1941 óta állit ki. Önálló kiállitása volt: 1958. 1965. Fényes Adolf terem. 1962. ben Luganóban.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 102.

Kunt Ernő

1963-ban a Ljubljanai és a Sao Paulo-i Biebbálén szerepetek művei. 1968-ban a Nemzeti Galéria grafikai kiállitásán vett részt. 1959. Munkácsy dij III 1963-ban a II. fokozatát kapja.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Reprodukciók:

101.sz. Bogár Imrét megéneklik, 1967,
szines fametszet, 1180 x 940 mm.

102.sz. Lángokból menekülő Pegazus, 1967. szines fametszet, 715 x 505 mm.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

104

Kunvári Lilla

1897. julius 26. Budapest. A Képzőművészeti Főiskola után a párizsi az Academie Julien-t látogatta. 1925. óta kiállitó müvész. Szerepelt a KUT majd az országos tárlatokon , gyüjteményes kiállitása volt 1962.ben Budapesten.

Romváry Ferenc : II. Országos kisplasztikai bienálé, Pécs, 1969.

Romvárý Ferenc : II. Orszégos kisplasztikai bien-

nálé, Pécs, 1969.

Kunt Ernő

grafikai tevékenysége szines fametszetei és linoleummetszetei révén vált ismertté; grafikái figurativak.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 18 l.

Kunt Ernő
grafikus

Leány virággal" (Részlet)
(Repró)

Dusza Éva: Miskolc grafikusai
Művészet, 1973. december – 12 oldal.

Kurt Ernő
grafikus

Az 1973-as Miskolci Biennálén
nem vett részt.

Gyarmathy Béla: Rajzok - Rajzok.
Művészet, 1973.december - 11.oldal

Kiss Ernő festő

Méltatás

Losonci Miklós: Miskolci festők

Művészet, 1973. december - 24 oldal.

Kmit Ernő

festő

Pipacsos spanyol táj"

" (repr.)

Losonci Miklós: Miskolc festői

Művészet, 1973. december - 24 oldal.

Dienes Éva
grafikus

"Szamarian" (linómetszet)
" (rézkarc)

Dienes Éva: Miskolc grafikusai.
Művészet, 1973. december - 12 oldal.

Kunt Ernő
festő

Kunt Ernőéknél a Szunyei Merse Pál
művészkolónia egyik műtermes
lakásában laknak.

Pap Lajos: Szobrok, gobelinek a 13' év
Művészet, 1973. december - 26 oldal.

Kiss Ernő
festő

Művei láthatók a Miskolci
Képtárban.

Végvári Lajos: A Miskolci Képtár.
Művészet, 1973. december - 28 oldal.

Kunt (!)

Neve emlitve.

S. Nagy Katalin: Művészetszociológiai vizsgálat 21 lakásban; Ifjúsági Szemle, 1973/5. 32. 5. l.

Pünt Jenő
Reizl Vera és barátai.

Lovics Sándor: A szegedi nyári tárlat.

Magyar Hírlap 1972/219 6 old.

Kurt Ernő
festő

A Miskolci Galériaban rendezte
a művész „Tűző napon" című
kiállítását.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1975. márc. - 49 oldal

Szent Erzsébet

Irgalmasrend

Vöröskereszt (Marseille)

Írások-Munkaanyagok 1973/30/1 4 old.

Ybl Ernő
Munkácsy-díjas grafikus és festőművész 1945-1960-ig élt Ózdon. A felszabadulás után Sapronból jött a borsodi kohász városba, ahol hivatását pedig az iskolában a gimnazista ózdi fiatalokat rajzra, művészetükre, ábrázoló geometriára. Egykori tanítványai ma is legtávolabbról visszalátogatnak ide, hogy egy magas, kezelő állást. Ugyanakkor ez a másfél évtized a művésszé érés időszaka volt.
Benedek Miklós: Ybl Ernő képei Ózdon

Szabad Magyarország 1973/255 4old.

Párizsi levél

A művésznő mint ismeretes 1960 őszén óriási lelkesedéssel és alkotói vággyal érkezett Párizsba, a világ művészeti központjába, hogy megállító kiállítási anyaggal térjen vissza abba a városba, ahol magyar kedves emlékű piéket hőlőtt. A kiállítás katalógusának bevezetőjében egyhangú önvallomás olvasható Párizsi Erzsébetről.

Benedek Miklós: Párizsi Erzsébet képei Budán.

Szabad Magyarország 1973/255 4old

Ybrint Imre

Erről beszélgettünk miskolci műterme-
ben a kiállítás előkészítése közben. Sok év
után ismét visszatértem arra a vidékre, ahol fel-
nőttem, ahol festő lettem. A felszabadulás
után új életre támadt városok, szobák kö-
zött a gimnázium megszerzésével telt el
az első időszakom. Azóta persze sok is
nagyon megváltozott. És ismerőseim na-
gyon megöregedtek is.

Benedek Miklós: Ybrint Imre képei közben

Miskolc - Magyarország 1973/255 4old

Magyon szemléletesnek és a változás, hogy az ázdi időszakomban készített képeimet tekintjük. Ezekből jó néhány látható a hárshon. Akkor azóta olyan festészethez jutottam, amely nem közelíti a hangyias valósághoz, mint ahogy az átélt valóság visszfénye. Ázdi időszakom kezdetén a hajban éltem, mint az élővilág pillanatában formát kodika hemzsegő folyékony anyagnak a hátamig érő szürke hullámverés, vagy mint a hátamig érő szürke a spanyol haj pipaszkátrányja.

Tornyai Miklós: Pünt Ernő képei Ázdon.

Szabad Magyarország 1973/255 4old.

Ybl Ernő

Mikszáth válogatásai az ózdi kirakatra műkedvelőkkel szavaltatást rögtönzött, szerettem, ha a bemondott anyag a kálló-gabit is prózai sorban tette. Nagyon sok kedves régi barátommal együtteni találkozásunkra is sort kerítettünk már Ózdon szerda a kiállítással. Impozáns, megragadó Ybl Ernő gyűjteményes anyaga. Legszebbnek - mérhetnivel fogva is - az Ősz pimi kisérleti műtárgya.

Benedek Miklós: Ybl Ernő képei Ózdon.

Szabad Magyarország 1973/255 4 old.

Pünt Irmi

Csaknem 2 négyzetméter nagyságú papír-ragasztás nagyméretű színfalhöz készült, ősi dióbecedét ábrázol. Ez a munkája szerepelt a korábbi miskolci gyűjteményes tárlatain is. Ugyancsak nagyméretű festménye az 1964-ből való; az akkoriban született fiát afrikai népi együttes rendezőszereplése ihlette. A leszerelésekor említett találkozásakat valóban jól érzékeltetik a régebbi, ázsiai jelenetű munkák.

Benedek Miklós: Pünt Irmi képei Bázelben.

Szlovák-Magyarország 1973/255 4old.

Rimé Imre

A két Hámyparbé, a Tanyai ősz, amely a magyar Kedves Tanyás Hangyát ábrázolja, az Ózdi dombvidék, a Hámvérei rét, egy ózdi gimnazista portréja, a Szülőföld című grafikai munkák, az 1957-es Borostás önarckép, a Paduai vasúti híd, az akkor még piros Kalúzi telepképek, Bolyaki látképe, egy hollónak a fokáról, néhány ólmot a kapcsolt szívekről, de minden hajszálat ábrázoló kép - a Sárospataki alkotóhoz, a Szemjéi telep nyári reggele, a Herényi havi riasztók.-

Benedek Miklós: Rimé Imre képei Ózdon.

Szlovák-Magyarország 1973/255 4old.

Mint Arnó

A fametsző borzak kerdeléből az ősdi halyak porozaka, vagy a sapront idéző Gálika mind-mind egy korábbi kísérletező korszakot idéz. Utólérau, azokat, amikor a művész még elsősorban a tájban élt. Azóta megtelt lutyát, vagyis minkaisaigait ismerve, érdekes látni ezt az ősdi borzakat idéző gyüjteményt, amely magyau munkaiusau jelzi a pálya ívének kerdését.

Benedek Miklós: Mint Arnó képei Orsdon.

Borzak. Magyarország 1973/255 4old.

Párizsi levél

A gyűjteményes tárlatok mellett természetesen jelen van a művészi munkásságuknak fel-mutatása, az a korszak, amikor nem a hagyomány valóságához kötődtek, hanem az itteni valóságot közvetítették. Különböző hazai és külföldi útjaik idején itt látható képei Adria part, a Madridi falak, a különböző délfranciai tájak, a marseille-i Regatta klub a délfranciai hajóhonok, a Lovas spanyol lépcsőn, a Marcelon gyermekek, vagy a Vezetők, a különböző dél-francia portrék, és néhány hazai tájkép a Balaton vidékéről.

Tasnádi Miklós: Párizsi levél Párizsban.

Irodalmi Magyarország 1973/255 4 old.

Mint Irmö 10
Rózsa a munkák, akárcsak mint a korábbi évek-
ben való szuddélések, vagy a Gerakenyefák alatt,
vízi, nagy méretü fámelszet, vagy egy papirvirág,
mái egy másfajta Mint Irmót ideérnek. A maga
meditatív lényén átszürt valóság tükröződik a
nagyméretü patinpolotokban, lendületes vonalakban,
rúpa lényegrehívés, az apróléptes részletek elha-
nyagolása, a valóság leglényegesebb vonásainak
kiemelése
Gellérfalvi Miklós: Mint Irmö képei Ózdon
Szabad Magyarország 1973/255 Vasárnap.

Szűnt Ernő

A maga leányán átszűrt megforgalmazása jellemzik szeket a munkáikat, illetve azt a művészt, akit magyarországon kevesebb alkotóként ismerünk. Bár Szűnt Ernő magyon szeret és igen gyakran művelni a fametszést, ezzel a sorozatos alig találkozunk visszont egy másik szerelme a nagy felen van. A nagyra költődik az örömhöz, a látványhoz, a tárgyi valósághoz.

Benedek Miklós: Szűnt Ernő képei Óradon.

Szolnok-Magyarország 1973/255 4 old

Szent Imre

Ennek tegyében számtalan kápolna temet megőrző nagyméretű kősnagyai, részben ha zai hajak, részben kúnföldi utak emlékei nek keresény, fekete pronalakban fogalma zott kövületei. Három ilyen nagyral Dam Gogh emlékezetes áldor, felkeresne és ugra megjelenítve azokat a helyeket, ahol a halhatatlan mester élt és alkotott.

Szeredek Miklós: Szent Imre képei Dadon

Szlovák-Magyarország 1973/255 4old.

Print Irma
Susnyara

Balatoni madárvégák.

Rózsák-Magyarország 1973/255 4 old.

Mint ismert
festőművész gyűjteményes kiállításait
Budán, a Liszt Ferenc Művelődési Központ-
ban október 30-án nyitják meg.

Izraela-Magyarország 1973/251 5old

Párizs
műhelye

Arrik idején.

A VII. grafikai biennálé anyagából.

Írták: Magyarország 1973/290 4 old.

Kunt Ernő

A Nap idején rep.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Kunt Ervin

1. Trisztán és Izolda sírja fam. 45×126

2. Álmok ideje — " — 62×100

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Mint Irnö

Nyövöre 11 borsodi művész-közösség
Mint Irnö – több mint 50 település-
lesen művészeti be új alkotásait

11 művész alkotásai

Részek-Magyarország 1972/270 Pold

Print Rudi

fametszete

Szarvas-Magyarország 1972/303 9old

Mint Irni
fametzele
Jonsodi bethlehemes játék

Izraels-Magyarország 1972/303 4 old.

Szűnt Jenő
festőművész és Vigh Tamás szobrászművész
megosztva kapta meg a Borsod-Abaúj-
Zemplén megye Társaságainak díjait a
Miskolci Galériában rendezett téli tár-
laton.

Is a megnyílt a miskolci téli tárlat.

Észak-Magyarország 1972/286 4 old.

Münt Imre festőművész
alkotásait halálának, díjra érdemesnek
a Miskolci Galériában rendezett téli
tárlaton.

Csúcsos Annamária. Miskolci téli tárlat

Észak-Magyarország 1972/291 4old.

Mint Arnó

nagza

Tengeren

Kozak-Magyarország 1973/88 4 old.

Pünt Irmö

munkája

Pikóbölben

Kolozsvár - Monográfia 1973/77 4old.

Kurt Fouè

a „Hegyjáróik minkely" c.
zenéje az 5. oldalon

Nagyvárad 1973 április

Kurt Erwin festő

a Miskolci Galériában holnap nyílik a második téli tárlat, melyen művei szerepelnek Kopnak. – A Forrás megyéjének díját kapta a művész.

Esti Krónika.
1972. XII. 2. 19.00 | 6 | V.

Kunt Ernő

Másodízben rendezték meg Carpi-ban a Kunsthalli Társulat triennálét, melyen művével részt vett.

Sinkovits Péter: Carpi Társulat Triennálé
Művészet, Budapest, 1943. 2. 39. old.

Pénzt írni

rajza.

Faluszi Láj

Szlovák - Magyarországi 1973/241 6 old.

Kunt Gerlo"

Solymár
Kréta fametszet, 124,5 x
65 cm

Vadászati Világkiállítás 1971
Budapest

Kurt Orno

Gumelőhálós halász, tűnés
fametszet, 62 × 114 cm

Detőhálós halász, tűnés
fametszet, 62 × 114 cm

Vadászati Világkiállítás 1971

Műcsarnok

Kurt Ernst

„Granada" c. regény a 7.

5. oldalon

Veszprém 1972 július

Kunt Ernő

„Halványcsókkal" c. regény a

6. oldalon

Nappánál 1972 augusztus

Kurt Ennó

„Pálmafa" c. tanta az 5. oldalon

Napjaink 1972 május

Kunt Ernő

„L'Estaque I. (V.)" c rajza

a 7. oldalon

Napjaink 1972 május

Kurt Enno

Rajta a L'estaque VII. (XI)
a 3. oldalon

Nappanak 1972 május

Kunt Ervin

„Lány virággal" c. zsoltár

az 1. oldalon

Nagyajtai 1972 május

Kmut Erné

„L'estaque" c. rajza

a J. oldalon

Nagyánd 1972 május

Kuut Ernő

„Permi utobor" c. lapja
a 17. oldalon

Nagyajtai 1971 május

Kunt Ernő

„Pirnovo" c. lapja a

4. oldalon

Napjaink 1972 május

Ujvári Ferenc

1967 tavaszától a „Tokaji nyár" rendezvénysorozat keretében kiállításait láthatják.

Bánszki Pál: Művészeti élet Tokajban

Népművelés 1969/2 32 old.

Kunt Ernő

Jeneturetsorozata szerepelt
a 6. műtárlat országos grafikai biennálén

Magyar Nemzet 1971 december 12.
11. old.

Kunt Ernő

Tétényes Munkácsy-díjas festő és grafikus

kiállítása május 1-én nyílik

a soproni Helytörténeti Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 április 29

6. old

Kunt Ernő

Kollyinkai rekrédny; Kecske-
pásztor c. fametszete (emlí)
tésrepel az alábbi fordulatok

Borbély László: Az V. miskolci
grafikai biennálé

Nagyvilág 1970 I. f. 40 old.

Kunt Ernő grafikus

Díjat kapott az V. miskolci országos grafikai biennálén

Fotóalkotó. Művészeti ST 1970 I.

Kunt Ernő

Beszterce ar V. oszt. gyak. főgimnázium

Papp Lajos: Emlékezés Vörösmartyra
Emlékbeszéd, Kiadó, 1964, 16 l.
6 l.

Kunt Ernő

1. Bányász II — fametszet 117 x 73

2. Bányászok — — 4 — 51 x 74

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71.

Kant Ernő

Lugano p. hr. 72 x 98 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

Kunt Ernő

1. Falusi színlet o.v. 110×115 cm

2. Keskenyárbocos p. lino 80×100 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci Képtár, 1971.

Kunt Ernő

1. Műténtelep p. színes linó 50×63 cm
2. Cirkusz p. színk. 39×50 cm

Városi gyűjteményi kiállítás, Miskolci Galéria, 1971.

Kunt Ernő festő- és grafikusművész.

a Kölcsey Mikrácsy-díjas művésznek
Rácsén rendezik meg tárlatát.

B. J.: Temperáni tavasz

Északmagyarország, Miskolc, 1942. márc. 22.

Kunt Ernő

Zaftai üzenetek

a május havi ráadásban

Marsall 1974 május

Kunt Ernő

Vegya „Az avas alatt"

a 6. oldalon

Napsárul 1973 december

Kunt Ernő

„Rudabánya" c. lapja
az 5. oldalon

Nappalul 1973 november

Kunt Ernő

„Stoll keppek" (Balaton-sorozat)

c. cikk a 7. oldalon

Napsaint 1973 augusztus

Kunt Ernő

Szerepel a nemzetközi fametszési
Triennálén Carpi-ban (Olaszország)

N.N.: Carpi - Róma

Nógrád 1969 XII. 24

Kant Ervin

Szerepel az alábbi folyóiratban

Hódi Bojár: Fünfte graphische Biennale in Miskolc

Budapester Rundschau 1970 I. 9

Kunt Ernő

Zirczi Péter: Miskolci műemlékben. Kunt Ernőről. – Napjaink, 1986. febr. 1.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

257. l.

Kunt Ernő, grafikus

MDK

szerepel Kent helyett.

Tamási István: V. Balatoni Nyári Tárlat 7.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 15.

Kunt Ernő

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Élet 1965. 4.

Kocogh áros arra.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási hir

Északmagyarország 1966 dec.17.

Kunt Ernő MDK

Iskolába menők, paszell

Műcsarnok 1953 IV.Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kunt Ernő

Buddha szobor, kőr.

Emberek I. fam.

" II. "

II.Miskolci orsz. grafikai biennale, Herman

O.Muz. 1963.

Kunt Ernő

MDK

Behavazott falu, rézkarc

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási hir

Köznevelés 1 67 jan.27.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

Kiindt Erna

A borsodi művészeknek az árvizkárosultak megsegitésére rendezett tárlatán 1956 ápr-ban részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

Kunt Ernő

Ózdi.

A III. sz. ózdi kohó építése és iskolába menők c. /pasztell/ képei és grafikai munkái az 1953-as megyei kiállításon szerepeltek.

Észak magyarország 1953. okt. 29.
Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek harmadik megyei kiállítása

MDK

Kunt Ernő

Notre Dame-i árnyak, szin.fam.

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Színház 1965.

Kunt Ernő

Emberek és indulatok c. festménye
(ovv.)
készítésével a Fővárosi Balaton-Nyári
Tárlaton Keszthelyen

Jelentés 1966 VIII.v. 741old.

Kunst Ernő

Emlékére

Dr. Tóth Ernőné: Egy nap Caputban
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. máj. 26.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1967 jan.1-jo.

MDK

Kunt Ernő

Cirkusz, rk., repr.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.48.

MDK

Kunt Ernő

Félelem II., fam.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

1938. dec.-ben Horthy d

II. világháboru idején

politikai csoporthoz ta

Kürt Ernő

grafikus

M.D.K

Emlékerés egy tulipán-
csokorra.

Élet és Irodalom, 1965. jun. 19 - 1 lap

M.D.K

Kurt Erwin-

Szitó

A Fényes Adolf-terembeli tartott kiállítást.

Frankfurter: Kurt Erwin

Élet és Irodalom, 1965. május 22-Glop

MDK

Kunt Ernő

Vadgesztenyefák, fametszet

Udvarok, fametszet

Hortenzia, rézk.

IX.Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs.1962. 22.l.

MDK

Kunt Ernő

Giljak ballada: Gargen a giljak vadász, sz. fametszet

Müvésztelep, fametszet

IX. Magyar Képzőm. Kiáll.kat. Műcs. 1962. 22.l.

MDK

Kunt Ernő

Csónakok a hámori tavon, repr.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O.Muz.

MDK

Kunt Ernő

Csónakok a Hámori tavon, szitanyomat

Tapolcán, sz.fam.

Vágányfektetés, sz.fam.

Virágárusok, linó-hasitás

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O. Muz.

Kunt Ernő, grafikus MTI

A művészetet absztrahálja.

Róna Gyula: Borsod Képzőművészeti Kiállítás
Miskolcon 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. jan. 21.

Kunt Ernő MDK

Udvarok, fametszet

Hortenzia, rézkarc

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kunt Ernő

Africana, repr.

Balatoni nyári tárlat 1964

Keszthely, Tihany, Veszprém

MIK

Kunt Ernő

A Bükkben, temp.

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK

Kunt Ernő

Africana, szin. fam.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Kunt Ernő

Africana, repr.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Kunt Ernő

Africana, szin. fam.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK.

Kunt Ernő

Grafikáiról

Somogymegyei Néplap 1967 juni.11.

Kunt Ernő

szerepelt az I. debreceni nyári tárlaton.

Hajdú-Bihar megyei N. ú. 1967. aug. 12.

Kunt Ernő MDK

Giljak ballada: Gargen a giljak vadász, szines fametszet

Müvésztelep, fametszet

Vadgesztenyefák, fametszet

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kunt Ernő MDK

Emlékezés egy tulipáncsokorra, linóleummetszet

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Népszaba ság 1967 jan.21.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási hir

Uj szó 1967 jan.17.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritkla

Kisalföld 1967 jan.lo.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 jan.lo.

KUNT Ernő

kiáll. Miskolci Galéria, 1984

ism. D. SZABÓ Ede: A valóság és az emlékezet tájain. = Napjaink, 24, 1985, 1. 39.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Napjaink 1966 szept.1.

.

MDK

Kunt Ernő

Virág, sz.fam.

Fiu, "

Udvarok, fam.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Virgo, sc.fam.

Film, "

Udvarok, Tan.

MDK

Kunt Ernő

Müvésztelep, sz.fam.

Rügyező fák, " "

Vadgesztenyefák," "

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Kunt Bruc

Nüvészetelep, sz.tan.

Nőgyógy tők, " "

Vadgesztenyefák, " "

MDK

Kunt Ernő

Művészetelep, repr.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

MDK

Kunt Ernő

Havas utca, paszt.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

M.D.Y

Ybl Ervin
grafikus

Részt vett a tárlaton.

Tasnádi Attila: Az észak-magyarországi képzőművészek..
Művészet, 1967. januári - 48 lap.

MDK

Kunt Ernó

Csónakok a Hámori tavon c. művének repr.

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov. Kat.

MDK

Kunt Ernó

grafika:
Csónakok a Hamori tavon szitanyomat 92x62
Tapolcán szines fametszet 63.5x88.5

Hetedik Miskolci Orszagos Képzőmüvészeti
Kiall.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov. Kat.

MDK

Kunt Ernő

grafika:

Vágányfektetés /Diósgyőr/	szines fametszet	63.5x88.5
Virágárusok /Búza tér/	linó-hasitás	50x70

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov. Kat.

MDK

Kunt Ernő

Hortenzia, rk.

Sajópart, "

Domboldal, rk.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Munkácsy Mihály [grafikus] MTA

5000 ft-os díjat nyert.

– : Megnyílt Miskolcon az országos képző-
művészeti kiállítás 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. jan. 10.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

Kunt Ernő MDK

Havas utca, pasztell

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

NDK

Kunt Ernő

repr.:

Emberek

II. Miskolci orsz. grafikai biennale.

Herman O. Muz. 1963.

Kutt Ernő

Képeivel szerepelt a borsodi müvészek tárlatán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek negyedik megyei kiállitása /III/

Északmagyarország 1954 okt. 27.

Kunt Ernő

Ózdi művész kiállítása Simon Ferenc-
cel és Kunt Ernővel 1955. a mis-
kolci Herman Ottó Múzeumban.

Északmagyarország 1955 máj. 24.

Kunt Ernő

Fametszetekkel ~~neve~~
Szerepel a Boldogan Nyári
Tárlaton

Ko-társ 1966 IX v. 1507 old.

Kunt Ernő

1.

1955. miskolci kiállításon képei:
Tinom gombák, Sáltök, Halak c
képei, Munkácsy Mihály c. fametszete / Sirálonkák beleknompuában /
Beszél a nap c. olajképe.
Kökörcsinek, Hamka " / pasztell /
"

Hajdu Béla: Hdium bősodi festő kiállítása a Herman dto múzeumban
Észak-magyarország 1955 máj. 28.

Kunt Ernő

2.

Impresszionisztikus modorban állnak Ózd környéke a képeken:
Somsály bányatelep
Bekavarott Ózd /tűskarc/
Salgóvarpolds /pastell/

Hajdu Béla: Három borsodi festő kiállitása
a Herman Ottó muzeumban
Északmagyarország 1955 máj. 28.

Kurt Ehmó

Tiszteli a mese tropikus
varázsa a „Mai magyar
grafika" és kiállításom a
Nemzeti Galériában

Nagymaros 1967 XII. hó 6án Tóth Sándor

MDK

Kunt Ernő

Kiállitási krita

Müvészet 1968 febr.p.lo.

MDK

Kunt Ernő

Kiállitásimkritika

Müvészet 1968 febr.p.4.

Kunt Erno

Buddha-natur	Träsnitt	26,5 × 29,5
Enhet I	färgträsnitt	50 × 59,5
" II	"	50 × 63

(ej i2 mina repr.)

11. M. Zolc. Orm. Grafikai Biennale. M. Zolc 1963
Herman Otto Museum. Konsthist. Bev. Konst
Akos

Kunt Ernő

művénél néhány szóval méltatás

V. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolci Galéria 1989. Kiáll. Zsf. Ber.: B. Supka Magdolna

Kunt Ernő

138. A mályinkai nedrény nincs tanulmányt 70,5×48 (repr.)

139. Árnyjáték nincs tanulmányt 75,5×77

140. Tavasszal gyöngyvirágot szedő lány " " 76×95

141. Kecskepásztor " " 76,5×99

5. Miskolci Országos Grafikai Biennale. Miskolci Galéria 1968. Kiáll. kat. Bev.: B. Supka Magdolna

Kiss Ernő

nevét említi a kiállítással kapcsolatosan.

Solymár István: A mai magyar grafika kiállítása a M. Nemzeti Galériában. „Művészet" folyóirat, Bp. 1968. febr. 2. p.

5 f.

Kunst Ernst

Einleitung

Kölner Schule: Kirchlicher und weltlicher

Meyer Hirlop, Typ. aug. 25.

Kunt Ernő"

műve: „Tejfelelő bányász," fekete-fehér reprodukció.

D. Fehér Zsuzsa: A miskolci grafikai Biennálé. „Művészet," folyóirat, Bpest, 1968. febr. 10 l.

Kunt Ernő

1. Vaisárvíztorony. Fametsz. 21×33,5 cm
2. Circusz, 1963. M. 42×30 cm
3. Emlékezés, 1963. Fametsz. 70×80 cm

Magyar Művészet, 1945–1969
Műcsarnok, 1969. szept–okt.

Kurt Esmö

Kerékpáros táj a Kövesárvapart
c képe (emlí) szerepel a
miskolci Tetei Találatos

Lóttak, hallottak ...

Petőfi Rádió
1970 XII. 11

Kunt Ernő

Kiállítása Lenn Miskolcon

(6m): Tanácsköztársaság Miskolc
képzőművészeti életéről

Észak-Magyarország 1971 IX. 16

Kunt Ervin

Műve nyerpel a „Magyar
grafika Walkirály Dürer emlékérme"
a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet 1971 június 2
4. old.

Kunt Ernő

művével vezérel az Estak olaj
országi Carpiban ma nyílő nemzetközi
fametszet Vándortárlatot

– Nagy

Magyar Nemzet 1969 június 22
12. old.

Kunt Ernő

Szegedi és aldobi találkozás

Horváth György magyar grafikai
Lidé. Dürer emlékkiállítás a
Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1971 VI. 2

Kurt Ervin
festő

Az expressziv lendületesség és
a nagy konstruktiv szintézisek
alkalmazása adja Kurt Ervin
művészetének egyéni színét.

Borbély László: Az I.miskolci téli tárlat.
Művészet, 1971.április - 36.oldal.

Kuat Ernő

Köves Adriapart c. képével
szerepel a Miskolci Téli Tárlaton

Olaszországból 1970 december 16
Gyöngyi

Kurt Ernő festő-

Kövesi Adria-part, és Kenthelyi táj című képeit mutatta be a tárlaton, talán mindenkinek kedvenceit egy új magyarázó „Ön"-t is.

Borbély László: Az I.miskolci téli tárlat.
Művészet, 1971.április - 36.oldal.

Kunt Ernő

Ölből, vegyv.

Rajzok
Miskolci Galéria

Kunt Ernő

Kubikusok, tus

Ábrol

Rajzok
Miskolci Galéria

Kunt Ernő

Fatemplom Szlovákiában, Ung

Rapcsák
Miskolci Galéria

Kunst Eesti

dijal nyet at 11. rahvusvahelisi
graafika biennaalidel

Moskva 1969 december 16
T. Old.

Kunt Ernő

művével vesepel a X.

miskolci országos képzőművészeti

kiállításon

Nyíregyháza 1968 december 8

7. old.

Kunt Ernő

Kiállítás a miskolci galériában

N. N.: gazdagodik a képtár

Déli Hírlap 1970 XII. 8

Kunt Ernő

Színes papírragasztásokkal és festményekkel (emlékezés) Szegedről az alsóbb társakon

Kontha Sándor: Iskola. Tetk. Társas

Társadalmi Szemle 1971 I. 79old.

Kunt Ernő

Két fényképe és „Ők" c. papír-
ragaszfása (enyl)
szerepel az alábbi katalógus

Borbély László: Az első műhely
Telki Tárlat

Napjaink 1971 I.

Kunt Ernő

Köszönöm szépen a küldött (emlék)
lapokat az előbbi távolról

Fodor Judit: Téli táj
Miskolcon

Szeged Hunyadi 1970 XII. 16

Kant Ernő
fk. tól

Kétszeres Munkahős - díjas

Esztergomban, 1970. I. 4.

Kurt Ernő

fest.

Kiállítása ~~nyílt~~ Pr nyílt Pat-

rokon.

Képzőművészeti kiállítás Patrokon

Esti Hírlap 1969 XII 11. 4.

Kunt Ernő

fkt.

Kétszeres ~~Kossuth díjas~~ Munkácsy fkt.

kiállítása nyílt az előcsarnoki bányász-klubban.

Hajdú

Északmagyarország 1970 I. 15.

Kunt Ernő
grafikus

Az V. nemzetközi országos ~~képzőművészeti~~ grafikai kiállítás ~~ki~~ megnyílt

Megnyílt a V.
Esti Magyarország 1969 XII. 9. 4.

Kunt Ernő

ks. b.

A V. miskolci országos gyalogos hírek

naton 4 szines fametszete szerepelt.

Papp Lajos: Szinek nélkül ...

Esztendő országos 1969 XII. 14. 6.

Kiné Ernő
kb.

A X. miskolci országos képzőművészeti kiállítás nagydíját kapta.

A X. miskolci ....

Somos Miklós: Ernő-hagyaték 1968 dec. 15. 4.

Kunt Ernő

Részvét a családban

Farkas András: A második országos akvarell-biennálén
Népújság, Eger 1970. jún. 14. 4. l

Kunt Ernő

Fiúnak fametszetekkel

készített az alábbi találatot

Bajdi Tibor: Ifj. grafikai

biennale Miskolcon

Magyar Hírek 1969 XII. 13

Kunt Ernő

1. Makedóniában IV. fedőlapfest. 55x80
2. + 4 — V. — 4 — 80x54

II. Országos Akvarell Biennálé
1970. Eger

Kant Ernő
f. hó

Kétszeres munkásdíjas. A műcsere-
tekről nyilatkozott az

Esti Hírlap, 1967 dec. 24. – (Irta: Bán
17. old.)

Kent Ernő

1. Tavasz Balaton alv. 27×38
2. Mandulafák alv. 27,5×39
3. Macedóniában fedőlapfesték 53×80

II. Országos Akvarell Biennálé
1970 Eger

Kunt Ernő

1. Üdvözlet Prilepre vízi fametszet 47×52,5
2. Szamárfon repr. —"— 70×68
3. Tavasszal crocusok —"— 79×93
liörött

V. Balatoni Vízi Tárlat

1970. Keszthely

Kunt Ernő

Kecskék akvarell 60×84

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Kunt Ervin

Részt vett az olaszországi Carpiban rendezett nemzetközi fametszet-triennálén. Szines fametszetei nagy sikert arattak, 200 dollárért vették meg 2 lapját.

Nelay K.: Magyar művészet külföldön. — Magyar Nemzet, 1969. I. 22., 27. l.

Kurt Erce

3 fametszetével részt vett Carpiban
Ugo da Carpi, a fametszet művészet megala-
pítója születésének 500. évfordulója alkal-
mából rendezett kiállításon

Stephan Wanscher
1969 június 22.

Kunt Endre

Keskeik c. akvarellje és több fa-
metszete (eml.)
tervezi az alábbi tárlatom

Horváth Győző: V. budapesti nyári
tárlat Kecskeméten

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12

Kunt Ernő

Kecskék c. akvarellje és több fametszete

szerepel az alábbi Társaság

Honvédelmi Hivatal: A Ü. bolatnak

nyári Társat Kecskemétjén

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12 Hétf.

Kunt Ernő

Egy szaspyár homlokrotára (: grafikája
/eml.) szerepel az alábbi tárlaton

Horváth Gyögy: A rot felszabadulás:
képzőművészeti pályázatának kiállítása
a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1970 VIII. 23 12 old.

Kant Ésa"
festő"

+ X. születésének kétszázadik
kiállításon készült Tanácsának
nagydíját kapta meg.

Készült: Vasárnap délben megnyílt
Érsekújvárott 1968 dec. 3. 1.

Ylmet Ernő
grafikus

A „Fatemplom Szlovákiában" című
művét állította ki a tárlaton

Kovács Gyula: Rajzok a Miskolci Galériában.
Művészet, 1971. július - 45.oldal

Kunt Ernő, szobrász
[KUNT]

Monumentális betonplasztikát
tervezett a miskolci hőerőmű
bejáratához.

— : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 15.

Kunt Ernő [ ]

A miskolci művéntelepen élő Kunt Ernő monumentális betonplasztikát készít a miskolci hőerőmű bejáratához.

—: Betonplasztika a gyárkapuban 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 14.

Kunt Ernő

Ordon 1944-ben két halpásztűvéreti kör alakult. A felnőtt csapatot Kunt Ernő, az ifjúsági csapatot Szabó Sándor vezette és nevelte.

Dalai Sándor: „Nem vagyok több, csak más."

Érdi Vasas, 1945. febr. 4.

Kurt Ernő

Leningrádban rendkívüli sikert aratott a Bartók
magyar képzőművészeti kiállítása, amelyen
részt vesz a művésznő festménye: „Áldozat Mada-
gaszkárból" és „Virágzó mandulafák" c. fest-
ménye. (emlékezés).

(kivedek): Tárlat Leningrádban.
Esték - Magyarország, 1935. nov. 28.

Kurt Erwin Lato

Lelkem az évben Kurt Erwin és Sarah
gyönyörködtetését tapasztaltuk meg
öndi járás öt körösségében.

Gyula - Nagyboldogasszony, 1975. dec. 30.

Kurt Erich[1] festő-grafikus

Miskolc testvérvárosában Katowicében a művész saját képeiből mutatkozott be.

Gy—: Láttunk, hallottunk.
Déli Hírlap [Miskolc], 1975. dec. 31.

Kunt Ernő festő

Dec. 1-én megnyílt a miskolci Galériában a miskolci téli tárlat. – Az Ordi kollégiumi Ernek díjat a művész nyerte el.

(Lm): Megnyílt a miskolci téli tárlat

Esztendő, vasárnap, 1944. dec. 3.

Kunt Gyula grafikus

a miskolci grafikai kiállítás, mely több Pest m.-i képzőművész alkotását tartalmazza jan. 4-ig látható. – a művész rajzos fantáziája nyersepel.

Lovranci Miklós: A VIII. országos grafikai kiemelő, Pesti Naplói Hírlap 1945. dec. 23.

MDK

Kunt Ernő

Hortenzia, rézk.

Házak, karc

Birsalmás csendélet, szines fam.

Fiu II., fam.

M. Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Gal.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitása a Fényes Adolf teremben

Élet és Irodalom 1965 máj.22.lap -

Kurt Erné

Kielliteas a Fénjes Adolf terjemben

Élet és Irodalom 1965 máj.22.lap -

M.D.

Ybl Ernő
grafikus

Notre Dame - i árnyak" című
"kompozíciója Nerval a tájleton.

Rétty Valéria: A III. miskolci grafikai biennale.
Művészet, 1966. február - 38 kép.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Néoujság 1965 juni.2o.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1965 okt.3.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1965 juni.

Kundt Ernő (Ózd.)

„Sárospataki Alkotók Háza" c. alajfestménye szerepelt Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán. (emlitve) valamint tájképe. (emlitve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Aug. 29.

MDK

Kunt Ernő, Miskolc

Mandulás, of.

6. Miskolci Orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

MDK

Kunt Ernő, Miskolc

Szlovák falu, fam.

Csendélet, "

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

Kunt Ernő
Grafikus

M.D.V.

A miskolci grafikai találkozón
részt vett.

D. Fehér Lovassa: Jegyzetek a miskolci országos grafikai Biennáléról.

Művészet, 1964. február – 38 lap.

M.D.K.

Kunt Ernő festőművész

A Munkácsy Mihály-dij II. fokozatával tüntették ki, közli a lap „Művészeti dijak 1963" cimmel.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. ápr. 5. VII. évf. 14. sz. 12. lap.

Kunt Ernő

Tanuj Bíróságnak kovács (c. művész/emlj)

Szeretnék az alábbi tárlatokon

(darabos): Kiemelt grafikák az
egri Képcsarnokban

Nógrád 1970 VII. 25

Kunt Ernő

Ébredő nemzet

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus művészek vajdakiállítása a Miskolci Galériában

Kunt Ernő

Kubizmusból, tus, 100×172
Ölből, tus, 100×124
Fatemplom Sárospatakról, tus, 100×84

Rajzok E. – magyarországi festő és grafikus
művészek rajzkiállítása a Művelődési
Galériában

Kunt Ernő

A sokszorositó grafikai eljárások különböző müfajait ismerteti Frank János: "Mi az a rézkarc?" cimmel.
A fametszet technikájának magyarázata mellett emliti meg a müvész nevét a mai magyar müvészek között, akik szeretettel foglalkoznak ezzel a müfajjal.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 5.
XVI. évf. 6. sz. 12. lap

Kunt Ernő

Üdvözletek a 10. oldalon

Nagyajnár 1966. szeptember 1

Kurt Ernő

„Miskolci képek" c. rézlapca

at 1. oldalon

Nagybánya 1966 augusztus 1

Kunt Ernő

„Bánydy 1350-ből" c. vetülete

és „Virágtő gerlempefor" c. fametszete

a 7. oldalon (repr.)

Nagyvárad 1966 február 1

Kurt Ernő

Zola utólsó áll a

7. oldalon

Zilz Péter: A Miskolci műtermében: Kurt Ernővel

Napjaink 1966 február 1

Kurt Erich

Jamestad av 1. oldalon

„Emberek II."

Nagyvárad 1966 február 1

Kurt Ernő

Jancsó Miklóssal együtt

a III. Miskolci Grafikai

Biennálén

Napjaink 1975 december 1

5. old.

Kurd Ernő

„Identité" c. festményének
reprodukcióját a 4. oldalon

Nagyabony 1968 december

Kunt Ernő

képei szerepelnek a X.Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitáson

Napjaink 1968 december
4.old.

Kunt Ernő

Lapja a 6. oldalon

Napjaink 1968 szeptember

Kunt Ernő

„A Kelet" c. regény a

8. oldalon

Napjaink 1968 augusztus

Kunt Ernő

neve emlitve,annak a művészgene-
rációnak tagja,amely a 3o-as évek második
felében kezdte el és a 4o-es évek elején
fejezte be tanulmányait

Napjaink 1968 julius

8.old.

Kunt Ervin

Kapta az 1. oldalon

Napjaink 1968 junius

Kunt Ernő

„Emlékeim egy talpraesettségről"
című versének egyik oldalán

Nagyvárad 1967 február 1

Kunt Ernő

Grafikái szerepelnek a
IX. Országos Miskolci Képzőművészeti
Kiállításon

Napjaink 1967 február 1
5. old.

Kunst Ernő

Művei szerepeltek a IX.

Miskolci Országos Képzőművészeti

Kiállításon

Magyarok 1967 február 1

5. old

Kurt Ernő

Rajzai szerepelnek az

Erdélymagyarországi Művészek Vándorkiállításán

a Miskolci Galériában

Erdélymagyarország 1971 május 12

4. old.

Kunt Ernő

Kirchner képe c. rajza
a 7. oldalon.

Napjaink 1969 julius

Kunt Ernő festő

vere emlékére

Napjaink 1969 julius

4. old.

Kurt Ernő

„Az idegenből" c. regénye

a Gondolat

Napjaink 1969 szeptember

Kurt Ernst

neve emlékre

Napjaink 1969 szeptember
12.old.

Kurt Ernő

szerepelt az "Északmagyarországi művészek rajzai" c.kiállitáson a Miskolci Galériában

Napjaink 1969 szeptember
12.old.

Kurt Ernő

„Daedalus" c. rajta az

S. oldalon

Napjaink 1969 december

Kunt Ernő

„Matyóruhák vetélkedője"

„Kecskepásztor" c. fametszetei

szerepeltek az V. Miskolci Grafikai Biennálén

Nyíregyháza 1970 január

Y. Éva

Kunt Ernő

„Ünnep" c. regéje a

17. oldalon

Nagykanizsa 1970 február

Kurt Eva

„Tengerpart" c.

rajza az 1. oldalon

Napjaink 1970 március

Kunt Ernő

„A suhanó idő" c. rajza

a 6. oldalon

Napjaink 1970 május

Kurt Ernst

Zapfa at Waldaborg

Nappsäck 1970 julius

Kucat Erno

„Öreg olajfa" c. zajta

a 4. oldalon

Napjaink 197o december

Kucat Ervin

„A téli Bükk. Lovas"

c. rajza a 17. oldalon

Napjaink 1970 október

Kunt Ernő

„Vasbeton" c. rajza az

1. oldalon

Napjaink 1971 február

Kurt Ernő

„Öt" c. papírmegmetsző

készített a Tatabányai Tóth Tibi

- emlékére

Napjaink 1971 január 5.old.

Kunt Ernő

4 lövészetének emlékére

– szerepelnek a Mészöly Képtár gyűjteményének kiállításán

Napjaink 1971 május

8. old.

Kurt Ernő

„Kockapárbaj" c. könyvének
emlékére - szerepel a Miskolci Képtár
gyűjteményében Vallétaján

Napjaink 1971 május

8. old.

Kurt Evva

Művei (Óbol, Fatemplom, Glovatábor
Kubikos) szerepelnek a
Miskolci Galéria Kaz Vállalatban

Napjaink 1971 junius 4.old.

Kunt Ernő

„Spanyolországi zarándoklat Toledo"

című cikke a 6-7. oldalon

Napjaink 1971 november

Kurt Ernő

Tengernek c. rajza
a 7. oldalon

Napjaink 1969 junius

Kunt Ernő

Rajzai szerepeltek az Észak-Magyarországi festő és grafikusművészek kiállításán.

Papp Lajos: Rajzok Észak-Magyarországi művészek kiállításán a miskolci galériában.

Északmagyarország, 1971. május 12.

Kurt Gruß

a Miskolci Képtár kiállításán
látható szerepéről.

Déli Hírlap, 1971. márc. 22.

Ybert Ernő
grafikus

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Oelmacher Anna: Dolgozó emberek körött
Művészet, 1964. augusztus - 42 kép.

Kunt Ésaö

3 me bsrate nerepel (asmibau
/Esrad Olasrország) a neuradrõn
fa me bret li á hu ita sou

Magyar Neudet 1969 VII. 22

MSH

Kunt Ernő, grafikus

A Mikolcon első művén a Tolnay testvér Teremben állította ki 80–100 cm-es méretű fametszeteit. Kiállítási érdekesek, de nem megnyugtatóak.

Kunt Ernő lehetősége kétségtelen: Emberek I–III, Ugrani fák. Általában a nagy méretek mögött nélkülözik művei. Mikolai portrémi, Vaigli tájképek, Vörös vadászjelenetek, Emlékmű egy tulipánvadászra ...

Rózsa Gyula: Jegyzetek kiállításokról

9

NÉPSZABADSÁG, kp. 1965. máj. 14.

Kunst [:] Ernő, grafikus

Kiállítása a Fényes Adolf Teremben tekinthető meg.

—: A hét végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. máj. 8.

Kunt Ernő

Művei a VIII. Orsz. Képzőművészeti Tárlaton, Miskolcon. Grafikái, festményei említve.

Napjaink, 1964 12. sz. 8. l.

MDK

Kunt Ernő

Vásár után, fam.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 28 l.

Kunt Géza.

Ördi tájakat fest a nyáron.

Építőmunkásotthon, Miskolc, 1952. Jún. 15.

Kurt Hans

Dank. tot jaloerst fiat o. wyzen.

Nieuwenmarkt, Utrecht, 1872. Juin. 15.

Kunt Ernő

szerepelt a III. miskolci kiemálén.

Napjaink 1965. dec. 1.

a III. miskolci Grafikai Biemálé. Rittly Valéria

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Szocialista Kulturáért 1965 julius, lap -

MDK

Kunt Ernő

Lipcsében kiállitott könyvillusztrációiról

Magyar Nemzet 1965 ápr.16.lap -

M.D.K.

Ybl Ervin
festő

Részt vett a tárlaton

Aradi Nóra: A szakgörlay-iskola kiállítása.
Művészet, 1965. október - 40 kép.

Kunt Ernő

1975-ben Katowicében ért művével.

Nógrád, 1975. jún. 16. 103. sz. 13 sz. 4p.

"Kunt Emő"

Festőművész

Kiállítás óta

festmény, rézkarc, nyomólinóleum

metszet anyaga

Magyar Hírlap 1973 X. 300

Kurt Ernst

Az 1974-es Balatoni Találaton kenthelyen grafikával részt vett.

Népsport, 1974. júl. 21. 102. évf. 169 sz. 9 p.

Kunt Ernő

Nádvágó a Balatonon, tusrajz, 70×100 cm
Balatoni nádvágó, -u-, 70×100 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Kunt Ernő

tr Ózdi Kohászati Üzemek díját
Nyerte.

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Kunt Ernő

Alpesi katonák, olaj, 70×100 cm
Csónakok (Lestaque), olaj, 70×100 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Kunt Ernő

a miskolci Képtár kiállításán négy linómetszete szerepel. Körülük „Kecskepásztor" c. az 1969-ben a Grafikai Biennálén is szerepelt. (cenzúrás)

Balázs László: a Miskolci Képtár képzőművészeti kiállításáról.

Napjaink, 1974. máj. (2.)

Lipót Ernő

Született Szentesen 1920. A képző mű-
vészeti Főiskolán Lőnyi István növendéke
volt. 1946-60-ig Ózdon volt gimnáziumi
tanár.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Mis-
kolci képtár, Miskolc, 1971

371

Kupa Ernő"

1960 óta Miskolcon él. 1941 óta kiállító művész. A hazai kiállításokon kívül 1962-ben Luganoban, 1963-ban Ljubljanában, és Sao Paulóban szerepelt.

Gorbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc. 1971

370

„Lipót Ernő"

Önálló kiállítása 1955-ben volt Miskolcon és 1965-ben a Fényes Adolf teremben, 1970-ben Losonc-Szépmes Munkácsy díjas.

Bezsóly László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

371

„Lunt Ernő"

A Miskolci Grafikai Biennálén és a Miskolci Országos Kiállításon több izben nyert első díjat. A képtár képei: „Műcsarnok" (Gyapay Géza), 1961. papír, színes ceruza, 500 x 630 mm.

Dobbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

371

Kiss Ernő

„Cirkusz", 1963, papír, rézkarc, 395 x 500 mm;
„Falusi részlet", 1963, olaj-vászon, 110 x 150 mm.
„Lecsepárolt", 1969, papír, zsinór, bitó'm.
80 x 100 cm; „Lugano", 1969, papír, tus; –
Borbély László: Vonási gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 19[illegible]

370

Pünkösti Irmi

Idomítók

Népművelés 1969/2 29 old.

Vízmt Imre

Kitűnő, expresszív hatású mészégetője méltán egyik legjelentősebb darabja a kiállításnak. Eddigi munkáira a Tavaszi Tárlat nagydíját kapta.

Veres János: X. Miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Népművelés 1969/2 28 old.

Mint tanú.

Hogy kicsit az óceáni népek művészete, s valamelyest a magyar népi fa-faragás ihlette pálrüsszhús, dekorativ formelszeheit. Műtárgyaival kitünően használja fel az anyag adta lehetőségeket. Az egyre prózaibb abszrahálás, a szürrealista megfogalmazás mind nagyobb tért hodit.

Seres János: X. Miskolci országos képzőművészeti kiállitás

Népmüvelés 1969/2 29 old.

Kiint Ernő

A képzőművészetből nem a grafikai megoldásokat vesszi át, csupán a balladák és mítoszok szellemét.

Németh Lajos: Mai magyar grafika, kiállítás a MNG-ban; Képzőművészeti Almanach (1969), Corvina, 1969, 28. l.

Kunt Ernő

„Öt" c. képe emlékére

Erdélymagyarország 1970 december 13
4. old.

Kunt Ernő

MDK

résztvett a Nyiregyházán /Jósa András Muzeum/ rendezett kiállitáson.

Berecz András: Mai témák, stilustörekvés. A borsodi képzőművészek kiállitása.

Keletmagyarország. 1962. nov. 14.

Kunt Ernő

Szerepel a sajószentpéteri
művelődési központ kiállításán

(bm): 11 borsodi művész
31 munkája Sajószentpéteren

Észak-Magyarország 1969 VIII. 2

Kunt Ernő

Kedves Lendvai Jancsi!
Lidáktársam (Szpiegban Itrak Alajos)

Budapesten Pundschau 1969 VII. 27

Kiss Ernő

a népballadák és a mitosz spellemét
kívánja érzékeltetni

Képzőművész Almanach Bp. 1969. 28. o. Vélemény:
Non maior grafika

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Kunt Ernő grafikus

Mitsukon

Találkozása nyílt

Forradalmi Művészet 1969 VII. 5

MDK

Kunt Ernő

Havas utca.Pasztell.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.JUN.1-18-ig.37.l.

Kunt Ernő grafikus M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Emberek.

Aitly Valéria: A II. miskolci grafikai biennálé.

Magyar Hirlap 1963. november 3. 9.l.

Kunt Ernő

Vázlat..

Rajz, repr.

Napjainkig, 1963 8. szám, 11. lap.

Kunt Ernő

Táj.

. Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1963, 5. szám, 4. kép.

Kunt Ernő

Festőművész, Munkácsy-díjat nyert.
Igen sok grafikát készít.

emlitve.

Kunt Ernő köszöntése. (egy)
Napjaink, 1963 5. szám, 4. kép.

Kunt Ernő

Táj férfifejjel.

Rajz, reprodukció

Napjaink, 1962 3. szám, 3. lap.

Kurt Etué

A Műcsarnokban, a IX. Magyar Képzőmű-kiállítás grafikái.

említve.

Napjaink, 1962 3. szám, 12. lap.

Kurt Ernő

2 grafikája szerepel a városaljai – új helyi képzőművészek kiállításán.

emlitve.

Napjainkt 1962. 7. szám, 4. oldal.

MDK

Kunt Ernő

szerepelt a biennálén.

"Emberek" sorozatéból két metszet

Ritly Valéria: **XII. miskolci grafikai biennálé.**
Magyar Nemzet 1963. nov. 3.

MK

Kunt Ernő

Szerepelt a biennálén.

Molnár Vera: A. II. Országos Miskolci Grafikai Biennáléről.
Északmagyarország 1963. nov. 7.

Kunt Ernő
grafikus

M.D.K.

Feldíszes c. fametszete
szerepel a táblákon

Lovász Sándor: Székesfehérvári táblák
Művészet, 1964. május - 30 lap

Ким Ун Сик

Гаметофит (зерно)

Бисексуальный, II. фаз. Вегетативный

Марбург, 1963, 11 т. 12 год.

Kunt Ernő, festő

MDK

A Munkácsy Mihály-díj II. 1-2

kapta.

–: Kiontották a művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 3.

MDK

Kunt Ernő

Székelyföldi ösztöndijban részesült

Kiosztották a festőművészek székelyföldi és balatoni ösztöndijait. Reggeli Magyarország. 1942. jul. 2o.

Kunt Ernő

Müvei Salzburgban kiállítva..

említve

Napjaink, 1964 10.sz. 2 lap.

Kunt Ernő, festő

MDK

Felügy t. Teremben állít ki.

-: Neves hazai és külföldi művészek alkotásait mutatják be az idei kiállításokon :-

NÉPSZABADSÁG 7.

1965. febr. 7.

Kunt Ernő, grafikus

1924

friss színekkel kísérletezik.

Miskolci motívumai túlterjedelmesek.

Tintakinyírás az: Emlékezés egy tulipánasszonyra

Rónai Gyula: Országos Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon

Ny.

NÉPSZABADSÁG

Sp. 1964. dec. 31.

Kunt Ernő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Ritly Valéria: A VIII. miskolci országos képző-
művészeti kiállitás

Magyar Nemzet 1964. december 12 4.l.

Kunt Ernő M.[illegible].K.

Részt vett a kiállitáson

ohácsi Regő Ferenc: Országos Képzőművészeti Kiállitás Miskolcon

asas, 1965. január

Kunt Ernő M.D.K.

Emlékezés egy tulipáncsokorra, repr.

Szocialsita Képx Müvészetért 1965. január

Künt Ernő

Repr.: „Emberek I"

Borsodi Szemle 1963. 6. szám
képmelléklet.
Képek a miskolci grafikai
biennáléról.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 május 1.lap -

Kurt Ernő
grafikus

M.D.K.

A Fenyes Adolf Társaságban állította ki grafikai műveit. — „Arcok, udvarok" (repro-)

Szegedi Napló: Kiállítási brósúra
Művészet, 1965. július – 44 lap

M.D.K.

Kunst Ernö

Cirkusz,

Egy régi cigánytörténet c.

grafikját megvásárolta a Müvelödési Minisztérium

1967

Müvelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 7.1.

„Kurt Ernő"
festő

M.D.K.

Miskolci motívum"-ait
" állította ki

Lauer Sándor: A VIII. miskolci országos kiállításról
Művészet, 1965. március - 40 lap

MDK.

Knut Ernő

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 máj.16.lap -

Munkácsi István

fotós

A Fotóművészek pályázatain

2.000 Ft összegű díjat nyert

—. Családi élet képben ellesve.

Nők Lapja, 1969. aug. - 35 oldal

Kunt Ernő

Kerepes az állj. kép. mű. vásárlások tárlatáról

Ujvári Béla: Az állj. kép. mű vásárlások tárlata

Magyar Hírlap 1966 VIII. 27

Kunt Ernő

A megyei tanács 2000 Ft-os
díját nyerte.

Megnyilt az I. Miskolci Országos Grafikai Biennale

Északmagyarország 1961. okt. 24. 6.l.

MDK

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Pedagógusok lapja 1968 márc.7.

MDK

Kunt Ernő

repr.:

Emlékezés egy tulipáncsokorra

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Kunt Ernő

Cirkusz, sz.fam.

Emlékezés egy tulipáncsokorra, sz.fam.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Kunt Ernő

Bucsun, sz.fam.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

Kunt Ernő

Tavasz, temp.

Nyár, "

Pipacsok és gombák, o.

9. miskolci o. képsőm. kiáll. 1966.

M.D.K.

Kunt Ernő
grafikus

Nem vett részt a tárlaton.

Lauca Sándor: A grafika a XI. ...
Művészet, 1968. május – 24 lap.

MDK

Kunt Ernő

Tüznél /repr./

Népmüvelés 1968 dec.

"Kunt Ernő"

Amarylis /világszemlélet/
Szemlélődés /linó/
Önarckép
Tanya

o. művei szerepeltek a grafikai tárlaton Miskolcon

Hajdu Béla: Gondolatok a miskolci országos grafikai kiállitáson

Északmagyarország 1957. jul. 14. 6.1.

Kunt Ernő

„Gombás - cseresznyés csendélet" és „Párás ablak" c. képe a IV. miskolci kiállításon.

Hajdu Béla: A IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1958. nov. 18. 6.l.

Kunt Ernő

„Kohászok /színezett fametszet/ és
„Vitorlás kikötő" c. képei az V.
miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1959. okt. 31. 5.l.

Kunt Ernő

Grafikával részvel a IX. Magy. Kép. műv. kiállításon a Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1962 V. 5

Kiss Ernő

2. színes fametszete kiállítva a
VI. Miskolci Országos Kiállításon.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1960. dec. 18. 4.l.

Kurt Erő

Mandulás o. képe a VI. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A VI Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Északmagyarország 1960. dec. 22. 4.l

Kuat Emő

Udvarok – repr. –

Képek a Borsod megyei képzőművészek grafikai kiállításának anyagából.
Északmagyarország 1962. szept. 30. 7.l.

Kunt Ernő

1.

Munkácsy-díjas festő
3 színes fametszete a luganói kiállításon: Vadgesztenyefa = miskolci múzeum környéke
Rügyező fák = Hámori tó vidéke
Csupasz fák = Csabai kapui művésztelep kerítése.

Benedek Miklós: Miskolci művészek alkotásai Luganoban
Északmagyarország 1962. jan. 18. 4.l.

MDK

Kunt Ernő

Kanásztánc, repr.

3. Észak-magyarországi területi képsőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaujhely

Kunt Ernő

1962. luganói nemzetközi grafikai kiállitás: Csupasz fák, Vadgesztenye-fák Rügyező fák c. szines linóival és Dombos táj hóval borúlóval c. linómasitással vett részt.

Borsodi képzőművészek alkotásai a luganói VII. nemzetközi grafikai kiállitáson.

Északmagyarország 1962. jan. 6. 4.l.

M.D.

Kunt Ernő
grafikus

Grafikai szerepelnek a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Szinyei Társaság Galéria
Művészet, 1918. július - 22 lap.

Kunt Ernő

Önarckép / rajz /

Izraelmagyarország 1967 XII. 24

Kunt Ernő

1.

/Beszélgetés a művésszel./

Főiskola után az ózdi gimnáziumban rajztanár.

1958. Fényes Adolf teremben első kiállítása. Utána a Munkácsy-díj III. fokozata.

Ifj második Munkácsy-díj.

Északmagyarország 1963. ápr. 12. 3. l.

Kunt Er

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 máj.7.p.7.

MDK.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1968 APR 9

— KUNT Ernő festőművész tart előadást a modern festészetről április 10-én, szerdán, 18 órai kezdettel Hejőcsabán, a Gárdonyi Géza Művelődési Otthonban.

— HÚSVÉTI bált tendez

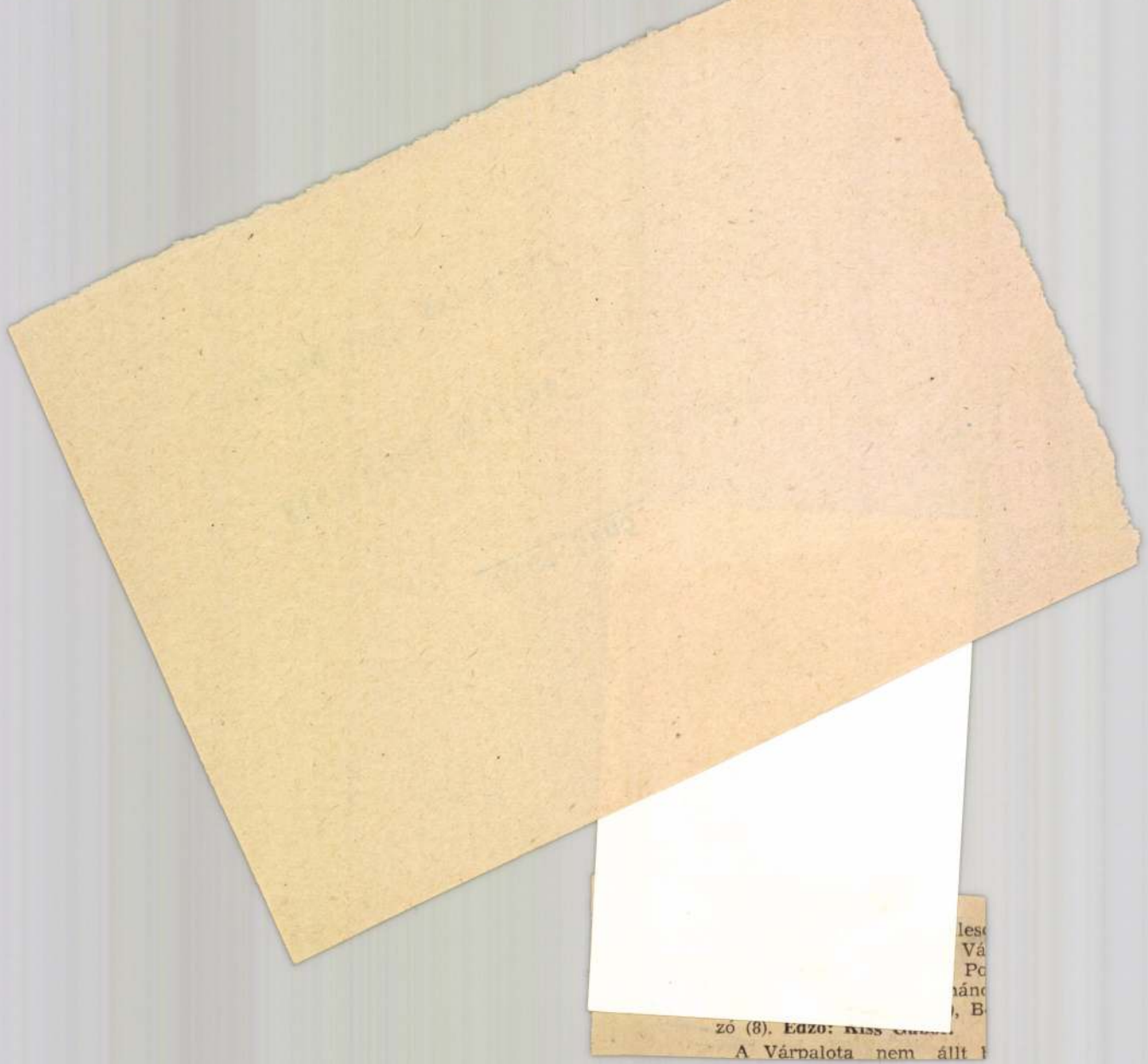

MDK

Kunt Ernő

Bogár Imrét megéneklik, sz.fam.

Gyertyaláng, " "

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.

1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaujhely

MDK

Kunt Ernő

Kanásztánc, sz.fam.

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaujhely

Kunt Ernő

„Emlékezés egy tulipán oszlopra"

— tepr. —

A VIII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás anyagából.

Északmagyarország 1964. dec. 5. 6. o.

Kurt Ernő

2.

Ózdon lakott 15 évig, mint gimn. tanár dolgozott.
1960. a miskolci Kilián-telepi műtermes lakásba egyúttal meghapta. A miskolci Kilián Gimnáziumban tanárkodott.
1962-től csak a művészetnek él.

Benedek Miklós: Miskolci művészek alkotásai Luganoban
Északmagyarország 1962. jan. 18. 4.l.

Kurt Ernő

Erősen expresszív művével kitűnt:
Emberek I. II. /repr./

Molnár Vera: A II. Miskolci Országos Grafikai Biennalé

Északmagyarország 1963. nov. 7. 9.1.

Kurt Ernő

Mandulaáldozás c. képe a miskolci művészet kiállításán a Képcsarnok Széchenyi utcai új galériájában.

Artner Tivadar: A miskolci művészekről
Északmagyarország 1962. jul. 22. 7.l.

MDK

Szent Endre
grafikus

Expresszív festőiségű
lapjait mutatta be a
tárlaton.

Kovács Ilona: Szentendrei festőnő kiállítása...
Művészet, 1968. június - 39 lap.

Kunt Ernő

2.

Grafikai művei részt vettek a Szófia-Prága - Varsó kiállításon.
1962. - ben MDK - ban járt.
Svájc, Párizs felejthetetlen útjai.
1963. ápr. 4. sokszorosított grafikai műveiért Munkácsy - díj II. fokozata

A második Munkácsy - díj.
Északmagyarország 1963. ápr. 12. 3.l.

M.D.K.

Kunst Ernő

Tanulmányokat folytatott a Miskolci Művésztelepen

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 403.l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉVK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bp. 1957.

Kunst Ernő M.D.A.

Résztvett a lipcsei Népek barátsága grafikai kiállitáson

F.Ő. : Öt év legszebb magyar kiadványai vesznek részt lipcsei könyvkiállitáson

Magyar Nemzet 1965. április 16. 3.l.

Kunst Ernő festő M.D.K.

kiállitása a Fényes Adolf-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1965. április 30. 4. 1.

Kunt Ernő festő

Készségtő (. műve (eml.) magyarországi
Lopott az alóbbi Tárlatról

Somos Miklós: A X. műtárlat országos
képzőművészeti kiállításáról

Erdélyi Magyarország 1968 XII. 15

Kurt Ertelő grafikus

A város nagydíját kapta a X.
Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállításon

H. R.: Kiállítás Miskolcon

Délmagyarország 1968 XII. 4

KUNT ERNŐ /

1.) Buddha robot kőrajz 26.5 x 29.5

2.) Emberek I. fametszet 50 x 59

3.) - " - II. - " - 50 x 63

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Kocsogh Ákos Miskolc, 1963.

Kunt Ernő grafikus M.D.K.

Rügy ező fák, Csupasz fák, Vadgesztenyéfák, Vörös vadgesztenyefák, Gladiolusz árusok, Szimbólum, Emlékezés egy tulipáncsokorra. Svájc i emlék,

Ritly Valéria: Kunst Ernő grafikáinak bemutatója a Fényes Adolf teremben
Magyar Nemzet 1965. május 4. 4.l.

M.D.K.

Kunt Ernő, festő (miskolci)

„Bulgár kenyérpart" c. képét állította ki az I. Debreceni Ors. Nyári Tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII.évf. 10. sz. 80. old.

Kunt Ernő

Sebestyén Ferenccel, Mechele Józseffel és Ágotha Gézával együtt szerepelt a soproni müvésztelep kiállitásán.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 24.11

Kunt Ernő

MDK

Tavaszi szántás, temp.

Miskolci motivum /a városi tanács megbizása/, temp.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Kunt Ernő MDK

Miskolci motivum /változat/ szines fametszet

Emlékezés egy tulipán csokorra, szines fametszet

VIII, Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Kunt Ernő MDK

Emlékezés egy tulipáncsokorra, repr.

VIII. Miskölci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Kunt Ernő

Nő jácinttal 1963 tus

Szajnapart I-II. tus

Festő mandulásban 1964 szines fametszet

Africana I-II. 1964 szines fametszet

Fényes Adolf Toren 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Cirkusz 1963, rézkarc

Német kikötő 1963, szines tus

Davos 1963. szines tus

Kettős szivárvány 1963 szines tus

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

MDK

Kunt Ernő

repr.:

Tüznél

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
Miskolci Gal.

Kunt Ernő

Tüznél, sz.fam.

Egy régi cigánytörténet

Gyertyaláng. fam.

4. miskolci o. graf. biennale 1967. miskolci

Gal.

KUNT Ernő

33. Bükkben, temp., 60×80 cm
93. Emlékezés egy tulipán csokorra, vegyes technika, 83×96 cm
94. Sváj ci emlék, vegyes technika, 56×90 cm.

Erdei Magyarország. Területi képtár – művészeti kiállítás 1965. Bp. Kat. bev. Bodri Nóra

Kunt Ernő

Sváici emlékek, Emlékezés egy tulipáncsokorra c. színes kametszetei az észak-magyarországi területi kiállításon.

Párkány László: Jegyzetek a salgótarjáni képzőművészeti kiállitásról

Északmagyarország 1965. ápr. 18. 4.l.

Kunt Ernő

(szül. 1920)

Költő, 1967. Cinus fametret
Repr.

Irodalmi lexikon, Pozsony, 1964/5
diadal lelki oldalon

M.D.4

Kunt Ernő
grafikus

Rövid vita a tárlaton.

Mihályi Pál: Mai magyar grafika
Élet és Irodalom, 1961. május 16-i lap

Kunt Ernő

MDK

Emberek II. 1963.III. 1963 fametszet

Svájci emlék 1963 szines fametszet

Szimbólum 1963. szines linó

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Virágárusok a Buzatéren 1962. szines linó

Csónakok a Hámori-tavon 1962. szita-nyomat

Buddha szobor szekfüvel 1962. rézkarc

Emberek I. 1963. fametszet

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő

Tapolcán 1962. szines fametszet

Vörös vadgesztenyefák 1962. szines fametszet

Vágánytfektetők 1962. szines fametszet

Nő jácinttal 1962. szines linó

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Dombos táj három borókával 1961.szines linó

Mese /János vitéz/ 1961. szita-nyomat

Kankalin 1961. rézkarc

Gladióluszárusok 1962. szines fametszet

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő

MDK

Giljak Ballada I-V.1961.szines fametszet

Csupasz fák 1961. szines fametszet

Rügyező fák 1961. szines fametszet

Vadgesztenyefák 1961. szines fametszet

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Házak-udvarok 1959 fametszet

Fiu álarccal 1959, fametszet

Gótika 1959 szines fametszet

Ernő 1959 rézkarc

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Emlékezés egy tulipáncsokorra repr.

Csónakok a Hámori-tavon repr.

Svájci emlék, repr.

Fényes Adolf Terem 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Miskolci motivum 1964 szines fametszet

Emlékezés egy tulipáncsokorra 1964. szines fametszet

Barátság 1964 szines fametszet

Fényes Adolf Terem, 1965. Kunt Ernő kiáll.

Kunt Ernő MDK

Svájci emlék, repr.

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll. 1965.
Salgótarján stb.

Kunt Ernő

MDK

Emlékezés egy tulipáncsokorra, szines fametszet 83x96

Svájci emlék, szines fametszet 56x9o

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965. Salgótarján stb.

Kunt Ernő

MDK

Bükkben, temp. 60x80

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll. 1965.
Salgótarján

Kunt Ernő

rajztanári jelölt

Ferkpzomfoiskvk

1939–41. 149 l.

Budapest, 1944

A Müemlékek Országos

Kunt Ernő

rajztanár/előlt

1. Ferkápzomfoiskávk

1939-41. 142. l.

FELVETTE	LEMEZSZÁM

Kunt Ernő

l. Ferkápzomfoiskávk

1939-41. 102 l.

(könyvtár)

r elnök Úrnak

Budapest

e per elnézés,

MDK.

Knut Ernő

Salzburgi szerepléséről

Napjaink 1964.okt.1. lap -

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961.I.7.8.lap

MDK

Kunt Ernő

Csendélet, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Mus. 1963.

M.D.I.

Kurtágné

Lektűr

Az ünnep által felajánlott
alkat kapta

Baranyi Judit: A IV. Iskolai Országos...
Műveséret, 1967. április – 38 lap.

M.D.b

Kunt Ernő
Grafikus

„Faust" („Ugar" című fametszete
valamint fametszetei szerepelnek
a tárlaton.

Baranyi Judit: A Tűzoltóliszkai Országos...
Művészet, 1967. április - 38 lap

Kunt Ernő

Sinus-fametneléri rézkarcai a magyar grafikai kiállításon a Magyar Nemzeti Galériában.

Penachy Gyula: Uj magyar grafika
Magyar Nemzet 1968. febr. 29. 4.o.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási hír

Zalai Hirlap 1967 jan.lo.

MDK

Kunt Ernő

Cirkusz, rk.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.1964.máj.

MDK.

Kunt Ernő

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 jan.lo.

Kunt Ernő

Ismeretlen festmények

Készült az alábbi táblázat

Kaszt: I. X. kerületi ormagos
Lépőnyílásrácsi kiállítás

Nógrád 1968 XII. 8.

Kurt Ernő festő

A Miskolci Városi Tanács díját kapta

a X. miskolci országos tárlaton

Tary Ibolya: Kapcsolatok a galériában

Diósgyőri Munkás 1968 XII. 3.

MDK

Kunt Ernő „Jeté"
grafikus

Vargyaléjat nyert.

-: Megnyílt a Miskolci Városi Képző-
művészeti Kiállítás! 6

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 3.

MDK

Kunt Ernő

Hegyi falu, gouache

Csendélet kankalinnal, temp.

4. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.
Salgótarján 1968.

MDK

Kunt Ernő

regr.:

Csendélet kankalinnal

4. Észak-magyarországi területi képzőm.kiáll.
Salgótarján 1968.

Kunt Ernő

Hortenzia - rézkarc Bp.1962.
203x160 mm 80.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 234.és 235. l.

MDK

Kunt Ernő, grafikus

Kiállít.

Kuczka Péter: Kisgrafikák a Dürer teremben 138-139. l.

A KÖNYV, Bp. 1965. július

Kunt Ernő

Nagyméretű színes fametszetei a IX. Miskolci Országos kiállításon.

Molnár Vera: A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításról

Északmagyarország 1967. jan. 25. 4.l.

Kunt Ernő

Ózdvidéki Szénbányászati Trösztt
5000 Ft-os díját kapta

/bm / Megnyilt a IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1967. jan.10. 3.1.

Kunt Ernő

A miskolci városi kutatói díjat
kapta az alábbi tanulmányért:

N.N.: grafikai biennálé miskolcon

Napló 1969 XII.9

KUNT ERNŐ / ①

1.) Nyüvéntelen[x], 1961. rézkarc fametszet 70x63
2.) Rügyező fák, 1961. -"- -"- 70x60
3.) Vadgesztenyefák, 1961. -"- -"- 70x63.2
4.) Virág, 1959. -"- -"- 33.5x46

[x] reprodukció a katalógusban

I. Miskolci országos grafikai beinnálé Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa. Miskolc, 1961.

KUNT ERNŐ / ②

5.) Fiú, 1959. fametszet 61.5 x 44.5

6.) Udvarol, 1959. —"— 39.5 x 51.5

7.) Hortenzia, 1959. rézkarc 20.4 x 16

8.) Fajópart, 1959. —"— 29.4 x 40

9.) Domboldal, 1959. —"— 29 x 40

I. Miskolci országos grafikai bemutató Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa. Miskolc, 1961.

Kunst Ernő

Kiállít Sopronban

Z. Szabó: Hegyoldal és folyótorkolat
Kisalföld, Győr 1970. okt. 10.

Hunt Ernő

Grafikus

"Kecskepásztor" "Mályvirág szekrény"
"C. műveit állította ki.

Borbély László: Az V. Miskolci Országos . . .
kiállítást, 1970. március - 19 lap.

Kunst Emő

Emlékre

Varga Imre: Kéményművészet Salgó-
tarjánban
Nógrád, Salgótarján 1970. ápr. 12.

Kunt Ernő festő

kunkáry díjas
a XI. miskolci filmfestivál
plakátjáért készült

N. N.: Miskolc magyon készül

Esti Magyarország 1970 IV. 9

Kunt Ernő

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1970 MÁR 19.

1021

* Sielő. (Kunt Ernő rajza)

Prágába látogat

Bahr a hét végén folytatja tárgyalásait

Gromiko szovjet külügyminiszter

Prágába utazik, ahol a csehszlovák konszolidáció továbbfejlesztése jegyében a két ország közötti kapcsolatokról tárgyal.

A prágai utazás miatt Willy Brandt államtitkárával, Egon Bahrral félbeszakította megbeszéléseit és ezeket csak a hét végén folytatják.

Bahr közben hazarepül Bonnba, ahol beszámo

Kunt Ernő

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

A NEGER MŰVÉSZET

A hejőcsabai Gárdonyi Géza Művelődési Házban március 10-én, este 6 órai kezdettel Kunt Ernő Munkácsy-díjas festőművész tart előadást a néger művészetről.

KUNT Ernő

Magyar N
1989. szeptember 30.

YHIDI ÁGOSTON

Halál a Csavaros kocsmába

nég egy nagyobb balhé ddig, nemhogy gyilkos- kocsmáros üdítővel kí- alottszállító autó sofőr- ilenc éve nyitottuk a mert, ugye, a vasgyár emelünk, és elneveztek savarosnak, kilenc év minden történt nálunk, nem. Ez se gyilkosság om, inkább baleset, a követő, mi Lacinak szó- encsak meglegyintette kit, őt meg így hívjuk, k, szegénynek persze lég volt, összecsuklott, fejét a söntésbe, pont át, ez lett a baj. Tetszik anylemezzel van bo- tés, így tartós, a sarka s, ez szakította fel az alántékát, mélyen, csú- akította, ömlött a vér, lt a padlón, itt a nyo- sztó volt, az Öregdoki vérben úszott, nem le- a segíteni, hiába élesz- ába.

i se volt hibás, egye- egdoki, higgye el — a a padlót súrolta, a vé- yes vizet egy zománcos csurgatta a felmosó- — Mindent hallottam, tókat meg ezt-azt ren- az asztalokon, ketten a főnökkel, ez is rám Laci asztalánál hallot- a Laci előbb elküldte kit, hagyja most békén, le az Öregdoki nem tá- szélt, csak beszélt, hogy nt az Öregdoki egy ro- , ártatlanokat ítélt ha- n azok voltak bűnösök, s, mi a francnak is él ig, megérdemelné már de az öngyilkossághoz akárhogy is akarná. Ez kája, mióta ide jár, egy- ez a mondókája. Ki ne rdem. Unhatta a Laci is, n totózott, a szelvénye- te ki, ezért hessentette gdokit, nem is figyelt kicsit oldalt fordult

gasztalta is, hogy biztosan nem- csak maga volt akkor gyáva, fa- ter, biztosan gyávák voltak akkor mások is, ne egye magát, nem le- het már azt visszacsinálni, akiket felakasztottak, azok nem szabad- ságra mentek, és a kötelet nem egyedül maga tette a nyakukra, másnak is szava lehetett abban, másnak is dönteni kellett abban, na, ezzel vigasztalgatta az Öreg- dokit. Amekkora darab a Laci, olyan rendes. És tessék, mibe ke- veredett, gyilkosság, emberölés, nem is tudom, micsoda, de a La- cit megbilincselték, börtönbe vit- ték.

ebben az évben, nyolcvankilenc- ben tizenkétezerre ugrott fel a nyugdíja, be is osztotta, mert azért mégis okos ember volt. Ami a rendelést illeti, naponta egy-egy százast költött el nálunk, azzal kezdte, hogy felváltotta a száza- sát, minden rendelést külön fize- tett, néha valóban elszórta az ap- rót, talán a vécében esett ki a zsebéből, aztán valaki észrevette és a sajátjához ragasztotta, hogy úgy mondjam. Ilyenkor a Laci állta a cehhet, a legjobb olvasz- tár a gyárban, legtöbbet keres a melósok közül, a szüleivel él, nincs gondja. De persze az Öreg-

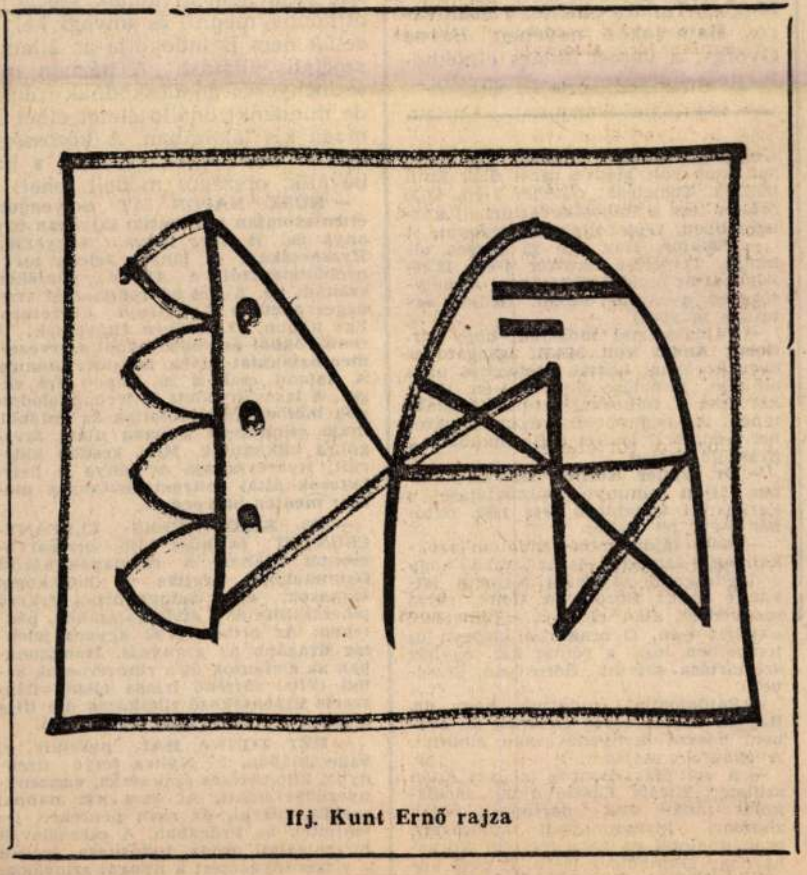

Ifj. Kunt Ernő rajza

var Nemzet

Szombat, 1989. szept

KA

Eltemették Gajdócsi Istvánt

(MTI) Pénteken a bajai Rókus temetőben tartották meg *Gajdócsi* Istvánnak, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa tagjának, a Bács-Kiskun Megyei Tanács nyugalmazott elnökének, országgyűlési képviselőnek hamvasztás előtti búcsúztatását.

Az Országgyűlés, az Elnöki Tanács és a kormány nevében *Horváth* Lajos, az Országgyűlés alelnöke, a megye lakossága nevében *Gaborják* József, a Bács-Kiskun Megyei Tanács elnöke, a szülőváros, Baja lakói nevében *Barna* György, a városi tanács elnökhelyettese búcsúzott az elhunyttól.

— HALÁLOZÁS: Meghalt **Pál Emil,** sok száz volt Medve utcai diák Emil bácsija. Temetése: október 9-én, 13.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. Gyászolják tanítványai. ×

— Püskiné, Háy Lili 25 évesen elhunyt. Temetése október 4-én, 13.30-kor lesz az óbudai temetőben. A mélységesen gyászoló család. (Külön értesítés helyett.) ×

— Fájdalommal tudatjuk, hogy **dr. Roosz Andor** volt MABI igazgató 86 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése október 4-én, 11.30-kor lesz a Rákoskeresztúri köztemetőben. Az engesztelő gyászmise október 4-én, 17.30 órakor a Bazilikában. A gyászoló család. ×

— Dr. Vetier Kornél 1989. szeptember 24-én elhunyt, búcsúztatása a Farkasréti temetőben lesz 1989. október 5-én, fél 12-kor. ×

— Mély fájdalommal tudatom azokkal, akik ismerték és szerették, hogy a legdrágább nagynéni **Németh Istvánné szül.: Borostyán Ilona,** rövid szenvedés után elhunyt. Temetése: október 4-én, 13 órakor a kispesti új temetőben lesz, a római kat. egyház szertartása szerint. Borostyán Erzsébet. ×

— Fájdalommal tudatjuk, hogy **dr. Rajágh László** orvos életének 63. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. A gyászoló család. ×

— A volt Bács-Bodrog megyei Adán született **Király László** nyug. zeneiskolai tanár volt martonosi, adai, zombori, kiskunmajsai, kolozsvári, csanádpalotai és zalaegerszegi kóruskarnagy szeptember 19-én, 72 éves korában elhunyt. Zalaegerszegen az oli temetőben nyugszik. ×

Háromfelé válik a posta?

(MTI) A Postások Szakszervezetének elnöksége pénteken rendkívüli ülésen tárgyalta meg azt a tervezetet, amelyet várhatóan a jövő héten terjeszt a Minisztertanács elé *Derzsi* András közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszter.

A Minisztertanács 1988. decemberében határozatot hozott arról, hogy 1990. január elsejére ki kell dolgozni a Magyar Posta szervezeti reformját. E határozat értelmében készült most el az az előterjesztés, melyben a Közlekedési, Hírközlési és Épít nisztérium körvonalaz désre vonatkozó elképz nek lényege: *a Magya nem távoli jövőben há vállalatra válna szét,* a klasszikus postai szol kal foglalkozna gyakor tozatlan formában; a távközlési szolgáltatás sodna, míg a harmadi szóró vállalat lenne, a tevékenysége az ország rális és politikai műso zása.

— Közösségi lakóház épült a magukra maradt idős emberek számára a Baranya megyei Mágocson. Olyan személyekről van szó, akik nem kívánnak szociális otthonba menni, és anyagi helyzetük nem is indokolja az állami szociális ellátást. A házban intézményesen gondoskodnak róluk, de mindenki önálló életet élhet a maga kis lakásában. A közösségi otthon kísérletnek számít, s ha beválik, országos modell lehet.

— HÚSZ NAPON ÁT bolyongott étlen-szomjan a szibériai tajgában egy anya és 15 éves lánya. Nagyezsda Hvasevszkaja és lánya, Jelena megpróbáltatásáról a Pravda pénteken számolt be. A két nő rokonainál vendégeskedett a Tyumenyi körzetben. Egy napon, az erdőben eltévedtek. A rendőrökből és vadászokból szervezett mentőalakulat hiába kutatott utánuk. A kaland csak a 20. napon ért véget. A lesoványodott és lerongyolódott nők motorzúgást hallottak az erdőből, majd elindulván a hang után, favágókra bukkantak. Mint később kiderült, Hvasevszkaja és lánya a helyi lakosok által rettegett hatalmas mocsár mentén bolyongott.

— 700 KILÓ NYERS ELEFÁNTCSONTOT és húsz kiló orrszarvúcsontot találtak a csomagok között fémtokokban elrejtve a hongkongi vámosok, egy Szingapúrból érkező teherszállítmány átvizsgálásakor, pénteken. Az ormányosok agyara jelenleg drágább az aranynál. Hongkongban az elefántok és a rinocéroszok üzleti céllal történő irtása ellen világszerte kibontakozó tiltakozás óta tilos a két állat agyarának behozatala.

— HÉT TONNA HAL pusztult el Szlovákiában, a Nyitra folyó tizennyolc kilométeres szakaszán, vízszennyeződés miatt. Az eset pár nappal ezelőtt történt, de csak pénteken jelentették be Prágában. A csehszlovák hírszolgálati iroda tudósítása szerint a vízszennyezésért a nyugat-szlovákiai surányi cukorgyár a felelős, a gyár

— A Béres-csepp P szernek nem minősül tású termék forgalor engedélyét pénteken Országos Gyógyszerés Ez azt jelenti, hogy a tó lesz gyógyszertáraki téka-szaküzletekben. literes üvegcse 140 f rül. A gyógytermékh tájékoztató füzet okt között készül el, s 26 f sárolható majd meg a és az újságárusoknál.

— Az olasz autópályák méter/órára emelték a legnagyobb sebességet. kőbcentiméteres kiskoc vábbra is 110, a többiekr méter a megengedett s autópályákon, országuta egységesen 90 kilométer a

---

JÖN A HIDE

Az éjszaka megérkez front után szelesre forc az ország nagy részén. lesz nappal is. A fror több fokkal hűvösebb kezik hozzánk, ez a le úttal viszonylag száraz mérséklet napközben cs emelkedik, a csúcsérté körül valószínű. Ez 3- alacsonyabb, mint a s végi átlag. Napközben vonuló felhőkből már eső. A szél estére sem dik számottevően. Ekk körüli hőmérséklet le napos, kellemes h

KUNT Ernő

1989.
dec. 23.

Magyar Nemzet

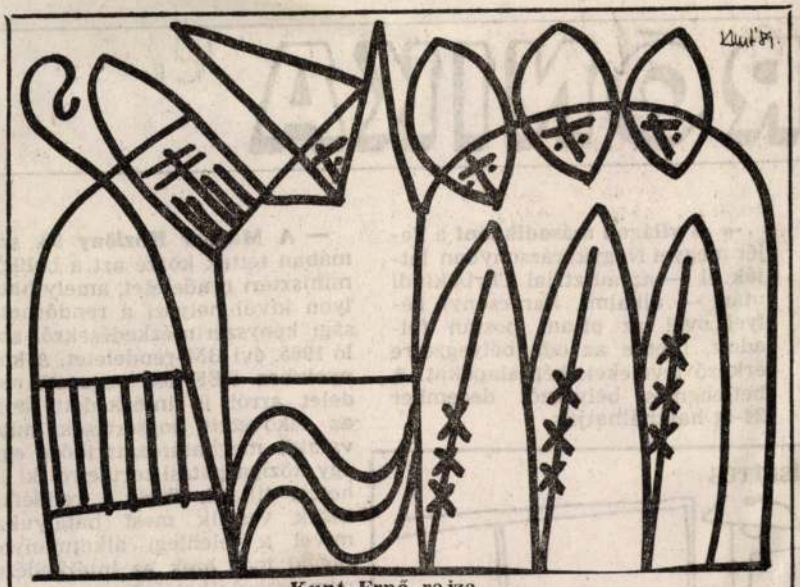

Kunt Ernő rajza

Magyar Nemzet

KRÓNIKA

fővárosi Ist-
intézet re-
en átadták
j szülészeti
ti, a higié-
ambulan-
a a betege-
ondozóköz-

— **A világon másodikként** a Fejér megyei Nagykarácsonyban látják el — az ausztriai Christkindl után — alkalmi, karácsonyi bélyegzővel az ottani postán feladott, illetve az oda bélyegzésre érkező leveleket, képeslapokat. A betlehemes bélyegzőt december 24-ig használhatják.

FADÍSZÍTÉS

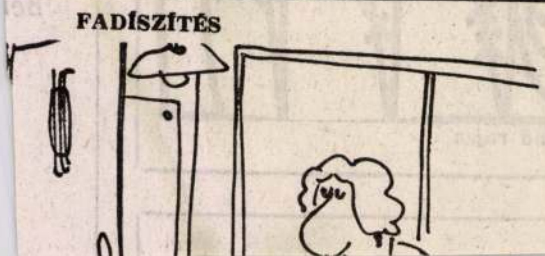

— **A Magyar Közlöny** 93. számában tették közzé azt a belügyminiszteri rendeletet, amely hatályon kívül helyezi a rendőrhatósági kényszerintézkedésekről szóló 1985. évi BM-rendeletet. A köznyelvben REF-nek nevezett rendelet arról is intézkedett, hogy az elkövetett jogsértések miatt valakit meghatározott időre egy-egy közigazgatási területről ki lehetett tiltani. Ezek a rendelkezések vesztik most hatályukat, mivel a jelenlegi alkotmányossággal már ezek az intézkedések nem egyeztethetők össze.

— **A Wallenberg Egyesület** minden hétfőn és csütörtökön 15 órától 17 óráig telefonügyeletet tart a 122-8394 számon. Új címünk: 1701, Pf. 93.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ifj. Kunt Ernő festő-grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 -11- 30

1021

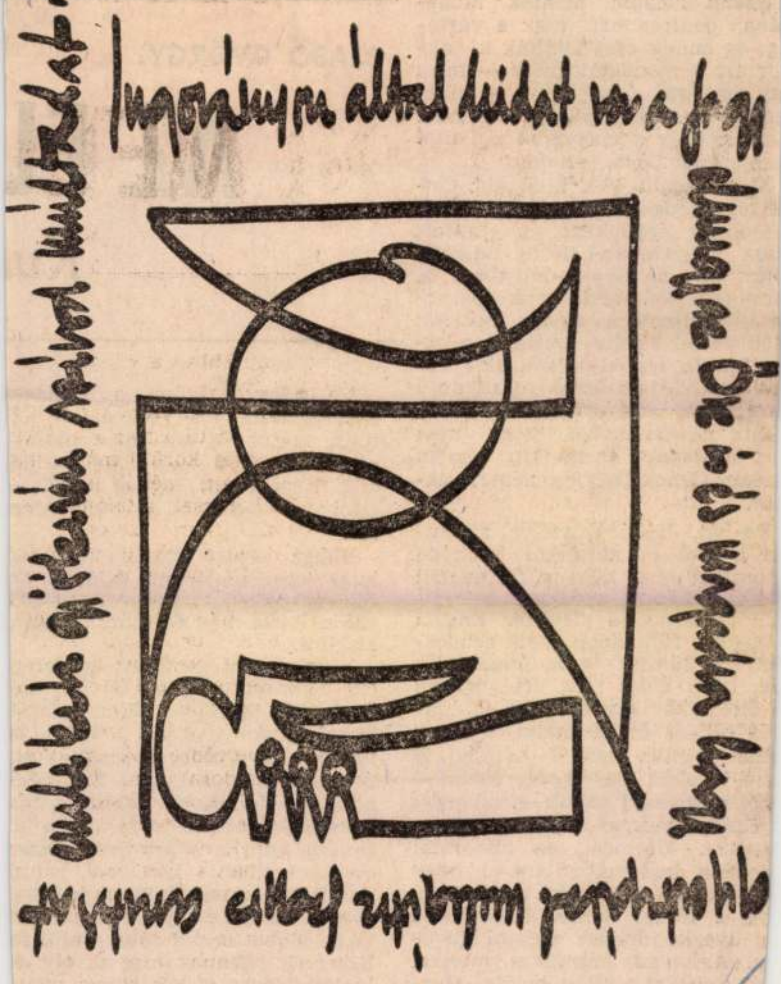

Ifj. Kunt Ernő: November

Őseim lóháton ment
ába, pontosabban csa
g; és ennek őrei talál
or azt a mondatot, me
y szakértő felvilágos
rjedt el aztán egész
agyis, hogy a *magyarc*
ents meg Uram, mink...
Most: repülő visz Milánóig. On-
ét egy gépkocsi, százhetvenkettővel.
Modena egyébként az említett
asz nagyvárostól délre, Bologna
lött van, az észak—déli úton. A
ristakönyvek nem írnak róla so-
at, legfeljebb a csodás dómról:
00 körül kezdte építtetni a hí-
s Matild (az őrgrófnő), akit Pú-
os Gottfrieddel adtak össze, de ő
em bírta, ami érthető — elvált.
ásik nevezetessége, hogy nála
rt kanosszát (nem itt, hanem
ersze, Canossában) a német csá-
ár.

De hát, Itáliáról szólva, az em-
er bárhol és bármikor könnyen
llanthat meg néhány történelmi
latot. Lépten-nyomon beleját-
ik utazásába a história. Engem
magyar filmnapok egyik rendez-
ényére küldött *le* a főigazgató-
g, isten áldja meg érte, igazán
ötlet akár egy hétvégét is oda-
nn tölteni (mert ennyi volt az
ész: péntek estétől hétfőig). S
be belefért egy konferencia —
ről még majd szólok —, valamint
y polgármesteri fogadás, mind-
szesen. Mármost, az utóbbinál
aradva, hadd mondjam el, hogy
együnk föl a lépcsőn a városhá-
ra, a díszes termek bejáratánál
y üvegkalitkában valami favö-
r. Amolyan kézműves munka,
án lovakat itattak belőle. Meg-
ok előtte, felsejlik az agyamban
ajdani egyetem, azt mondom

AZ LL
Kul

Ne is tegyük utána a szokásos
kesergéseket, mi volt akkor ná-
lunk, mert még egy épen marad
cserépkályhánk sincs abból az idő-
ből. A szobrokat is úgy kellett —
csonkán — előásni a szeméttelep-
ről.

Ehhez képest igazán nagy szó
hogy most a modenai falakon be
lül vagyunk. És hogy a kaput ez a
szó nyitotta meg előttünk: magya
kultúra.

Ülünk a már említett konferen
cia pódiumán: Szabó István me
Szomjas György filmrendezől
Dósai István attasénk, a helyi ta
nácsnok, s ugyanezen rangban eg
úr a szomszédos Reggio Emiliából
ahol szintén sorra vetítik a ma
gyar műveket; szemben meg a kö
zönség, nem is akármilyen. Olasz
ország szellemi köreiben rangj
van filmjeinknek. Néhány kritiku
évente vendége a pesti szemlénel
talán többet is tud róluk, mint m
Könyvek jelennek meg az oly e
lentmondásos, nekik mégis anny
ra tanulságos magyar moziról.
kérdések ezúttal is pontosak t

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ifj. Kunt Ernő, festő- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 ÁPR 13

1021

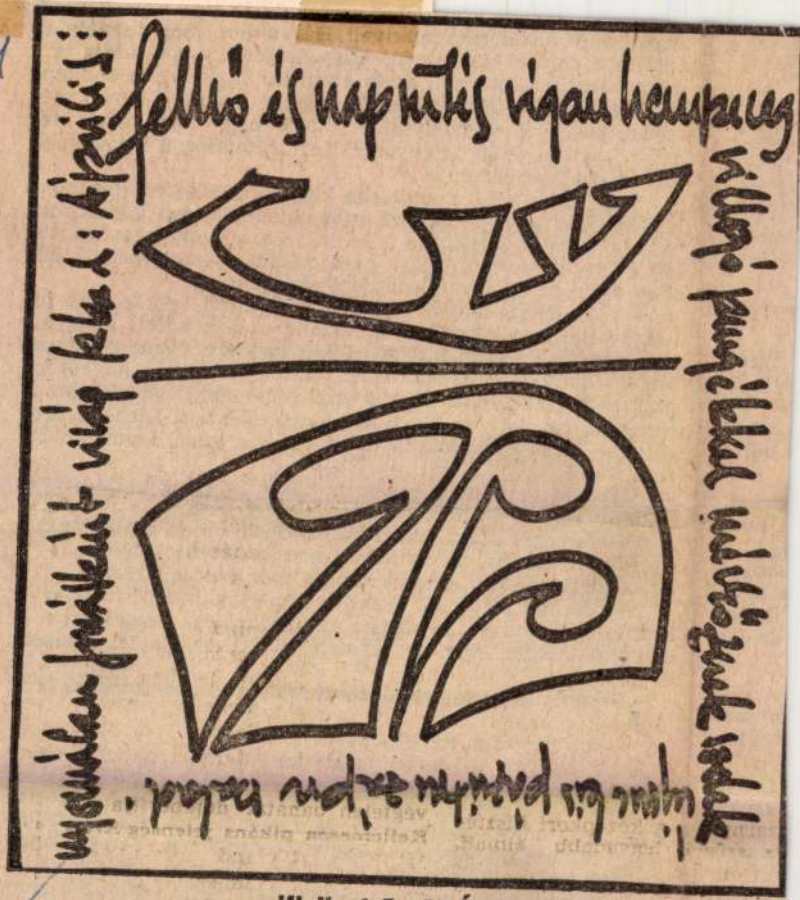

ifj. Kunt Ernő: Április

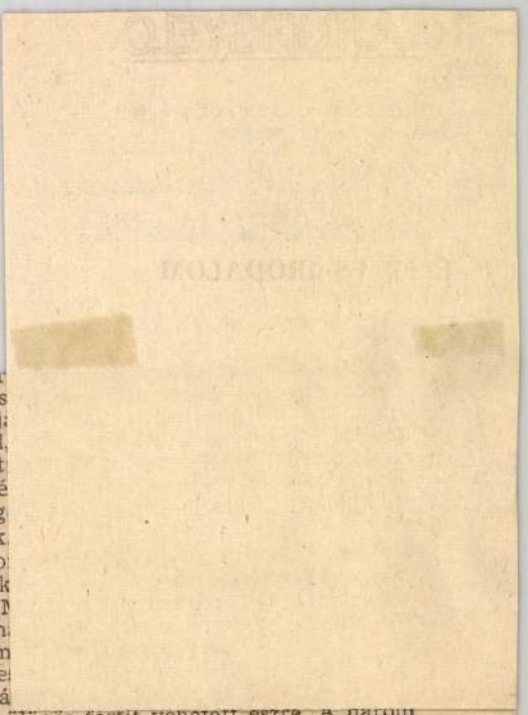

amik nem történnek s
ánglius a trópusi sisakj
salgott leállíthatatlanul
pen író. Szépíró. Bellet
mérmetességgel engedé
hány oldalt készülő reg
örömmel beleegyeztünk.

Szigetlaky kissé ko
lenségünket tovább fok
aztán olvasni kezdett. N
lán azért is, mert Szén
sőbb, mint példáját a m

— „A párizs-nante
tott be Párizs állomásá
mes szemlélő három különös férfit vehetett észre. A három férfit láthatóan régi barátság fűzte egymáshoz. Ismerkedjünk meg velük mi is közelebbről. A legtekintélyesebb Montesquieu, író volt, az elgondolkodó természetű Diderot, filozófus: a társaság harmadik tagja pedig a kövér Dumontexio, zeneszerző.

Minden valószínűség szerint azért, hogy az utazás fáradalmait elűzze, a kövér Dumontexio így szólt:

— Diderot, drága barátunk, addig is amíg szállodánkba hajtatunk, kérlek, szórakoztass bennünket filozófiáddal.

Diderot némi illő szabadkozás után beleegyezett.

— Vegyük példának okáért a körte fogalmát, barátaim — kezdte imigyen. — A körtét, nemdebár, ha megesszük: a szervezetünkben elég, de bármennyit eszünk belőle, sohasem elég..."

Szigetlaky itt félbeszakította felolvasását és hozzánk fordulva kérdezte:

— Jó filozófia, ugye?...

Mély hangon kérdezte, mesterkélten mély hangon, mint valami tanár — mondta Rév Zoli. — És ettől a közbevetéstől feltárult előttünk Szigetlaky szívfájdítóan szomorú sorsa. Egy olyan ember sorsa, aki még körtéből sem ehetett eleget. Vagy talán a körteevésnek specifikus falánkja, beteges habzsolója lett volna Szigetlaky? Nem olyannak látszott. Szigetlaky szervezete mindent elégetett, de soha semmiből nem ehetett eleget. Jó filozófia, ugye? A véznaságig sovány volt Szigetlaky és még a homlokára tapadó zsíros, fekete haja is arra mutatott, hogy körtehiány miatt önmagát égeti, mint

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ifj. Kunt Ernő grafikus-művészi

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 SEP 14

1021

Tüzel a Nap, majd vén lunk.
Jugoszláv Egyetem alkotása

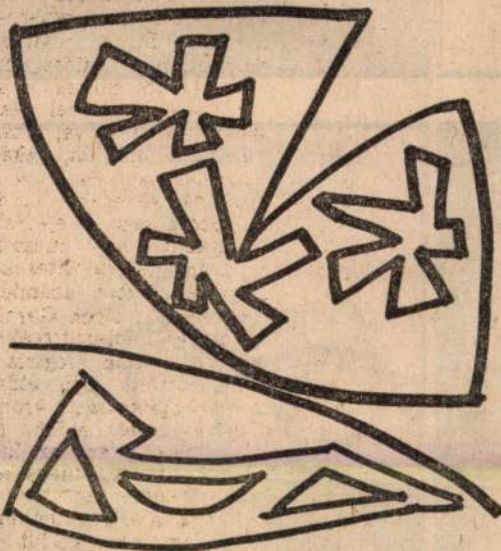

Ifj. Kunt Ernő: Naptár

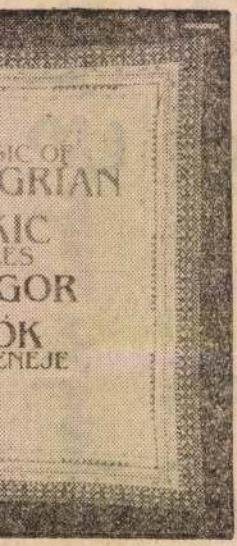

Ft lemezenként

ifj. Kunt Ernő

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -10- 19

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

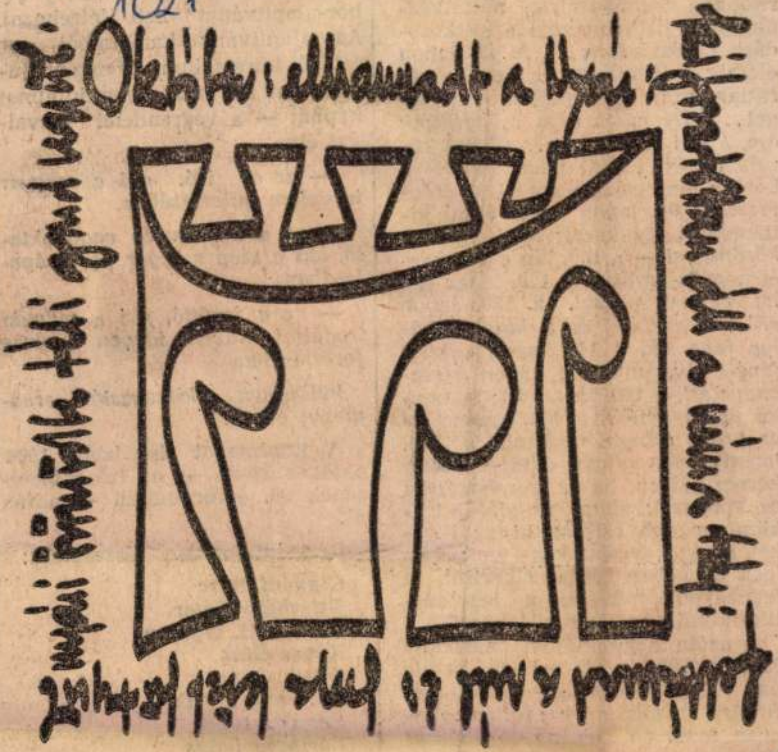

Ifj. Kunt Ernő: Naptár

évekből; a hírhedett Petőfi elleni támadások egyik kis gyöngyszeme. „...mi egyedül hathat legszomorítóbban a műbarátra, mutatkoznak már itt is nyomai a szitkozódási kifakadásnak... A 49. lapon először találkozunk ez éppoly váratlan, mint kellemetlen vendéggel...: *De azért nem csüggedünk ám, / Aki lelke van!* ...67 dal között 17-ben énekli meg Petőfi a bort, s még egyben említi az *áldomást*. A 96. lapon *Fütty* című kifakadását így kezdi: *Adta finnyás közönsége!* — a 100. lap *gazember*-ét nem is említve, a 129. lapon így ír: *Teremt ugyse!*, a 130. lapon *aki fölmarkolta!* és *a katonai pálya fene sik*, a 144. lapon *veszett fené*-t olvasunk; 151. lapon *a rézangyalát!*, a 169. lapon áll: *mennykő üssön beléd!*, a 172. lapon: *De az ördög sohsem vitte el;* a 184. lapon *illyen ollyan adta!* — Már, kérem alásan, ha ez művészet, ha ez költészet: akkor az alföld legkicsapongóbb csikósa ki az illyeket amúgy verbunkos modorban még cifrábban tudja elkerítni, a legnagyobb művész, a legeredetibb költő a magyar világban!"

S azóta egyfolytában aggódom Makay Gusztávért: nehogy őt is úgy idézze majd egy tiszteletlen firkász százötven év múltán, ahogyan most én szegény jó Császár Ferencet.

Mosolyogtató mementóként.

Szajbély Mihály

fordításában

különösen kimagasló eredményt ért el."

A jutalmakat első ízben 1984 október 18-án — az író születésének 90. évfordulóján — adták át.

Déry-jutalomban részesültek:

Csanádi Imre
Esterházy Péter
Kardos G. György
Képes Géza
Ottlik Géza
Szentkuthy Miklós
Sziráky Judit
Lőrincze Lajos
Jobbágy Károlyné
Jean Luc Moreau

/ 1021

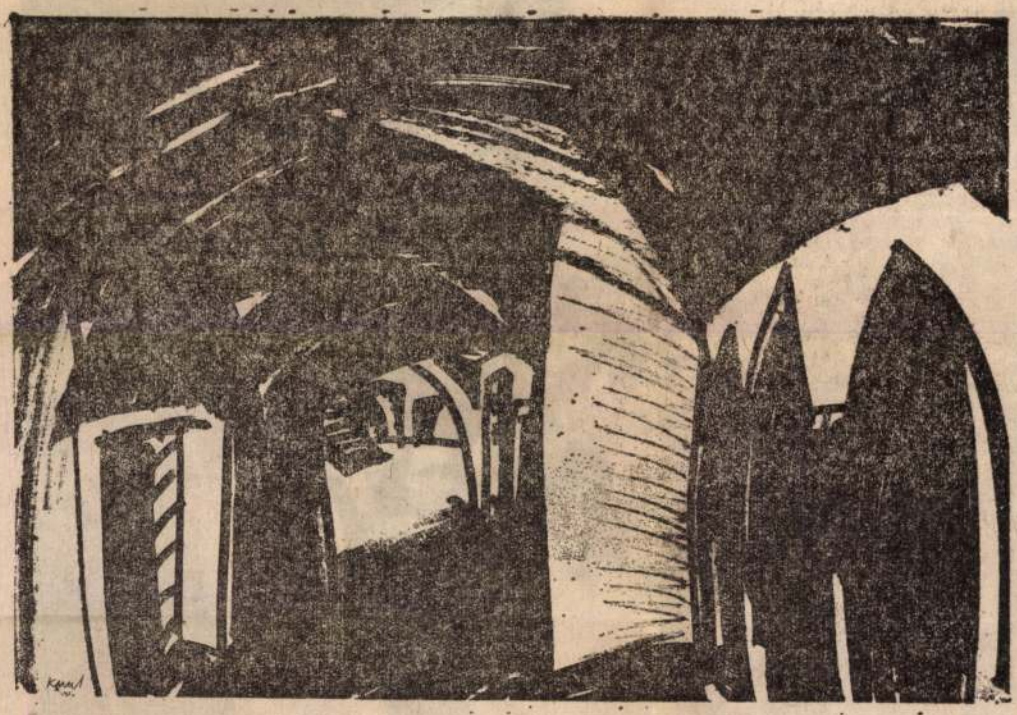

✶ *A kedves város sokféle arcának egyik tükörképe*

Búcsúm Sopron tól

Kunt Ernő kiállítása

Hangokat, színeket, illatokat őrzünk meg legtartósabban, ezek kötnek igazán meghitten életünk réges-régi korszakaihoz és legszorosabban a gyerekkor világához. Soha nem felejtjük el azokat a házakat, azokat az utcákat, amelyek mint mesebeli óriások, és mégis meghitt meleget árasztó, emberléptékű otthonok vettek bennünket körül. Hol is van az ember otthon? Nyilván mindig ott, ahol majd — mint a ballada oly szépen beszéli — önmagát is, és a neki legkedvesebbet is beépíti a falakba. Gyermekkorunk puha fészkeinek falába mások élete épült bele, azoké, akik bennünket is elfogadtak az életük részeként. Fel kell ahhoz nőni, meg kell öregedni, hogy megértse a meg nem ismételhető kötődések természetét az ember.

✶ *A festmények, rajzok között az egyetlen mozaik. Címe: Siremlék.*

Az ember élete magánügy, megértem *Kunt Ernő* festőművészt, hogy a Miskolci Galériában látható *Búcsúm Soprontól — búcsúm az Új utcától* című kiállítása kapcsán nem volt hajlandó egy beszélgetést felvállalni. Nyilván azért, mert diáknemzedékek hajdani szigorú tanára (a kiállítás elé írt mondandójában azt is megemlíti, hogy tagja volt az ózdi József Attila Gimnáziumot megalapozó tantestületnek) ma sem engedékenyebb, ha a megismerés útjára akar rávezetni, és azért, mert a kép valóban csak annak szólal meg, aki magától figyelni hajlandó és képes. A beszélgetés elmaradását tulajdonképpen csak azért sajnálom, mert így nem tudtam megkérdezni, hogy a szülőhelytől, a gyermekkor tündérkulisszáitól miért kell elbúcsúzni. Én boldog vagyok (és bizonyára nem vagyok ezzel egyedül), hogy a szülőházam helyén épült mai csodapalota szomszédságában még mindig ott van egy olyan régi paraszthéz, amilyenben annak idején megláttam a napvilágot. Gyerekkorom épületeit keresem a modern településfejlesztés elhamarkodott jelszavainak áldozatul esett nagyközségben, és a közeli városban is. Nem vagyok hajlandó elbúcsúzni, de persze ez is magánügy.

Kunt Ernőnek szerencséje van, hogy Sopronban volt gyerek. Építik azt is tisztességesen, de az évszázados település lényegét, régen elhalt elődök hagyatékának kőbe, téglába, toronyba, tornácba, kapuba és utcakőbe örökített szellemiségét ebben a kiváltságos városban nem tudták, mert nyilván nem is akarták eltüntetni. Persze most nem lehet egy kiállítás hatalmas festmény- és rajzanyagát a hónunk alá kapni, hogy megnézzük, fél évszázad alatt mit is változott hát Sopron, de ha az ünnepszámba menő kirándulások idején arra járóban is szépen visszhangoznak ezek a képek, akkor nem sokat.

A művészet persze más, és ha az embernek nem adatik meg az ilyen tehetség, de egy szikra esze van, akkor nem irigyli a művészt. Általában, de ez a tárlat mégis kivétel. Irigylem Kunt Ernőt, hogy gyermekkorának színeire, illataira, lényegére úgy emlékezhet, hogy ezzel mindnyájan többek leszünk. A nyilván megkülönböztetett jókedvvel, a soha vissza nem térő időknek kijáró féltéssel, dédelgető becézéssel született festmények, rajzok nagyon szépek. Gyönyörű a kiállítás. Ritka az ember, akiben belülről süt a nap.

M—

1984 NOV 8

DÉLI HÍRLAP

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-726

✶ *Az ünnepség résztvevői* (Kerényi felv.)

Októberre emlékezve

Munkásgyűlés a kohászatban

A hatalmas csarnokban először a vendégeknek szorítottak helyet. Elsőként a gépgyáriak érkeztek, aztán az építők, s ott voltak a cementipari gépjavító küldöttei is. A Lenin Kohászati Művek vasszerkezeti üzemének épületében mintegy 3500-an ünnepelték a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 67. évfordulóját. A hirtelen hidegre forduló időben a Vasas Fúvószenekar tüzes indulói melegítették és invitálták a diósgyőrieket, miskolciakat a november 6-án tartott ünnepségre.

Gerzsényi Miklós, a nagyüzem pártbizottságának titkára köszöntötte a megjelenteket. Az emelvényen foglalt helyet *Grósz Károly*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára, *Tóth Lajos*, a KISZ megyei bizottságának első titkára, *Porkoláb Albert*, a megyei tanács elnökhelyettese, *Rózsa Kálmán*, a városi tanács elnöke, *Tóth József*, az SZMT vezető titkára, *Ámriskó Gusztáv*, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára, valamint a fegyveres testületek képviselői. Az

✶ *November 7. alkalmából kedden megkoszorúzták a vasgyári Lenin-szobrot a párt-, a tanácsi és tömegszervezetek, valamint az LKM és a DIGÉP képviselői. Képünkön Grósz Károly és Dudla József koszorúz.*

ünnepség szónoka *Dudla József*, az MSZMP Miskolc városi Bizottságának első titkára volt. A kohászati ünnepség résztvevői a beszéd után megkoszorúzták a vasműnél, és a Hősök Temetőjében, valamint a hazánk felszabadító harcaiban elesett szovjet katonák emléktábláinál. A zászlódíszbe öltözött város ünnepelt, köszöntött és

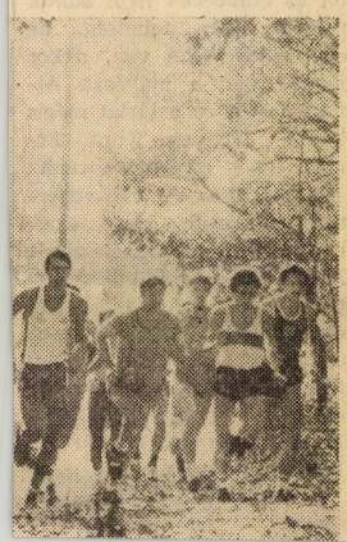

A néző sebesen és kutatva járja végig a Miskolci Galériában Kunt Ernő utcáit a művész Búcsúm Soprontól című tárlatán. És az utcák is olyanok, amilyenek e sietős keresés alkalmával lehetnek: felvillantják, egy-egy hangsúlyos színnel, vonalszerkezettel jellemzik magukat, a házak, kapualjak, belső udvarok, padlások, egy nyitva felejtett ablakon át a magasból előtűnő utcák részletei mind a keresést imitálják. S csak másfél, két tucat kép után veszi észre a szemlélő, hogy — követve a művek ritmusát — szinte feltartóztathatatlanul iramodott valami elrejtett, pontosan körül nem határolt tárgy, személy, érzelem után. Mint ahogyan azt sem tudhatjuk, célszerű-e ezek között a szűk utcácskák között keresni, és létezik-e egyáltalán az a valami/valaki, vagy tömegvonzását csupán a valóban létező dolgok sajátos pozíciójú erővonalai kölcsönzik. Kunt Ernő azt állítja — márcsak műveinek impozáns bősége alapján is így érezhetjük —: igenis célszerű, mert volt itt valami, ő határozottan emlékszik, amiért érdemes bejárni újra és újra ezeket a városrészeket. Hogy pontosan mi? Hát, tessék csak keresni, induljon el mindenki saját gyermekkorának színterén, tapodja lábával a kopott köveket, osonjon fel homályos tornyokba, tekintsen be zárt udvarokba! Izzanak fel ismét az emlékezet féltett szivárványán az egykori színek! Hogy milyenek is voltak tulajdonképpen azok a színek? Talán ilyenek, talán nem... De mindenféleképpen tegyünk próbát, legalább képzeletben idézzük fel egy rövid időre azt a rég volt, hajdani helyszínt, s akkor magunk is megleljük a tűnékeny, mindig előttünk nyargaló, s mégis egyre jobban lemaradó valamit, melynek neve...

Nos, igen, körülbelül eddig vezet el bennünket Kunt Ernő képeivel, eddig, és nem tovább. Festményei sietős rímeket skandálnak, mintha folyton a következő kép miatt aggódna, a színek még meg sem száradtak az egyiken, ő rögtön továbblép, s festi elénk a következőt, de abban már a harmadik motívum láza dolgozik, igyekszik hát, kezdi az újabbat, hogy talán majd ott megtalálja, amit felidézni kívánt — a saját gyermekkorát. És ilyenkor persze megbocsátható, ha az a festék sohasem szárad meg: az emlékek a legszuverénebb dolgok. A néző legfeljebb szikáran megállapítja, hogy a tusképek, tollrajzok lezártabbak, véglegesebbnek hatnak — még ha azonos élményből is fakadnak —, mint a vízfestmények. Persze emlékezetében azok közül is szívesen megőriz néhányat, miként nem felejtheti, a megható líraiságú Madonna-mozaikot sem.

D. SZABÓ EDE

KEDVES OLVASÓINK! ÚJ ÉVET KEZDÜNK, ÚJ TERV
ZÖLJÜK A 13. TOKAJI ÍRÓTÁBOR VITÁJÁT / ÚJ É
ZÜNK MEG FÜLEP LAJOS, LUKÁCS GYÖRGY ÉS
RIUMÁRÓL / A 14. TOKAJI ÍRÓTÁBOR TANÁCSK
MEL VÁRJUK A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ HOZZÁ
SZÁG IRODALMI ÉS MÜVELŐDÉSI LAPJA / KÖSZÖ
FIZETÉSÉT / A LAP MINDEN OLVASÓJÁNAK BOL

1985. 39. p.
Napjainkˌ XXIV.évf.1.sz.

KUNT ERNŐ

A Budapest Galéria
tisztelettel meghívja Önt

ifj. KUNT ERNŐ
(1948-1994)

VÍZ ÉS KŐ

című kiállításának megnyitójára

a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapes III., Lajos utca 158.)
1995. március 17-én (pénteken) 17 órára.

A kiállítást a résztvevők nyitják meg.

A kiállítást a Budapesti Tavaszi Fesztivál
és a Miskolci Egyetem Kulturális és
Vizuális Antropológia Tanszéke támogatta.

Megtekinthető 1995. április 30-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

nyába megtett lépésekkel, tehát azokat az évtizedeket, amelyekkel a közönség érdeklődése a 19. század végétől számítva előbbre halad, kompenzációképpen a 18. századtól visszafelé mutató felfedezések egészítik ki. „Közönség" ebben az elképzelésben természetesen nem a zenehallgatók széles tömegeit, csupán a beavatott szakmai ínyencek szűk rétegét jelentette.

AMIKOR a *Bach* h-moll miséje meghallgatására az Erkel Színházban egybegyűlt, népes hallgatóságot megpillantottam, úgy éreztem, téves volt ez az elméletem, hiszen minden jelenlevő tudhatta, hogy ez alkalommal a 18. század zenekarát hallja majd, korabeli hangszereken. Kétezer-kétszázra tehető ezek szerint csupán azoknak a régizenei specialistáknak a száma, akik elő tudták teremteni a belépőjegyek borsos árát? Vajon nem csalódnak majd, ha esetleg nem szólalnak meg elég vivőerővel ezek a régi hangszerek az irdatlan nagy hodályban? Vajon győzi-e a Holland Kamarakórus hangerővel a hatalmas alkotást?

Felesleges volt az aggodalom. Kétezer-kétszáz ember mozdulatlanná dermedve hallgatta a produkciót, amelyre még sokáig emlékezni fog. Nem kellett kifinomult értőnek lenni, hogy magával ragadja a *Requiem* elhangzását telt ház ünnepelte a Zeneakadémián. A kitartó szorgalom olyan erény, amely közismert tulajdonsága a

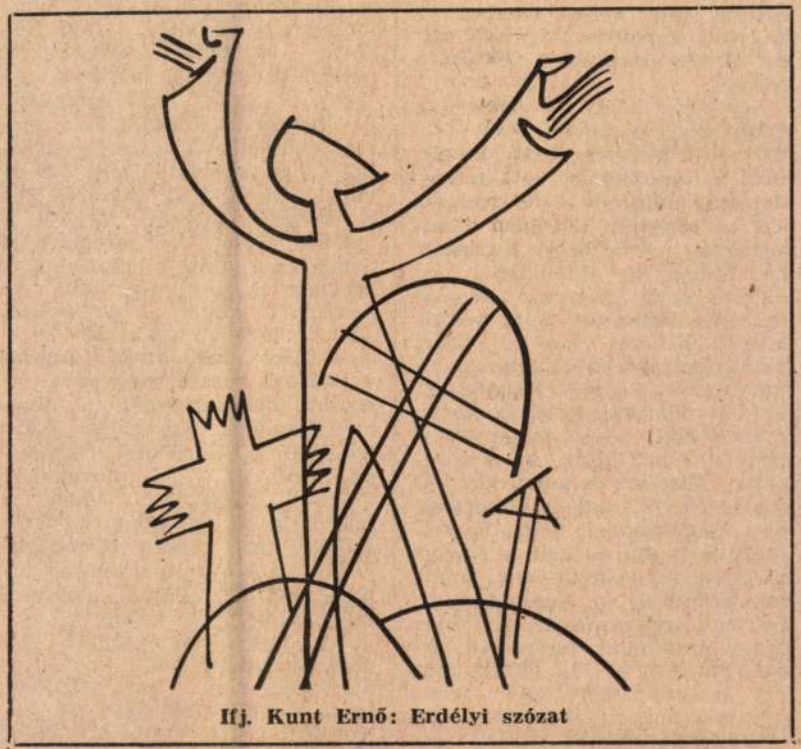

Ifj. Kunt Ernő: Erdélyi szózat

gondolkodott. Revíziós és kontrarevíziós vágyak csaptak őrjön-

szetről, az építészetről, a színházról és a zenéről azonos módon

Kunt Ernő ifj. MN. 1989. III. 25

második hívás, amikor a pontos találkozóhelyet és időpontot kellett volna tisztáznunk, már kudarcba fulladt. Visszautasító volt, majd lecsapta a kagylót. Eltöprengtem hát rajta: *tényleg megeszi a félelem a lelkeket?*

Egy idős hölgy — kérte, ne írjam meg a nevét, mert retteg — elmesélte, 1945-től pár évig a temetkezési vállalat irodájában dolgozott. Ő vezette azt a könyvet, amelybe a kivégzettek sírhelyeit jegyezték be. Ebben az albumban név, dátum, szám, helyrajz szerint mindent pontosan feltüntettek. Még a háború után is, pedig akkoriban igazán rettenetes állapotok uralkodtak. Mindig neki telefonáltak, küldjön kocsit emberekkel, akik aztán kivitték és elhantolták az áldozatokat. Még azt is gondosan följegyezték, ha csak a kukoricásban földelték el őket. Figyelmeztetett: ma is kell a Kozma utcában papíroknak lenni arról, mi zajlott le a temetőben. A pontos nyilvántartásról nem lehet lemondani, tudni kell, kinek hol van a sírja. Ezért még azt is lelkiismeretesen feljegyezték, hogy a sírkertben melyik *gratis* fekszik alul az ismeretlenségben, mert fejfát csak a fölső kapott.

— Én meg tudom mutatni

ban éldegél dr. Szilágyi József özvegye. A szokatlanul meleg februári napfény odacsalogatja az ablakhoz: nézi a kertet, ahová nem tud lejutni a fájós lábával. Mindenütt bekeretezett családi fényképek, könyvek, újságok — az ősz hajú, szemüveges és igen barátságos Ella asszony ideje java részét olvasással és emlékezéssel tölti. Nem én vagyok az első, aki arra kéri, meséljen életéről, férjéről, a múltról. Talán már ezerszer is elmondta a szinte hihetetlen történetet, mi esett meg velük. Az embernek mégis az az érzése, újra és újra át tudja élni...

— *Mikor kezdődtek a bajok?* — kérdez vissza elrévedve. — Akkori munkahelyén, a Terményforgalmi Egyesülés székházában, a Gerbeaud cukrászda fölött, az 1955 novemberi vállalati taggyűlésen Jóska is felszólalt és elsőként nevezte *Rákosit* meg társait *tömeggyilkosnak*, s követelte azonnali bíróság elé állításukat. Annyira felgyülemlett már benne a keserűség, hogy aznap reggel azt mondta, adjak neki váltás fehérneműt az aktatáskájába, mert lehet, estére nem jön haza. Kérdeztem, elutazol? Nem, válaszolta, de lehet, hogy elvisznek estére; már megfulladok, ha nem beszélhetek, hi-

— *Kapcsolatuk három hetet töltöttek itt. Hogy telt az idő?*

— Mint a kutyaszorítóban. Nagyon keservesen teltek a napok. Nem volt elegendő hely, s a legvégén már éheztünk is, hiszen az oroszok blokádot rendeltek el. Egyetlen alkalmazott volt a konyhán, akire rászakadt a rengeteg ember ellátásának gondja. Mi, asszonyok igyekeztünk segíteni rajta: krumplit, almát hámoztunk, zöldséget tisztítottunk; megterítettük az asztalt, ebéd után pedig segítettünk mosogatni. Szörnyű dolog történt a harmadik vagy negyedik napon. Az emeletről egy nagy csattanást hallottunk, majd riadt futkosás és kiabálás következett. A követség 32 éves titkárát, aki közel ment az egyik emeleti ablakhoz, lelőtte az utcán őrt álló orosz katona. Özvegye és két gyermeke maradt árván. Ebből az esetből nem lett diplomáciai bonyodalom, mint ahogy a mi elrablásunkból sem.

Garancialevél

— *Időközben többen is kimerészkedtek az utcára és elhagyták az épületet!*

— Elsőként az én első házasságomból való nagyfiam. Tibi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

Kunt Ernő

1972 NOV

1021

NAPRAFORGÓ

KUNT ERNŐ RAJZA

rosulva a sz
lenné teszi
színhelye leg

A délelőtti
nészek percn
gyerekszerep
fonálgat. Val
szállítja a ne
készülve a le
fiúval. Szüks[illegible] majd kislányt kell játszania. Kérünk egy copfot is! A színházi fodrász bólint; őt nem érhetik meglepetések. A gyerekek végül mégis megérkeznek. Ikrek, 9—10 évesek, gondtalanok...

A szomszédom egész úton panaszkodik. Huzatos színpadok, megfázás, vesebántalmak (azóta is gyógyszert kell szedni), s a tájpénz csak 30 forint...

Ismét a jelentés: *„A Színházi Dolgozók Szakszervezetének bevonásával javasoljuk az egri előadások vonatkozásában a tájpótlék összegének emelését. A fellépésszámok tekintetében méltányosnak tartanánk, ha a miskolcival azonos értékű egri bemutatók — annak ellenére, hogy tulajdonképpen második bemutatónak számítanak — a részt vevő művészeknek további négy fellépésszám jóváírását jelentenék."*

*

A színpad a „tájhelyen" már bedíszletezve. A közönség nem veszi észre, hogy hiányoznak a ház előtti tornác virágai, s hogy Ida arcát nem simogatja az őszi napfény... Egyébként minden rendben, csak a színésznek kell némileg módosítania mozgásrendszerét, meg alkalmazkodni kell a terem akusztikájához is. De hát ezért színész, vagy nem?

*

A nagyüzemnek törvényei vannak. Rentabilitásához elengedhetetlenül fontos a termelési terv teljesítése. A nagyüzemben megvásárolt találmányok „receptje" szerint dolgoznak. A selejt természetes és bizonyos arányban megengedett. A nagyüzemek energiaforrása a szén, olaj, a villanyáram. A nagyüzemeket automatizálják, a munka nehezét elvégzik a gépek. Teljesítményük előre kiszámítható és egzakt módon mérhető.

GYARMATI BÉLA

Kunt Ernő festő- és grafikusművész 1021

Nyári találkozások

Egy festő, meg egy színész

Mivel tölti a nyarat, mit csinál, mire készül napjainkban? Ezekkel a kérdésekkel kerestük meg Miskolc művészeti életének két reprezentánsát.

Kunt Ernő

Kunt Ernő festő- és grafikusművész műtermes lakásának kertje parányi oázis a városrengetegben. A hatalmas fatörzsből készült, maga faragta lócán jólesik az üldögélés a mogyoróbokrok árnyékában. Bizonyára nemcsak a vendég, hanem a házigazda, Kunt Ernő is nagyon élvezi ezt a kellemes környezetet. Nagyon messziről jött ugyanis. Néhány hete tért haza mintegy kéthónapos külföldi útjáról, amelyből csaknem másfél hónapot Tunéziában töltött.

Először járt ebben az afrikai országban. Rendkívül sok értékes emlékkel, jó benyomással, élménnyel tért haza és néhány kisebb „családdal" is. Ezek a családások persze, inkább pozitív előjelűek, ha szabad velük kapcsolatban egyáltalán ilyen hivatalosan fogalmazni. A családásokat ugyanis az okozta, hogy Kunt Ernő legalább nyomaiban szeretett volna találkozni az arab mesevilággal, az oázisok hangulatával, a karavánszerájok nyomaival és egyéb, a színes útleírásokból hajdan megismert érdekességekkel. S bár elment egész a Szahara széléig, a legdélibb oázist is felkereste, ezeknek a leírásokból ismert mesebeli oázisoknak, karavánszerájoknak már nyomát sem látta. Eltűntek, mint nálunk a betyárcsárdák, s a romantikus mozzanatok általában már csak idegenforgalmi attrakcióként bukkannak fel. A tevekaravánokat felváltották az autókonvojok, meg a gyors autóbuszjáratok, nincs szükség a fáradt karavánok pihentetésére, a haladó élet Tunéziában is „lelépte" a romantikát.

Természetesen igen sok színes élményt hozott haza. Az egyik nagy dossziéjában százynolcvan grafitrajz sorakozik, amelyeknek mindegyikéről a mai tunéziai élet egy-egy jellegzetes mozzanata tárul elénk. Persze sok más vázlat is emlékeztet a tunéziai útra. Fehérek az épületek, fehér a föld is, s mögöttük a valószínűtlenül kék tenger, az ismeretlen és ismert növények színpompája. A piacon tornyosodó gyümölcshegyek, a kávéházak terraszain üldögélő turbános, fezes arabok mozdulatai, a vásárok jellegzetes képei, nem utolsósorban a csodás mívű épületek mind-mind nagy élményt jelentettek a festőművésznek.

Ez a sok tunéziai élmény nem marad pusztán Kunt Ernőé. Megosztja velünk. Jövőre a Miskolci Galériában lesz a kiállítása, s a tunéziai út néhány élményét, festményekbe átfogalmazva ott ismerhetjük majd meg. Grafitvázlataiból néhányat pedig a közeli napokban, lapunkban közlünk.

Fehér Tibor

Fehér Tibor színművész Miskolc egyik legismertebb és legnépszerűbb embere. A miskolci színpadon eltöltött hosszú évtizedek, az összeforrottság a várossal, a hűség a városhoz, benne élés mindennapjaiban, ezek eredményezték a művész népszerűségét, nem utolsósorban a vele szemben megnyilvánuló köztiszteletet és hivatalos elismerést is. Az elmúlt év december 3-án az elsők között kapta meg „a szocialista Miskolcért" elnevezésű kitüntetést, amelynek szinte kétszeresen a tulajdonosa, hiszen ugyanakkor a színház kollektíváját is kitüntették, s e kollektívába ő is beletartozik. A kitüntetés egy picurka darabkája neki jut.

Az elmúlt évadban viszonylag kevés szerepet játszott, de nem kevésszer. A jubileumi évadot nyitó Csongor és Tündében a kalmárt játszotta, A kocsi rabjai darabban átvette Petre szerepét és szinte szeptembertől az évad végéig hol Miskolcon, hol Egerben műsoron volt A víz özvegy, amelyben Nyegus követségi írnok hálás, de fárasztó komikus szerepét alakította igen nagy sikerrel.

A nyári pihenőt is Miskolcon tölti. Az Augusztus 20. strand, a tapolcai fürdő, a Mályi-tó melletti színházi üdülőtelep között telt el a nyár eddigi része, és a még hátra levő néhány szabad hét is ezek között oszlik meg. Meg persze, a selyemréti lakás is gyakrabban látja gazdáját, mint máskor, és több időt fordíthat kedvenc hobbijára, az amatőr filmezésre. Mit csinál még ezen kívül? A Hegedűs a háztetőn című nagy sikerű musical híres jelenetét, amelyben a Ha én gazdag lennék kezdetű dalt énekli Tóbiás, a tejesember, magánszámként feldolgozta, felkészült belőle, s most készül fel Csehov híres monodrámájával, A dohányzás ártalmasságáról című művel. A későbbiekben e két magánszámmal szeretne szerepelni. A jövő évad színházi elfoglaltságáról még keveset tud. Hivatalos értesülése még nincs a neki szánt szerepekről, de úgy tudja, hogy az évad második darabjában, Zeller A madarász című nagyoperettjében jelentős feladat vár rá.

De az évadkezdésig még éppen három hét van.

(hm)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG 2
Észak-Magyarország

A tettek ere

A szocialista brigádok minden munkahelyen példamutatóan kiveszik részüket a kongresszusi és a felszabadulási munkaversenyből. Így van ez a TVK gépgyárában is, amelynek dolgozói elsőként tették meg munkavállalásukat. Mindenekelőtt a termelés, a gazdálkodás segítését tűzték ki célul maguk elé.

Az 1973. évi eredményei alapján élüzem címmel kitüntetett gépgyár lakatosüzemében dolgozik az aranyérmes Béke szocialista brigád. Vezetője, Kapus József géplakatos elmondta, hogy a kongresszusi munkaversenyben nagy gondot fordítanak az anyagtakarékosságra is. Ez a brigád készíti az úgynevezett MT 140-es görlőserleg belső részét, amelynek anyagát az NSZK-ból importálják. A kollektíva tagjai sokat töprengtek rajta, hogyan tudnák a hulladékot minimálisra csökkenteni. Rájöttek, hogy a hulladékanyagok összehegesztésével újabb őrlőserleg belső része állítható elő. Nem nagy dolog az egész — mondják a brigád tagjai, mégis dicséretes kezdeményezésnek kell tekinteni, hiszen minden egyes alkatrésznél több mint kétezer forint megtakarítást érhetnek el.

Ugyancsak ebben az üzemben található a kétszeres ezüstplakettes József Attila brigád. Erre a kollektívára is az a jellemző, hogy tagjai szüntelenül keresik, kutatják azokat a lehetőségeket, amelyeknek révén többet, jobbat produkálhatnak. Többek között kidolgoztak egy olyan újítást, amelynek bevezetésével a hűtőoxidátor gyártása közben a saválló csővezetékek hajlításához szükséges munkaidőt egyharmadára csökkentik. Ezenkívül különböző ésszerűsítésekkel minimálisra csökkentették a hulladékanyagokat, amelynek eredményeképpen, évi szinten több tízezer forintot takarítanak meg a vállalatnak.

A munkaversenyben részt vevő dolgozók jól tudják, hogy nem akármilyen, hanem az eddiginél is tudatosabb munkára, kezdeményezésre, aktivitásra, bizonyos többlettevékenységre van szükség, amelyhez elengedhetetlen az új módszerek, eljárások bátor alkalmazása.

A kötődés erős

A nyugdíjasok és a munkahely

A munkahelytől megválni hihetetlenül nehéz. Azok mondják ezt — a nyugdíjasok —, akik a jól megérdemelt pihenés éveit kezdik. Hirtelenjében nem tudnak mit kezdeni a korlátlan mértékű szabad idővel, hiányzik a gyár, az üzem, a munkahely légköre, a baráti, emberi kapcsolatok közvetlensége, mindaz, ami éveken, évtizedeken át odakötötte őket. Nehéz az ilyen

vasút saját kezelésű üdülőiben, nem tagadják meg nyugdíjasaiktól az egyéb, ilyen jellegű lehetőségeket sem.

A nyugdíjasokkal való törődésben jó példát mutatnak a nagyüzemek, a Lenin Kohászati Művek, a DIGÉP, a bányák, ahol élő a kapcsolat a volt munkahely és a nyugdíjasok között. Az is igaz, hogy általában mindinkább gyakorlattá válik az

lóban történt valamilyen mulasztás, azonban nem jellemző az üzem közéletére, ahol a nyugdíjasokkal való törődésnek hagyományai vannak. Olyan intézkedések, amelyeket a kollektív szerződés is rögzít. Azt például, hogy minden nyugdíjba menő dolgozó az utolsó fizetés átvételekor 500 forint jutalomban részesül. Az a nyugdíjas pedig, aki tovább fizeti a szakszervezeti tagdíjat, évenként szo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JUN 8.
Északmagyarország

Kunt Ernő

1973. június 8., péntek

1021

BUDABÁNYA I., 1973.

Kunt Ernő tusrajza

1973. június 8., péntek

A szendrői példa

Nemrégiben egy Szendrőn megtartott mezőgazdasági bemutató keretében a megye mintegy másfélszáz mezőgazdasági szakembere tanulmányozta a Szendrői Állami Gazdaság és a szendrői Szabad Föld Tsz gyepgazdálkodási módszereit, nagyszerű eredményeit. Annak idején hírt adtunk e bemutatóról, de a szendrői példáról érdemes még egyszer szólni.

Nem azért, mert a rét- és legelőgazdálkodás témája ma „divat". Mezőgazdaságunkban szükségszerű nap mint nap foglalkozni ezzel a kérdéssel, mert a szarvasmarha- és juh-program megvalósítása el sem képzelhető helyes, szakszerű gyepgazdálkodás nélkül, s mert ezen a területen találhatók mezőgazdasági üzemeink legnagyobb, még kihasználatlan tartalékai.

hérjeigénye, s ebből egyelőre csak mintegy egymillió tonnát tud mezőgazdaságunk előállítani. A többit importból kell pótolni, ami jelenleg is már évi mintegy 80 millió dollárba kerül. Arányosan megyénkben is hasonló, talán még kedvezőtlenebb a helyzet.

Az, hogy képesek vagyunk e gyepterületeinken megtermelni a jelenleg szükséges és az állatállomány jelentős fejlesztéséhez elengedhetetlenül fontos még több fehérjét, ma már nem vitakérdés. Bebizonyított tény, hogy igen.

Idegenkedés

Nemcsak a külföldi példák, nemcsak elméleti szakembereink, a kísérleti parcellák, hanem számos mezőgazdasági nagyüzem gyadálkodást megteremtő beruházásokat, 24 gazdaság részére már készülnek a gyepfejlesztési tervek, és termelőszövetkezetek tucatjaiban jöttek rá, hogy ezen a téren sürgősen munkához kell látni, mert rétjeik és legelőik alacsony hozama gátolja elsősorban az állattenyésztés fejlesztését.

Mindehhez: az előrelépéshez, a szemlélet megváltozásához nagymértékben hozzájárult a szendrőiek nagyszerű példája. Az itteni nagyüzemi eredmények, az egyszerű kísérletek bizonyító erejét is messze meghaladó, már több száz hektáron bevált nagyüzemi gyakorlat minden mezőgazdasági szakember számára rendelkezésre áll. A szendrői példa tanulmányozható, követhető, akár le is másolható, de tovább is javítható.

Kunt Ernő

/1021

1974. aug. 8. csütörtök

Tunéziai vázlatok (IV.)

PARKBAN

Kunt Ernő rajza

1974. aug. 8. csütörtök

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Építésügy
1974 AUG. 8

1977-ig Tapolca valamennyi lakása gázt kap

Mit tervez a TIGÁZ?

A korábbi években Miskolcon a Tiszántúli Gázszolgáltató Vállalat helyi üzemvezetősége mintegy 20—25 millió forint értékben végzett gázfelújítási munkát. Évente ez mintegy 2 ezer lakás gázzal való ellátását — bővítését, esetleg a régi elavult szerelvények kicserélését jelentette.

Ez évben is hasonló nagyságú összeg áll az üzemvezetőség rendelkezésére, illetve ezt az összeget a mintegy 10 milliós nagyságrendű hálózatfejlesztésre betervezett összeg egészíti ki.

Elegendő-e ez a pénz, s milyen területen várható lényegesebb fejlesztés, erről kérdeztük meg *Katona Zoltánt*, a TIGÁZ miskolci kirendeltségének vezetőjét.

— Az elmúlt évben a lakosság igénye csökkent a gáz bevezetésére. 1972-ben csaknem 30 millió forintért építettünk be belső szerelvényeket, ez a szám 1973-ban körülbelül 20 millió forintra csökkent — válaszolta a kirendeltségvezető.

A csökkenés oka valószí-

— Minden évben felmérjük a szerelési, átalakítási és bővítési igényeket. Mivel erre a munkára alaposan fel kell készülni, az anyagmegrendeléseket is időben továbbítani kell, ezért választottuk ezt a módszert. Ennek alapján elkészítettük terveinket, és hozzákezdtünk a kivitelezési munkákhoz is. A beérkezett igények felmérése arra is jó volt, hogy képet kaptunk a szabad kapacitásról, és láttuk, el tudjuk végezni a Gyula utca egy részének és a Petneházi utcai

Befejezték az aratást Putnokon

Az elhúzódó, szokatlanul kései kezdés ellenére jól sikerült az aratás az ózdi járás legnagyobb és legkedvezőbb adottságú termelőszövetkezetében. Hat falu — Putnok, Serényfalva, Hét, Dubicsány, Sajógalgóc és Sajókaza — határát egyesítő putnoki termelőszövetkezetben csak július 24-én kezdődhetett meg a legnagyobb nyári munka, a gabona betakarítása. Az egyesült tsz dolgozóinak 925 hektárról kellett a búzát és a tavaszi árpát biztonságba helyezni — mint megtudtuk —, ez rekordidő alatt sikerült. Tegnap estére befejezték az ara-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 10
Északmagyarország

Kunt Ernő
1021

1974. aug. 10., szombat

Tunéziai vázlatok (VI.)

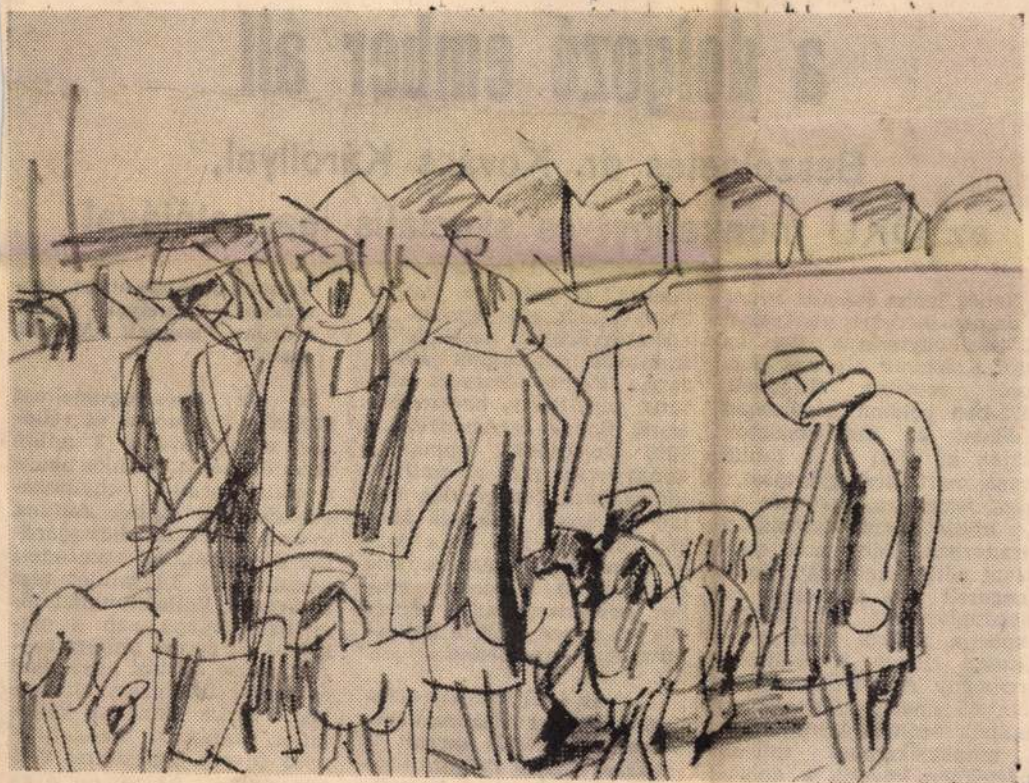

BIRKAVÁSÁR

Kunt Ernő rajza

1974. aug. 10., szombat

Az intézkedések középpontjában a dolgozó ember áll

Beszélgetés dr. Kovács Károllyal, az ÓKÜ munkaügyi és szociális igazgatójával

Nehéz lenne számba venni a munkasikereket, amelyek a X. pártkongresszus óta az Ózdi Kohászati Üzemek dolgozói nevéhez fűződnek. 1972-ben például hazánkban elsőként az ózdi kohászok tűzték ki célul az 1 millió tonna martinacél gyártását, s mint ismeretes, ma már az 1,1 millió tonna csapolásán fáradoznak. Több ezer tonnával nőtt a kohászati üzem hengerelt áru termelése is, megduplázódott a vállalat exportja, s évről évre fokozatosan javul a vállalati eredmény. Az ÓKÜ termelési sikereit ismerjük. Kevesebbet hallunk azonban arról, hogy a munkasikereket milyen mértékben követik a dolgozók jó munkahelyi közérzetét is elősegítő szociális intézkedések. Erről beszélgetett dr. Kovács Károllyal, az ÓKÜ

sünkre, az idén 106 milliót irányoztunk elő munka- és egészségvédelmi, szociális és kulturális helyzetünk javítására. Jelentős összeget költünk gépesítésre, korszerűsítésre. Ennek eredményeként 1600 dolgozónk munkáját könnyítettük meg az említett időszakban. Tervszerűen halad az üzemi világítás korszerűsítése, a zaj- és a porártalom csökkentése is. Eddig például kilencezer ember szűrővizsgálatát végeztük el, ennek célja a hallássérülés megelőzése.

— Az ózdi gyárnak csaknem 14 ezer dolgozója van. Szerény becslés szerint is tízezer fizikai dolgozó. Számukra öltözési és tisztálkodási lehetőséget kell biztosítani. Ki tudják-e elégíteni az ilyen irányú igé-

Vannak azonban olyan „juttatások", amelyek nem szúrnak szemet. Melyek ezek?

— Az egészségvédelmet szolgálja a védőétel és védőital, amely évente 3 millió forintba kerül. Munkaruhára 6 millió forintot, védőfelszerelésekre 12 milliót költünk évente, az utazási hozzájárulás 8 milliót, az étkeztetési hozzájárulás 2,5 milliót tesz ki évente. Vállalatunknál régi hagyománya van a magánlakást építők támogatásának. Olcsó bontási anyagokat és szinte fillérekért kohósalakot vásárolhatnak a vállalattól, ezenkívül kedvezményes fuvart biztosítunk dolgozóinknak. Az utóbbi évek egyik legjelentősebb intézkedése a kamatmentes építési kölcsön folyósítása. Három és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 9

Északmagyarország

Kunt Ernő

1021

Tunéziai vázlatok (V.)

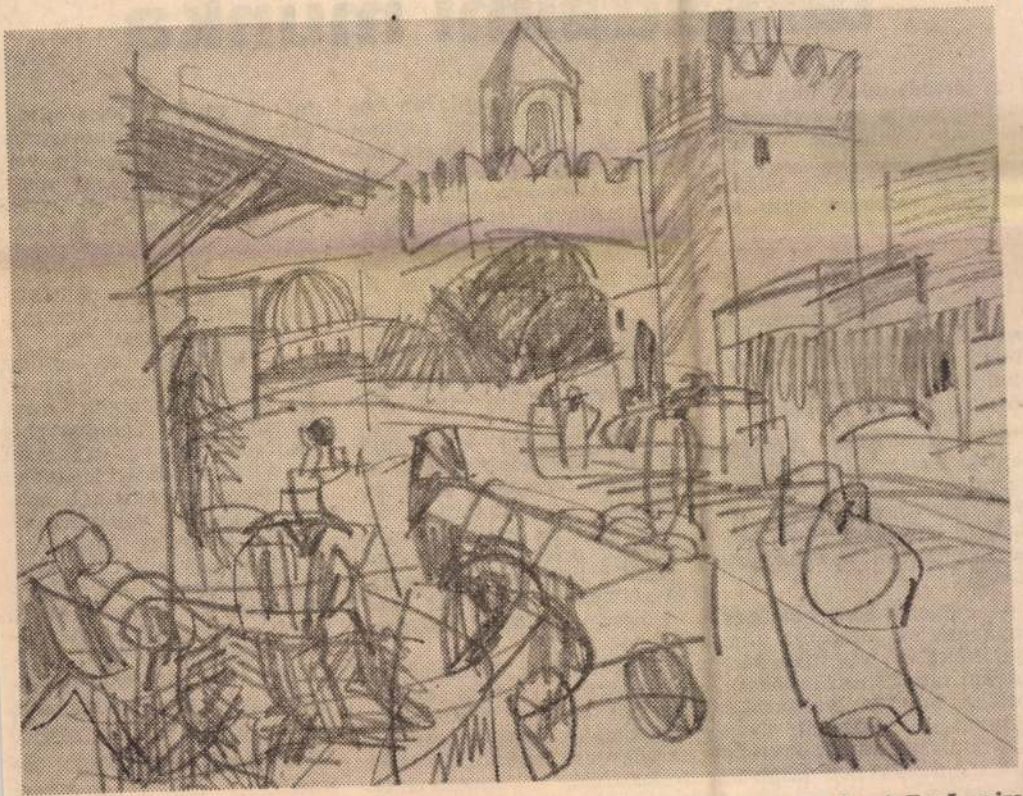

KAIROUANI VÁSÁR

Kunt Ernő rajza

Milliókat érő társadalmi munka

A társadalmi munka a szocialista építés egyik elmaradhatatlan velejárója, tényezője. Ez a megállapítás érvényes napjainkban is, jóllehet akadnak emberek, akik felszínes jelenségekből ítélve — gondolunk itt az anyagi érdekeltség fokozottabb érvényre juttatására — a társadalmi munka szerepének csökkenéséről beszélnek. Hogy ez mennyire nem így van, azt a mindennapi életből vett példák tanúsítják.

A mezőkövesdi járásban nemrég összegezték a társadalmi munkaakciók első félévi eredményeit. Erről *dr. Szilágyi János*, a járási hivatal elnöke a következőket mondta:

— Járásunkban nemhogy csökkenne a dolgozók által felajánlott és teljesített társadalmi munka értéke, ellenkezőleg, minden várakozást felülmúl a lakosság ilyen irányú tevékenysége. Erre az évre a mezőkövesdi járás 15 községében — a helyi tanácsok javaslata alapján — összesen 6 millió 227 ezer év első hat hónapjában ebből 4 millió 52 ezer forintot már teljesítettek. Ha ezt összehasonlítjuk az elmúlt év hasonló időszakában elért eredménnyel, lényeges fejlődés tapasztalható: a növekedés csaknem egymillió 300 ezer forint. Az egy lakos által elvégzett társadalmi munka értéke a tavalyi 77 forintról az idén 126 forintra emelkedett. Úgy gondolom, ez a szám is önmagáért beszél.

— A legjobb eredményt ezúttal Bükkábrány, Sály és Egerlövő lakossága érte el. Például a bükkábrányi tanács erre az évre 358 ezer forint értékű társadalmi munkát irányzott elő és fél év elteltével már 432 ezer forintos teljesítésről adhatott számot.

Balla Zoltán, a Bükkábrányi községi Tanács elnöke így vélekedik: — Nálunk már hagyomány, hogy a lakosság szívügyének tekinti a község fejlesztését, környezetének szépítését. A társadalmi munka szervezése szinte állandóan napirenden van. Mindig azt igyekszünk előtérbe állítani, amit szívesen csinálnak, amelynek természetesen társadalmi hasznossága van, függetlenül attól, hogy mindegyik munka egyben egyéni érdekeket is szolgál. A nagyfokú aktivitás „titka" továbbá az is, hogy amit megígérünk, vagy amiben a lakókkal megállapodunk, azt maradéktalanul teljesítjük.

— Feltétlenül serkentőleg hat az emberekre, hogy — bár döntő többségük meggyőződésből, tudatosságból vesz részt egy-egy akcióban — a „közösségért" jelvény különböző fokozatainak adományozásával, valamint elismerő oklevelek átadásával is kifejezésre juttatjuk munkájuk megbecsülését. Ezenkívül bevált módszer az is, hogy a társadalmi munkában rendszeresen részt vevő, illetve élen járó dolgozókat, brigádokat, kisebb nagyobb kollektívákat a legkülönbözőbb fórumokon, például tanácsülésen, falugyűlésen megdicsérjük. Ezáltal, a nagy nyilvánosság előtt is el-

1021

✶ *Miskolci részlet*

(Kunt Ernő rajza)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-128

Déli Hírlap

orddal gy

A 4. OLDALON)

gyűlés
n téren

ltakoznak
ázások ellen

Kunst Emő: „Grandson"
színes fametszet

Miskolc grafikusai

Művészet
Budapest, 1973. dec.
10-21

Dórának hűvös, titokzatos
lóságábrázolás lehetőségeinek
n fáradhatatlan kutató kedve,
űves tisztasága rangos helyet
iennále anyagában.
argit bemutatott két grafiká-
zsa fametszete talán a jobban
, átgondoltabb szerkezetű, de
ízes című linóleum-metszete
ival folytatott vitája — úgy
ezúttal is a fametszet javára

és Rabelais illusztrációjában
os a tőle megszokott, egyen-
nvonalat hozza ismét. Számos
tkozik az említetteken kívül
olci Országos Grafikai Bien-
ött munkák között, s termé-
válogatás után is maradtak

bent mások által kijárt út
vésbé érett alkotók által
zepes színvonalú grafikák

Vitathatatlan, hogy a b
ban voltak a jelenleginél
gazdagabbak. Üdvözölhett
dülettel megújhodó m
kirobbanó fiatal tehetség
ták egész grafikánknak azt
dítást, amely ma is jó szín
azt. Kirobbanó új tehetség
kell, az ő születésük nem
adomány, de, hogy egy ad
belül egy ország művészer
nyi időn át tudnak jó szín
radandót alkotni, az is lel
korszakra, az országra, s
mint egy-egy üstökösk
feltűnő új tehetség.

ZOK—RAJZOK

' Ezt a címet viseli az észak-
ági festő és grafikusművé-
59-től — évről évre ismét-
tása, melynek a Miskolci
tthont. Ezeket a kiállításokat
Országos Grafikai Biennálék
keinek tekinthetjük. A rajz-
életrehívásán azok a művé-
leti szakemberek bábáskod-
émi keserűséggel tapasztal-
idézem az egyik katalógus
. . . grafikai kiállításainkon

figyelni, mert a rajz nem
művészet ábécéje — mint
dani — hanem a művész
(éppen ezért olykor izgal
például az olajfestmények
kulatív grafikák), mely ner
géről, hanem gondolatg
intellektusáról is árulkodil

Rajzolj — megmondom
játszhatnánk, mert a rajzl
lehet bújócskázni. Sajnos,
az utóbbi időben világsz

/1021

Kurt Ernő: „Leány virággal"
linómetszet

1 művészet, Budapest, 1943. dec.

ha annak nevezhetjük, ösztönözzön derekasabb munkára, éberebb figyelemre mindenkit, aki részt kért és vállalt a rajzkultusz újrateremtéséből.

Gyarmathy Béla

A MŰVÉSZETI KÖZÉLET HÍREIBŐL

Ez évben – 1973. november közepén történt lapzártánkig – a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az alábbi művészeket tüntette ki, eredményes munkásságuk elismeréséül, a Munka Érdemrend különböző fokozataival:

Arany fokozatot kapott *Áron Nagy Lajos* Munkácsy-díjas festőművész 60. születésnapja; *Bieber Károly* ötvösművész, vaskovács 80. születésnapja; *Makrisz Agamemnon* szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze 60. születésnapja; *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára 70. születésnapja; *Novotny Emil Róbert* festőművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze 75. születésnapja alkalmából; *Perczel Károlyné* textiltervező iparművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze eredményes munkássága elismeréséül; *Pirk János* festőművész 70. születésnapja; *dr. Pogány Frigyes* Állami-díjas építész, a művészettörténeti tudományok doktora, a műszaki tudományok kandidátusa, a Magyar Ipar-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 128-060, 337-748, 340-726

Déli Hírlap Miskolc

1974 JAN 14

Kunt Ernő

1021

(Kunt

ó rádió és tévé fogy

K PIACÁRÓL TUDÓSÍTÁSUNK A 3. OLDALON.)

Előadás a pártbizottságon

Ma délelőtt 10 órai kezdettel *Dojcsák János*, a megyei pártbizottság titkára a városi pártbizottság székházában előadást tartott gazdasági életünk időszerű kérdéseiről.

Az előadáson a közeljövőben sorra kerülő pártnapok előadói vettek részt.

RLAP

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 20

Déli Hírlap Miskolc

Kunt Ernő

1021

(Kunt Ernő rajza)

RLAP

NAPILAP

ÁRA: 80 FILLÉR

Ülést tartott a városi tanács

Tegnap ülést tartott a városi tanács. A tárgyalt témák közül kiemeljük a tervosztály munkájának értékelését, s a IV. ötéves terv városfejlesztési feladatait. Mivel ez a téma folyamatosan szerepel a DH városfejlesztési rovatában, e tudósításban nem foglalkozunk bővebben vele. A jelentést a tanács számos kiegészítéssel fogadta el, amelyek minden bizonnyal hozzájárulnak majd a tanács egyik legfontosabb osztálya munkájának javításához.

(Folytatás a 6. oldalon)

* *Kádár János a szünet*
szélget

zdő erők győzelme

határozatok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 DEC 12

Északmagyarország

Kunt Ernő

1021

1973.

4

A VII. grafikai biennále anyagából

Kunt Ernő munkája

ÁRVÍZ IDEJÉN

da

ÉSZAK-

önös

éggel

elyzetünk érdései

sszaállítjuk „a családi zhely" mellé.
Hibát követnénk el, ha tadnánk, hogy a nők munvállalása és a születések ámának csökkenése között zefüggés van. Azt is tudk, hogy a nők családi éle- és munkahelyi feladataik átása között adódhatnak adódnak is konfliktusok. ezek megoldása nem az, y megszüntetjük, vagy imálisra csökkentjük a foglalkoztatását. Ehhez n fűződnek valójában sem éni, sem társad

Befejeződött a járműipari szakmunkásverseny

A Diósgyőri Gépgyárban rendezték meg a járműipari kormányprogramban részt vevő vállalatok fiatal szakmunkásainak egyéni versenyét lakatos és hegesztő szakmákban.

A verseny résztvevői szóbeli, írásbeli és gyakorlati vizsgákon adtak számot elméleti, szakmai és politikai felkészültségükről. A Diósgyőri Gépgyár, a Magyar Vagon és Gépgyár, a székesfehérvári és a budapesti IKARUS, a veszprémi Bakony Művek versenyzői szerepeltek a legeredményesebben.

A Diósgyőri Gépgyár két szakmunkása, Káveczky Zoltán a lakatos szakmában első, Török József a hegesztő szakmában második helyet szerzett. A nyerteseknek a KISZ KB és a KGM képviselőjének jelenlétében Hámori Sándor, a DIGÉP megbízott vezérigazgatója adta át az értékes díjakat és pénzjutalmakat.

A kitűnően megrendezett verseny nagyon jól segítette és propagálta a járműipari KISZ-védnökségi és termelési mozgalmat.

A következő, 1974. évi járműipari verseny megrendezésére a budapesti IKARUS-gyár KISZ-bizottsága kapott megbízást.

P. J.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 DEC 24

Északmagyarország

Kunt Ernő

1021

Hálókötő (Marseille)

Kunt Ernő metszete

nek megfelelően teljesítik kötelességeiket.

— Az ünnepek alatt is? — kérdem a parancsnoktól, mosoly kíséretében. S ő érti a tréfát; mégis komolyra fordítva a szót, így válaszol:

— Mindig. Ilyenkor különösen, bár mi katonák is megemlékezünk a szeretet, a béke ünnepéről. Fenyőfát is állítunk a KISZ-klubokban és hálókörletekben. S a katonák kis szeretetcsomagot és ünnepi menázsit kapnak. Csak éppen nem egyszerre állnak a fenyőfák alá. Egy részük a villagszórók fénye helyett karácsony este is a lokátorok forgó fényeit figyeli, hogy szüleink, gyermekeink, szeretteink — hazánk népének békéjét és biztonságát senki se háborgathasa.

— Mindenki békességben, nyugodtan ünnepelhet és alhat! — Ezt üzeni határozott magabiztossággal a Lenin Kohászati Művekből bevonult Kánya Dezső szakaszvezető és a sátoraljaújhelyi Szabó István. Társaik nevében is.

Mindannyian légvédelmi rakétatüzérek.

Csépányi Lajos

*

Mi történt ezután építkezés kritikus szban beszélgettünk *János* igazgatóval, *Kidor* vállalati főmérnö *Debreczeni Béla* létes főmérnökkel.

Kezdetben a gyors ipari munka követk mintegy 4—5 hónapi előnyt szereztek. Ennyivel hamarabb kezdődhetett a technológiai szerelési szakasz. Ez főként a nehéz vasszerelési munkákban jelentett tetemes előnyt.

Sajnos az ÉÁÉV tevékenysége az elmúlt hónapokban lelassult, s a megszerzett előny tartása is veszélyben forgott. Ezért december 10-én a beruházók az ÉÁÉV igazgatójával tárgyaltak a munka meggyorsításának lehetőségeiről. Az építőipari vállalattól kapott ígéret alapján január elejétől lényegesen nagyobb létszámmal és gépparkkal meggyorsítják a munkát. A megállapodás értelmében az építők a nagycsarnok I-es szakaszának földszinti részét, továbbá a kényszervágót a téliesítéssel január 30-ig átadják a szerelő vállalatoknak. A megállapodás értelmében máris több területen meggyorsult az építőipari munka.

A húsipari vállalat vezetői nagyon helyesen nem takargatják az építést gátló hibákat, amelyek a folyamatos munkát zavarják, késleltetik. Így a gondok időben való felvetése mindenképpen odahat, hogy az illetékesek időben a megfelelő segítséget megadhassák.

Ennek kapcsán a KISZ-védnökség munkabizottsága még decemberben összeül és a segítségnyújtáshoz megvizsgálja a legfontosabb tennivalókat. Ezt követően az MSZMP Miskolc városi Bizottsága a jövő év januárjában az érintett vállalatok bevonásával koordinációs értekezletet hív össze. Az értekezleten megvitatják a kombinát építésének teendőit, nevezetesen azt, kire milyen feladat hárul ahhoz, hogy a miskolci húskombinát a megjelölt határidő után, 1975. április 4-én a próbaüzemet megkezdhesse.

Hajdu Gábor

1021

1972.XII.2. Tv.19.30 /Szné/

Tv-híradó:

-Az országos képzőművészeti kiállitások folytatásaként miskolci téli tárlat cimen másodszor rendezik meg a képzőművészeti alkotások országos seregszemléjét.A többszáz alkotás közül mintegy 150 darab festményt,grafikát,és szobrot mutatnak be a müvészek.Miskolc megyei város tanácsa nagydiját Petenyei Márta szobrászmüvész,Borsod-Abauj-Zemplén megye tanácsa díját megosztva Kuncz Ernő festőművész és Ruff Tamás szobrászmüvész kapta.Az ezévi tárlaton a szobrászmüvészek alkotásai jelentősebbek,a grafikai anyag nagyon szerény.Az üzemek díját négy művész között osztották el.A kiállitás megnyitása,amely holnap délben lesz,egybeesik Miskolc felszabadulásának évfordulójával.

1021

1022 2 Kurt Endo: Tipasos szarvasi táj

Műcsarnok, Budapest, 1973. dec.

ző műfajaiban. E két festett tábla azonos stílusjegyeket őriz, valószínűleg azonos kéz munkája, erre vall a kompozíció, a vonalvezetés, a színhasználat, az alkotói gondolat megfogalmazása is. Összhatásukban és a részletekben is népiesen rusztikusak, valamelyest vaskos és nehézkes jellegük arra utal, hogy a színesen közölt négyzetes alaprajzú táblánál időben később készülhettek. Készítőik azok a festő asztalosok lehettek, akik már a paraszti bútorokat is pingálták.

A színesben közölt táblát – már az első pillantásra is látszik – nem az a kéz alkotta, mint a másik hármat, összhatásában is archaikusabb. Elüt a kompozíciójában, mások az ornamensek, szolidabbak a színei is. Ez a festett tábla önmagában is titkot takar. A középső négyszöget szélesen övező szegélydíszítés más kort, más stílust és más alkotót sejtet, mint a középső kompozíció. A szegélydísz alapszíne fehér, a lendületesen hullámzó növényi mustrák indái ma már jobbára rozsdabarnák, a leveles díszek zöldek és pirosak, a virágok ugyancsak pirosak. A táblának ez a része feltétlenül valamivel korábban készülhetett. Lehetséges, hogy egy középen megrongálódott, vagy csak erősebben megfakult felületet festette át a 18. századi mester. Meglehet, hogy azonos volt az eredeti díszítmény is, ennek ellenére az újrafogalmazás, az alkotó látásmódja, tudása és stílusa folytán, már korának ízlésére, arculatára reprodukálta azt. A többszöri megnézés ezek fenntartása mellett is sejtet rokonságot a két kompozíció között.

Ha kronológiai síkon vallatjuk tábláinkat, azt mondhatjuk, hogy a középső négyszög festése később készült, bár korábbi a három elhelyezett tábla rusztikus tulipános, csokros ornamens születési idejénél. A legrégebbi a színes tábla szegélydísze. Ennek finom metszésű, karcsú, hajlékony díszítménye a reneszánsz izgatóan vibráló, mégis megállapodott nyugalmát, harmóniáját idézi. Kompozíciójában, egyes elemeiben keleti hatások kelnek életre. Ezt sugallják az akantuszlevélre emlékeztető foltok és a korai, dús növényi ornamentika. Bár a középső térben is felsejlenek keletinek mondható elemek, így pl. a gránátalmában, az ötszirmú rózsában, valamint a középső hegyes és az egyik karéjban látható rozettában is. A középső csillag-rozettából kiinduló levelek is az akantuszt idézik.

Festett táblák nemcsak a miskolci avasi templomban találhatók. Jobbára templomok festett mennyezetén, de karzatdeszkáin és díszes padjain is fellelhető Miskolc környékén, elsősorban attól északra. Lássunk néhány példát: A szentsimoni katolikus templom 1650-ből datált 6×4 darab, nagyméretű táblája még ma is a helyén áll. A rakacaszendi református templom mennyezetdeszkáit 1657-ben, a rudabányait 1660-ban festették. A bánhorváti padokat és a papi széket 1720-ban, a zubonyit 1726-ban, a mezőcsátit 1728-ban. A megyaszói templom híres mennyezetdeszkáit 1735-ben festette Miskolci Asztalos Imre és Iván. E két miskolci asztalosmester készítette vagy újította fel 1734–35-ben a híres noszvaji templom mennyezetének 40 ábláját is. Ezeket az egri Vármúzeum gótikus palotájában szemlélhetjük meg. Hasonló festett táblák vannak még a következő borsodi falvakban: Mezőcsát, Golop, Jósvafő, Abaújalpár stb.

Szabadfalvi József

Kunt Ernő
1021

AZ AVAS ALATT

KUNT ERNŐ RAJZA

NAPJAINK
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-720

BORSODI TÁJ

Miklós Pál

Vallomások utópiáv

Másfél esztendeje, hogy a Helikon folyóirat science-fiction számát szerkesztettük Kuczka Péter barátommal, akinek a műfajban szerzett tájékozottsága csak úgy öntötte elém az izgalmasabbnál izgalmasabb történeti és elméleti eszmefuttatásokat; elgondolkodtató szociológiai adatokat, felelősségtudattól áthatott jövőbepillantásokat olvastam a tudományos-fantasztikus irodalom ürügy

féle eszmetársítást szült bennem a sci közben látott Napjaink-képriport. Maga amit a főszerkesztő megfogalmazott: Mis hezen tudott gyökeret verni irodalmi lap a miskolciak (s a borsodiak) nem érzik sajátjuknak a lapot s épp ezért, mert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1968 DEC 3

102 Kunt Ernő festő és grafikusművész

Megnyílt a 10. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Vasárnap nyitották meg az immár hagyományos, sorrendben tizedik miskolci országos képzőművészeti kiállítást. A miskolci galéria termeiben 200-nál több olajfestményt és grafikát, félszáznál több szobrot és érmét állítottak ki. A kiállítás anyagát az ország minden részéből — Budapestről, a hódmezővásárhelyi, a szolnoki és más művésztelepekről — beküldött, csaknem 800 alkotásból válogatta össze a zsüri.

A kiállítást Szabó György író nyitotta meg, majd Tok Miklós, a városi tanács vb elnökhelyettese átnyújtotta a legjobb alkotások díjait.

A városi tanács nagydíját Kunt Ernő festő- és grafikusművész, a Borsod megyei tanács díját — megosztva — Benkei Viola festő és Lenkei Zoltán grafikus, a Lenin Kohászati Művek díját Tóth Imre, az Ózdi Kohászati Üzemek díját Kalló László, az Ózdvidéki Szénbányák díját Lóránt János festőművész nyerte. A Borsodi Szénbányák díját Kiss Nagy András, a Hejőmenti Állami Gazdaság díját Asszonyi Tamás szobrászművész kapta, Czinke Ferenc grafikusművészt pedig a Borsodi Vegyikombinát díjával jutalmazták.

amelyhez hasonlóra nemi
akad példa más országok
— két okkal magyarázható
első, általános jellegű ok
hogy az 1947 óta megszak
nélkül kormányzó keresztt
demokraták vezetőinek sz
sa a válság elhúzása, a bo
lult tárgyalási sorrend b
tása.

Ezúttal azonban a tárgyalások elhúzódásának vannak sajátos okai is. A keresztény-demokratákat belső nézeteltérések gyötrik és a baloldali áramlatok még vasárnap is újra leszögezték, hogy nem hagyják jóvá a Rumor által kidolgozott programtervezetet, amelyet túlságosan általánosnak és konzervatívnak tartanak. Másrészt Nenni szocialistái is mélyen megoszlanak. Mindez tovább bonyolítja a helyzetet és magyarázza, miért folyamodott Rumor a válság elnyújtásának taktikájához.

Könnyen lehetséges, hogy két hét múlva, amikor a krízis már egy hónapja tart majd, amikor a sztrájkharcok tovább fokozódnak, s amikor belső és

RAWALPINDI

Ajub Khan pakisztáni elnök szokásos hónap eleji rádióbeszédében jelentős engedményeket tett a pakisztáni diákoknak, hogy ily módon próbáljon véget vetni az immár három hete tartó kormányellenes megmozdulásoknak. Többek között elrendelte egy hét éve érvényben levő törvény hatálytalanítását, amely a kormányt felhatalmazta arra, hogy visszavonja a főiskolai diplomát mindazoktól, akik megítélése szerint felforgató tevékenységbe bonyolódtak tanulmányaik befejezése után.

A KNDK külügyminisztériumának

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JAN 16

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Kunt Ernő

1973. jan. 16., kedd

1021

CSENDÉLET

Kunt Ernő festménye

1973. jan. 16., kedd

Egyedi nagyberuházások

Döntő szakaszához érkezett az olefinüzem építése

A Tiszai Vegyikombinátban megvalósuló olefinmű politikai és gazdasági jelentőségéről már sok írás és nyilatkozat jelent meg. Van azonban ennek a gyárépítésnek olyan sajátos vonatkozása is, amely a várt siker esetén más értelemben is hallatlanul megnöveli majd ennek a beruházásnak a jelentőségét. Arról van ugyanis szó, hogy a mintegy 5,5 milliárd forintos beruházást mindössze két és fél, legfeljebb három év alatt kell megvalósítani. Mindez olyan hatalmas munkatempót kíván az építőktől és szerelőktől, beruházóktól és tervezőktől, amelyhez fogható ritkaságszámba megy a hazai gyárépítések történetében. A közös összefogás eredményeképpen alapjában véve sikerült valóra váltani mindazokat a célkitűzéseket, amelyek a szerelésre kész állapot határidőre történő biztosítását jelentették. Így például a munkában érdekelt kivitelező vállalatok időben megkezdték a pirolízis kemencék vasszerkezetének szerelését, valamint az etilén és propilén tárolótartályok készítését, s megkezdődhetett a csőelőregyártás is. Vállalatunk igen fontosnak tartotta, hogy a várható csőszerelési nehézségek enyhítésére megteremtse az előreszerelés lehetőségét. Ezért hoztunk létre olyan műhelycsarnokot, ahol bizonyos szerelési feladatokat — [illegible] csőanyagok pek, berendezések, vagy azoknak legalább egy része a kivitelezők rendelkezésére álljanak.

— Folyamatosan érkeznek az NSZK-beli Linde-cégtől vásárolt olefinüzem berendezései és gépei a TVK-ba — újságolta a kirendeltségvezető. — Az elmúlt év végéig csaknem tízezer tonna árut, a berendezéseknek mintegy 43 százalékát a külföldi partner már leszállította.

Nagy építési koncentráció

A szakemberek előtt ismert, hogy az 1973-as esztendő döntő év lesz az olefinüzem építésében. Az idei munkától függ ugyanis, sikerül-e határidőre üzembe [illegible] ezt a hatalmas

1973 OKT 14

Kunt Ernő

1021

FALUSI TÁJ

Kunt Ernő rajza

Észak-Magyarország
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Üzem- és munkaszervezés

A vizsolyi tsz tervei

S HA MINDEHHEZ hozzászámítjuk még a sertésállományt (1112 db) és a juhállományt (263 db), akkor érthető igazán a párttitkár által megfogalmazott feladat:

— A régi módon és módszerekkel már nem lehet dolgozni. Ezzel a tagság is egyetért, és sürgetik a változtatásokat.

A nagyértékű, nagy feladatokat jelentő és jövedelmező állattenyésztés elképzelhetetlen a korszerű növénytermesztés nélkül. Éppen ezért jelentős, hogy a tsz messzemenően törekszik a tartalékok kiaknázására, amit — nagyon helyesen — csak a kor követelményeinek megfelelő üzem- és munkaszervezéssel lát elér-

Vasárnap délben megnyílt

1021

a X. miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Kunt Ernő nyerte el a nagydíjat

Vasárnap, december 1-én délben benépesült a Miskolci Galéria. Több száz érdeklődő jött el, hogy részese legyen *a X. miskolci országos képzőművészeti kiállítás* ünnepi megnyitásának, megtekintse a magyar képzőművészet hagyományos, s *immár tisztes jubileumhoz érkezett* seregszemlé-jének értékes anyagát. *Seres János*, a Magyar Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének titkára köszöntötte a megjelenteket, majd *Róczey Ferenc* zongoraművész nagyszerű előadásában Liszt Tarantelláját hallgatták meg a jelenlevők. A nyitóünnepség szónoka *Szabó György* író-esztéta, képzőművészeti kritikus volt.

„A művészi megismerés gyönyörűsége"

Szabó György ünnepi beszéde tulajdonképpen *nagyszerű summázása volt* annak, mi a képzőművészeti kiállítás legfőbb értelme, s Miskolc miként vállalt részt abban, hogy *mind több ember részesüljön a művészi megismerés gyönyörűségében.*

— A mű csak akkor kel életre, ha közvetlenül jut el ahhoz, akinek készült, s mi legfeljebb az alkalom nagyszerűségére tudunk rámutatni, a találkozás teremtette lehetőséget dicsérhetjük. Ám *esztétikai élménnyel nem a kommentár, vagy a bevezető, hanem a meditáció percei szolgálnak majd a szépet és a jót örömmel befogadni kész merengéssé*, amely a humánum hullámhosszán keres kapcsolatot mindazzal, amit a mai magyar képzőművészet szinte teljes keresztmetszete e falak között kínál. És biztosra veszem, hogy minden olyan alkalommal, amikor ez az anyag az igazat mondja, s nemcsak a valódit, a kapcsolat létre is jön: *különös élményteremtő ereje által gazdagabbá tesz mindannyiunkat.* Bizonyára nem profanizálás, ha az egész kiállítás értelmét, legfőbb értelmét ebben összegezzük — emelte ki, majd a későbbiekben ezt hangsúlyozta: — *A világot birtokába vevő ember csöndes diadala uralkodik el rajtunk, a művészi megismerés gyönyörűsége, amely az élet kínálta szépségek első sorából való.*

Kilenc díj átadása

Szólt a továbbiakban a képzőművészet mai feladatairól, az alkotások és az emberek mind gyakoribb találkozása megteremtésének lehetőségeiről, szükségességéről. Nagyhatású fejtegetéseit ezzel a gondolattal fejezte be: — Örömmel fogadni, ami elénk tárul, s arra gondolni közben, *bárcsak minél több társunkkal oszthatnánk meg ezt az örömet:* nem egymást kizáró, hanem egymást erősítő érzések. Ne mondjunk le róluk; s nyissuk meg a X. miskolci országos képzőművészeti kiállítást ennek jegyében.

A nyitóünnepségen adták át a tanácsok, valamint a miskolci és borsodi vállalatok, intézmények által adományozott díjakat. *Tok Miklós*, a Miskolci városi Tanács vb-elnökhelyettese adta át Miskolc város Tanácsának nagydíját *Kunt Ernő* festőművésznek, a Borsod megyei Tanács egyik díját *Berki Viola* festőművésznek, a Lenin Kohászati Művek díját *Tóth Imre* festőművésznek, az Ózdi Kohászati Üzemek díját *Kalló László* festőművésznek, az Ózdi Szénbányák Vállalat díját *Lóránt János* festőművésznek, a Borsodi Szénbányák Vállalat díját *Kiss Nagy András* szobrászművésznek, a Hejőmenti Állami Gazdaság díját *Asszonyi Tamás* szobrászművésznek, a Borsodi Vegyikombinát díját *Czinke Ferenc* grafikusművésznek, valamint a Borsod megyei Tanács egy további díját *Lenkey Zoltán* grafikusművésznek. Minden díjazott művész — a díjon felül — megkapta a díszes, vászonkötéses oklevelet, valamint *A miskolci iparvidék a képzőművészetért* című bronzplakettet.

*

A 237 különböző műalkotást bemutató tárlatot már az első napon igen sok érdeklődő kereste fel. A tárlat egyébként négy hétig, *december 29-ig lesz nyitva.* Szívesen hívjuk fel rá a közönség figyelmét.

(benedek)

407 946	é. utalv.	8 669 485	utalv.
414 168	élésk. ut.	8 670 710	rádió
415 425	frógép	8 671 517	ruházati
417 113	élésk. ut.	8 671 517	ruházati cikk
447 854	ruházati cikk	8 671 517	ruházati cikk
449 408	élésk. ut.	8 675 404	ruházati cikk
451 101	zenegép	8 675 924	háztart. g.
457 976	OFOTERT ut.	8 696 100	zenegépek
461 399	élésk. ut.	8 702 662	utalv.
464 361	tv	8 719 239	magnó
468 825	ruházati cikk	8 714 356	BÁV ut.
470 939	rádió	8 723 290	háztart. g.
474 674	ki mit vál.	8 730 289	méteráru
475 244	ki mit vál.	8 731 354	utalv.
476 606	lak-tex.	8 734 011	méteráru
476 809	hűtőgép	8 737 927	utalv.
489 585	rádió	8 769 726	ki mit vál.
597 948	utalv.	8 775 348	lemezj.
608 349	utalv.	8 776 755	ruházati cikk
614 675	lemezj.	8 783 157	filmgép
619 172	mosógép és centrifuga	8 792 448	utalv.
646 277	bútor-lakber.	8 806 096	mosógép és centrifuga

9 399 685	mos
	cent
9 402 390	utal
9 538 216	uta
9 542 980	lak
9 578 801	ut
9 590 929	ut
9 593 699	p
9 595 102	F
9 610 403	
9 612 564	
9 637 372	
21 314 28	

A g
lenül
készült,
hibákért felelősséget
nem vállalunk.

amelyet
s
n,
l-
ő-
el-
zók
azt
gy a
fejtegette előadá

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1988 DEC 3
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

I CSILLAGOK

Feldolgozt

Rajzolta:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1983 DEC. 3

Kunt Ernő festő- és grafikusművész

1021

Megnyílt a 10. miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Vasárnap nyitották meg az immár hagyományos, sorrendben tizedik miskolci országos képzőművészeti kiállítást. A miskolci galéria termeiben 200-nál több olajfestményt és grafikát, félszáznál több szobrot és érmét állítottak ki. A kiállítás anyagát az ország minden részéből — Budapestről, a hódmezővásárhelyi, a szolnoki és más művésztelepekről — beküldött csaknem 800 alkotásból válogatta össze a zsüri.

A kiállítást *Szabó György* író nyitotta meg, majd *Tok Miklós*, a városi tanács vb-elnökhelyettese átnyújtotta a legjobb alkotások díjait.

A városi tanács nagydíját *Kunt Ernő* festő- és grafikusművész, a Borsod megyei Tanács díját — megosztva — *Berki Viola* festő- és *Lenkei Zoltán* grafikus-, a Lenin Kohászati Művek díját *Tóth Imre*, az Ózdi Kohászati Üzemek díját *Kalló László*, az Ózdvidéki Szénbányák díját *Loránt János* festőművész nyerte. A Borsodi Szénbányák díját *Kis Nagy And*rás, a Hejőmenti Állami Gazdaság díját *Asszon*ta, *Tamás* szobrászművész kukusművészt pedig a Borsodi Vegyikombinát *Czinke Ferenc* gra-val jutalmazták.

Jó úton halo

Szeretnénk elérni, hogy az anyagi javak állandó bővülése és felhalmozódása mellett kialakuljon a szocialista vívmányokat szerető, megbecsülő embertípus, a közösségi szellemben gondolkozó, gazdálkodó, kultúrált körülmények között élő szövetkezeti parasztság — olvasom az előterjesztésben, amelyet a tatabányai Petőfi Termelőszövetkezet pártalapszervezetének vezetőség-újjáválasztó taggyűlésére készített a vezetőség.

— Lehet, hogy kissé általánosan hangzik ez — mondja Selymes József párttitkár —, de így lehet legtömörebben összefoglalni célkitűzéseinket.

Meggyorsult a fejlődés

A kommunisták megvizsgálták az eddig elért eredményeket és erre alapozva határozták meg a későbbi teendőket. A termelőszövetkezet szorgalmas gazdáinak munkája nyomán az utóbbi évben meggyorsult a

RIP

tbc-mentessé tegyék a majort. A szükséges keverék-takarmányt saját üzemükben állítják elő, amely több mint félmillió forint költségmegtakarítást jelent évente.

Kunt Ernő, Munkácsy-díjas grafikus-festőművész
1021

Kunt Ernő képei Ózdon

Balatoni nádvágók

Kunt Ernő tusrajza

Kunt Ernő Munkácsy-díjas grafikus- és festőművész 1945-től 1960-ig élt Ózdon. A felszabadulás után a messzi Sopronból jött a borsodi kohászvárosba, ahol tizenöt éven át tanította a gimnazista ózdi fiatalokat rajzra, művészettörténetre, ábrázoló geometriára. Egykori tanítványai ma a legkülönbözőbb funkciókat töltik be, köztük nem egy magas, vezető állást. Ugyanakkor ez a másfél évtized Kuntnak is a művésszé érés időszaka volt. A művész, mint ismeretes, 1960 ősze óta Miskolcon él és alkot, s most az ózdi Liszt Ferenc Művelődési Központban három termet megtöltő kiállítási anyaggal tért vissza abba a városba, ahol nagyon kedves emlékű éveket töltött.

A KIÁLLÍTÁS katalógusának bevezetőjében egyfajta önvallomás olvasható Kunt Ernőtől. Erről beszélgettünk miskolci műtermében a kiállítás előkészítése közben.

— *Sok év után térek vissza arra a vidékre, ahol felkészültem, ahol festő lettem. A felszabadulás után új életre támadt bányák, kohók között a gimnázium megteremtésével telt ottani első időszakom. Azóta persze Ózd is nagyon megváltozott. És bizonyára nagyon megváltoztam én is. Nagyon szembetűnik ez a változás, ha az ózdi időszakomban készült képeimet tekintjük. Ezekből jó néhány látható a tárlaton. Utam azóta olyan festészethez vitt, ami nem kötődik a tárgyias valósághoz, munkám az átélt valóság visszfénye. Ózdi időszakom kezdetén a tájban éltem, ma az élmény pillanatában formálódik bennem felejthetetlenné a lábamig gyűrűző tengeri hullámverés, vagy a spanyol táj pipacslátványa. Miközben válogattam az ózdi tárlatra munkáimat, számvetést végeztem. Szeretném, ha a bemutatott anyag a látogatót is erre serkentené. Nagyon sok kedves régi barátomnak, régi diákoknak, egykori tanítványaimnak is tartoztam már Ózdon ezzel a kiállítással.*

Impozáns, megragadó Kunt Ernő gyűjteményes anyaga. Legszembetűnőbb — méreteinél fogva is — az *Ősz* című kísérleti munkája. Csaknem 8 négyzetméter nagyságú *papírragasztás* nagyméretű színfoltokból, őszi diószedést ábrázol. Ez a munkája szerepelt a korábbi miskolci gyűjteményes tárlatán is. Ugyancsak nagyméretű festmény az 1964-ből való; az akkoriban nálunk járt *afrikai népi együttes* vendégszereplése ihlette.

A beszélgetésben említett változásokat valóban jól érzékeltetik a régebbi, ózdi születésű, vagy ihletésű munkák. A két *lányportré*, a *Tanyai ősz*, amely a nagyon kedves Vanyics-tanyát ábrázolja, *az ózdi dombvidék*, a *bánréveti rét, egy ózdi gimnazista portréja*, a különböző grafikai munkák, az 1957-es *Borostás önarckép, a vadnai vasúti híd*, az akkor még picurka falusi település, *Bolyok látképe*, egy tollrajz a kohóról, néhány ebben a korban született, de más tájakat ábrázoló kép — *a sárospataki alkotóház, a zsenyei telep nyári reggele, a hévizi tavirózsák* — és a *fametsző korszak kezdetéből* az ózdi tájak sorozata, vagy a Sopront idéző *Gótika* mindmind egy korábbi kísérletező korszakot idéz. Valóban azokat, amikor a művész még elsősorban *a tájban élt*. Azóta megtett útját, vagyis munkásságát ismerve, érdekes látni ezt az ózdi korszakot idéző gyűjteményt, amely nagyon markánsan jelzi *a pálya ívének kezdetét*.

A gyűjteményes kiállításon az Ózdhoz való vonzódás mellett természetesen *jelen van a művész mai munkásságának felmutatása*, az a korszak, amikor nem a tárgyias valósághoz kötődik, hanem az átélt valóságot tükrözteti. Különböző hazai és külföldi útjait idézi az itt látható *Köves Adria-part*, a *Madridi fák*, a különböző dél-francia tájak, a *marseille-i Regatta klub*, a dél-francia *Hálófonók*, a *Lovas spanyol tájban*, a *Macedon gyermekek*, vagy a *Kecskék*, a különböző dél-francia portrék, és néhány hazai tájkép a Balaton vidékéről. Ezek a munkák, csakúgy mint a későbbi években való csendéletek, vagy a *Gesztenyefák alatt* című, nagyméretű fametszet, vagy egy fafaragás, már egy másfajta Kunt Ernőt idéznek. A maga meditatív lényén *átszűrt valóság tükröződik* a nagyméretű színfoltokban, lendületes vonalakban; *csupa lényegretörés, az aprólékos részletek elhanyagolása, a valóság leglényegesebb vonásainak láttatása, kiemelése*. A maga lényén átszűrt megfogalmazása jellemzik ezeket a munkákat, illetve azt a művészt, akit napjainkban *beérett alkotóként* ismerünk.

Bár Kunt Ernő nagyon szereti és igen gyakran műveli a fametszést, ezzel a tárlaton alig találkozunk, viszont egy másik szerelme, *a rajz* jelen van. *A rajz kötődik az örömhöz, a látványhoz, a tárgyi valósághoz.* S ennek jegyében születtek külön termet megtöltő nagyméretű tusrajzai, részben hazai tájak, részben külföldi utak emlékeinek *kemény, fekete vonalakban* fogalmazott kivetülései. Három ilyen rajzzal *Van Gogh emlékének* áldoz, felkeresve és újra megjelenítve azokat a helyeket, ahol a halhatatlan mester élt és alkotott.

KUNT ERNŐ csaknem másfél évtizede már, hogy elköltözött Ózdról. Munkáiban most egy időre, egy gyűjteményes tárlattal visszatért. Mondhatnánk, hazatért.

*

A gyűjteményes kiállítást tegnap, délután 5 órakor nagy érdeklődés mellett, Juhász György, az MSZMP Ózd városi Bizottságának első titkára nyitotta meg, majd a művész tárlatvezetést tartott.

Benedek Miklós

1073OKI31

Északmagyarország

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

A magyar édesiparnak nagy mennyiségű cukorrépára van szüksége, hogy a következő évben is zavartalan legyen az ellátás. Megyénk cukorrépát termesztő gazdaságai lassan befejezik a szedést és a szállítást is. A teherpályaudvarokon valóságos cukorrépahegyek emelkednek, a termény következő állomása már a cukorgyár

Fotó: Sz. Gy.

Háromnapos tanfolyam Sátoraljaújhelyen

A Helyiipari és Városgazdálkodási Dolgozók Szakszervezetének Borsod megyei Bizottsága intézkedési tervet fogadott el a szakszervezeti tisztségviselők továbbképzésének megvalósítására. A HVDSZ megyei bizottságának titkára, Molnár János levélben fordult az érdekelt vállalatok és szövetkezetek vezetőihez, hogy segítsék a továbbképzés lebonyolítását, megoldását. Több vállalatnál már meg is tartották a továbbképző tanfolyamot.

Három sátoraljaújhelyi vállalat (a Finommechanikai Javító Vállalat, a Költségvetési Üzem s a Városgazdálkodási Vállalat) az elmúlt hét végén összevont, háromnapos tanfolyamot szervezett. Az előadásokra a Finommechanikai Javító Vállalat klubhelyiségében került sor. Az előadók között vállalati, városi és megyebizottsági vezetők szerepeltek. Pénteken például Molnár János, a megyei bizottság titkára és dr. Majoros Barna, a megyei bizottság tagja tartottak 3—3 órás előadást, amelyeket konzultáció követett.

Hasonló tanfolyamokra került, illetve kerül sor Kazincbarcikán, Szerencsen, Sárospatakon, Ózdon, Mezőkövesden, Mezőcsáton, Leninvárosban és természetesen a megyeszékhelyen, Miskolcon is.

Új akna nyílt a Sajó völgyében

Új akna termel júliustól a Sajó völgyében, a mucsonyi út mentén, ahol csaknem két évvel ezelőtt kezdtek hozzá a Szeles III. lejtős aknapár mélyítéséhez, a különböző létesítmények felépítéséhez. A 157 milliós szénvagyonpótló beruházásból tavaly 17 millió forint értékű valósult meg. Az idei beruházás összege 30,3 millió forint.

A külszíni munkákkal párhuzamosan került sor az akna szénmezejének, az úgynevezett M-mező feltárására, majd a fejtés előkészítésére. Három és fél év alatt 7,5 kilométer vágatot hajtottak ki. Eredetileg két, egyenként 90 méteres front egyidejű indítását tervezték, de geológiai okok miatt július elsején csak az M/1-es front kezdte meg a termelést. Az M/2-es frontot augusztus 15-én helyezték üzembe.

*

A Szeles II-es aknán ereszkedtünk le a bányába, ahol öt kilométernyi gyaloglás után értünk az M-mezői frontokra.

Papp Géza bányamester elmondta a termelésről:

— A két front együttes eredménye naponta eléri az 1100 tonnát. A szeptemberihez viszonyított csaknem ötszáz tonnás termelésjavulás egyrészt a frontszárnyak kiszélesedésének, másrészt az előrehaladási sebesség növekedésének köszönhető.

Néhány hete mindkét fronton munka- és üzemszervezési intézkedésre került sor. Többek között időelemzést készítettek, és fontossági sorrend szerint határozták meg a feladatokat. Munkaerő-átcsoportosítást is végrehajtottak. Az eredmények is bizonyítják: az erőfeszítések sikerrel jártak.

A vállalatnál egyedülálló, 1250 méter kifutású, 65 méter homlokszélességű frontok 2,2 méter vastag, jó minőségű széntelepén maróhenger jöveszt. A fedő biztosítását — egyelőre — acéltámmal és acélsüveggel oldották meg, később azonban Dobson önjáró berendezéseket építenek be a frontokra. A szén emberi kéz érintése nélkül, folyamatos szállítóberendezéseken át jut a külszíni szállítóbunkerba, s onnan tehergépkocsikon a központi szénosztályozóba.

*

Az új aknát — a tervek szerint — tovább bővítik, fejlesztik. A 157 milliós beruházás teljes befejezésére ugyanis csak 1977-ben kerül sor. A Szeles II. akna azonban másfél év múlva befejezi a termelést, s megtörténik az átköltözés a Szeles III. lejtősaknára. Ennek a szénvagyona — napi 140 vagonos termelés mellett — előreláthatóan 35 évre elegendő.

Kolaj László

nyek földszintjén például szarvasmarhát tartanak, míg az emeleti rész, azaz a padlás, csirkenevelésre szolgál.

A termelőszövetkezet szorgalmas tagságának és a gazdaság előrelátó vezetőinek munkáját ez évben is siker koronázza. Igaz ugyan, hogy a zárszámadásig még több mint két teljes hónap van hátra, de a bevételek és a kiadások egyenlegéből arra lehet következtetni, hogy jó

Vasárnap kiapad a Hernád?

Való igaz, hogy ez a mostani, csapadéktalan világ igen megapasztotta a folyók szintjét. Annyira, hogy a traktorok, szekerek több helyen „száraz lábbal" is átjuthatnak egyik oldalról a másikra. Ha mostanában kevesebb is a Hernád vízhozama a szokásosnál, ez még nem szolgáltathat alapot, okot rá, hogy fontos közlekedési, átkelési eszközök szüneteltessék munkájukat, mint például a felsődobszai rév, ahol ez van kifírva:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap

1972 JUN 23

Kunt Ernő

1021

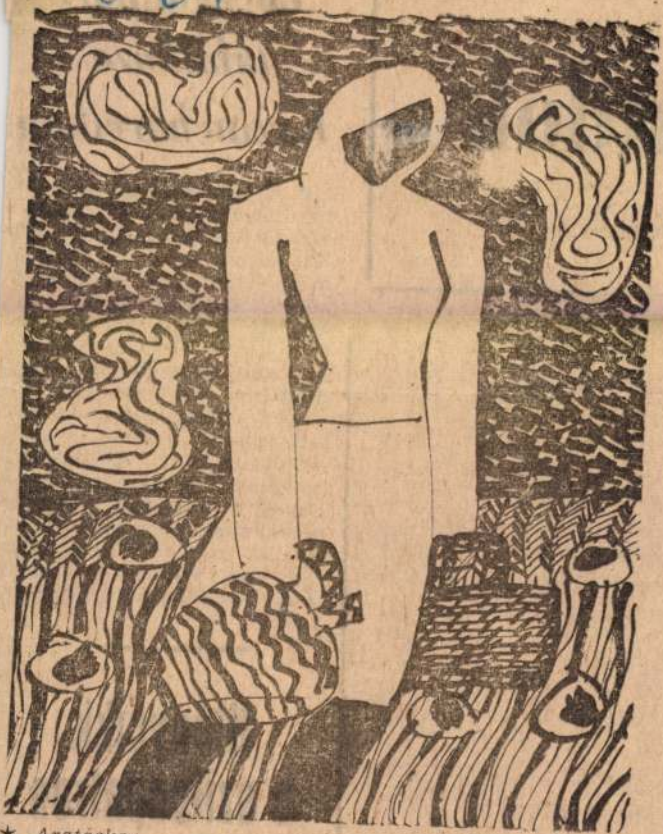

* Aratáskor

(Kunt Ernő rajza)

ondok

OLDALON.)

RLAP

I NAPILAP

L ÁRA: 80 FILLÉR

találkozó Kazincbarcikán

A megközelítőleg 40 ezer főt foglalkoztató villamosenergia-ipar dolgozói az idén Kazincbarcikán rendezik meg — június 30. és július 2. között szakági találkozójukat. Az ünnepélyes megnyitóra június 30-án, a Kazincbarcikai városi Tanács előtti dísztéren kerül sor. Ezt követően a meghívottak természetjáráson vesznek részt, majd szakmai előadásokat hallgatnak a légszennyeződésnek a szabadtéri villamos berendezésekre gyakorolt hatásáról, valamint a Borsodi Hőerőmű Vállalatnál bevezetett technológiai újdonságokról.

Hiánycikk a szifonpatron

Ismét gyakori lett a fogyasztók nyáron már megszokott panasza: hiánycikk a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUN 25
PEST MEGYEI HIRLAP

Kunt Ernő, festő

Napló 1021
1977. JÚNIUS 25., SZOMBAT

Török festő Magyarországon

A Műcsarnok nyári ajánlata

A Műcsarnok tájakat villant fel a világ minden részéből amerikai fotókkal, török festészettel és Kunt Ernő művészetével.

Bedri Rahmi életműve

Meglepetés a javából. Meglepetés és tanulság. *Bedri Rahmi Eyüboglu* 1975-ben lezárult alkotópályája telített termő korszakokkal, értelmes stílusváltozásokkal, és állandó minőséggel. Mindig friss élményeket dolgoz fel, új lehetőségek után kutat, ismeretlenül is megfogadta *Kazinczy* alapvető tanácsát: *Jót s jól.* Különösen szép általános formává gazdagított önarcképsorozata, interieurban tartott tájai — szinte Ilosvai Varga István modorában festett kertje. Szemléleti gazdagsága és ízlése egyaránt választékos, igazolása annak, hogy időtlen értékek születnek nemcsak a Szajna, a Volga, a Duna, hanem a Boszporusz partján is. Minden műve tisztességes, s örömmel gondolunk arra, hogy *ráckevei tartózkodásával* mi is hozzájárultunk *Tahsin*, egy másik török festő életművének kibontakoztatásához, kicsit hozzájárultunk a török piktúra korszerű teljesítményéhez.

A sokarcú Amerika

Fotók mutatják be az Egyesült Államok hétköznapjait. Nem is olyan sokoldalú ez a sokarcúnak nevezett Amerika. Felhőkarcolók, autók áradata, s indián, néger portrék. Hiába látunk imádkozó családot, balesetet, lovasiskolát, napözönnel fényesített hegyormokat, egy az egyben vasútpályát, kolostort, hasonló sírkövekbe öltözött egyenruhás temetőket, mégis nagyos is egysíkúvá integrálódik ez a fotókkal megörökített amerikai élet. Nincs rongyos ember, de valami pénzzel hajszolt száguldás szürkesége hatja át a felületeket, melynek forrása a társadalmi valóság. *A pénz még nem kultúra, a pénz még nem boldogság, a pénz még nem élet.* Akaratlanul is ezt a tényt rögzítik a fotók, melyeknek kivitele tisztességesen ipari, csak nagyon ritkán éri el a művészi magaslatot. *Edward Weston, John Vachon, Arthur Tress* lapjai tűnnek ki az átlagból.

Kunt Ernő művészete

Különös ember *Kunt Ernő*, különös teljesítmény, különös festő. Nézőpontja a nagyvilág. Ózd, spanyol pipacsok, bokharai mecset, s a Tiensan, számára egyaránt festői otthon. Valami megszállott lendülettel jegyzi képpé a szegfűs arabot, a lámpás bányászt, a kecskepásztort, a tunéziai birkanyírót, a vonyarci pléhkrisztust, a tolcsvai pincét, a szamarat, a nádvágót, a mandulást, vagy a római csarnokot. *Nem egyenletes*, egyáltalán nem az. Sokszor annyira gyors, hogy a mű nem eléggé mű, mert egy harsány gesztusra épített, s ez kevés. De időnként eltalálja motívumát maradéktalanul. Két mestermüve muzeális érték. Lejegyzem címüket, annál is inkább, mert a *Tunéziai lányok* és az *Éjszaka a Bükkben* átlépte a mi századunk küszöbét, és égő színeinek egészséges temperamentumával már a készülődő jövő hírnöke.

Bedri Rahmi: Kávéház

Losonci Miklós

PEST MEGYEI

1977. JÚNIUS 25., SZOMBAT

Nemcsak a kulcsot várják

A lakásszövetkezetek munkája és feladatai

ÚJ SZÖVETKEZETI ÁGAZAT jelent meg gazdasági életünkben. Az általános fogyasztási, az ipari, a mezőgazdasági és a takarékszövetkezetek mellett a *lakásszövetkezeteké*. Ez utóbbi a lakásépítő, a fenntartó, az üdülő és a garázsszövetkezeteket foglalja magában.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusának határozata kimondta: *a lakáshelyzet javítását pártunk fontos társadalompolitikai, szociális feladatnak tekinti. Gondoskodni kell a lakások folyamatos felújításáról, karbantartásáról. Az állam a jövőben is segíti a lakásépítő szövetkezetek tevékenységét, támogatja a saját erőből történő lakásépítést.*

Az országban felépített szövetkezeti lakásokból *minden tizedik Pest megyében épült.* Megyénk 7 városában és 21 nagyközségében vannak már szövetkezeti lakások, amelyek telepszerű, többszintes, komfortos, korszerű lakások.

TUDJUK, hogy a telepszerű, többszintes lakásépítésben az állami célcsoportos és OTP értékesítésű lakások száma messze meghaladja a szövetkezeti lakásokét, melyeknek aránya az V. ötéves terv végére megközelíti az egynegyedet. Ám ez az eredmény is örvendetes. *A szövetkezés megoldotta a több ezer tanácsi értékesítésű lakás szervezett fenntartását, továbbá az önte-*befizetni, akkor a többségi akarat ellenére nem kerülhet felújításra az épület, vagy pedig a többségnek kell biztosítania a pénzügyi fedezet hiányzó hányadát. *A kölcsön visszafizetéséért természetesen az egész tagság felel.*

Több eljárási szabályt is módosítottak, illetve újakat alkottak. Megengedett ezután a közgyűlés nélküli írásbeli szavazás. Törvényesítésre került az igazolt távollét is.

A TAG ÉS A NEM TAG lakástulajdonosok által a szövetkezetnek adott engedményező nyilatkozat végrehajtható okirattá változott. Ezzel a fizetési kötelezettség alól kibújni igyekvők köre leszűkül s egyben *csökken a bürokrácia is.*

Új szövetkezeti *pénzügyi alapok* képzését is lehetővé, illetve kötelezővé teszi az építkezések biztonsága, valamint a karbantartás fejlesztése és jótállásának garanciája érdekében. A lakásépítő szövetkezetek úgynevezett *biztonsági alapot* hozhatnak létre. Az alap forrása a tagok önkéntes hozzájárulása. Mértéke legfeljebb egy százaléka lehet annak az értéknek, amibe a lakás került. Ezt a befizető tag a beköltözést követő 90 napon belül a szövetkezettől visszakapja. Korábban ilyen egymást segítő alappal a szövetkezetek nem rendelkeztek.

A lakásfenntartó szövetkezetek *fejlesztési alapot* képeznek. Ebből a pénzből a szövetkezet a tagok lakásainak korszerűsítését, a közös helyiségek, a közterületek rendbetételét végzi el. Az alap képzéséről a közgyűlés dönt. Ha a tagok nem akarják, hogy a szövetkezet a lakásaikat korszerűsítse, akkor ezt a közgyűlésen megszavazhatják.

Az új szabályozás *bővíti a lakásfenntartó szövetkezetek tevékenységi körét.* A szövetkezetek munkaszervezete (javító-karbantartó részlege) ezután a nem tag tulajdonosok és más szervek, továbbá társasházi közösségek részére is vállalhat munkát. A lakásszövetkezet más lakásszövetkezettel vagy szocialista gazdálkodó szervvel társulást hozhat létre — korábban az utóbbira nem volt lehetőség — ily módon lehetővé válik az eddiginél hatékonyabb saját karbantartó szervezet (részleg) üzemeltetése. Felemelték a felújítási betét kamatát is, a korábbi 2—3 százalékról, 5 százalékra, illetve a mindenkori lakossági betét után járó kamat mértékére, ezzel megszűnt a szövetkezetek hátrányos megkülönböztetése.

AZ ÁTFOGÓ ágazati szabályozás *az üdülő- és garázsszövetkezetekre is kiterjed.* Lehetővé válik a szövetkezeti típusok fejlesztése a reális feltételek és szükségletek alapján. A szövetkezeti működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtése közös feladata a szövetkezeteknek, a területi szövetségnek és a helyileg illetékes tanácsi szerveknek. Ez alapfeltétele a szövetkezetek törvényes és elfogadható működésének.

A lakásszövetkezetek átfogó ágazati szabályozása időszerű volt. A szabályozás lényegében jól sikerült, kifejezi az eddigi eredményeket és utat nyit a jövőnek. az új szövetkezeti közösségek formálódásának. Új típusú szocialista lakóhelyi közösségek vannak kialakulóban. A lakásszövetkezeti kollektívák valamennyi fogyasztási ágazat közül a legaktívabbak *szombaton, vasárnap vagy esténként, munkaidő után beszélik meg közös dolgaikat.* E közösségekben teljes az érdekazonosulás a szervezettel, otthonaik fenntartására, környezetük szépítésére, a szolgáltatások szervezésére és a szabadidőbeli elfoglaltság, a művelődés, a szórakozás feltételeinek megteremtésére.

Százhalombattán, Gödöllőn, Szentendrén, Vácott, Dunakeszin és másutt a szövetkezeti és új házasok klubjai alakultak. a kismamák szabás-varrás tanfolyamot indítottak, barkácsolóhely nyílt. gyermekeknek mesedélelőttöt rendeztek, s a szövetkezők részt vállalnak

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726
1078 MÁR 12

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Kunt Ernő, festő- és grafikusművész.

Műteremsarokban

1021

„A kiállítás önfelmérés is”

Nem lehet március elején belépni Kunt Ernő festő- és grafikusművész lakásába és műtermébe anélkül, hogy az ember ne álljon meg a műteremlakást övező kiskertben megtekinteni a bokrok alján szerénykedő hóvirágot, a sárga téltemetőt, a fehér és sárga virágú sáfrányt, meg a többi, házi kertekben szokatlan virágot, bükki és messzi földi növényritkaságot. — *Ki a virágot szereti...* — ötlene a látogató eszébe a közmondás, ha nem lenne tiszteletlenség Kunt Ernőék küszöbén egyáltalán rossz emberekre gondolni.

— *A feleségem a füvesaszszony,* — mondja Kunt Ernő a serényen kertészkedő házastárssal tréfálkozva, aki miközben mindenféle virágokat ültetget át különféle cserepekbe, elmondja, hogy férje viszont, bár a virágoknak nagy kedvelője, a kertészkedésnek csak csendes szemlélője. Aztán előkerülnek a diaképek dobozai, a muzeológus-néprajzkutató fiú felvételei, s nézegetjük az erdei vadvirágok színpompáját. Vadvirágok a kiskertben, vadvirágok a diákon.

(— *Mindenhez vonzódunk, ami vad, ami nem mesterkélt és hazug...* — hangzik.)

Kunt Ernőnek Miskolcon utoljára 1975 tavaszán volt önálló kiállítása a Miskolci Galériában. A megyében volt egy-két tárlata, majd az elmúlt év nyarán Budapesten, a Műcsarnok négy termében volt olyan kiállítása, amely országos fórumon adott igen széles betekintést munkásságába, az utolsó évek alkotó tevékenységébe.

— *A kiállítás önfelmérés is. Legalábbis számomra ekként szolgált. Ez is, meg a többi tárlat is. Mindig megmutatja, hol állok. Ez a tavalyi tárlat is erre adott lehetőséget. Úgy láttam ennek tükrében, hogy grafikai tevékenységem, a fametszet, a rajz úgy-ahogy megállja a helyét, a festésben pedig most valami megújulásnak kellene következnie. Kell az ilyen szembenézés önmagammal. Talán későn beérő vagyok, még csak ezt követően találom meg festői magamat?*

Alighanem túl szigorú önmagával szemben Kunt Ernő, de amikor ezt megemlítem, erélyesen elhárítja.

A falon új, nagyméretű olajfestmények. Még érződik a friss képek jellegzetes illata. Mindhárom a téli Bükköt idézi a festő otthonába. Jávorkutat az egyik, háttérben egy sízö emberalakkal, Ómassa házait pedig kettő. Egy színes és nagyméretű fametszeten is megakad a tekintet. *Mészégető* a címe, ugyancsak bükki ihletésű, a lángnyelvek mellett a tűzifa-hasábokon ülő emberalak figyeli a tűz munkáját.

— *A fametszésben korszakunkban új lehetőség adódik,* — mutat a Mészégetőre Kunt. — *Enyvezett lemezre csak most lehet metszeni, régebbi korokban ilyen nem volt. Merőben más anyag, új lehetőségekkel, s természetesen új hatást lehet vele elérni.*

Két új faszobor — Kunt Ernő szerint nem szobor: *fafaragás!* — tűnik szembe a műteremben. Az egyik feltartott karú férfialak, a másik kettős kompozíció: Madonna gyermekkel. Mindkettő körtefából, nyersen megmunkált, szekercével faragott. A gyermek anyját ölelő karja e nyersességben is csupa meleg ragaszkodás.

— *Az anyag szellemében gondolkozni, ezt kell tudni. A faszobor látassa, hogy fából van és nem agyonmunkált valamiből. A fa a felfelé növekedésnek a szellemét adja, ezt próbáltam e két faragással is megvalósítani. Az anyag szellemében való gondolkodás szükségessége természetesen nemcsak a faragásra, a fára vonatkozik, hanem a grafikára is, ahol a metszendő falemez, vagy a rézlemez anyagszerűsége, szelleme ki kell, hogy hasson a műre. Visszatérve a faragásra, vagy ha úgy tetszik, faszoborra, meggyőződésem, hogy a festőnek az építészet és a szobrászat jó lecke adhat, e két művészet mestere lehet a harmadiknak. Sok az igazság a régi tételben: „Architektura est mater artium” (Az építészet a művészet anyja.). Fordítsem, hogy a festőnek az építészet és szobrászat anyaga köti, fegyelmezi az alkotót, míg a festészetben a lágy festékkel és ecsettel sok mindent lehet csinálni.*

A bokharai „Négy minaret” mecset (tusrajz).

Szóba kerül még az anyag és a művészi fegyelem kapcsolata, s hogy e fegyelem fellazulása milyen buktatók felé nyithat utat. Közben hatalmas mappákat lapozunk. Színes és fekete-fehér fametszeteken Tadzsikisztán lányai és férfiai, erdélyi tájak és emberek, itt-ott tunéziai motívumok tűnnek elénk, meg szűkebb környezetünk jellegzetes tájai, képei.

— *1978 novemberében a Miskolci Galéria rendezi meg újabb kiállításomat. Minden most készülő munkám már ennek jegyében születik. A festmények, a grafikák, rajzok, a faragások. A kiállításra tervezett gyűjteményes anyagomban a korábbi tunéziai utam visszatérő emlékei, az azóta megtett belső-ázsiai utazás emlékei csakúgy hatnak majd, mint ahogyan tükröződnek a bükki táj, a közvetlen környék, vagy az ország más vidékeinek élményei. Ha süt a nap, a mi vidékünk is van olyan szép, mint a szikrázó déli táj...*

A Szinyei-Merse utcában, a műteremlakás kiskertjében újabb, a téllel, hóval dacoló vadvirágok nyílnak.

Benedek Miklós

SAJTÓFIGYELŐ

ÉSZAK-MAGYARORSZAG

tók...

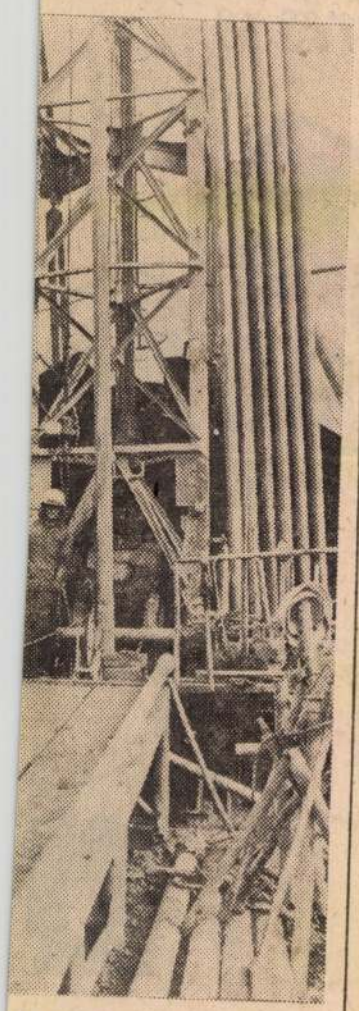

ejtősaknapár szomszédságában
rony magasodik. A Vízkutató
megységének 16 dolgozója te-
a. A szerkezetkutató munka
hatolnak le a föld mélyébe.
rtént hasonló mélységű fúrás.
es belső átmérőjű csövekkel
tszázadik méterhez.

munkanap

a fehér fityulát, felvette a
üzetesen átnézte a kórlapo-
t, s elindult a kórtermekbe.
Semmelweis Kórház bőr-
olónője megkezdte utolsó

nunka áll mögötte. Közel
l is a betegágyak mellett.
alig érte fel a kilincset a
atalmas ajtaján.
n kezdtem, a negyvenes
el a kétéves ápolónőképző
érért dolgoztam. A máso-
yászati klinikán éltem át,

Mintha 174 ember hiányozna

Hány óra egy műszak?

Veszteségidők a MÁV Járműjavítóban

— Hány óra nálunk egy műszak? — ismétli meg a kérdést *Varga Zoltán*, a MÁV Miskolci Járműjavító Üzem igazgatója, s az előtte levő önértékelő jelentést lapozgatja. — Természetesen nyolc óra, de csak elméletben. Mert ha leszámítom az egészés törtnapos, fizetett és fizetetlen kieső időket, kiderül, hogy az úgynevezett jelenléti hatásfok csak 84,6 százalékos volt az elmúlt esztendőben.

Vizsgálódásunkhoz szándékosan választottuk a sokszorosan kitüntetett üzemet. A kollektíva tavaly is kimagasló eredményeket ért el: a tervezettnél több teherkocsi javítását, karbantartását végezte el, az előző évhez viszonyítva növelte a termelékenységet, s csökkentette a vagonok üzemi átfutási idejét. A járműjavító tavaly elnyerte az őszi forgalom kiváló üzeme címet.

— A munkaidőmérlegből kiderül — folytatja az üzemigazgató —, hogy üzemünkben átlagosan 406 perc egy műszak. A veszteségidő éves szinten — csak a fizikai dolgozók esetében — annyi, mintha 14 napon át szünetelne a termelés az üzemben, vagy mintha 174 ember hiányozna a létszámból.

— A kiesésidő csökkentése nemcsak rajtunk múlik — veti közbe a termelésvezető. — A javításra beérkező kocsikban például sok a szemét. Csak a VII/a osztályon 25 ember foglalkozik a vagonok tisztításával, s a kirakott anyagok elszállíttatása mintegy 100 ezer forint többletköltséget okoz.

Az anyaghiány immár örökzöld téma. *Hajdú Pál*, az anyaggazdálkodási osztály vezetője így panaszkodik:

— A különböző méretű csavarok ellátása enyhén szólva akadozik. Az illesztőcsavarból nekünk, esztergagépen, dupla költséggel kellett kétezer darabot legyártanunk, mert az ongai gyár „nem tudta garantálni" a szabvány szerinti előállítását. Csapszegből azért volt hiány, mert a kohászatban a kért mennyiségű, nem külön nap táppénz már soknak tűnik, még mindig tetemes az igazolatlan mulasztás, magas a fizetetlen szabadságok aránya, s egy év alatt duplájára emelkedtek a törvényes távollétek.

A statisztikai átlag természetesen kissé csalóka, nem egészen fedi a valóságot. Egyébként is további időveszteséget okoznak még az üzemzavarok, az anyaghiányok, az üresjáratok. Egyszóval: még nem bizonyos, hogy dolgozik az a munkás, aki bement az üzembe. Mindent egybevetve: mintegy 360 percet dolgoznak ténylegesen a munkások műszakonként a járműjavítóban, természetesen, átlagosan. Érdemes a veszteségidőket boncolgatnunk, hiszen rávilágítanak arra, hol lehet és kell a jövőben tenni, változtatni.

— Az idei termelési feladatok ellátása még nehezebb lesz — jegyzi meg az üzemigazgató. — Mintegy hétezer vasúti kocsi karbantartását, javítását kell elvégeznünk, s számítanunk kell az állandó létszámhiányra. Tervezzük tízezer normaóra megtakarítását, elsősorban a munka- és üzemszervezés javítása révén.

— Milyen elképzelések alapján akarják csökkenteni a veszteségidőket az üzemben? — kérdezem *Siklósi Lászlótól*, a szakszervezeti bizottság titkárától.

— Csökkentjük például a törvényes távolléteket. Tegnap tizenöten akartak elmenni az SZMT-be munkavédelmi tájékoztatóra, de csak öten kaptak engedélyt, ők is továbbadhatják a hallottakat. A fizetés nélküli szabadságok számát is mérsékelni szeretnénk, s javasoljuk a szocialista brigádoknak, hogy segítsenek tagjaiknak a kislakásépítésben. Szükség van a betegellenőrzések gyakoribbá tételére is, mert — sajnos — akadnak még álbetegek. Nekünk pedig ügyelnünk kell arra, hogy kevesebbszer, rövidebben tárgyaljunk, tanácskozzunk majd, ezzel szemben javítanunk kell a tájékoztatást.

— Fokozni akarjuk a kocsik javításának tervszerűségét, ütemességét — folytatja *Szabó László* termelésvezető. — A közelmúltban megjelent KPM-rendelet is segít ebben, s előírja, hogy 94 darab GAGS-típusú kocsi főjavítását kell előrehoznunk a második negyedévre. Fontos intézkedés ez, hiszen megelőzzük a munka későbbi torlódását. Kedvező számunkra az is, hogy a jövőben mi vesszük át a gyártóktól a teherkocsikat, így időben felkészülhetünk a karbantartásokra, a javításokra.

Egy sor munka- és üzemszervezési intézkedés megvalósítását is tervezik a járműjavítóban. Szó van a több mint százfőnyi, vonali berendezéseket javító csoport más műhelybe való áthelyezéséről. Ezáltal ésszerűbbé, gyorsabbá válik a munkájuk. Folytatják az anyagmozgatás gépesítését, s szerenék megközelíteni a kiemelt fontosságú gépek kétműszakos kihasználtságát. Összességében ez csaknem 13 ezer többletműszakot jelent a járműjavítónak.

Kolaj László

Kunt János

építőmester Rápan

Elektr. laid

Lamagyiparalm. II. r. 254. l.

53—2—42.

53—2—42.

ELSŐ BUDAI BUTOR-SZÁLLÍTÓ VÁLLALAT

KRAUSZ ÉS MÁLLY

UDVARI SZÁLLÍTÓJA

JÓZSEF FŐHERCEG TÁBORNAGY ÚR Ő KIRÁLYI FENSÉGE

Tudomásunkra jutott, hogy
vagyunk a költözködés céljair
nyitott butorszállító kocsij

Csatolva van szerencsén
megbízására bármikor készség
ból Nagyságodra **semminemi**

Igen szolid és pontos
hogy ha Nagyságod b. megbí
désére fogjuk minden tekl

Becses értesítését kérve,

Csatolva
egy levelező-lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 17

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Kunt Ernő, grafikus- és festőművész

— **Litográfiák** címmel nyílik meg szeptember 20-án a Nehézipari Műszaki Egyetem II. emeleti üvegtermében Kunt Ernő grafikus- és festőművész kiállítása. A tárlat október 2-ig látogatható naponta 10-től 16 óráig.

1021

— Az NDK-ba utazik ok-

1215 FNYV I.

Kunt Ernő festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KUNT ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1977. JÚNIUS 10-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

BEVEZETŐT TART A MŰVÉSZ

MŰCSARNOK
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1977. JÚNIUS 10 – JÚLIUS 3.

Kunt Ernő, grafikus

KUNT ERNŐ Munkácsy-díjas képzőművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás csütörtökön a diósgyőri Vasas Művelődési Központban. A tárlaton csaknem negyven ceruza- és tusrajzát mutatják be.

-: Kú

8.

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 15.

Kunt Ernő, festő

● TÁRLAT A VASASOKNÁL. Kunt Ernő festőművész kiállítása, délután fél 3-kor nyílik a diósgyőri Vasas Galériában.

– Tárlat

8.

Esti Hírlap, Bp. 1978. dec. 14.

Kunt Ernő, festő

KUNT ERNŐ festőművész alkotásaiból nyitottak tegnap kiállítást a miskolci galériában.

-: Hel.

18

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 6.

Kunt Ernő

Kunt Ernő (1920–): grafikus, festő. Miskolcon él. Főként expresszív hangvételű grafikái jellegzetesek.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.Corvina,1977.

Művész

1021

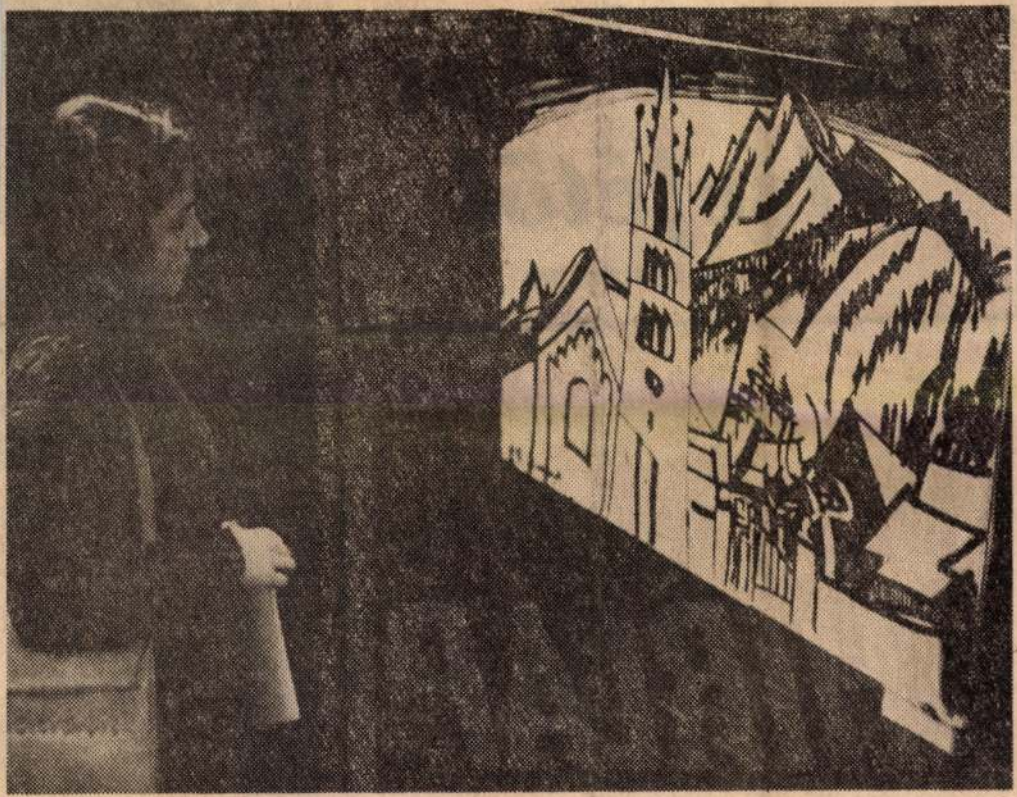

* *Ma és holnap még látható — délután 2-től este 7 óráig — a Vasas Művelődési Központ Galériájában Kunt Ernő festőművész rajzainak kiállítása.* (Kovács Attila felvétele)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-148, 340-126
1978 DEC 29
DÉLI HÍRLAP

Életbe elsejétől

(CIKK A 3. OLDALON)

DÉLI HÍRLAP

* POLITIKAI NAPILAP *

X. ÉVFOLYAM 305. SZÁM

Kunt Ernő, festő

● KUNT ERNŐ festőművész alkotásaiból kiállítás nyílik ma a Miskolci Galériában.

_: o Kunt Ernő .12.

Esti Hirlap, Bp. 1978-nov 5.

1021

* Egy héttel ezelőtt nyílt Kunt Ernő kiállítása a Miskolci Galériában. A városban élő festőművész harmadik alkalommal rendez itt önálló tárlatot, ezúttal mintegy hatvan festményt, fafaragásokat, rajzokat, metszeteket mutat be. A kiállítás délelőtt 10-től este 6-ig tekinthető meg.

Hars
hala

ortcsarnokban

mű rovatunkban tájékoztat-
juk olvasóinkat, lapunk 2.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 NOV 17
DÉLI HÍRLAP

1021

Kunt Ernő:

Birkák, pásztorok

(Fotó: Borbás)

ezt a munkát. „Kellemes, tiszta és viszonylag egyszerű" — vallják. Gépek főzik, keverik a krémet, amely illatos massza formájában kerül az adagoló automatába. A gyártásnak ebbe az utolsó fázisába kapcsolódnak be a lányok, ők látják el az automatát és a szállítószalagot, amely a tele tubusokat továbbítja. Naponta 52 ezer tubus krém készül itt.

A lányok közül alighanem Anna Chedor a legügyesebb. Ő a brigád vezetője, tavaly végzett a szakiskolán. Komoly, energikus teremtés. „Munkatársaim eleinte nem hallgattak rám — mondja nagy komolyan —, otthagyták a szállítószalagot, beszélgettek, de végül szót értettem velük. Reggel mindig megbeszéljük az aznapi tervet. Az automatát hárman — Ewa, Basia és én felváltva látjuk el. Még nem minden lány végezte el a gépkezelői tanfolyamot".

A brigád jól dolgozik, gyakorlatilag nincs állásideje. Így sok plusz pontot szereztek már a munkaversenyben, gyakran túlteljesítik a normát is.

Ewa Pleskow a brigád motorja. Gyors, vidám, ötletgazdag lány. Ő javasolta, hogy végezzenek társadalmi munkát. „Az így keresett pénzt kirándulásokra fordítjuk — mondja. — Az idén Magyarországra akarunk utazni." Ewa tovább akar tanulni. Hogy hol? Mindenekelőtt a gépipari technikum vonzza. Vonzódása a gépekhez családi örökség: édesapja és két fivére gépész, a harmadik bátyja is ezt a szakmát választotta.

A brigád másik Ewaja — Ewa Felczak — ugyancsak folytatni szeretné a tanulást. Ő gimnáziumba járt, de abbahagyta. Most nagyon igyekszik, hogy még csak véletlenül se maradjon le társaitól, Annától, Ewától, Basiától, Dankától, Urszulától. És ez így természetes. Valamennyien fiatalok, akik kedvvel, lelkiismeretesen és fegyelmezetten végzik munkájukat, teljesítik feladataikat a szakmában és a továbbképzésben. Összetartoznak.

Bozena Papiernik

Ewa — a brigád motorja

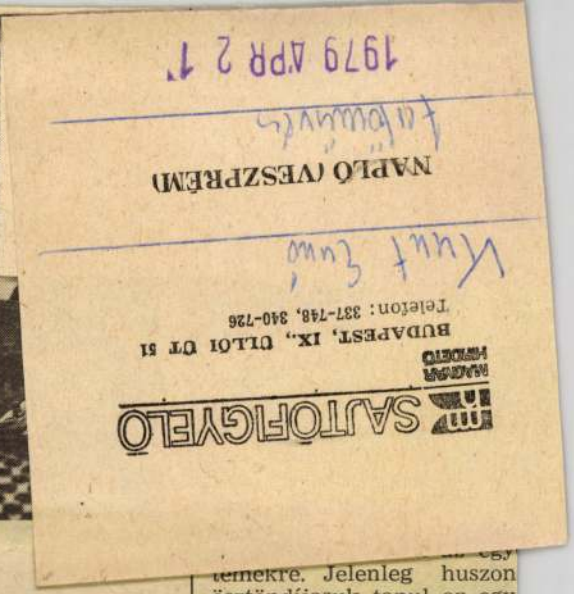

temekre. Jelenleg huszon
ösztöndíjasuk tanul az egy
temen, akik a következ
években folyamatosan é
keznek haza és lépnek mu
kába.

A Dinamó gyár jól sze
vezett és hatékonyan do
gozó középüzem: a Lad
gyár generátor és önindí
szükségletének jelenleg
százalékát állítják elő. Te

Kunt Ernő (1948. ápr. 17. Bp. – 1994. okt. 5. Miskolc): tanár, etnográfus, kulturális antropológus, fotográfus. – Apja id. Kunt Ernő festőművész (1920–1994). – A debreceni KLTE-n magyar szakos tanári és etnográfus (1974), majd egy.-i doktori oklevelet szerzett (1979). Hosszabb külföldi tanulmányutat tett Finno.-ban (1976–1977), Svájcban, Ausztriában és Németo.-ban. A miskolci *Herman Ottó Múz.* munkatársa (1974-től). A Miskolci Egy.-en megalakította a Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszéket (1993). Egy.-i hallgatóként kezdte meg a temetők néprajzi kutatását (*Temetők az Aggteleki-karszt falvaiban*. Debrecen, 1978). Érdeklődése később a magyar parasztok halálképének, a halál elfogadásának, a mulandóság megélésének problematikája felé fordult, a Finno.-ban megismert *thanatológia* kutatásával nagy figyelmet keltő, új eredményeket ért el (*A halál tükrében*. Bp., 1981; *Az utolsó átváltozás*. Bp., 1987). Rövid néprajzi tárgygyűjtő időszak és népművészeti vizsgálódás után a Herman Ottó Múz. fotógyűjteménye keltette fel figyelmét, s muzeológusként is a vizuális kultúra kutatásával és a paraszti fotóhasználat kérdéseivel kezdett foglalkozni. Ebből a témakörből kiáll.-t rendezett (*Azok a gyerekek* – Kóris Kálmán fotóhagyatékának feldolgozásával, 1979), konferenciát szervezett (*Bild-Kunde – Volks-Kunde*, Miskolc, 1988), s előadásokat tartott nemzetközi tud. tanácskozásokon (Zürich, Bergen, Göttingen). Az 1990-es évek elején Mo.-on is szerveződő kulturális antropológia oktatásának egyik kezdeményezője. Vendégtanárként az ELTE-n, Svájcban a Jung Int.-ben, vmint a marburgi Philips Egyetemen tartott előadásokat. Kreatív alkotómunkát is végzett; rajzai folyóiratokban jelentek meg, festményeit Sárospatakon önálló tárlaton is bemutatta (1986). Önálló fotókiáll.-ai voltak Bp.-en és más hazai városokban (*A mulandóság szobrai*, 1985–1986; *Kő és víz*, 1995), Finno.-ban (1977, 1983), Ausztriában (1986). – A történettudomány (néprajz) kandidátusa (1985).

F. m.: *A magyar népi temetők szemiotikai elemzése* (A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XIII–XIV., 1975, 475–507); *Ungarische bäuerliche Grabmäler* (Ethnographica et Folkloristica Carpathica 2. Debrecen, 1981, 191–221.); *Temetők népművészete* (Bp., 1983); *A mulandóság szobrai. A Budapest Galériában rendezett fotókiállítás katalógusa*. (Bp., 1985); *Nép-rajz és foto-antropológia. Vizuális antropológiai jegyzetek paraszti használatú képekről* (Ethnographia, XCVIII., 1987, 1–47.); *Temetkezési szokások* (in: *Népszokás, néphit, népi vallásosság*. Szerk. Dömötör Tekla. Bp., 1990, 67–102); *A komplex kultúrakutatás dilemmái a mai Magyarországon*. Szerk. Szarvas Zsuzsával (Miskolc, 1993); *Fotoantropológia. Fényképezés és kultúrakutatás* (Bp.–Miskolc, 1995).

Irod.: Traum vom Denken. Szerk. Szarvas Zsuzsa. (Miskolc, 1996. 5–26.; bibl.: 11–26.).

Viga Gyula

Kunt Ernő (1948. ápr. 17. Budapest – 1994. okt. 5. Miskolc): tanár, néprajzkutató és vizuális kultúrakutató antropológus, fotográfus, id. Kunt Ernő festőművész (1920-1994) fia. A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett magyar szakos tanári és etnográfus oklevelet (1974), majd egyetemi doktori címet (1979). A történettudomány (néprajz) kandidátusa volt (1985). 1974-től a miskolci Herman Ottó Múzeumban dolgozott, majd 1993-ban a Miskolci Egyetemen megalakította a Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszéket. Hosszabb külföldi tanulmányutat tett Finnországban (1976-1977), Svájcban, Ausztriában és Németországban. – Még egyetemi hallgatóként kezdte meg a temetők népraizi kutatását (Temetők az Aggteleki-karszt falvaiban /Debrecen, 1978/, Temetők népművészete /Budapest, 1983/). Figyelme később egyre inkább a magyar parasztok halálképének, a halál elfogadásának, a mulandóság megélésének problematikája felé fordult, a Finnországban megismert thanatológia kutatásával nagy figyelmet keltő új eredményeket ért el (A halál tükrében /Budapest, 1981/, Az utolsó átváltozás /Budapest, 1987/). Rövid néprajzi tárgygyűjtő időszak és népművészeti vizsgálódás után, érdeklődését a Herman Ottó Múzeum fotógyűjteménye keltette fel, s muzeológusként is a vizuális kultúrakutatással és a paraszti fotóhasználat kérdéseivel kezdett foglalkozni. Ebből a témakörből kiállítást rendezett (Azok a gyerekek – Kóris Kálmán fotóhagyatékának feldolgozásával, 1979), konferenciát szervezett (K.E. Hrsg.: Bild-Kunde – Volks-Kunde, Miskolc 1988), s előadásokat tartott nemzetközi tudományos tanácskozásokon (Zürich, Bergen, Göttingen). Az 1990-es évek elején Magyarországon is szerveződni kezdődő kulturális antropológia oktatásának egyik kezdeményezője volt. Vendégtanárként a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen, Svájcban a Jung Intézetben valamint a marburgi Philips Egyetemen tartott előadásokat. – Erőteljes kreatív alkotómunkát is végzett: rajzai folyóiratokban jelentek meg, festményeit Sárospatakon önállóan is kiállította (1986). Önálló fotókiállításai voltak Budapesten és más hazai városokban (A mulandóság szobrai – 1985-86., Kő és víz - 1995), Finnországban (1977, 1983), Ausztriában (1986).

F.m.: A magyar népi temetők szemiotikai elemzése. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XIII-XIV. (1975) 475-507., Fejfa – über das hölzerne Grabmal in Ungarn. Tribus 26. (1977) 37-61. /Stuttgart/, Ungarische bäuerliche Grabmäler. Ethnographica et Folkloristica Carpathica 2. (Debrecen 1981) 191-221., A mulandóság szobrai. A Budapest Galériában rendezett fotókiállítás katalógusa (Budapest 1985), Nép-rajz és foto-antropológia. Vizuális antropológiai jegyzetek paraszti használatú képekről. Ethnographia XCVIII. (1987) 1-47., Temetkezési szokások (Dömötör Tekla főszerk.: Népszokás, néphit, népi vallásosság. Budapest, 1990. 67-102)., K.E. – Szarvas Zsuzsa (szerk.): A komplex kultúrakutatás dilemmái a mai Magyarországon. (Miskolc, 1993)., Fotoantropológia. Fényképezés és kultúrakutatás (Budapest – Miskolc, 1995)

Irod.: Kunt Ernő: Fotoantropológia (Miskolc, 1995. 7-8)., Szarvas Zsuzsa Hrsg.: Traum vom Denken (Miskolc, 1996. 5-26. Bibl.: 11-26.)

VigaGyula

ifj. Kunt Ernő, grafikus

Ifj. Kunt Ernő: November

ifj. Ku

Élet

4.

XXVIII/48

ság, Isten áldja meg érte, igazán jó ötlet akár egy hétvégét is odalenn tölteni (mert ennyi volt az egész: péntek estétől hétfőig). S ebbe belefért egy konferencia — erről még majd szólok —, valamint egy polgármesteri fogadás, mindösszesen. Mármost, az utóbbinál maradva, hadd mondjam el, hogy megyünk föl a lépcsőn a városháza, a díszes termek bejáratánál egy üvegkalitkában valami favödör. Amolyan kézműves munka, talán lovakat itattak belőle. Megállok előtte, felsejlik az agyamban a hajdani egyetem, azt mondom könnyedén a mellettem állónak:

Ülünk a már említett konferencia pódiumán: Szabó István meg Szomjas György filmrendezők, Dósai István attasénk, a helyi tanácsnok, s ugyanezen rangban egy úr a szomszédos Reggio Emiliából, ahol szintén sorra vetítik a magyar műveket; szemben meg a közönség, nem is akármilyen. Olaszország szellemi köreiben rangja van filmjeinknek. Néhány kritikus, évente vendége a pesti szemlének, talán többet is tud róluk, mint mi. Könyvek jelennek meg az oly ellentmondásos, nekik mégis annyira tanulságos magyar moziról. A kérdések ezúttal is pontosak tehát, a bennfentesek, érdekes mó-

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

Ifj. Kunt Ernő: Naptár

Ifj. Ku

Élet

1.

XVIII/42

tibb költő a magyar világban!"

S azóta egyfolytában aggódom Makay Gusztávért: nehogy őt is úgy idézze majd egy tiszteletlen firkász százötven év múltán, ahogyan most én szegény jó Császár Ferencet.

Mosolyogtató mementóként.

Szajbély Mihály

Kardos G. György
Képes Géza
Ottlik Géza
Szentkuthy Miklós
Sziráky Judit
Lőrincze Lajos
Jobbágy Károlyné
Jean Luc Moreau

ifj. Kunt Ernő, grafikus

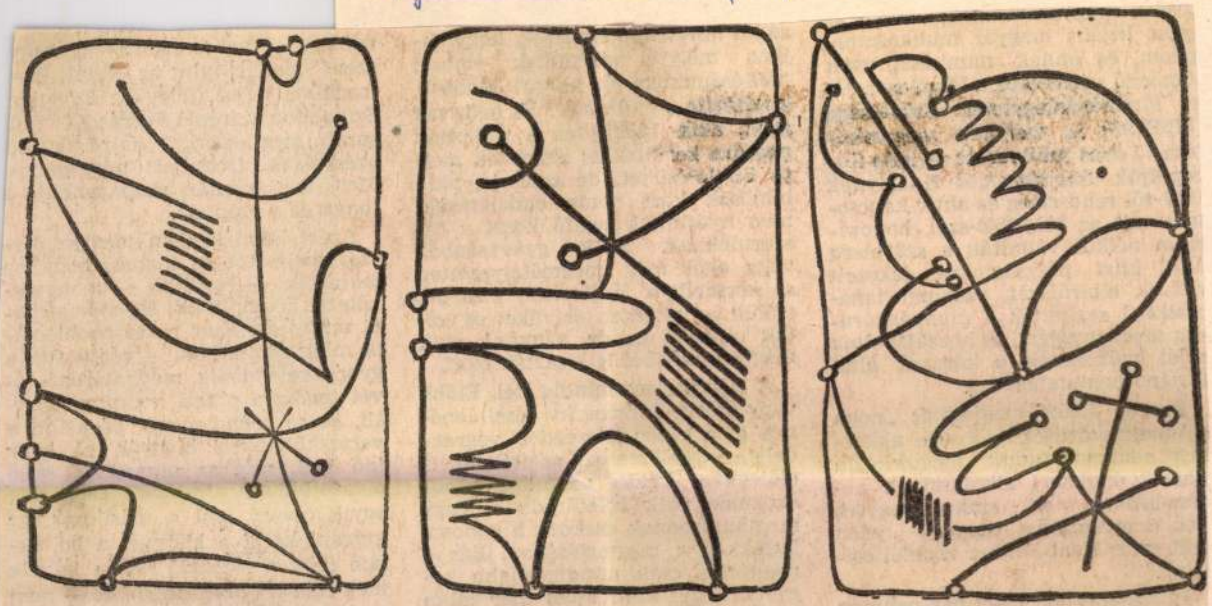

Ifj. Kunt Ernő: Feljegyzések

1.

5. XXVII/31

ány évvel ezelőtti „gyöngy
n"-kiadás, mint az elmúlt éve
almi estjei (főleg az Egyetem
padon szereplő Forrás Kör mű
i), meg a szájról szájra terjedő
zséges irodalmi propaganda
t van spontán propagandája a
k és a szépnek.

zért hadd kérjem meg az ösz-
terjesztőt és kiadót, hogy ne
ntsék — legalább — a verses-
tet krumplinak! Ha már a több-
űfaj esetében raktárproblémá-
iatt óhatatlanul érvényesítik a
s kelendőség meghatározó el-
(pedig a próza, a dráma is el-
az se rohad meg), legalább a
eskötetekről higgyék el, hogy
kell, míg az olvasóhoz, igazi
sójukhoz eljutnak. Idő, míg
olvasó szól a másiknak, az
sni kezdi a könyvet a boltok-
(hisz a recenzió ritkán jelenik
róla fél éven belül), és — nem
ja... Hogy is találhatná, ha
néhány száz, legföljebb két-

ifj. Kunt Ernő, grafikus

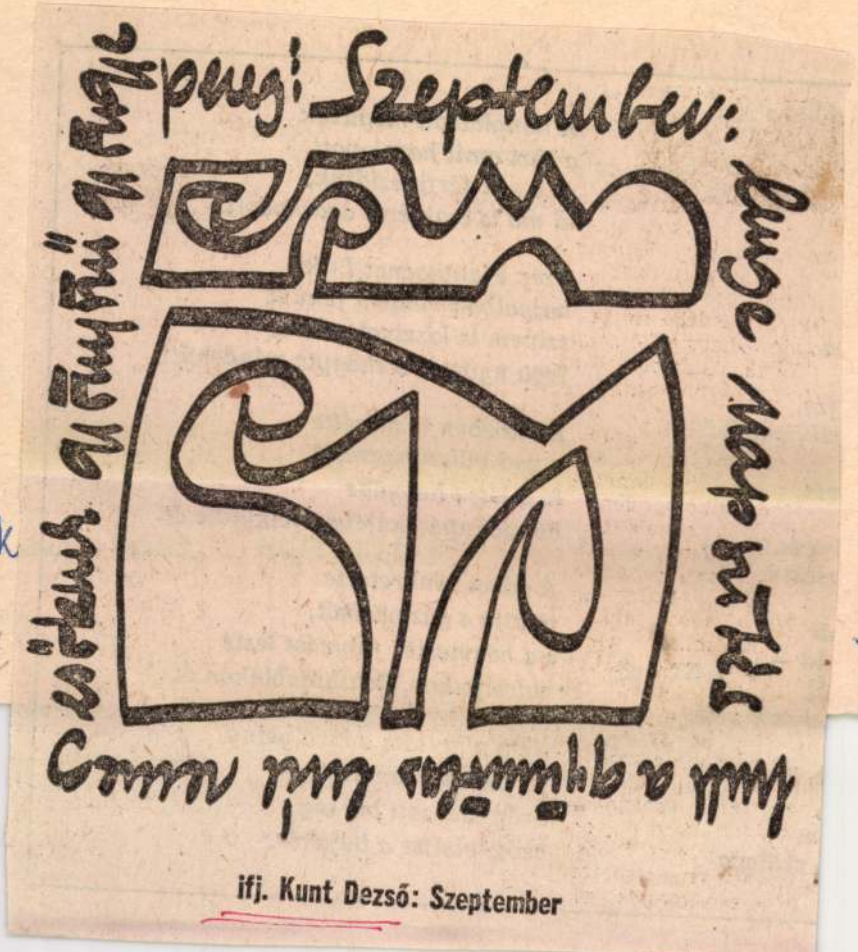

ifj. Kunt Dezső: Szeptember

ifj. k

Élet

10.

XXVIII/35

ékszik vele.

lylány

n

csillaga.

Nem alhattam a királylány
farától, panaszaitól.
Szép áldozati bárány,
azóta elvitte a bujakór.

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

Ifj. Kunt Ernő

7.

XXVIII/37

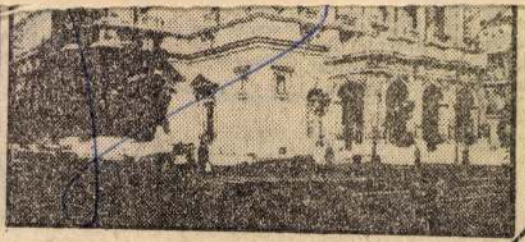

) Ft lemezenként

ifj. Kunt Ernő, grafikus

ifj. Kunt Ernő

1.

XXVIII/32

utóbb megjelenik a külső kapcsolat". A másik: „... eldönteni csak azt kell, hogy külső kapcsolattal működjön-e (meddig és hogyan) a házasság, vagy inkább a válást kell választani". A kiváló házasságkutatóval nem mernék vitába bocsátkozni, csupán néhány szerény megjegyzést kockázatok meg.

A baltás Dezső bácsi esete nem

sonkat, hogy írjon már régóta árusítanak Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, s újabban kapható a fővárosban is. Kérjük, hogy következő levelében ne Lékay bíborost írja a borítékra feladóként.

SÁROSI ANTALNÉ, BUDAPEST. „Nagy érdeklődéssel olvastam **Laki Pál Iskola — politika** című cikkét az Élet és Irodalom július 29-i számában. Többnyire egyetértésel is. Akadt azonban néhány ki-

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

Ifj. Kunt Ernő rajza

Ifj. Kunt

11.

XVIII/26

csináltunk és mit csinálnak velünk. Ha megmutatják. Ahol eljátsszák nekünk, hogyan játsszuk mi el. És ezért nem az a fontos, hogy a színház *jó* legyen, hanem az, hogy *legyen*. De a kijelentés megfordítha-

Lehet, hogy nem pontosan idézem. De a lényege ez. Morzsolgatom a mondatot, és arra gondolok, hogy jó lenne megőrizni magamban őszig, az új évad kezdetéig. Várjuk a csodát.

ifj. Kunt Ernő, grafikus

Ifj. Kunt Ernő rajza

2.

XXVIII/23

Ugyanez érvényes az irodalomra is. Először meg kellene találni azokat a tévés személyiségeket, akik értenek a televíziózáshoz is, nemcsak az irodalomhoz, és aztán rájuk kell bízni, hogy kedvük és íz-

napjaiban foglalkozni kellene ve-

lük, mondjuk az íróval készített interjúkban. Mellesleg az aktualitáshoz kötött interjú mindig jobban érdekli az olvasót, mint az olyan, amelyet csak azért csináltak az íróval, mert már rég nem be-

széltek vele

ifj Kunt Ernő, grafikus

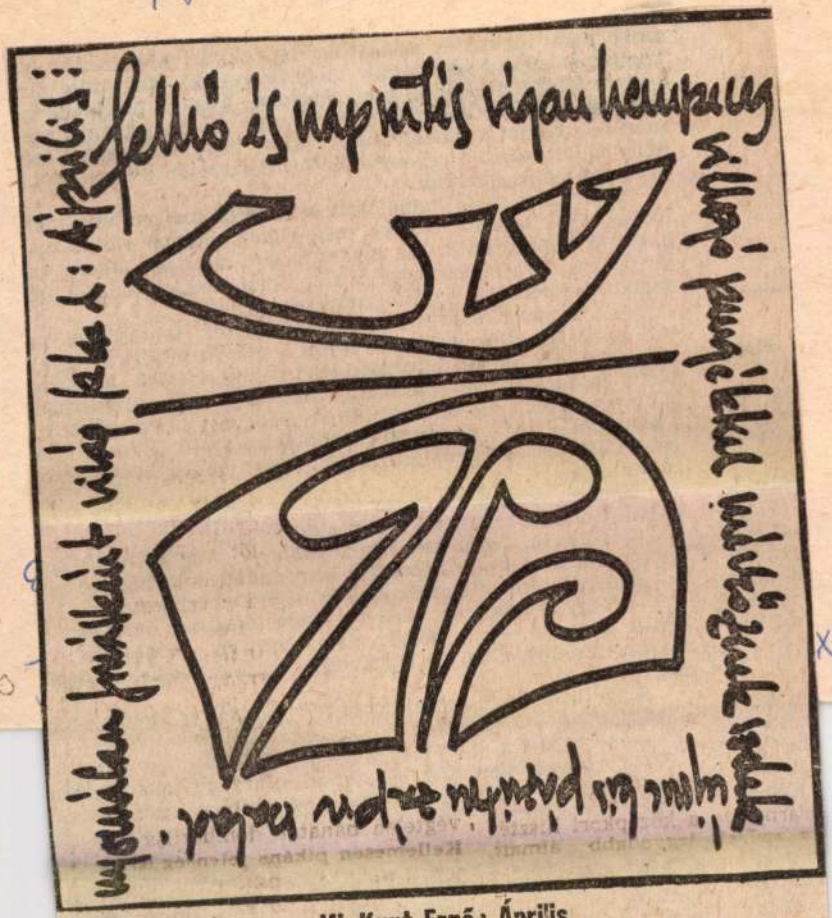
Hallod a fellegek énekét?
Hallod a napsugarak hangját?
Ébredj, ébredj, pattanj az ágyból!
Ébredj, ébredj, pattanj az ágyból!
Ébredj, ébredj, pattanj az ágyból!

ittudom
ebb ját-
Játsza-
. Hiszen
ilág tele
élentéktölt ma-
n mond-

dulva kérdezte:

— Jó filozófia, ugye?...

Mély hangon kérdezte, mesterkélten mély hangon, mint valami tanár — mondta Rév Zoli. — És ettől a közbevetéstől feltárult előttünk Szigetlaky szívfájdítóan szomorú sorsa. Egy olyan ember sorsa, aki még körféből sem elhetett eleget. Vagy talán a körteevésnek specifikus fálánkja, beteges habzsolója lett volna Szigetlaky? Nem olyannak látszott. Szigetlaky szervezete mindent elégetett, de soha semmiből nem ehetett eleget. Jó filozófia, ugye? A vészhaságig

ifj Kunt Ernő, grafikus

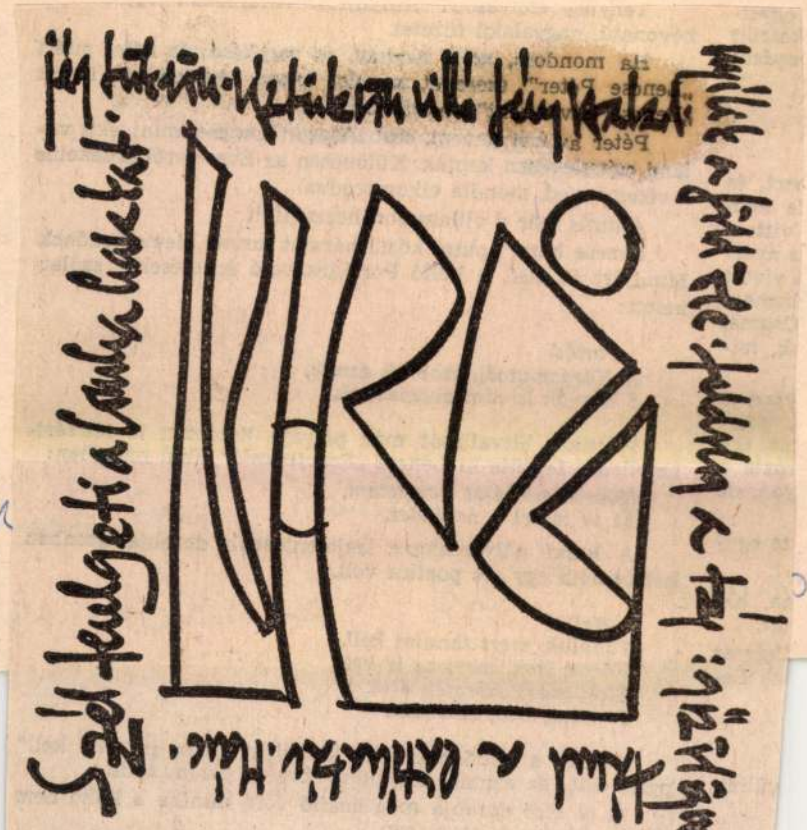

Ifj. Kunt Ernő : Március

13

XXVIII/13

al. Le-

Verset írok, mert az is kell.
Élek, mert szeretek élni.
Tanulni, írni, élni kell.

vülten,

S hogy a költő mennyire komolyan vette az „élni kell" parancsát, az ezután következő Éva-~ bizonyította.

A ~ első darabja még önálló volt, mintha a költő nem bízott volna a folytatásban.

Levél Évához

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

Ifj. Kunt Ernő: Február

XXVIII/7

beszélt nyelven írt. Miközben a felsőbb rétegek franciául beszéltek és írtak, ez a papköltő a népnyelvet használta. Ez a magyarázata annak, hogy költészete erősen tájnyelvi szerkezetű. De nyelvteremtő ereje olyan nagy volt,

an. Közreműködik: Agai Karola
GYARMATI VERA hegedűestje
Zeneakadémia kistermében, februá
18-án
A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZI
SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK É
ÉNEKKARÁNAK hangversenye
Zeneakadémián, február 19-én. V
zényel: Jurij Szimonov. Közrem

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

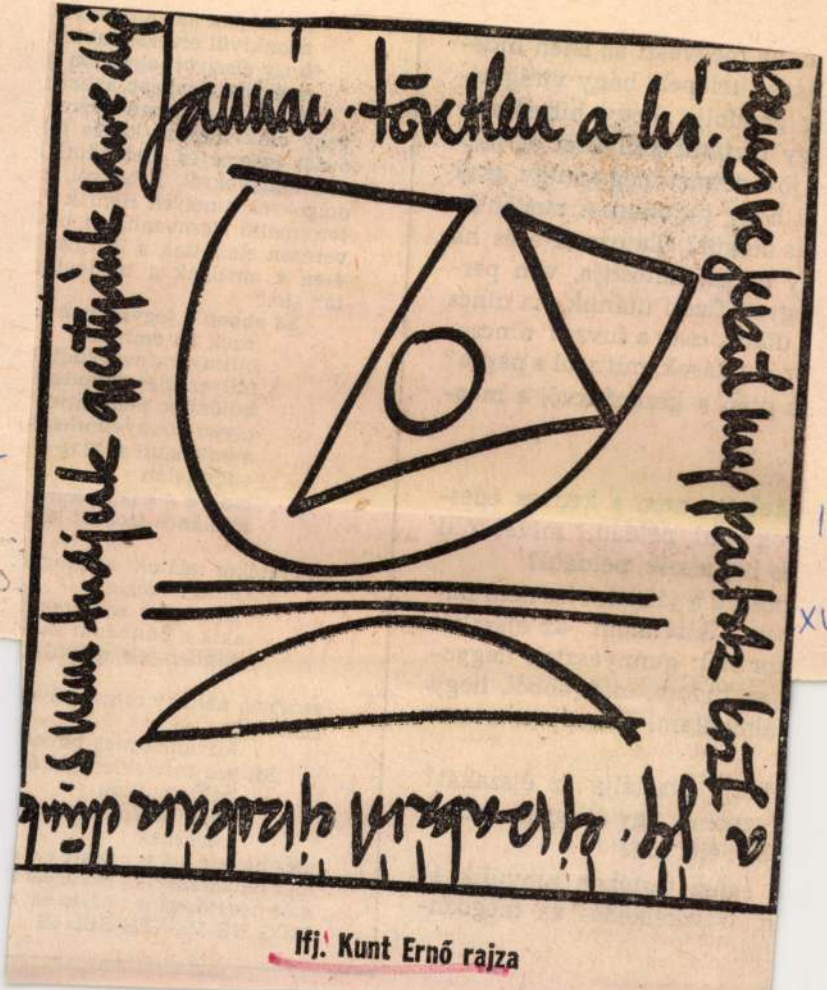

Ifj. Kunt Ernő rajza

n se tudom, csak abból, hogy
álmodtam. Lekoppan a sze-

yaszt? átsétálja az éjszakát?
észnőnek egy útkaparó gúny-
élni: élet ez?!
5 egész testében kinyúlik és
n, büszkélkedés és megbán-
lja:
k

minden jele nélkül

amattól, néhány csiszolt üve
reket stb.
fulladtak meg bűnei
Milyen mértékletesen és
boldogultnak
vagy boldog emléke
neveznek
még nevetéssel is nézte ezt
még nevetéssel is nézte ezt
még nevetéssel is nézte ezt
MÉG NE-VE-TÉS-SEL IS

idősebb Kunt Ernő

— **Idősebb Kunt Ernő** soproni születésű, miskolci festőművész — Búcsúm Soprontól — Búcsú az Új utcától című kiállítását április 22-én, délután 5 órakor nyitja meg Dusza Árpádné, a Miskolci Galéria igazgatója, az Országházi Dolgozók Klubjában, (V., Szalay u. 4.) megtekinthető április 23-tól 29-ig, 14—18 óra között. Az érdeklődőket szívesen látja a Soproni Öregdiákok és a Borsodiak Budapesti Baráti Köre, valamint az Országházi Dolgozók SZB nyugdíjas klubja.

Magyar Nemzet 1985. IV. 15.

id. Kunt Ernő festőművész

IDŐSEBB KUNT ERNŐ *Munkácsy-díjas miskolci festőművész kiállítása április 22-én nyílik meg az országházi dolgozók klubjában (V., Szalay utca 4.).*

Népszabadság, 1985. IV. 18

Kunt Ernő

A mulandóság szobrai címmel. Kunt Ernő fényképeinek kiállítása nyílik ma délután 5 órakor a Budapest Galéria Kiállítóházában (III., Lajos u. 158.). A március 31-ig látható tárlatot Makovecz Imre építész nyitja meg. Közreműködik a Muzsikás Együttes.

Mona Kunt 1985. 11. 15.

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

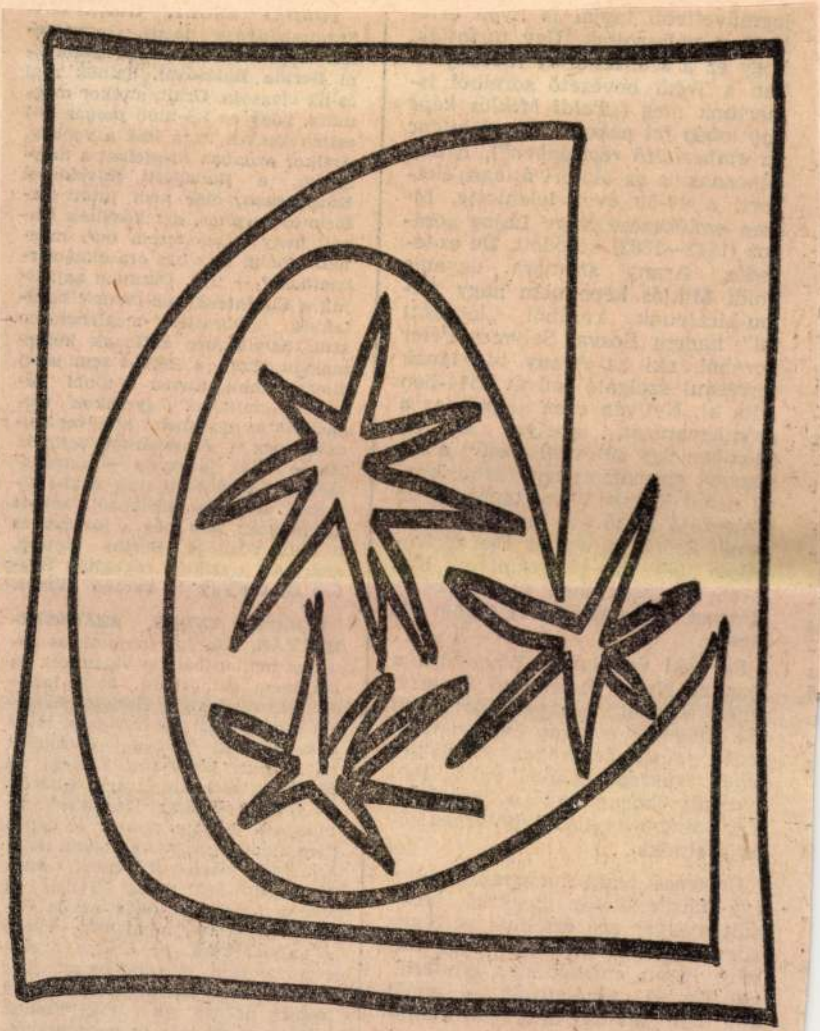

Ifj. Kunt Ernő: Egy régi naptárlap

amely szerint: „*Emberöltő: annyi idő, amennyi egy-egy emberi nemzedék felnövekedéséhez, kifejlődéséhez szükséges (25-35 év)*". (Felgyorsult korunkban e fogalmat már inkább az alsó évhatárhoz közelíthetnénk . . .)

Érdemes tehát megtanulni egy meglehetősen gyakran használt magyar szó értelmét is. Sakkor megtudnánk, hogy Váci Mihály igenis megélt egy emberöltőt. De — sajnálatosan — annál alig több „adatott meg neki a sorstól".

Reményi Gyenes István

nálja az eseményt." Haragos levelé-ből csak ezt az egy mondatot idézzük. Az írás tárgya egyébként: miért nem közöltünk kritikát az **Elfújta a szél** című agg filmről, melyet telt házakkal játszik a Filmmúzeum. Nézete szerint a darab nem lehet giccs, hiszen olyan nagy színészek játszanak benne, mint Leslie Howard, Clark Gable és Vivian Leight. A nagy nevek éppenséggel nem mondanak ellent a minősítésnek, az Elfújta a szél esetében sem. Figyelmébe ajánljuk a Filmkultúra januári számát, mely elemzi az Ön által tökéletesnek minősített regényt és mozidarabot.

ifj. Kunt Ernő
1983 AUG 5.

1021

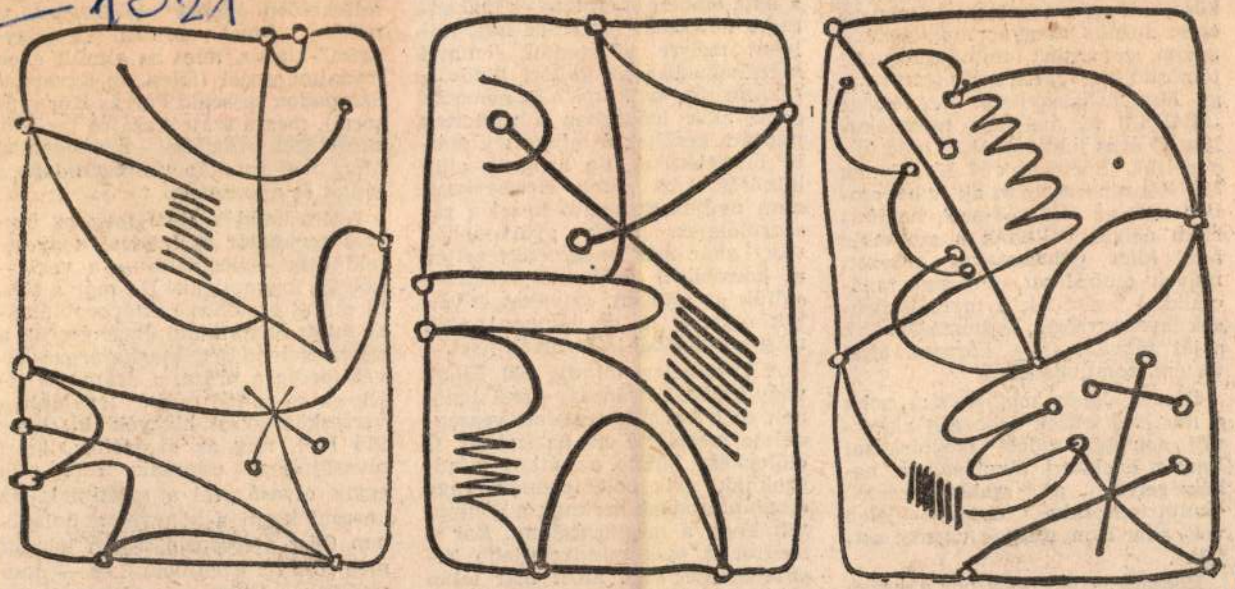

Ifj. Kunt Ernő: Feljegyzések

kot nemcsak az illegális kommunista párt vállalta a két világháború közötti Magyarországon, hanem az egész legális magyar munkásmozgalom, és annak munkáskórusait tömörítő szervezete, a Magyarországi Munkásdalegyletek Szövetsége (MMDSZ) is, melynek megalakulása 75 éves jubileumát az idén ünnepeljük. Bartóknak és Kodálynak 1927-től rendszeres és aktív kapcsolata volt az MMDSZ-szel, honorárium nélkül vállalták a szövetség által kiírt pályázatokra érkezett művek elbírálását, szakmai tanácsaikkal segítették a munkáskórusok tevékenységét, és hozzájárultak saját műveiknek a kórusok által történő bemutatásához.

Breuer János megjegyzi: „noha a munkáskórusok többsége akkortájt nemigen tudott megbirkózni Bartók énekkari alkotásainak nehézségeivel, a szakszervezetek «kultúrmősorain» éppúgy jelen volt, akár Hont Ferenc vigadói estjein".

Hozzátehetjük, hogy bár nehezen birkóztak, de megbirkóztak Bartók műveivel a munkáskórusok. Ha végiglkísérjük az 1930-as években az

valuat. Azokban az időkben,

És vajon megérthetik-e, tudják-e a mai, emberi önérzetre és szabadságra nevelendő emberek, hogy milyen mélyre süllyedtek emberi méltóságukban az akkori üldözők, kiközösítők, gyilkosok? És nemcsak azok, akik időközben a vádlottak padjára kerültek és elnyerték méltó büntetésüket, de azok is, akik bűnösök közt néma cinkossággal nem nyújtottak segítő kezet a rászorulóknak. Akik gyávaságból, vagy akár már megmételyezetten a korszellem őrületétől, elzárták előlük az ajtókat, szívüket, és voltak olyanok is, de hányan!, akik még a családból is kizártak őket.

A Történelem mindig ítél. Előbb vagy utóbb. Tersánszky Józsi Jenőnek ez a későn közreadott végrendelete megelőzte ezt az ítéletet. Ő előlegként küldte az átkot mindazoknak, akik belefáradnak vagy megtántorodnak ezeknek a gonoszt etteknek a megtorlásában. Bár a megtorlás csak mindig újabb kegyetlenséget szül. Most már talán elég az átok is.

Az írástudók arra nyissák rá az emberiség szemeit, hogy ember ne

egészséges irodalmi propaganda. Mert van spontán propagandája a jónak és a szépnek.

Azért hadd kérjem meg az összes terjesztőt és kiadót, hogy ne tekintsék — legalább — a versesköteteket krumplinak! Ha már a többi műfaj esetében raktárproblémák miatt óhatatlanul érvényesítik a gyors kelendőség meghatározó elvét (pedig a próza, a dráma is eláll, az se rohad meg), legalább a versesköteteknél higgyék el, hogy idő kell, míg az olvasóhoz, igazi olvasójukhoz eljutnak. Idő, míg egyik olvasó szól a másiknak, az keresni kezdi a könyvet a boltokban (hisz a recenzió ritkán jelenik meg róla fél éven belül), és — nem találja ... Hogy is találhatná, ha csak néhány száz, legföljebb kétezer példányban jelenik meg az élő,

SZÁZADVÉG

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 357-748, 340-726

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Ifj. Kunt Ernő festő- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 MAR 30

1021

Ifj. Kunt Ernő: Március

Tényleg elolvasod? Á
bevonatú, nagyalakú füzete

Ha mondom, szólt An
„Lencse Péter" szerepel á[illegible]
„Lencse Istvánként" mutatkozott be.

Péter az írói nevem, szabadkozott Lencse, mint akit valami csínytevésen kaptak. Különösen az Éva-~-ról érdekelne a véleményed, mondta elkomorodva.

András már a villamoson hozzálátott.

Lencse korai opusai közül hármat tartott kiemelkedőnek. Mindjárt az első, a költő Porlódra való érkezésekor született:

Porlód
A Kárász-utcán szobrok ásnak,
S néznek le rám évszázadok.

Politikai hitvallását már pályája kezdetén is félreérthetetlenül fejtette ki Lencse „*Szovjetunió*" című művében:

Kövesd példáját nemzetem,
És te leszel a napkelet.

A korai pályaszakasz legjelentősebb darabja azonban kétségkívül egy ars poetica volt.

Kell
Tanulok, mert tanulni kell.
Verset írok, mert az is kell.
Élek, mert szeretek élni.
Tanulni, írni, élni kell.

S hogy a költő mennyire komolyan vette az „élni kell" parancsát, az ezután következő Éva-~ bizonyította.

A ~ első darabja még önálló volt, mintha a költő nem bízott volna a folytatásban.

Levél Évához

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 346-726

Ifj. Kunt Ernő, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 AUG 10

1021

Szédítő pályáján túlhaladta a Nap... Kétkerekű amulettem mindenkit aut

Kétkerekű bringa a kis szívemnek...

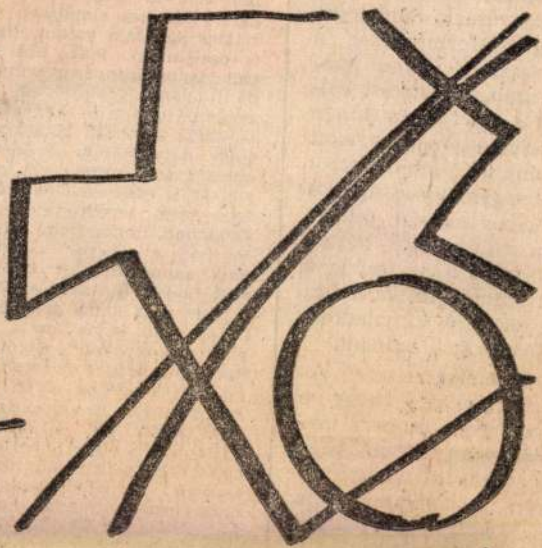

Ifj. Kunt Ernő rajza

elleni támadások nagy része a családokon belül történik, és főként a megromlott házastársi, rokoni kapcsolatok következménye". Ha meggondoljuk, hogy legtöbb állampolgár házasságban él, továbbá mindenki valakinek a rokona, úgy az élet elleni támadásokat a házasság válságával magyarázni önkényes vállalkozás; a belügyminiszter a *megromlott* házastársi, rokoni kapcsolatokról beszélt. A romlást előidéző okokkal a szerző nem kíván foglalkozni. Ezen kijelentése előtt taglalja a minden szempontból megbukott monogám házasságot, a szocializmus kínos zavarát, amiért idejében nem változtatott házasságképén, ezért most visszasírja a polgári házasságmodellt, másrészt átpolitizálja, időszerű kinyilatkoztatásokkal hidalja át a bajokat.

Két dolgot feltételez a szerző. Az egyik: „biztosra vehető, hogy a megfigyelés alá vont csoport tagjainak házasságában előbb vagy utóbb megjelenik a külső kapcsolat". A másik: „... eldönteni csak azt kell, hogy külső kapcsolattal működjön-e (meddig és hogyan) a házasság, vagy inkább a válást kell választani". A kiváló házasságkutatóval nem mernék vitába bocsátkozni, csupán néhány szerény megjegyzést kockáztatok meg.

A baltás Dezső bácsi esete nem alkalmas a monogám házasság vál-

dául olyan nőt képzeltem, aki zongorázni is tud és kenyeret sütni is. Évek során rá kellett jönnöm, hogy naiv voltam. A legtöbb nő egyiket sem tudja. Aki zongorázik, az is csak igen gyatrán." Kikap még levélírónktól **Móricz Zsigmond**, mert nemi életet élt, továbbá a magyar állam, mely nem hasznosítja az üresen maradt tanyasi házakat az Alföldön, s mert nem kapni írót, minthogy „azon nem lenne annyi haszon, mint a konyakon". Dühös levelét őszinte részvéttel olvastuk. Sajnos, mi sem ismerünk olyan zongoraművészt, aki kenyeret tud sütni, sem péket, aki jól zongorázna. Csak azzal vigasztalhatjuk olvasónkat, hogy írót már régóta árusítanak Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, s újabban kapható a fővárosban is. Kérjük, hogy következő levelében ne Lékay bíborost írja a borítékra feladóként.

SÁROSI ANTALNÉ, BUDAPEST. „Nagy érdeklődéssel olvastam **Laki Pál Iskola — politika** című cikkét az Élet és Irodalom július 20-i számában. Többnyire egyetértésel is. Akadt azonban néhány kivétel, amely — úgy érzem, hogy

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ifj. Kunt Ernő

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 JAN 27

tunk is, hogy hitele

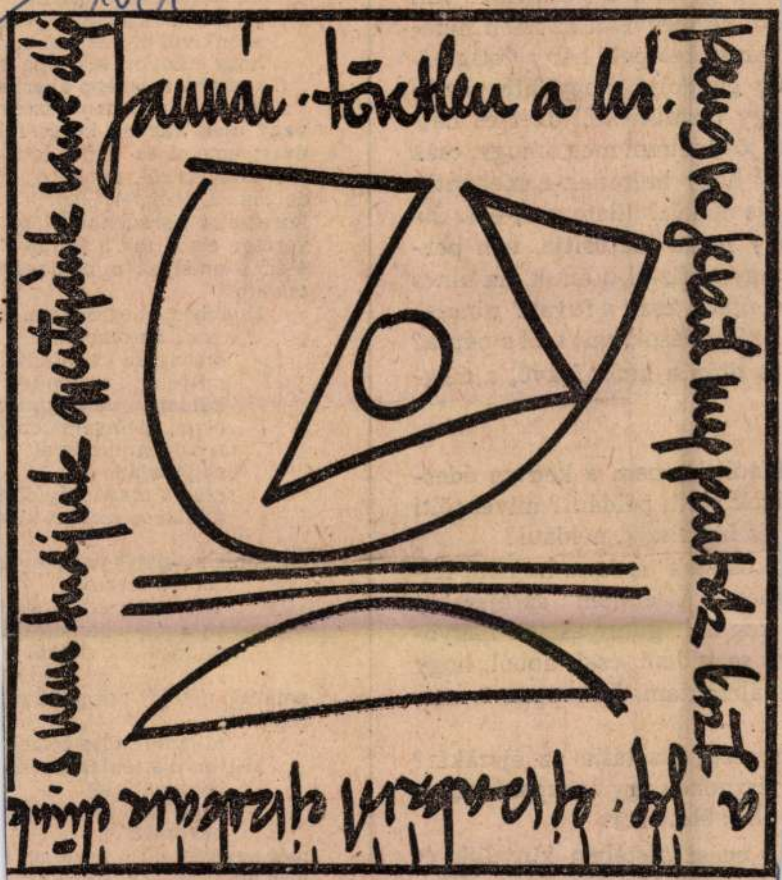

Ifj. Kunt Ernő rajza

za a gyufat, a paraff
zd, ha megveszi az ist
rjával kelepel? hány
ig gondolja, hogy hi
agy biztatni kell őket
e jövedelmet meg amt
ól hogy hajtanak-e megonto-
zás nélkül? illatoznak-e és ha
gy maga illatosítja, van per-
ogyan fizeti utánuk, ha nincs
e útadó, csak a fuvar? nincse-
lszólamlások, mit szól a papja?
ás után a kézenfekvő, a meg-

dául, ha nem a kedves édes-
gok alatt, például? mivel tölti
és hol alszik, például?
hosszú a járdám: ha nem fel-
ben. Átsétálom az éjszakát
kor hol: gunnyasztok nagyo-
n se tudom, csak abból, hogy
álmodtam. Lekoppan a sze-

yaszt? átsétálja az éjszakát?
tésznőnek egy útkaparó guny-
élni: élet ez?!
ő egész testében kinyúlik és
on, büszkélkedés és megbán-
dja:
k

dolgokról, amelyek Henrik v
letreméltó s'gravenhagei bír
verésen eladattak a Burgwal
4-én s amelyek a boldogult
tak stb."
És ebben a jegyzékben n
ezek az emberek
bizonyára nem tudtá
milyen alapra épített
különben nem játszo
olyan könnyelműen k
a boldogult szóval
vagy talán
csak a manapság div
általános szokást köv

hagyatékot találok: néhány k
amely szerint
istentelen embereke
akik a bűnbánat és n
minden jele nélkül

amattól, néhány csiszolt üveg
reket stb.
fulladtak meg bűneik
Milyen mértékletesen és
boldogultnak
vagy boldog emlékez
neveznek
még nevetéssel is nézte ezt a
még nevetéssel is nézte ezt a
még nevetéssel is nézte ezt a
MÉG NE-VE-TÉS-SEL IS

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ifj. Kunt Ernő

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 FEB 17

1021

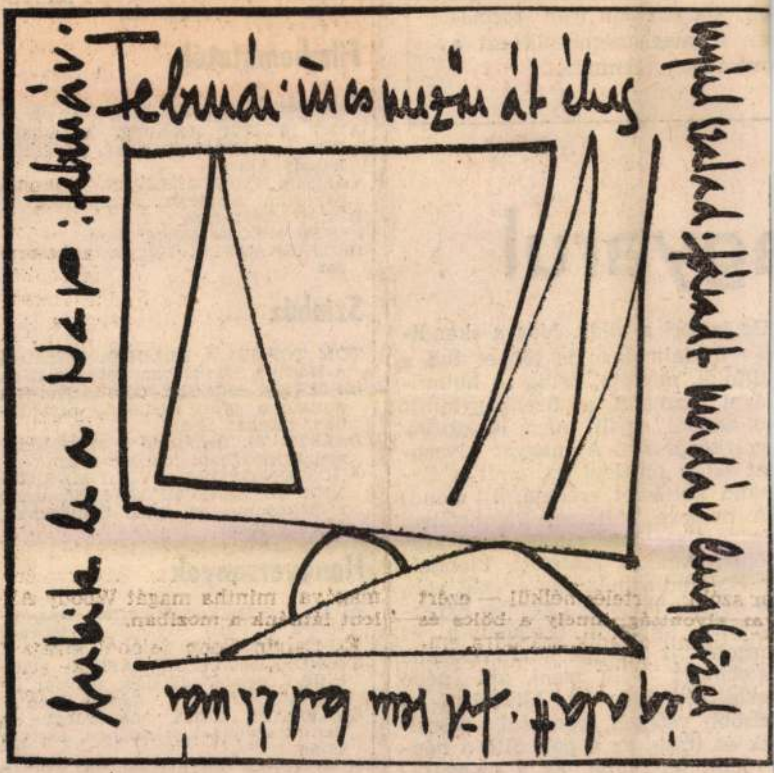

Ifj. Kunt Ernő: Február

onra mondta ötéves tevé-
enységének emlékeit. Remél-
ük, hamarosan írott formá-
an is megismerhetjük ezt a
ontos dokumentumot.

agyarul

lig ismeri a világ. Még a skandi-
áv irodalmakról is többet tud a
ülföldi, mondja, pedig „a hatmil-
ónyi flamand a tizennégymillió
ollanddal együtt nem is kicsiny
yelvközösség". A magyar olvasó-
at talán meglepi az, amit a fla-
nand költészet eredetéről mond:
A modern költészet Flandriában
uido Gezellével (1830—1899) kez-
ődik. Amikor született, Flandria
s Hollandia még egy ország volt,
e néhány hónappal később Brüsz-
zelben kitört a forradalom és
negalakult a belga állam. Gezelle
stehetség volt, zseni, aki népe
eszélt nyelvén írt. Miközben a
elsőbb rétegek franciául beszél-
ek és írtak, ez a papköltő a nép-
yelvet használta. Ez a magyará-
ata annak, hogy költészete erő-
en tájnyelvi szerkezetű. De nyelv-
eremtő ereje olyan nagy volt,
ogy erőteljes, zeneien árnyalt poé-

Február 25-án

AMIT TUDNI AKARSZ A SZEXRŐL... Amerikai film. Rendezte: Woody Allen
VÁMPIR NÉGY KERÉKEN. Csehszlovák film. Rendezte: Juraj Herz
BÚCSÚ. Svéd film
FEHÉR MÁGIA. Bolgár film
RÉZSARKANTYÚ. Magyar mesesorozat

Színház

TOM TOPOR: A BOLOND. Bemutató a Madách Színházban, február 17-én
LEHÁR: A MOSOLY ORSZÁGA. Bemutató a győri Kisfaludy Színházban, február 18-án
BALETT '84. Bemutató a pécsi Nemzeti Színházban, február 18-án
AGOSTON GYÖRGY: VOLT MÁR ÖNNEK SZEXENSCHUSZA? Bemutató a Békés megyei Jókai Színházban, február 18-án

Hangversenyek

A MÁV SZIMFONIKUSOK hangversenye a Pesti Vigadóban, február 17-én. Vezényel: Nagy Ferenc
SZENDREY-KARPER LÁSZLÓ gitárestje a Zeneakadémián, február 18-án. Közreműködik: Agai Karola
GYARMATI VERA hegedűestje a Zeneakadémia kistermében, február 18-án
A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK ÉS ÉNEKKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémián, február 19-én. Vezényel: Jurij Szimonov. Közreműködik: Bálint Mária és Fellegi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ VÁLLALAT
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ifj. Kunt Ernő
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUN 2 91

1021

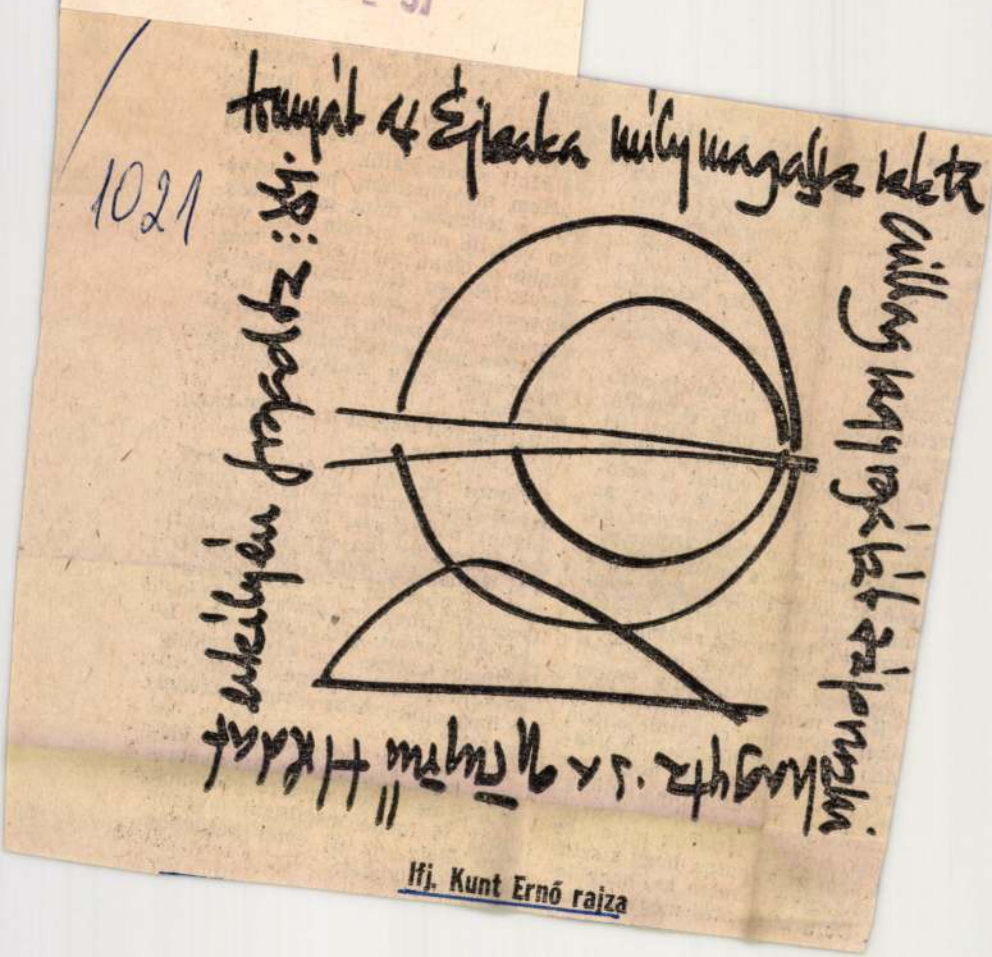

Ifj. Kunt Ernő rajza

★

Nádas Péter könyve, a *Nézőtér*. … évad eseménye. Író ír a szín…zról. Nem úgy, ahogy általában …ók írnak a színházról. Még Kosz…lányi kritikái is irodalmiak. Ná… …s színházi ember. Nem benn… …ntes, az istenért! A színház lé… …egét tudja. Azért tud a színház… …l írni, mert a világról ír. A szín… …zról alkotott képe világképet …kröz.

…Kutatnám a titkát, de inkább …zem: „Marx is úgy gondolta, …gy egy saját magunk által írt …ima szereplői vagyunk. Shakes… …re pedig még a vihart is szín… …nak nézte; igazuk is van; az …ber színháza a történelem, az …neké a vihar, a kettő között pe… …valójában nincs határ, és ezért …yon jól összejönnek. Egy szín… …on. Mert ha mindenki *megélő* …*szemlélő*, ha *minden* színház és …*denki* színész, akkor lennie kell … helynek, ahol néhány ember … tesz, mintha természetet és …énelmet tudna csinálni, ahová …den este bemehetünk, ha aka… …k, és megnézhetjük, hogy mit …áltunk és mit csinálnak velünk. …megmutatják. Ahol eljátsszák …ink, hogyan játsszuk mi el. És …t nem az a fontos, hogy a szín… …jó legyen, hanem az, hogy le… …. De a kijelentés megfordítha…

…ban nem lett kedvet, …
…het várni, hogy kedvre derítsen másokat."

Ezt Bertolt Brecht írta. 1926-ban.

★

Vámos Miklós *Varázslók* című egyfelvonásosának színésze (Avar István) panaszolja, hogy kétmondatos szerepe van egy mesejátékban. Mindössze annyi, hogy csodát tesz. Az abszolút civil néző (Kézdy György) ennek hallatára a közönség felé fordul: „Ha valaki kiáll a színpad szélére, és azt mondja, hogy minden lehetséges, akkor én a harmadik sorban reménykedni kezdek."

Lehet, hogy nem pontosan idézem. De a lényege ez. Morzsolgatom a mondatot, és arra gondolok, hogy jó lenne megőrizni magamban őszig, az új évad kezdetéig. Várjuk a csodát.

Kunt Ernő

KUNT ERNŐ, Munkácsy-díjas festőművész kiállítása nyílt meg vasárnap Sopronban. A tárlaton a művész alkotásairól tartott ismertetőt. A kifejező stílusú, gazdag színanyagú képek tetszést arattak. A kiállítás július 27-ig tekinthető meg.

Magyar Hirlap 1986. VII. 7.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon 1337-748, 310-726

Kunt Ernő, festő- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUN 8

1021

Ifj. Kunt Ernő rajza

jába került, mondjuk azért, mert ellopták, vagy azért, mert a festőt azon a héten tüntették ki Kossuth-díjjal, esetleg azért, mert a szóban forgó kép az aukción félmillió forintért kelt el. Holott az ilyesmi a festészet iránt kevésbé érdeklődőket is megfoghatná, és ha már „meg vannak fogva", akkor a képzőművészetről is inkább lehet nekik beszélni. De tegyük fel, hogy az aktualitások keresése túl nagy erőfeszítést, néha rohammunkát követelne meg a tévétől. Ám azt már semmi sem indokolhatja, hogy egy száraz művészettörténeti szöveget egy nem is látható bemondóval olvastassanak fel. Vagyis éppen azt a személyiséget távolítsák el a műsorból, akinek a közreműködésére volna a legnagyobb szükség. A tévé nem helyettesítheti a múzeumokat, a galériákat, a művészettörténeti nevelést, legfeljebb mindehhez kedvet csinálhat. Ehhez pedig kedvcsináló tévés szakember kell, aki színesen, vonzón, érdekesen beavat minket egy-egy kép és festő titkába. Nélküle nem megy.

Ugyanez érvényes az irodalomra is. Először meg kellene találni azokat a tévés személyiségeket, akik értenek a televíziózáshoz is, nemcsak az irodalomhoz, és aztán rájuk kell bízni, hogy kedvük és ízlésük szerint beszéljenek egy-egy új könyvről, beszélgessenek vagy vitatkozzanak írókkal és kritikustem ugyanis lehetséges, hogy egyik vagy másik napilap inkább az értelmiséghez szóljon, és ha ezt a célt, valamint a vele járó viszonylag kisebb példányszámot tudatosan vállalja, akkor tudatosan csinálhat másfajta újságot is, és ebben a másfajta újságban jóval többet foglalkozhatna az irodalom és a művészet eseményeivel, méghozzá akkor, amikor azok az események megtörténnek. Új könyvekről például nemcsak kritikákat lehetne írni két-három hónappal később, hanem már a megjelenés napjaiban foglalkozni lehetne velük, mondjuk az íróval készített interjúkban. Mellesleg az aktualitáshoz kötött interjú mindig jobban érdekli az olvasót, mint az olyan, amelyet csak azért csináltak az íróval, mert már rég nem beszéltek vele.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Kunt Ernő

KUNT ERNŐ Munkácsy-díjas festőművész kiállítása nyílt meg vasárnap Sopronban.

Népszabadság, 1986.VII.7

Kunt Ernő

— A mulandóság szobrai címmel Kunt Ernő néprajzkutató-fotóművész alkotásait bemutató kiállítás nyílt kedden a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtárában. A miskolci Herman Ottó Múzeum főmunkatársának több mint ötven színes és fekete-fehér fotóján olyan jellegzetes temetői fejfákat, kereszteket láthat a közönség, amelyek díszítése, faragása egész Európában egyedülálló, ősi hagyományokat őrző. Az érdekes néprajzi kiállítást egy hónapig tekinthetik meg az érdeklődők.

Népszava 1985. XII. 11.

id. Kunt Ernő

— **Kiállítás.** Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Sopron budapesti baráti köre, az országházi dolgozók szakszervezeti bizottsága és a Miskolci Galéria április 22—29 között rendezi meg idősebb Kunt Ernő miskolci festőművész „Búcsúm Soprontól — búcsú az Új utcától" című kiállítását. A tárlat — az április 22-én délután 5 órakor tartandó megnyitást követően — április 23—29-ig tekinthető meg 14 és 18 óra között az Országházi Klubban. (Bp. V., Szalay u. 4.)

— Istvánffi Gyula

Népszava 1985. IV. 11.

ifj. Kunt Ernő, grafikus

Bemutatjuk ifj. Kunt Ernő rajzait

Fekete és fehér, négyzet és kör, önmagába visszatérő s a kiindulóponttól spirálirányban távolodó vonal, a papírlap síkja s néhány lendületes kézmozdulat: íme, ennyi a rajz, amely embert formáz, s ember formálta jelet egyszerre, s amely alatt ez a rövid sor olvasható: Vajon milyen hitre várjak bekerítve?

Néhány vonal a rajz, s néhány szó maga a kérdés is, de ha képzeletünkben alapelemeikre bontjuk őket, a részletek köré újabb kérdéseket, kijelentéseket építhetünk. Mondatokat, amelyek a jel-, a jelképteremtés sajátos lehetőségéről, ezen keresztül a rajz létrehozójának világszemléletéről, erkölcsi alapállásáról beszélnek. Az egyik oldalon természetesen a huszadik századi értelmiség helyzetével hozható kapcsolatba a rajz, a másikon azzal a világgal, amelynek kutatását ifj. Kunt Ernő egy évtizeddel ezelőtt kezdte el: a népi tárgyformálás világával, közelebbről a temetők népművészetével.

Ifj. Kunt Ernő a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett diplomát a magyar—német—néprajz szakon. Finnországi ösztöndíjasként a thanatológia, valamint a kulturális és vizuális antropológiai kérdéseit tanulmányozta, tíz hónapot töltött a helsinki Iparművészeti Főiskola fényképezés tanszékén. Doktori disszertációja az aggteleki karsztvidék falvainak temetőit vizsgálta, 1981-ben könyvet jelentetett meg a thanatológiáról A halál tükrében címmel, 1983-ban adták ki A temetők népművészete című kötetét. Tanulmányokat publikált a vizuális antropológia tárgykörében, tagja az MTA vizuális kultúrát kutató bizottságának.

A néprajz számára nem „csak" tudomány — a múltat tanulmányozva a ma emberének kérdéseire, kétségeire keres választ. Fotókat készít, hogy dokumentálja a könnyen pusztulót, de azért is, hogy elmondja azt, amit a szavak nem mondhatnak el. Rajzai a népművészet stilizált formáit idézik, ha úgy tetszik, a fejfák geometrikus és növényi ornamentikáját, de kellő távolságot tartanak a népművészet jelrendszerétől. Annyiban természetesen rokonai *amazoknak* a képeknek, hogy ha A halál tükrében szemlélnek is bizonyos dolgokat, végső soron az élet kérdéseit szemlélik így. A többi között arra is figyelmeztetnek, hogy értelmetlen dolog a halálról fecsegni — de néha nem lehet nem szólni róla. Ahogyan ifj. Kunt Ernő egyik rajzán olvashatjuk: időről időre megkísérlik a lehetetlent a „konok szükséges ákom-bákomok"...

P. Szabó Ernő

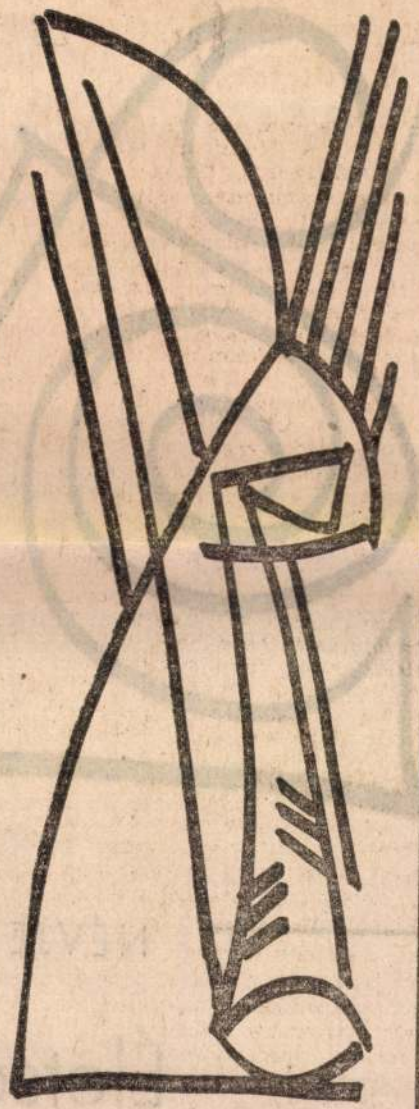

12.
Ernő rajzait
szept. 19. XXX/38

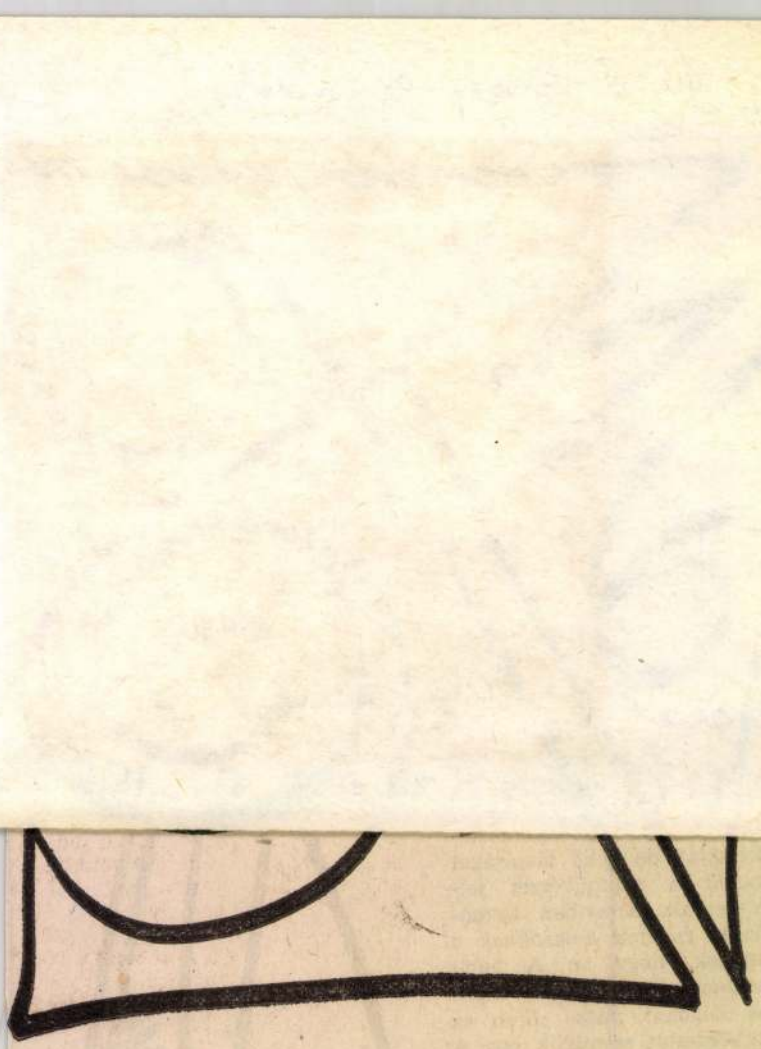

NÉVJEGY

Életsors

:RKES ERZSEBET:

„Bl

■ *Kalász Márton: Téli bárány (Magvető, 377 old.)*

Negyedszázad történetét mondja
l két család sorsát elbeszélve *Ka-*
ász Márton. Mess András első
személyben előadott fejlődésregé-
yét, s a keresztkomaságban hoz-
ájuk kapcsolódó Probstékét. Mes-
ék a baranyai szőlők közt élő
apszámosemberek, akiknek kö-
épső fia végül íróvá lesz; Probs-
ék jómódú középparasztok a na-
yobbik faluból, akik taníttatn
udják fiúkat, szintén Andrást
ám ez a fiatalember elhagyja a
ország ot, mert nem akar, nem tu
pappá lenni; nénje itthon szövet
kezeti parasztként él tovább.

Amit így összefoglalhatunk a
elbeszéltekből, az sivár vázlat; tá
volról sem jelölheti sorsok és tör
ténelem, események és összegzése
gazdagságát. Az a negyedszáza
amit felölel az elbeszélés, 1933 é
1958 közé esik. Arra az időre, ami
kor a baranyai sváb településeke
eléri a fasizmus szelleme, a Volks
bund-szervezkedés, a háború,
menekülés, a kitelepítések és meg
torlások, az erőszakos szövetkeze
tesítés, az 1956-os vihar, s végü
kirajzolódni próbál az embe
együttélés tolerancián alapuló le
hetősége. A két család életé
mindez átviharzik, méghozzá nem
csak az újabbkori történelem té
nyeit ismertetve, hanem azok el
lentmondásaival együtt, s azok é
zelmi vetületeivel is. Paul Probs
öccse, a kései születésű, nem vár
örökös, még a háború első éve
előtt a Birodalomba szökik, ot

Kuntz építőmester

a Kémmáka vajda-
hár. átalakítása
1541

l. Bruckner

77. l.

Utóbb többször
átalakítva
és toronnyal ellát-
va

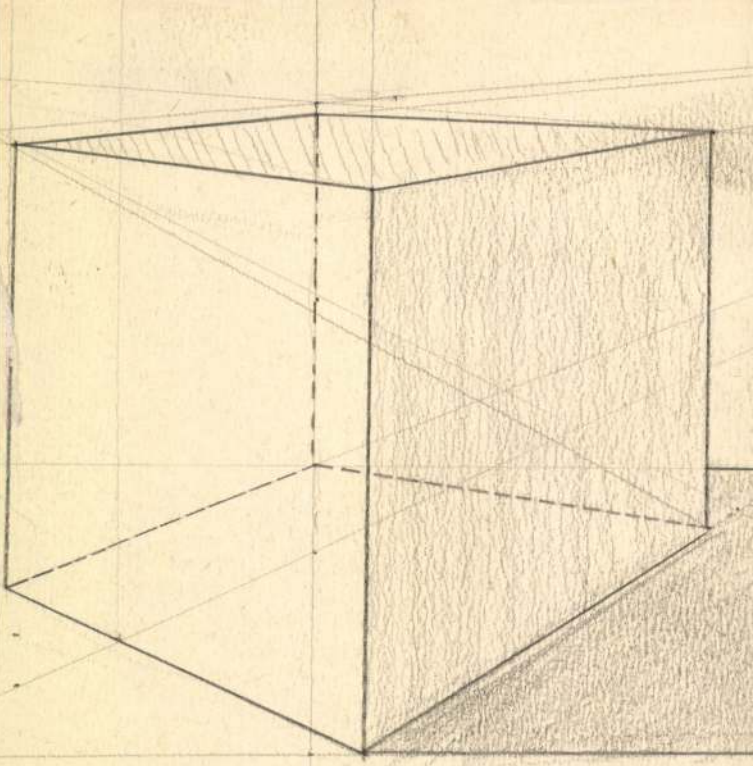

SZENTIV

Kuntschick Tamás

pénzverő legény.

1622-ben a Bocskai pénzverő tolmácsa volt.

Mihalik P. Kassavárosi történetek tört. Bpest 1900. 256. l

Kommel Fakra

Vzor,

XVII. 27.

Kuntz Nándor
(Ferdinand)
Lpőr 1859-

l.
Jankó Ötös - apródok

14-l.

Kunte János

Dési Papa

Asz. Csinos

63. antic. 1932. Okt.

állóóra, alabástrom

oszlopokkal, üveg és zománc-

lövegekkel, bicder-

meier.

M. D. K.

KUNTZ építőmester

A 1515-i Tűzvészben elpusztult kőszegi városháza átalakításakor, újjáépítésekor ajtók, ablakok, fa-vagott kandalló 1541.

Bruckner Ignác: Kőszeg szab. kir. város műemlékei 1908. 77-78. l.

Kuntner Gottlieb, pozorovací čtvrť V. 89

L. Kundtner

Kuntner Gottlieb, rozsnaj ožvo V. 91.

KUNTNER Johann 1. KUNOTNER

örkös

Kuntners Erben, porzsaji örkös V. 100

Dintner Jakab

nikolsburgi polgármesteri kőműves-
mester és veje Fellner Jakab is mester építő-
mester.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

540

Patak Jenő

Kuntner Róbert festő/19.sz./müve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.9.757.o

Patak Jenő

Táblakép.

Két tájkép. Kuntner Róbert müvei a Mü-
egylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864. I. VIII. 9. 757. o.

Kunstler Teréz, Dr. Kiss Árpádné

A Stúdió helyiség

A budapesti szedőgépmodell képzőművészeti stúdiója 1953-1963
Ker. Vajda Aurél Br. 1963.
38 o.

KUNTHNER Kazpar s. KUNDNER

Kéret grafikus

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Ursza: Ihlet és utáni
Művészet, 1965. április - 3 lap

Kunst Mihály építész emlékére MDK

Sopronban tervet készített egy színház felállítására valószínűleg az Erzsébet-téren 1919-ben, de ez nem valósult meg. Stb.

Csatkai Endre: Soproni színháztery. 1919-ből. 37.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVI. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Kunst Mihály, építész MDK

A Sopronban építendő színházterve
Való színűleg az Erzsébet-Kertben. Hát-
ó méret. Fekete zsi 38 cm 1914-ben

Csatkai Endre: Soproni színházterv. 1913-ból. 37.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVI. Kiadja
Sopron Város Tanácsa,

Kunt Miklós, építész MDK

Sopronban építendő színház terve volt a munkája az Erzsébet-körben. Előtte pedig a Fekete ezred 37 volt. 1919-ben

Csatkai Endre: Soproni színháztery. 1919-ből. 37.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVI. Kiadja Sopron Város Tanácsa,

Kunst Mihály, építész MDK

1891-ben szül. Sopronban a városi mérnöki hivatalban működött. 1914-1920 városi. Ekkor Pápára költözött, ott építészeti irodája volt. 1924-ben halt meg. 3 k. olvl

Csatkai Endre: Soproni szinházterv. 1919-ből. 37.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVI. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Kunst Mihály, építész MNK

Sopronban ő tervezte a Építő Egyesület Hubertus házát a Bécsi dombon 1925-ben ~~terv~~ tervet készített a Pécs-Kultra 1848 as hősi emlékre. 3x dol.

Csatkai Endre: Soproni színháztery. 1919-ből. 37.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVI. Kiadja Sopron Város Tanácsa,

Kunst Miklós, építész

MDK

Soproniban a Rákóczi út és Múzeum utca sarkán kétemeletes bérházat és a Rákóczi-kút díszkútat a Helytörténeti Egyesület tervezte. 38 old.

Csatkai Endre: Soproni színháztery. 1919-ből. 37.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVI. Kiadja Sopron Város Tanácsa,

ifj. Kunt Ernő, grafikus

15. rajz: repr. az 1, 2, 4, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16 oldalakon.

ifj. Kunt Ernő: Rajzai

Élet és Irodalom Br. 1986. szept 19. XXX/38

Kunst Erich

Leipzig Foto

1985 15

Kunt Ernő

Borsod - Abaúj — Zemplén Megyei
Tanács díja a műfordítói tevé-
kenységért

Nyíregyháza 1986. VII 1.

KUNT ERNŐ (fotó)

Vadas József; Etno-fotográfus : A fényképész Kunt Ernő. = Fotóművészet, 1985.3.sz. 22-23.p.

Kunt Ernő, festő-grafikusművész

Ma zárul a Miskolci Galériában a dec. óta látogatható XII. országos grafikai biennálé. – Kiemelkedő eredménye a múlt évnek, hogy albumban megjelentethették és árusítják a tíz miskolci művész – Bencsi Pál, Csabai Kálmán, Fekete Gyula, Kunt Ernő, Lenkey Koltán, Mazsaroff Miklós, Mogyi Ágnes, Petkó János, Soros János, Tóth Imre – egy-egy saját kezű albumlapját, mindössze 150 példányban sokszorosított grafikai lapjait.

Az album iránt igen nagy az érdeklődés, ára nem magas, a Galéria az évi terveiben szerepel Kunt Ernő tárlatának bemutatása.

(Benedek): Ébredéskor a Miskolci Galériában.
Észak-Magyarország, 1984. jan. 8. 4. old.

Kunt Ernő
kiállítási a Budapest Galéria
kiállítóhelyiségében

Magyar Nemzet 1985. III. 6.

Kunt Ernő

Grafikája szerepel a Miskolci Téli Tárlaton , Miskolci Galéria,1978.

-katalógus a könyvtárban-

Kunt Ernő

Miskolci Galéria-beli Gallitárából

D. Szabó Ede cither című képe: Nagy Gy. Margitnak!

Nagyabony 1981/12

37.o.

Kurt Ernő, grafikusművész

a Nemzetközi Gyermekév, valamint a Képzőművészeti Világév alkalmából gyerekekkel kapcsolatos sorozatot készített, melynek címe: „A gyermekkönyv nemzetközi nyelve a grafika" — A sorozatra készült anyagból kiállítás nyílt Miskolcon, a Győrffy István Könyvtár kiállítótermében. A művész műve szerepelt e tárlaton.

Képzőművészet a gyermekekért.

1979. IX. 21. TV 2. műsor, 20.34 [Bné]

Kunt Ernő

Müve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban-

Kunt Ernő grafikus művész

Művei a Vidéki Téli Tárlaton

cikkek: „Szabó Ferenc grafikus művész" címmel
Papp László: „Antheusz, ideje földhöz érni!"
c. cikke
Észak-Magyarország 1978. XII. 10

Kunt Ernő festő

Kiállítása a Műcsarnokban

Bp. 1977. VI. 10 – VII. 3.

– katalógus a könyvtárban –

Kunt Ernő

"Argentin táncosok"
(kepro)

—: Magyar grafika '78
Nyíregyháza, 1979. március 4 – 43. lap.

1)

Kunt Ernő grafikus

a Magyar Nemzeti Galéria kiállítása

Rajaterrel nemilegy rokon – már grafikáinak expresszivitását tekintve – a Miskolcon visszavonultan élő szorgalmasan alkotó, de vitákat nem kedvelő Kunt Ernő grafikai világa szinte egyenesen nőtt ki a szórvadászati nemet expresszionistak művészetéből. Nagy számú kontrasztos faltokra épülő művészete azonban sajátos elemekkel hordoz: az őrdi, disszonáns mindennapok.

Lőrincz Sándor: Képzőművészeti lexikon.
Gondolat, 1974. 1. 40 old.

Kurt Krüger 2.) Faleztdás

a Bükk szépsége, legújabban a Balaton megújó-
ri ét le. Ebből evődnek magyar mozgalmas
színes tanulmányai, linoleum- és fametszetei, melyek
mindig magukon viselik: kifejezésmódja nem
tűri a parányi lépteket.

Lóczy Sándor: Képzőművészeti körökben.
Nemzeti, 1944. 1. 40. old.

Kunt Ernő

jan. 26.

KUNT ERNŐ kétszeres Munkácsy-díjas festőművész és grafikus alkotásainak bemutatásával kezdődött hétfőn az a rendezvénysorozat, amelyet Várpalotán tartanak a település városi rangra emelkedésének 25. évfordulója alkalmából.

Magyar Hirlap 1976/22/10

Kurt Gruß

A vándorkiállítás keretében 2 évig vándorolnak a festmények, grafikák a falvak, városok között. — A kiállító művésznek kőrött van a művésze is.

(Zsámbó): Vándorkiállítás Borsodban.
Képes Újság, Budapest, 1946. jan. 12.

KUNT ERNŐ grafikus, Munkácsy-dijas
Sopron, 1920

1943-ban szerzett rajztanári diplomát a Főiskolán Szőnyi István növendékeként. 1946-60-ig Ózdon, azóta Miskolcon dolgozik. Tanulmányutakat tett az NDK-ban, Svájcban és Franciaországban. Önálló tárlatai voltak 1958-ban és 65-ben a Fényes Adolf Teremben, 1970-ben Kassán, 1971-ben Grenoble-ban, 1972-ben és 73-ban Miskolcon. Szerepelt a luganói, ljubljanai, sao paulói és tokiói biennálékon, valamint a carpi-i fametszetkiállitáson. 1959-ben és 65-ben Munkácsy-dijat kapott; 1968-ban elnyerte a Miskolci Országos Tárlat nagydiját. - Nagyméretü fa- és linómetszeteit a felület életteli megmozgatásával, a foltok drámai ellentéteivel alakitja ki. Nem a látható felszin, hanem a felszin alatti erők kifejezésére törekszik, észrevételeit szinellentétekkel, s a jellemzés elvont, szimbolikus formáival teszi nyomatékossá.

Művészéletrajzok 197

Kunt Ernő

Kunt Ernő fő műfaja a tiszta
formaterset, legeredményesebb kö-
lői területe a festői - grafika.

Horváth György: Kunt Ernő kiállítására
Tükör, 1977. június 26 - 3 lap.

Kunt Ernő, festő

□ KUNT ERNŐ festőművész kiállítása holnap délután 5 órakor nyílik a Műcsarnokban. A tárlat július 3-ig látogatható.

□-: Kunt Ernő

2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. jun. 9.

Kerny Ernő

A művész munkásságára jellemző a tömörség, a képfelületek egészét kitöltő komponálási mód, az expresszivitás.

------: Köztéri munkák.

Művészet, 1977. június - 48. oldal.

Kurt Ervin

Kurt Ervin munkásságának mintegy 10 éves anyagát mutatta be. Festmények, színes fametszetek, litografiák, szitanyomatok, akvarellek és tusrajzok szerepelnek a tárlaton

------:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1977. junius - 48.oldal.

Kunt Ernő

Június 10-en nyílt meg a Mű-
csarnokban Kunt Ernő festőmű-
vész tárlata.

------:Kiállitási naptár.

Művészet, 1977. junius - 48.oldal.

Kunt Ernő

A művész társaságban kiállított
három ajzainak és festményei-
nek javaresse pénzügyi és uti-
kép.

Horváth György: Kunt Ernő kiállítása
Tükör, 1977. június 26. 3 lap.

Kunt Ernő

Kunt Ernő festőművész kiállítása a Műcsarnokban megnyílt. Négy zsúfolásig telített teremre valóképp várja a látogatót

Horváth György: Kunt Ernő kiállítása
Tükör, 1974. július 26 - 3 oldal.

Kunt Ernő grafikusművész

a Kultuvális Minisztérium a Grafoteka támogatására képzőművészeti alkotásaikat ad Kossuth Lajos Tudományegyetem körművelődési titkárságának. Az ajándékozott alkotások többek között a művész grafikái is a Kölcsön-galéria választékát bővítik.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. dec. 2.

Kurt Ernő, festő

Illyésről, a Kilián Gimnázium
rajzoratát a művész faliképe di-
csérti. (említve)

(M–): Szobrok, térplasztikák.
Déli Hírlap, 1976. okt. 25.

KUNT ERNŐ, festő

1974 nyarán rendezte a győri Xantus János Múzeum a-me
gyénkből el-vándorolt művészek kiállítását "Tisztelgés a szü
lőföldnek" címen. A Sopronból eltávozottak közül Hertay
Mária, Richl- Zsolt, Kunt Ernő és Sulyok Gabriella küld
ték el műveiket. 267.old

GÁSPÁRDY SÁNDOR: A soproni képzőművészeti élet alaku
lása 1974-ben és 1975-ben 266.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976

KUNT ERNŐ, festő

--

A soproni Széchenyi Gimnázium rajzkiállitása izelitőt ad a már beérkezett "öregdiákok" müveiből és igy lehető séget ad összevetni az induló és az érett művész munkáját. A kiállitás e részében láthatjuk pl.:
KUNT ERNŐ: "TAVASZI BALATONI TÁJ", cimü művét. 273.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi István Gimnáziumban 272-old.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

KUNT ERNŐ, festő

A soproni Széchényi Gimnázium rajzkiállitása izelitőt ad a már beérkezett "érdgdiákok" műveiből és igy lehető séget ad összevetni az induló és az érett művész munkáját. A kiállitás e részében kithatjuk pl.:

KUNT ERNŐ: "SÁROSPATAK", cimű művét. 273.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz. Sopron, 1976.

Kunt Ernő festőművész

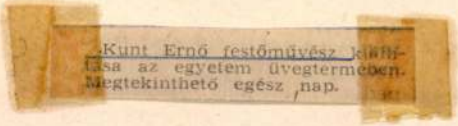
Kunt Ernő festőművész kiállítása az egyetem üvegtermében. Megtekinthető egész nap.

Kiállításai

Csendes magyarország, 1996. szept. 25.

Kunt Ervin, festő

az elmúlt évben a művészeinek
Katowicében volt kiállítása.

(lm): Kiállítások Galéria nélkül.
Esték - Magyarország, 1946. júl. 29.

Kiss Ernő, grafikus

L: Kő Pál

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika 68-73. o

Jelenkor, Pécs 1977. jan. 1/xx.

Kunt Ernő

fekete fehér ellentétre épitett metszeteivel szerepelt a IX grafikai biennálén.

Alföld 1978-2-91.o.
Szabó Ernő: Egyenletes teljesitmények

Kunt Ernő

Czinke Ferenc fametszeteinek kiállitása a Nemzeti Galériában junius 14.-től, Kiss Györgykiállitása a hódmezővásárhelyi Tornyai János Muzeumban junius 12.-től,
Pálfy Gusztáv szobrászmüvész kiállitása a hódmezővásárhelyi Medgyessy Teremben junius 8.-tól,
Kunt Ernő festőmüvész kiállitása a Mücsarnokban junius 10.-től tekinthető meg, - közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 11.
XXI. évf. 24. sz. 8. lap.

Kiss Ernő festőművész

Miskolcon, a Herman Ottó Múzeum előadóteremben tartott előadást a művész, a „művészet útjai" keretében.

Y. — Múzeumi és műemléki napok kezdődik. Déli Hírlap, 1943. okt. 4.

Kant Imm., Lett.

L.: Szabai Kálmán

–: Mikrolci kísértések 3b.

Napjainkig. [Mikrolc. [1978.] füzetes XVII/6.

Kunt Ernő

„Tűznél" 1967 Vegyes technika

43 x 56 cm

16 db rép.

Kritikák és képek Corvina Bp. 1976

Kunt Ernő festő

a miskolci Galériában rendezték meg kiállítását.

Kiállítási katalógus.

Szocialista Művészetért, 1942. május.

Kun Géza festőművész

Ardon tegnap megnyílt kiállításán több mint félszáz festményét, grafikáját és színes linó metszetét mutatja be.

Szombat délelőtt

1943. XI. 10. Petőfi 10.00 | 11 Ifjúság.

Kunt Ernő grafikus

a X. Miskolci Országos Képzőművészeti kiállításon szerepelnek egy kicit az ócsádi népek művészete, és valamilyent a magyar népi fa-faragott ékelte szabadon dekorációs formavilágai.
„Gondolók" (rézk.)

Szeles János: X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás.
Népművelés, 1969. febr. 28–29. old.

Kanti Erno "Foto"

a X. Miskolci Orsz. Képzőművészeti kiállításon sokoldalú, expresszív hatású művészete egyik jellemző darabja a kiállításnak. Bemutatott munkáival a városi tanács megbízott.

(Reuttner)

Szerző: X. Miskolci Országos Képzőművészeti kiállítás.

Népművelés, 1969. febr. 28. old.

KUNT ERNŐ, festő

Kmetty János harminc művét ajándékozta a miskolci múzeumnak. Példáját több művész is követte, és köztük Kunt Ernő is ajándékozott képeket a múzeumnak. 52-old

ZSADÁNYI GUIDO: A miskolci múzeum képtára 49.old

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1966.
7.szám, Miskolc, 1966.

Kunt Ernő

Tolsztoi pincék a Sárospatak

olaj-farost
37×70 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Künt Ernő

A második Nemzethözi Famctszt Triennálcia (Carpi) többch közt az ő munkáit küldik ki.

Hitch; Müggyűjt, 1972/2.sz. 64.l.

Kunt Ernő

Rajza a 2. oldalon

Nagyvárad 1972 október

Kant Ernő

„Naprafogó" c. zajza
a 3. oldalon

Nagybánya 1972 november

Kunst Erwin

Farelos sine Jametzet 74×54

Pinkében —"— —"— 40×60

6. Balatoni Nyári Tárlat

Kurt Ernő

a X. miskolci országos találat
szerepelnek művei. A dokumentumfilm
grafikai lapjain jól érthetően. „Vándorló"
(vers.)

Kovács A Béla: Képzőművészetünk X.
miskolci országos találata.

Napjaink, 1968. dec.

Kurt Ernő grafikusművész.

a miskolci X. filmfestivál jubileumi dekorációk megalkotására kértek fel a művészt, - Feledy Gyulával közösen, - az interjú közlésig.

Pálkány László: a X. miskolci filmfestivál előkészületei.

Építők Magyarországa, 1969. febr. 23.

Kurt Ernő

„Vőfély, mandulafa" színes litográfia
26,5 × 39,3 cm

„Vadvágó II." színes litográfia 26×40 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976
Balatoni Múzeum, Keszthely

Kunt Ernő festőművész

a Miskolci Galériában rendezett második miskolci téli tárlaton

(Szendrőlelke szerepel. (emlitve)

Láttuk, hallottuk.

1942. VII. 16. 21,45 D. Petőfi

Szinte lenni

Az új szobrot a művész irányításával a házgyári dolgozói készítik el, akik szombaton befejezték a kompozíció vasszerkezeteinek szerelését és zsalúzását. Az modern vonalú, háromalakos szobor betonozását a horvátral végzik el és a kész művet május 1-en adják át.

Vasbetonból szobor

Szabad Magyarország 1972/52 Szabad

Vízmt Ernő

egyéni kerámiás kiállítása a Miskolci Galériában március 11-ei nyitással és április 3-ig tart.

Észak-Magyarország 1972/56 1old.

Kunt Ernő

Emelőhíd alós halász, 1970. vegyes tech. 62×114
Vetőhídas halász, vegyes tech. 62×114
Folyamász, 1970., —"—, 124,5×65

Vadászati Világkiállítás–Képzőművészeti Kiállítás, Bp. 1971.

Kunt Ernő

A szegedi nyári társlatom grafikái szerepelnek.

Lám Sándor: A szegedi nyári társlat. Magyar Hírlap, 1942. aug. 9.

Herrit Ernő
festő

Az ózdi Járási Tanács komlóközi
elhelyezendő festészeti alkotásra kiírt
pályázaton részt vett.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Mű vészet, 1974.február - 48.oldal

Kunt Gyula

A „Tokaji Nyár" rendezvénysorozat vetette meg a kulturális élet alapjait Tokajban. A művésztelep-tagjainak kiállításai 1964. tavaszától kerültek a művészeti alkotásai szerepeltek a találatokon.

Bánszki Pál: Művészeti élet Tokajban. Népművelés, 1969. évf. 32. old.

Vízkelet Európa

A hagyományos kiállítóhelyeken – Tokajban, Sárospatakon, Lenvivárosban, Vazsincbarakban, Sáboralgaújhelyen, és Mezőkövesden – kívül 50 bemutatkozó textilművészeti és 20 iparművészeti műhely ad önálló kiállításait.

Szabadtéri képzőművészeti kiállítás

Észak-Magyarország 1972/52 8 old.

Gönt Irmő

Gatrauöt alkotás – festmény, rajz és egy faplasztika – sorakozik a Miskolci Galériában, hogy megközelítően teljes képet adjon Gönt Irmő a lírai hangvételű életmű Miskolcon – korábban Ózdon – élő festő és grafikusművész munkásságáról. Egy – két kisebb csoportos tárlaton való szereplések után Gönt Irmőnek ez az első magyarországi egyéni bemutatkozása a városban.

Gönt Irmő kiállítása Miskolcon.

Írások – Magyarország 1972/62 4old.

Vinkó Ernő

Vinkó Ernő Miskolcon és Borsodban nagy tiszteletben áll, művészi rangját szerte az országban, a fővárosban, külföldön is – mai több kiállítása anyagának több mint a fele külföldi tanulmányutak emléke. A marseillei-i kikötőben látott arcok, a dél-franciai tengerpart képei, Spanyol ország hajói, életképei ihlették a palakról, felbillenő hazai hajók, emberek megjelenítésével.

Vinkó Ernő kiállítása Miskolcon.

Észak-Magyarország 1972/62 4 old.

Münt Imre

Münt az utóbbi években első sorban színes kamet szeteivel szerepelt a közönség előtt, most a festő és rajzoló Münkről kapunk magyarázatot.

Münt Imre kiállítása Miskolcon

Építők - Magyarországi 1972/62 4old

Hint Irma

A Galéria nagytermében mészáros a képeket; színeik ragyogását, rokkant lendületüket nem tudja elnyomni, lecsempészni ez a szürke, hideg fény sem. Robbanó dinamizmus, eleven színek, a tekintet megragadó, közvetlen egyszerűség.

Papp Lajos: A színek hitele

Hint Irma miskolci kiállítói sikhoz.

Szabad Magyarország 1972/64 4old.

Tájak, amelyekből nem hiányzik a látvány közvetlen élménye, a tájak amelyek még nem léteznek másnak, csak a művész átlényegítő tekintetében, lelke mozdulásaiban, alkotó képzelete lényeget kutató éberségében. Szépen és magasan szólón hőseinek szerint élnek, halálhoznak, összhangba forrnak a színek.

Papp Lajos: A színek hitele Jegyzetek Nyírő József Miskolci kiállításához

Szabad - Magyarország 1972/64 4 old

Ujvári Ferenc

Lassabb, mégis az ötletbe fogott kéz
erejével összetartottnak ható kompozíció,
expresszív elrajzoltsága, a perspektíva, a
térhatás elhagyása, a képsík két di-
menziójában még fogalmazódó világ,
annak lényegéről a Színek vallanak.
Ujvári Ferenc szimeri

Papp Lajos: A színek hitele. Jegyzetek
Ujvári Ferenc miskolci kiállításához.

Ötvös

Igaz mondja: nem szeretem pin a pak beszédet, a pák szót. Néha úgy érzem, minél többet mond az ember, annyit keveredik a szavak hitele. A szavaké általában is. Egész életemben azt kerestem, hogy ami erős és igaz, az egyszerű és egyszerűen elmondható. A színekkel beszélni, a színekkel pontosan, kifejező-en fogalmazni — mint festőnek, ez vált életcélommá.

Papp Lajos: A színek hitele. Megjegyzések Ybl Ervin miskolci kiállításához.

Élet és Irodalom 1972/64 4 old.

Mint Irmő

A festés nem lehet rejtett rajzolás, a valőröket nem helyettesíthetik tónusok. A festményt festménnyé a színek ereje, igazsága teszi. Csakhogy az az igazság: jól bánni a színekkel, hallatlanul nehéz. Tíz egy homályos, hiú, tekervényes egyformaságba olvadnak össze, hol felbomlanak, szétfeszítik a kép belső rendjét, összhangját, s mint a színes üvegablak szétrúgott szerepét, értelmetlen, önczélú ragyogásba kezdenek ....

Papp Lajos: A színek hitele, jegyzetek Mint Irmő miskolci kiállításához.

Észak-Magyarország 1972/64 4 old

Hallatlanul keserves megtiszteltetés volt, mert kellett találni hozzájuk a mesék elmondásához képes mondatokat, a mondatok erejét, amelyek a színeket, fegyverek azok bárminemű magyar költőkben ~~fellobo~~ felrakodtak, bármilyen kisebb nagyságaiknak is összehasonlítják, mint olomszínek a színes üvegcsepegtetőkkel.

Papp Lajos: A színek hibái Jegyzetek Tímt Imre misztikus világlátásához.

Szovjet-Magyarország 1972/64 4 old.

Ez ezt az erőt a falemezek munkáns, keresett kontúrjaiban, a részének ellenálló anyaggal megküzdve halálukig megállni, ha kell meghalálukig. Feszültséget, elegyes árnyalatokat hordoznak Ybl Ernő képei. Kopik kritikusa írta: a nagy formák, a hömpölygő összefoglalás, a pikkszerűségre való hajlás nélkülözése Ybl Ernő művészetének jellemzője, igen szerencsésen ötvöződik bennük a dekoratívitás és a kifejezőerő.

Papp Lajos: A színek hitele. Megjegyzések Ybl Ernő miskolci kiállításához

Északi Magyarország 1972/64 4old.

Nyíri Irma 8

Tizenkét éve élt a művész Mistrakon, s ez a mostani első nagyobb önálló kiállítása itt. 65 mű sorjázik a Galéria két termében, zömmel festmények, gvache, tempera, színes kréta. Tájak fűrrel, színes fűrrel, kréhával, mint néhány szülamyamat és egy különös, expresszív meg mm kiállítási plasztikai alkotás. Faragás.

Papp Lajos: A színek hitele. Jegyzetek Nyíri Irma mistrakki kiállításához

Szovjet-Magyarország 1972/64 4 old.

Párizsi Iroda 9

Táj képek, tipizáló portrék, külföldi utazások élményeit, Marseille-i dokkokat spanyol bikaviadalt, a Senegert, a Senger csöndjét, félelmes magányát, és végtelen szakralitását naszhalgiával idéző képek. Ózd pirdeki hájak, bányák homokülepedéit, éjszakai műszak után a hazafelé haza induló páradt bányászokat különös hitelességgel, expresszionista ihlettel Papp Lajos: A színek hűtlen jegyzetek Párizsi Iroda miskolci kiállításához

Szovjet-Magyarország 1972/64 4old.

Vámt Irmő

emlékezetes elragadtatásaival és poszt-impresszionisták vagy még inkább a fauves-ök friss színélményével megörökítő képek. Képek, amelyeket nem észrevenni, mellettük, előttük megállás nélkül elhaladni lehetetlen. A művész közönsége, az oltalma valósabbak, élőbbek, példaképekhez való közeledása félreismerhetetlen.

Papp Lajos: A színek titkai. Jegyzetek Vámt Irmő miskolci kiállításához.

Észak-Magyarország 1972/64 4 old.

Mint ahogy mással össze nem keverhetők, egyenértékű, sajátos karakterét, önmegvalósítását művelik magyarázatok a művek. Hússzónál-harmincévsok-sok műhelyének, törzsökös, sikeres és kudarcok szimbólumaivá lemúltak. Egyenessége, tiszta szótlanmondásai, alkotói büszkesége és zárkózottsága nem tette számára hálásságos szimpátiát, könnyűvé ezt a megtelt utat.

Papp Lajos: A szívek hűtlen. Jegyzetek
Szinte Ernő miskolci kiállításához

Ámint Imre

I ahogy ma is, benne is megválaszolatlan kérdések, belső ellentmondások feszültsége izzik, úgy kelteznek a művek is a mezőkben nyüzsgő halmaival, ellentmondást, vitakedvet vagy éppen ideges kedvet. Közömbösséget, érdektelenséget azonban pillanatra sem. Van egy belső igazság, amelyet függetlenítenie kell az ábrázolandó hangy külső megjelenésétől.

Papp Lajos: A színek hitele. Jegyzetek Ámint Imre miskolci kiállítása hoz.

Írások Magyarország 1972/64 4 old.

Nemes Dezső

Az az egyetlen igazság, ami számít....
Ezek a nagyok nem mondhatók a nélkülözhetetlen eredményeinek. Mindegyikben észrevehető, hogyan jut kifejezésre a karakter igazsága: hogyanan a fény finomszaki minőségével, és a különböző részletek plasztikus adottságait - ilyenek az arc, a haller, a szemüvegek áttetszősége s az anyag súlyának érzékeltetése - lehetetlen szavakban kifejezni, de könnyű érzékeltetni.
Papp Lajos: A színek hitele. Jegyzetek Nemes Dezső miskolci kiállításához.

Észak-Magyarország 1972/64 4 old.

Klimt Ernő

sikokra festve a papírt egyszerű, egyenlő vastagságú vonallal. Elmúlnak a dolgok, változnak, maradnak... szakadatlan igazságuk alkotja a rajzot. A pontosság nem az igazság. Henri Matisse, a festés-ek művészetének egy nyilatkozatából idézhjük a fenti mondatokat.

Papp Lajos: A színek hitele: Jegyzetek Klimt Ernő miskolci kiállításához

Irodalmi Magyarország 1972/64 4old.

Klimt Imre

Klimt Imre igazsága nem színeinek és vonalainak kimért pontosságában van, hanem leleggel keresi, nyüglalan alkotómüszükben, a rögtönzés elmélyerejében a fantazia szabad szárnyalásában.

Papp Lajos: A színek hitele. Jegyzetek Klimt Imre miskolci kiállitásához

Északi Magyarország 1972/64 4 old.

Munkácsi Károly
festőművésszé kiállításait Tóth Miklós,
a városi tanács elnökhelyettese nyitja
meg március 12-én vasárnap délben
a Miskolci Galériában

Munkácsi Károly kiállítása

Szovjet-Magyarország 1972/59 sz. old.

Ybl-díjat kapott

Érdekes megoldású szoborral díszítik a Miskolci Házépítő Kombinát bejáratát. Ybl-díjat kapott miskolci képzőművész alkotásait nem kőből, bronzból, hanem a gyár jellegét meghatározó vasbetonból építik fel. A 11 méter magas, 4 méter széles szoborkompozíció építőipari dolgozókat ábrázol

Vasbetonból szobor

Észak-Magyarország 1972/52 Vold.

Mint írni

A Borsodban élő és alkotó képzőművészek, valamint az ipari üzemek és termelőszövetkezetek kapcsolatainak erősítésére igen helyes kezdeményezést valósítottak meg a kormás művelődésügyi osztály. Területükre az idén 12 képzőművész több mint 50 településen, üzemben és termelőszövetkezetben rendez önálló kiállítást új alkotásaikból. Ezeken a helyeken a művészek találkozásokat és ismeretterjesztő beszélgetéseket tartanak.

Népszerűsítés szükségszerű

Építők - Magyarország 1973/120 1 old.

A művészek ilyen irányú törekvéseit a tanács úgy honorálja, hogy a kiállításon bemutatott festményekből és grafikákból az év végéig mintegy 100 ezer forint értékben vásárol. Az első ilyen helyi kiállításokat a borsodszirákit Bartók Béla Tsz-ben, Tokajban és Leninvárosban Mezsenoff Miklós, Szinte Ernő és Patakfalvi Jónás festőművészek műtermeiben nyílhat meg

Részvásárlás szövetkezeti.

Gyűrű Imre

Süsnyárs

Pincék IV., 1973 (Balatoni sorozat)

Szovjet-Magyarország 1973/128 4 old.

Szent Korona

Küzrayza.

Budabaiyza I. 1973

Csaszak-Magyarország 1973/132 4 old.

Mint Erdő

A miskolci művészkelepen élő Munkácsy-díjas képzőművész monumentális betonplasztikáit terveztette, amelyet a miskolci hősöpar legmagasabb pontjaira állítanak fel.

Magyar Hírlap 1971/195 8old.

Kunt Ernő

A miskolci Országos Grafikai biennálén részt-
vett többek között Csohány ,az1967-es biennálé
díjas külön teremben állit ki,Ravasz Erzsébet
-Kondor Béla hatása rézkarcain már fehérvári kiál-
tásán figyelmeztetett-Kunt Ernő fametszetek,
Vass János Szent György c. lapja,Kondor Béla

Magyar Hirlap 1969/343/9

Kunt Ernő, festő-grafikusművész 2.) Folytatás.

A miskolci művésztelepre újonnan jövő művészek erőfeszítéseket tettek, hogy a konzervatív ízlések elfogadtassák a modern művészetből leszűrt tanulságokat. Sorsi János, Földy Gyula, Kunt Ernő és a hozzájuk csatlakozó Kondor Béla hajtották végre a frontáttörést. Megalapították a Miskolci Grafikai Biennálét, az eddig elhanyagolt műfajt.

Vargyasi Lajos: Miskolci Művészet.
Új Tükör, 1981. 12. 2., 24-old.

KUNT ERNŐ

Önálló kiállitással vett részt a finnországi Iisalmiban rendezett fénykép- és filmfesztiválon

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.33.sz.26.o.

. . . . . .

ıely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
. 62.), másrészről

ıév:

:őállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

KUNT ERNŐ

fotói és rövid szövege fejfákról

K.E.:A mulandóság szobrai

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.44.sz.22.o.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek meg

3. A dijazás számitásánál alapulvett mun

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes en

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jö
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

KUNT ERNŐ

emlitve ld. Feledy Gyula

Losonci Miklós: Miskolci művészek. Miskolc, Hermann Ottó Muzeum

[illegible] TÜKÖR 1983. XX. évf. 30. sz. 4. o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÓZDI VASAS

Kunt Ernő

1969 ÁPR 25

A képzőművészetről

A modern képzőművészet kezdeteiről Kunt Ernő festőművész tart dia- és filmvetítéssel illusztrált előadást április 30-án, szerdán a hejőcsabai Gárdonyi Géza Művelődési Házban.

Hanns georg Kuntze,asztalosleg ény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,October 1692 Jahr utan:"Xanno Anno 1693 den 5 Jullius ist frembt gessen Hanns georg Kuntze Ein Tischler gessel gebyrttig von Nicols Furg aus Menren". 108.old

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Evkönyve

Kuntze, Hanns, Georg, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nek jegyzéke: "Kuntze, Hanns, Georg, Nicolsburg, Morvao.
169?.VII.5.". 11?/. old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967
A Győri Múz. Évkönyve

Kuntzman, Sigismundus, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nek jegyzéke: "Kuntzman, Sigismundus, Lőcse, 1687. III.31.
116. old. 17. jegyz

Baticz Verena: Asztalosleginyek Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosművességének
történetéhez 93. old

Arrabona, 9, - Kantus János Múz. Győr, 1967
A Győri Múz. Évkönyve

Sigismundus Kuntzman,asztalosl egény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től: "Ano 1687 den 31 Marty bin Ich Sigismundus Kuntzman Von Leutschau Aus Ober Ungarn Tischler gesell". 105.old

Batári Ferenc: Asztalosl egények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez k 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Evkönyve

MDK.

Kuntyák Géza

Kiállitási hir

Hevesmegyei Népujság 1967 juli.12.

Kuntz Marcella

festőművésznő
gyűjteményes kiállítása most nyílt meg Párisban a Rue Guénégaud-i galériában.

Magyar Nemzet
1947. jul. 9. (Párisi magyar hírek.)

Renaissance, *Bronze d'ameublement.* XVIII. siècle. *Grès allemands deRaeren.* XVI. siécle. — 5-ik füzet. 1888. november. Szöveg: Alfréd Darcel, *L'Art decoratif au musée de Cluny.* (Suite.) Les buffets. Tizenhárom képpel. Ed. Garnier, *Le Musée et les Collections de la manufacture de Sèvres.* Gerspach, *Études sur la manufacture nationale des Gobelins.* Négy képpel. E. de B. *Un cours sur les arts industriels à l'École du Louvre.* Képek a szövegen kívül: *Buffet à deux corps.* XVI. siècle. *Les Arts, les Lettres et les Sciences au moyen-âge.* Composition de F. Ehrmann. *Panneau en tapisserie des Gobelins.* Composition de Victor Galland. *Bas-reliefs* du palais de la Légion d'honneur.

ZEITSCHRIFT FÜR BILDENDE KUNST. 24-ik évf. 1-ső füzet. 1888. október. Tartalom: W. v. Seidlitz, *Die Schwabe'sche Sammlung in der Hamburger Kunsthalle.* Három képpel a szövegben és egy képpel a szövegen kívül. Richard Graul, *Eine Galerie antiker Porträts.* Theodor Grafs neueste Funde in Aegypten.

Kuntz Schneyder

Lakik a Rueger 1450 be
Környezetében Ballagi
ötvösnek, illetőleg vélha
mesterének látja

Lásd még:
Fehérpataki: 637. l.

~~B~~ 175. l.

Kuntz Károly

építészmérnök

Ujverbász

Szül. 4.0. 1880

De Sgar

Személyi adatlap

238 karcb

KUNTZ HENRIK, harangöntő

Nagysimonyi. Az evangelikusok harangjai a türelmi rendelet óta. 3.harang."Kuntz Henrik öntött Sarvar.Pfeiffer Terézia asszony jandéka.1845./Ez a 2.harang volt/. A simonyi evang gyülekezet által újraöntetett és megnagyobbittatott 1859."-302 és 1/2 font.Ezt is atöntöttek 1883-ban/v.ö 4-6 harangokat./. 55.jegy. 176.old

PATAY PÁL: Vasi harangok, [illegible] 169.old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970 4.sz. Szombathely, 1972

KUNTZ HENRIK, harangöntő

1859,nagysimonyi harangon:"Kuntz Henrik öntött Sárvárot
.Következtethetünk,hogy Vas megyében hosszabb-rövidebb
udeig egy harmadik mühely is müködött a XIX.szazadban
közepén.Sajnos ezen az egyen kivül a sárvári mühely és
Kuntz tevékenységével kapcsolatban további adat nem áll
rendelkezésünkre. 182.old.

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA,A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970
4.sz. Szombathely, 1972

JOHAN KUNTZ, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
248.- Johan Kuntz, Weika, 1802.- 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Kuntz Gusztáv MDK

A zárda cellájában, olf.

Mücsarnok 1878. nov. 3.

Kultz Béla
rajztanár

Holló László, mint kis gimnazistát
a napoleona festésre serkentette.

Óvári László: A mesterek mesterének.
Vál kapja, 1970. július-27-ain

Kuntz András

sgraffito készítő

1679

2 köv.

a

Varga Elemér

Magyar vázák

Bp. é. n. 98-l.

(1932?)

ichard.Ford.Esty Jánosné.+HARASZTI
zágon.Bp.1916.Fvk. 20.-
árga emberek. Egy év Belső-
é.n. 18.-
hte und Völkerkunde.2k.Frankfurt,
50.-
nyos akadémia történettud.bizottsága
nek ismertetése.Bp.1935. 8.-
yházmegye könyvészete. Veszprém,
letének bibliográfiája.) 36.-
eschichte.10.Aufl.2k.Stuttgart,
32.-
Jakab trónralépte óta.Ford.Csengery
95.-
nete korunkban.Viktória királynő
alános választásokig.Ford.Szász
50.-
Menschen.Dramatische Gedicht.Aus
n Jenő Mohácsi.Bp.-Leipzig,1933. 14.-
ből fordította: Tormay Cecilia,famet-
liszitette.Bp.é.n.Egyetemi Nyomda.2r.
36.-
863.Pest,1863. 30.-
lum liber unicus.Jaurini,1803.Bőrk.
25.-
népélet képekben.Misztótfalusi-ki-
36.-
Nationen.Berlin,1931.Vk. 30.-
.Ford.és magyarázta Huszti József.
45.-

Kuntz András

Készítette a zboróvári sgraffito-díszítést 1679-ben

Lechner Jenő: Tanulmányok a lengyel-orsz. és felsőmagyar-orsz. renaissance építészetről

MMEE-ből

1913. 428. l.

Kuntz András

1679. Zboróvár
ostrafitti
ábrázolás.

Lipod

DR 223. l

Kuntz András

A tornai vár bástyáit ombolyító kőrajú négyszögletes díszítésű keretbe alig olvasható felirat-töredékek láthatók. Ezen belső sorban kissé olvasható az egyik bástya építőmesterének neve:

ANDREAS KVNTZ
ANNO. 1679.

Gerecsei. Arch. Ért. 1882.
Lipp II. K. XVI-l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR
1968 JUN

Kunvári Bella

1021

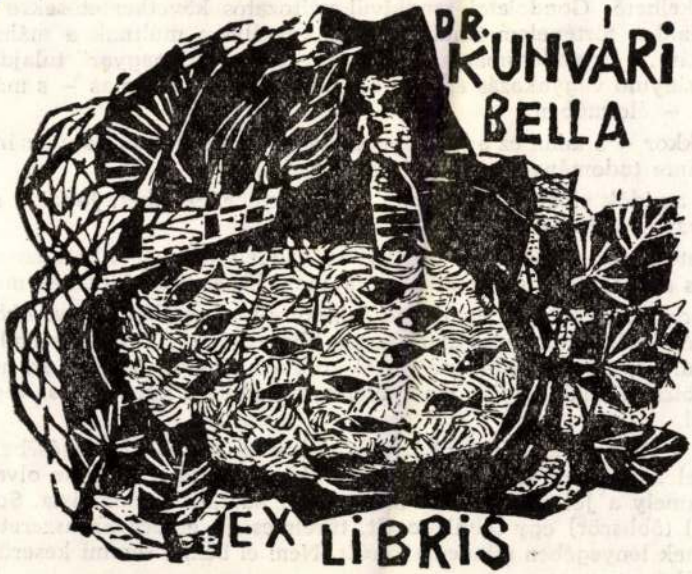

532

Néhány egyszerűnek – talán túlegyszerűnek
nek látszik. 1. Jókai a legolvasottabb magyar író,
száz esztendeje integráns része különböző történel
májának. 2. Regényeinek legjelentősebb része – t
netszemléletünkre gyakorolt hatása legenyhébb es
mével. 4. A nagy regényíró minden más epikusnál
tebben, tehát *erősebben* befolyásolja napjaink tör
nem beszélve.)

Az effajta Jókai-hatás természetszerűen komplex voltában rendkívül nehezen mérhető és értékelhető. Gondolatai rendkívül változatos következtetésekre nyújthatnak alkalmat. Minden történelem tanulmányozás veszélye a múltnak a mához való erőszakos igazítása, a precedensmánia, az úgynevezett „örök magyar" tulajdonságok felfedezésére irányuló vágyakozás esetleg örömét lelheti a hatalmas – s már csak azért *is* elasztikus – életműben.

Ugyanekkor – s talán ez a leglényegesebb – ez az életmű hagyományos nemzeti értékeink szinte tudományosan megbízható őrzője.

Tudjuk, az idők vihara elpusztította számos műemlékünket. Jókai – szellemi műemlék, magyar enciklopédia.

Gondolatvilága is műemlék: a XIX. századbeli magyar liberalizmus, Kossuth, Deák, Eötvös és a többiek politikai filozófájának, közéleti erkölcsének művészi tükre.

Ám ahogy Jókai főleg a dualizmus talaján állva szemléli a *távolabbi* múltat, az nem valamiféle erőszakolt „visszamenőleges liberalizálás". Történetszemlélete mentes egynémely súlyos, csaknem általánosítható korabeli hibától. Anélkül ír, hogy korának politikai-erkölcsi normái alapján manipulálna a múlttal, a kuruckorral vagy a Mohács utáni időkkel.

Amit ír s ahogy ír, az bonyolult összhatásának végső kicsengésében valamiféle históriai értelemben vett lelki egyensúlyt, önbizalmat ad a magyar olvasónak. S az önbizalom, amely a Jókai életműből merít, igen kevéssé nacionalista. Sokkal inkább (vagy sokkal többször) egy felvilágosult, türelmes, jó ember hazaszeretetét tükrözi; olyanét, akinek lényegében minden sikerült. Nem él benne semmi keserűség, kudarcnyom, személyi gravamen.

M.D.K.

Kunvári Gyula

Szerepel művével az Ernst Muzeum kiállitásán, amelyet "Képzőművészek a hadifoglyokért" cimmel rendeztek a "Siess Adj Segits" akció keretében.

Szinház, Bp. 1947. jan. 8-14. III. évf. 2. sz.

M.D.K.

Nunyári Gyula

Szeretnél · művével az Ernst Museum kiállításán, amelyet "Képzőművészek a hadifogolyokért" címmel rendeztek a "Bless Adj Segíts" akció keretében.

Zalaegerszeg, Pp. 1947. jan. 8-14. III. évf. 2. sz.

KUNST ZSOLT

Szeretettel meghívlak
'92. febr. 19-én 19-kor
kiállításom megnyitójára!
Bp. FMK Andrássy út 112.
Kunst Zsolt

Kunvári Lilla

Érdekes képek

Pikler J. Gyula, a Statisztikai Hivatal nyug. aligazgatója, a fővárosi telekértékkataszter felállitója szobrát nemrégiben adták át meleg ünnepség keretében a Budai Clubban. A kiválóan jellemzett fej L. Kunvári Lilla szobrászművész alkotása.

Kunvári Lilla

— **Magyar művésznő sikere Londonban.** A *The Studio* londoni művészeti folyóirat junius havi most megjelent száma a lap élén *Stanley Casson*-tól „A szobrászat szerepe a mindennapi életben" cimmel tanulmányt közöl, amelyben a modern plasztikai törekvéseket ismerteti 1900-tól napjainkig. Az illusztrációk német, angol, francia, svéd, horvát példák és egy magyar szobormű *Kunvári Lillától*, aki résztvett a magyar művésznőknek azon a csoportkiállitásán, amellyel az angol kollégák meghivására Suffolk Street Galleries-ben rendezett tárlaton résztvettek.

Pesti Hirlap

1938 junius 9.

L. KUNVÁRI LILLA

szobrász, aki egészen különös és egyéni karakterfej-tanulmányaival tünt fel:

„Évekig a Képzőművészeti Főiskolán tanultam, Sidló mester kiváló vezetése mellett. Aztán kimentem Franciaországba.

Párisban az Académie Julian-on tanultam tovább. Dolgoztam magamnak, corrigáltam társaimnak. De az effektiv munkán kivül, rámszakadt Paris: müvészi atmoszférájával, lázas lüktetésével, lendületes müvészi akarásával. Az Académie Julian, Landowsky mester korrigálása szük lett. Szeretettel bocsátott utnak: Vous n'avez plus qu'à travailler seul!" És egyedül dolgoztam. Saját mütermemben. Magamban való elmerülés; a mult és jelen mükincseinek szemlélete; és müvészi érlelődés. Többszöri kiállitás a Grand Palais-ban és megrendelések. Megrendelések, amelyeket egyrészt Páris-ban őriz a gazdájuk, másrészt Los Angeles-, Zürich-, Bruzelles-ben. Portrait-k. „C'est plus elle, qu'elle" — szólt a lelkes elismerés. Charakter, az ember legmélyének kihozása — formákkal, tisztán formákkal. Aztán nem elég többé az életteljes megelevenités: kell egy contráltabb kifejezési forma. A karakterfej. Ahol a lényegesnek van alárendelve minden, s formai mozgalmassága: lelki mozgalmasságát hozza alá.

Most szép feladaton dolgozom. A Magyar Irók Muzeuma részére irók és költők portrait-ját mintázom meg. a feladat lelkesit és igen nagy örömmel dolgozom rajta.

Ujság 1937. dec. 25

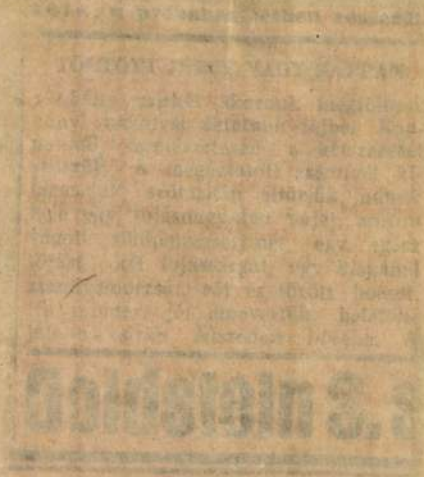
Bohlstein 3.

Kunvári Lilla

Szobrai

A *régi Műcsarnokban Rafael* Viktor mélyvízű képeit látjuk; színeinek sötétlő gazdagsága és sokrétűsége mellett távlatainak bátor mélysége is megragad; néhol meg túlságosan zárt és kemény kontúrokra törekszik (egy-egy freskó-tervével), amely lágy és lírai természetén jesz kissé erőszakot. *Conrad* Pál meritheti témáit a mindennapi munkás-életből, ennek valóságát lírai elemekre bontja minduntalan; a színeknek ő is gazdag és elmés művelője, akit szinte zenei érzékenységre bűvöl a természet, a tái és az élet sok változata. *Lukácsné Bernáth* Ilma elszakadóban van kubai és párisi emlékeitől, amikor az absztrakt művészet módszereinek és a valóságnak egyeztetésével kísérletezett; azelőtt színei és formái déli bőséggel izzottak, újabb képeit a valóság felé való hajlandóság józanítja. *Kunvári* Lilla szobrairól külön kell szólanunk. A portrészobrászat biztos, pontos és felsőbbséges művésze; hatásos és finom ötletekkel és biztos marokkal foglalja össze a valóságot. Karrikatúrái különleges és jellemző remekművek. Plakettjeivel nagy élményeket és ösztönöket szólaltat meg, miközben tudja, mint kell ezek végtelenbe lendülő törekvéseit könnyedén és biztosan egyetlen keretbe összefoglalnia.

Gergely Lajos

Magyar Nemzet 1949. márc. 8.

Művészeti élet.

IR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

ter Gyula urnak,
elnökének,

Budapest.

sz. a. kelt becses átiratára van
sztelettel értesiteni, hogy a szkal

...ig havi négyszáz (400) K drágasági
m az állampénztárt, hogy ezen drága-
yszerre, a jövőre nézve pedig előze-
nek bélyegelt és a Bizottság elnöke
zesse ki s tárcám fentmegjelölt
lja el.

hiteléül:

Kelet.

l.

Belányi
VII/3.

gély meg nem illeti.

Az 1919. április hó e
felére eső részösszeg pedig c
ötödrészben lévén kifizethető
utalványozás, ennek megfelelő
ezen időre esedékes részösszeg
ötödére történt.

Az 5410/1918. M.E. sz.
alapján járó egyszeri segély,
a háborus segély a tiszteletd
kalmazottakat nem illetvén me
másodépitész úr, mint tisztel
alkalmazott, e kedvezményekbe
hető nem volt.

Budapest, 1920. május hó

A miniszter rendele

Szaszlányádel

miniszteri tanácsos

13 1949 márc. 13

KIÁLLÍTÁSOK

Öt művész gyüjteményes csoportkiállítása

nyílt meg a *Képzőművészek Szabadszervezetének* rendezésében a régi *Műcsarnok* (Andrássy-út 69.) emeleti kiállítótermeiben. A kiállító csoport egyetlen szobrászművész tagja: *Kunvári* Lilla mesteri érettséggel nőtt ki új kompozícióival a kitűnő együttesből. E sorok írója két évvel ezelőtt szűknek találta kitűnő szobrászművésznőnk akkori érdeklődési területét s azt javallotta, hogy lépjen át a portrészobrászat körülhatárolt világából az ő anyagformáló készségei számára igéretesebb kompozíciós művekre. A kritikai megjegyzés hatott s oly építően hatott, hogy itt és most először bemutatott kompozíciói (Ujjáépítés, Favágók, Viszontlátás, Fát fűrészelő fiú, stb.) mellett legújabb s általa lényegábrázoló portréknak nevezett munkáiban *(Kun* Zsigmond, *Karinthy* Frigyes, stb.) is felszabadultabb és átütőbb a megjelenítő erő, mint megszokott régi maniros arcképszobraiban.

A festők sorában első helyen kell megemlítenünk a Kubából hazatért *Lukácsné Bernáth* Ilma képeit. E karakteresen lirai festmények sajátos rózsaszín és violakolőrben számolnak be a hazai nézők előtt *L. Bernáth* rendkívül gazdag szovjetföldi *(Krimi tatár stb)* és kubai *(Kubai asszony, Kubai halász stb.)* élményéről. *Néger madonnája* érzékletesen adja vissza mindazt, ami a négerkérdés mögött van és ami a nemzetközi imperializmus érdekkörei által elnyomott színesbőrűeket a szabadságszerető népek országainak megerősödött táborához fűzi. ~~Konrád~~ C. Pál festményei láttán jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy a kitűnő grafikusművész koloristaként is igéretes. *Ráfael* Viktorra nézve ugyancsak nevelően hatott a kemény kritika, mert itt bemutatott új képei már határozott elszakadást jelentenek az új olasz iskola kényelmes és tartalmi mag nélküli formalizmusától. *Tardosi asszonyai* s néhány más képe monumentális kárpitszerű átvitelezésben a szocialista realizmus élvonalába illeszthetők. *Rákosy* Zoltán négy maniros festményénél sokkal igéretesebbek a rajzai, melyek e kiállítás grafikai meglepetéseként magaslanak ki.

Képzőművésznők csoportkiállítása

nyílt meg a *Nemzetközi Nőnappal* kapcsolatban a *Budai Művészek Műhelyében* (Bartók Béla-út 31) *Sz. Dobó* Illés és *Bagi* Jenő rendezésében. A kiállításon, amelyet *Ortutay* Gyuláné nyitott meg, ötven képzőművésztől mutatnak be szobrokat, festményeket és grafikai műveket. Mégis csonkának kell mondanunk ezt az egyébként színvonalas és összhangú kiállítást, mert hiányoljuk olyan élvonalbeli művésznők munkáit, mint *Dely* B. Rózsi, *Szántó* Piroska, továbbá a *Kossuth-díjas Kovács* Margit és *Kunvári* Lilla.

Nagy Tibor

Hétfőn roham
a ház
Ötvenmi
házakba

Hétfőn kora hajnalban új fejezete kezdődik annak a hőskölteménynek, amelyet egykor *„Budapest újjászületése"* néven ismer majd a történelem.

Munkáscsapatok jelennek meg a főváros főútvonalain, csattog a csákány, omlanak a romok, hogy csakhamar új falak emelkedjenek helyükön és a romházak helyén új épületek meredjenek az égnek.

Csak néhány nappal ezelőtt jelent meg a kormányrendelet, amely a házak kötelező tatarozását írja elő Budapest főútvonalain és hétfőn reggel már meg is kezdődik a munka. *Az építésügyi minisztérium három nagy építési nemzeti vállalatot bízott meg azzal a feladattal, hogy a tatarozást elvégezze. A főútvonalakat már fel is osztották* ezek között a vállalatok között és néhány rövid nap alatt megtettek minden előkészületet. Így *minden bürokrácia kikapcsolásával megkezdődhetik az építkezés*, amely arra van hivatva, hogy *Budapest minden fontosabb útvonaláról végképpen eltüntesse a romokat, amelyek Magyarország fővárosát történelmének legszomorúbb időszakára emlékeztették.*

A házak tatarozására ez évben ötvenmillió forint van előirányozva. Miután kétségtelen, hogy a háztulajdonosok egy része nincs abban a helyzetben, hogy saját anyagi eszközeiből fedezhetné a tatarozás költségeit, azt a kivezető módot találták, hogy *a tatarozásra szoruló házakat a Közületi Ingatlanok Kezelősége veszi át.* Ez az intézmény szedi be a házbéreket egészen addig, amíg a tatarozás költsége, amelyet az intézmény előlegez, meg nem térül. Az építővállalatokkal viszont a Közületi Ingatlanok Kezelősége köti meg a megállapodásokat a munka elvégzésére.

Mint a Kis Ujság értesül, a tatarozás rohammunkával indul meg hétfőn. Nemcsak arról van szó, hogy azokat a házakat tatarozzák, amelyek csak kisebb sérüléseket szenvedtek, hanem azokat a házakat is teljesen

Százezer fiatal magyar tesz fogadalmat március 15-én

Március 15-én, a 48-as forradalom 101. évfordulóján százezer ifjú ünnepélyes felvonulással és fogadalomtétellel mutatja meg, hogy méltónak érzi magát a 48-as márciusi ifjak példájához. A fogadalomtétel után tízezer egyenruhás fiatal, úttörők, diákok és elsősorban a SZIT fiatalsága díszszemlén vonul fel a Hősök terén felállított díztribün előtt.

A március 15-i ünnepségeken külföldi ifjúsági szervezetek is képviseletik magukat. A külföldi ifjúsági vezetők budapesti tartózkodásuk

1965 DEC 31

1021

Londonban született, Budapesten készült, Párizsban állították ki

„Nemzetközi" története van Kunvári Lilla „Trió" című reliefjének. A szobrásznő londoni kiállítása után, a Wigamore Hall koncerttermében meghallgatta a „Trois des Beaux—Arts" világhírű muzsikusait. Az angol fővárosban kissé szokatlan tomboló tapsvihar közepette papírt, ceruzát vett elő és megkomponálta a „Trió" alakjait. Amint hazaérkezett Budapestre, rögtön elkészítette a reliefet, amelyet a világhírű párzsi múzeum, a Musée de la Monnaie megvásárolt és nemrégen kiállított.

Azok a párizsi múzeumlátogatók, akik megállnak a „Trió" előtt, nem tudhatják, hogy „jubileumi" alkotást szemlélnek: ez ugyanis tizedik külföldi szereplése a kiváló magyar szobrásznőnek. A legemlékezetesebb az 1963-as „IV. Salon International Bosio" kiállítás. Itt Kunvári Lilla egyedül képviselte Magyarországot „Újjáépítés" című hétfigurás kompozíciójával és Yehudi Menuhin mellszobrával. A nagy muzsikus szobrát a külföldi sajtó azóta is számos cikkben méltatta, s az elragadtatást maga a „modell" is osztotta, aki legutóbbi budapesti látogatása alkalmával megjegyezte: „Ez a szobor még a fiamra is hasonlít"...

SZOLNOK megyei

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kunvári Lilla
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1965 DEC 29

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunváry Lilla

MAGYAR NEMZET

#

Meghitt hangulatú sajtófogadást rendezett szerda délelőtt a Közgazdasági és Jogi Kiadó Minerva szerkesztősége a Hungária Étterem irodalmi szalonjában egy érdekes, új album, a New Yorktól a Hungáriáig című kötet megjelenése alkalmából. A sajtófogadáson sokan részt vettek a könyv szerzői és illusztrátorai közül. Karinthy Ferenc bevezetője után Lukács Ernőné, a kötet felelős szerkesztője ismertette az albumot. Kékes Sándor, a Hungária Étterem vezetője ebből az alkalomból adta át a közönségnek a Kunváry Lilla által készített mellszobrot, amely Karinthy Frigyest, a New York egykori törzsvendégét ábrázolja.

⊙

kongresszusán a Komintern Végrehajtó Bizottságának póttagjává választották. 1936-ban a népfront választási győzelmet aratott és Ibarruri, Astúria képviseletében, bekerült a spanyol parlamentbe, majd 1937-ben a parlament alelnöke lett. 1936. július 18-án a reakciós erők, Franco tábornokkal az élen fellázadtak a köztársaság ellen. A nemzeti-forradalmi háború időszakában Dolores Ibarruri minden erejét, szervezőkészségét latbavetette a fasiszta lázadók ellen, tőle származott a köz-

Kunvári L. szobrászmüvész
Budapest V. Petőfi S. u. 2
Tel : 186-700

Bpest , 1964 nov 27

Kedves Uram ,

Köszönöm levelét . Örülök , hogy hirt hallok Onről és különosen, hogy könyvét irja. Nagyon érdekel, hogy témájában mi lesz ? Ha munkájában ez nem zavarja , nagyon örülnék , ha hallhatnék róla.

Magamról szolgálhatok egy pár adattal: 1924-27-ig a budapesti Képzőművészti Főiskolára jártam.
Utána Franciaországban , Párizsban az Académie Julian-ban fejeztem be tanulmányaimat.
Állandóan részt vettem és veszek kiállitásokon.
Önálló kiállitásom itt Budapesten kettő volt
1949 Régi Mücsarnok
1962 Fényes Adolf terem.
Külföldön négy
1960-ban Paris Galerie Duncan /33 mü/
" Musée d'Art de Toulon "
1961 Gallery Grosvenor London /4 művel/
1963 -ban Musée d'Art de Toulon /rajzok is/

Jelenleg tizenhárom müvem van különböző muzeumokban Magyarországon:
Nemzeti Galéria, Irók muzeuma, Legujabbkori Történelmi muzeum, Szinháztörténeti stb.

És négy müvem francia muzeumokban:
Kettő Musée d Art de Toulon
Kettő Musée de La Monnaie , Paris.

Szivesen elküldöm Önnek az " Ujvidék S.O.S." reliefem fényképét. Annál is inkább , mert Petrás István remekelt vele.

Szives üdvözlettel

Kunvári Lilla

Szerepelt még

1963-ban Monte-Carlóban 3 művével
1964 ben : Párizsban. Gal. Dumont : 3 mű
1965 : Párizs : Musée de la Monnaie 2 mű,
/ezt a múzeum megvette/
„Trió" (brons plaket
„Vérai" " " kétoldalas

Lapunyásskor Tóth Mihály
„Ujjidéki S.O.S."
„Mihályjelvárás"
„Várnai Zseni"

Petőfi Múzeum : „Karikatúrák"
Zeneműv. Főv. : „Kodály"

Kunvári Lilla
szobrász

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Daily News-Neueste Nachrichten
Kunvári Lilla
1966 FEB 21

AN ARTIST'S WORLD ON PLAQUES

Giuseppe Verdi

The artist is a delicate white-haired woman who carries the unmistakable marks of her art on her harmonious and composed gait as well as on her dainty wrists and sensitive temples. Her observant eyes reflect her intuitive knowledge of people, of art and artists, and her world is lined with gentle resonance.

Lilla Kunvári studied medicine at Budapest and Prague but, making a sudden decision, she gave up this line of study shortly before completion and took up sculpture—a field of activity where she found her genuine inner self. She started art study from scratch and finally concluded her art training at the Académie Julien in Paris.

Trying her hand in various aspects of sculpture, she finally struck field which has remained her genuinest—plaque, a specific form of low-relief art. By now, she has become the best-known Hungarian artist in this delicate field at home and abroad. She already exhibited her work at Paris (Artistes Français, Galerie Duncan, Musée de la Monnaie), London (Women's Art Club, Grosvenor Gallery), and a comprehensive exhibition of her work was displayed at Oldenburg last Summer.

Vincent van Gogh

'Essentials'

Her portrays under the above title are intriguing compounds of character portrayal. It is as if she saw her models "à la Daumier", as reflected by a spiritual distorting mirror. In these portrays—many of them showing famous personalities like the Hungarian humorous writer Karinthy, or the painter Closson—witty presentation comes to the fore in what could be aptly described as "portray parodies".

Bronze plaques

These plaques, designed with pictorial perfection, reflect the inner lyrical world of the artist. Kodály is shown in half-profile, in a moment of concentrated attention. In the background of the Britten plaque, the musical notes seem to be smoothed out in soft waves, while the reverse side shows Coventry Cathedral. Verdi's face reflects both inner storms and marks of wisdom, while the reverse side features a modern rhythmic presentation of some of his operas' protagonists—in a quasi-whirligig of a revolving stage. The reverse side's landscape composition duly harmonizes with the Van Gogh's portray. The Ansermet and Leo Weiner plaques also reflect an imaginative approach to the artistic presentation of personality.

Benjamin Britten

To cut a long list short, it is fitting to point finally to the excellence of Lilla Kunvári's most vigorous bust of Louis Kentner (1948), a Hungarian-born pianist resident in Britain. — m. b. —

here that either a full or at least partial resignation of the cabinet is imminent.

A move by King Hussein of Jordan to calm his tense armistice line with Israel has produced a climate of confusion and possible opposition to the throne, reports reaching here indicated Tuesday.

King Hussein has taken no position as yet in the crisis that Premier Talhouni's has been facing for the last 24 hours.

Talhouni Monday officially refuted and condemned statements made by Interior Minister Khayed who ,had declared last Saturday that the government would severely punish all persons found to have provided the enemy with excuses for attacking Jordan. His country, he said, would no longer permit Arab commandos to use Jordanian territory as a launching area for encroachments upon the occupied Arab areas.

However, frightened but defiant refugees in camps in the Jordan River valley were demanding arms for use against Israel despite Israeli shelling of their homes.

Meanwhile, in Beirut, a spokesman of the Palestinian Commando Organisation El Fatah said nobody would deter his organisation from its guerrilla actions against Israel.

UAR jails ex-air chief *for share in June defeat*

Cairo, Feb. 20. (Reuter) — The former commander of the Egyptian Air Force, Mohammed Sidky Mahmoud, was sentenced to 15 years imprisonment today for his share in last June's Air Force defeat by Israel.

A military court sentenced another retired Air Force man, Ismail Labib, former commander of Air Defence, to 10 years and two other officers were acquitted.

The closed trial of the four first opened last October 31 and resumed on November 11. Cairo newspapers as the time the trial began blamed the Air Force for the United Arab Republic's reversals in the June and accused its commanders of dereliction of duty.

No formal indictment was ever presented giving the exact charges against the men, but Cairo Radio said the four were accused of being responsible for "the disaster which befell the Egyptian Air Force on June 5".

Daylight gunning in London street

London, Feb. 20. (Reuter) — An elegantly dressed gunman shot down a man on a street in suburban Acton today and then knelt over the victim to pump another shot into his head.

Eyewitnesses said the killer, wearing an expensive-looking overcoat, felt hat and carrying a briefcase, sprinted to a car and got away.

Police indentified the dead man as an Albanian-born factory worker called George Coka. He had just left his house for work when the killer appeared.

Police later pulled in a man for questioning.

19 killed in quake

Athens, Feb. 20. (Reuter) — A violent earthquake hit the Aegean Sea early today, killing 19 people and injuring 40 others on one island, police said. Forty of the 300 houses on the small island of Ayios Efstratios collapsed during the tremor which was felt throughout Greece, they reported.

fall of Premier Paul van den Boeynants's coalition government on February 7 over Belgium's long-standing language dispute between its French and Flemish speaking communities.

The government of Premier Paul van den Boeynants resigned Feb. 7 because eight Flemish cabinet ministers quit in a dispute over the future of the ancient Roman Catholic University of Louvain, a Flemish town.

Segers told the King today that he has failed. Dissolution of parliament and new elections in 40 days—March 31 or April 7—are expected to be officially announced later this week or next week.

Thant is due to meet President Johnson at the White House tomorrow for a candid discussion of the Vietnam war crisis.

Stockholm — Nguyen Tho Chan, Ambassador of North Vietnam to the Soviet Union, arrived here today for talks on Vietnam with the Swedish Government.

He was scheduled to meet Swedish Foreign Minister Torsten Nilsson later today.

"What questions I will discuss will depend on the Swedish Government," Chan said in French.

Pa… the … place in order—they erased the stains of blood off the carpets, in the conference hall of the National Assembly, in corridors and the elevator.

CC IN MOSCOW

Famous Italian star Claudia Cardinale and actor Piter Finch pose to a cameraman in the night club of Metropole Hotel in Moscow on Feb. 20 soon after arrival. They will star in the film "Red Tent"

INTERFOTO MTI/UPI

1967. I 12
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla
Ludovike Nővirág

1021

Sochárka Lilla Kunváriová sa pripravuje na medzinárodnú výstavu. Väčšina jej sôch znázorňuje svetoznámych domácich i zahraničných hudobných umelcov. I v zahraničí sú známe jej sochy Kodálya, Richtera, Menuhina a iných

ceho a Pásztóvskeho a seve
ast Pestianskej župy, pre
šetkým dve Slovákmi obýv
oce Acsa a Püspökhatvan.
Záchranná stanica v Ber
ola vybudovaná širokým zom-
nutím spoločných síl sused-
ých obcí m. i. Galgaguty,
Vógrádsápu, Vanyarca. Hodno-
verejnoprospešnej práce do-
uhuje 100 000 forintov. Je mo-
erne vybavená a od 30. de-
embra, kedy začala svoju prácu,
eň a noc stojí k službám oby-
ateľstvu.

---

e manželov

*** Aby ste svojej manželke občas povedali nejaké pekné slovo o jej kráse, alebo dobrote.**

*** Aby ste pred ňou neospevovali iné ženy. To uráža.**

*** Aby ste si z nej v jej nepríjomnosti nerobili vtipy. Je to**

po celý rok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

MAGYAR NEMZET

1962 NOV 19

December 19

A most felavatott Bartók-archivum feladatának tekinti a Bartók- és Kodály-emlékek, relikviák gyűjtését is. Nemrég került az archivum birtokába Ferenczy Béni Bartók-portréja s a felavatási ünnepségen kiállították Kunvári Lilla legújabb alkotását is, mely Kodály Zoltán képmását domborműben ábrázolja.

gyártására lesz képes híradás-
technikai iparunk e fontos vi-
déki üzeme.

műszaki-tudományos működés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

MAGYAR NEMZET

1962 SZEP 28

Kunvári Lilla szobrászművész kiállítása a Fényes Adolf-teremben ma délután fél 6 órakor nyílik meg.

Duke Divinity Library

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

PESTI MŰSOR

1962 OKT 4

FÉNYES ADOLF-TEREM (VII., Rákóczi út 30.): **Kunvári Lilla** szobrászművész kiállítása. Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.

közöl 33 fe.
2 értékes
leírás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

MAGYAR NEMZET

1962 SZEP 29

— **Kunvári Lilla** szobrászművész kiállítása pénteken megnyílt a Fényes Adolf teremben.

الهيئة العامة للكتاب

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

MAGYAR NEMZET

1962 SZEP 23

— **Kunvári Lilla** szobrászművész kiállítása szeptember 28-án fél hatkor nyílik meg a Fényes Adolf-teremben. A kiállítást Frank János művészettörténész nyitja meg.

Kunvári Lilla szobrai

A Fényes Adolf-terem legfrissebb kiállításán igen kulturált és érzékeny szobrászművésznő munkáival ismerkedhetünk meg. Kunvári Lilla művészi munkásságának mintegy harminc évéről ad áttekintést az anyag. Szobrait mindig rendkívül nagy műgonddal alakítja, de különösebb hangsúlyt a formai problémákra csak korábbi munkáin helyezett. Utóbbiakat szoborkarikatúráknak is lehetne nevezni, ha a »karikatúra« elnevezés mögött nem elsősorban maróan gúnyosat, mulattatót keresünk, hanem sűrített, találó jellemzést. Ezek a kis képmások, amelyeket a katalógus »Lényegábrázolás« címszó alatt foglal össze, néhány nagyvonalú, lendületes formával, jól megfigyelt részlettel kitűnően fejeznek ki egy-egy tipikus emberi magatartást. Újabb művein lemondott erről a sűrítésről és a lélekábrázolás érzékenységére helyezte a fő súlyt. Modelljeit is elsősorban azok között keresi, akikhez intellektuális élmények sokféle szála fűzi. Színészek, tudósok, írók, művészek arcmásai sorakoznak a kiállításon, elsősorban zenészeké — ő maga is zenésznek készült eredetileg. Kisplasztikáinak, domborműveinek fő témája a háború, az építés és ismét csak a zene.

Végül, sajnáltuk, hogy az amúgyis meglehetősen szűkre szabott lehetőségek mellett egy teljes tárlót dokumentációs anyaggal töltöttek meg. Szívesebben gyönyörködtünk volna Kunvári Lilla még több eredeti alkotásában. **Havas Lujza**

1962. október 17

Magyarország 1962. okt. 17.

ta, akit a személyi kultusz idején hamis váddal bebörtönöztek. A fő hőst *Szabó Gyula*, feleségét pedig *Sütő Irén* alakítja.

A felújított »*Liliomfi*«-t október 19-én mutatja be a Katona József Színház. A címszerepet *Kálmán György*, Szellemfit *Garas Dezső*, Mariskát pedig *Törőcsik Mari* játssza. Az Országos Rendező Iroda *Bartók-termi Gyermekszínházának* új darabja, a »*Bűvös erdő*«, október 21-én kerül a közönség elé. Az ifjú nézők a többi között *Gobbi Hilda*, *Bilicsi Tivadar*, *Pethes Sándor*, *Harkányi Endre* és *Csürös Karola* játékának tapsolhatnak. A Vidám Színpad közeli premierjének címe a

rádió és a televízió görbe tükre elé állhat — illetve ülhet — az Irodalmi Színpad közönsége. 13 szerző 35 mai írót figuráz ki. Az így írunk mi cí-

Húsz lábon á

Dolgoznak a Balaton-Autós motel Ali

A Balaton csodálatosan szép északi partja, most, a szezon után, talán hangosabb, mint a nyáron volt. A csendháborítás azonban megbocsátható: *ásóval, malteros kanállal, gépekkel felszerelt »kozmetikusok« dolgoznak itt.* *Tihany*, a királynő ismét szebb, gazdagabb lesz: *hatemeletes szállót kap* a Balaton-partjától harminc méterre, a motelközpontban. Az építők október 1-én láttak munkához s az alapozást, a földmunkákat máris befejezték: a legújabb módszereket alkalmazzák, a feladatok többségét a gépekre bízzák. Az új, 9 millió forintos beruházással épülő 138 szobás szálló

Kunvári Lilla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NŐK LAPJA
1952 OKT 20

1021.

Az ezerkettedik látogató

Kunvári Lilla szobrainak kiállításán történetesen ezt a helyet töltöttem be: amint erről a Fényes Adolf-terem nagyon kedves őrnőjétől értesültem. Ennyien jöttek el, egyetlen hét alatt, ebbe az eléggé eldugott terembe, hogy szépséget lássanak.

Szobrok vannak itt. Kisebbek és nagyobbak, kisplasztikák, domborművek és életnagyságú portrék. Régebbiek is, a harmincas évekből. Fiatal művész portréja, aki akkorának érzi magát... amilyen egyébként azóta valóban lett. Aztán itt vannak a későbbi korszakok művei. *Várnai Zseni* portréja és *Kövesházi Kalmár Elzáé*, melybe annyi szeretet van belemintázva, amennyi csak az igazi tanítványtól telik, amikor az már csak visszagondol... S a legutóbbi műve: a nagy hegedűművész, *Yehudi Menuhin* mellszobra, hegedű nélkül... csak a lehajtott fején látszik, hogy hegedül. Andante... *Péterfi Istvánnal* is csak bronzban találkozunk már, sajnos pedig, hogy hiányzik lengő fehér haja mindenünnen, ahol szépség kapható és jóság adható. De itt van például a »Véső munkás« 1951-ből: mozdulatát olyan kitűnően megfigyelte, a háromszög-kompozíció olyan pontos és meggyőző — hogy túlélte egy mű életének legnehezebb idejét: az első tíz évet.

Mert később, sokkal később, ha egy régész megtalálja mondjuk azt a kis bronzplakettet, melynek címe: »S. O. S. 1942« és látja majd a látszólag válogatás nélkül (de valójában halálos izgalomban kikristályosodott szigorú kompozícióban), egyetlen négyszögbe foglalt szemgödröket és sötét barlangként táruló szájakat, még akkor is, ott is hallja majd a néma sikolyt és tudni fogja: valahol, valamikor, valami borzasztó történt. Ettől a kis bronztól megtud majd némely lényeges dolgot arról, amit háborúnak, fasizmusnak hívtunk. De ha megnézi a »Viszontlátás«-t 1947-ből, a kapocsként egymás köré fonódó szerelmeseket, akkor már mosolyogni fog.

Hát még, ha a Hegedülőt és a Csellistát és az Oratóriumot megtalálja! A Hegedülő és a Csellista épületre kerültek, a Kerepesi úti lakótelepen. Képünk belerögzítődik gyerekek játékába, belefonódik emberek életébe, résztvesz benne és neveli... talán még kicsit boldogabbá is teszi őket. Az Oratórium pedig Toulonban van, a Szépművészeti Múzeumban. Kunvári Lillát ugyanis elég jól ismerik Európában.

Hálásak vagyunk a kiállítás megrendezőinek, hogy életművének lényegét mi is megismerhettük.

Fedor Ágnes

Kunvári Lilla műtermében

Nádas Péter felvétele

S. O. S. 1942
(Borzalmas esztendők)

Hegedülő

Szerenád a tetyei romoknál

(Pécsi képriport lapunk 12—13. oldalán)

Nádas Péter felvétele

NŐK lapja

OLDAL ÁRA
XIV. ÉVF., 42. SZÁM • 1962. OKT. 20.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 OKT

MAGYAR NEMZET

Kunvári Lilla

KUNVÁRI LILLA SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

A Fényes Adolf-terem mostani kiállítása egy olyan alkotói világot nyit meg előttünk, melynek az emberi humánum, a költői érzékenység a jellemzője. *Kunvári* Lilla szobrászművész halk, egyéni hangja a nagy kiállítások zajos együttesében nem érvényesülhetett eléggé. Életműnek is nevezhető gyűjteménye zavartalanul egyenletes, mint akinek munkássága egy művészi út határain belül érlelődött, fejlődött, gazdagodott a kifejezésben, a formai megoldásokban változatosságában.

Ha elnézzük képmásait, kisplasztikáit, különféle témájú domborműveit, úgy látjuk, hogy Kunvári Lilla minden alkotásában az ember belső életét hozza a felszínre, jeleníti meg plasztikai eszközökkel. Plasztikáinak fő alkotóeleme az egyszerűség, az összefoglalás. Arányait művészi érzése és tapintata alakítja. Mindig megtartja az emberi test, a fejek szerkezetének jellegét, beállításaiban, mozdulatmotívumaiban a döntő formákat juttatja érvényre s az elrendezés ritmikájával érzékelteti a karaktert, a szellemi és érzelmi életet. Modelljeit úgyszólván kikutatja, megkeres minden formát egy arcon, végigtapogatja a fej szerkezetét, vizsgálja az embert a felfedezés szándékával, azért, hogy teljes egészében láttassa. Kiállításán számos példa mutat rá alkotó módszerének alapvető tulajdonságára. De bármennyire is tanulmányozza az embert, jellemábrázolásainak élettelíségét nem a részletek aprólékos megmunkálásával éri el. Az egyéni vonások, a hasonlóság megragadásán kívül a belső érzelmi világot, a belső karaktert állítja elénk művészképmásainak sorozatában is. (Kentner Lajos, Szőnyi István, Kövesházi Kalmár Elza, Roberto Benzi, Yehudi Menuhin stb.)

A muzsikus, a zene rajongója, értője és élvezője szólal meg Kunvári Lilla zenei élményeket sűrítő plakettjeiben. Világos, sallangmentes plasztikai fogalmazásai, az előadás nemes egyszerűsége igaz átélésből, érzelmi telítettségből fakad. A Csellista nagyszerű kisbronza, a Richter-plakett, a Quartett, a Hegedülő lány hitelesen vallanak Kunvári Lilla művészi egyéniségéről, kifejezőerejéről, arról az áhítatról, művészi alázatról, mely egész művészi koncepcióját áthatja. Ő valóban azok közül való, akik csak akkor mintáznak, ha élményük, mondanivalójuk van, s ha mint anya gyermekét, kihordta szívében a megtermékenyítő élményt.

Kiállított munkáinak egy csoportját lényegábrázolásnak nevezi. (Peterdi Gábor, Karinthy Frigyes, Gellért Lajos.) Ezekben a legjellemzőbb formákat, arányaikban átalakítva emeli ki és fűzi egységbe. Egyik módszere volt ez is az emberábrázolásnak, a karakter kipuhatolásának. Legújabb tenyérnyi nagyságú képmás-plakettjeiben (Kodály, Pécsi Sándor, Keszi Imre) fölényes emberismerettel, a lényeges vonásokra szorítkozva, könnyed, festői előadásban jeleníti meg a mélyen látott karaktereket.

A tragikus háborús évek emlékére készített plakettjeit is a kevés eszközzel való előadás, a képzelet költőisége jellemzi. Újvidék S. O. S. című domborműve drámai látomás; emberfejek végtelen áradata sodródik tehetetlenül a szennyes, gonosz áradatban. Másik reliefje a halálba induló munkaszolgálatosok végeláthatatlan menete, minden retorikától mentesen, a legtisztább művészi eszközzel mozdítja meg az emberben a felháborodás, a részvét érzéseit. Kenyérszegő-jének közérthető jelképisége, újjáépítéssel foglalkozó témái, munkásalakjai gazdag érzelmi világának vetületei. Ám ebben az érzelmi világban állandóan érezzük a gondolati elemek, a sokoldalú kultúra, az elmélyedő műgond jelenlétét.

Dutka Mária

ban kikutatni.

A kölcsönző 1956-ban mindö azóta már *16 mű* csönvehető eszl 1956-ban 6721 vo 30 843. (Ebben benne szerepeln boltok is, ezek 7 volt.)

A magánkiske ma 1961-ben 427, volt, a leg több zöldség- és gyümölcsel adással (1051) foglalkozott, utána a dohányárusok következnek (783), majd a tüzelő- és építőanyagkereskedők, végül a baromfi-, tojás-, vad- és halkereskedők.

Karbantartás, felújítás, javítás

A házkezelési igazgatóságok tevékenységét is érdekes számok sorolják. A házkezelőségek száma 1950-ben 214 volt, 1961-ben 182. A kezelt épületek száma 1950-ben 11 491-et tett ki, 1961-ben 35 625-öt. Az épületek felújítására és karbantartására *nagyobb összeg jutott minden esztendőben.* 1953-ban még csak 61 épületet újítottak fel, 1960-ban 521-et, tavaly 624-et. A részlegesen felújított épületek száma 1960-ban 1370, tavaly 916. *A beérkezett karbantartási hiba-bejelentések száma emelkedik minden évben.* 1959-ben például 616 430 hibát jelentettek és az adatok szerint 622 000 hibát javítottak ki, tehát *többet a bejelentettnél. (!)* Az 1960-as hibajelentések száma 655 209 volt, kijavítottak 654 457 hibát, tavaly a bejelentett hiba 651 054 volt és csak 650 730 hibát korrigáltak. A házkezelési igazgatóságok épületjavításra 1953-ban 199 019 forintot fordítottak, 1960-ban 951 043 forintot, 1961-ben 919 394 forintot.

Víz-gondok és az iparkitelepítés

A főváros évek óta vízgondokkal küzd a dunai, úgynevezett »kis«-vízállás idején, tehát akkor, amikor a Dunában kevés a víz. A statisztikai zsebkönyv adatai szerint a háztartások részére 1950-ben 60,4 millió köbméter vizet adtak, az ipari és egyéb fogyasztók részére 42,1 millió köbméter vizet értékesítettek, ösz-

Megkezdődött könnyűipari te

Nagy József

A baráti országok könnyű ipari együttműködéséről adot nyilatkozatot *Nagy* Józsefn könnyűipari miniszter. El mondta, hogy a KGST köny nyű- és élelmiszeripari állan dó bizottsága megvizsgálta *milyen legyen a könnyűipar termelésfejlesztésének iránya 1965-ig.* A bizottság megjelöl te, hogyan fejlődjék, milyen új technológiákat alkalmazzon a gazdaságosabb termelés, a lakosság jobb ellátása érdekében *a pamutkikészítőipar, a gyapjú-, a kötszövő-, a bőr-, cipő- és a ruhaipar.*

A magyar könnyűipar számára a nemzetközi együttműködés *jelentős eredményeket* hozott, és segítette a termelés minőségének, gazdaságosságának javítását, a választék növelését. Ez utóbbi érdekében például valamennyi textiliparágban növeltük a mesterséges szálak felhasználását. A kötszövőipar most két és félszer annyi szintetikus szálat dolgoz fel, mint 1959-ben. A gyapjúiparban 2500-ra növeltük a különböző mintájú szövetek számát, a gyapjútípusú műszálszöveteket pedig teljes mértékben gyűrtelenítjük.

Nagy gondot fordít az együttműködési állandó bizottság és ennek magyar kormánybizottsága is *a könnyűipari választékcserére.* Egy egy millió rubel értékű termék cseréjére kötöttünk, illetve kötünk megállapodást Csehszlovákiával és az NDK-val. *Pamut- és gyapjúszöveteket, kötöttárukat, cipőket cserélünk.*

Széles körű együttműködés alakult ki a magyar és a baráti országok tudományos kutatóintézetei között is. Rendkívül hasznos volt például a

NÉPSZAVA

A KÖLNI FOTOTECHNIKAI KIÁLLÍTÁSON a német Siemens és Halske cég bemutatott egy magno-készüléket. A gép magnoszalagra veszi a televíziós adások műsorát és képes azt újra lejátszani

Másodpercenként félmillió szorzás és kétmillió összeadás 15 jegyű számokkal

Számológépek a mindennapi élet szolgálatában

Az atomenergiával és a világűrrakétákkal együtt az elektronikus számológépet is méltán sorolják századunk csodái közé. Az elektronikus számológépek fejlődése szédületes tempóban folytatódik. Ebben az évben olyan több egységből álló számológép-rendszer építését kezdték meg, amely *másodpercenként félmillió szorzást és kétmillió összeadást végez, mégpedig 15 jegyű számokkal.*

● *Százezerszeres termelékenység*

A fejlődés másik jellemzője: az egymástól több száz kilométerre levő számológépek vezeték, vagy rádió útján történő egyesítése. S miként a rádiógyártásban, az elektronikus számológépeknél is *egyre inkább tért hódít a miniatürizálás, a tranzisztorok, a kristálydiodák alkalmazása,* amelynek eredményeként a legújabb számológépek fogyasztása és mérete lényegesen kisebb lett. Egyik-másik számológép-típus például nem nagyobb, mint a jelenleg használatos televíziós műsorvevő.

V. Bjelkin, a Szovjet Tudományos Akadémia Vezérlőgépek és Rendszerek Laboratóriumának munkatársa nemrégiben az *Izvesztyija* hasábjain számolt be azokról a sikerekről, amelyeket az elektronikus számológépekkel értek el a népgazdasági tervezésben. *A népgazdasági tervek elkészítése óriási mennyiségű számítások elvégzését igényli.* Ha például a népgazdaság összes termelési ágazatait ezer szektorba csoportosítják, akkor ezek termékeinél *a teljes ráfordítás* — mennyi nyersanyag, energia kell az előállításhoz — *kiszámítása több milliárd számolási művelet* elvégzését teszi szükségessé. Ennyi művelet elvégzése *ezer szakképzett számoló tízévi munkáját jelenti.* Nyilvánvaló, hogy ilyen hosszú idő alatt munkájuk elveszítené gyakorlati értékét. A jelenlegi elektronikus számológépek *százezerszerte termelékenyebbek,* mint az asztali számológéppel dolgozó ember. Egy közepes teljesítményű számológépberendezés a több milliárdnyi műveletet néhány hét alatt elvégzi.

A Szovjet Tudományos Akadémia Vezérlőgépek és Rendszerek Laboratóriuma az elmúlt másfél év során *sikeres kutatásokat végzett az elektronikus számológépeknek a népgazdasági tervezésben való felhasználására.* Többi között kidolgozták annak módszerét, hogyan lehet a teljes ráfordítást elektronikus számológépekkel kiszámolni. Kídolgozták a gazdaságilag megalapozott árak számítási módszerét is. *1957—58-ban a laboratórium »M—2«-es elektronikus számológépén elkészítették a ráfordítási táblázatok kísérleti számításait.* Ezt a munkát a gép automatikusan, néhány óra alatt végzi el, s az eredményt kinyomtatja. Ilyen módon reális lehetőség nyílott arra, hogy *tervszámításokat végezhessenek az elektronikus számológépekkel.*

Minthogy a számológépek igen gyorsan dolgoznak, lehetőség van arra is, hogy több tervváltozatot készítsenek, amelyek közül kiválasztják a legjobbat, vagyis azt, amelyik a meghatározott termékmennyiség gyártását a legkevesebb munka és anyag felhasználásával biztosítja. A szovjet gazdaság decentralizálása megköveteli, hogy kialakítsák a szövetségi népgazdasági tanácsok közötti legésszerűbb termelési együttműködést. A feladat maradéktalan megoldása szintén csak számológéppel végezhető el.

● *Egymillió számtani művelet — 4 rubelért*

Az elektronikus számológépek üzembeállítása jelentős munkabérmegtakarítással jár: *az »M—2«-es gép egymillió műveletet 4 rubelért végez el, míg ugyanez emberi munkaerővel 26 000 rubelbe kerül.* A munkabérmegtakarítás azonban eltörpül a mellett a népgazdasági előny mellett, amelyet az elektronikus számológépek tervezésbe való bekapcsolása jelent. *(gi)*

A közlekedési szabályok fokozott betartásával készüljenek fel a télre a gépkocsivezetők

A közlekedésrendészet hétfőn délelőtt a KPVDSZ Jókai utcai kultúrotthonában az őszi és téli időnnyel kapcsolatban *balesetelhárítási ankétot* tartott a közlekedési vállalatok vezetői, a gépkocsielőadók, műszaki vezetők és gépkocsivezetők bevonásával. Az őszi és téli esőzések, illetve havazások sikossá teszik az úttestet és *fokozott elővigyázatosságra van szükség,* hogy a balesetek elkerülhetők legyenek.

Az előadó rámutatott arra, hogy tavaly októberben 259, novemberben 291, decemberben 304 közlekedési baleset történt, ami annak bizonyítéka, hogy *a nedves csúszós időben emelkedik a balesetek száma.* A legtöbb balesetet a múlt év utolsó és az év első negyedében az okozta, hogy nem tartották be *a közlekedési távolságot.* Emiatt tél év alatt 118 baleset fordult elő.

A többi ok között szerepel: a gépkocsivezetők nem adják meg egymásnak az »elsőbbségi jog«-ot, továbbá a gyorshajtás, a szabálytalan kanyarodás, a szabálytalan előzés. Ebben az évben szokatlanul sok baleset történt műszaki hibák miatt. *A legtöbb balesetet 1958-ban a tehergépkocsivezetők idézték elő.*

A közlekedésrendészet előadója figyelmeztette a megjelenteket, hogy *a járműveket műszakilag teljesen rendbe kell hozni, a gépkocsivezetőket oktassák ki a KRESZ-szabályok fokozottabb betartására* a közlekedési balesetek megelőzése érdekében. *(bö)*

Fontos téli tatarozások a fővárosban

A fővárosi tanács építési igazgatóságától kapott tájékoztatás szerint a tanácsi építőipari vállalatok az év végéig hátralevő két és fél hónap alatt befejezik az erre az évre tervezett tatarozásokat, több iskolát bővítenek, művelődési és egészségügyi intézményeken pedig belső építési és felszerelési munkákra kerül sor. A téli építési munkálatok között jelentősebbek: *a Szobi utcai kórház és a Gyöngyösi úti rendelőintézet* építése, a *Nemzeti Múzeum* épületének helyreállítása, a Baross utca 13. szám alatti *Természettudományi Múzeum* belső felújítása és új emeletének építése, a *Szabó Ervin Könyvtár,* az *Ornagy utcai iskola* tatarozása.

A fővárosi tanács építőipari vállalatait *korszerű alumíniumállványzattal* szerelték fel. Az építési igazgatóság *központi állványkölcsönzőt* létesített, s a fővárosi tatarozásoknál, helyreállításoknál és új építkezéseknél már egyre több alumínium-csőállvány látható. Ma már *25 ezer négyzetméter területű alumínium állványzat* áll a fővárosi építőipari vállalatok rendelkezésére, s ezek mennyiségét jövőre *kétszeresére* emelik. *(—i)*

Szerdán hajnalban Budapest fölött is látható lesz a szputnyik hordozórakétája

A szputnyik hétfőn hajnali négy órakor kétezerszázhatvannegyedszer kerüli meg a Földet. A szputnyik hordozórakétája szerdán, magyar idő szerint 3 óra 14 perckor Budapest felett repül el északi irányban és szabad szemmel is látható lesz.

Tízéves a sárospataki Művészotthon

Képzőművészeti kiállítás a Rákóczi-várban

A *sárospataki Rákóczi-várat* tíz évvel ezelőtt bocsátották a képzőművészek rendelkezésére. Az évforduló alkalmából *Kisdégi Ferencné* műtörténész rendezésében vasárnap délben 12 órakor *kiállítás* nyílott a *Művészotthonban* azokból a művekből, amelyek ez idő alatt itt készültek.

A kiállítás megnyitóján jelen volt *Ortutay Gyula,* a Hazafias Népfront főtitkára is. *Dr. László Gyula* egyetemi tanár mondott megnyitó beszédet.

A százhúsz főnyi közönség ezután nagy érdeklődéssel tekintette meg *Edvi Illés Aladár, Szentgyörgyi Kornél* Kossuth-díjas, *Aszódi-Weil Erzsébet, Radnai József, Gádor Emil, Szilvási Margit, Basilides Barna, Szentiványi Lajos, Farkas Eszter* festményeit, *Varga Nándor Lajos* rézkarcait, *László Gyula* grafikáit, *Kunvári Lilla, Csillag István* szobrait. *Vál Vali* iparművésznő ötvösékszerei nagy sikert arattak. *(v. gy.)*

1942 szilveszterére készülnek a Madách téren

Új színmű próbáit kezdte meg a Madách Kamara Színház

Fjodor Gladkovot, a kiváló szovjet regényírót, aki idén töltötte be 75. életévét, a magyar olvasók is jól ismerik. A *»Gyermekkorom regénye«,* a *»Szabad élet«* és — mindenekelőtt — legjelentősebb alkotása, a *»Cement«* 1944-beli első, »félillegális« megjelenése óta százezrek olvasmánya.

November 5-én, a Madách Kamara Színházban, *»Szilveszter«* című színművének bemutatóján a drámaíró Gladkovot is megismerheti majd a magyar közönség.

A »Szilveszter« a II. világháború idején játszódik, Moszkvában, 1942. Szilveszter éjjelén. A darab szereplői — *Békés András* rendező vezetésével — éppen a harmadik felvonás első jelenetét próbálják. A színpad sarkában apró karácsonyfa áll, az ablakokat fekete elsötétőpapír takarja. A kihűlt kályha mellett Bolsakov nagypapa *(Kőműves Sándor)* szunyókál. Kintről, az utcáról a csendes, háborús szilveszteri mulatságokról hazatérő moszkvaiak sietős léptei hallatszanak, miközben itt bent, a szobában elcsattan az első csók a szerelmesek, Fjodor (*Márkus László*) és Kláva (*Psota Irén*) között.

— *A háború idején játszódik, mégsem »háborús« témájú színdarab a »Szilveszter«* — mondja Békés András rendező a próbaszünetben. — *A harcok már eltávolodtak Moszkva környékéről, messze a távolban dúlnak, a háború mégis jelen van a hátországban élő emberek minden gondolatában.*

Amíg a rendező Gladkov színművének érdekes, fordulatos cselekményéről, mély emberi mondanivalójáról beszél, addig a szereplők — *Vass Éva, Ilosvay Katalin, Békés Itala, Gönczöl János* és *Ujlaki László* — a színpadi ruhák most elkészült rajzait nézik. Mi illene jobban Vass Évára, a második felvonás nagyjelenetében: pulóverszoknya, vagy egyszerű kosztüm? Elég kislányos-e Békés Itala ruhája? Erről folyik a vita. Aztán Békés András sűrűn teleírt noteszlapokat húz elő zsebéből.

— *Néhány dolgot feljegyeztem az előbb, de nem akartam megszakítani a próbát* — mondja. — *Most megbeszélhetjük. Amikor Fjodor és Kláva bejönnek a szobába, nem veszik észre a sarokban alvó nagyapót. Szerintem jobb lenne...*

...De ezek a »műhelytitkok« már csak a színészekre tartoznak. *(garai)*

Újabb esők

Várható időjárás, további felhőátvonulások, az ország minden részében esővel. A magasabb hegyeken egyelőre még havazás, később mérsékelt, időnként élénk északnyugati, északi szél. A hőmérséklet kissé emelkedik. Éjjeli fagy már nem lesz. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 9—12 fok között. A Duna vízállása hétfőn reggel Budapestnél: 461 centiméter.

■ ÚJ SZOVJET SZÉNKOMBÁJN

Az eddig gyártott szénkombájnokkal túlnyomóan barnaszéntelepeken dolgoznak. A kemény antracit kibányászására szovjet bányatechnikusok új kombájnt szerkesztettek. Az 1,50—1,90 m vastag szénrétegek kiaknázására alkalmas gép hidraulikus támasztókkal a mennyezetnek támaszkodik. Óránként 100—160 tonna szenet termel, 65 kilowattos motorja van, az egész szénkombájn 16 tonna súlyú.

■ METEOROLÓGIAI ROBOTÁLLOMÁS AZ ANTARKTISZON

A franciák az antarktiszi Wilkes-földön teljesen önműködően dolgozó meteorológiai állomást létesítettek. Akkumulátortelepek táplálják a készülékeket. A szélsebesség, szélirány, légnyomás és hőmérsékleti adatokat 1200 km távolságra sugározza folyamatosan.

NÉPSZAVA

A magyar szakszervezetek központi lapja

Szerkeszti a szerkesztő bizottság

VII. ker., Rákóczi út 54

Telefon: 224—819

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Előfizetés egy hónapra 14 forint

Athenaeum Nyomda

Felelős v.: Soproni Béla

A FŐVÁROSI II. KER. KÉZMŰIPARI VÁLLALAT modern fazonú ízléses, több színben gyártott minőségi női fehérneműt szívesen vásárolják mind a fővárosban, mind vidéken

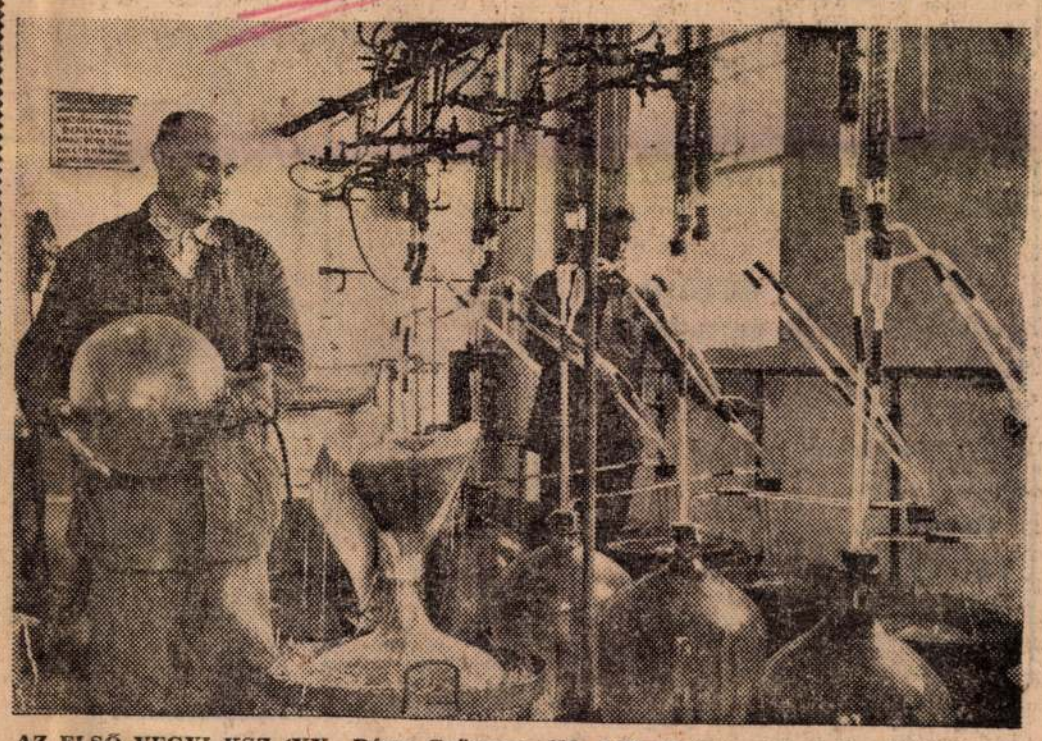

AZ ELSŐ VEGYI KSZ (XX., Dózsa György u. 128—140) 10 éve gyárt elsőrendű közszükségleti cikkeket, mint a »SPECIAL« hidegenyv az asztalosipar részére, valamint a női fodrászaink számára a népszerű »NEOFIX« hideg dauervizet. Előkészítés alatt áll a GLUTAMINSAV gyártása is, amely az élelmiszeripar fontos segédanyaga. Képünk a hideg dauervíz-gyártás egyik fázisát mutatja be

APRÓHIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS ÁRA: Hétköznap szavanként 2 forint
Vasárnap szavanként 3 forint
Az első szó két szónak számít
HIRDETÉSEKET FELVESZ: Népszava kiadóhivatal
Budapest, VII., Rákóczi út 54 és a Magyar Hirdető Vállalat irodái

Az apróhirdetés ára feladható postautalványon, vagy a postán kapható bianco csekken. Csekkszámla számunk: 75 915 001—8.

ÁLLÁS

Felvételre keresünk egy kádár szakmunkást és 18 éven felüli férfi segédmunkásokat. Munkásszálló van. Kereseti lehetőség: 1200—1500 forintig. Budapesti Kénsavgyár Budapest, IX., Kén utca 5. Munkásfelvétel.

Nagy-budapesti és vidéki munkahelyeinkre
KERESÜNK
azonnali belépéssel
ács, kőműves, vasbetonszerelő és **műköves szakmunkásokat,**
valamint férfi
segédmunkásokat
Munkásszállás van. Teljesítménybérezés
A szociális juttatásokat biztosítjuk
Jelentkezési
É. M. SI. ÉPÍTŐIPARI VÁLL. Budapest, V. Petőfi S. u. 7. szám (Bejárat a Pilvax közből) munkaügyi osztály

Vegyesipari és Javító Vállalat. Szécsény — azonnali belépésre keres mérlegképes főkönyvelőt és építész technikust vagy mérnököt. — Jelentkezés a vállalat telephelyén.

Fővárosi Autóbuszüzem
Budapesten lakó
gépkocsivezetőket
keres felvételre
Szükséges gépjárművezető jogosítvány, személy, teher, valamint kétéves tehergépkocsivezetési gyakorlat igazolása 3 tonna, vagy azon felüli teherbírású kocsiról. Jelentkezés naponta: 8-tól 12 óráig. Budapest, V., Cúria utca 5

Azonnal felveszünk kőműves, ács, bádogos tetőfedő, festő, épületasztalos szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat. Térítés ellenében napi egyszeri étkezés és szállás biztosítva. Cím: Budapest, IV., Attila u. 126.

A. XIII. ker. Tanács VB. Házkezelési Igazgatóság felvételre keres központi
fűtésszerelőket
és mellé beosztott
segédmunkásokat
azonnali belépésre.
Jelentkezés:
Budapest, XIII. ker. Sallai utca 21 szám (műhely), gépészeti csoportnál

Segédmunkásokat plakátragasztónak alkalmaz Magyar Hirdető. V. Felszabadulás tér 1.

Tetőfedő, festő mázoló, kőműves
SZAK- ÉS SEGÉDMUNKÁSOKAT
felvesz a
Csepeli Tatarozó Vállalat
Jelentkezés:
Csepel, Ady E. u. 15

Sürgősen felveszünk kőműves szakmunkásokat, segédmunkásokat, szállító munkásokat I., Roham u. 1.

Budapesti munkahelyre **felveszünk**
ÉPÍTÉSZ TERVEZŐT
Munkakör és eddigi munkahely leírást **»Statikus tervező«** jeligére a kiadóba kérjük

Cukrászatban egy-két évi gyakorlattal rendelkező segédmunkaerőt (kézfiányt) keresünk felvételre. Közért Cukrászat. Rökk Szilárd utca 12.

XV. ker. Tatarozó Vállalat (Rákospalota) Rákos u. 233 állandó munkára keres kőműves szakmunkásokat, épületbádogosokat, férfi segédmunkásokat, nagy gyakorlattal rendelkező szállításvezetőt, épületasztalos részlegvezetőt, ki adminisztációs munkában is jártas. Jelentkezés a vállalat személyzeti osztályán reggel fél 8-tól 12-ig.

A
KERESKEDELMI ASZTALOS ÉS LAKATOSIPARI VÁLLALAT
Budapest, IX., Máriássy u. 4—6
FELVESZ
azonnali belépésre
kőműves,
épület-, szerkezeti- és TMK
lakatos, ács
szakmunkásokat,
valamint betanított lakatosokat és építőipari vagy lakatos
FÉRFI
segédmunkásokat
KERESÜNK
továbbá
TMK vezetőt
Jelentkezés:
a munkaügyi osztályon

Első Magyar Gazdasági Gépgyár (EMAG). Budapest, XI., Hunyadi J. u. 2. felvesz férfi esztergályosokat és gépmunkásokat (Pitler-gépre). Munkásszállással a vállalat nem rendelkezik. Jelentkezni lehet a Munkaerőgazdálkodásnál naponta 8—12 óra között.

A
BÁNYÁSZATI ÉPÍTŐ VÁLLALAT
azonnali belépésre
FELVESZ
budapesti és vidéki munkahelyeire
kőműves, ács, vasbetonszerelő
szakmunkásokat
és
segédmunkásokat
Munkásszállást biztosítunk
Jelentkezés:
Budapest, I., Iskola utca 13 I. em. 118. szoba

42 éves férfi keres, 60 év körüli, egyedülálló, nyugdíjas (lehetőleg pedagógus) hölgyet, aki hétéves kisleányának szerető nagymamája tudna lenni. Kicsi otthonunkba családtagnak várjuk. Választ: »K. Gy.« jeligére, kiadóba.

BUDAPESTI HÁNTOLÓMALOM
azonnali belépésre
KERES
SEGÉDMUNKÁSOKAT
Fizetés kollektív szerint. Természetbeni juttatás van.
Jelentkezés:
IX., Soroksári út 48
Telefon: 134—680

Felveszünk esztergályos szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat Pestmegyei Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat. Bp., XIII. Forgách u 9/a.

Otthonapos kisleányomhoz szerény háztartásom vezetésére gyermekszerető asszonyt keresek. Külön szoba. Szentiványi. XII. Győri út 14.

Villanyszerelő, tekercselőnő állást keres sürgősen. Tizedes Andrásné, Budapest, VI., Szinyei Merse u. 1.

Főv. XII. ker. Tatarozó Vállalat felvesz
KŐMŰVES, FESTŐ-MÁZOLÓ, ÁCS és ÉP.-LAKATOS
szakmunkásokat,
továbbá alkalmazunk havi 48 órára nyugdíjas kőműves szakmunkásokat is. Munkásszállást és a szociális kedvezményeket biztosítjuk. Jelentkezés: Bp., XII., Böszörményi út 20, fszt. 13

Házi varrást, fehérnemű javítást otthon is vállal. »Megbízható« jeligére a kiadóba.

Asztalos, ács, parkettás szakmunkásokat és segédmunkásokat felveszünk azonnali belépésre. Esetleg szállást is biztosítunk. Jelentkezés: Garibaldi u. 6 szám (volt Géza utca). Műszaki osztály.

Rendes, tiszta, leinformálható leány takarítást vállal 5—8-ig, pénteken, szombaton nem. — »610. Megbízható« jeligére, az újpesti hirdetőbe.

A Finombőrök gyára üzemlakatosokat keres. Fizetés megállapodás szerint. A vállalat üzemi étkezést és munkaruhát biztosít. Cím: Finombőrök Gyára, Budapest, IV. ker. Gárdi Jenő utca 1—13. Telefon: 292—028.

Azonnali belépésre keresünk — lakatosokat, ácsokat és kőműveseket. Jelentkezés: Fővárosi XVI. ker. Tatarozó Vállalat, XVI., Sashalom, Janovecz Margit u. 26.

Kísérőt keres óradíjazással, tériszonyban szenvedő hölgy, lehetőleg telefonnal, heti kétszeri alkalomra, átlag 10 órai igénybevétellel. »Kellemes időtöltés — 5887« jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

Betárónőt egész napra. VI., Balza u. 47. IV. 1.

Marabu 8. típusú kazánhoz fűtőt keresünk, lehetőleg víz- gőzfűtésszerelőt. — Távközlési KTSZ, Pestlőrinc, Marx utca 12.

Gyermekgondozást, 4—12 hónapost, lakásomon egész hónapra is vállalok. »Fiatal, gyermektelen házaspár« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Vegytisztító vasalónő, megbízható, tiszta, erőlcsös, nagytakarítást, nagymosást, nagyvasalást, minden héten egy egész napra vagy két egész napra házakhoz ajánlkozik. Budára is. Renner Borbála, V., Bajcsy-Zsilinszky út 39. fszt. 27.

FELHÍVÁS

Sztálinvárosi varrónő írjon útitársának »Homokszentgyörgy« jeligére a kiadóba.

FOTO, OPTIKA

8 mm-es Kodak vetítő, egyen- és váltóáramra, mint az új, 383—209.

LAKÁS

Házaspár, idősebb nő vagy férfi gondozását lakásért vállalná. Esetleg életjáradékot is adna. Válasz »12817« jeligére a kiadóba.

Idős házaspárnak lakásért, vagy kis ingatlanért teljes ellátást biztosítanánk. »Nyugodt öregség 26409« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném kecskeméti, központi, ideális kétszobás, komfortos társbérletemet budapesti hasonlóért, megegyezéssel. 200—024. 10—13 óráig.

Fiatal értelmiségi, gyermektelen házaspár albérleti szobát keres. — »Külvárosban is 27139« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném egy szobakonyhás Kálvin téri melletti lakásomat kétszobásra, ráfizetéssel. IX., Rádav u. 10. I. 17. Kántor.

MÁV, 2 szoba félkomfortos szolgálati lakásom elcserélném hasonló I. számú házfelügyelőségre. Cím: XIII., Mautner Sándor u. 143. III. em. 31.

Albérletet keresek tanévre. Sürgős. »Orvostanhallgatónő 3500« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

BÚTOR

Hálót, kombinált, tükrösszekrényt pároságyat hagyatékot veszek. Telefon: 426—912.

Vennék hálószobát kombinált bútort, páros szekrényt. Telefon: 33-88-88.

Veszek hálószobát kombinált, páros-szekrényt pároságyat, hagyatékot, feloszlatott háztartást. 336—027.

Kevés előleggel kapható rekamié, fotel, szezlon, kárpitosnál. Wesselényi utca huszonegy.

Részletre is rekamiék garnitúrák szezlon készen IX. Ferenc körút 19—21. udvarban. Mester utcai megállónál.

Több havi fizetési könnyítéssel kárpitozott garnitúrák készen és rendelésre. Kárpitosnál. VIII. József utca 33.

Kétszemélyes kihúzható fiókos rekamié olcsón eladó. IX., Hámán Kató u. 26. Zsidai

Franciaágyat, barokkgarnitúrát, rekamiét, fotelt, széket, szezlont károltosmunkát készít: Porlesz kárpitos, Majakovszkij (Király) utca 89.

Rekamiét, fotelt, széket fizetési könnyítéssel minőségi tót állással Molnártól Aradi utca 11 (Lenin körút sarok.) — Címre ügyelni!

Dióhá'ó, kombinált szekrény és garnitúra tutánvosan kapható készítőnél, fizetési könnyítéssel Budapest, VIII. Népszínház utca 14. Asztalosmester

Kétszemélyes rekamié, fotel, szék szezlon készen és rendelésre, több havi fizetési könnyítéssel. Kárpitosnál, Népszínház u. 25. Telefon: 341—783.

Rekamiék, fotelok — székek szezlonok készítése és javítása. — Minőségi kisipari munka. Kárpitosnál, Rákóczi tér 11.

Jókarban levő kétajtós szekrény eladó. XI., Etele u. 56.

Zománctűzhely, kályha, készítése, javítása, elsőrendű kivitelben. Lőrinc, Bp., VIII., Futó utca 43.

Rekamiék, ülőbútorok több havi fizetési könnyítéssel kárpitosnál. Majakovszkij utca 39 (volt Király utca).

Hálót, kombináltat, ágyakat, szekrényeket, hagyatékot vennék. 355—371.

Gyönyörű háromajtós szekrény, igényesnek eladó. VIII., Kisfaludy köz 4. asztalosműhely. — Corvin mozinál.

Hálószoba, kombinált szekrény fizetési kedvezménnyel asztalosnál. Hársfa utca 10/b. Telefon: 221—334.

Hálót, kombinált pároságyat párosszekrényt vennék. Telefon: 130—782 vagy 339—271.

Használt szoba- és konyhabútorok, berendezési tárgyak eladók. Telefon este 8-tól, szombat, vasárnap egész nap: 298—335.

Jótállással készítek önműködő rekamiét, fotelt, széket, fizetési kedvezménnyel. Szenkovits kárpitos, Vörösmarty utca 79.

Kárpitozott bútor, fotel, szék eladó részletfizetéssel. Kárpitosnál, Baross u. 77.

Olcsón eladó kombinált szekrény, rekamié, asztal, szék, mosóteknő. — Guszev utca 4. fszt. 19. 5—8-ig.

Patent rekamiék, fotelok, székek kaphatók Farkas kárpitosnál, Wesselényi utca 26. (Nagyvdióa utcai oldalon.)

Rekamiék székek, fotelok garnitúrák szezlonok készen és megrendelésre. Kisipari munka Roszman kárpitosmesternél — VIII., József utca 11 (József körút sarok-nál).

Egyszemélyes prima rekamié, kifogástalan állapotban eladó, Balcsy-Zsilinszky út 19/a. IV. 2. Délután 4—7 óra között.

Svájci rendszerű villamos szemfelszedőgép eladó. IX., Szobieszky János u. 28. Rainainé.

Singer süllyesztős varrógép eladó. VII., Barcsay 3. I. 11.

Köszörű- és fúrógép, hajlékony tengelyű, három méter hosszú, egy és fél lóerős motorral 220/380 V. kézikocsira szerelt, eladó. Bizományi Áruház, Népköztársaság útja 28.

10/100-as sikkötőgép és keresztorsózó eladó. — XIV., Gvarmat 79. alsó 3

Vállalatok! — Keresünk sürgősen megvételre 12 db mágneskapcsolót, 380 V üzemi, 42 V működtető feszültséggel, jelzése. K 917 III—IV. — Gyümölcs és Főzelék Konzervgyár, Budapest, IX., Földvári u. 4.

RÁDIÓ, HANGSZER

Zongora, vétel, eladás, hangolás, javítás, szakbecslés Murai Thökölv út 23. Telefon: 425—364.

RÁDIÓJÁT
televízióját lakásán javítja DÓSA rádió service T.: 131—166

Zongorák, pianinók eladása, vétele megbízásból, Sasvárinál, Lenin körút 21. Telefon: 426—819.

Mikro-normál lemezlátszó 65 normál és 25 db mikro lemezzel lemeztartóval 1600 Ft-ért eladó. 342—215. fél 8-tól 4 óráig.

Orion 820 A. tádiókészülék eladó. Délután 5-től. Telefon: 312—532.

RUHÁZAT

Beköltözhető kis házat és vőlegényi ruhák kölcsönzése vidékre is. Újpest, Virág u. 46. 292—121. Fátvolt. szőrmét veszek.

Bundák, irhák divatos átszabása. Használt bundák vétele. Somogyi szűrcsnél, Kossuth Lajos u. 5.

MŰBŐRKABÁT
RÉSZLETRE
RENDELHETŐ
XIII., Fürst S. u. 8

Készpénzért veszek használt női szőrmebundákat férfiruhákat, hívásra felkeresem. Lenin krt 14. I. 3. 222—118.

INGATLAN

Beköltözhető kis házat vennék 10 000 készpénzzel, többit törlesztésre. »Sürgős« jeligére, a kiadóba kérem.

Buda belterületén családi ház építésére alkalmas telket veszek. Telefon: 351—480.

Életjáradékot, vagy teljes ellátást és 10 000 forintot adok beköltözhető házért. Cserelakás lehetőség van. Vigh Sándorné, Rákospalota, Kinizsi u. 64.

Bérbevennék, lehetőleg a Duna mellett, méhészkedésre alkalmas helyen lakóházat, esetleg 1—2 hold földet. »Vándorméhész 26386« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Eladó ház, szoba, konyha, kamra, 300 négyszögöles telek. Erdőkert, Felszabadulás út 16 szám.

Gyálligeten, azonnal beköltözhető családi ház, 170 négyszögöl bekerítve, szoba, konyha, melléképületekkel eladó. Gvál, Bocskai u. 69.

MOTOR, JÁRMŰ

Pannóniát adnék 5—6, 80—100-as sikkötőgépért. Lipták, Békéscsaba, Jósika utca 9.

GÉP, MŰSZER

Jó állapotban levő Strebl-Strecho II. kazántagok és tartozékok eladók. Megtekinthető: Műszaki Tömítés KTSZ, XIII., Huba u. 24. sz. telepén. Telefon: 203—183.

Új villanymotor, 5.5 HP 220—380 V, fordulat 950. Boss gyártmányú kézivillanyfúrógép, 220—380 V, 0—15 mm. Fekete, Kelemen L. u. 17. Telefon: 165—435.

ÁLLAMI VÁLLALATOK! SZÖVETKEZETEK! MAGÁNOSOK!
50 százalékkal leszállított áron
különféle gépjárművek fődarabjai kerülnek árusításra
CSEREMENTESEN!
XIII., Röppentyű utca 73 sz. alatti fődarab-raktárunkról, telep átrendezés ideje alatt
december 31-ig
A kapható fődarabok telefonon megtudhatók: 204—295, AUTÓKER

Egyedülálló özvegyasszony, tisztviselőnő, férjhezménne művelt férfihoz, 58 évestől. — Társbérletben lakom, de sem egyedül, sem társbérletben nem jó. Leveleket »Békesség — 27755« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

176 magas, 38 éves, rendezett körülmények között élő férfi elfoglaltsága miatt ezúton keresi házasság céljából olyan nő társaságát, ki szereti a zenét, színházat és a sportot. »Fő a megértés 27136« jeligére. Felszabadulás téri hirdetőbe.

50 éves, 160 magas, elvált, ingatlannal rendelkező nő keresi, házasság céljából olyan, tisztességes, műszaki vagy vezető, nyugdíjjogosult állású intelligens, pesti főbérlettel rendelkező férfi ismeretségét, lehetőleg fényképpel, amit visszaküldök. Alacsony ne írjon. »Boldogság, merre vagy 27123« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Megismerkednék, házasság céljából, 45—50 közötti házias asszonnyal, vagy leánnyal, akinek lakása van. — »Vasutas 26397« jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

29 éves fiatalember, érettségizett, megismerkedne legalább 170 cm magas — kissé molett — lehetőleg érettségizett leánnyal. Mezőgazdász és pedagógusnők előnyben. Házasság céljából. Válaszokat »Nagykunság 26376« jeligére, Magyar Hirdetőbe, Budapest, Felszabadulás tér 1.

22 éves, csinos, főiskolai leány nagy elfoglaltsággal, keresi intelligens férfi ismeretségét, 36-ig, házasság céljából. — »Hűséges szív 2916« jeligére válasz a kiadóba.

Középkorú, balatonvidéki lakással, szőlővel rendelkező özvegy férfihoz menne nyugdíjashoz, ötvenhat évesig. »Izabella« jeligére, a kiadóba.

Özvegyasszony megismerkedne ötvenes, feltétlenül intelligens, információképes, dolgozóval, házasság céljából. »Egyedüllét 24672« jeligére, a kiadóba.

Megismerkednék 55—60 éves, intelligens, jómegjelenésű férfival, aki élet- és segítőtársam lenne. Dunántúli városban lakom, komoly anyagiakkal és üzlettel rendelkezem. Csak teljes címre írott levelekre válaszolok. »Szeretetre vágyom« jeligére, a kiadóba.

Nem jóképű, de jó állású, 38 éves diplomás keresi csinos, kedves lány vagy asszony ismeretségét, házasság céljából. Választ fényképpel »Műszaki« jeligére, Győr, Posta 103 kér.

Nos? Különös kicsit, így szeretne férjhez menni két intelligens, jólszituált leány: 1. Barna, karcsú érdekes, szellemi dolgozó. 2. Délszláv, okleveles, nem mindennapi, karcsú. Intelligens férfiaktól fényképes levelet. »Diszkréció.« jeligére a kiadóba. »Kocka el van vetve. — 34-ig.«

Szolid, 31 éves leány megismerkedne házasság céljából komoly, nem nagyigényű férfival. »Hullő falevél« jeligére, a kiadóba.

26 éves, 175 magas, komoly, érettségizett fiatalember, hozzátartozó, szerény, házias leányt keres feleségnek, 22-ig. »Aida 21« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elfoglalt, józanéletű munkás férfi, 35—40 éves, családi életre vágyó nő személyében élettársat, kölcsönös megértéssel segítőtársat keres. »Egymásért — gyermekeinkért 26426« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Jómegjelenésű, szenvedélymentes, korrekt, ipari szakmában dolgozó, 40—50 év körüli férfi ismeretségét keresi, középkorú, dolgozó, elvált szőke asszony. »Hűséget hűségért — 27776« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Huszonnégy éves, csinos, vígkedélyű leány megismerkedne házasság céljából kizárólag magas fiatalemberrel. »Vederemő 27306« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

30 éves, derűskedélyű, kellemes megjelenésűnek mondott egyetemi tanársegédnő kedves, komoly, okos, jellemes, diplomás élettársat keres. »Nehéz megtalálni 27153« jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

Társaság hiányában megismerkednék azzal a budaörsi, 18—22 éves szolid kislánnyal, aki feleségre tudna lenni egy 27 éves főiskolai. »Művészlélek 26331« jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

29 éves, barna asszony keres élettársat. »Komoly 27718« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

57 éves, magányos, vasmunkás keres feleséget, negyvenhét, évig családi házba, kinek szép berendezése van. »Családi ház 27758« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

33 éves, 165 magas, Pest környéki családi házzal rendelkező, hibátlan kívül elvált, barna, egészségügyi dolgozó keresi hozzáillő csinos leány vagy elvált asszony ismeretségét, házasság céljából, 32-ig. Pesten dolgozó vidékiek előnyben. Részletes levelet esetleg fényképpel a Felszabadulás téri hirdetőbe kérek: »Szeresd a házi munkát 26351« jeligére.

27 éves, elvált fiatalember kislányának anyukát és magának megértő feleséget keres. — »Marika 26327« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

23 éves intelligens hivatalnoknő megismerkedne magas, lehetőleg diplomás férfival, 30 éves korig, házasság céljából. »Jó humor 27121« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

ÉRTESÍTÉS

A Budapesti Állami Közjegyzők Irodája 24. sorszámú — a Népköztársaság címerével ellátott — körbélyegzője 1957. szeptember 30. napján elveszett. Ettől az időponttól ezzel a körbélyegzővel ellátott iratok érvénytelenek.

ADÁS-VÉTEL

220 voltos villanytűzhely eladó. Pestlőrinc, Bártfa utca 42.

DUNYHÁT, PÁRNÁT
használtat vennék
átvásra házhoz jövök
Tel.: 222—646

Eladó 4 m állványv. 16 fiókkal, 3 m üvegezett pult, XIII., Jász u. 21/a, Bayer.

Veszek bútort, varrógépet, ágytollat, feloszlatott háztartást, ruhaneműt, limlomot. 339—197.

Veszünk 25—40 cm hosszúságú, ősz, szőke, barna nyers hajat. Bizományin keresztül. Bemutatni: Madách Színház, VII., Wesselényi utca 62. de. 9—10 között.

VEGYES

DUNYHÁT, PÁRNÁT
veszek. Hívjon. — Házhoz jövök
Telefon: 113—549

Görényekkel és kutyával patkányirtást soronkívül őszi kötelező rágcsálóirtást, cianozást is vállalok. Telefon: 206—283.

Márkás villanybojler fűtéssel kombinálható, garanciával, Villanyradiátor minden kapacitásra, II., Erőd utca 10. 353—511.

Nagytakarítást, cianozást, patkány, egér, sváb irtást, szőnyegek, kárpitos bútorok tisztítását
közületek és magánfelek részére
szakszerűen végzi
LAKÁSTAKARÍTÓ ÉS CIANOZÓ KSZ
Budapest, VII., Majakovszkij u. 78
Telefon: 220—059

Cianozás, patkány-, egéirtás Stettner VII., Hársfa u. 6. 428—051.

Piszkos falak tisztítása speciális száraz eljárással. Jászavnál. Telefon: 334—634.

Szőnyegtisztítás — szövetvegyfoltozás szőnyegjavítás, elsőosztályú munkával. — Ungár Akácfa 20 — 427—634.

Mindenfajta fonal ősszását vállalom keresztorsózón. Budapest II., Fő utca 61. V. 1.

Moziruhatár nyugdíjasnak időnyre kiadó. »Értelmes 27086« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

VII., Damjanich utcában, trolimegállónál, — 8x4 m-es szuterén, udvari üzemhelyiségbe részitársat keresek. Villany, víz, gáz, ipari áram van. Telefon: 423—985.

SZŐNYEGJAVÍTÓ ÉS TISZTÍTÓ KSZ
V., Kecskeméti u. 2
Telefon: 184—466
1. sz. fiók
SZŐNYEGET
SZAKSZERŰEN
JAVÍT, TISZTÍT

A legrövidebb határidőn belül
VÁLLALJUK
elektromotorok és **transzformátorok javítását**
vákuum impregnálással, robbanásmentes kivitelben is
Kívánságra keretszerződést kötünk
BÁNYAVILL
Budapest, II., Árpád fejedelem út 47 szám
Telefon: 354—527

Svéd rendszerű
Windfix
ABLAK- ÉS AJTÓSZIGETELŐ.
Tüzelőanyag megtakarítás.
Közületek számára készíti és felszereli:
SZŐNYEGJAVÍTÓ ÉS TISZTÍTÓ KSZ
V., Irányi utca 21—23.
Telefon: 386—350, 184—452.

KÖZÜLETEK, SZÖVETKEZETEK, MAGÁNOSOK FIGYELEM!
A
FESTŐ ÉS MÁZOLÓ KTSZ
Budapest, VI., Rudas László u. 39
Telefon: 127—760
dukkozó üzeme
újonnan beállított kemencéjében
RÖVID HATÁRIDŐRE
VÁLLAL
zománcozást, kalapács-, zsugor- és jégviráglakkozást

RAKODÓMUNKÁT, RAKTÁRRENDEZÉST, PADLÁS, PINCE LOMTALANÍTÁST, KÖLTÖZTETÉST, TRICIKLIS ÁRUSZÁLLÍTÁST
minden alkalmi munkát
VÁLLAL
TEMPO KSZ
TELEPEK:
Október 6. u. 20. 125—447
Wesselényi u. 24. 221—959
Rákóczi tér 7 330—757

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Kunvári Lilla
1967 JÚL 4

A napokban zárult be az oldenburgi Ursula Wendtorf-galériában Kunvári Lilla nagy érdeklődést és sajtóvisszhangot keltett kiállítása, mely a magyar szobrászművész munkásságát negyven alkotásával képviselte.

Szovjetunión kívül Bulgária,
Csehszlovákia

Ludas Matyi 1865. sz. 26. 14. l.

KEDVES Ludas Matyi

KUNVÁRI LILLA

Ez a remek karikatúra-szobor a zseniális Karinthy Frigyest, a legnagyobb magyar humoristát ábrázolja. Alulírott, akinek „Modern Könyvtár" című sorozatában ötvenhárom évvel ezelőtt, 1912-ben először jelent meg Karinthy „Így írtok ti" című halhatatlan paródiagyűjteménye, most a humor mai orgánumában, a Ludas Matyiban kérdem: nem kellene-e ezt a pompás művet valahol, esetleg az Irodalmi Múzeumban felállíttatni? A szobor jeles szobrászművésznőnk, Kunvári Lilla műve.

Gömöri Jenő Tamás

Kényelmes megoldások.

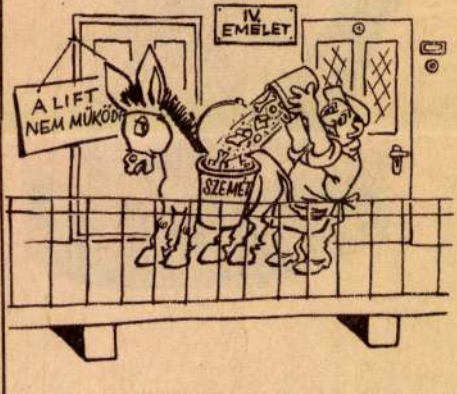

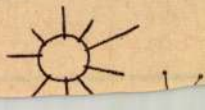

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Kunvári Lilla

1969 MÁJ 23

Hírlap 1021

Musica Humana

Pár hónappal ezelőtt alakult meg a *Szőnyi István Emlékmúzeum Baráti Köre* és máris érdekes rendezvényekkel hívja fel magára a figyelmet. *Vasárnap* a Zebegényi múzeum parkja megtelik a megye komolyzene-kedvelőivel: ugyanis a Musica Humana kamarazenekar hangversenye ritka zenei csemegét ígér. Előtte mutatkozik be az Állami Zeneiskola fúvószenekara és ennek közreműködésével avatják föl *Kunvári Lilla* szobrászművész alkotását, *Szőnyi István* képmását.

hozzá

pont. Csak kérdés, meddig tartható.

Mielőtt bárki a nyakamba varrná, hogy titkoltan. cikk formájában hirdetésre, tehát a lap bevételének növelésére biztatom a vállalatokat, leírom: elsősorban nem a reklámra fordított anyagiakkal vagyok elégedetlen. Hanem azok *célszerűtlen felhasználásával*, a semmitmondó reklámba ölt energiával, azzal a tehetetlenkedéssel és tehetségtelenséggel, ami ma még, sajnos, jellemzi ezt a nagyon fontos tevékenységi területet. Azzal vagyok elégedetlen, hogy *úgy csinálunk valamit, hogy — nem értünk hozzá.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

1969 MÁJ 24

Kunvári Lilla

ZEBEGÉNY

1041

Hangverseny és szoboravatás

A zebegényi Szőnyi István Emlékmúzeum Baráti Köre vasárnap délután 3 órakor avatja Kunvári Lilla szobrászművész Szőnyi István szobrát. Az avatáson közreműködik a zeneiskola fúvószenekara.

Délután négy órakor szabadtéri hangverseny lesz a múzeum parkjában. A Musica Humana kamarazenekara játszik a park fái alatt.

Kunvári Lilla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1024

□ KUNVÁRI LILLA szobrászművész Szőnyi István-ról készített szobrát felavatták Zebegényben, a festő műtermében berendezett Szőnyi Emlékmúzeumban. Az ünnepélyes szoboráta-dást kamara-koncert követte.

zió érdekes összeállítása a két ország közötti gazdasági kapcsolatokról.

Az UPI amerikai hírügy-
nökség 20 soros hírében

Kunvári Lilla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

□ KUNVÁRI LILLA szobrászművésztől két művét vásárolta meg a Petőfi Irodalmi Múzeum: egy Karinthy-fejet, pontosabban, úgynevezett „lényegábrázolást", azaz átmenetet a portré és a karikatúra között; valamint egy Móra Ferenc-plakettet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

MAGYAR NEMZET

1964 JUL 2

1021

A véletlennek köszönhető, hogy egy érdekes magyar mű kiállításra került egy párizsi múzeumban. Kunvári Lilla szobrásznő, hazautazása előtt betért a Musée de la Monnaie-ba, az érmemúzeumba. Ott egy őszhajú úr észrevette, hogy elmélyülten szemlélődik: megszólította és kalauzolta. A szobrásznő mappájában ott voltak saját műveinek fotói, melyek touloni kiállításán készültek. A beszélgetés során megmutatta őket kalauzának, akiről kiderült, hogy ő a múzeum igazgatója. Így történt, hogy a »Trió« című, hegedűst, csellistát és zongoristát ábrázoló dombormüvet állandó kiállításra vette meg a múzeum és megrendelte egy Verdi-relief portréját is.

...dr. *Strecker* Ottó kórházi igazgató-főorvos (Héviz), dr. *Szenes* Tibor tanszékvezető egyetemi tanár (Szegedi Orvostudományi Egyetem), dr. *Szentgáli* Gyula kórházi igazgató-főorvos (Szekszárd), dr. *Szvoboda* Jenő kórházi igazgató-főorvos (Szombathely) és dr. *Várkonyi* Mária rendelőintézeti szakfőorvos (Szeged).

»*Kiváló gyógyszerész*« kitüntető címet és oklevelet kapott:

Dr. *Bayer* István, az Ország-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

~~Kunvári Lilla~~

MAGYAR NEMZET

Kunvári Lilla

DEC 18.

A Monte Carlóban most megnyílt IV. nemzetközi képzőművészeti kiállításra meghívást kapott Kunvári Lilla szobrászművész, aki Yehudi Menuhin portréjával és Újjáépítés című domborművével szerepel a nagy nemzetközi együttesben. A nizzai »Matin« a kiállítás megnyitásáról közölt beszámolóját Kunvári Lilla fényképével illusztrálja, amint a magyar művész szobrai előtt áll.

S

gyi repülőtér Közép- és Kelet-Európa egyik legfontosabb gócpontja, s igen lényeges helyet

T. Szalahov: Ablak – Fenêtre – Окно

Képzőművészeti nyelvükben nem remekművek, de világos képet adnak e kor festőinek irányzatáról, főleg a népi témák, a társadalmi hibák leleplezése iránti érdeklődésről (Perov : A vízbefúlt nő), a háborús borzalmak feltárására való törekvésről (A halálos sebesült, Verescsagin turkesztáni sorozatából). Ha arra gondolunk, hogy milyen féktelenül elterjedt e kor Oroszországában Bruni epigonjainak és Szemiradszkij körének akadémikus festészete, mely nincs ugyan képviselve e kiállításon, de melyről fogalmat nyújtanak Munkácsy kortársainak együttesében például az osztrák Makart művei, világosan érezzük a kiállításon Perov, majd a peredvizsnyikok (V. Makovszkij, Szavraszov) haladó történeti szerepét. E festők nem feledkeztek meg Nyekraszov szaváról, mely a forradalmi demokrata írók programja lett : „Nem baj, ha költő nem leszel, de honpolgárnak lenned kell", s munkásságukkal az eszmeileg jelentős, tartalmas festészet jogáért szálltak síkra. Ők készítették elő a talajt a kiváló orosz festőnek, Repinnek, kinek Tolsztoj az erdei pihenőn című képe kiállításunk legmegkapóbb alkotása. Az általa szeretett és tisztelt írót ábrázoló műveinek sorában ez a festmény a későbbiek közé tartozik ; Repin arcképfestő munkássága kivirágzása idején, 1891-ben, második Jasznaja Poljana-i látogatása alatt festette. A kép csak feltételesen nevezhető portrénak. A fa árnyékában elnyúlva olvasó bölcs öreg arca nagy vonásokkal megfestett és csak részlete a kompozíciónak. Mégis portré, s olyan emberé, akit naggyá és hatalmassá tesz a természettel való szerves kapcsolat, aki együtt él a természettel, s ugyanakkor uralkodik rajta bölcsességével, emberségével. Repin nemcsak ábrázol, hanem — behatolva lényébe — ki is fejezi Tolsztoj átszellemültségét s „beoltja" szellemét a tájba is, átszellemítve a táj hangulatát. Így születik meg a festő ecsetjéből ember és természet harmóniájának megjelenítése. De a művésztől távol áll e harmónia idillikus szemlélete. Az összhangot belső dinamizmus hatja át. Érzékelteti ezt az eleven póz és sziluett, a világos és meleg fényreflexek akkordja, melyet kiemel a földre vetődő barnás árnyék, s a háttér napsütötte zöld szegélye, mindenekfölött pedig érezteti a dinamikus ecsettechnika. Repin nem mond le a tematikus jellegről és nem folyamodik az egymást nem fedő színfoltok impresszionista módszeréhez, de az energikus, rugalmas, mintegy staccato ecsetvonásokkal életet visz a színekbe és a vibráló természeti elemet a nagy tehetség elemi erejével örökíti meg.

Egészen más temperamentum jellemzi a Repin mellett függő, Kislány a sövénynél című Kaszatkin képet, azonban a szemlélet humanizmusa és költőisége tekintetében mégis észrevehető a két mű rokonsága. Kaszatkin lírikus felfogása, részletező megfestésű képe (nem is beszélve a motívumról) közeli analógiája az orosz festők által kedvelt Bastien Lepage Falusi szerelmének.

Kaszatkin mellett eleven kontrasztként jelenik meg Arhipov, a kortárs és elvbarát művészete (mindketten Perov tanítványok és aktív tagjai a Vándorkiállítási Társaságnak). Arhipov képe a szín és dekorativitás szeretetének megtestesülése. Mint Kaszatkin művét, ezt a festményt is a népélet, a népi típus költői felfogása jellemzi. De Kaszatkin festészetének rajzos jellege, szerény színskálája háttérbe szorul Arhipov dús, diadalmas, heves színei, pasztózus ecsetkezelése és érzéki formái mellett.

Kaszatkin és Arhipov festészete képviseli az összekötő láncszemet a forradalom előtti és a szovjet művészet között. Pedagógiai munkásságukkal, festői tudásukkal a szovjet művészet egész nemzedékének nevelését szolgálták. Bizonyos mértékben ugyanez mondható a Káró-bub társaság két művészéről, az orosz cézanneizmus képviselőiről. Azonban, amint ezt Maskov 1913-ban festett csendélete bizonyítja, Cézanne-től eltérően őt elsősorban nem a plasztika, a tárgynak mint olyannak a felépítése és a színek kompozíciós egysége, hanem önmagában a szín érdekelte. A Lunacsarszkij által tüzes Maskovnak nevezett festő absztrahált anyagszerűsége, a dús, telített, ragyogó természeti színek iránti előszeretete megtalálható más, korábbi és korabeli, oroszországi és külföldi művészeknél is, de mindegyiknél közelebb áll hozzá Koncsalovszkij, akinek késői csendéletében ugyanolyan művészi mohóság érezhető, mint Maskov művében. Mindkettő a tárgyi, érzéki világ szerelmese, boldogan és izgatottan (sőt felindultan) észlel mindent, aminek súlya van és látható. Ők, és Szárján is, a náluk fiatalabb szovjet művészek több nemzedékének adták át a kolorizmus stafétabotját. Sajnos a mostani bemutatón túl szorosan függenek egymás mellett a képek, különösen azon a falon, ahol kölcsönösen elnyomja egymást Maskov, Korin, s mellettük Szárján levegős térbe kívánkozó, heroikus hangú, dekoratív színmegoldású panoráma tája.

A szovjet festészet túl hiányosan szerepel a kiállításon. A legaktívabb mesterei közé tartozó Dejnekát, a „Petrográd védelme" című remek kép alkotóját a képzőművészeti nyelv újítójaként ismerjük, olyan művészként, aki nem riad vissza a művészi túlzástól, felhasználja a mozdulatok szintézisének kifejező erejét, a természet és az ember megjelenítésében elismeri a több nézőpontú ábrázolás jogosságát, ha ez világosabban képes feltárni az eszmei állásfoglalást vagy a lelkiállapotot. Azonban Szevasztopol című most kiállított képe csak a művész alkotómunkásságában jellegzetes téma szempontjából érdekes. Művészetéből itt csak az alakok és a környezet ábrázolásának plasztikus jellegű felfogása érezhető. Sokkal figyelemreméltóbb mű Szárján Korin képmása, Korin műve, melyben érezhető az orosz portréfestészet legjobb hagyományainak folytatása, s ugyanakkor az is, hogy alkotója a népművészet és a középkori monumentális művészet forrásaiból merített. Az új fiatal szovjet művésznemzedék festészete nem szerepel a tárlaton, de törekvéseiket és eredményeiket bizonyos mértékben elénk tárja Nyisszkij Moszkva környéke című igen dekoratív tája, melynél ritmus és szín szervezi egységbe a kompozíciót.

A mostani intim jellegű kiállítás csupán miniatűr része a Tretyakov Galéria anyagának, de így is fogalmat nyújt a benne őrzött művészeti kincsekről, szerencsésen tölti be szerepét. *Irina Putolova*

Kunvári Lilla

Kunvári Lilla:
Kentner Lajos portréja
Portrait de Lajos Kentner
Портрет Лайоша
Кентнера

Orosz és szovjet festészet XVIII—XX. század kiállítása a Műcsarnokban

Szakítanunk kell végre azzal a látszólag udvarias, valójában azonban semmitmondó magatartással, mellyel az orosz és elsősorban a szovjet képzőművészet alkotásait fogadtuk. A barátnak járó egyenesség és igazmondás nem torzulhat elnéző mosollyá: reálisan fel kell mérnünk végre e művészet helyét és ennek alapján kell megítélnünk az alkotásokat, melyek a Tretyakov-képtár gyűjteményéből a Műcsarnok termeiben képviselik e festészetet.

Minden művészet alakulását döntően befolyásolják hagyományai; mint gyökérről a fa, abból nő és táplálkozik. Magába fogad ugyan hatásokat, mint a fa is gazdagodik és módosul az új ojtásokkal, de alapvetően többé nem módosítja fajtáját. A szovjet festészet megítéléséhez is mindenekelőtt annak hagyományaiból kell kiindulni. A modern festészet gyökerei a XIX. század közepéig nyúlnak vissza. A jobbágyfelszabadítás előtti nagy politikai megmozdulás, mely az orosz feudalizmus gépezetét először ingatta meg, hatalmas irodalmi, zenei és képzőművészeti fellendülést eredményezett. Ennek eredményeként született meg az akadémiai lázadók csoportja és a peredvizsnyikok társulása. Sztaszov, e művészet istápolója és méltatója állapítja meg a művészetről, hogy „... legnagyobb erőnk mégis abban van, hogy az új orosz művészet oly szorosan kapcsolódik az orosz irodalomhoz és költészethez, mint talán egyetlen európai művészet sem ... Irodalmunk és művészetünk elválaszthatatlan, egymás nélkül elképzelhetetlen ikertestvérek ...“ A mitológiai, bibliai és történelmi témák helyébe a nép életéből, történetéből és jelen sorsából vett témák, úgynevezett életképek kerültek. A cári Oroszország e mozgalma szorosan kapcsolódott ahhoz az Európa-szerte fellelhető új irányhoz, mely a polgárság kezdeményezésére, mintegy önigazolására, a történelmi témák felé fordult. Ekkor született meg Oroszországban az a realista képzőművészet, melynek legjobb alkotásai közül néhányat a jelen kiállításon is üdvözölhetünk. E művészet határozottan irodalmias, a csernisevszkiji esztétika tanításai szerint kiforrott művészet volt — s hirdette, hogy „a művészet az az emberi tevékenység, amely ítéletet mond az életről.“

A kiállításon egy termet töltöttek meg e művészet alkotásai; mintegy másfél századot ölelnek fel. Ennek a résznek gerincét néhány pompásan jellemzett arckép adta, így Repin, N. N. Ge és mások alkotásai. A legszebbek közé tartozik Ivanov rendkívül érzékletesen előadott Keresztelő Szent János tanulmánya, mely a művész egyetlen nagy művének, a *Krisztus megjelenik a nép közt* című képnek legjobban megoldott részlete, lényegében főalakja. Szurikov híres képét, a *Morozova bojárnőt* is egy részlettanulmány: egyik zarándok alakja képviseli. Az orosz tájképfestészet e korszakáról Siskin és Levitan képei adnak ízelítőt: előbbinek *Dél Moszkva környékén*, utóbbinak *Szürkület* című képe szerepelt a tárlaton. A kiállítás azonban ezúttal is adós maradt a XIX. század utolsó évtizedeinek, a XX. század első éveinek törekvéseit képviselő mesterek bemutatásával; ezekről csupán Szarjan dekoratíven megfestett *Konstantinápolyi utcája* adott ízelítőt. Az 1910-ben készült narancs-kobaltkék tételre épített kisméretű kép nagyszerűen mutatja alkotójának színkultúráját — sajnos, másik képe, a *Jerevánvirágok* (készült 1930 körül) e tekintetben gyengébb, színessége inkább tarkaságnak hat.

Ez a realista hagyomány, melyet itt is bemutatott a kiállítás, csupán egyik ága az orosz festőművészetnek; s éppen az irodalmias ága. Jóllehet a dogmatizmus esztétikája ezt ismerte el egyedül üdvözítőnek, napjainkban növekszik az egyéb hagyományok szerepe is, így például a régi Russz művészetéé. Nem is szólva arról, hogy a képzőművészet világszerte hagyományként gazdálkodik mindavval, amit a prehisztorikus kortól kezdve felmutat a világ képzőművészete; így ezúttal a szovjet képzőművészet alkotásaiban nem is elsősorban a hagyomány szerepéről, hanem a hagyomány bizonyos fokú leszűkítéséről kell szólnunk.

Az első és második orosz demokratikus forradalom közti időben új művészet virágzott ki Oroszországban. A személyi kultusz esztétikája ezt a művészetet szőröstül-bőröstül formalistának bélyegezte, s mint kiszenvedett holttesten, lépett át

Művészet 1963 febr.

Meghalt Kunvári Lilla

Az örök diáklány prototípusa volt: nemesen szabályos vonásai, tiszta, világoskék szeme, azonnali lelkesedésre kész érzékeny beszédmodora... Az is volt: örökké tanulásra kész diákja több művészetnek. Gyerekkorában zongoraművész akart lenni és ha nem jön közbe az első világháború és a forradalom, talán az is lesz. De így, a forradalmárként való üldöztetés kivetette Prágába, ahol Károlyiékat tanította cseh nyelvre, és így mindörökre közeli barátság támadt köztük. Lilla egyik első portréja Katinka volt. Azután és sokáig is ez maradt kedvenc műfaja: a meghatott karikatúra-portré. Ezek tán legszebb példánya a Karinthy Frigyesről készült, a Hungária kávéházban állt. Kunvári Lilla előbb találta fel ezt a műfajt, mint másik nagy művelője, Fáy Dezső, aki ezzel amerikai karriert is csinált.

Lilla azonban nem maradt hűtlen élete első szerelméhez, a zenéhez. Csodálatos zenei témájú műveket alkotott; az egyik ülő, hegedülő nője, egy svájci villa egyik falába van beépítve. Verdi-plakettje a Musée de la Monnaie állandó kiállításának egyik kincse. Keletkezésének különös a története: a múzeum látogatói közül egy szürke kosztümös hölgy egyszerre csak leejtett egy vázlatkönyvet a hóna alól. A múzeum lovagias igazgatója emelte föl, de bele is nézett közben. A következő öt percben Lillát már meg is hívták a múzeum irodájába és megrendelték tőle a Verdi-plakettet kétoldalas kivitelben. Örökké büszke leszek rá, hogy jelen voltam a szállodában, ahol Lilla nyugodtan és mosolyogva, ügyelve a hotelszoba tisztaságára, plasztilinből két nap alatt megcsinálta az érmét. Egyébként a Nemzetközi Érmealkotó Társaság (FIDEN) alelnökeként részben neki köszönhetjük, hogy néhány évvel ezelőtt ennek a nemzetközi társaságnak kongresszusa és kiállítása Budapesten volt. Több művével is képviseli hazánkat külföldön Kunvári Lilla. Tőle való Jehudi Menuhin mélyen őszinte portréja, mely a művész svájci otthonát díszíti és egy Kiáltás című relief, amelynek kétségbeesett arcokkal kitöltött teljes felülete a néma kiáltás rekedt pátoszától feledhetetlen.

A szobrásznő egyik erőssége volt, koncert közben úgy tudott rajzolni, hogy az mindjárt vázlatnak is megfelelt. Legyen a modell dirigens, zongoraszólista. Természetesen nemcsak zenei témái voltak, egymásba sodort gyönyörű szerelmeseit is aligha felejti el, aki valaha látta. Itthoni köztéri szobrai közül a Móra Ferenc utcát jelölő Móra-portré, a Szőnyi Múzeum Szőnyi-mellszobra, a Fehér utcai lakótelepbe épített hegedülő nője és csellistája említendő meg. 1897. július 26-án született és 1984. augusztus 12-én, vasárnap halt meg.

Fedor Ágnes

Magyar Nemzet
1984. VIII. 15.

Richter-skálán 5,7-es erősségű földrengést észleltek keddre virradó éjszaka Alaszkában. A földrengés epicentruma Anchorage városától százhatvan kilométerre északra volt.

— HIRTELEN MEGRÁNTOTTAK A LOVAK a Barna István 16 éves segédharaszti lakos hajtotta lovaskocsit a község területén, s a kocsiról leesett Barna Melinda kétéves kislány. A gyermek orvoshoz szállítása után belehalt sérüléseibe.

— ISMERETLEN TETTESEK ELGYŰJTOTTÁK egy svájci magánvállalat, a CEDRA elnökének házát. A CEDRA radioaktív hullaékok begyűjtésére szakosodott, s tárolóhelyeket tervez kialakítani az ország középső kantonjaiban. A vállalat igen népszerűtlen a környezetvédők és a közönség körében.

— ERDŐTŰZ PUSZTÍT GÖRÖGORSZÁGBAN: hétfőn Athéntől egyven kilométerre északra fenyők és olajfák ezrei váltak a lángok martalékává. Hat épület romadódott. A veszély elől többszáz embert ki kellett lakoltatni. Az oltásban tizenhét különleges repülőgép, negyvenkét tűzoltóautó, ötszáz katona, tűzoltók és rendőrök százai vettek részt.

— BEÉRKEZŐ METRÓ-SZERELVÉNY ELÉ VETETTE MAGÁT hétfőn Köles Ferenc 30 éves dunaharaszti lakos a Batthyány téri metróállomáson. A férfi az életét vesztette. A metró forgalma a szerencsétlenség után százhúsz percig szünetelt.

Andrásné, a Magyar Állami Operaház párttitkára, majd 1958-tól nyugdíjba vonulásáig, közel két évtizeden át a Mű-

1021 Kunvári Lilla

NYÁRI MŰTEREMLÁTOGATÁSOK

Lelki párviadal

Portré, modell nélkül ✦ Kunvári Lilla szobrászművésznél

Félrehajtott férfifej, átszellemült arc, belső feszültség, zeneiség a vonásokban és valami mindent megszépítő, belső harmónia. Minél tovább nézzük ezt a mellszobrot a műterem üvegtetején átsugárzó fényben, annál inkább kezdjük megfejteni titkát, és szinte látni véljük a félrehajtott figyelő arc és a széles váll között azt, amit a szobrász nem mintázott oda: a hegedűt.

MENUHIN

— Igen: *Yehudi Menuhin* — mondja a szobrász: *Kunvári Lilla.*

— Itt ült modellt?

— Nem. Nem volt rá szükség.

— Hogy lehet az?

— Nagyon vártam Menuhin budapesti vendégszereplését. Kedves barátom, szegény drága Péterfi Pista bácsi vitt el a művész tiszteletére rendezett fogadásra, bemutatott neki. A koncertre, amelyre már nem sikerült jegyet szereznem, maga Menuhin vitt be és ültetett le egy pótszékre. Ott, azon a pótszéken, a muzsika okozta elragadtatottságban született meg bennem ez a szobor.

— S munka közben nem hiányzott a modell? Az emlékkép kontrollálására nem lett volna szükség az eleven arcra?

— Úgy látszik, meg vagyok áldva — vagy verve? — a megjelenítés képességével: az elragadtatottságnak ebben az időszakában ez emlék olyan intenzitással él bennem, hogy teljességgel magam előtt látom a modellt. Richterről is emlékezés alapján csináltam portrét.

— Mi kell a jó portréhoz?

— Érezni a *karaktert*, ez az egyik, de ez kevés. Érezni kell a *szobrot* is. A kettő nem ugyanaz. Medgyessy sokszor idézett replikáját citálhatnám én is, amit a hümmögő gazdáknak mondott, amikor bronzlovacskája szügyét, tomporát bírálgatták: „Nem lú ez, hanem szobor!" Ha itt ül is a modell, akkor is „fejemből" kell megalkotnom a portrét. Lelki párviadal a portrészobrászat: míg nem érzem, hogy legyőztem őt lélekben, föléje kerekedtem, megfogtam a titkát, míg nem érzem, hogy „igen, ez az!", addig nincs kész a szobor.

SIKEREK KÜLFÖLDÖN

Kodály-dombormű, *Britten*-érem, *Móra*-relief, plaketek *Egry Józsefről* és *Bene Gézáról*, portrészobor *Pécsi Sándorról, Bárdy Ödönről, Kósa Györgyről, Károlyi Mihályról.* Itt áll egykori szeretett kollégánk, a fentebb említett *Péterfi István* zenekritikus szép művészfejének mása is; a művésznő az idős arcból a fiatalt mintázta meg, a lényeget: a szellemiséget.

— Egyszer egy laikus látogatóm, aki egyik szobor modelljét sem ismerte, hosszan nézegette a szobraimat, majd így szólt: ez alighanem színészt ábrázol, mert itt a száj kifejező, az meg úgy hiszem, képzőművészt, mert ennél a szem a lényeges... Valóban eltalálta mindkettőt, de diagnózisa engem is meglepett... Igen: a portré nagyon izgalmas műfaj, de hát — teszi hozzá —, én *nemcsak portrétista vagyok.*

Kompozíciói valóban egy másik, legalább olyan érdekes ágát mutatják művészetének. *1944* című szobrán két férfi dől egymásnak háttal, utolsó erejével; *Újvidék SOS!* című reliefjén rémült emberi fejek egymásbahatóló kontúrjai kiáltanak segítségért, apokaliptikus látomásként.

Kunvári Lilla neve külföldön is jól ismert. A főiskolán annak idején Sidló volt a mestere, majd Párizsban fejezte be tanulmányait. Már 1939-ben egy *Mai szobrászok* című reprezentatív angol album, a magyar szobrászok fejezetében *Kisfaludy Stróbl, Beck Fülöp és Sidló* neve mellett az akkori fiatalok közül *Vilt Tibort* és Kunvári Lillát tartja ismertetésre méltónak. *Tizennégy külföldi kiállításon vett részt eddig, s ebből öt önálló tárlat volt;* tagja a Federation International de la Medaille-nak; 1961-ben a londoni Grosvenor Galleryben többek között *Archipenko, Hartung, Moore* a kiállító partnerei. Utoljára tavaly, Németországban rendezett önálló kiállítást, utána Párizsba, a Salon d'Autumn kiállítására hívták meg. Szobrait több külföldi múzeum vásárolta meg és huszonhét munkája van magyar múzeumokban. Idehaza utoljára 1962-ben volt kiállítása, a Fényes Adolf Teremben.

CSAK A KISPLASZTIKA?

Amit a műteremben látunk, egytől-egyig kisplasztika, vagy érem, kisméretű relief: vajon csak a kis méretekben való alkotás vonzza?

Kunvári Lilla a fejét rázza és egy kis kecskét ábrázoló plasztikát mutat, meg egy ülő fiút formázó kecses kútfigurát, s több más, olyan kompozíciót, amit köztereinken nagyon is el lehetne képzelni:

— Ezeket bizony jól esne egyszer nagy méretben is viszontlátni...

Fenesik Flóra

H. évfolyam, 192. szám
augusztus 15., csütörtök

lap

ILAP

RA

dások
mban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ESTI HÍRLAP
1960 AUG 15

Öz

Uszály[illegible] -be. A múlt évinél lényegesen hamarább kezdődött a szállítás, s a vízi járművek már több mint ezer vagon gabonát szállítottak a csepeli tárházakhoz. A kirakodás korszerű módszerekkel történik: pneumatikus úton szippantják fel a terményt a raktárakba.

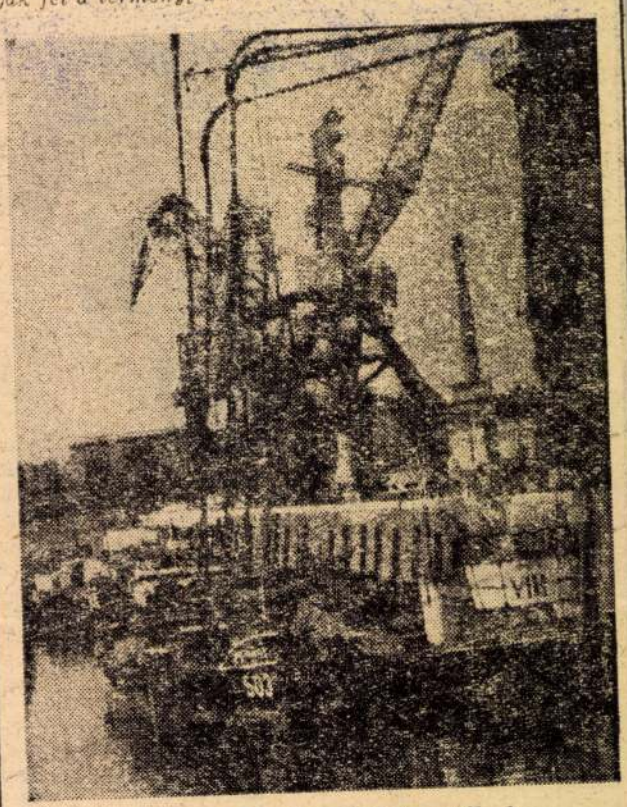

Rakodnak a gabonaszállító uszályok

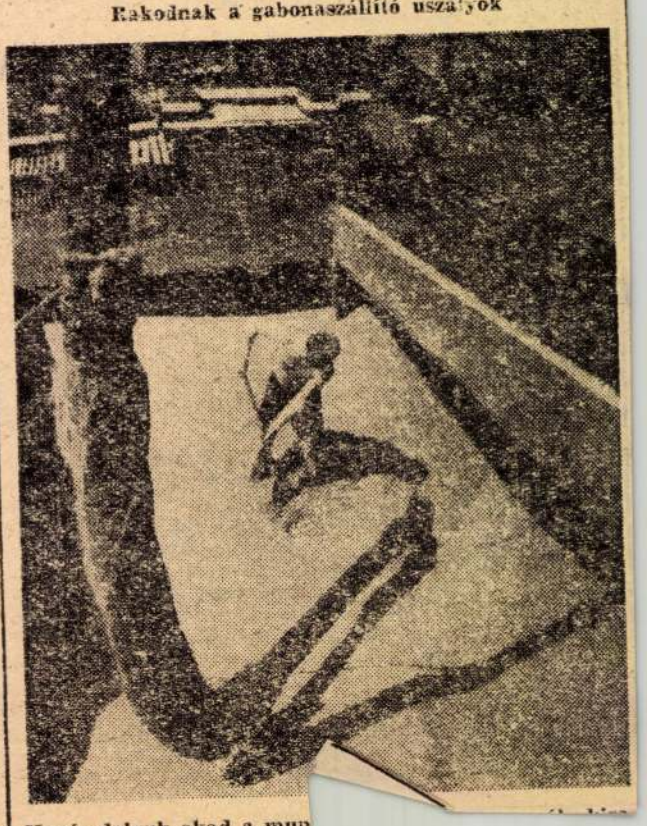

Kevés dolguk akad a mun
kodásakor: a képen látha
szippantógép kiszolgá

beismerése

koztassák családjukat és az egész amerikai népet arról az emberséges magatartásról, amelyben a KNDK hatóságai részesítik őket.

„Képtelen" újsá

Stanley Levinson telefonjelentése:

Bérviták miatt az angol laptulajdonosok a napokban több mint 800 vésőt bocsátottak el. Ezért a nagy londoni újságok napok óta szinte fényképek nélkül jelennek meg. Az eset úgyszólván páratlan az angol sajtó történetében. Felhasználásra kerülnek ugyan régi képek, amelyeket a vésők munkájának beiktatása *nélkül* is publikálni lehet. A *Morning Start* a munkaügyi vita nem érinti, s ezért

1983. IX. 1. Petőfi 10.45 (Hz.)
Láttuk, hallottuk.

Kunvári Lilla
Szobrászművész

- A 70-es évek elején indította útjára a Művészeti Alap Kiadó a Mai Magyar Művészet című könyvsorozatát. Melynek eddig megjelent csaknem 70 kötete kortárs képzőművészetünk számos jelentős egyéniségét ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. A könyvsorozat az idei évtől nagyobb terjedelemben megváltozott fitográfiával kerül a könyvesboltok polcaira. Már kaphatók a Kunvári Lilláról, Szandai Sándorról és Csik Istvánról szóló kötetek. A kiadó tervei szerint az idei és a következő évben Feledi Gyuláról, Kóri Ádámról és Benczel Lászlóról jelenik meg kismonográfia.
/zene/

Kunvári Lilla

— **Kunvári Lilla szobrászművész,** a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja életének 88. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása szeptember 10-én 11 órakor lesz a rákoskeresztúri zsidó temetőben.

Magyar Nemzet 1984. VIII. 17.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 AUG 14
MAGYAR NEMZET

Kunvári Lilla, grafikus-művész

1021 Magyar Nemzet

A Magyar Nemzet galériája

Kunvári Lilla: Karmester

rve nem

ánbiológussal

: Szibéria egyes területein a éphitből megtudható. Halál tán a nyakszirtcsont öreglyuk elletti szélén nyitották meg koponyaüreget. Ez az ősemer rituáléja is volt, és többléleképpen magyarázható.

— *Milyen megbetegedések yomaira bukkantak az említtteken kívül?*

— A középkori temetőkben vázcsontokon, kivált a gencoszlopon, ízületi károsodákat fedeztünk fel. A köznép 0 éves kort megért egyedein öbb degeneratív elváltozást áltunk, mint a vezető törsekhez tartozók csontozatán. tt viszont a harcokban szerzett sebesülések és a sérülések szövődményei voltak nagyobb számban megállapíthatóak.

— *Hogyan jellemezné a hon foglalók életmódját?*

— A X. században a vezető réteg, lovas, nomád, pásztorkodó életmódot folytatott Maradványaikon nagyobb állati fehérje-fogyasztás mutatható ki, mint a földművelőkén akik a késő avar kori köznép temetőkben nyugszanak. Nos a kalandozások után, a végleges megtelepüléskor, az államalakulást megelőzve, *a két életmód, a pásztorkodó és földművelő, egyesült.* Ismétlem, a honfoglalás korából szá mos megoldatlan kérdés a még leckét a különböző tudo mányoknak. S ha majd töb bet tudunk a régiekről, jobba megértjük a mai magyarságo

Kovács Judit

Megnyílik a TIT nyelviskolája

Augusztus 23-a és szeptember 3-a között lehet ebben az esztendőben beiratkozni a TIT budapesti nyelviskolájába, és a különféle nyelvtanfolyamok s szeptemberben kezdődnek neg. Az idei programról csütörtökön délelőtt tartott sajtóájékoztatót a Tudományos Ismeneterjesztő Társulat budapesti elnöksége és idegenyelv-oktatási szakosztálya, a Magyar Sajtó Házában. *Piriyi* Sándor, a TIT budapesti inöke, elmondta, hogy ebben z esztendőben összesen *húsz yelv* elsajátítására nyílik letőség, négy nyelvet, az arabot, a bolgárt, a norvégot és portugált, az idén először le-

ményes nyelvtanulás érdeke ben a beiratkozáskor tudá szintfelmérésen vesznek rész hogy a 10—15, de legföljeb 20 fős csoportok egységes tu dással induljanak.

Az idegen nyelvek iránt, te mészetesen, mindig különfél elképzelésekkel érdeklődnek jelentkezők. Ezekhez az igé nyekhez alkalmazkodott a TI budapesti nyelviskolája, am kor meghirdette a nyolc fé éves általános nyelvi képzése kívül a középszintű tanfolya mokat, köztük az állan nyelvvizsgára előkészítőt. I tanfolyamokat indítanak az számára is, akik a középfo után szeretnék letenni a f

KÚNVÁRI LILLA szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja életének 88. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása szeptember 10-én 11 órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben (Kozma utca 6.).

Népszabadság, 1984. VIII. 17

KUNVÁRI LILLA

Magyar Nemzet 1982. 7. 9.

Született 1897-ben

Műteremlátogatáson Kunvári Lillánál

...és most is van benne valami iskoláslány. Nemcsak, mert fehér blúz van rajta, és nagyon fehér bőre festetlen volt világéletében, hanem a kíváncsi és érdeklődő pillantás hat így; a nagyon kék szeme.

— Mohó és világot megváltó gyerek voltam — mondja *Kunvári* Lilla szobrász. — Most, amikor néhány hétig a kórházban végiggondoltam az életemet, mert egyebet nem is tehettem, minthogy a szememet is kímélni kellett: rájöttem bizonyos törvényszerűségekre és fordulópontokra, ebben a tulajdonképpen nagyon egyszerű kis életben. *Mindig, amikor úgy tűnt, hogy most már közel vagyok valami eredményhez, sikerhez, jött az élet és elvette tőlem. Valahányszor úgy tűnt, hogy most végre egy kicsit boldog lehetek — jött a végzet, a betegség és eltiltott tőle.*

— *Az első fordulópont* akkor jött — folytatja —, amikor édesapa meghalt, és ezzel véget ért a védett és elkényeztetett gyerekkor. Addig azt hittem, zongoraművész leszek. De akkor, tizennégy éves koromban elhatároztam, hogy mindenáron le kell érettségiznem és valami természettudományos pályára kell mennem, mint Bella nővéremnek, aki mindig is orvos akart lenni. „Ostoba vagy, tehát tanulnod kell" — mondtam magamnak, mert a tanulás bizonyos fajtái nehezen mentek. És nekem mindig az kellett, amihez nehezen jutottam. A nyelvek könnyen mentek. A rajzolás is. Arról nem is beszéltem még akkor senkivel; de arról folyton hallottam, hogy ez a század a természettudományé és abba kell bekapcsolódni, ha az ember az idővel és benne akar élni. Mire leérettségiztem, háború volt. És amikor fölvettek az egyetemre, kitört a forradalom. Persze, hogy mi lelkesen ott voltunk minden gyűlésen és tüntetésen! Amikor a kommün megbukott, én is az egyetem feketelistájára kerültem, sőt úgynevezett vésztörvényszék elé. Mint medikát kicsaptak. Bellával együtt Prágába mentünk. Ő már akkor kész orvos volt. Prágában megismerkedtünk Károlyi Mihályékkal és körükkel, s ez persze erősen elmélyítette bennünk a baloldalhoz való tartozás tudatát. Prágában volt diák későbbi férjem is, Lovas Endre. Amikor hazajöttünk Pestre azzal, hogy itt majd az áttelepülő pozsonyi egyetem fölvesz, s ez meg is történt, én már Körmendi Frimm Jenőnél tanultam. Próbamunkaként az ő portréját kellett átmintáznom domborműre. Amikor készen voltam, felkiáltott: *„Az nem lehet, hogy maga még sohasem tanult mintázni!"* Ez volt a második fordulópont.

— Később Sidló Ferenc tanítványa lettem a képzőművészetin. Közben férjhez mentem Lovas Bandihoz; ő nem tudott az Egyesült Izzóban végzett munkája mellett a Műegyetemre is készülni. Akkor egy régóta Franciaországban élő rokonunk írt, menjünk ki hozzá, ott kaphat Bandi olyan állást, hogy közben tanulhat is. Kimentünk. A Provence-ben éltünk, ahol számomra semmiféle tanulási lehetőség nem volt. De rengeteget rajzoltam, sőt festettem is, és ismerkedtem a csodálatos vidékkel és embertípusaival. Amikor végre fölkerültünk Párizsba, azonnal beiratkoztam a Julian Akadémiára, ahová azonnal fel is vettek. Számomra az első „oroszlánköröm-mutatás" az volt, amikor elfogadták néhány kisplasztikámat az *Artistes Francais* tavaszi kiállítására. Ott kezdtem el úgynevezett „lényegre törő" portrésorozatomat. A karikatúra és a portré között állnak ezek a kisplasztikák. Közéjük tartozik Karinthy, Gellért Lajos, dr. Herz Ottó, Bródy Lili és még mások karikatúraportréja. Akkor azt hittem, hogy csakugyan sikerült kitalálnom valami nagyon nekem való műfajt... Már éppen kezdtem volna beolvadni a párizsi művészek életébe, amikor a férjem beteg lett hirtelen és két hét alatt meg is halt fehérvérűségben. Tizennégy évig éltünk együtt és nagyon erősen összetartoztunk. Akkor úgy éreztem, én is meghaltam.

— Aztán hazajöttem. Tudtam, hogy csak itt találhatok saját mondanivalót, saját stílust... Minden KUT-kiállításon részt vettem. Meghívtak Londonba is a *Sculpture of Today* kiállításra, ahová a képzőművésznők egyesülete küldte be néhány munkám fényképét. Személyesen nem tudtam kiutazni, Kodolányi Jánosról készült portréммal lehettem jelen ebben az előkelő társaságban, Archipenkóval, Bourdelle-lel és Barlachhal egy albumban. Mert annak is beillő katalógust adott ki a stúdió. A magyarok közül Kisfaludy Strobl, *Vilt* Tibor és Sidló Ferenc, egykori tanárom szerepeltek benne.

— *A háború alatt tanultam meg komolyan érmekkel foglalkozni.* Nagyon megszerettem ezt a közvetlen, „emberközeli" műfajt. Azt viszont nem szeretem, ha érmesként beskatulyáznak.

Holott ezen a téren volt a legváratlanabb szerencséje. Párizsban a Musée de la Monnaie-ban, azaz a Pénzverde múzeumában járt, amikor a kezében levő táskából néhány fénykép kiesett. Egy udvarias idősebb úr vette észre, fölemelte őket és visszaadta az idegen hölgynek. De azért mindenesetre meg is nézte a képeket. Történetesen néhány relief fényképe volt. És Lilla a kérdésre bevallotta, hogy ezek az ő művei. Az idősebb úrról kiderült, hogy a múzeum igazgatója. Ott azonnyomban megvette tőle a *Trió* című kompozíciót és betessékelte irodájába. Megnézte a többi fényképet is és rendelt a magyar szobrásznőtől egy *Verdi-érmet.* Kunvári Lilla meg is mintázta Párizsban, de minthogy ott nem volt műterme, az igazgató felajánlotta neki, hogy a múzeum saját műhelyében kivitelezheti. És így kapott betekintést ebbe a nagyon finom és érdekes műhelybe Kunvári Lilla. Ennek következtében állandó tagja lett a nemzetközi éremművész társaságnak és a következő közgyűlésen, melyen Csengeri Nagy Zsuzsa muzeológussal együtt vett részt, *fölvetette azt az ötletet, hogy a legközelebbi biennálét Budapesten rendezzék. Ez 1979-ben meg is valósult, mint tudjuk, nagy sikerrel.*

Albumokban és katalógusokban a műveit nézegetjük. *Steinmetz kapitány mellszobra* másfélszeres életnagyságban a komlói gimnázium előtt áll. *Medgyaszai Vilma,* a felejthetetlen énekesnő *emlékműve* a Kerepesi temetőben. *Balassi Bálint portréja* Wroclawba került. És itt *az újvidéki vérengzésre emlékező relief,* melyen szorosan egymás mellé mintázott emberarcok kétségbeesett kiáltó szája szinte absztrakttá teszi a rémületet. És a *Hegedülő nő* mészkőbe faragva a Fehér úti lakótelepen és a *Richter dombormű-portré,* amelynek első változatát a szobrásznő egy koncert alatt noteszbe firkálta, vigyázva, nehogy a ceruza csikorgása esetleg belehallatszon a zenébe.

— Nem szólhatok egy szót sem — mondja —, *kilenc magyar múzeumban negyvenhárom munkám van és nyolc külföldiben tizenöt.* És még van utcajelző márványtáblám Móra Ferencről, és a Szőnyi Emlékmúzeumban ott a festő általam készített portréja. Most a kórházi „kényszerüdülésem" persze közbeszólt, de éppen egy párizsi villacsoport számára csinálok — megrendelésre — egy reliefet, egy régi hadügyminiszterről, aki XIV. Lajos korában élt, Louvoisnak hívták és nagyjából ugyanazon a helyen volt villája. És állítólag könyvet is ír rólam most egy nagyon komoly műtörténésznő, dr. *Bozóki* Mária, és *tulajdonképpen már igazán különös, hogy még személyesen is jelen vagyok.*

Kunvári Lilla 85 éves lesz. De igazán még csak *lesz,* és még nagyon sokat szeretne és tudna dolgozni.

Fedor Ágnes

NAPLÓ

Iskolagaléria nyílt pénteken a salgótarjáni egészségügyi szakközépiskolában. Az első kiállításon Radics István festőművész akvarelljei, grafikái és zománcai láthatók.

✦

Az idén a korábbinál is gazdagabb programot kínál az NDK budapesti kulturális és tájékoztató központja — mondta Erwin Skeib, az intézet igazgatója pénteki sajtótájékoztatóján. A centrum első kiállítása január 15-én nyílik meg, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének tavaly alakult képzőművészkör tagjainak munkáiból. Ezt követően a Bauhaus tevékenységét idéző bemutató következik. Májusban Goethére emlékezve, irodalomtörténészek, esztéták tartanak előadásokat, s a weimari Goethe-ház a Magyar Színházi Intézettel közösen rendez kiállítást. Az irodalmi programok közül kiemelkedik Heinz Kahlau nemzeti díjas író szerzői estje, s a tervek szerint ellátogat hozzánk Stephan Hermlin, József Attila német tolmácsolója is. A könyvkiadók közül többek között a híres lipcsei Brockhaus enciklopédiákat, lexikonokat mutat be; az NDK művészeti kiadói pedig a régi mesterek reprodukcióiból rendeznek árusítással egybekötött bemutatókat.

✦

A Debreceni Irodalmi Múzeumban pénteken kiállítás nyílt a múlt század nagy magyar íróinak kéziratairól. A múzeum tulajdonában levő kéziratok egy része először kerül a nagyközönség elé. Közülük nevezetes Kazinczy Ferencnek öt évvel ezelőtt Egerben fellelt nyelvészeti pályamunkája. Az egykori debreceni Csokonai Kör névadójától gyűjtött leveleket és verskéziratokat. A kiállításon ezek közül nem egy látható. A kiállításlátogatók megismerkedhetnek Fazekas Mihály kézírásával is. Kölcsey Ferenc jegyzőségének egyik dokumentuma is becses.

Érdekes kiállítással nyitotta meg pénteken az idei bemutatók sorát a Pécsi Galéria: a nemzetközi hírű, francia Grapus grafikuscsoport munkáiból rendezett tárlatot. A kollektíva magyarországi bemutatkozása annak a szerepnek az elismerése, amelyet Pécs a kortárs képzőművészet pártfogolásával betölt.

✦

A The New Hungarian Quarterly 84., téli száma, a lap hagyományaihoz híven, úgy igyekszik bemutatni a mai magyar társadalmat, hogy a magyar viszonyokról szóló tájékoztatás és elemzés bekapcsolódjék a külföldi értelmiségi olvasó érdeklődési köreibe. Ezért ismerteti Vámos Tibor sűrgető erejű akadémiai előadását a magyar tudományos és műszaki élet helyzetéről, elért eredményeiről, de lemaradásának veszélyeiről is. A fejlett tőkés országokat is érintő pénzpolitikai nehézségeket szem előtt tartva közli a Quarterly Fekete János merész megoldásokat javasló tanulmányát egy nemzetközi pénzrendszer lehetőségéről. Aczél György cikkében az újságírók megnövekedett szerepéről és felelősségéről szól,. Kulcsár Kálmán a szocialista életmód fejlődési tendenciáit felmérő kutatásról számol be. Változatos, bő anyag ad képet a Bartók-kutatás mai helyzetéről. Lendvai Ernő a „Zene húros, ütőhangszerekre és cselesztára" című művet, Somfai László pedig a II. zongoraversenyt elemzi. Popperné Lukács Mária — Lukács György testvérhúga — Bartókra, az emberre emlékezik. Staud Géza bőven illusztrált színháztörténeti áttekintésében Bartók színpadi műveinek sorsáról, Wilheim András két új fakszimilé-kiadványról tudósít. A kortárs líra közelmúltban elhunyt két nagy alakját, Zelk Zoltánt és Pilinszky Jánost Lengyel Balázs és Nemes Nagy Ágnes tanulmányai és versválogatásai idézi, a mai magyar prózát Mándy Iván novellája képviseli. A kulturális rovatban az időszerű képzőművészeti, irodalmi és színházi tárgyú cikkek mellett Gyertyán Ervin és Karen Jaehne amerikai filmesztéta foglalkozik Szabó István cannes-i nagydíjas filmjével, a Mephistóval.

Egy régi (és meg nem jelent) beszélgetés

Örkény Istvánnal

Az idei tavaszon a könyvhét egyik szenzációja Örkény Istvánnak Lágerek népe című kötete volt. Lapjait forgatva, az emlékezésfolyamot olvasva egyre erősebben felébredt bennem a „deja vu" érzése; igen, ezek az események, ezek a történetek valahonnan nagyon ismerősek, az *Előszó, a bírálóknak írott válasz egyes mondatai szóról szóra ott csengenek emlékezetemben.* Tudtam, hogy ezeket a szavakat, történeteket Örkénytől hallottam valamikor, halványan felderengett, hogy nagyon-nagyon kezdő újdondász gyakornokjelölt voltam még abban az időben s máig sem értem, miféle szemtelen kamaszos bátorság vitt arra, hogy interjút kérjek a Mestertől. Inkább csak sejtettem, semmint tudtam, hogy mi Örkény István helye, szerepe a kortársi magyar irodalomban, s ahogy ott ültem a csöndes pasaréti utcára néző, meleg fényekkel átitatott dolgozószobájában megszólalni is alig mertem.

1970 januárjában történt. A Magyar Nemzetnél gyakornokoskodtam, s atyai mesterem, *Baróti* Géza kitalált számomra egy gyakornoknak való feladatot. „Menj fel gyerek a Várba, van most a Hadtörténeti Múzeumban valami kiállítás a felszabadulás évfordulója tiszteletére. Hozzál róla valami színeset!" Fölbaktattam a havas lépcsőkön a Tóth Árpád sétányra s szilárdan eltökéltem, hogy „színes" nélkül nem térek vissza a szerkesztőségbe. Ez a kiállítás — amely, ha jól emlékszem, hazánknak a második világháborúban játszott szerepét mutatta be — adta a kezembe az Örkény Istvánhoz vezető szálat. Az egyik tárlóban egy barna csomagolópapírra vörös tintával rótt kiáltványt fedeztem fel:

„Magyar Testvéreink! Mi, magyar hadifoglyok innen a messzi idegenből szólunk hozzátok, minden magyarhoz, az egész magyar néphez... Hazánk veszélyben van. Ma már minden józan ember látja, hogy Hitler elvesztette rablóháborúját... Az olasz fasizmus összeomlott. Európa elnyomott népei elszántan megmozdultak zsarnokaik ellen. A győzelmes angol—amerikai és szovjet csapatok egyre közeledenek Magyarország felé... Egyetlen józan cselekedet mentheti csak meg hazánkat, ha példát vesz a szabadságszerető olasz néptől, amely lerázta az olasz fasizmus zsarnokságát és együtt küzd a szövetségesekkel a német megszállók ellen. Nektek is meg kell döntenetek ezt a kormányzatot... Új, szabad és független nemzeti kormányzat kell, amely mer, tud és akar szembeszállni Hitler őrült és gyalázatos követeléseivel... és azonnal békét köt a szövetségesekkel. Küzdjünk minden erőnkkel a hazánkat fenyegető veszedelem, a német veszedelem ellen... Ezt a szent küzdelmet hazánk megmentéséért mi, Szovjetunióban élő magyar hadifoglyok készek vagyunk teljes erőnkkel, fegyverrel a kézben támogatni... Csatlakozzunk a világszabadságért küzdő nemzetekhez. Éljen a szabad, független és demokratikus Magyarország! 1943. október 8-án, 188-as számú hadifogolytábor." A barna papiroson 110 aláírás, közöttük: „Örkény István, Budapest, 12. könnyűhadosztály."

Így jutottam el Örkény Istvánhoz, az egykori munkaszolgálatoshoz, hadifogolyhoz, akinek 1947-ben az Új Magyarországban megjelent *Lágerek népe* című regényéről persze mit sem tudtam, így és ezért készült vele 1970. január 25-én az alábbi, általa jóváhagyott szövegű beszélgetés. Az interjú akkor nem jelent meg a Magyar Nemzetben.

*

— Egy munkaszolgálatos század tagja voltam — mesélte Örkény —, amely a 12. könnyűhadosztályhoz volt beosztva. Ezzel a hadosztállyal kerültünk a frontra; szögesdrót-akadályokat, spanyolbakokat állítottunk fel, talpfákat termeltünk ki a felrobbantott vasutak számára. Így ment ez egészen addig, amíg 1943 januárjában, meg nem indult a Vörös Hadsereg nagy offenzívája, amelyet *voronyezsi áttörés* néven tartunk nyilván. Ekkor a körülbelül kétszáz kilométer hosszú magyar frontszakaszt két helyen áttörték és valósággal elsöpörték ezt a rosszul felszerelt, lelkiekben meggyötört, mindenféle ellenállástól irtózó magyar hadsereget. Teljesen felbomlott a rend, hosszúhosszú száz kilométereket vonultunk vissza, rettenetes veszteségeket szenvedve, maró hidegben, fagyban. Én három hétig mentem, mindenkit elvesztettem magam mellől, alkalmi barátokkal szövetkezve próbáltunk életben maradni; menekültünk Nyugat felé. Körülbelül háromszáz kilométert tettünk meg így, amikor egyenesen beleszaladtunk az oroszokba.

— Ez a fogságbaesés furcsa érzéseket szült. Egyrészt valami olyasfélét éreztünk, hogy: végre vége van, végre nem kell tovább csinálni. De ez amolyan kettős érzés volt. Azt már nagyjából tudtuk, hogy rossz ügyért, vesztett ügyért harcoltunk (már értesültünk a sztálingrádi fordulatról), tehát ez a fogság mindenképpen megkönnyebbülést hozott. Ugyanakkor rettenetes szorongást okozott előre tudni, érezni az otthoniakra váró sorsot és beletörődni, hogy talán évekre elszakadunk mindentől, amit magunkénak mondhattunk, az otthontól.

— Amikor elfogtak minket, elindítottak Keletre a hadifogolytábor felé. Azt hiszem, az oroszok maguk sem számítottak ilyen gyors előretörésre, így hát nem is nagyon törődtek ők foglyokkal, fogolytáborokkal. Nem is volt erre idejük és talán nem is számítottak olyan tömegű hadifogolyra, mint amennyi itt a kezükbe került. Hátrairányítottak bennünket aztán hetekig bolyongtunk. Éjszakára feledhetetlen jóságú orosz parasztok fogadtak be, enni is adtak, bár már nekik sem volt sok. Végül aztán vonatra raktak minket, így jutottunk el a táborba.

— A tábor nagy volt, hosszú, félig a földbe süllyesztett barakkokkal. Körülbelül húszezren lehettünk ott, nagy részük persze német, de szép számal voltak magyarok, románok, csehek, lengyelek. Voltak franciák is, a Hitler oldalán harcoló, elszásziakból toborzott „Kék légió" tagjai. (Még ott voltam a táborban, amikor ezeket felöltöztették és nagy ünnepélyességgel elindították hatezer embert Afrikába, ahol aztán De Gaulle Szabad Franciaországának seregében harcoltak. Párizsban járva azóta találkoztam már ilyen bajtársaimmal.) Táborunk egy Tambov nevű nagy mezőváros közelében volt az erdőben, így mi jórészt erdőmunkát végeztünk. Szép lassan, ahogy nemzetiségenként összeálltunk, kialakult egy speciális tábori élet. Lassanként könyveket kaptunk, könyvtárat nyitottunk, színházat játszottunk, néha filmvetítés volt. Ez a lefojtott élet mégiscsak tartotta valahogy bennünk a lelket. Néhányunk ottani életében fontos szerepet játszott, az úgynevezett „antifasiszta iskola". A Szovjetunióban élő magyar emigránsok eljöttek hozzánk a táborba, ott éltek velünk, és ők keresték, választották ki azokat, akiket erre az iskolára elküldtek. Nálunk *Nemes* Dezső töltött így hosszabb időt. Két ilyen nagyobb iskoláról tudok, az egyik Moszkva mellett volt. Engem is idekküldtek, itt töltöttem a fogság utolsó évét. Ez egy háromhónapos tanfolyam volt, a magyar történelemtől a politikai gazdaságtanig egy sor tantárgyat tanultunk, kitűnő előadóktól. Itt találkoztam Hidas Antallal, Illés Bélával, később Háy Gyulával. Amíg tartott a háború, az itt végzett emberek különböző táborokban dolgoztak tovább, a harcok befejeztével pedig egyenesen Magyarországra indultak a hallgatók. Én is így kerültem aztán haza.

— Hogy a kiáltvány mimódon született? Több ilyen felhívást írtunk alá, hiszen ezek jelentették a szabadulás egyetlen lehetőségét, a reményt. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy nem működött volna bennünk az igaz hazafiság, a vágy, hogy a jó ügy mellett harcolhassunk. Minden nemzet fiainak az volt egyetlen reménye, hogy talán felállítanak egy légiót és harcolva tudnak hazatérni. Mi magunk is erre vágytunk. A mi vágyunk sajnos nem teljesült, ilyen magyar légió akkor nem született. Azt már nem tudnám megmondani, hogy ezt a kiáltványt ki szövegezte meg. Az emigráció szerkesztette magyar nyelvű hetilap, az *Igaz Szó*, közölte is ezeket a felhívásokat. Amikor láttuk, hogy a szovjet hadsereg közeledik hazánk felé és bennünk elhatalmasodik a tehetetlenség érzése, amikor egyre jobban éreztük, hogy dologtalanul ott állunk a szögesdrótok között, akkor a vágy, hogy bármi áron, fegyverrel a kézben harcolni tudjunk, bizony mindnyájunkban nagyon erős volt. Ezért azt hiszem, ezt a kiáltványt tulajdonképpen mindannyian aláírtuk.

— A sorsunk egyébként nagyon különös volt, hiszen ezek a katonák eddig nem nagyon találkoztak a politikával. A hadifogoly helyzete viszont egészen speciális, hiszen teljes egzisztenciájával a politika függvénye. Tehát ez az akkori típustömeg hirtelen, szinte egyik napról a másikra átpolitizálódott. Az újság majdnem olyan fontos kelléke lett a napnak, mint a mindennapos kenyér. A felhívásainknak későbbi sorsa egyébként nagyon érdekesen alakult. Részben röpcédulákon szórták le őket a szovjet csapatok a magyar alakulatok közé, részben pedig a Vörös Hadseregben harcoló magyarok — Illés Béláról tudom, hogy csinálta ezt — hangszórókon át beszéltek a front túlsó oldalára. Fölolvasták ezeket a kiáltványokat és felszólították a katonákat az átállásra. Nem volt ez teljesen eredménytelen, sokan mentek át így a másik oldalra.

— Még a táborban értük meg Magyarország felszabadulását. A nagy örömbe aggódás is vegyült: vajon mi van az otthoniakkal, hogyan vészelték át a harcokat. Ezt én csak két év múlva tudtam meg, 1947 karácsonyán, amikor hazajöttem.

*

Befészkelve a nagy karosszék öblébe, némán hallgattam Örkény István visszaemlékezését. Számomra távoli, általam át nem élt időkről beszélt, egy épp hogy húszéves embernek ismeretlen eseményekről. Történeteket mondott, amelyek azonban a szűkös napilap-terjedelem miatt nem kerültek be az interjú szedett szövegébe, s régi jegyzeteim híján ma már felidézhetetlenek. Akkor, az interjú készítésének idején még nem tűnt fel — Örkény maga sem vette észre a kész kéziratot elolvasván —, hogy egy ízben megcsalta emlékezete. A Lágerek népében szerepel az, az Új Magyarországban 1947 januárjában megjelent Örkénycikk, amely rávilágít a nekem adott interjúja végén rejtező tévedésére: hadifogságából nem 1947 karácsonyán, hanem 1946 végén érkezett haza Budapestre.

— Hányadik interjúja ez magának, fiatalember? — kérdezte, amikor már indulni készültem. — Ötödik? Tizedik? Vagy tán sokadik?

— Sokadik — vágtam rá tüstént, majd azonmód el is szégyelltem magam. — Hát... szóval... annyira mégse sokadik.

— *Na jó* — nézett rám mosolygó, sokat-tudó szemmel. Kinyitotta a magammal vitt kötetet, a *Nászutasok a légypapíron*t, tollat vett elő s beírta a címoldalra: „Vértessy Péternek sokadik és mégsem sokadik interjúja alkalmából, barátsággal: Örkény István. 1970. január 25." — Legyen valami emléke erről az estéről. **Vértessy Péter**

Kedd, 1975. augusztus 15.

Kunvári Lilla kisplasztikái

a Fényes Adolf-teremben

Kunvári Lilla tárlatán járva, a csöppnyi Fényes Adolf-teremben, az ember önkéntelenül is játszani kezd a gondolattal: mi lenne vajon, ha egyszercsak megszólalna az a sokféle hangszer, ami ezeken a műveken látható? Ha zenegni kezdene Richter zongorája, játszani a csellista, a hegedülő nő, ha szólna a Pán sípja? Szép dallam lenne bizonyosan. Olyan szép és olyan ütemes, mint amilyen Kunvári Lilla szobrainak, érmeinek, műveinek térbeli világa.

És friss, mint Kunvári Lilla érdeklődése, kereső izgalma. Az az izgalom, mely még a koncerteken, még zenehallgatás közben is „jegyzetelésre" készteti — ilyenkor gyűjti ugyanis muzsikusportréinak élményanyagát. Így született meg Kodály-arcmása, Brittenről mintázott portréja, Yehudi Menuhint ábrázoló műve. Egyik sem csak az ábrázoltat mutatja, hanem valami megfoghatatlan pontossággal — a zenéjüket is láttatja.

A portrék azonban csak egy kis réteget képviselnek Kunvári Lilla munkásságában. Tárlatán most, úgy tetszik, megelőzi őket az érem. Méltán, mert Kunvári e nagy igényű kamaraműfajnak is mestere: eleget téve az érem klasszikus szabályainak, mintáz elő- és hátlapot, egyenlő tehetséggel, érdeklődéssel és képzelettel formálva meg a megábrázolt arcát az érem színén, s valamely jellemző attributumát, jelzőjét, avagy környezetét a fonákján. Példáinkat is inkább kiragadni tudjuk — éppen ezért — a kiállítás vitrineiből, nem kiválasztani. Petényi professzor érmeinél például — túl az arcmás életességén — a régi klinikai épület, s előtte az eleven pesti utca zsánere fogja meg az embert, Teilhard de Chardin éremarcmásán a személyesen is tanulmányozott arc kifűnő karakterizálása, Balassi Bálint emlékérmén, s a Verdi-érmen a beleérző megjelenítés invenciója állít meg.

Ez a két érem szinte a véletlennek köszönheti megszületését. Amikor ugyanis Kunvári Lilla 1964-ben a Musée de la Monnaie-ban, a párizsi éremmúzeumban járt, az egyik teremben kicsúszott a kezéből mappája. Udvarias úr vette föl, aki nem csupán átnyújtotta, de bele is pillantott. Szakértő volt történetesen, a múzeum egyik vezető munkatársa, kinek közbenjárására Kunvári Lilla néhány pillanat múltán nézelődő látogatóból a Musée de la Monnaie megbízásából Verdi érmét mintázó művész lett. Ezt, a sikerrel formált Verdit követte aztán a Balassi Bálint-plakett, melyet száz példányban készíttetett el a maga számára a párizsi múzeum.

Igaz, bennük sem történetük különössége az, ami igazán fontos, hanem a sajátos útonmódon megszületett eredmény. A mű, melynek muzsikáló finomsága és ütemessége Kunvári Lillának is, munkásságának is egybecsengő alapvonása.

F. Á.

NAPLÓ

Augusztus 15

Nemzetiségi fesztivál kezdődik augusztus 19-én, szombaton este hétkor a mohácsi szabadtéri színpadon, rossz idő esetén a Bartók Béla művelődési központban, a Kulturális Minisztérium, a magyarországi délszlávok, németek, románok, szlovákok demokratikus szövetségei, a Baranya megyei és a Mohács városi tanács rendezésében. Ünnepi köszöntőt dr. Gosztonyi János oktatási államtitkár mond. A gálaesten pomázi, szakonyfalui, solymári, soroksári, battonyai, eleki, nagytarcsai és pécsi együttesek lépnek föl.

♥

Vasárnap véget ért a locarnói filmfesztivál. Andor Tamás, a „Cséplő Gyuri" című film operatőre — egy mali művésszel megosztva — megkapta az Ernest Artariáról elnevezett díjat. A fesztivál fődíját, az „Arany Leopárdot" a görög Nikosz Panajotopulosz filmje, a „Semmittevők a termékeny völgyben" nyerte.

♂

A Színművészeti Főiskola hallgatói augusztus 20. és 30. között szabadtéri előadásokat tartanak Komárom megyében; „A meglopott tolvaj" című komédiát mutatják be, Seregi Zoltán rendezésében.

♀

Virágh Endre orgonaestet ad augusztus 18-án este 8 órakor a Mátyás-templomban, augusztus 22-én és 23-án fél 9 órakor pedig a tihanyi apátság templomában.

△

A múlt héten mutatták be Párizsban Makk Károly filmjét, az Egy erkölcsös éjszakát. A francia sajtó kedvezően fogadta a filmet. A L'Humanité írja: „Elmélkedés az áldozatról és a hazugságról, amelyre érdemes figyelni". A Le Matin de Paris írja: „Mi lehet természetesebb annál, hogy az illúziók háza a kétértelműség és a paradoxon színhelye", s még hozzáfűzi, hogy Makk Károly érzelmesen, együttérzéssel, hatásvadászat nélkül kezeli a témát. A L'Aurore a film eredetiségét, a France Soir kellemességét, a Le Monde eleganciáját, a Journal de Dimanche humorát, elragadó meséjét dicséri.

Túlélési gyakorlat

A LÁRMA ELLENI intézkedéseknek, a víz tisztaságát védő szabályok szigorításának és kerékpárutak építésének lelkes híve lett Hessenben a *Szabaddemokrata Párt* (FDP). Saját jól felfogott érdekében teszi ezt, közelednek a tartományi választások és még nagyon is emlékezetében él a keserű június eleje. Alsó-Szászországban és Hamburgban az úgynevezett zöld listák, vagyis a környezetvédők jó néhány szavazatot elhódítottak tőle, és ezzel hozzájárultak vereségéhez, *kieséséhez* mindkét helyen a tartományi parlamentből.

De a küszködés a zöldekkel e kis párt gondjainak csak egy, s nem is legfontosabb része. Többről van most szó: ha lehet hinni az ottani — és a dramatizálásra általában sok hajlamot mutató kommentátoroknak —, *a túlélésért harcol*. Ténylegesen roszszul végzett Hamburgban és Alsó-Szászországban, az új tartományi választási sorozat első két terepén, nem sikerült elérnie a bűvös öt százalékot (ennyi kell ahhoz, hogy egy párt bekerülhessen a helyi vagy a központi parlamentbe). Ez ugyan még nem a vég kezdete, de figyelmeztető jel. Októberben folytatódik a sorozat, Hessenben és Bajorországban lesznek tartományi választások és most már nem akar szint alá kerülni. Mind a két mérkőzés fontos, de Bajorországban a Keresztényszociális Unió mindenképpen többséget kap, itt tehát csak a számszerű eredmények jelzik majd, hogy le- vagy fölfelé halad a párt. Hessenben azonban jelenleg is szociáldemokrata—szabaddemokrata koalíció van kormányon, és a kisebbik partner lecsúszása nemcsak azt a következményt vonná maga után, hogy kiesik a hatalomból, hanem a szociáldemokraták is ellenzékbe kényszerülnének. *A koalíciós kettős bukna meg ezzel.*

Az FDP most összeszedi erejét. Vagy hatvan rangos funkcionáriust küld a központból Hessenbe megdolgozni a szavazókat. Félidőben vannak a nyáreleji első és az őszi második menet között és szemmel láthatóan az augusztusi időszakra, az egyébként hagyományos politikai uborkaszezonra se álltak le. A tét valóban nagy. A szabaddemokrata hívek egy része azt kívánja, hogy a párt legyen „nyitott", mindenfajta társulási változatra kész.

A REALITÁSOK, a pártok közötti és az FDP-n belüli erőviszonyok, a különböző csoportok szándékai, az ellentétek és az érdekközösségek azonban erősen korlátozzák ezt a nyitottságot. Az FDP vezetői leszögezték, hogy 1980-ig feltétlenül együtt maradnak a szociáldemokratákkal, egyes kérdésekben inkább a jobboldalhoz, másokban a koalíciós partnerhez áll közelebb. Hiteles felmérések nincsenek, de ismeretes néhány réteg, amelynek érdekeit az FDP képviseli. Ilyenek a magasabb beosztású tisztviselők, menedzserek, akik sajtóvélemények szerint az erős progresszív adózás miatt várnak az FDP-től némi védelmet, ilyenek a kisiparosok és a kisüzemek, amelyek úgy érzik, hogy a nagyvállalati és a szakszervezeti érdekek között hányódnak, morzsolódnak.

HÍVEIK találhatók értelmiségi csoportokban, akik hol a szociáldemokratáktól kisse jobbra állnak (mint Alsó-Szászországban), hol balra (mint Hamburgban). Van tehát bizonyos bázisuk, a párt tagjainak száma mintegy 80 ezer, s az 1976-os általános választásokon csaknem hárommillió szavazatot kaptak.

Franz Josef *Strauss* lapja, a *Bayernkurier* nemrég gúnyosan írt a szabaddemokraták kiegyenlítő szándékáról, mondván, sorsuk most már „a szociáldemokraták jóindulatától függ". Még egy — ezúttal érdekes — megjegyzést tett a lap: az FDP csak akkor tudna elszakadni a szociáldemokratáktól, ha *vereségek sora érné*. Ebben az esetben a nagyobbik partner nem tartaná érdemesnek megőrizni a frigyet — ez ennek a koalíciós változatnak a végleges vereséget jelentené. A „változás vereség útján" megoldást az FDP természetesen nem óhajtja, inkább választási sikerekre törekszik.

Mindez nem jelenti azt, hogy az FDP—SPD koalíciós együttműködés felhőtlen. Gyakran halani panaszt (nem a kancellár szájából, hanem a szociáldemokraták egyes csoportjainak, főleg a balszárnynak a képviselőitől), hogy a liberálisok megkötik a kezüket. A szakszervezetek időnként arra szorítanák a kormányt, hogy *menjen meszszebb* egy-egy reformtörvény megfogalmazásánál, de a bizonyos vállalkozói érdekeket képviselő FDP nem hajlandó engedni. Ilyenkor három okból is kompromisszumot kell keresni: csak a szabaddemokrata képviselőkkel együtt van meg a kormány parlamenti többsége, másrészről a szociáldemokratáknak is tapintatosaknak kell lenniük, segíteni igazolni, hogy a kisebbik partnernek is van szava. S végül: a szociáldemokrata jobbszárny se áll szemben a szabaddemokrata követelésekkel.

A SZABADDEMOKRATA PÁRTNAK mindenképpen megvan a helye a mai nyugatnémet pártstruktúrában. Talán még történelminek is nevezhetjük szerepét: része volt abban, hogy a hatvanas

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 25

NÉPSZAVA

Kunvári Lilla
művészi munkáról

Alkotóműhelyben

Az emberi géniusz szolgálatában

Kunvári Lilla szobrászművész kortársművészetünk idősebb nemzedékének jelentős egyénisége. A főiskolán 1924—27 között Sidló Ferenc volt a mestere, majd 1929-től 1931-ig Párizsban képezte magát. 1930 óta szerepel a hazai és a külföldi nyilvánosság előtt, önálló tárlatai voltak többek között Francia- és Spanyolországban, valamint Angliában.

Fél évszázados művészpályája folyamán mindig is a szerénység és a szorgalom megszemélyesítője volt. Nem kavart vihart, nem tett megrendítő nyilatkozatokat, nem vett részt a művészeti élet csoportharcaiban. *A munkában lelte örömét, művészi elképzelései, korunk jelentős szellemeinek teljesítményei foglalkoztatták.* Szobrai, érmei, képei századunk sokrétű művelődéstörténeti panorámájává álltak össze, írók, muzsikusok, képzőművészek jelennek meg mintázó eszközei, rajzszerszámai nyomán, mégpedig olyan meggyőző erővel, hogy alkotásainak a tanulmányozója szinte közvetlen részesévé válik az elmúlt emberöltők emlékezetes kulturális áramlatainak. Kunvári Lilla nem vonult vissza a maga szakmai problémáinak körébe, feltűnést kerülő egyénisége nem kívánt egyúttal műtermi magányba zárkózni. Talán éppen azért tudott elfogulatlanul mozogni az európai művészet leghivatottabb képviselőinek a társaságában, mert érzékeny szívvel, pallérozott elmével fogadott be minden igaz vallomást, művészi tettet, s nem a saját sikerei foglalkoztatták, hanem elsősorban a pályatársak, a neves kortársak teljesítményei.

Munkássága sok mindent feltár az egyetemes emberi géniusz kincstárából. Főként azért, mert portréi, reliefjei, érmei nem csak a lexikális címszavakat idézik. *Klemperer, Richter, Menuhin, Kodály, Bartók, Kodolányi, Karinthy, Pécsi Sándor, Korach Mór* és mások nevét, de arcvonásaikban, gesztusaikban tehetségük lényegét, magatartásuk, lelki habitusuk jellegzetes vonásait is. Különösen meghatók azok az ábrázolások, melyek a képzőművész kollegákat jelenítik meg. *Schönberger Armand, Bene Géza, Gadányi Jenő, Kövesházi Kalmár Elza, Orbán Dezső, Egry József, Uitz Béla* nemcsak testi valójuk hasonlóságával keltik fel a közönség érdeklődését, hanem működésük sajátságainak a jelzésével is, ami különösen az érmek hátlapján érvényesül meggyőzően. Megkülönböztetett figyelmet érdemel *Kner Imrének*, a szép könyvek megalkotójának az emlékérme, mely a fasizmus áldozatává lett mester rokonszenves személyiségére és ténykedésére őszinte kegyelettel emlékezteti az utókort.

Bene Géza emlékérem

Az ábrázoltak fényes galériája, a modellek névsora nem lenne elegendő Kunvári Lilla népszerűségének indoklására. A megmintázás, az ábrázolás *módjának* is fontos szerepe van a művészete iránt megnyilvánuló megbecsülés elterjedésében. A művésznő változatosan stilizált formákkal érzékelteti az alakokat, fejeket, arcokat, a kísérő motívumokat. Mintha rajzolna a mintázófával is, barázdás körvonalakkal, szerkezetes elemekkel tapintja ki a karakteres részleteket az embereken, tárgyakon egyaránt. Így azután műveiben *ő maga* is jelen van, mert amikor a művelődés nagyjai előtt tiszteleg, egyúttal véleményt is mond, akkori kedélyállapotát is kifejezi.

Pogány Ö. Gábor

Fuvolázó

ZAVA

Kósa Csaba

Fedeles cukortartó

Elment az utolsó csákvári gölöncsér is.

Háza, amelyet a helyi tanács fazekasmúzeumnak rendezett be, árvultan áll, korsóiért, mácsikszűrőiért hiába jönnek az angolok, a franciák.

A hírt Csákvártól húsz kilométerre, a Velencei tó partján hallottam:

— Nála tanulgattam korongozni... Horváth Pista bácsinál.

Huszonöt éves lány; rövidre vágott, gesztenyebarna haj, kerek arc.

— Akkor hát meghalt a csákvári cserép is... — Akaratlanul jött a számra az elmúlást jelentő ige, de hát a gyász nemcsak egy családot, vagy akár egy egész falut érint. Csákváron a múlt század végén összeírták a fazekasokat. Százkilencvenhárom mestert vettek lajstromba. A csákvári fazekasok elszekereztek a Duna—Tisza közére, bekalandozták egész Dunántúlt, árulták a csuprokat, a bögréket, a tányérokat. Sajátos formáikkal, színeikkel az ősi hagyományokat őrizték, éppen úgy mint az őrségi vagy korondi fazekasok.

— Talán lehetne valamit tenni. — A rossz hír végéhez biggyesztett halk, szerény mondaton csak később gondolkodtam el.

Mire célzott a velencei lány, Lőrincz Katalin, a leletmentésnek milyen formájára? Összegyűjti a még fellelhető cserepeket? Rávesz egy-két csákvári öreget, hogy magnetofonra mondják az emlékeiket?

Néhány hét múlva meglátogattam őt az édesanyja házában.

A tóra néző szoba előtt zölden lángolt a nyári kert. A nádas felett kotrógépek jelzőgömbjei piroslottak.

Fazekasműhelybe léptem. A polcokon égetésre váró agyagtárgyak, az asztalon már mázasan ragyogó ibrikek, bokályok, bögrék. A világos alapszínek, a világost átcsikozó kékek, zöldek csákvári cserepeket idéztek.

— Tíz esztendeje mentem át először Csákvárra. Gimnazistaként. Ott lestem el mindent — A csákvári mesterek szóba álltak Lőrincz Katalinnal. Nem fitymálták, nem nézték le, mert nő, s a fazekaskorongot nem éppen a nőknek találták ki.

— Most is szegény Horváth Pista bácsi bányájából hozom az anyagot. A rokonai engedik... És él Csákváron egy öreg bácsika — már régen nem dolgozik —, aki megígérte, hogy elkísér a Vértesbe. Megmutatja a helyet, ahonnan egykor a tűzálló agyagot bányászták. Azt a helyet rajta kívül senki sem ismeri már.

A sarokban égetőkemence. Elektromos berendezéssel.

— A kemenceépítést is Csákváron tanultam. Megraktam vagy tizenkettőt. De mindig bajom volt velük. Pénzt gyűjtöttem, megvettem ezt a berendezést. Nem olcsó mulatság.

— Maga tanárnőnek készült...

— Kiléptem a munkahelyemről. Beadtam a kérelmet az iparengedélyre, felcsaptam fazekasnak. Járom a vásárokat a cseréppel — ebből élek.

A napokban Lőrincz Katalin újra meglepett.

Azért kerestem, hogy érdeklődjem a fazekastáborról, amely a velencei fogorvosi rendelő udvarán kapott otthont két hétre, s amelyet ő vezet.

Készülő szakdolgozatát tolta elém. Jövőre végez a Gyógypedagógiai főiskolán, ide írja diplomamunkáját. A téma: Az alkotóképesség kérdése a nehezen nevelhető gyermekeknél. Nevén nevezve, az értelmi fogyatékosoknál.

— Hiszen odahagyta a pedagógusi pályát... — A velencei Kisegítő Iskolában dolgozott, éppen a nehezen nevelhető gyermekek nevelőjeként.

Kis zavarral biccentett:

— Múltkor nem mondtam el mindent...

Odakinn zápor verte a kertet, a felhők megfeketedve ráhasaltak a tóra.

— A fazekasság nekem kétszeres kísérlet. Meg tudom-e menteni a csákvári motívumokat? És fel tudom-e használni a fazekaskodást pedagógusi terveimben?

Kezdtem összezavarodni. Az ember, ha türelmetlen, s ha megszokta a sablonokat, ilyenkor könnyen feláll. De hát nemcsak a készülő pedagógiai tanulmány volt a kezemben, hanem a meghívó is a fazekastáborba. Másutt — ha egyáltalán akad ilyen — az efféle vállalkozást hivatásos művészekre bízzák. Ez a velencei lány pedig — minden külön megbízás nélkül — már a második nyáron toborozza szonkét kiscsikót órákig egyetlen székhez láncol egy maréknyi föld?

A korong az árnyékban állt, mint a mesterség címere. Ránézésre legalább húsz kilót nyom — épp elég lehetett három kilométerről gyalogosan idecipelni.

— Hát nem korongoznak? kérdeztem Lőrincz Katalint.

— Arra később is ráérünk. Előbb az ősi módszerekkel ismerkedjenek meg a gyerekek. Előbb hurkákból rakják fel a cserepet, mint a nagyon régiek. Hadd szeressék meg az ősi formákat.

Egy idő után kiböktem:

— És a pedagógusi tervek?

— Hiszen arról beszéltünk nemrég, hogy a fazekasságot nem pusztán a mesterség kedvéért műveli és műveltet.

Mintha már várta volna a kérdést, úgy válaszolt:

— A Kisegítő Iskolából elhoztam három egykori tanítványomat. Tudtam róluk, hogy érzékük van a képzőművészethez, bizonyították előttem. De én arra voltam kíváncsi: mire viszik a többiek között? Mire mennek ebben az ép közösségben?

— Megismerhetném őket?

— Már nincsenek itt. A táborban egyszerűen megbénultak. Amit az intézetben könnyedén megcsináltak, hozzá sem mertek kezdeni. Úgy vélem, a kisebbségi érzés miatt. Ezért izgat az alkotóképesség kérdése. Ősztől kezdve a gárdonyi művelődési otthon lehetőséget ad a próbára. Egy esztendőn át vizsgálhatom az egészséges és a nehezen nevelhető gyerekek alkotóképességét. Fazekaskodni fogunk...

— Mire számít?

— Elsősorban arra, hogy a nehezen nevelhetők csoportja alkotóképességben nem marad a többiek mögött. És abban is bizonyos vagyok, hogy az alkotóképesség feltárása megkönnyíti a pályaválasztást, ami az értelmi fogyatékosoknál igen nagy gond. Ha ezek a gyerekek feloldódnak, felengednek, olyasmire is képesek lehetnek, amit eddig elképzelhetetlennek tartottunk.

A kápolnásnyéki művelődési otthonban megnyílt a nyári fazekastábor kiállítása. Korsók, emberfejek — a gyermeki képzeletvilág kemencében kiégetett teremtményei. Sutaságuk és merészségük egyszerre megkapó.

Két munkán külön megakadt a szemem.

Az egyiket — esetlen kis fedeles cukortartó — kilencesztendős kisfiú formálta. Cigányfiú, a szülei egy omladozó vályogházban élnek Velence peremén. Lőrincz Katalin járt érte reggelenként, véletlenül se hiányozzon a tá-

---

— Miféle újságba? — hökkenek meg.

— Egy kolozsvári újságba. Megírta, milyen jó hely ez, híres hely. Úgy jönnek ide a kolozsváriak, mint rák a májra. Éjszaka halásznak. Az asszonyok kitalálták, miért halásznak ezek éjszaka. Már el is terjedt, melyik asszony jár ide holdvilágnál feredni.

Kunvári Lilla: Kerepesi út, erkély-dombormű.

IV G.

1957. augusztus 10, szombat

A vasutasok

ÍRTA: KOS

Ünnepelnek a vasút dolgozói, a becsülettel elvégzett munkát ünneplik. E napon közülük több

DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Telex: 1-83538
Aufl. i. Tsd. / lt. Stamm : 130,0;u,ü
Richtung: / 1966
Weser-Kurier
2800 Bremen 1021
- 5. 6. 67 K

Sensible Porträts

Lilla Kunvâri in Oldenburg

In einer Erstausstellung für Deutschland zeigt die Oldenburger Galerie Ursula Wendtorf eine repräsentative Auswahl aus dem Werk der ungarischen Bildhauerin Lilla Kunvâri (Budapest). Für die Entwicklung der Künstlerin war vor allem ein Aufenthalt in Paris (1929 bis 1938) entscheidend; so strömen in ihrem Werk die Traditionen der ungarischen und der französischen Bildhauerei zusammen, ohne daß allerdings eine direkte Abhängigkeit nachzuweisen wäre.

Dafür besitzen die Arbeiten genügend eigene Züge: so die frühen „Essentiels" — Bronze-Porträts mit einer überspitzten Zeichnung des Gesichtes, um das Wesen des Modells zu charakterisieren; dann die expressiven, stark abstrahierten Arbeiten aus den Jahren von 1944 bis 1947, entstanden unter dem Eindruck der Kriegsschrecken; das Relief „SOS" mit seiner Reihung entsetzter Gesichter weist darauf besonders eindrucksvoll hin.

In den letzten Jahren hat sich die Künstlerin einem bestimmten Thema intensiver gewidmet — der Musik. Einerseits gelingt es ihr, äußerst sensible Porträts weltberühmter Komponisten (Britten) und Interpreten (Pears, Menuhin) zu erarbeiten, die ihr Modell gesessen haben, andrerseits ist sie bemüht, spezifische Haltungen des Musizierens überzeugend und ausdrucksstark in Bronze zu übertragen. Der Gefahr eines äußerlichen Realismus begegnet die Künstlerin einmal durch eine strenge Komposition, die in jedem Detail, selbst noch in der Oberflächengestaltung zum Inhalt paßt, zum anderen durch Verinnerlichung des Themas. Das Werk hat die Anerkennung, die es in Frankreich, England und Ungarn bereits erlangen konnte, auch bei uns verdient.

J. W.

Das literarische Tagebuch

Theodor Fontane als Autobiograph wird in der 3. Abteilung der großen Fontane-Ausgabe der Nymphenburger Verlagshandlung (München) vorgestellt. Der Herausgeber und Leiter der wissenschaftlichen Arbeit der Nymphenburger Fontane-Ausgabe, Professor Kurt Schreinert, ist vor wenigen Wochen in Göttingen gestorben. Seine letzte große Arbeit galt der Kommentierung des Bandes XV, der nun vorliegt („Von Zwanzig bis Dreißig". Autobiographisches, Band XV. Mit Nachwort, Register zu den autobiographischen Schriften, Band XIV und XV, Anmerkungen und einem zeitgenössischen Stadtplan von Berlin. 735 S. Einzelpreis 43 DM, Subskriptionspreis 36 DM. Herausgegeben von Kurt Schreinert und Jutta Neuendorff-Fürstenau). Fontane erzählt hier von einer ereignisreichen und entscheidenden Phase seines Lebens. Berlin und Leipzig sind die markanten Stationen der „Lehrjahre" des jungen Apothekers Fontane, an deren Ende er seiner dichterischen Berufung folgt. Die jugendliche Bewegtheit eines beneidenswerten künstlerischen Naturells offenbart sich vor allem in den Plaudereien mit seinem Vater, in dem unkonventionellen Werben um seine Braut und spätere Frau Emilie. Über das persönliche Bekenntnis hinaus gibt der Dichter ein Zeit- und Sittenbild. Zusätzlich enthält der Band unter anderem: Kritische Jahre — Kritiker-Jahre / Cafés von heut und Konditoreien von ehemals / Das Wangenheim-Kapitel / Fontane an Gustav Schwab (1850) / Fontane an Storm (1854) / Selbstbiographie Fontanes (1874) / Wie sich meine Frau einen Beamten denkt. Von der 27bändigen Ausgabe stehen noch vier Bände und zwei Teilbände aus. Die

KUNVÁRI LILLA

Alkotóműhelyben

Az emberi géniusz szolgálatában

Kunvári Lilla szobrászművész kortársművészetünk idősebb nemzedékének jelentős egyénisége. A főiskolán 1924—27 között Sidló Ferenc volt a mestere, majd 1929-től 1931-ig Párizsban képezte magát. 1930 óta szerepel a hazai és a külföldi nyilvánosság előtt, önálló tárlatai voltak többek között Francia- és Spanyolországban, valamint Angliában.

Fél évszázados művészpályája folyamán mindig is a szerénység és a szorgalom megszemélyesítője volt. Nem kavart vihart, nem tett megrendítő nyilatkozatokat, nem vett részt a művészeti élet csoportharcaiban. *A munkában lelte örömét, művészi elképzelései, korunk jelentős szellemeinek teljesítményei foglalkoztatták.* Szobrai, érmei, képei századunk sokrétű művelődéstörténeti panorámájává álltak össze, írók, muzsikusok, képzőművészek jelennek meg mintázó eszközei, rajzszerszámai nyomán, mégpedig olyan meggyőző erővel, hogy alkotásainak a tanulmányozója szinte közvetlen részesévé válik az elmúlt emberöltők emlékezetes kulturális áramlatainak. Kunvári Lilla nem vonult vissza a maga szakmai problémáinak körébe, feltűnést kerülő egyénisége nem kívánt egyúttal műtermi magányba zárkózni. Talán éppen azért tudott elfogulatlanul mozogni az európai művészet leghivatottabb képviselőinek a társaságában, mert érzékeny szívvel, pallérozott elmével fogadott be minden igaz vallomást, művészi tettet, s nem a saját sikerei foglalkoztatták, hanem elsősorban a pályatársak, a neves kortársak teljesítményei.

Munkássága sok mindent feltár az egyetemes emberi géniusz kincstárából. Főként azért, mert portréi, reliefjei, érmei nem csak a lexikális címszavakat idézik, *Klemperer, Richter, Menuhin, Kodály, Bartók, Kodolányi, Karinthy, Pécsi Sándor, Korach Mór* és mások nevét, de arcvonásaikban, gesztusaikban tehetségük lényegét, magatartásuk, lelki habitusuk jellegzetes vonásait is. Különösen meghatók azok az ábrázolások, melyek a képzőművész kollegákat jelenítik meg. *Schönberger Armand, Bene Géza, Gadányi Jenő, Kövesházi Kalmár Elza, Orbán Dezső, Egry József, Uitz Béla* nemcsak testi valójuk hasonlóságával keltik fel a közönség érdeklődését, hanem működésük sajátságainak a jelzésével is, ami különösen az érmek hátlapján érvényesül meggyőzően. Megkülönböztetett figyelmet érdemel *Kner Imrének*, a szép könyvek megalkotójának az emlékérme, mely a fasizmus áldozatává lett mester rokonszenves személyiségére és tevékenységére őszinte kegyelettel emlékezteti az utókort.

Bene Géza emlékérem

Az ábrázoltak fényes galériája, a modellek névsora nem lenne elegendő Kunvári Lilla népszerűségének indoklására. A megmintázás, az ábrázolás *módjának* is fontos szerepe van a művészete iránt megnyilvánuló megbecsülés elterjedésében. A művésznő változatosan stilizált formákkal érzékelteti az alakokat, fejeket, arcokat, a kísérő motívumokat. Mintha rajzolna a mintázófával is, barázdás körvonalakkal, szerkezetes elemekkel tapintja ki a karakteres részleteket az embereken, tárgyakon egyaránt. Így azután műveiben *ő maga* is jelen van, mert amikor a művelődés nagyjai előtt tiszteleg, egyúttal véleményt is mond, akkori kedélyállapotát is kifejezi.

Pogány Ö. Gábor

Fuvolázó

Kósa Csaba

Fedeles cukortartó

Elment az utolsó csákvári gölöncsér is.

Háza, amelyet a helyi tanács fazekasmúzeumnak rendezett be, árvultan áll, korsóiért, mácsikszűrőiért hiába jönnek az angolok, a franciák.

A hírt Csákvártól húsz kilométerre, a Velencei tó partján hallottam:

— Nála tanulgattam korongozni... Horváth Pista bácsinál.

Huszonöt éves lány; rövidre vágott, gesztenyebarna haj, kerek arc.

— Akkor hát meghalt a csákvári cserép is... — Akaratlanul jött a számra az elmúlást jelentő ige, de hát a gyász nemcsak egy családot, vagy akár egy egész falut érint. Csákváron a múlt század végén összeírták a fazekasokat. Százkilencvenhárom mestert vettek lajstromba. A csákvári fazekasok elszekereztek a Duna—Tisza közére, bekalandozták egész Dunántúlt, árulták a csuprokat, a bögréket, a tányérokat. Sajátos formákkal, színeikkel az ősi hagyományokat őrizték, éppen úgy mint az őrségi vagy korondi fazekasok.

— Talán lehetne valamit tenni. — A rossz hír végéhez biggyesztett halk, szerény mondaton csak később gondolkodtam el.

Mire célzott a velencei lány, Lőrincz Katalin, a leletmentésnek milyen formájára? Összegyűjti a még fellelhető cserepeket? Rávesz egy-két csákvári öreget, hogy magnetofonra mondják az emlékeiket?

Néhány hét múlva meglátogattam őt az édesanyja házában.

A tóra néző szoba előtt zölden lángolt a nyári kert. A nádas felett kotrógépek jelzőgömbjei piroslottak.

Fazekasműhelybe léptem. A polcokon égetésre váró agyagtárgyak, az asztalon már mázasan ragyogó ibrikek, bokályok, bögrék. A világos alapszínek, a világost átcsikozó kékek, zöldek csákvári cserepeket idéztek.

— Tíz esztendeje mentem át először Csákvárra. Gimnazistaként. Ott lestem el mindent — A csákvári mesterek szóba álltak Lőrincz Katalinnal. Nem fitymálták, nem nézték le, mert nő, s a fazekaskorongot nem éppen a nőknek találták ki.

— Most is szegény Horváth Pista bácsi bányájából hozom az anyagot. A rokonai engedik... És él Csákváron egy öreg bácsika — már régen nem dolgozik —, aki megígérte, hogy elkísér a Vértesbe. Megmutatja a helyet, ahonnan egykor a tűzálló agyagot bányászták. Azt a helyet rajta kívül senki sem ismeri már.

A sarokban égetőkemence. Elektromos berendezéssel.

— A kemenceépítést is Csákváron tanultam. Megraktam vagy tizenkettőt. De mindig bajom volt velük. Pénzt gyűjtöttem, megvettem ezt a berendezést. Nem olcsó mulatság.

— Maga tanárnőnek készült...

— Kiléptem a munkahelyemről. Beadtam a kérelmet az iparengedélyre, felcsaptam fazekasnak. Járom a vásárokat a cseréppel — ebből élek.

A napokban Lőrincz Katalin újra meglepett.

Azért kerestem, hogy érdeklődjem a fazekastáborról, amely a velencei fogorvosi rendelő udvarán kapott otthont két hétre, s amelyet ő vezet.

Készülő szakdolgozatát tolta elém. Jövőre végez a Gyógypedagógiai főiskolán, ide írja diplomamunkáját. A téma: Az alkotóképesség kérdése a nehezen nevelhető gyermekeknél. Nevén nevezve, az értelmi fogyatékosoknál.

— Hiszen odahagyta a pedagógusi pályát... — A velencei Kisegítő Iskolában dolgozott, éppen a nehezen nevelhető gyermekek nevelőjeként.

Kis zavarral biccentett:

— Múltkor nem mondtam el mindent...

Odakinn zápor verte a kertet, a felhők megfeketedve ráhasaltak a tóra.

— A fazekasság nekem kétszeres kísérlet. Meg tudom-e menteni a csákvári motívumokat? És fel tudom-e használni a fazekaskodást pedagógusi terveimben?

Kezdtem összezavarodni. Az ember, ha türelmetlen, s ha megszokta a sablonokat, ilyenkor könnyen feláll. De hát nemcsak a készülő pedagógiai tanulmány volt a kezemben, hanem a meghívó is a fazekastáborba. Másutt — ha egyáltalán akad ilyen — az efféle vállalkozást hivatásos művészekre bízzák. Ez a velencei lány pedig — minden külön megbízás nélkül — már a második nyáron toborozza szonkét kiscsikót órákig egyetlen székhez láncol egy maréknyi föld?

A korong az árnyékban állt, mint a mesterség címere. Ránézésre legalább húsz kilót nyom — épp elég lehetett három kilométerről gyalogosan idecipelni.

— Hát nem korongoznak? kérdeztem Lőrincz Katalint.

— Arra később is ráérünk. Előbb az ősi módszerekkel ismerkedjenek meg a gyerekek. Előbb hurkákból rakják fel a cserepet, mint a nagyon régiek. Hadd szeressék meg az ősi formákat.

Egy idő után kiböktem:

— És a pedagógusi tervek?

— Hiszen arról beszéltünk nemrég, hogy a fazekasságot nem pusztán a mesterség kedvéért műveli és művelteti.

Mintha már várta volna a kérdést, úgy válaszolt:

— A Kisegítő Iskolából elhoztam három egykori tanítványomat. Tudtam róluk, hogy érzékük van a képzőművészethez, bizonyították előttem. De én arra voltam kíváncsi: mire viszik a többiek között? Mire mennek ebben az ép közösségben?

— Megismerhetném őket?

— Már nincsenek itt. A táborban egyszerűen megbénultak. Amit az intézetben könnyedén megcsináltak, hozzá sem mertek kezdeni. Úgy vélem, a kisebbségi érzés miatt. Ezért izgat az alkotóképesség kérdése. Ősztől kezdve a gárdonyi művelődési otthon lehetőséget ad a próbára. Egy esztendőn át vizsgálhatom az egészséges és a nehezen nevelhető gyerekek alkotóképességét. Fazekaskodni fogunk...

— Mire számít?

— Elsősorban arra, hogy a nehezen nevelhetők csoportja alkotóképességben nem marad a többiek mögött. És abban is bizonyos vagyok, hogy az alkotóképesség feltárása megkönnyíti a pályaválasztást, ami az értelmi fogyatékosoknál igen nagy gond. Ha ezek a gyerekek feloldódnak, felengednek, olyasmire is képesek lehetnek, amit eddig elképzelhetetlennek tartottunk.

A kápolnásnyéki művelődési otthonban megnyílt a nyári fazekastábor kiállítása. Korsók, emberfejek — a gyermeki képzeletvilág kemencében kiégetett teremtményei. Sutaságuk és merészségük egyszerre megkapó.

Két munkán külön megakadt a szemem.

Az egyiket — esetlen kis fedeles cukortartó — kilencesztendős kisfiú formálta. Cigányfiú, a szülei egy omladozó vályogházban élnek Velence peremén. Lőrincz Katalin járt érte reggelenként, véletlenül se hiányozzon a tá-

---

— Miféle újságba? — hökkenek meg.

— Egy kolozsvári újságba. Megírta, milyen jó hely ez, híres hely. Úgy jönnek ide a kolozsváriak, mint rák a májra. Éjszaka halásznak. Az asszonyok kitalálták, miért halásznak ezek éjszaka. Már el is terjedt, melyik asszony jár ide holdvilágnál feredni. Tönkretették.

KATALÓGUS:

A dokumentumkiállítás anyagát a következő témák szerint csoportosítottuk:

1. A Szépművészeti Múzeum Van Gogh-rajzai. (Reprodukciók)
2. Az egykor magyar tulajdonban volt festmények. (Dokumentumok)
3. Van Gogh levelei – magyarul. (Kiadványok)
4. Néhány kötet a Magyarországon megjelent irodalomból.
5. A magyar művészek Van Gogh-érmei. (15 művész 21 alkotása)
6. A magyar érmek első külföldi méltatója, M. E. TRALBAUT munkássága.
7. A „Van Goghiana" kiadványok. (P. PERÉ, Antwerpen)
8. Kiállítási katalógusok a világ minden részéből. (Moszkva, Varsó, Tel Aviv, Tokió, Ottava, Párizs, München stb.)
9. Az amszterdami új Van Gogh Múzeum.
10. A hollandiai Neunenben működő Van Gogh Dokumentációs Központról. (TON de BROUWER munkássága.)
11. Néhány szép könyv a világszerte megjelent monográfiákból.

A kiállítást – gyűjteménye anyagából – rendezte: Dr. SOÓS IMRE.

Építők Rota – C: 396.

1890
1980

MEGHÍVÓ

KUNVARI LILLA

Stettner Béla linómetszete

Kilencven évvel ezelőtt, 1890. július 29-én halt meg VINCENT VAN GOGH holland festőművész. Ugyanabban az esztendőben született FERENCZY BÉNI, a magyarországi első Van Gogh-érem alkotója.

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA Igazgatósága meghívja Önt
az évforduló alkalmából rendezett

VAN GOGH-DOKUMENTUMKIÁLLÍTÁSRA.

Megtekinthető a klubban, Budapest V., Petőfi Sándor utca 5. sz. alatt
1980. december 5-től 19-ig, naponta de. 10 órától este 20 óráig.
Szombaton, vasárnap zárva.

Ez alkalommal kiállítjuk a magyar művészek Van Gogh-érmeit, időrendben

FERENCZY BÉNI
MARTSA ISTVÁN
KISS NAGY ANDRÁS
ENGELSZ JÓZSEF
KISS KOVÁCS GYULA
CSÉRI LAJOS
KUNVÁRI LILLA
SZANDAI SÁNDOR
NAGY ISTVÁN JÁNOS
LÁZÁR SÁNDOR
HERCZEG KLÁRA
RENNER KÁLMÁN
Sz. EGYED EMMA
LÓRÁNT ZSUZSA
KOROSÉNYI TAMÁS

alkotásait.

Kamarakiállításunkon magyar kiadványok mellett bemutatunk több ritka külföldi könyvet, katalógust a könyvtárnyi Van Gogh-irodalomból, a meghívó hátoldalán közöltek szerint.

Van Gogh-kiállítás Magyarországon? – kérdezheti joggal csodálkozva a látogató, akinek tudomása van arról, hogy a művésznek hazánkban jelenleg egyetlen festménye sem található. Nem mindig volt így, mert századunk elején még Van Gogh három igen jelentős olajképe szerepelt neves magyar műgyűjtők tulajdonában. Sajnos, ezek évtizedekkel ezelőtt külföldre kerültek. Így a holland mester egyre jobban értékelt életművét Szépművészeti Múzeumunkban a Majovszky-gyűjtemény három híres rajza képviseli csupán.

A magyar képzőművészetnek van azonban olyan területe, mely világszerte érdeklődésre tarthat számot Van Gogh egyre növekvő népszerűsége miatt. Ez a művész emlékére készült érmek sorozata, mely Ferenczy Béni 1936-ban mintázott Van Gogh-érmével kezdődött, s amelybe napjainkig szobrászatunk több jeles mestere lépett be alkotásával.

Dr. Tralbaut belga művészettörténész Antwerpenben 1967-ben a Van Gogh-ábrázolásokról kiadott tanulmányából tudta meg a nemzetközi művészeti közvélemény, hogy a világ első Van Gogh-érmét magyar művész, Ferenczy Béni mintázta, egy évtizeddel megelőzve ezzel a holland honfitársakat és egyéb európai, ázsiai országok művészeit.

Így a Van Gogh-érmek kiállításával egyben tisztelgünk a 90 évvel ezelőtt született és 1967-ben elhunyt Ferenczy Béni mester emléke előtt is, aki úttörő alkotásával egyik elindítója volt Van Gogh világszerte növekvő megbecsülésének.

Kunvári Lilla rajzai

Rep.: Munkaszolgálatosok / Jeruzsálem dombormű /

1966. feb. 10. Nők Lapja

Dutka Mária: Magyar képzőművészek a fasizmus ellen

Kunvári Lilla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZINHÁZ MUZSIKA

1966 FEB 11
102

KUNVÁRI LILLA, a kiváló szobrászművész, aki nevezetes arról, hogy milyen szenvedélyesen érdeklik a zenei témák, párizsi kiállítása alkalmából egy Verdi-éremre kapott megbízást a »Musée de la Monaie«-tól. Az érem hátlapján Verdi jelentékeny opera alakjai: a Traviata, illetve Alfred, a Rigoletto, Ottello, illetve Jágó fognódik érdekes kompozícióba. A bronzérmet Párizsban sokszorosították, az Éremkedvelők Egyesülete számára, és a két tiszteletpéldányt most küldték el Budapestre a művésznőnek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

yamatát Gogol a
r kimunkált esz-
s, hogy írása,
idal keletkezése
tás hatását kelti.

afutásának egyik
a hetvenperces
ngja egy ember
y jellegzetes kör-
mindezen közben
ló betegség apró-
sét képes vissza-
angszínek alkal-
a hangulatválto-
nómia a végletes
talában tartózko-
jellemzi a kiváló

a mű világos ér-
hangsúlyok gon-
kényes építkezési
val a Rádiószín-
odukcióját hozta

Amikor a dar
dik folytatás k
egy ötlete« —
egyik gyanúsít
merkedett egy
Mercedes csinos
csak abban rer
nek: nem az a
fekvő. De mégis
gyományos »kr
ta: pontosan az
Ettől kezdve mi
Sós Györgyöt i
várunk tőle. Vá
hogy a manaps
az ő műfaja?
első követ, aki
vatnak, amely

Solymosi Ottó
diójátékot. A sz
nösebb gondot
sa. Így is ki ke
Básti Lajos és *H*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 ÁPR 28

MAGYAR NEMZET

Kunvári Lilla

A párizsi Érem-múzeum (Musée de la Monnaie) tavaszi tárlatára meghívta Kunvári Lilla szobrászművészt. A Grand Palais-ban, április végén nyíló tárlaton a magyar művész Bach, Britten, József Attila és Kodály plakettjeivel szerepel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 NOV 10

baját, mert biztos egészséges!
(Brenner György rajza)

— **Salamon Henrik** professzor mellszobrát — Kúnvári Lilla művét — november 12-én, szombaton délután egy órakor leplezik le a Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika kultúrtermében.

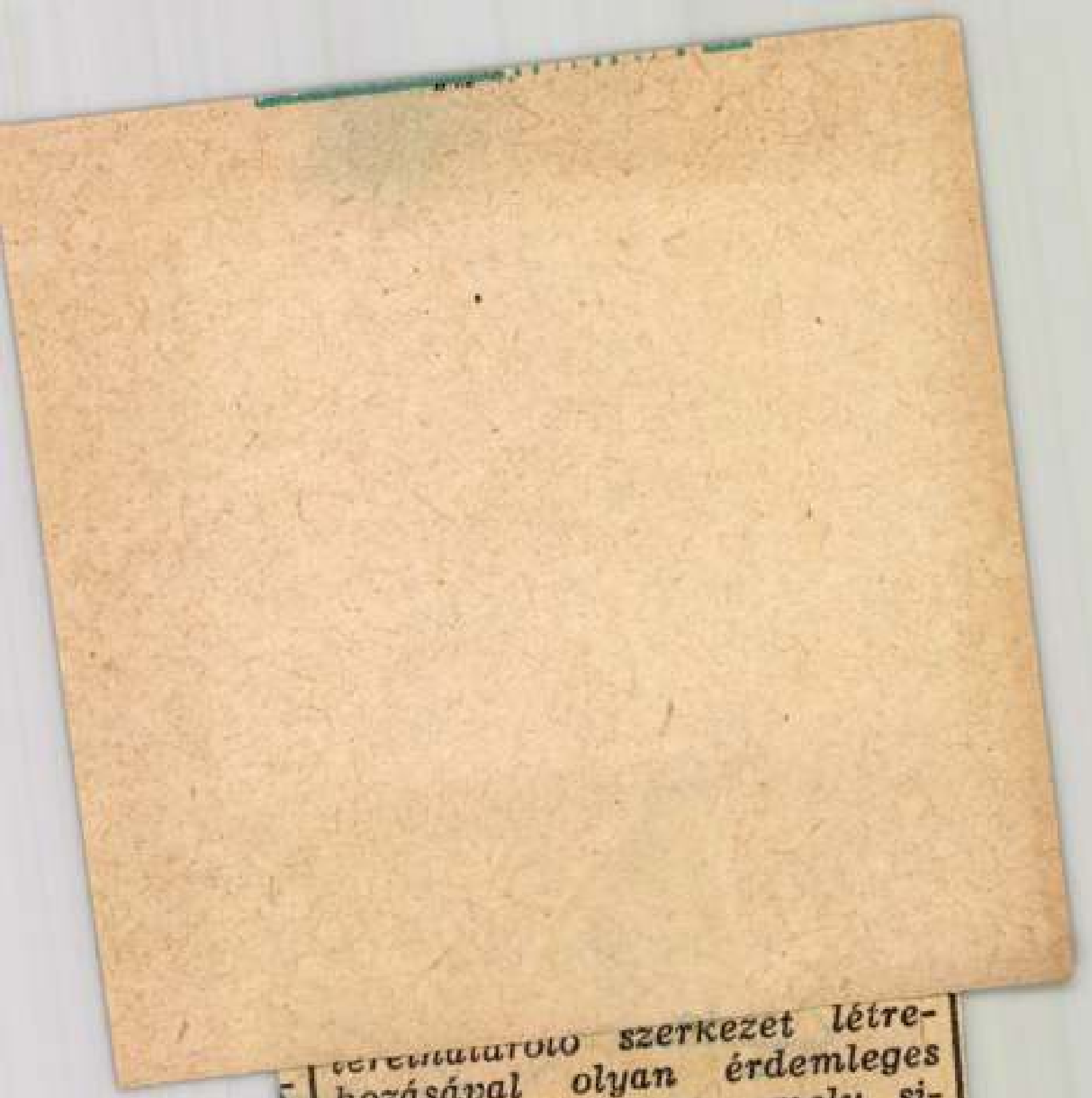

tevékenykedő szerkezet létrehozásával olyan érdemleges kísérlet kezdődött, amely sikeresen megoldja a kórtermek kellemetlen zsúfoltságának problémáját. Drávai Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kunvári Lilla

MAGYAR NEMZET
1021

...ének állnak.

— **Salamon Henriknek,** a Budapesti Orvostudományi Egyetem egykori neves fogorvosprofesszorának szobrát — ~~Kunvári Lilla~~ alkotását — szombaton bensőséges ünnepségen leplezték le a Gyermek-fogászati és Fogszabályozási Klinika művelődési termében.

— **Fiatal szovjet művészek** léptek fel szombaton este

hajóból és lenyűgö-
irányította a Cassiopeia, a Si-
rius és a Velorum csillagokra.
készített, majd a

KEDVES *Ludas Matyi*

1021

Ez a remek karikatúra-szobor a zseniális Karinthy Frigyest, a legnagyobb magyar humoristát ábrázolja. Alulírott, akinek „Modern Könyvtár" című sorozatában ötvenhárom évvel ezelőtt, 1912-ben először jelent meg Karinthy „Így írtok ti" című halhatatlan paródiagyűjteménye, most a humor mai orgánumában, a Ludas Matyiban kérdem: nem kellene-e ezt a pompás művet valahol, esetleg az Irodalmi Múzeumban felállíttatni? A szobor jeles szobrászművésznőnk, Kunvári Lilla műve.

Gömöri Jenő Tamás

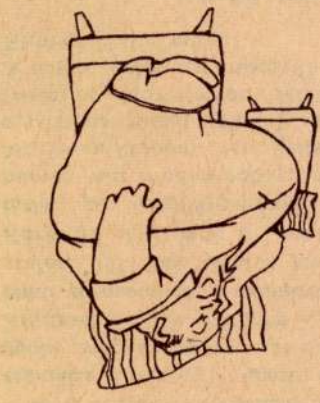

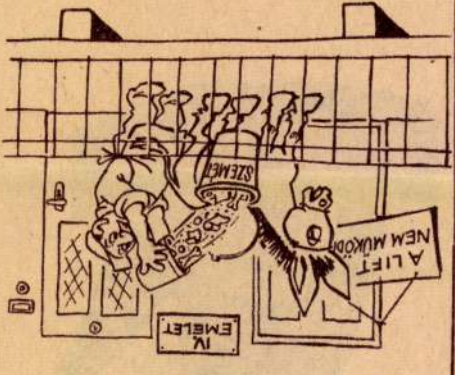

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 AUG 26

LUDAS MATYI

Kunvári Lilla

Kunvári Lilla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

BÁNYAMUNKÁS
Budapest

1021

Szobor Steinmetz kapitánynak

Komló, amely a felszabadulás óta fejlődött kis faluból harmincezer lakosú bányászvárossá, gazdag programmal készül a negyedszázados történelmi évforduló megünneplésére. A programról nemrég tárgyalt a városi tanács végrehajtó bizottsága. A jövő hónaptól kezdve több rendezvény követi egymást a városban. *Mánfán* emléktáblát állítanak a 15 éves korában hősi halált halt *Fábián Bélának*. Márciusban *Kun Bélára* emlékeznek. A győzelem napján leplezik le *Kunvári Lilla* szobrászművész alkotását, amely *Steinmetz Miklós* kapitányt, a hős parlamentert ábrázolja. Kiállítás nyílik *Komló* 25 éves fejlődéséről, továbbá *Lenin* életéről és munkásságáról. *„Komló 25 éve"* címmel dokumentumgyűjtési pályázatot hirdettek és húszperces film készül a mecseki szénmedence ifjú városáról.

Terveik
a Nóg

Terveikről, megoldásra váró gondjaikról érdeklődtünk *Csincsik Istvántól*, a *Nógrádi Szénbányák* szakszervezeti bizottságának titkárától, és a következőket tudtuk meg:

— Az elmúlt évben igen sok gonddal, bajjal kellett megküzdeni. A szentermeles visszafejlesztése, a felszabaduló munkaerő számára a foglalkoztatottság biztosítása, sok problémát okozott számunkra. Ezenkívül gondot okozott, hogy a nyári időszakban szénfogyasztóink nem fogadtak többletszállításokat, később viszont igen nagy igényekkel léptek fel velünk szemben. Az elmúlt év egyébként a gazdaságosságra való törekvés jegyében telt

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 29

NÉPSZABADSÁG

Budapest

— *STEINMETZ KAPITÁNYNAK szobrot állítanak Komlón. A hős parlamenten ábrázoló szobrot, Kunvári Lilla alkotását május 8-án leplezik le.*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Lunu Lilla

MAGYAR NEMZET
Budapest

1970 JAN 29

— **Szobrot állítanak Steinmetz kapitánynak** Komlón, mondották el a városi tanács vb szerdai ülésén, amelyen Komló felszabadulásának 25. évfordulója megünnepléséről tanácskoztak. Kunyári Lilla szobrászművész alkotását a hős parlamenterről a győzelem napján leplezik le.

Aztán tapintatlanul hozzátette,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kúnvári Lilla

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Koszorúzások, ünn

1021 a győzelem nc

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa a fasizmus felett aratott győzelem 25. évfordulója alkalmából szombaton délelőtt koszorúzási ünnepséget rendezett a Szabadság téri szovjet hősi emlékműnél.

A magyar, szovjet és vörös zászlókkal övezett téren több száz fővárosi dolgozó gyűlt össze, az emlékművel szemben díszőrség sorakozott fel. Az ünnepségen részt vett a Központi Bizottság, az Elnöki Tanács, a kormány több tagja, a politikai, a gazdasági és a kulturális élet sok más vezető személyisége, a társadalmi és tömegszervezetek képviselői.

A szovjet és a magyar himnusz elhangzása után az Elnöki Tanács nevében Gáspár Sándor és Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnökei, az MSZMP Központi Bizottsága nevében Biszku Béla, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára és Németh Károly, a Politikai Bizottság póttagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára, a kormány nevében Fehér Lajos és dr. Ajtai Miklós, a kormány elnökhelyettesei helyeztek koszorút az emlékmű talpazatára.

Komlón felavatták Steinmetz Miklós szobrát

A hősi halált halt parlamenter mellszobra — Kunvári Lilla szobrászművésznő alkotása — Komlón, a Steinmetz Miklósról elnevezett gimnázium és szakközépiskola előtti téren áll. Ünnepélyes felavatására szombaton délelőtt, a győzelem napja alkalmából rendezett ünnepségen került sor.

Eljött az ünnepségre *Irina Levcsenko*, a Szovjetunió hőse, aki részt vett hazánk felszabadításában és *G. Naravcsatov* író, a szovjet béketanács tagja.

A szobornál, ahol diákok álltak díszőrséget, Fehér Ferenc vezérőrnagy mondott ünnepi beszédet, abból az alkalomból, hogy ezen a napon ünnepeltük a fasizmus feletti győzelem negyedszázados évfordulóját.

Beszéde után olvasták fel a harmincezres bányászváros dolgozóinak tiltakozó táviratát, amelyet az Országos Béketanácsnak küldtek el — követelve az agresszió megszüntetését.

G. Naravcsatov, a szovjet béketanács képviselője a szovjet nép üdvözletét tolmácsolta a résztvevőknek, s a győzelem napjára emlékezve mondotta: „Az egész világ népeinek legfőbb követelése: hallgassanak el a fegyverek Indokínában és mindenütt a világban."

Irina Levcsenko, a Szovjetunió Hőse így kezdte beszédét: „Sajnos e táj felszabadításában nem vehettem részt, de a mi harckocsizó egységeink harcoltak erre is. Tudtuk, hogy a magyar nép vár bennünket, a börtönökben hazafiak sínylődnek —, sietnünk kellett, hogy elhozhassuk a szabadságot."

Steinmetz Miklós kapitány mellszobrát a szobor alkotója és a hős rokonainak jelenlétében *Gallusz József*, a Városi Tanács vb-elnöke leplezte le, majd koszorúkat helyeztek el a szobor talapzatánál a Komlói városi Tanács, a HNF megyei és városi bizottsága, a BM, a Steinmetz Miklós Gimnázium és Szakközépiskola, a Béta-bánya dolgozói és a Kossuth-akna Steinmetz szocialista brigádjának tagjai.

Az ünnepség az iskola szabadtéri színpadán megrendezett, Steinmetz kapitánynak emléket állító, a békéről szóló irodalmi műsorral zárult.

nepségek apján

A Szovjetunió budapesti nagykövetsége nevében F. J. Tyitov nagykövet és V. K. Gvozd altábornagy, katonai és légügyi attasé koszorúzott.

Az Internacionálé elhangzása után a díszőrség díszmenetével fejeződött be a koszorúzási ünnepség.

A szovjet népnek a nagy honvédő háborúban aratott győzelme 25. évfordulója alkalmából F. J. Tyitov, a Szovjetunió budapesti nagykövete szombaton fogadást adott a nagykövetségen.

narci repulogepek eladá-ról Izraelnek" — jelentette

Hangoztatta, komolyan zik a SALT tárgyalások si-rében, abban, hogy *„nagy-ntosságú megállapodást"* het létrehozni Bécsben és t is kijelentette, hogy *„kész ovábbra is részt venni a árizsi tárgyalásokon"*, mert *nem adta fel a reményt a olitikai rendezésre"*. Han-oztatta azonban, hogy az JSA nem vonulhat ki Vi-tnamból, mert ellenkező esetben *„ez ázsiai békefenn-tartó szerepünk végét jelen-tené"*.

fiatalokat. Most azt mondta, hogy ez csak azokra vonatkozik, akik az egyetemeken erőszakos cselekményeket hajtanak végre. Kijelentette, hogy *„meghallgatja majd a tüntetők szavát"* sőt kész fogadni küldöttségüket is — *„ha sikerül a programot összegyeztetni"*.

shingtonban

A felvonuló csoportok helyi idő szerint délelőtt 10 óra tájban (magyar idő: 16 óra) kezdtek gyülekezni a tüntetés színhelyén.

Nixon elnök a hajnali órákban váratlanul meglátogatott egy csoport fiatalt, akik a Lincoln-emlékműnél töltötték az éjszakát a szombati tüntetésre várva. Újságírók nem voltak jelen, s így egyelőre csak Nixontól hallottak arról, hogy az elnök „megértést" kért a fiatalok-tól politikája számára. Nixon szerint a vita során „erős szavak" is elhangzottak, de mint mondotta, „nagyon kedves gyerekek" voltak, akikkel találkozott.

Francia
Norodom Szihanu

Maurice Schumann francia külügyminiszter pénteken este egyenes adásban válaszolt a hallgatók külpolitikai kérdéseire az Europe—I. rádión.

A délkelet-ázsiai helyzetet elemezve Schumann kijelentette, hogy a francia kormány nem fogja elismerni Norodom Szihanuk Pekingben megalakított kormányát, mert első számú feladatának azt tekinti, hogy védelmet nyújtson a Kambodzsában élő többezer főnyi francia nemzetiségű személynek. Hozzátette azonban, hogy a kapcsolatokat változatlanul fenntartják Szihanukkal, akinek „bölcs" politikáját a francia külügyminiszter elismerő szavakkal illette.

Arra a kérdésre, hogy Franciaország miért ítélte el

Ismét csak bebizonyosodhatott a régi igazság: aki szelet vet, vihart arat. A felháborodás és tiltakozás vihara száguldott végig a földkerekségen, beleértve magát Amerikát is. Lelkiismeretesen végigböngésztem a héten rekord mennyiségű távirati jelentős anyagot, de mindössze egyetlen olyan kormányvezető nyilatkozatára bukkantam, aki feltétel nélkül, lelkesen támogatta Washington kalandját. Az athéni fekete ezredesek rendszerének második embere, Patakosz jelentette ki, hogy az amerikaiak a civilizációt védik Kambodzsában. Csupán azt kellett volna még hozzáfűznie: ugyanúgy, amint azt a görög junta Dél-Európában teszi.

Az Athénből címzett elismerés ellenére, az amerikai

kénytelen volt „felelőtlenségnek" nyilvánítani Agnew alelnök dühödt kirohanásait a fiatalok ellen.)

Száz szenátorból eddig a hírek szerint ötvenegyen fejezték ki aggodalmukat.

Önkéntelenül is kínálkozik a kérdés, vajon ha Johnson mammut-többsége felmorzsolódott a vietnami háborún, meddig bírják Nixon sokkal soványabb szavazat- és erkölcsi tartalékai egy még veszélyesebb beavatkozás terhét viselni? Ezért az elnök egyik nap tudomásul veszi a diákokra küldött golyókat, másnap viszont „udvarolni" igyekszik az ifjúságnak. Laird hadügyminiszter komolyan kijelenti, hogy szó sincs a háború kiterjesztéséről, csupán kibővítéséről! (Azóta sem tudom érzékelni a különbséget...) Csakhogy elnöki nyilatkozatokkal, bizonytalan ígéretekkel csak szélmalomharcot lehet vívni a tények ellen.

Az indokínai tűzvész megfékezésének egyetlen módja van: az amerikaiaknak be kell szüntetniök az agressziót. Ebben a szellemben tartotta meg hatalmas érdeklődéssel kísért nemzetközi sajtóértekezletét Koszigin is. (Az alkalom és a téma jelen-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kunvári Lilla

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

A győzelem napja alkalmából

1021

Szoboravatás Komlón

Szombaton délelőtt nagyszabású ünnepség lesz Komlón a győzelem napja alkalmából. Kunvári Lilla szobrászművésznő Steinmetz Miklós, hősi halált halt parlamentert ábrázoló szobrát a Steinmetz Gimnázium előtti téren helyezték el. Ünnepélyes leleplezése a győzelem napjára való emlékezés keretében szombaton délelőtt tíz órakor lesz. Az ünnepi beszéd és a szoboravatás után a diákok irodalmi műsort adnak.

tteknek,
ecke (ism.)
arészletek
tt-darabok
ly-kórusok
rikus össze-
s (ism.)
ai Sándor
oraestje.

ar Televízió

ajz
isk. 5. oszt.)
lág
isk. 7. oszt.)
ar nyelvtan
isk. 5. oszt.)

18.35: URH Ze
19.35: Mozart:
Kétfelvo
22.23: Magyar

Magyar T

8.05: Élővilág
(ált. isk.
8.25: Angol n
(középis
9.05: Földrajz
(ált. isk.
9.55: Fizika
(ált. isk.
11.05: Fizika
(ált. isk.
13.10: Élővilág.
14.05: Földrajz.

Kunvári Lilla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Péntek, 1970. május 8.

NAPLÓ

Május 8

A budapesti nemzetközi kisplasztikai biennálé elnöksége csütörtökön, dr. Simó Jenő művelődésügyi miniszterhelyettes elnökletével, megtartotta első tanácskozását. Jövő év őszén rendezik meg az első nemzetközi kiállítást.

#

Szoboravató ünnepséget rendez szombaton, május 9-én reggel kilenc órai kezdettel a Hazafias Népfront Baranya megyei és Komló városi bizottsága, valamint a komlói Steinmetz Miklós Gimnázium és szakközépiskola. Az iskola névadóját, a német fasiszták által 1944-ben Budapesten meggyilkolt szovjet parlamentert ábrázoló, bronzból készült mellszobor Kunvári Lilla szobrászművész alkotása.

✉

A Nemzeti Galériában rendezett nagy sikerű Beck Ö. Fülöp emlékkiállítás május 10-én zárul, tehát vasárnap 19 óráig tekinthető meg utoljára.

✣

Galambos Tamás festőművész kiállítása ma délután nyílik meg a debreceni Medgyessy-teremben.

♡

„Nem puszta szó" címmel rendezik meg Kozman Gusztáv előadóestjét május 10-én, vasárnap este fél 8 órakor az Egyetemi Színpadon. Gitáron közreműködik Kecskés András.

⊕

Az athéni külügyminisztérium nem hosszabbította meg Georgiosz Szeferisz Nobel-díjas költő útlevelét. Szeferisz, aki valamikor diplomata volt, így képtelen eleget tenni a padovai egyetem meghívásának.

⊙

Derkovits Gyuláról készített szénrajzát a szombathelyi Savaria Múzeumnak ajándékozta Radnóti Kovács Árpád festőművész. Az 1948-ban készült rajzot a Derkovits emlékmúzeumban helyezik el.

▣

A varsói televízió befejezte a Négy páncélos és a kutya című, Magyarországon is ismert tévésorozat újabb folytatásainak közvetítését. A népszerű lengyel tévésorozat a nemrég elkészült és most bemutatott új folytatásokkal együtt most 21 filmből áll.

Minisztertan

Határozat a
életkörül

Tudományos továb

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli:

A Minisztertanács csütörtökön ülést tartott. Megtárgyalta a KGST 24. ülésszakával kapcsolatos kérdéseket és megfelelő határozatokat hozott. Az ülésszakon részt vevő magyar kormánydelegációt *Fock* Jenő, a Minisztertanács elnöke vezeti; a küldöttség tagjai: *Apró* Antal, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Párdi* Imre, az Országos Tervhivatal elnöke, *Biró* József külkereskedelmi miniszter, *Bálint* József, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának osztályvezetője, *Szita* János, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok titkárságának vezetője, és *Papp* László, a Magyar Népköztársaság KGST-képviselőjének helyettese.

A külügyminiszter beszámolt április 26 és 29 közötti *hollandiai hivatalos látogatásáról.* A kormány megelégedéssel vette tudomásul, hogy az őszinte légkörben lefolytatott eszmecserék előmozdították Magyarország és Hollandia kétoldalú kapcsolatainak további kedvező fejlődését és egyben pozitív hozzájárulást jelentettek az európai biztonság feltételeinek megteremtéséhez. A kormány a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának *a nők munkahelyi feltételeinek, szociális és életkörülményeinek megjavításáról* szóló irányelvei végrehajtására a kormány — a Minisztertanács titkársága vezetőjének előterjesztésére — határozatokat hozott.

A Minisztertanács felhívta a vállalatok, intézmények és szövetkezetek vezetőinek figyelmét, hogy az irányelvekben foglaltak megvalósításáért — anyagi lehetőségeikhez mérten — felelősség terheli őket; utasította az érintett minisztereket, és országos hatáskörű

Kunvári Lilla

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

Hírlapok

□ KUNVÁRI LILLA szobrászművésznő elkészítette Steinmetz Miklós mellszobrát. A szobrot a komlói Steinmetz-gimnázium előtt helyezik el; az ünnepélyes leleplezést ma délelőtt tartották.

sajtóérte

tünte

Kunvári Lilla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ. 10

NÉPSZABADSÁG
Budapest

Komlón leleplezték Steinmetz Miklós mellszobrát

Komlón — a győzelem napja alkalmából — szombaton *békegyűlést* és *szoboravató ünnepséget* rendezett a Hazafias Népfront Baranya megyei és komlói városi bizottsága, továbbá a *Steinmetz Miklós* nevét viselő gimnázium és szakközépiskola. Az eseményen megjelentek a hazánkban tartózkodó szovjet békedelegáció tagjai, *Irina Levcsenko*, a Szovjetunió hőse és *G. Naravcsatov* író, a szovjet béketanács tagja is.

A tanintézet előtti téren rendezett gyűlésen *Fehér Ferenc* vezérőrnagy mondott ünnepi beszédet, majd leleplezték Steinmetz Miklós bronz mellszobrát, *Kunvári Lilla* szobrászművésznő alkotását.

érdekében végzendő propagandamunkát a lakosság körében és biztosítsák az állami és tanácsi dolgozók jó felkészülését a határozat végrehajtására.

A Központi Bizottság felkéri a

A Miniszterta
a lakásépítés és

Klemwáa Lilla

Nobsén

Ernesttel nevepel.

Kosáts Gyula: Ernst gerely...

Művészet, 1970 május – 24 lap.

1021

4

Magyar művészeket hív tagjai sorába az érmészek nemzetközi szervezete

Érem és kisplasztika ezúttal csak azért került egymás mellé, mert a két örvendetes hír egyszerre jutott tudomásunkra. Egyidejűleg nyílt meg a prágai Belvedere-palota nagyszabású nemzetközi éremkiállítása, az *érmészek nemzetközi szervezetének kongresszusal egybekötött biennáléja*, ahol most első ízben szerepel a magyar érem, és most ért véget a *Képzőművészek Nemzetközi Szervezetének* amszterdami kongresszusa. Ez utóbbin *Somogyi* József szobrászművész képviselte a magyar szövetséget; a főtitkári beszámolóból értesült, hogy a magyar bizottság külügyi vonatkozású munkáját kiemelkedőnek tartják, nagyra értékelik. Amszterdamban határozta el a kongresszus, hogy elfogadja Magyarország javaslatát és *az első nemzetközi kisplasztikai biennálét jövőre nálunk rendezik meg.*

Nem kisebb jelentőségű a prágai biennálé sem. Az érmészek nemzetközi szervezete, a *Fidem* 32 éves múltra tekint vissza, 32 éve alapították meg Párizsban a több irányú szervezetet, mely összefogja, számon tartja mindazt a hagyományt, törekvést, újítást, kísérletet, ami az érmészet múltját, történetét és jelenét jellemezheti. Kiterjeszti figyelmét mindarra, ami az érem fogalma alá tartozik. Érdeklődését nem korlátozza a művészi érem területére, hanem kiterjeszti a numizmatikára, a pénzverdék működésére. Zsűrizésének egyetlen főszempontja az érték, a kvalitás. Hogy mi kerül a *Fidem* kiállításaira, az nincs sem stílusirányzatokhoz, sem technikákhoz kötve. A *Fidem* két lapot ad ki, a *„Médailles"* című elvi és tudományos kérdésekkel foglalkozó folyóiratát, egy másik, szintén gazdagon illusztrált kiadvány pedig az éremkedvelők és gyűjtők tájékoztatását tűzte ki célul.

A *Fidem* mindinkább jelentékeny szerepet játszik a nemzetközi művészeti életben, kiállításai a Louvre közelében fekvő hatalmas barokk palotában egyre szélesebb áttekintésben adnak képet világviszonylatban az érmészet alakulásáról, stílusirányzatairól. Két éve Párizsban csupán egyetlen magyar művész vett részt a *Fidem* kiállításán, ahol 26 ország művészei számoltak be munkásságukról. *Kunvári* Lillát hívta meg akkor a *Fidem*, s ugyanakkor a nagy kiállítás 410 szereplője közül a párizsi rádió két kiállítót kért a mikrofonja elé. (Az egyik Kunvári Lilla volt. Az aktuális művészeti eseményekről beszámoló riporter nekiszegezte a kérdést: van-e Magyarországon éremművészet, vannak-e művelői?)

A Magyar Képzőművészek Szövetségében működik egy külügyi osztály, melynek aktivitására, munkájának fejlődésére jellemző, hogy kapcsolatot teremtett a *Fidem*-mel és ennek a közeledésnek lett eredménye, hogy a nemzetközi együttesből nem hiányoztak az érem magyar művelői sem.

A prágai Belvedere-palota emeleti teremsoraiban 22 nemzet kiállítói között ott szerepelnek a magyarok is és mint hírlik, sikerük van. A prágai érem-biennálén a szövetség éremművészeit *Borsos* Miklós, *Kiss Kovács* Gyula, *Kiss Nagy* András, *Ligeti* Erika, *Szabó* Iván és *Vigh* Tamás képviselte. Egyéni *Fidem*-tagsága révén kapott meghívást: *Kunvári* Lilla, *Kovács* Dezső és *Renner* Kálmán.

A *Fidem* prágai biennáléja két hónapig lesz nyitva, majd az egész anyagot Pozsonyban mutatják be. A kongresszus ideje alatt Borsos Miklós a Képzőművészek Szövetségének megbízásából tárgyalt a *Fidem* vezetőségével, javaslatai megértésre találtak. Így a magyar érem mesterei reménhetőleg már legközelebb, mint *állandó tagok* vehetnek részt a *Fidem* kiállításán.

(d. m.)

MAGYAR NEMZET
Budapest
10 NOV 1969
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ülése

nyerejű r
munkavi

te fel a Budapesti Or *Egyetem*
nvédelmi hozzájárulásról szóló rendeletet

tét. Felemelte a családi segély összegét és újra szabályozta folyósításának feltételeit.

Az új rendelkezés nem ír elő határozott összeget családi segélyként, hanem úgy intézkedik, hogy a közös háztartásban élő hozzátartozó bármely forrásból származó összes jövedelmét havi 800 forintra kell kiegészíteni, s minden további hozzátartozó esetén 300—300 forinttal kell felemelni. A külön háztartásban élő hozzátartozók esetében az eltartásra szorulók keretét, illetőleg bármely forrásból származó összes jövedelmét egy személy esetén havi 600 forintra kell kiegészíteni, s minden további személy esetén 200—200 forinttal kell emelni.

A jogosultságot az érvényben levő rendelkezések figyelembevételével továbbra is az illetékes tanácsi szerv állapítja meg. A segély folyósításáról a nyugdíjfolyósító igazgatóság gondoskodik.

Az új rendelkezések 1970. január 1-én lépnek életbe.

*

Az Elnöki Tanács a Budapesti Orvostudományi Egyetem nevét — fennállásának kétszáz éves évfordulója alkalmából — „Semmelweis Orvostudományi Egyetem"-re változtatta.

Az Elnöki Tanács egyéni kegyelmi ügyekben döntött, majd egyéb ügyeket tárgyalt.

Koporsók a Fehér Ház előtt

Amerikai kommunista vezető előadása a népfrontklubban

rom napon át tart majd a tüntetés a vietnami háború ellen. A felvonulók hatalmas koporsóba dobják be a háborúellenes feliratokat s a koporsót Nixon elnökhöz juttatják el. A Fehér Ház előtt ugyanis nagyszabású népgyűlést tartanak, s a koporsóval jelképesen az elnöki rezidencia ajtaja elé teszik le a felelősséget, amely Amerika vezető politikusait terheli a vietnami nép ellen viselt háborúért.

o'yabb
eti konstrukcíót

szövetkezeti demokráciáról

feszültségek felszínrehozása, hogy a kormányzat megfelelően ítélhesse meg azokat.

A változás érinti *a szövetségi vállalatokat is.* Jelenleg 17 olyan országos vállalat működik, amelyet korábban a SZÖVOSZ hozott létre, ezek tevékenysége is korszerűsítésre szorul, hogy jobban betöltsék alapvető funkcióikat, a szövetkezetek pozícióinak erősítését.

Az új követelményeknek megfelelően módosult a SZÖVOSZ belső szervezete is: főosztályai a föderatív elveknek megfelelően átalakultak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kunváry Lilla

NÉPAKARAT

[illegible] CB 27

610

Képzőművésznők kiállítása nyílik március 8-án a nemzetközi nőnap alkalmából. A kiállítást a Nőtanács és a Műcsarnok közösen rendezi. Az érdekes képző- és iparművészeti bemutató előkészületei már folynak. Kovács Margit keramikusművész, Beck Judit, Szilvássy Margit festőművész, Kunváry Lilla szobrász, Báthory Júlia üvegművész, Juris Ibolya textilművész és mások már bejelentették részvételüket.

klub pedig átköltözik a két év
előtt újjáépített Fekete Sas
Szálló épületébe. E csere lehe-
tővé teszi, hogy a Fekete Sas
Szállóban levő 30 ágy helyett
140 ágy álljon a vendégek ren-

Népszava
1949 MÁR. 11

93

Szegi P.

Vissza a valósághoz!

Egy tanulságos csoportkiállítás margójára

Öt művész mutatja be munkásságának legújabb eredményeit a Szabadszervezet most megnyílt csoportkiállításán (Andrássy út 69). Mind az öt művész végigjárta a modern stíluskísérletezések izgalmas útjait. Főkép az expresszionizmus kerítette bűvkörébe őket: a sejtelmes áhítatok lírizmusára hajlamos Conrad Pált, éppúgy, mint a kifejezés dinamikus hangosságában, a vad ritmusok merészségében kielégülést kereső Ráfael Viktort. Ezek a művészek végigcsinálták a modern festészet »formakeresés«-nek nevezett kalandos műteremforradalmait. Azonban — ennek a kiállításnak tanusága szerint — lassan maguk is rájöttek arra, hogy az úgynevezett »formakeresés«, azaz a stílus-problémáknak öncélú előtérbe helyezése, a »formalizmus« zsákuccájába vezeti a művészetet.

Bernáth Ilma festménye

Napjainkban egészséges ösztönnel és biztos öntudattal a saját »démonizmusának« eszelős zűrzavarát kezdi felszámolni az európai művészet. Mindenekelőtt az elveszett értelem visszahódításának feladatát tűzi maga elé. A »realizmus« az élettel való eleven kapcsolatok helyreállítását jelenti.

Ezt a »nagy fordulót« éli át most a mi művészetünk. Erről a fordulatról beszél a Szabadszervezet legújabb csoportkiállítása is. Ráfael Viktor, ki az itt szereplő művészek közül legmerészebben vetette bele magát az expresszionizmus, kubizmus, sőt a futurizmus hangos forma-kísérleteibe, most a tömör, reális fogalmazás szorosabb, közvetlenebb stílusa felé fordult. Természetes, hogy a valóság újra birtokba vétele nagy elmélyedést, őszinte odaadást kíván az olyan művésztől, aki már szinte bravúros könnyedséggel tudta kezelni az »izmusok« fölényeskedésre csábító eszközeit. Hogy ez az odaadás megvan Ráfael Viktorban, azt egy egyébként nem jelentős műve, az »Asztalosműhelyben« c. szénrajza mutatja legmeggyőzőbben. Ez a szinte akadémiai studium rangján álló műve azt bizonyítja, hogy van bátorsága, s van ereje visszatérni akár az alapstudiumokhoz is, hogy előről kezdje fölépíteni reális igényű új művészetét.

Conrad Pál a színek lírikusa. Áhítatosan őszinte színkötészete valami mesehangulat öntudatlanságában született. Képein a színek felbontják a formák kontúrjait is, s félig testetlen, álomszerű párázásba takarják a világot. A sejtelemszerűség színes lazaságaiból azonban mintha a művész már kibontakozóban volna. S nem véletlen, hogy az élet, a valóság közvetlenebb szemléletén alapuló képei vezetik ki őt a színesség álomködeiből: elsősorban szép mezei munka ábrázolásai. A valóságos formák határozottabb leírására vonatkozó igény nem jelenti a művész gazdag és költői szín-vízióinak elnyomását, háttérbe szorítását. Ép ellenkezőleg, azt jelenti, hogy a formaleírás nagyobb gondossága az eddig egyedül fontosnak tekintett kolorista tartalmakkal egyenlő rangra emelkedik, s ezáltal egyre gazdagabbá, teljesebbé, sokrétűbbé válik művészete, mely eddig beérte az egy húron való muzsikálással.

Lukácsné, Bernáth Ilma művészete sose távolodott el a természet leírásának alapvető feladataitól. Friss, lendületes impresszionista közvetlenséggel vetette vászonra élményeit. Kísérletezett ugyan expresszionista, kubista »fogásokkal« is, de stíluskísérletezései sohase váltak olyan formaromboló erővé, mely a valóság leírásának őszinte (impresszionista) közvetlenségét elnyomták volna. Legszebb művei Kubában festett, élő színekkel gazdag akvarelljei. Ő tudott legkönnyebben visszatérni a valóságábrázolás új értelmű feladataihoz is, amint ezt egy-két Szovjetunióban készült rajza mutatja.

Rákosy Zoltán túlkevés művel szerepel a kiállításon. Kitűnő rajzai azonban a kiállítás legszebb darabjai közé tartoznak.

Kunvári Lilla szobrászművész kiállított művei viszont teljes képet adnak munkásságáról. Bemutatja régibb, expresszionista kísérleteit is. Érdekes, figyelemreméltó alkotások azok a »jellemportréi«, mikben szinte már a karikatúrajellemzés merészségét igyekezett érvényre juttatni a plasztikai alkotásokban (Karinthy és Gellért Lajos feje). Kunvári Lilla alapjában lírai természet. Kis figuráinak heves mozgalmasságában sokszor az érzelmi kifejezés plasztikaellenes végleteibe téved. Pedig legjobb portréi tanusága szerint az őszinte emberábrázolás lírai mélységét kitűnően össze tudja egyeztetni a szobrászi fogalmazás tömör, nagystílű egyszerűségével is. Legegyszerűbb művei a legszebb művei. Két kismeretű leányfeje a közvetlenség és a plasztikai tisztaság szempontjából egyformán kitűnőek.

Az egész kiállítás érdekesen szemlélteti az »izmusok« elszánt és veszélyes kalandjaiból visszatérő és a valóság életigazsága felé forduló új művészet korszerű célkitűzéseit, a »nagy fordulatot«. Elsősorban ebben áll jelentősége.

Szegi Pál

Kunvári Lilla

ÓMŰSORA

rcius 20-ig

PÉNTEKEN

MÁRCIUS 18-ÁN:

KOSSUTH-RÁDIÓ. 7.45: Jászai Mari Előadás.
8.00: Szív küldi szívnek szívesen.
11.30: Hanglemezek Hubay és Bartók műveiből.
12.15: Somló Sándor Malódia-együttese játszik.
13.00: Mi maradt meg Pest-Buda törökkori emlékeiből. Előadás.
13.15: Asztali muzsika. Rimszkij-Korszakov műveiből a szerző születésének 105. évfordulóján. Hanglemez.
14.30: Énekegyüttes.
15.00: Művészlemezek.
15.30: Lőrincz Edit mélyhegedűn játszik, zongorán kíséri Sebők György.
16.40: **Termelési Híradó.**
1720: A dalirodalom remekei: VI. Händel. Közreműködik Rösler Endre (ének). Zongorán kísér Haidu István.
18.15: **Marxista-leninista nevelődés. Gazdasági kérdések a szocialista társadalomban és a népi demokráciában: VII. A Szovjetunió pénzügyi rendszere és kereskedelme.** Háy László előadása.
18.30: A Szomszédság Nevében: »Viharos Osztrovszkij drámájából fordította Trócsányi Zoltán.
19.15: Magyar nóták. 1. Tarcsay Vilmos: a) Túl a Tiszán: b) Vásárhelyi híres promenádon. (Sztáray Márton). 2. Kiss Angyal Ernő: Édesanyám csokja (Szalai László). 3. Keresztes—Pásti V.: Édesanyám, te jó asszony (Wegner D.). 4. Tomsay Piroska: Lehullott a vadgesztenye (László Imre). 5. Orbán Sándor két csárdásdalt énekel: a) Zöldre van a rácsoskapu festve: b) Bécsi hegyeken fújnak a szelek. Hanglemezek.
19.25: Ha Pestre jön . . .
20.35: A rádiózenekar játszik. Közreműködik Országh Tivadar (hegedű).
23.00: Zenopotámia XIV. diszhangversenye.
0.30: Hírek eszperantó nyelven.

PETŐFI-RÁDIÓ 7.20: A Magyar Nők Demokratikus Szövetségének hírei.
7.30: Jazz-számok. 1. Ács Ágnes: Te hogy vagy vele (Karády Katalin). 2. Rodgers—Hart: A folyó partján (Bing Crosby). 3. Horváth Jenő—G. Dénes György: Tiéd ez a hajnali perc (Fényes Kató) 4. De Fries K.—Szécsén: Május van (Sárdy János). 5. Rákosi János: Száz füstkarika száll (Mezey Mária). 6. Powell—Varna—Delettre: A hegyek dala (Tino Rossi). 7. Lugetti: Hófehérka alkotódala (Myriam Ferretti). 8. Horváth Jenő—Hafász Rudolf: Te vagy a fény (Karády Katalin és Lantos Ollvér). 9. Madeira—J. Dorsey: I'm glad there is you (Ginny Simms). Hanglemezek.
8.15: Kamarazene. Hanglemezek.
9.00: Magyar nóták. Cigányzene.
10.10: Könnyű dallamok Hanglemezek.
14.30: Kálmán Mária hegedül, zongorán kíséri Kardos István.
15.00: Jazz-kamarazene.
16.00: Luigi Renzi orgonál.
16.30: Hangos ujság.
17.00: Tánczene. A rádió jazz-zenekara játszik.
18.00: Ifjúság hangja.
18.20: Mindenki operája. Mascagni: Parasztbecsület.
19.00: Jobb későn, mint soha! A magyar rádió népiskolája. 1. Angol nyelv. 2. Történelem. 3. Idegen szavak kiejtése és magyarázata.
19.30: A Városinház melódiái.
20.15: Hanglemez.
20.30: A terembe csodái: IV. Az emberi szülétése. Rádióbeszélgetés.
működik Szilvássy Margit. Angyal Nagy Gyula és a házi-együttes.
20.35: Rádiővarieté. Közreműködik Rácz Vali és Vámosi Weber János (ének), Radnóti Tamás (dob), a házi-együttes és a rádió jazz-zenekara.
23.00: Földes Andor zongorázik. Hangfelvétel.
23.30: Magyar nóták. Hanglemezek.
0.30: Könnyű dalok. Hanglemezek.

PETŐFI-RÁDIÓ. 7.20: Egy dolgozó nő naplója.
7.30: Csárdások. Hanglemezek.
8.15: Brahms: I. (c-moll) szimfónia. Hanglemez.
9.00: Jazz-együttes.
9.50: A Vöröskereszt közleményei.
10.10: G. Novák Ilona zongorázik. Kutrucz Éva énekel. Zongorán kisér Kondor Lipót.
14.30: Népek zenéje. Amerikai munkadalok Előadás hanglemezekkel.
15.00: Közvetítés a Városinházból. »A király nevében.« Színmű három felvonásban.
16.55: Kalinnikov: I. szimfónia. Hanglemez.
17.30: Hangos Ujság.
18.00: Muzsikáról mindenkinek: IV. A zenei összhang. Előadás.
19.10: Szív küldi szívnek szívesen.
19.40: Előadás a studióban: »Az egerszegi bérlet.« Rádiójáték.
21.30: Költők — muzsikusok. A rádiózenekar játszik. Közreműködik Nagykovácsi Ilona (ének). 1. Seiber: II. Basardo-szvit. 2. Kodály: Rossz feleség. 3. Lajtha: Basa Pista. 4. Takács: Filippin szvit. 5. Két néger spirituale (Nagykovácsi Ilona). 6. Ljadov: Baba-Yaga. 7. Kemény Egon: Lee Annácska (Edgar A. Poe verse: Nagykovácsi Ilona). 8. Polgár Tibor—Kosztolányi D.: Ilona (Nagykovácsi Ilona).
22.30: Zenei hirdető.

VASÁRNAP

MÁRCIUS 20-ÁN:

KOSSUTH-RÁDIÓ. 7.00: Reggeli zene.
8.00: Hírek. Műsorismertetés.
8.20: Szív küldi szívnek szívesen.
9.00: Református vallásos félóra a studióból.
9.30: Evangélikus vallásos félóra a studióból.
10.00: Zenekari művek Hanglemezek.
10.45: Külügyi negyedóra. Előadás.
11.00: Balettzene. Hanglemez.
11.15: Varjas Anna és Petri Endre zongorázik.
12.15: Tóth Lajos kamarakórusa énekel.
13.00: Az »Európa« hangverseny-zenekar játszik.
13.30: Hangos Ujság.
14.15: Ünnepi hanglemezek. 1. Lully: a) Alceste. b) Teseo (filadelfiai szimfónikus zenekar, vezényel Stokowski). 2. Gluck: Ária a Párizs és Helena c. operából (Gigli). 3. Paganini—Kreisler: XIII. caprice (hegedű: Jascha Heifetz). 4. Bellini: Ária az Alvajáró c. operából (Galli-Curci). 5. Chopin: Asz-dur keringő (zongora: Kilényi Edé). 6. Schumann: A diófa (Marian Anderson). 7. Berlioz: Szilfidek tánca a Faust elkárhozása c. oratóriumból (firenzei ünnepi játékok zenekara, vezényel Igor Markavtich). 8. Brahms: Eső-dal (Heinrich Schlusnus). 9. Puccini: Kettős a Bohémélet c. operából (Pertile és Pampanini). 10. a) Dvorzsák: E dalra janított anyám. b) Rimszkij-Korszakov: A dongó (cselló: Casals P. blo). 11. Debussy: Tánc (Conservatorio zenekar, vezényel Piero Coppola).
15.00: »Megugrattak Hortobágyon . . .« Betyár dalok, betyár történetek.
16.00: Zenekari művek. Hanglemezek.
16.30: Jancsik Ferenc hegedül, zongorán kíséri Hajdu István.
17.10: Tánczene. A rádió jazz-zenekara játszik.
18.15: Csajkovszkij: Olasz capriccio. Hanglemez.
18.30: Falurádió.
19.30: Hangképek a vasárnap sportjáról.
20.35: Boldog ifjak és a család.
22.00: Hírek. Vasárnapi rádióanket.
22.40: Vasárnapi szerenád.
23.10: Beethoven: III. Hanglemez.
0.30: Hírek eszperantó nyelven.

PETŐFI-RÁDIÓ. 8.00: Magyar nóták. Hanglemezek.
9.00: Kopeczky Alajos orgonál.
9.40: Művészet a Jazz-ben. Hanglemezek.
10.00: Fejtörő séta Zenopotámiában.
11.00: Zenopotámia postája.
11.15: Képek, szobrok, rajzok. Kis riportok a képzőművészet világából.
11.30: Orosz hanglemezek.
11.40: Vasárnapdélli rádiószínház: »Az öbester papucsai.«
12.00: »Gordon úr és családja.« Folytatásos zenei perpatvar.
13.00: **Bányászok vasárnapja. Szerkeszti Reményi Béla. Rendező Gál Péter.**
13.30: Orosz szerzők műveiből. Hanglemezek.
14.00: A házi-együttes játszik.

Kunváry Lilla

tovább

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Szabad Szó
1949 MÁR. -8.
Megjelent:

Gyüjteményes kiállítás

A Képzőművészek Szabadszakszervezete (Andrássy-út 69.) kiállítóhelyiségében négy festőművész: *Ráfael* Viktor, *Conrad* Pál, *Bernáth* Ilma, *Rákosy* Zoltán meg *Kunvári* Lilla szobrászművész állította ki legújabb munkáit.

Ráfael Viktor képei végtelen színesek, túlságosan sok bennük a líra. Némelyik képe a fény- és árnyékhatás kihangsúlyozásával kubisztikus hatású. Gyakran elkallódik a tartalom a forma- és színkeresésben. *Conrad* Pál tárgykörét a munka megfestése. Csak a jelenséget látja, a lényegig még nem jutott el, az ő képén a színeken van a hangsúly.

Rákosy Zoltán „Akik építenek" című sorozatában a rajzok sokkal nagyobb elmélyedést mutatnak, mint olajképei. L. *Bernáth* Ilma néhány képét túltechnikázza, legtöbbjét a zsánernek szenteli. Túlságosan édeskés, modoros.

Kunváry Lilla szobrai közül azok a jók, amelyekkel nem pillanatnyi hatást akar elérni.

(Szp)

sebb emberek rovására más közszol-
sanak. Felkérem t.Bizottságot, hogy a
skörében is a fentiek értelmében el-

járás követendő az elhelyezkedni ki-
kalmazottakal szemben is.
20.julius hó 27-én.
er rendeletéből:

Bónay Soltán

teri tanácsos.

Kunváry Lilla

Ö. ua.:

tovább

Négy festő és egy szobrász

A Képzőművészek Szakszervezetében (Andrássy-út 69.) igényes, gondos rendezésben mutatja be munkásságát egy igen komoly, rokonszenves művészegyüttes. *Ráfdei* Viktor harsány színekkel, erőteljes formákkal felépített heves kompozíciói, a kubizmus formanyelvén nevelkedett művész ma már egységesebb és szerencsére keyésbbé csapongó fordulását jelenti a valóság irányában. *Kislednyfeje* merész, ízléses, lényegbemarkoló megoldásával, *Gordonkázó nője* beállításának kifejező drámaiságával, mai pikturánknak kimagasló értékei

Világ

1949

márc 10

1910.		
1.3.		Baudenkmäler d. Pro
		Topogr. d. Kunstdenkm
1911.		
17.1.		390: 186. Bond. Gothic ar
		" : 218. Prior, à history
9.2.		Bau-s Kunstdenkmäle
3.3.		Topographie d. Kunstdenk
		Böhmen B
18.2.		
		Gurlitt C. Geschichte d.
		Baudot A. de et A. Perrau
		Cathedrales de Fra
7.3.		Bau-s Kunstdenkmäler
		6. 10. 12. 14-34

Kunvári Lilla
Lukácsné Bernát Ilma

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: Képes Figyelő
1949 MÁR. 19.

Megjelent:

93 Kiállítás Berend I.:
a Képzőművészek
Szabadszervezetében

Öt művész. Valamennyit előnyösen ismertük eddig kiállításainkról, mégis mostani szereplésük nem várt meglepetéseket hozott. Rafael Viktor magáratalált színeiben, különös ízléssel megoldott falusi kompozíciójában. A táblakép mégsem igazi területe. Dinamizmusa szinte szétfeszíti a keretet és minden munkája freskóra kívánkozik. Conrad Pál, a második kiállító, csupa halk líra. A vidék ünnepi csendje és a munka ritmusa szól hozzánk képeiről. Rákosy Zoltán, a harmadik művész, a vonal virtuóza. Egyetlen olajfestménye »Akik építenek« jó úton haladó koloristát mutat be. Lukácsné Bernát Ilma, a csoport negyedik tagja, hosszú ideig élt a Déltengeri szigeteken. Festői látása természetszerűleg az exotikus szín- és forma-élményekhez kapcsolódik még, de újabb munkáiban már érezni a magyar föld egészséges realitásának hatását. Két finom papírra festett olajműve komoly bizonyítékok tehetségéről. Az ötödik művész Kunvári Lilla, az együttes szobrásza, egyike a legnagyobb magyar portrémintázó tehetségeknek. Kentner Lajosról készült bronzportréján modellje sokrétű művészkarakterének minden árnyalatát kihozza.

Berend Ilona

A vallás- és közoktatásüg

63.798-1920. szám.

III.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának

Budapest.

Hivatkozással f. évi junius hó 24-én 63. sz. a. kelt fölterjesztésére tudomásulvétel végett másolatban kiadom.

Budapest, 1920. juliushó 23.

A miniszter helyett:

L. KUNVÁRY LILLA: KODOLÁNYI JÁNOS.

M. kir. vallás- és közokt. Minisz-
ter Nemzeti képtárban kiállí-
tásra szánva.
Kassa 1939.

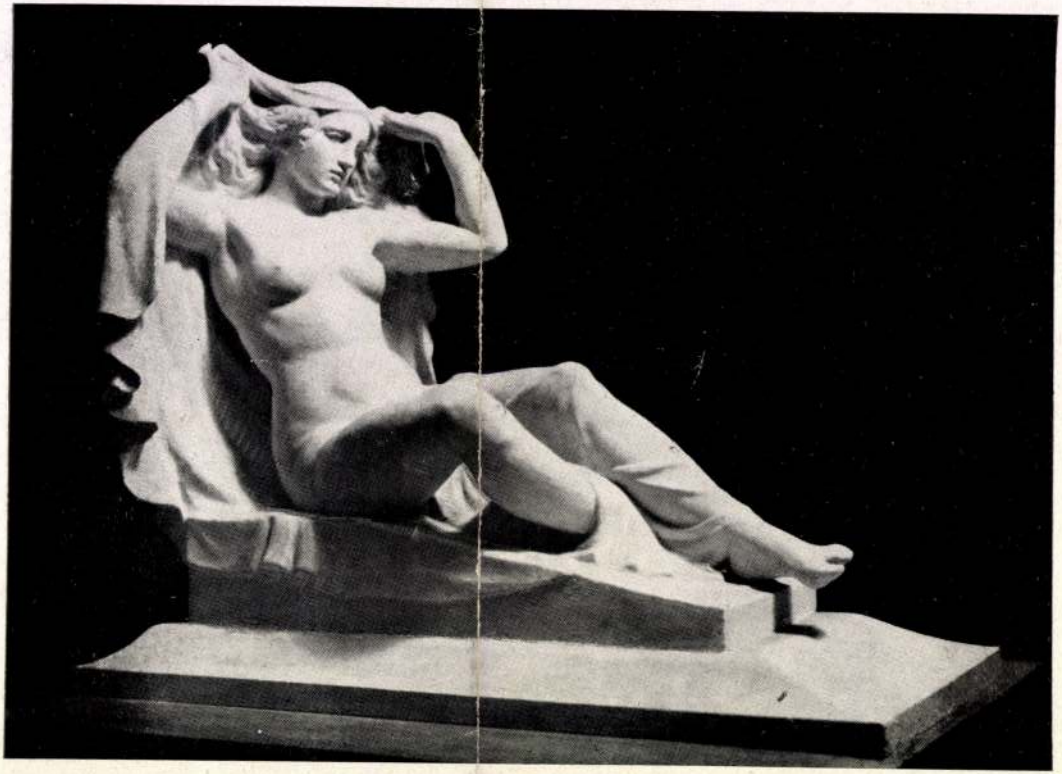

MOIRET ÖDÖN: ÉBREDÉS.

KUNVÁRI LILLA 1

Kunvári Lilla neve ismerősen cseng a művészbarátok táborában. Augusztus folyamán a *Fényes Adolf Terem* látja vendégül kisplasztikái, melliszobrai, domborművei, érmei, plakettjei és grafikái közül a legsikerültebbeket. Éppen annyit, amennyi még zsúfoltság nélkül elfér ebben a kamaraméretű teremben. Mi most mindezek közül csak egyetlen részleget emelnénk ki: *karikaturisztikus szobor-portréit*

MAGYAR HIRLAP 1978-19

Wagner: Humor és szob

KUNVÁRI LILLA 3

vállóságait örökítette így meg. Hogy csak a hazai példáknál maradjunk: *Karinthy Frigyes* vagy *Peterdi Gábor* feje bronzba öntve, *Bródy Lili* meg *Gellért Lajos* arca terrakottába égetve, *Dávid Gyula* büsztje samottból mintázva

MAGYAR HIRLAP 1978-197-6
Wagner: Humor és szobor

KUNVÁRI LILLA 2

MAGYAR HIRLAP 1978-197-6
Wagner: Humor és szobor

A művésznő *„lényegábrázolásnak”* nevezi ezeket a humoros-gúnyoros kisplasztikákat, amelyek azonban nem nélkülözik az együttérzést, a szeretetet sem. És ez nem is lehet másként, ha belegondolunk, hogy a harmincas és negyvenes évek francia meg magyar szellemi életének ki-

KUNVÁRI LILLA szobrász és éremművész
Budapest, 1897

1924-27 között Sidló Ferenc növendéke a Képzőművészeti Főiskolán, majd 1929-31-ben Párizsban folytat tanulmányokat. 1930-tól szerepel a hazai és külföldi rendezvényeken; gyüjteményes tárlata 1949-ben a Műcsarnokban, 1962-ben a Fényes Adolf Teremben volt. Önálló kiállitásokkal mutatkozott be Franciaországban (1960, 1963) és Angliában (1961). - Festői mintázásu, az érzelmi és szellemi tartalom gazdagságával ható munkáiban az ember mindennapi tevékenysége, de különösképp a zene világa foglalkoztatja. Érmein és portréiban karakteres arcmásokat rajzol a zenemüvészet egykori és mai nagyjairól; kisplasztikáiban, dombormüvein a zenei interpretálás szellemi küzdelmét, a hangszer és megszólaltatójának bensőséges kapcsolatát jeleniti meg a kompozició vonalvezetésének ritmikájával.

Művészéletrajzok 1975

Kunvári Lilla, szobrász.

Tárlat a Galériában

— Szeptemberben a Magyar Nemzeti Galériában tervezett nemzetközi éremkiállításról is hírt adott az Esti Hírlap. Ez a tárlat a FIDEM budapesti kongresszusával egyidőben nyílik. A FIDEM (Fédération Internationale de la Médaille), Nemzetközi Éremszövetség. 1937-ben alakult Párizsban. Magyarország 1967-től tagja. A magyar éremművészeket a FIDEM vezetőségében Kunvári Lilla és Renner Kálmán képviseli.

6

– : Érmek Tárlata

Esti Hírlap, Bp. 1977 máj. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 AUG 27
TÜKÖR
Budapest

Kunvári Lilla szobrászművész

KIÁLLÍTÁS

1021

KUNVÁRI LILLA SZOBRAI

Fényes Adolf Terem

Egyszerűségében bonyolult Kunvári Lilla művészete. És még egy elkoptatott jelző kívánkozik az egész életművet bemutató kiállítás jellemzése mellé: *közérthető*. Mert korunkat, a társadalmi és technikai forradalmak bonyolult viszonylatait világos, tiszta, spekulációk nélküli alkotások is tükrözhetik.

A művészi pálya kezdetén készült úgynevezett „lényegábrázolásoknál", festők, írók portréinál nemcsak érdemes elidőznünk: ezekben a szobrokban jól tetten érhetően nyilvánul meg Kunvári Lilla jellemábrázoló tehetsége. A portrék, kisplasztikák, domborművek, érmek, plakettek és grafikák sorában az igazi visszavisszatérő motívum a zene. A kortárs zenészek képmásai mellett, a csellista vagy a beatmuzsikus, a kvartett vagy a trió általánosabb fogalmait jeleníti meg, az anyag és a harmónia szigorú plasztikai törvényei szerint.

Kunvári Lilla mégis talán elsősorban éremművész. Kis felületen nagyon sokat és mélyen jellemző dolgokat mond. Az érmékről, plakettekről élő és holt barátok, szellemi ősök arcvonásai és alkotásai tekintenek le. *(Képünkön Jehudi Menuhin portréja)*

Sobók Ferenc

is — a *Művelődés* évtizedeken át felbecsülhetetlen értékű matériát (művelődéstörténeti tanulmányt és népi hímzésmintát, az élő irodalom reprezentásainak szavát és bábozóknak való műsort és rengeteg más hasznosat) juttatott a romániai magyarság kezébe.

A júliusi ünnepi szám sem tekinti ünneprontásnak a komoly, érdemi vitát. A szerkesztőségnek a KORSZERŰ MŰVELTSÉGRŐL rendezett ankétján (a bukaresti Petőfi Sándor Művelődési Házban) a neves romániai magyar történész, Demény Lajos arról beszélt, hogy a mai élet technokratizálódása és az ezt kísérő elidegenedés közepette minden egyes egyén számára kikerülhetetlen a *hovátartozás eldöntése*. Márpedig erre „részünkről nem létezik becsületes és minden kétséget vagy kétkedést kizáró válaszadás... saját múltunk, őseink egész történelmi küzdelmének mély ismerete hiányában". Mert a történelmi tudat „az egyetlen gyógyír mindenfajta gyökértelenség ellen".

Vitapartnere, a (nemrég elhunyt Bretter György örökségét továbbvivő) fiatal filozófus nemzedékhez tartozó Molnár Gusztáv azonban máshová utalt a kiútra, így érvelve: Kultúra és közösség „szintézisének újjáteremtése szempontjából van nekünk egy nagyon fontos támpontunk, amin megvethetjük a lábunkat: és ez a múltunk jelen ideje, a népi kultúra. Mint a kultúrközösség egyik mintája."

Tánczos Gábor

Természet Világa

A tudomány új felismerései halomra döntik a régi elképzeléseket, azokra már nem alapozhat, aki el

1078. augusztus 3. Televizió 19,3o VGhé

TV-Híradó

- Kunvári Lilla szobrászmüvész kiállitása ma nyilt meg a Fényes Adolf Teremben. Ez egy életmü kiállitás, ugyhogy illik, hogy a legkorábbi szobrokkal kezdjük, ezek Párizsban készültek. És egészen különleges a müfajuk. Hogy tetszik nevezni ezeket a szobrokat?

- Ezeket lényegábrázolásnak nevezem, mert az ábrázoltnak a

Kunvári Lilla

leglényegesebb tulajdonságait óhajtom megfogni, és ez tulajdónképpen a karikatura és a portré közötti müfaj, amit ugy érzek, hogy nagam valósitottam meg. És nagy örömömre van, ami a budapesti Irodalmi Muzeumban van, Karinthyról készitettem, akit gyerek korom óta jól ismertem és óriásian becsültem a müvészetét. A háboru alatt készült az SOS dombormüvem, aztmán pedig valahogy, hát érzésben mégis hát vidámabb lett az ember, akkor a muzsika dombormüveim azokamelyek dominálnak.

- Az ötvenes-hatvanas években kezdett érméket csinálni. Mi a különbség az érme és a szobor között, ami miatt az uj müfajhoz nyúlt?

-Az érem egy kisméretü valami, amin azonban nagyon sokat lehet kifejezni. Meglehet vele az egyik oldalán az illetőt megjeleni teni, az összes karaktervonását hozni, a másik oldalon pedig atmoszférát lehet adni arról, hogy mit alkotott, mit terentett és mit jelenta köznek.

- Kunvári Lilla kiállitása a Fényes Adolf Teremben Budapesten, a Rákóczi uton aug. 27-ig látható.

Kunvári Lilla

A fővárosban a régi Kaszinó, a mai Móra Ferenc utcában az író egykori lakását 1954 óta emléktábla és *Kunvári Lilla* alkotása jelöli

Magyar Hirlap 1979/167/6

Apró:Móra a képzőművészetben

Kunvári Lilla, szobrászművész.

- Kunvári Lilla szobrászművész munkáit a Fényes Adolf te
láthatják.

Jó reggelt!
1948. aug. 5. Kossuth 4.25

eremben

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 11
DAILY NEWS

Lilla Kunvári

1021

Wohin am Freitag?

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Die Geschichte Ungarns von der Urzeit bis zur Landnahme.

Historisches Museum: „So leben die Budapester" vom 18. Jh. bis heute, III. in der Freizeit.

Nationalgalerie: Gemälde von Károly Miksa Reismann.

Kunstgewerbemuseum: Europäische Keramikkunst.

Ethnographisches Museum: Vorderasiatische Teppiche.

István-Csók-Galerie: Keramiken von Ildikó Várdeák.

Museum der Bildenden Künste: Grafiken von Goya.

Adolf-Fényes-Saal: Skulpturen von Lilla Kunvári. Die Ausstellung gibt einen Überblick über das Lebenswerk der 80-jährigen Künstlerin. Hier sind sowohl die kubistischen, schwungvollen, ja sogar satirisch gefärbten Büsten der frühen Jahre, die expressiven Kleinplastiken und Reliefs, die Kriegserlebnisse verarbeiteten sowie die lyrischen und gefühlvollen Kleinplastiken und Büsten der 40er, 50er und 60er Jahre präsent. Einen wichtigen Platz im Schaffen von Lilla Kunvári nehmen – insbesondere in jüngster Zeit – die Medaillen ein, denen auch in dieser Ausstellung breiter Raum gewidmet ist. Die Skulpturen werden durch Grafiken ergänzt, die hauptsächlich von Reiseerlebnissen sowie von großen Persönlichkeiten des Musik- und Kunstlebens inspiriert wurden.

In der Provinz:

Debrecen, Lajos-Kossuth-Universität: Sommerausstellung.

Szeged, Gulácsy-Saal: Ungarische bildende Kunst der Gegenwart.

Ferenc-Móra-Museum: XIX. Sommerausstellung.

Gyula, Burg: Die Geschichte der Burg von Gyula.

Egervár (Komitat Zala): Volkskunst des Komitats Zala.

Mezőkövesd, Kulturzentrum: Volkskünstlerische Stickereien.

Miskolc, Galerie: Ausstellung ostslowakischer Maler.

Deutschsprachige Rundfunknachrichten:

Radio Petőfi (Budapest) sendet täglich (außer Sonntag) auf den Mittelwellen 240, 252 und 344 Nachrichten in deutscher Sprache:

– von Montag bis Freitag 10.33-10.36 Uhr,
– samstags 9.57-10.00 Uhr.

Der kubanisch
gegebenen Pres

re

Malmierca:

Übereinstimmu
allen grundlegend

Budapest, 10. Aug. (MTI) — „Während meiner Budapester Verhandlungen hat sich erneut erwiesen, daß die Standpunkte unserer Parteien und Regierungen in allen grundlegenden Fragen der internationalen Lage übereinstimmen", betonte der kubanische Außenminister Isidoro Malmierca zum Abschluß seines offiziellen Freundschaftsbesuches in Ungarn am Donnerstag auf einer Pressekonferenz.

Die Fragen der Journalisten beantwortend, erklärte der Minister u.a., daß bei den Verhandlungen mit seinem Gastgeber, dem ungarischen Außenminister Frigyes Puja, und leitenden Mitarbeitern des ungarischen Außenministeriums Einvernehmen darüber erzielt wor-

äußere sich diese Hilfe auch m
teriell. Seit Jahren arbeiten k
banische Ärzte, Lehrer, Archite
ten und andere Fachleute
zahlreichen afrikanischen Lä
dern, und diese Solidarität ä
ßere sich seit mehr als zehn Ja
ren auch auf dem Gebiet d
militärischen Zusammenarbe
„Wir gewähren auch jetzt
nen afrikanischen Ländern H
fe, deren Regierungen sie v
uns erbitten", sagte der Auße
minister. Kuba halte es für wic
tig, zur Wahrung ihrer terri
rialen Integrität beizutragen u

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG - 4

DAILY NEWS

Lilla Kunvári.

1021

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Geschichte Ungarns von der Urzeit bis zur Landnahme.
Museum der Bildenden Künste: Kultur und Kunst Thrakiens.
Nationalgalerie: Skulpturen von István Szabó sen.
Ethnographisches Museum: Urbewohner Australiens.
Kunstgewerbemuseum: Keramikkunst in Europa.
Verkehrsmuseum: Die Geschichte des Fliegens.
Adolf-Fényes-Saal: Skulpturen von Lilla Kunvári.
Historisches Museum: „So leben die Budapester" (vom 18. Jh. bis heute).

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonboglár, Blaue und Rote Kapelle: Grafiken von Károly Reich und Skulpturen von József Somogyi.
Balatonföldvár, Siótour-Saal: Fotos von Péter Korniss.
Siófok, Imre-Kálmán-Allee 4: Imre-(Emmerich)-Kálmán-Ausstellung.
Balatonlelle, Kulturhaus: Holzschnitzerei von Antal Kapolyi sen. und Keramiken des Volkskünstlers Sándor Kántor.
Szeged, Ferenc-Móra-Museum: 19. Sommerausstellung. Die Ausstellung ist u.a. den Themen „Lebendige Szegeder bildende Kunst", „Der Mensch und seine Umwelt" sowie „Erdöl und Erdgas" gewidmet.
In der **Szegeder Galerie** (Képcsarnok) stellen sich unter dem Motto „Maler von der Tiefebene" 16 Künstler vor, die in ganz Europa gern zu Ausstellungen eingeladen werden. Sie gehören zum Spitzenfeld der ungarischen bildenden Kunst und es wurden ihnen bereits viele Anerkennungen und Preise zuteil. Die „Maler von der Tiefebene" geben einen Einblick in die ungarische Landschaftsmalerei.

siebenten Festivaltag ve
sich junge Menschen
cher Länder in der Sch
rft der Stadt zu einem gr
idaritätsmeeting. Dazu wu
h in den Kommissionen
itischen Zentren vielfä
gen erörtert.
Solidaritätsmeetings waren
tschrittlichen Jugend Zyp

gewann

mung

ngs zu einer schwarzen
ehrheitsregierung den friedli-

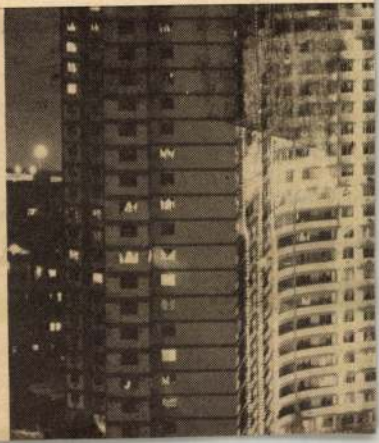

Kunvári Lilla, szobrász

□ KUNVÁRI LILLA szobrászművész kiállítása augusztus harmadikán délután öt órakor nyílik a Rákóczi út 30. szám alatti Fényes Adolf-teremben. A tárlatot dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg.

2.

—: □ Kunvári Lilla

Esti Hirlap,
Bp. 1978. júl. 28.

Kunvári Lilla, szobrász

□ KUNVÁRI LILLA szobrászművész kiállítását Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg augusztus 3-án, délután 5-kor a Fényes Adolf teremben.

–: □ Kunvári Lilla. 2.

Esti Hirlap,

Bp. 1978 júl. 29

Kenessey Lilla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 FEB 7.

MAGYAR NEMZET

A párizsi »Le musée de la monnaie« mintegy 800 darabból álló éremgyűjteményt mutat be »Az érem húsz éve« című legújabb kiállításán. Magyar művész két munkája is szerepel a kiállításon: Kunvári Lilla »Trió« és »Verdi« című plakettjei, melyeket a szobrásznő tavalyi tanulmányútja alatt vásárolt meg a párizsi érem-múzeum.

kő és agyag, a
elfogyott a festék.

— Bár az érdeklődés itt nálunk és külföldön is egyre növekszik a racka-szőnyeg

Engelsz József (1928) ötvösművész a közelmúltban az Iparművészeti Múzeumban rendezett nagyszabású kiállításán adott – tanítványai társaságában – átütő erejű betekintést eddigi, hatalmas életművébe. A nagyméretű, míves bronz térplasztikák mellett 1959-ben mintázott Van Gogh-érmét is bemutatta. A bronzból öntött érem átmérője függőlegesen 12,5 cm, vízszintes irányban 12,2 cm, tehát enyhén tojásdad alakú, ami szabad szemmel észre sem vehető. A mintázáshoz ugyanazt az önarcképet vette modellül, mint korábban Ferenczy mester, azonban az ő mozgalmas háttere helyett ezen a közép felé mélyülő lap teljesen sima. Ebből magasodik ki szinte körplasztika domborúságával a festő ízesen megmintázott feje. Ezt szinte glóriaként veszi körül a felirat, lezárttá téve ezzel a kompozíciót.

A honi Van Gogh-érmek történetének következő állomása Cséri Lajos (1928) szobrászművész 1964-ben mintázott, két oldalas medálja. A 10 cm átmérőjű érem előlapján a "Levágottfülű önarckép" látható, ennek modellje tehát azonos volt Kiss Nagy András 7 évvel korábbi alkotásáéval. A megvalósításban kitűnik a két szobrász felfogásbeli különbsége. Elődje síkokkal történt mintázásával szemben Cséri barokkos mozgalmassággal, erősen kidomborodó, vagy mélyített részletekkel idézi meg a festő arcvonásait.

Az érem hátlapját szinte kitölti egy lángnyelvek módjára hullámzó ciprus, melynek hátterébe holdsarlót és néhány csillagot mintázott a művész. Ez az éremoldal a holland mester "Csillagos ég" c. olajképére emlékeztet, melyet jelenleg New Yorkban, a Museum of Modern Artban őriznek.

Kiss Kovács Gyula (1922-1984) alkotása ugyancsak 1964-ben készült, azonban az eddig tárgyaltakkal ellentétben ez vert érem. Ebben az esztendőben az Állami Pénzverő művészeket és tudósokat ábrázoló, kilenc darabból álló éremsorozatot hozott forgalomba, melynek hat egységét Kiss Nagy András, hármat pedig Kiss Kovács Gyula mintázta meg: Michelangelo, Renoir, illetve Van Gogh portréjával. A munkájuk nyomán készült verőtő segítségével, meglehetősen bonyolult eljárás során születtek meg az ezüstből vert, 3,2 cm átmérőjű, kétoldalas érmek. A Van Gogh-érem előlapjára Kiss Kovács a festő arcképét az ismert részletek felhasználásával olyképpen mintázta meg, hogy az egyetlen önarcképhez sem hasonlítható, a saját maga által elképzelt Van Goghot idézve meg. A hátlapra a partra húzott vitorlásokat ábrázoló, sokszor reprodukált festmény részlete került.

Az elsősorban külföldre szánt sorozat olcsóbb, bronzból készült 6 cm átmérőjű változatát a hazai közönség is megvásárolhatta. Az 1968-ban 2000 példányban kibocsátott, vert érmet műanyag tokban, darabonként 50 forintos áron árusították. Az éremhez mellékelt magyar nyelvű kísérőszöveg ismerteti Van Gogh és az érmet alkotó művész pályafutását. (A szövegnek csak egy szépséghibája van: Van Goghot "belga származású francia festő"-nek titulálja.)

Eltérünk az érmek elkészültének időrendjétől, amikor megemlítjük, hogy 1966-ban Kiss Kovács Gyula újabb Van Gogh-érmet mintázott. A 10 cm átmérőjű, öntött bronz éremnek nincs hátlapja. Az előlapon a festő arcképe látható a Gauguin-nak dedikált önarcképnek megfelelő beállításban. Eszerint alkotója szintén azt a festményt vette modelljének, mint Ferenczy Béni tette 30 évvel korábban. Amíg azonban Ferenczy mester az arcot a hagyományos mintázásnak megfelelően szinte sejtenként építette fel, addig utódja a nyersanyagba tett néhány merész bevágással, szinte az anyagból kihasítva alakította ki azt.

Visszatérve az érmek időrendjére **Kunvári Lilla** (1897-1984) kétoldalas, bronzból öntött érmét említjük, melyet az alkotó 1965-ben mintázott meg. 15 cm átmérőjével ez a legnagyobb méretű az eddig ismertetettek között. Az előlap felületét szinte teljesen kitölti a modell kissé jobbra fordított feje, de csupán a szemek emlékeztetnek Van Gogh utolsó önarcképére, mely ma a párizsi Orsay Múzeumban látható.

Az érmen az alkotó teljesen eltért a festményen látottaktól. Ez a művészi szabadság ezúttal nem érte el célját, mert az éremoldal egy teljesen idegen személyt mutat.

Az előlap hibájáért kárpótol bennünket a hátlap ízes, a Van Gogh-i piktúra értékeire ráérző mintázása. A festő számos képén, rajzán szerepelnek a ciprusok, egy levele szerint ezek "puncslángok módjára hullámzó obeliszkek".

A festmények magányos ciprusai helyett Kunvári Lilla érmén a látvány teljessége kedvéért megnövelte a ciprusok számát, melyek belefúródnak a vízszintesen gomolygó felhőkbe. Az előtérben gabonaföld tömött falát érzékelteti. Itt húzódikmeg szerényen az alkotó szignója, aki ezzel az éremoldallal életműve legszebb művészérmét alkotta meg.

Herczeg Klára (1906-1997) szobrászművész végakarata szerint a Petőfi Irodalmi Múzeum kapta kisplasztikai életművének jelentős darabjait, így az 1966-ban mintázott, 23 cm magas, bronzból öntött Van Gogh-mellképet is, melyet azonban – érmekről lévén szó – ezúttal csak megemlítjük. 1969-ben azonban érmet is mintázott a festő emlékére. Az egyoldalas érem ovális formájú, legnagyobb mérete: 15 cm. Balprofilban, fedetlen fővel láthatjuk itt a festőt a Musée d'Orsay-ban őrzött önarcképéhez hasonlóan. Ez azonban csak az indítékot adta a magyar művésznőnek. A magas, boltozatos homlok, a figyelő tekintet, a szép formájú száj és orr mintázása a felszín alatt szunnyadó energiát, a festő markáns egyéniségét szuverén módon érzékelteti. "Kis remekmű" – írta róla a már említett M. E. Tralbaut 1974-ben megjelent második tanulmányában.

Az 1968. esztendőből újabb Van Gogh-érem elkészültéről számolhatunk be. Az alkotó, **Lázár Sándor** (1916-1994) festőművész, nevét nem találjuk sem a Művészeti Alap, sem a Szövetség tagjainak névsorában. A HUNGEXPO tervező grafikusa volt, ahol munkaköre tisztes megélhetést biztosított számára, így sohasem pályázott az említett intézmények – szerinte vitatott értékű – tagságára. Ragyogó festményeit, bravúros tollrajzait barátainak ajándékozta. Hagyatékában több fémplasztika is szerepelt.

Egyoldalas, 10,5 cm átmérőjű érme valójában rézlemez-domborítás, melyet elkészülte után, a formák rögzítése céljából, a hátoldalon ólommal töltött ki. A sötétre patinázott vörösrézből alig néhány milliméterre emelkednek ki a festő arcvonásai, melyeket a lemez csillogása még jobban hangsúlyoz. Inkább ecsetvonásokra, mint a domborító kalapács ütésnyomaira emlékeztetnek ezek a formák, kissé grafikus jelleget adva a meggyőző hatású éremnek. Egyébként a művész igen odaadó tisztelője volt Van Gogh művészetének: a festő emlékét több táblaképen, nagyméretű grafikai lapján megörökítette.

Ugyancsak 1968-ban mintázta az akkor 30 éves **Nagy István János** (1938) 14 cm átmérőjű, hátlap nélküli, öntött bronz érmét. A művésznek több szobra, domborműves emléktáblája látható Budapesten, emellett érmeinek számra is tekintélyes. Van Goghot kalappal a fején mintázta meg, a néző felé irányuló tekintettel. A szakállas arc és az arra boruló kalapkarima csúcsával lefelé irányuló háromszöget ír le. Ennek statikusságát a nyak és a váll mintázása biztosítja, súlyát pedig a kalap tetejének tömege érzékelteti. Az érem említett belga méltatója az F 295 katalógusszámú, Párizsban festett önarcképet nevezi meg, melyen keresztül a magyar művész Vincent-tel kapcsolatot talált. Egyúttal hangsúlyozza az alkotó kivételes tudását és e miniatűr domborműben megmutatkozó plasztikai bátorságát.

Ismét eltérünk az időrendtől, amikor elmondjuk, hogy Nagy István János 1972-ben az előzőnél némileg kisebb, ugyancsak egyoldalas érmet mintázott. A 12 cm átmérőjű alkotás bal profilban mutatja a festőt, ezúttal fedetlen fővel. Arcvonásait nagy, sima felületekből alakította ki, a mintázófa nyomainak meghagyásával. Kár, hogy ezúttal idegen elem is került a képmezőbe: a magyarosan felkunkorodó bajusz nem vált előnyére az egyébként ízesen mintázott éremnek.

centrális elrendezésü templom, a konstantinápolyi Hagia Sophia közvetlen elődje. Finommüvü, csipkeszerüen áttört kosároszlopfői remekei a ravennai müvészetnek, mozaikjaiban pedig a bizánci müvészet dekorativ fantáziája bontakozik ki teljes gazdagságában. Mennyire különböznek ezek a valóságtól elvonatkoztatott alakok a klasszikus római müvészet tömeges, plasztikus, életszerü ábrázolásaitól! Justinianus császár, a templom alapitója (VI. sz.) valószinüleg bizánci mestereket bizott meg a belső dekoráció kivitelével. Az apszis bal oldalfalán Justinianust és kiséretét látjuk felvonulni teljes udvari diszben; a szemben lévő falon Teodora császárné jelenik meg udvarhölgyei körében. A szigoru frontalitásban ábrázolt arcokból hiányzik minden elevenség és lelki kifejezés, az alakok plaszticitása teljesen elvész a gazdagon diszitett, nehéz köpenyek redői alatt. Justinianus aranyhimzésü palástját a vállon gyémántcsatt tartja össze, koronáján kettős sorban tüzesfényü drágakövek csillognak. A császárné diadémja még diszesebb; kék-, piros-, zöldszinü kövekkel kirakott fejdiszéről csillogó, fehér gyöngyfüzérek omlanak vállaira és aranyszegélyü köpenyére. A sulyos brokátfüggönyök és ruházatok ragyogó szinpompája a diszes, tarka keleti szönyegekre emlékeztet; mintha a müvész meg akarta volna ismertetni a nyugati országgal a bizánci udvar minden ragyogását, gazdag, fényüző pompáját...

A *Sant' Apollinare Nuovo*-t, Teodorik császár templomát látogatjuk meg most. Itt egymás mellett szemlélhetjük a ravennai mozaikstilus két különböző ágát, az antikban gyökeredző helyi müvészetet és a keleti bizánci stilust. Magasan a templomhajó oldalfalán eleven, változatosan mozgalmas jelenetek beszélik el Krisztus csodatetteit és Passióját. A valószinüleg Teodorik korából (VI. sz. eleje) származó, névtelen ravennai mester megkapó drámaiságával egyenesen Giottónak és Masacciónak válik ősévé. Ugyancsak Teodorik korából való a főhajó két mozaikja, Classe kikötőjének és Teodorik palotájának sematikus képei. Görög templomra emlékeztető épület dóroszlopos, tympanonos homlokzatán a *Palatim* felirás olvasható. Az oszlopok közötti függöny alatt mozgó alakok halvány konturjai látszanak; ezeket s köztük Teodorik császár lovas alakját a VI. század folyamán átfestették és drapériával takarták, hogy semmi se emlékeztessen az eretnek császárra. Az átfestéssel egykoru a boltivek fölött frizszerüen végighuzódó két jelenet: a Madonnának hódoló szüzek és a Krisztus elé járuló vértanuk felvonulása. Az egyes csoportok tagjai arckifejezésben és mozdulatban semmit sem különböznek egymástól, mintha nem is emberi alakok, hanem folytonosan ismétlődő,

dekorati
felvonu
keleti e
gét szi
Kevés
megteki
azonban
tium"-h
város le
nak szo
őrség sz
amely j
oszloptö
van meg
világra.
Indulá
Rattazzi
dánkba.
tában él
da Polen
gikussors
hatatlan
a padron
Rimini e
vonatot,
szépségéb
Vonatu
legendás
emlékét i
ladunk n
csony, ma
Teodorik,
modik ör

Kunváry Lilla
Ujság Képes mell
1938. jul. 3

A Sant' Apollinare Nuovo-templom mauzoleuma

mozaikképe

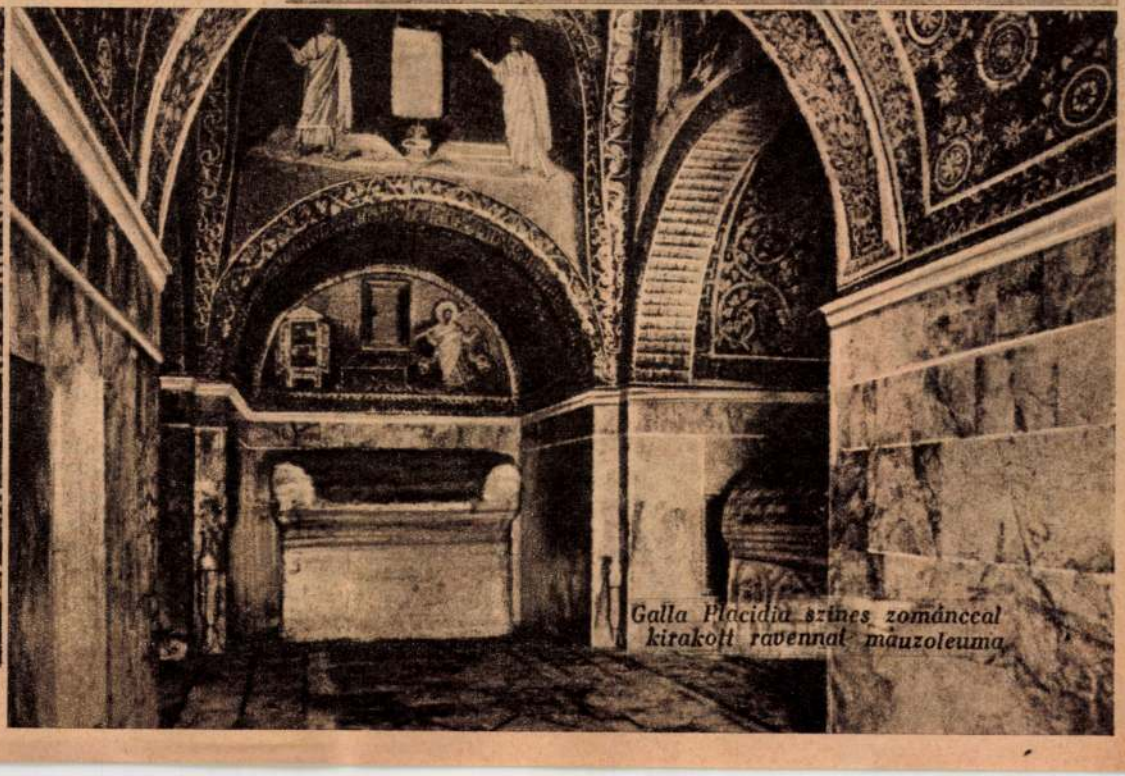

Galla Placidia színes zománccal kirakott ravennai mauzoleuma

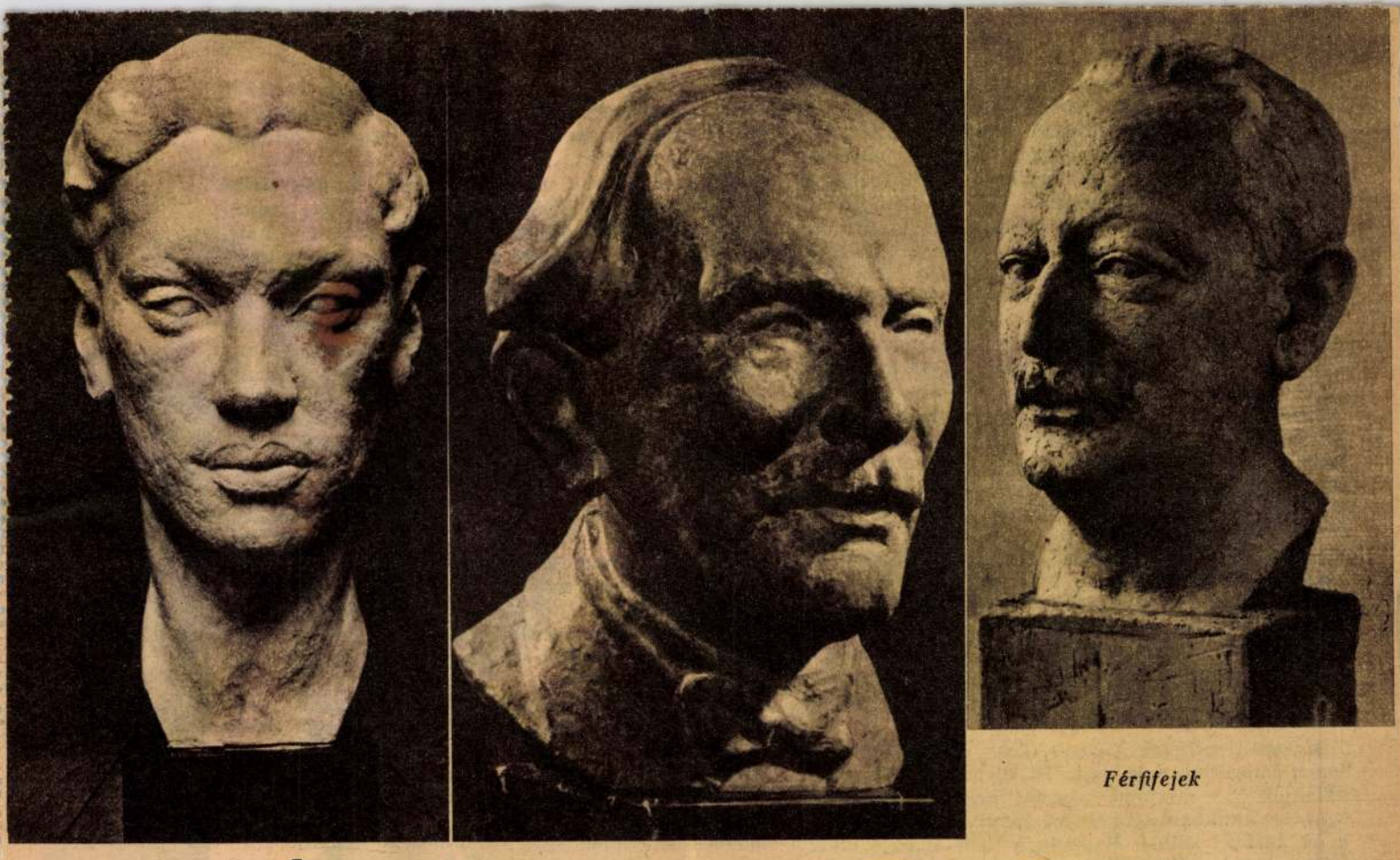

Férfifejek

Kunváry Lilla szobrai

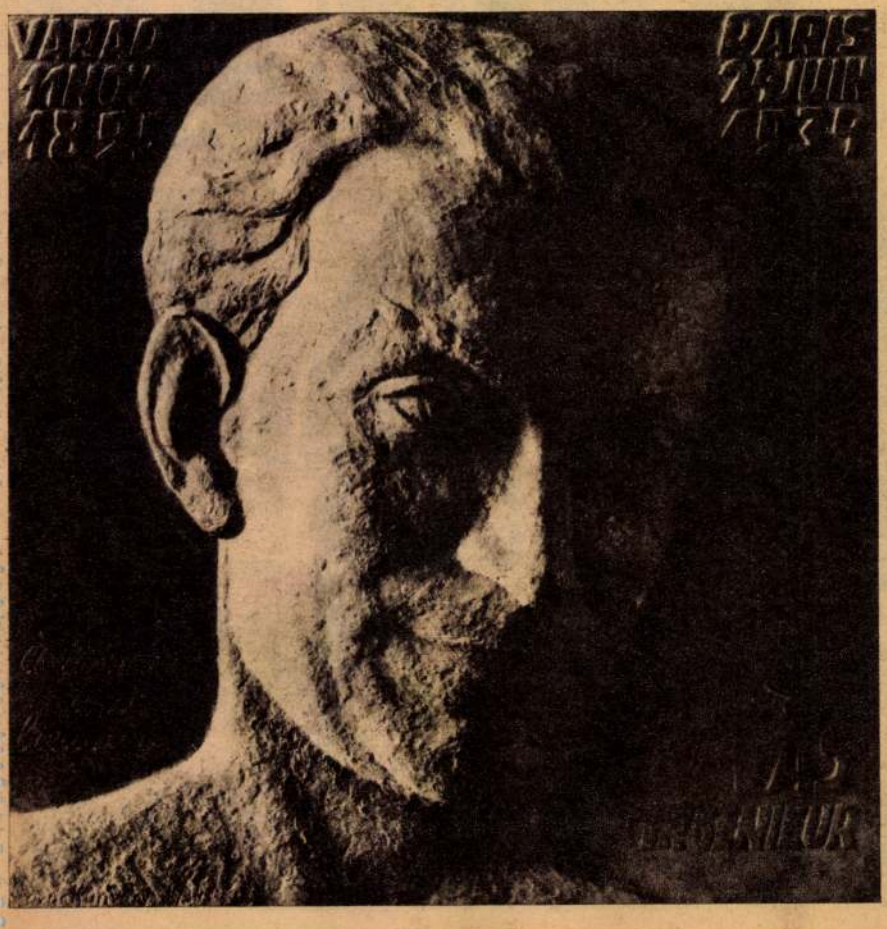

A *The Studio*-ban, a Londonban megjelenő, előkelő művészi folyóiratban találkoztunk először ennek a magyar művésznőnek nevével. Az angol folyóirat egy kitünő mellszobrát is bemutatta, azt, amelyik Pikler J. Gyulát, a fővárosi Statisztikai Intézet nyugalmazott aligazgatóját ábrázolja. Arról, hogy van és hogy müködik, sőt hogy figyelmet érdemlő tehetséggel szolgálja a szobrászat művészetét, igy szereztük első értesülésünket. Mert a művésznő eddig itthoni kiállításon nem mutatkozott. Körmendi Frim Jenönél kezdte művészetének elemeit megtanulni, majd 1924—1927 között Sidló Ferenc tanitványa volt, a Képzőművészeti Főiskolán. Azután Párisba ment és egy esztendőt a Julian-akadémián töltött, ahol Landowski, a francia hivatalos szobrászat legelőkelőbb képviselője (azóta a római francia akadémia igazgatója) korrigált neki. Már a következő évben önálló müterembe költözött és résztvett a Salon du Printemps kiállitásán. Attól fogva több gyüjteményes kiállitást is rendezett, a legutóbbit a londoni Suffolk Street-Gallery-ben és ott lett reá figyelmes a londoni művészeti folyóirat. 1934-ben sulyos csapás érte: elvesztette rövid, boldog házasság után a férjét. Bánatát abban a görögös ephebos-fejet mutató, nemes reliefben érzékitette meg, amelyet képeink közt bemutatunk. Kunváry Lilla acképfejeit komoly tudás és a felfogásnak az egyszerü való ábrázoláson felülemelkedő nemessége jellemzi. **(e. a.)**

Relief

Az Esti Ujság színháza

Ma este díszelőadáson a Deákban és az Átriumban:

Rákóczi nótája

Kevés magyar filmet előzött meg nemcsak a széleskörű közönség, hanem a művészvilág körében is olyan nagy érdeklődés, mint a Hunnia tizenötéves fennállásának jubileuma alkalmával készített *„Rákóczi nótája"* című történelmi filmet. A nagyszabású filmalkotás ma díszelőadás keretében félnyolc órai kezdettel a Deák- és az Atrium-filmszínházakban kerül a pesti közönség elé. A kassai ünnepségekkel kapcsolatosan néhány nappal ezelőtt tartották meg a film ősbemutatóját a Nagyságos Fejedelem városában, amelynek olyan fontos szerepe van a filmben.

A „Rákóczi nótája" iránt való nagy érdeklődés egyik oka az, hogy ilyen nagy költségvetéssel Magyarországon még magyar film nem készült. Dr. *Bingert* János, a Hunnia vezérigazgatója maga vállalta gyártásának általános irányítását és a közel három hónapig tartó munkában *Tangl* Lóránt gyártási vezető és *Zombory* György felvételező voltak segítségére. A lehető leggazdagabb kiállításban, még az epizódszerepekben is neves színészekkel és mellettük a statiszták hatalmas seregével kel életre a nagyszabású filmalkotásban dr. *Asztalos* Miklós és *Daróczy* József filmkönyve szerint Rákóczi kora. Sok nagysikerű film rendezője, *Daróczy* József vitte a celluloidszalagra a Rákóczi induló megszületésének romantikus történetét és

Eiben István, az operatör, valósággal remekelt a színes és mozgalmas mese művészi hatású fotografálásával. *Dudás* László készítette a díszleteket és hogy a korhüségen csorba ne essék, dr. *Asztalos* Miklós és *Markó* Árpád vizsgálták felül a kellékeket, felszereléseket és kosztümöket, *Márk* Tivadarral, *Nagyajtay* Terézzel és dr. *Bajusz* Péternével együtt. Az összeállítás nehéz munkáját *Kerényi* Zoltán végezte.

Külön megemlítést és dicséretet érdemel *Farkas* Ferenc, a film zeneszerzője. Régi kurucdalok és a Rákóczi induló motivumaiból olyan filmmuzsikát komponált, amilyent magyar filmen még eddig nem hallottunk.

A nagyvonalú film hatalmas szereplőgárdát vonultat fel. Az élen *Tolnay* Klári áll, hármas, megjelenésében és jellemében teljesen egymástól különböző szerepet alakít bravúrosan. A férfiföhös Sárdy János, Rákóczi alakját *Abonyi* Géza eleveníti meg és a nagyszabású film negyedik főszereplője *Kovács* Károly. Mellettük *Déry* Sári, *Makláry* Zoltán, *Tompa* Pufi, *Balás* Samu, *Kamarás* Gyula és még igen sok neves művész vonul fel a fontosabb epizódszerepekben. A Hunnia reprezentatív alkotásának bemutatása az őszi évad kétségtelenül legérdekesebb filmeseménye lesz.

Kilencvenéves a Filharmónia

Ezen a héten ünnepli a Filharmóniai Társaság fennállásának 90 éves évfordulóját. Ebből az alkalomból pénteken, november 26-án, díszhangversenyt rendeznek az Operaházban, amelyen a jubiláns zenekar *Dohnányi* Ernő elnökkarnagy vezényletével *Erkel-*, *Liszt-*, *Bartók-*, *Dohnányi-* és *Kodály*-szerzeményeket ad elő. A műsoron szerepel *Dohnányi „Gyermekdal"* című kompozíciója is, amelynek zongoraszólamát *Rubányi* Vilmos vezényletével maga az illusztris szerző játssza.

A Félvér testvérfilmje:

LAJLA

Festői szépségű képek sorozata, lenyűgözően érdekes történet és az északi emberek lelkivilágának minden titkát elénktáró film a svéd filmgyártás egyik eredeti alkotása, a „Lajla", amely néhány nap multva kerül bemutatásra nálunk. A svéd újdonság testvérfilmje a mult évben oly nagy sikerrel játszott „Félvér"-nek. A kalandorfilmek izgalma, a szerelmi drámák villamosságtól töltött légköre és az expedíciós filmek költészete adják különleges értékét a lappok földjén lejátszódó történetnek, amelynek főhősnőjét Aino Taube, a svéd filmjátszás egyik legnagyobb tehetsége alakítja.

Kivirul az öreg szív

A súlyos, sőt nehéz fajsúlyú Emil Jannings ennivalóan édes, mint bonbonjai, amelyeket mint gazdag, hetvenéves öreg csokoládégyáros agglegény gyárt ebben a filmben. Zsörtölődő, zsémbes medve, akihez egy szép napon betoppan egy vadóc leányka és így kiderül, hogy már húsz esztendeje nagyapa, anélkül, hogy tudna róla. Hogyan találnak egymásra, miként férkőzik unokájához közel a nagyapa és hogyan lopja a lány magát az öregúr szívébe, erről szól a bájos, az irodalmi mértéket mindig szem előtt tartó mese. Erich Engel rendezése csupa líra és humor, a drámai Janningsra pedig szinte rá sem ismerünk, mert csak úgy árad belőle az emberi szív derűje, mosolygása és hamis szentimentalizmus nélküli mély érzelme. A rokonszenves Viktor de Kowa, az eleven Maria Landrock, a kedélyes Will Dohm és a vadmacskát játszó Symó Margit veszik körül a kedves, élvezetes művészi értékekben gazdag vígjátékban. — (Radius, Corvin.)

Makacs Kata — Buttykay Emmy

Sztárutánpótlásunk egyik legtehetségesebb tagja, *Buttykay* Emmy — *Kosáry* Emmy leánya — első nagy filmszerepét játssza a rövidesen közönség elé kerülő *„Makacs Kata"* című új Mester-produkcióban. *Bánky* Viktor rendezte a modern makrancos hölgyről szóló vígdám filmet, amelyben *Hajmássy* Miklósra hárult a feladat, hogy mint mérnök — Petruccio — megzabolázza a szeszélyes, gazdag leányt. *Dénes* György, *Halmay* Tibor, *Vizváry* Mariska, *Szendrey* Kata és *Mátray* József játszanak vezetőszerepeket még az újdonságban.

Illyés Gyula:

Válogatott versek

Gyönyörű kiállítású kis kötetben adták ki Illyés Gyula válogatott verseit. A válogatást ő maga végezte; a csodálatosan, majdnem túlzottan szerényhangú előszóban ez mondja, hogy az alkotó tűnődő mérlegével áll szemben az idő rostájával, amelyen sok minden munkája kihull és bizonytalan, mi marad fenn. Ezt a megalázást úgy kerülhetjük el, hogy — mi magunk segítjük munkájában az időt. Legszívesebben egy verset nyujtottam volna át az olvasónak, ha azt az egyet megtaláltam volna, írja Illyés Gyula. Nem udvariasságom és szigorúságom, hanem bírálóképességem esendőségének jele, hogy a válogatottba is ennyi került... Vagyis a végső döntést mégis az időre kell hárítanom.

Azt a bizonyos egy verset talán mégis szabad kiválasztania annak, aki a kötettel foglalkozik. Természetesen nem a kritikus objektivitásával, arra nincs is szükség, miután már régóta ismert és irodalmi ranggosztályba besorozott alkotásokról van szó. Az olvasó szubjektivitása az, amely egy lélegzetvételre megállapodik „A ház végén ülök" mellett, mert olyan nagyon közelférkőzik ez a vers az ember szívéhez és mert talán legtöbbet mond el magáról a költőről. Az embert, a magasrendű, a felfelé törekvő embert keresi Illyés Gyula, az ember-létnek valami vigasztaló, fölemelő, reménytkeltő tartalmát. És mert ezt nem találja egy, a humánumtól messze elszakadt, vívódásokkal, kétségekkel, szomorúságokkal és szenvedésekkel teli világban, bezárkózik családásába, a külső világgal való összeütközéseinek fájdalmába. Igy lesz belőle zárkózott, rezignált, sokszor mogorvának tűnő ember, akinek egyetlen derűs témája, vagy mosolytkeltő sora sincs válogatott verseinek kötetében. A zárkózottság alatt azonban hatalmas, mélyről fakadó szenvedélyek izzanak, azoknak fojtott heve mindenütt érezhető. Szenvedélye az emberszeretet és azon belül a hozzá legközelebb álló magyar fajta szeretete, azoknak a küszködő kisembereknek szeretete, akik közül kikerült és akiktől elszakadni nem fog soha.

Illyés Gyula jelentékeny költő, ezt természetesen nem most tudjuk meg róla, válogatott veseirek kis kötetéből, de talán tisztábban látjuk irodalmi helyét és jelentőségét, mint eddig. Erőteljes, önmagában zárt egyéniség, akinek mondanivalói magától adódnak és aki maga teremtette meg ezekhez a mondanivalókhoz a formát, — egészen egyéni, semmi mással össze nem hasonlítható költői formát. Ebben az egyéni formában mégis benne van természetesen mindaz, amit a legújabb költőgenerációk kitermeltek. Jelentékeny lirai költőknek az az egyenes sora, amely Ady Endrétől máig elvezet és amelyet a másik irányban oly messze visszatudunk vezetni a multba is, az egész magyar szellemi kultúrának egyik legnagyobb, talán éppen legnagyobb értéke, ehhez hasonlóval egyetlen más kultúrnemzet sem rendelkezik. Illyés Gyula talán leghivatottabb folytatója ennek a sornak napjainkban, válogatott verseinek olvasása öröm, sok mélabúval és fájdalmas érzéssel vegyes gyönyörűség.

THURY LAJOS

Ujvidéken is szabadkikötő épül

Kedden délután *Demeter* Dezső székesfővárosi műszaki főtanácsos és vitéz *Bornemisza* Félix, a budapesti Nemzeti Szabadkikötő és Tengerhajózási Vállalat vezérigazgatója tartott előadást a Mérnökegyletben. Demeter Dezső kiemelte a m. kir. Nemzeti és Szabadkikötő jelentőségét; legnagyobb kikötőnk annyira kiépült, hogy ma már egymillió tonna forgalmat bonyolít le. A soroksári Dunaág balpartján, a főváros megkezdte a Ferencvárosi kikötő építését egykilométeres hosszúságban, megkezdték a Rákospataktól északra fekvő új kikötőmedence kiépítését is és készen vannak az újpesti összekötő híd fölött épülő kikötőmedence tervei is. Ezzel kapcsolatban kétezer méteres evezőspályát is létesít a főváros. Nagy fővárosi kikötőink kiépítése után fővárosunk egyre növekvő viziforgalma célszerűen lesz lebonyolítható.

Vitéz Bornemisza Félix a magyar állami kikötőhálózatot ismertette. A budapesti kikötőből indulnak útjukra az Egyiptomig közlekedő dunatengerjáróhajók és ez az egyetlen középeurópai belvízi kikötő, amely szabadkikötő is egyben. A magyar nemzeti szabadkikötő és tengerhajózási vállalat kikötőhálózatának Budapesten kívül Komáromban, Ujvidéken, Párkányban és Bezdánban van fióktelepe, Kolozsvárott és Fiuméban pedig raktárházzal és kirendeltséggel rendelkezik. Különösen Komárom kikötője fontos, amely a Kisalföld gabonatermését is összegyüjti. Ujvidék kikötőjének kiépítési munkálatai most folynak: *itt a budapestihez hasonló szabadkikötőt terveznek és a Balkán felé irányuló nagy tranzitállomássá akarják kiépíteni.* Az állami kikötőhálózat a jövőben tengerhajózási működést is kifejt. A háborúutáni tervek már készen is vannak.

SZINHÁZ ÉS MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ TELEFONSZÁMOK

STADIUM: 14-00-00 KULTUR: 18-99-99 STADIUM—CORVIN 143-056

DIJMENTES HAZHOZSZALLITAS

OPERAHAZ (6):
Szerda (½6): Tell Vilmos. (IV. 5.)
Csütörtök (6): Hegyek alján. (VII. 5.)
Péntek (6): Filharmónikusok hangversenye. (II.)
Szombat (6): Orpheo. (II. 5.)
Vasárnap d. e. (11): Csavargó és királylány; Éji zene; Császárkeringő; Boleró;
este (6): Pillangókisasszony. (B. sz.)

NEMZETI SZINHAZ (½3. ½7):
Szerda: A zöldnadrágos lovag. (IV.)
Csütörtök: A zöldnadrágos lovag. (V.)
Péntek: A zöldnadrágos lovag. (VI.)
Szombat: A zöldnadrágos lovag. (VII.)
Vasárnap d. u.: Stuart Mária;
este: A zöldnadrágos lovag. (XIX.)

NEMZETI KAMARASZINHAZ (3. ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: Tartuffe.

MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA:
Szerda (½3): Bánk bán. (Ifj. előadás);
este (½7): Emberek a havason. (Filmelőadás).
Csütörtök (½3): Bánk bán. (Ifj. előadás);
este (½7-kor): Emberek a havason. (Filmelőadás).
Péntek (6): KÉKOSz ünnepi estje.
Szombat (½7): Kath. Legényegylet ünnepi előadása.
Vasárnap d. l. (½11): Ker. Női Tábor matinéja;
d. u. (½3): Táncoló tündérek;
este (6-kor): Sylvia, Csárdajelenet. (V. 2.4.)

VIGSZINHAZ (3. ½7):
Szerda: Két boldog hét. (C.)
Csütörtök: Két boldog hét. (D.)
Péntek: Fekete Péter.
Szombat: Két boldog hét.
Vasárnap d. u.: Fekete Péter;
este: Két boldog hét.

Esti Ujság szerkesztőségének telefon száma:
14 44 00

UJ MAGYAR SZINHAZ (3. ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: Az első.

PESTI SZINHAZ (½3. 6):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Wagnerné mestersége.

MADÁCH SZINHAZ (6):
Minden este: Hamlet.
Vasárnap d. e. 11-kor: Hamlet.

ANDRASSY SZINHAZ (3. ½7):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Josephine.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHAZ (½3. 6)
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Egy boldog pesti nyár.

VIDAM SZINHAZ (3. ½7):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Ballépés lobbra.

REVÜ PALOTA (½7. csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap d. u. ½4-kor is.) Mindennap: Őfelsége a pénz.

NEMZETI BABSZINJATÉK (½7)
Hétfő, péntek este: Toldi... a többi napokon: Panoptikum, csüt., szomb. és vasárnap d. u.: Mesejáték.

KAMARA VARIETÉ:
(½7, csüt., szomb. ¼4 és ½7, vasár- és ünnepnap 3. ½5. 7). Mindennap: Münchhausenné mestersége.

KOMÉDIA ORFEUM (½7 szerda, szombat, vasár- és ünnepnap d. u. ¼4-kor):
Minden nap: Ká-Pé.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHAZ
(½5, 7, vasár- és ünnepnap ½3, ½5, 7)
Mindennap: Egy nap a világ.

JÓZSEFVÁROSI SZINHAZ
(½5, 7, vasár- és ünnepnap ½3, ½5, 7)
Mindennap: Mária főhadnagy.

KISFALUDY SZINHAZ
(½5, 7, vasár- és ünnepnap ½3, ½5, 7)
Mindennap: Sárgaliliom.

ERDELYI BABSZINHAZ (4, vasár- és ünnepnap 11. 2. 4) Mindennap: Béka királyfi; Mátyás király és a kolozsvári bíró; Aranyeső — szurokeső.
Vasárnap: Hófehérke és a 7 törpe; Piroska és a farkas; A láda.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM FILMSZINHAZ (Tel.: 15-30-34, 15-40-24.) ¼4, ½6, ½8. Sz. V. Ü.: ½2-kor is. Rákóczi nótája. Híradók.

BELVÁROSI HIRADÓFILMSZINHAZ
(Petőfi Sándor-utca 6. Tel.: 181-244.)
A babák története. (Kultúrfilm). Rajzos híradó Stein Aurélról. Ufa-Magazin. Donald, a rendőr. (Színes rajzfilm.) Magyar- és Ufa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21-ig.

ORVIN FILMSZINHAZ (Tel.: 138-488, 339-584.) 3-kor, 5-kor és ½8 órakor. Kivirul az öreg szív.

DEAK FILMSZINHAZ (VI., Teréz-körút 28. Tel.: 121-343, 125-952.) ½2. ¼4, ½6, ½8. V. 11-kor is. Szíámi macska. ½8. Rákóczi nótája.

FORUM FILMSZINHAZ (IV., Kossuth Lajos-utca 18. Tel.: 189-707, 189-548.) ¼4, ½6. ½8 órakor V., Ü.: 11 órakor. V. ½2-kor is. Éjjeli zene.

HIRADÓ FILMSZINHAZ (Erzsébet-krt. 13. T.: 222-499.)
Facsúsztatás. (Kultúrfilm.) — Rajzos híradó Stein Aurélról. 12 perc külföldi művészekkel. Donald, a rendőr. (Színes rajzfilm). Magyar és Ufa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

KAMARA FILMSZINHAZ (T.: 423-961) ½12-kor, ½2-kor, ½4-kor, ½8-kor, ½8-kor. Megálmodtalak.

KASZINO FILMSZINHAZ (T.: 183-829, 383-102.) ¼4, ½6, ½8. Sz ½2 órakor. V., Ü.: 11 órakor is. Botrány.

KORZÓ FILMSZINHAZ (Váci-utca 9.) (Tel.: 18-28-18.) ½4, ½6, ½8, Sz. ½2. ¼4, ½6. ½8 órakor V., Ü.: 11 ¼4. ½6, ½8 kor. Gróf Monte Christo. I. rész: Az If-vár foglya. (Francia film.)

NEMZETI APOLLO (ROYAL APOLLO) (Erzsébet-körút 45. Telefon: 322-002.) ¼4, ½6, ½8-kor. Sz. ½2, V., Ü.: 11, ½2-kor is. Aranypáva. 4-ik hétre prolongálva. Magyar híradó.

OMNIA FILMSZINHAZ (Tel.: 130—126) ¼4, ½6, ½8 órakor. Sz. ½2-kor is. V. 11. ½2 órakor is. Zenélő malom. 2-ik hétre prolongálva.

PEST PALACE 221-222.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Az első két előadás olcsó, a harmadik mérsékelt helyárakkal.) Magyar kívánságúngverseny

RADIUS FILMSZINHAZ (Tel.: 122-098, 130-564.) ¼4, ½6, ½8-kor. Sz. ½2, ¼4, ½6, ½8. V., Ü.: 11, ¼4, ½6, ½8-kor. Kivirul az öreg szív.

SCALA (Tel.: 11-44-11.) ¼4, ½6, ½8-kor. Sz., V., Ü.: ½2 órakor is. Zenélő malom. Tavaszi álom.

SZITTYA (CITY) FILMSZINHAZ (Tel.: 111-140.) ¼4, ½6, ½8. Sz., V. ½2 is. Aranypáva.

URANIA FILMSZINHAZ (T.: 146-046.) 3, 5, ½8 órakor. V., Ü.: 11 órakor is. Kerek Ferkó. 2-ik hétre prolongálva.

MASODHETES MOZIK:

ADRIA (ADMIRAL) (Telefon: 353-707.) ¼4, ½6, ½8. V., Ü.: 11 és ½2-kor is Valakit szeretni kell.

BAROSS (BODOGRAF) FILMSZINHAZ 3-kor, 5-kor, 7-kor, V. 11 órakor is. Rettegés.

BARLANG (BROADWAY) FILMSZINHAZ (VII., Károly-körút 3. Telefon: 422-732.) ½2, ¼4, ½8 és ½8 órakor. Csavargók. Híradók. — Színes Walt Disney-film.

CSABA (SAVOY) (Tel.: 148-040.) ½3, ¾5 órakor, 7 órakor. V. 11 órakor is. Münchhausen.

DUNA LLOYD) MOZGÓ (T.: 111-994.) ¼4, ½6, ½8-kor. V., Ü.: ½2-kor is. Ragaszkodom a szerelemhez.

ERZSÉBET VESTA) (Tel. 222-401.) 11 órakor, ½2, ¼4, ½6, ½8 órakor. Inkognitó.

HOMEROS MOZGÓ (Telefon: 496—178.) V., Ü.: ½2-től. H.: ¼4, ½6, ½8-kor Mákvirágok. Híradók.

MESEVÁR (Tel.: 114-502.) ¼4, ½6, ½8 V. ½2-kor is. Óplumkeringő.

PALOTA MOZGÓ (Tel.: 15-66-05.) ¼4, ½6, ½8 órakor. Sz., V. Ü.: ½2-kor is Félnapos boldogság. Híradó.

PATRIA FILMSZINHAZ (T. 145—878). 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6. ½8-kor. V. 11. ½2-kor is. Férfiak, nők, kémek.

PETŐFI (ODEON) FILMSZINHAZ (T.: 428-478.) ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is Az éjszaka lánya.

SZIVARVÁNY volt REX (T.: 328-020.) ¼4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is Két asszony.

SZÉKELY OLYMPIA) MOZGÓ (Tel.: 226-425.) 11. ½2. ¼4. ½6. ½8 órakor Tilos utakon, 3-ik hétre prolongálva.

TOLDI (RIALTO) FILMSZINHAZ (T.: 324-443.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: 11. 1, 3, 5 és ½8 órakor. Fekete asszony.

TURÁN (Tel.: 120-003.) 11. ½2. ¼4, ½6. ½8-kor. Valakit szeretni kell.

UGOCSA (ASTRA) (Telefon: 15-44-22.) ¼4, ½6, ½8 Sz. ½2, V. 11. ½2-kor is Lezárt ajkak.

ZUGLÓI MOZGÓ (XIV., Angol-utca 28 Tel.: 297-093.) ½2, ¼4, ½6, ½8-kor V., Ü.: ½12-kor is. Szerelem jogán.

Ujabb légitámadás Berlin ellen

BERLIN, nov. 24. (NST)

Kedden este brit bombázókötelékek újabb légitámadást intéztek a német főváros ellen. Számos városrészben ismét romhalások és károk álltak elő. Illetékes körök közlése szerint a főváros lakossága felkészülve várta a támadást, minden légvédelmi intézkedés megtörtént, úgy hogy azonnal meg lehetett kezdeni az oltási és mentési munkálatokat. Az időjárás is jobban kedvezett az elhárításnak, mint előző nap és az ellenséges bombázókötelékeket a német vadászvédelem rögtön megtámadta, alighogy a gépek berepültek a tenger felől. Már az első jelentések is igen sok ellenséges bombázógép lelövéséről számolnak be.

A birodalmi főváros most már több mint nyolcvan légitámadást ért meg a háború kitörése óta. A legsúlyosabb ezek közül a hétfő esti volt. A keddi berlini lapok ennek ellenére bizakodó hangon írnak és megállapítják, hogy amit a nyugatnémetországi városok kibírtak, azt a berliniek is ki fogják bírni.

Kedden reggel, alig néhány órával a hétfő esti rendkívül súlyos repülőtámadás után, az élet már ismét normálisan folyt tovább Berlin utcáin. Ahol nem járták a villamosok, ott a munkások és hivatalnokok gyalog tették meg az utat munkahelyükig. Helyenkint nyitott üzleteket is lehetett látni a füstölgő romok között. Az eltakarítási munkálatok mindenütt azonnal megindultak. A kora reggeli órákban Ribbentrop külügyminiszter is megjelent az egyik legjobban sujtott utcában és megtekintette a mentési munkálatokat. Vele volt a külügyminisztérium sajtófőnöke, Paul Schmidt követ is.

A hétfő esti támadás idején koromsötét volt az éjszaka és a sűrű felhőzet lehetővé tette a támadók részére, hogy elrejtőzzenek a védelem elől. A felhős ég és a szüntelenül csepegő eső miatt természetesen nem lehetett szó kiválasztott célpontok bombázásáról és a támadók vakon dobták le bombáikat Berlin központi negyedére. A berlini jelentések nem írják meg, hogy mely épületek pusztultak el, mert nem akarnak támpontot nyujtani az ellenségnek a támadás terepére vonatkozóan, nem hallgatják el azonban, hogy a diplomáciai negyed igen súlyos károkat szenvedett. Mint érdekes tényt említik meg, hogy a japán és olasz nagykövetség palotája sértetlen maradt, míg az angol és amerikai nagykövetség üszkös romhalmazzá vált.

lehetősen jelentősek és a lakosság körében az áldozatok száma is, sajnos, nagy. Az áldozatok csaknem kivétel nélkül nők, idősebb, már nem szolgálatra köteles férfiak és hadifoglyok, amint ez a háborús viszonyokból következik. Ezeknek szólt tehát elsősorban az angolok terrortámadása, amelynek számos más, vallási célokat szolgáló épületen kívül

a híres Vilmos császár-emléktemplom is áldozatul esett.

Hosszú listát tenne ki azoknak a lakóházaknak, színházaknak, mozgóképszínházaknak, vendéglőknek, egyházi és kultúrtörténeti építészeti alkotásoknak felsorolása, amelyeket a brit bombák szétromboltak vagy erősen megrongáltak.

Az angolok azonban biztosak lehetnek benne, hogy minden megölt nőt, minden kórházi beteget, minden gyermeket és minden férfit époly gondosan feljegyzünk, mint minden egyes megfontolatlanul elpusztított épületet, amely polgári vagy kultúrtörténeti célokat szolgált.

Ezek az áldozatok és pusztítások bünhődést követelnek, annak a számlának benyujtását, amely a német városok elleni terrortámadásokkal összegyűlt.

A német véderő, amely az angol-amerikaiak délolaszországi hadjáratát a világ előtt nevetség tárgyává tette és amely a bolsevizmus elleni nehéz harcok ellenére alig száz óra alatt megsztította az angoloktól az Égeitengert, a Földközi-tenger egyik legfontosabb részét, végrehajtja majd ezt a megtorlást, mihelyt kiadják rá a parancsot.

A német katonai vezetés sajnálja, hogy a brit terrorrepülők magatartása folytán odáig került a dolog, hogy

a megtorlás kötelezettsége elől nyilván nem vonhatja ki magát.

Ez a megtorlás kemény, de igazságos büntetés lesz mindazokért a gonosztettekért, amelyeket az angolok a német polgári lakosság ellen megengedtek maguknak. Elég gyakran figyelmeztettük az angolokat, de óvásainkat mégis szélnek eresztették. Ha azonban a bűnhődés napja majd elkövetkezik, az angol népnek nem szabad miatta panaszkodnia, hogy maga idézte fel a barbárságot. *(MTI)*

Az olasz trónörökös Amerikába utazik

ZÜRICH, nov. 24. (MTI)

Chiassóból jelentik: A Corriere della Sera értesülése szerint Umberto olasz trónörökös elhatározta, hogy az Egyesült Államokba utazik. Elutazása napok kérdése. (MTI)

Tolvajt fogott EGY MÁSODIKOS KIS GIMNAZISTA

Nem mindennapi bünügyben hozott ítéletet a muraszombati járásbíróság. A bünügy egyszerű lopás, mégis érdekes. Érdekes pedig szereplői miatt. A vádlott ugyanis egy töpörödött öreg anyóka, van már vagy 75 éves, a tanu és egyben ‚detektív' pedig egy másodikos kis gimnazista, Jósár László, a muraszombati gimnázium II. osztályú tanulója, aki egymaga nyomozott ki egy lopást és egyben egyedül juttatta csendőrkézre a tolvaj öreg anyókát.

Özv. *Péntek* Ferencné ottóházai asszonyt azzal vádolta meg az ügyészi megbizott a járásbirósági tárgyaláson, hogy a legutóbbi muraszombati hetipiacon egy téli kötött ujjast lopott olyan ügyesen, hogy az árus mit sem vett észre a lopásból.

Az öregasszony veszte azonban egy kis gimnazista lett,

aki a lopást ugyan nem látta, de gyanút keltett benne az öregasszony viselkedése.

— A legutóbbi muraszombati vásárkor házunk táján nézelődtem. Gyanusan viselkedő asszony vonta magára a figyelmemet. Meleg, kötött ujjast szorongatott a kezében és meg-megrebbenő szemmel ódalgott ki a tömegből.

Valahogy éreztem, hogy nem igaz úton jár és rossz lehet a lelkiismerete.

Aztán ahogy figyeltem, láttam csak, amint óvatosan körülpillantva, belép egyik nyitott ház kapuján és az udvarban levő farakás közé rejti a kezében levő holmit. Nyomban tudtam, hogy az ujjast lopta és majd visszatér érte, ha „tiszta lesz a levegő".

— De én nem vártam meg, hanem utána siettem és követtem egy darabig. Amikor már jól eltávolodtunk a piactérről, utolértem és megszólítottam a nénit:

— *Mondja csak néni, nem maga felejtett egy kötött ujjast a vásártéren?*

— A néni meglepödött, rám nézett és elismerte, hogy ő veszítette el a most vásárolt ujjasát.

— *Nézze csak néni* — mondtam neki, — *én megtaláltam és hazavittem. Ha eljön velem haza, oda is adom mindjárt.* A néni jött.

én pedig nem haza vezettem, hanem egyenesen a csendőrségre,

ahol amikor elmondottam a csendőr uraknak az egész esetet, a néni ellenkezés nélkül megvallotta, hogy lopta az ujjast a vásáron.

Az okos, feltünően éleseszü gyermeket tiszta, félreérthetetlen vallomásáért és nyomozásáért a járásbíró is megdicsérte. Özvegy *Péntek* Ferencnét a járásbíró bünösnek mondta ki lopás vétségében, de *öreg korára való tekintettel mindössze 50 pengő pénzbüntetésre ítélte jogerősen.*

Berlin bejelenti az angolszász légitámadások megtorlását

BERLIN, november 24.

A keddi véderőjelentés kiegészítéseképp a Német Távirati Iroda a következőket közli:

A leroszi és szamoszi vereség és Dél-Olaszországban a sikerek teljes hiánya az angolokat újabb megfontolatlanságokra késztette. A német birodalom fővárosa ellen a keddre virradó éjszaka intézett terrortámadásukat éppoly kevéssé lehet katonai megfontolás eredményének mondani, mint előző terrortámadásaikat. Ez csak barbár megnyilatkozása a más harctereken szenvedett vereségek és keserű csalódások miatti bosszúérzetnek. Angliában magában ugyan is már jórégen tisztában vannak azzal, hogy

ilyen terrortámadásoknak nincs katonai értelmük és semmiesetre sem szolgálhatnak eszközül arra, hogy bármiképp is befolyásolják a katonai fejleményeket.

Nem véletlen, hogy ez a nyers terrortámadás közvetlenül a szamoszi kapitulálás után történt. A szamoszi vereség azonban nem jelent mást, mint az angolok Égei-tengeri állásának felszámolását. Az angolokat ebből a tengerből, amelyet az olasz fegyverletétel után magukénak véltek, éppen abban a pillanatban vetették ki, amikor Anglia a legkevésbé tartott ettől. A Lerosz—Nicaria—Szamos trilógia, amely néhány nap alatt véget ért, oly súlyosan érte a brit tekintélyt, és a délolaszországi sikertelenséget oly nagy további csalódással fokozta, hogy

Londonban nem látták már más kivezető utat, mint hogy tovább haladjanak a terrortámadások barbár útján.

Az Égei-tengeri csapást azzal a hírrel akarták ellensúlyozni, hogy Berlinben kiterjedt lakónegyedek váltak romhalmazzá és hamuvá. Elfelejtik vagy szem elől tévesztik azonban az angolok, hogy a németek Égei-tengeri villámhadjáratukkal tisztára katonai úton haladtak: a tisztességes katonai hódítás útján, az angolok azonban legújabb terrortámadásukkal ismét kifejezésre juttatták, hogy nem tudnak azonos eszközökkel döntést előidézni vagy legalább olyan sikert elérni, amelyet valóban a mérleg serpenyőjébe vethetnek.

Ezzel a terrortámadással Anglia adósszámlája ismét jelentősen növekedett.

Ez a támadás, miként az okozott pusztítások kétségtelenül igazolják, csaknem kizárólag a német főváros lakónegyedeinek és művészeti intézményeinek szólott. A sűrűn lakott negyedekben a pusztítások természetesen meg-

Svájci lap Berlin lakosságának példás nyugalmáról

GENF, nov. 24. (MTI)

A *Tribune de Geneve* berlini tudósítója a csodálat és a tisztelet hangján ír Berlin lakosságának a keddre virradó éjszaka lefolyt légitámadás alkalmával tanusított nagy nyugalmáról és áldozatkész segítőkészségéről. Az alacsony felhőzet, az eső, a csillagtalan égbolt a nehéz angol négymotoros bombázók számára lehetetlenné tették a célzárt. Mint a tudósító irja, a szó igazi értelmében vett terrortámadásról volt szó. A lakosság már a támadás alatt elhagyta az óvóhelyeket és *minden panasz nélkül, példátlan erővel és bámulatraméltó kötelességtudással az emberek ezrei vettek részt az oltási és mentési munkálatokban.*

A bolgár képviselőház feliratí vitája megkezdődött

SZÓFIA, nov. 24.
(Német Távirati Iroda)

A képviselőház kedden délután megkezdte a trónbeszédre adandó válasz vitáját. Elsőnek *Lipovanszki* dr. szólalt fel. Bulgária mint balkánállam — mondotta a többi között — a Balkánon békét akar és szomszédaival meg akarja tartani barátságos kapcsolatait. Különös figyelmet szentelt a képviselő Törökországnak és Inönü elnök legutóbbi kijelentéseinek, amelyekben Törökország semlegességére s Bulgária és Törökország kölcsönös megértésére utalt. *A képviselő nézete szerint Törökország Eden és Menemendzsoglu találkozója után is folytatni fogja eddigi politikáját.* Lipovanszki azután a bolgár hadsereg jelentőségét méltatta, amelyet a nemzeti öntudat hat át s amely jól fel van szerelve és készen áll a döntő pillanatra.

Battembergszki Iván képviselő kiemelte Bulgária hűségét Németország iránt és a balkáni béke megtartásának gondolatát.

A kormány tagjai kedden délelőtt többórás minisztertanácsot tartottak. (MTI)

Műteremlátogatás egy fiatal magyar szobrásznőnél, aki agyagból formál karikatúrát

A Belváros leforgalmasabb helyén, a közismert Apponyi-téri átjáróház-tömbben találjuk a fiatal magyar szobrásznemzedék egyik komoly ígéretének, *Kunváry* Lillának műtermét. A derűshangulatú terembe vezető fedett folyosó tele van jólismert írók, művészek, politikai nagyságok fejszobraival; legtöbbjének agyag eredetijét őrzi a művésznő, akad köztük azonban néhány bronz öntvény is. Bent hasonló kép fogad. A hosszú oldalablak párkányáról jólismert fejek tekintenek felénk, a terem közepén modell ül, akit néhány tanítvány mintáz más és más helyzetről.

*

A szobrásznő végigvezet a műteremben, ahol állandóan az a benyomásunk, hogy tele van emberekkel, annyira élénkké és zsúfolttá teszi a sok szoborfej. Miután sorra megismerkedtünk velük, a művésznő megmutat néhány darabot eredeti szobor-karikaturagyüjteményéből.

— Nemcsak modelljeim külsejét, de az egész belső énjét kifejezésre akartam juttatni — mondja a szobrásznő. — Az arc nagyon sokat ki tud fejezni, szükség van azonban megfelelő testtartásra is a karikaturáknál. *A póz, ahogyan a modellt ábrázolom, érzékeltetheti a belőle kiáradó zsenialitást, hiúságot, nagyravágyást, szerénységet, vagy bátortalanságot, némely esetekben pedig egészen rendkívüli tulajdonságokat.*

Egy belga festőművészről készült karikaturát vesz elő, amely fecskéhez hasonló testtartásban örökíti meg modelljét.

— *Mindig valami rendkívüli könnyedség, törékenység volt érezhető ezen az emberen* — folytatja a művésznő — *és ezt úgy éreztem, a legjobban ilyen fecskeszerű alakkal tudom kifejezni.*

Karikaturát rajzolni sem könnyű, mintázni, vagy leírni azonban még nehezebb. Nem humoreszkek, nem persziflázsok ezek a szobrok, hiányos szókincsünk talán a legmegfelelőbben a karikatura kifejezéssel illetheti.

Az alapformálás azonban csak a külsőségekben segít: *a mélyebb és nehezebben analizálható lelki tulajdonságokat az arcon keresztül kell érzékeltetni.* És ez az a pont, ahol zsenialitást árul el *Kunváry* Lilla művészete. Elég egy pillantást vetni bármelyik karikaturájára, hogy teljésen kitáruljon előttünk a megmintázott ember lelki teintje.

*

Búcsúzásnál a művésznő megmutatja azt a fényképes albumot, amelyet közvetlenül a háború kitörése előtt, 1939-ben adtak ki Londonban. Kisfaludy-Stróbl, Beck és Sidló, egy-egy műve mellett felfedezzük Kunváry Lillának Kodolányiról mintázott szobrát is. A művésznő ezt a tervbe vett írók múzeuma számára mintázta meg. Az album pompás keresztmetszetet nyujt a közvetlen háború előtti, Európaszerte új irányokat vevő szobrászatról és túl a még mindig le nem vetkezett „izmusokon", új stílust mutat és egy kiforratlan, de erős plaszticitású, ötletekben és lendületben gazdag irányzatot tár fel. A világ majdnem minden politikai nagysága látható a képeken és korunk lázas nyugtalansága kifejezésre jut a mozaikszerüen kiválogatott szobrokból.

(ivándy)

JOGI ELŐKÉSZITÉS: Dr. Bagoly szemináriuma
Kaplony-utca 7
Uj jegyzetek

Kunvári Lilla

hogy visszatérjen saját törvényszerűségeihez, s ezen belül, a képzőművészet eszközeivel mondja el azt, amit a szovjet nép életéről, magasratörő vágyairól, a kommunizmust építő hazáról el tud mondani. E vágyak közösek: mi is ezen az úton járunk — ez vezette a kritikus talán néhol szigorú, de őszinte tollát.

Láncz Sándor

Kunvári Lilla
Művészet 1963 febr. 43 ev

Kiállítási krónika

Még az is, aki esetleg nem vitt magával más emléket Kunvári Lilla szobrainak kiállításáról a Fényes Adolf-teremből, csak azt az átszellemült bölcsességű, nemes asszonyi mosolyt, amely a művész néhány éve elköltözött szobrász-társának, Kövesházi Kalmár Elzának portréjáról sugárzik a nézőre, még az is — mondom — megajándékozottnak érezhette magát. Ám ez a kiállítás nem szűkölködött sok más ilyen (mai napság sajnos oly ritka) élmény-ajándékban. A művészeti kritikus már jóideje szinte félve írja le ezt a meglehetősen lejáratott jellemzést egy-egy festőről: „festő-poéta", sőt valahogy mintha a festők is viszolyogva fogadnák. Hát még a szobrászok, akik — már mesterségük nyersanyagának természetétől fogva is — „masszívabban" látják, élik át és dolgozzák fel művészi élményüket, mint a festők! És mégis a poézis az, aminek gyengéd, halk kisugárzása kap meg bennünket elsőnek Kunvári Lilla szoborműveit nézve. Nehéz volna ennek a poézisnek az összetevőit kielemezni, de talán mégis e szobrok közvetlen, szinte önmagától adódó kifejezésmódja játsza benne a vezető szólamot és a kifejezésmód teljes azonosulása a mondanivalóval. Kunvári Lilla minden mondanivalója egy-egy alázatos főhajtás a „humánum" előtt, amely éppúgy megnyilatkozik számára a napi munkáját végző ember mozdulatában, mint világhírű művészek (elsősorban muzsikusok) arcvonásain, vagy a művésznek a fasiszta őrjöngés felett érzett haragjában és gyászában. A portrék élén Yehudi Menuhin és Kentner Lajos muzsikusfeje áll, az első egy hegedűkantiléna álmatag varázsát, a második talán a beethoveni Appassionata tolmácsolásának viaskodó gyötrelmét idézi. A „Csellós" c. bronz-reliefből a renaissance kisplasztika finom lehelete árad és különös érdekességűek a művész „lényegábrázoló" kísérletei, amelyeknek határvonala valahol a portré és a karikatúra között húzódik. Hozzá kell azonban még tennünk, hogy Kunvári Lilla munkái nemcsak a kifejezésmód és a lelki tartalom gazdagságával hatnak, hanem — ezen innen és túl — azzal, hogy elsősorban mégis . . . *szoborművek:* ami bennük szellemiség, a szobrászi, plasztikai, formaképzési adottságok teljességében válik alkotássá s épp a lényegnek és a formának e — szinte azt mondhatnám — boldog harmóniája az, ami mint egy elhangzott muzsika zeng bennünk tovább.

a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban rendezett gyűjteményes bemutatkozását, s megjegyezték a folyóiratokban és újságokban közölt pannó-szerű, erőtől duzzadó szénrajzait, síkokra bontott és vonalfonatokkal abroncsolt fa- és linoleum-metszeteit, s — a festészet és a grafika határterületén járó — monotípiáit. A felsorakoztatott művek — 12 olajkép, 4 olajpasztell, s 8 monotípia — alkotó erejének legfrisebb eredményeit jelezték, s így visszatekintésre nem adtak lehetőséget. Annál világosabban következtethettünk fejlődésének további ütemére. Ezek a keretet feszítő, nagy falfelületet kívánó festmények a freskó felé mutattak. A művészetét jól ismerők már korábban meggyőződhettek arról, hogy Józsa János eseményeket tud epikusan összehangolni, ami a falpiktura belső kohéziójának alapvető feltétele. Képei első látásra konstruktív jelleget hordoztak. De ezek a jegyek nem éreztettek semmi előre való kiterveltséget. Egyszerűen abból a természetes szándékból eredtek, hogy erősebben hangsúlyozzák a szerkezet szerepét.

Józsa János kezdeti száraz és merev komponálási módjából gyors fokozatokban tért át egy járhatóbb útra. Felismerte hibáit, s nem akart modorosságával önmaga epigonjává válni. Ennek nyomán a sokszor csak öncélúan határt jelző vonalakat egyre sokrétűbben kezelte, s a színekkel szervesebben társította. Egészen figyelemre méltó, hogyan foglal el a többnyire premier planba helyezett emberábrázolás pikturájában központi helyet. A Medgyessy Teremben látott festményei, olajpasztelljei, monotípiái is nagyrészt figurálisak. Így haját igazító aktja, borsót fejtő, gyümölcsöt szedő, kertészkedő alakjai, táncot próbáló fiataljai — mind ezt mutatják. Nagy vásznai pedig — ezeket műtermében néztük meg — kizárólagosan csoportos emberábrázolások. A kis terem hangulatát vették számításba a rendezők, amikor egy-egy szordínós alkotását is, mint pl. : Leány hegedűvel, Halas csendélet, stb. bemutatták. A csaknem kizárólagos figuralitásra való törekvés jelentős mértékkel növeli Józsa képeinek tematikai értékét. Hiszen a művészi alkotás legmagasabb mércéjét mégis minden korban maga az ember jelentette. A nemes értelmű szocialista realizmus szószólói Debrecenben is sokáig ezt hiányolták az őszi és tavasz tárlatokon.

Józsa János festészete merész színátváltásaival, ízzó vörös, sárga, és zöld, sőt ezüstös fém-színeivel közel áll a német expresszionizmushoz, annak túlzottan szubjektív lelki indítékai s formai modorosságai nélkül. Tágabb értelemben oly expresszionizmus ez, amely előnyben részesíti a szellemi tartalmat, anélkül, hogy a valóság iránti hűségről lemondana.

Kétségtelen, hogy Józsa János a grafikában még nem találta meg azt az egységes hangot, ami piktúrájára jellemző. Grafikái technikai megoldásokban élesen elválnak,

S. Kunváry Lilla

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: KisUjság

Megjelent: 1948 MÁJ. 23

— Zenének és képzőművészetek-nek hatása a leiki fejlődésre — erről a kérdésről értekeznek a Feministák Egyesületében *Szabolcsi* Bencze, a Zeneművészeti Főiskola tanára, *S. Kunváry* Lilla, szobrászművésznő és dr. *Scheiber* Mária tanár *24-én*, hétfőn d. u. 6 órakor az Orsz. Iparegyesület dísztermében, VI., gr. Zichy Jenő-u 4. Vendégeket szívesen látnak.

kedéssel nézte munkatársának fölfelé ivelő karrierjét. Nem anynyira a nagyobb ügyekben, mint inkább apró, mondhatnók hiúsági kérdésekben keletkezett mindinkább erősödő antagonizmus Miklós Andor és kiadója között. Nem egyszer megtörtént, hogy

Andort
gletekig
nert az
kiala-
talmas
ülőjévé
a, hogy
, talán
na azzá
Az Est-

Napló-
n, szer-
or any-
alakult,

gyüjtve a magyar irók és ujságirók szinét és javát. Földi Mihályon kivül Heltai Jenő, Latzkó Géza, Ambrus Zoltán, Kárpáti Aurél, Zsadányi Henrik, Szántó Rudolf, Rab Gusztáv, Szabó László, Lengyel Ernő, Karinthy Frigyes, Friedrich István, gróf Klebelsberg Kuno, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Révész Béla, Serényi Gusztáv, Tóth Aladár, Lakatos László, Borbély György, Szterényi József, Pakots György és Londesz Elek tartoznak a Pesti Napló kötelékébe. És még sokan a régi és uj világ emberei közül.

Londesz Elek nemrégiben ülte meg ujságirói müködésének negyvenéves jubileumát. Ő a legrégibb és a legöregebb munkatársa a nyolcvanéves Pesti Naplónak, amelyet legutóbbi jubileuma alkalmából a magyar sajtó és a magyar társadalom, a külföldi sajtó és a külföldi társadalom, a politikai és müvészvilág, kicsinyek és nagyok egyformán lelkesen és szeretettel ünnepeltek.

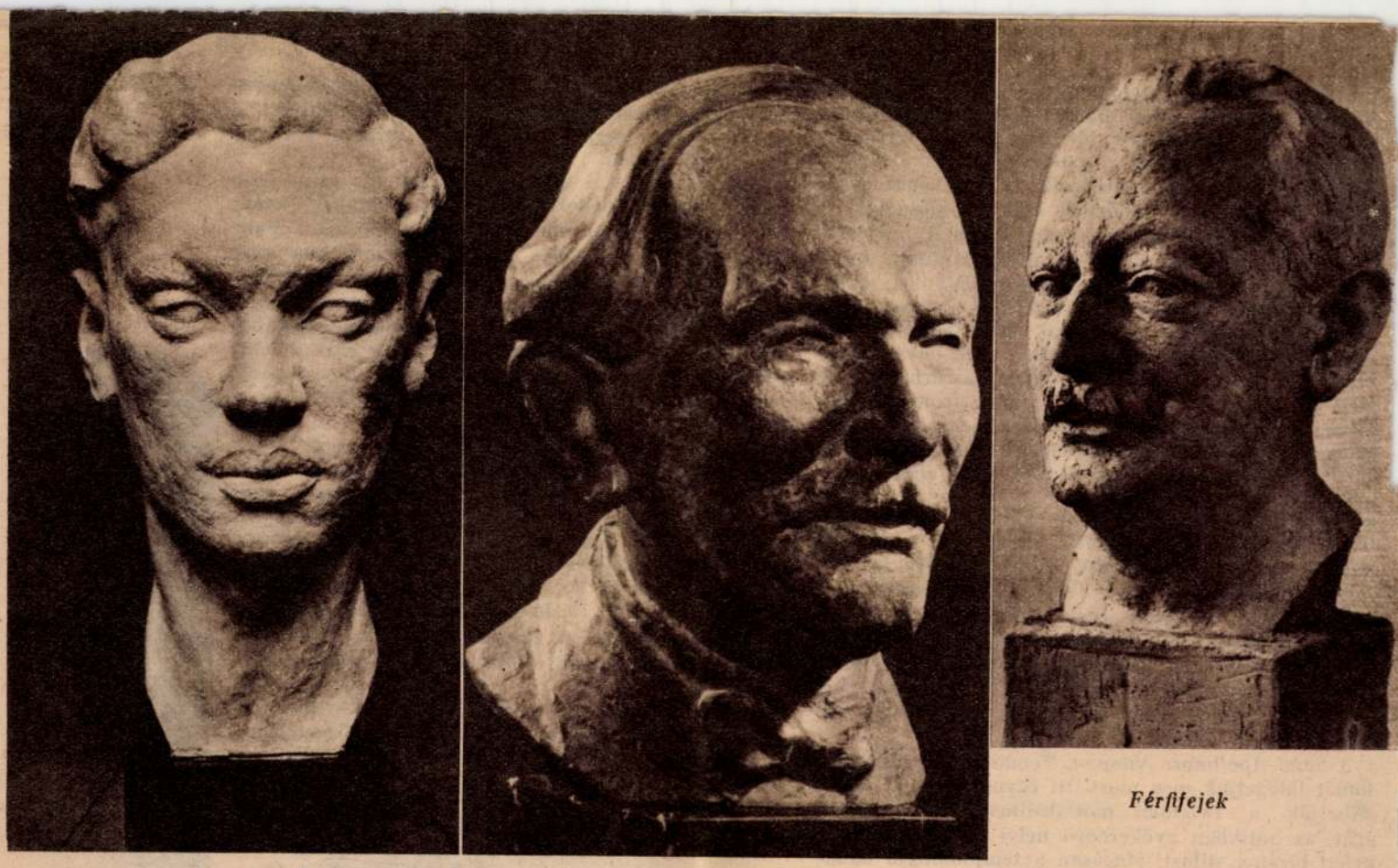

Férfifejek

Kunváry Lilla szobrai

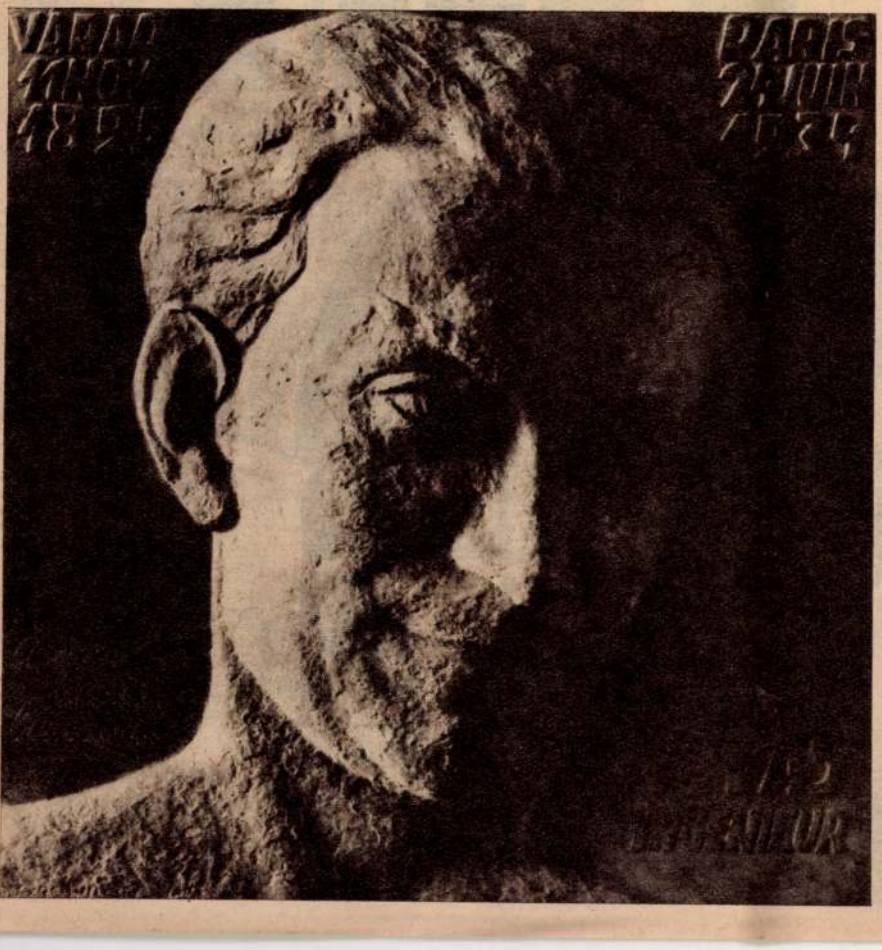

Relief

A *The Studio*-ban, a Londonban megjelenő, előkelő művészi folyóiratban találkoztunk először ennek a magyar művésznőnek nevével. Az angol folyóirat egy kitünő mellszobrát is bemutatta, azt, amelyik Pikler J. Gyulát, a fővárosi Statisztikai Intézet nyugalmazott aligazgatóját ábrázolja. Arról, hogy van és hogy müködik, sőt hogy figyelmet érdemlő tehetséggel szolgálja a szobrászat müvészetét, igy szereztük első értesülésünket. Mert a művésznő eddig itthoni kiállításon nem mutatkozott. Körmendi Frim Jenőnél kezdte művészetének elemeit megtanulni, majd 1924—1927 között Sidló Ferenc tanitványa volt, a Képzőművészeti Főiskolán. Azután Párisba ment és egy esztendőt a Julian-akadémián töltött, ahol Landowski, a francia hivatalos szobrászat legelőkelőbb képviselője (azóta a római francia akadémia igazgatója) korrigált neki. Már a következő évben önálló müterembe költözött és résztvett a Salon du Printemps kiállitásán. Attól fogva több gyüjteményes kiállitást is rendezett, a legutóbbit a londoni Suffolk Street-Gallery-ben és ott lett reá figyelmes a londoni müvészeti folyóirat. 1934-ben sulyos csapás érte: elvesztette rövid, boldog házasság után a férjét. Bánatát abban a görögös ephebos-fejet mutató, nemes reliefben érzékitette meg, amelyet képeink közt bemutatunk. Kunváry Lilla acképfejeit komoly tudás és a felfogásnak az egyszerü való ábrázoláson felülemelkedő nemessége jellemzi. **(e. a.)**

Képes Ujság
1938. jul. 3

Kunvary Lilla

centrális elrendezésü templom, a konstantinápolyi Hagia Sophia közvetlen elődje. Finommüvü, csipkeszerüen áttört kosároszlopfői remekei a ravennai müvészetnek, mozaikjaiban pedig a bizánci müvészet dekorativ fantáziája bontakozik ki teljes gazdagságában. Mennyire különböznek ezek a valóságtól elvonatkoztatott alakok a klasszikus római müvészet tömeges, plasztikus, életszerü ábrázolásaitól! Justinianus császár, a templom alapitója (VI. sz.) valószinüleg bizánci mestereket bizott meg a belső dekoráció kivitelével. Az apszis bal oldalfalán Justinianust és kiséretét látjuk felvonulni teljes udvari diszben; a szemben lévő falon Teodora császárné jelenik meg udvarhölgyei körében. A szigoru frontalitásban ábrázolt arcokból hiányzik minden elevenség és lelki kifejezés, az alakok plasztícitása teljesen elvész a gazdagon diszitett, nehéz köpenyek redői alatt. Justinianus aranyhimzésü palástját a vállon gyémántcsatt tartja össze, koronáján kettős sorban tüzesfényü drágakövek csillognak. A császárné diadémja még diszesebb; kék-, piros-, zöldszinü kövekkel kirakott fejdiszéről csillogó, fehér gyöngyfüzérek omlanak vállaira és aranyszegélyü köpenyére. A sulyos brokátfüggönyök és ruházatok ragyogó szinpompája a diszes, tarka keleti szőnyegekre emlékeztet; mintha a müvész meg akarta volna ismertetni a nyugati országgal a bizánci udvar minden ragyogását, gazdag, fényüző pompáját...

A *Sant' Apollinare Nuovo*-t, Teodorik császár templomát látogatjuk meg most. Itt egymás mellett szemlélhetjük a ravennai mozaikstilus két különböző ágát, az antikban gyökeredző helyi müvészetet és a keleti bizánci stilust. Magasan a templomhajó oldalfalán eleven, változatosan mozgalmas jelenetek beszélik el Krisztus csodatetteit és Passióját. A valószinüleg Teodorik korából (VI. sz. eleje) származó, névtelen ravennai mester megkapó drámaiságával egyenesen Giottónak és Masacciónak válik ősévé. Ugyancsak Teodorik korából való a főhajó két mozaikja, Classe kikötőjének és Teodorik palotájának sematikus képei. Görög templomra emlékeztető épület dóroszlopos, tympanonos homlokzatán a *Palatium* felirás olvasható. Az oszlopok közötti függöny alatt mozgó alakok halvány konturjai látszanak; ezeket s köztük Teodorik császár lovas alakját a VI. század folyamán átfestették és drapériával takarták, hogy semmi se emlékeztessen az eretnek császárra. Az átfestéssel egykoru a boltivek fölött frizszerüen végighuzódó két jelenet: a Madonnának hódoló szüzek és a Krisztus elé járuló vértanuk felvonulása. Az egyes csoportok tagjai arckifejezésben és mozdulatban semmit sem különböznek egymástól, mintha nem is emberi alakok, hanem folytonosan ismétlődő, dekorativ egységek volnának. Az egyhangu ütemben felvonuló menet mintha az örök változhatatlant, a keleti egyház merev dogmatikáját, szigoru kötöttségét szimbolizálná...

Kevés időnk van már Ravennában, de még sietve megtekintjük Teodorik állitólagos palotáját, amely azonban semmiben sem hasonlit a mozaik „palatium"-hoz. Szép, nemes architekturáju palota ez a város legszélesebb utján s bár *Palazzo di Teodorico*nak szokták nevezni, a valóságban csak a császári őrség székhelye volt. A tulajdonképpeni palotából, amely jóval beljebb épült volt, ma már csak néhány oszloptöredék és egy igen szép márvány mozaikpadló van meg, amit az 1870-es ásatások hoztak napvilágra.

Indulás előtt még egy pár percre benézünk a Via Rattazzi egyik középkori palazzójában lévő szállodánkba. A padronetól megtudjuk, hogy ebben a palotában élt mintegy hét évszázaddal ezelőtt Francesca da Polenta, az ifju Paolo Malatesta da Rimini tragikussorsu szerelmese. Eszünkbe jutnak Dante halhatatlan szépségü sorai s nem kutatjuk, hitelesek-e a padrone szavai. De bucsuznunk kell *Francesca da Rimini* emlékétől, el akarjuk még érni a kora esti vonatot, hogy semmit se veszitsünk a romagnai táj szépségéből.

Vonatunk sürü pineaerdőn robog keresztül: ez a legendás hirü *Pineta di Ravenna*, amely ismét Dante emlékét idézi. Hatalmas, barbár siremlék mellett haladunk most el; egyetlen terméskőből készült, alacsony, massziv kupola alatt nyugszik a nagy császár, Teodorik, a gótok fejedelme s talán még mindig álmodik örök szerelméről, a napsugaras Itáliáról...

Farkas Mária dr.

A Sant' Apollinare Nuovo-templom mauzoleuma

...zaikképe

Galla Placidia színes zománccal kirakott ravennai mauzoleuma

L. Kunvári Lilla

Műcsarnok 24 óbrán

1927. tav. Kiáll. 330

Kelta pénzverő- és öntőműhely,
Szalacska VIII. 176, 177

A harmadik korcsoportban teljes katonai kik
zést és nevelést kell végrehajtani.

A leventeintézmény szervezetét a következők
próbálom ismertetni:

A honvédelmi miniszter és közoktatásügyi min
ter közvetlen alárendeltje az ifjúság honvéd
nevelésének országos vezetője: jelenleg vitéz B
A [illegible] sú em
k protes
p ette, h
n mélys
v hit nél
A mi mi
t dik ké
a a. Egy
l a leve
o snok ez
s ezrede
k les Ro
r

rendel
l önnyű
(okok, e
) ntepara
ban kö
ben álla
k. A kö
ok tényl

esületi
égi leve
ségi leve

A FEMINISTÁK EGYESÜLE-
TEBEN >A zene és képzőmüvé-
szet hatása a lelki fejlődésre<
címmel Szobolcsi Bence, Kunvárg
Lilla szobrászmüvésznő és dr.
Schelber Mária tanár tart elő-
adást jövő héfőn.

Megjelent: 1948 MAJ 18

Lap: VII/9

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

nt, ami egyelőre tudnivaló a fiúleventemunkával
pcsolatosan. Még egy pár szót szólok a leány-
ventemunkáról. Mindenek előtt azt közlöm, hogy
leánylevente elnevezés nem marad meg, mert az
evonatkozó törvény gondoskodik más névről.
yébként a célja ennek a munkaágnak az, hogy
készítse a leányokat testi és lelki neveléssel a
za és család szolgálatára. A törvénytervezet sze-
t minden magyar leány 10 éves korától 19 éves
ráig lesz leventeköteles. Ez alatt az idő alatt heti
órás foglalkozással évente 10 hónapon át nyer
képzést. Itt is kétirányú lesz a munka: egyik a
elező kiképzés, a másik az egyesületi élet. Termé-
tes az, hogy a leányok munkája teljesen elválasztva
yik a fiúkétól. E munkaágnak a vezérfonala: vallá-
, erkölcsös alapon nyugvó hazafias nevelés. Megfelelő
ti nevelés mellett lelki nevelés folyik majd e
nkakörben. Semmiképpen nem szabad azt hin-
nk, hogy puskával a kezükben gyakorlatoznak,
gy katonás menetelésre nevelik őket. Csak azt
ják, amire minden magyar leánynak szüksége
n: helyesen gondolkozó, egészséges testű, vallásos
kké nevelést, akiknek eszményképük mindenkor a
séggel dolgozó édesanya. Addig, amíg a törvény
ézkedik a leányok nevelésére vonatkozólag minden
zletben, a honvédelmi miniszter megengedte, hogy
leányok is a leventeegyesületi életet éljék. Tehát
szefoghatjuk őket, bevonhatjuk a leventeegyesü-
be, de mindig külön a fiúktól. Ez a munkaág
nymunkánknak lesz nagy mértékben segítségére.

Nem tudom azért-e, mert húsz éve végzem, vagy
ért-e, mert hosszú harctéri szolgálat alatt láttam

Kunvári Lilla

1021

KUNVÁRI LILLÁNÁL

MŰTEREM

Csendben dolgozó, rokonszenves, végletesen etikus művészalkat. Szobrász. 1924 óta állít ki. Legutóbbi tárlatai: 1960 Párizs, Toulon, 1962 Fényes Adolf-terem, 1961-ben és 1966-ban a londoni Grosvenor galériában szerepelt — többek közt — Ben Nicholsonnal, Henry Moore-ral egy teremben, 1967-ben a nyugat-németországi Oldenburgban volt gyűjteményes kiállítása, az idén Madridban állították ki érmeit a „Sport a Művészetben Nemzetközi Biennálén". A tekintélyes „Fédération Internationale de la Médaille" tagja. Harmincegy művét őrzik magyar múzeumok, számosat párizsi, touloni, antwerpeni és new-yorki közgyűjtemények.

— Ritkaság művésznél, hogy mint Kunvári Lilla, mennyire tolerálja kollégáinak munkásságát, különösen a fiatalokét, akkor is, ha felfogásuk gyökeresen ellenkező.

— Mindenkinek tiszteletben tartom a felfogását. Nemcsak a művészetben; ez alaptermészetem. Ismerem az új építészetet és tudom, hogy még újabb építészet lesz. Nyilvánvaló, hogy az építészek, de a képzőművészek is keresik ezeknek a csodálatos anyagoknak, a vasbetonnak, fémnek, üvegnek a formanyelvét. Sok művész nem is veszi észre, hogy az építészet járműbe került. Ez nem is baj. Időszerűnek érzem a művészet legújabb törekvéseit, de azt tartom, hogy ez nem zárja ki a táblaképet és az intim szobrot. Megértem és becsülöm a mai *avantgarde* fiatalok közül azt, aki tehetséges, aki egyénit alkot, és nem mások nyomdokain halad. Elfogadom a legmodernebb művészetet is, ha nem utánérzés, és ha van benne *érzelem*. Igen sok fiatal *„vad"* képzőművész barátom van, ahol lehet, segítek nekik, bátorítom őket.

— Kunvári Lilla realizmusát némelyek konzervativizmusnak tartanák.

— Nem szeretem, ha konzervatívnak skatulyáznak, mert nem érzem magam annak. Azért, mert egy szobornak szeme, füle, orra, meg szája van?... Az igaz, hogy mindig a természetből indulok ki, megfog egy mozdulat szépsége, megfog egy kifejezés ereje, megfog valakinek a lénye.

— Most egyszerre kíváncsi lettem valamire — bár ezt a kérdést valamennyi interjúalanyomnak feltehetném —: hogy indult, hogyan lett szobrász?

— Orvosnak készültem, de már harmadéves koromban beiratkoztam az Iparművészeti Iskola esti rajztanfolyamára. Amint gyúrható anyag került a kezembe — ez történetesen a puha *monopol*-radír volt — mintáztam belőle. Aztán jelentkeztem *Körmendi Frimm* díszítő szobrász iskolájába. A felvételi vizsga-domborművem — az első ilyen munkám — nagyon tetszett a mesternek. Megdicsérte. Én úgy éreztem, hogy lovaggá ütöttek. Azóta is a dombormű a szerelmem. Izgat ez a relief jellegéből adódó tulajdonság: a plasztika és a rajz kettőssége, egysége.

— Az érem és plakett?

— A kettősség érdekel ebben a műfajban is. Ráeszméltem, hogy — ez nem banalitás! — az éremnek két oldala van. Az egyiken megjelenítem alanyom lényét, a másikon idetartozó, háttérnél sokkal többet jelentő kompozíciót adok.

— Ezeken kívül a portré-szobrászat a legfőbb műfaja.

— Szeretem a portrét, ha nem is divat szeretni. Ha valakit mintázok, vagy valamit, csak úgy lüktet bennem: kifejezni, kifejezni, kifejezni. És arra kell törekedjem, hogy az a mű *mondjon valamit*, literatúra nélkül. A mintázás vadságát, vagy szelídségét a modellem személye szuggerálja. Ha szelid skálán játszom, ezt úgy hívom magamban, hogy „normális portré", ha végletesen kell valamit kifejeznem, *essential*-nek, lényegábrázolásnak nevezem. A lényegábrázoláshoz nagyon jó hangoltság kell, és egy felvillanás, amikor kénytelen vagyok abszolut sűrítetten megragadni valaminek a *lényegét*.

— Egyik ilyen lényegábrázolása a Karinthy-szobor.

— Ötéves korom óta ismertem. Balatonbogláron a szomszédunkban nyaralt, mindennapos vendége volt családunknak. Anyám tanítónő volt, és a vakációban is rendszeres francia leckéket tartott nekünk, naponta szigorúan két órai diktálást. Ezeken az írásbeli gyakorlatokon *Karinthy* is részt vett.

— Halála előtt két héttel találkoztam vele a *Seeman* kávéház előtt. Behívott, örömmel mesélte, hogy önéletrajzán dolgozik, és édesanyámról egy egész fejezetet készül írni. Azt válaszoltam, hogy én meg nagyon szeretném őt megmintázni. Leutazott *Siófokra*, meghalt. Fordult velem egyet a világ. Kimenjek-e a temetésére? Nem mentem ki. Bezárkóztam a műterembe és megmintáztam a szobrát. Emlékezetből, minden fénykép nélkül. Úgy éreztem, hogy mellettem áll.

— A bronzszobor nagyobb méretű változatát megfaragtam később *ruskicai* fehér márványból, a *Hungária* kávéház számára.

Az érzékenység és a mozgalmasság, a statikusnak a tagadása Kunvári Lilla plasztikáinak legfőbb jellemzője. Az emberről, a mai emberről beszél, alakítja formáit ráérzéssel. Ha „lényegábrázoló" szobrot készít, kilép stílusából, expresszív formanyelven szólal meg; ezért nézik ezeket a műveit sokan szobor-karikatúrának. De tévednek, mert a karikatúrának a csúfolódás a célja, Kunvári essentialjeinek célja pedig a választott modell sűrített előadása, a választott modell iránti tiszteletadás, formában, kompozícióban is.

Frank János

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1969 AUG 9

SZÁTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

TCÁI

lány valami földöntúli áhíta
nézett rá. Ő meg olyan kon
és bonyolult volt, mintha eg
személyben lenne a jós és a sátra."

(Mondatok. Líraiak és groteszkek. A félálomban termelő, automatikus képzelet és a nagyon ésszerű tömörítés eredményei. Mándynál a líra mindig légkört ad, egybemos. A humor pedig plasztikussá tesz, kiugrat. De ő rendszerint összemontírozza a kettőt. S aztán a kihagyások. Az a sok levegő a szavak között. Mándy egyetlen mondatából meg lehet fejteni a szerzőt. Még akkor is, ha a mondat más szövegében fordul elő).

★

Kritikusaink, valljuk be, nem a legdicséretesebb eredménnyel vizsgáztak eddig Mándy Ivánból.

Még a jóindulatuk is arra törekedett, hogy kiábrándítsa őt önmagából. A rosszindulat pedig dorgatóriumokban adta elő használhatatlan tanácsait.

Volt idő, amikor Mándy tökéletesen kimerítette volna az „antiíró" fogalmát. Nyílegyenes mondanivaló? Széles társadalmi mező? Matematikai előjelekkel ellátható jellemek? Konfliktus? Cselekmény? Átvilágítható szerkezet? Mándy minduntalan kifordult a homokmintákból. Szinte valamennyi tulajdonságával ellentmondott a „realista prózaírásról" szóló egyetemi jegyzetnek.

Csakhogy Mándy Iván nem fogadott szót a kritikusainak. Olyan megátalkodott volt? Annyira beképzelt? Oly nagyon biztos a dolgában? Egyszerűen nem tehetett mást. Mándy az elmúlt húsz évben egyetlen novellát sem írt meggyőződésének tiltakozása, vagy akár csak rosszalló arcrándulása közben. Tett ugyan néhány tétova kísérletet az „egyezményes realizmus" irányában. De vajmi kevés sikerrel.

S kései válaszát végül is így fogalmazta meg:

„Dolgozni kell — nincs más. Meg hűnek maradni ezekhez a sokat szenvedett terekhez, utcákhoz."

Mándy valóban elkötelezettje maradt macskaléptű hőseinek, időtlen tereinek, irrealitásba torkolló utcáinak, gunyoros költőiségének és megszenvedett humorának; igen, még a mondatainak is; valójában annak az írnivalónak, amit ő „belső világnak" nevez. Elsősorban *erkölcsi* okokból. De jórészt *tehetetlensége* miatt is. Kevés tehetség adódik, amely birtokosát ilyen erős szuggesztióban és szoros béklyóban tartaná. Mándynál még a „hibák" is hozzánőtt tulajdonságok. Nemigen tudja letépni őket magáról. Főként erényeinek bevérzése nélkül.

Balassy Zoltán: Paraszt

Ez az, amit az értő kritika is gyakran kifelejt a tanácsiból.

Mándy Iványért sokszor aggódtunk. Féltünk, hogy beletokosodik a vagyonába; világát minden új novellájában még jobban körülsáncolja: monomániás önismétlésekbe bocsátkozik; stílusa modorrá válik. Több kitörési lehetőséget is kerestünk számára.

Elfelejtve, hogy Mándynak a magasabbra-ugrást egyhelyből kell elvégeznie.

S el is végezte.

Egyérintő című válogatott novellagyűjteményét a Magvető most adta ki. Boldog író, aki az elmúlt negyedszázad termését, lelkiismeretének zavarbahozása nélkül, egyedül a minőség mérlegére vetheti. Reménybeli ivadékunk, szép és izzasztó korunk dokumentumai után kutatva, bizonyára nem Mándy Ivánt lapozza fel először.

De ha a magyar novellaírás teljesítményeire lesz kíváncsi, nem kerülheti el ezt a kötetet.

azért is, mert ez az egyetlen hit, amely rendszerint valósággá válik.

★

3. Kiket ne bíráljunk?

a barátainkat, a barátaink barátait, a barátaink barátainak barátait stb. (mert magunkra maradunk),

az ellenségeinket, az ellenségeink barátait (mert ez nem volna szép és különben is visszalőnek),

a nagy írókat (miért éppen a nagyokat bántsuk?),

a futtatott írókat (miért éppen a futtatottakkal kezdjünk ki?),

a folyton-szidott írókat (mert a szidókat sem szeretjük),

a rossz írókat (mert kár rájuk időt és nyomdafestéket pazarolni),

a kezdőket (el ne menjen a kedvük),

az öregeket (úgysem változnak már meg),

a szívbajosokat, hipertóniásokat (bele ne haljanak),

azokat, akiknek folyóiratuk, kiadóvállalatuk, egyéb kulturális létesítményük, biztos hivatali székük van vagy lesz,

azokat, akiknek rokonuk dolgozik a lakáshivatalban,

azokat, akik a miniszter unokahúgának jó ésellyel udvarolnak.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 MAJ 25

A zebegényi Szőnyi István Emlékmúzeum Baráti Köre május 25-én 3 órakor avatja fel Szőnyi István portrészobrát, Kunvári Lilla szobrászművész alkotását. Utána délután 4 órakor a múzeum parkjában a Musica Humana kamarazenekar ad hangversenyt.

KATALÓGUS

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: FRANK JÁNOS A KATALÓGUST TERVEZTE: KATONA LÁSZLÓ, FOTO: PETRÁS ISTVÁN

PORTRÉ

1. ÉVI,
1946, bronz, 26 cm,
Magántulajdon
2. ANNÁCSKA,
1947, bronz, 26 cm
3. KENTNER LAJOS,
1948, bronz, 40 cm
4. SZŐNYI ISTVÁN,
1952, terrakotta, 45 cm,
Művelődésügyi Minisztérium
tulajdona
5. KÖVESHÁZI KALMÁR ELZA,
1953, bronz, 40 cm
6. A SZÍNÉSZ (B. Ö.)
1954, bronz, 40 cm,
Színháztörténeti Múzeum tul.
7. DR. HELD RÓBERT,
1955, bronz, 42 cm,
Magántulajdon
8. ROBERTO BENZI,
1956, bronz, 45 cm
9. DR. ZACHER PÁL,
1957, bronz, 48 cm
10. VÁRNAI ZSENI,
1957, bronz, 40 cm
11. DR. RANÓDY LÁSZLÓ,
1958, bronz, 45 cm
12. PÉTERFI ISTVÁN,
1959, bronz, 45 cm
13. YEHUDI MENUHIN,
1962, bronz, 60 cm

KISPLASZTIKA

1. SZOMORÚ EMBER,
1942, bronz, 30 cm
2. „1944",
1946, bronz, 26 cm
3. VISZONTLÁTÁS,
1947, bronz, 26 cm
4. CSELLISTA,
1947, bronz, 22 cm
5. KENYÉRSZEGŐ,
1948, bronz, 44 cm
6. FŰRÉSZELŐ,
1949, bronz, 22 cm
7. VÉSŐ MUNKÁS,
1951, bronz, 20 cm
8. OLVASÓ NŐ,
1952, terrakotta, 28 cm
9. MEGFÁRADT EMBER,
1959, terrakotta, 22 cm
10. GITÁROZÓ,
1962, bronz, 30 cm
11. KÜZDŐK,
1962, terrakotta, 28 cm

RELIEF

1. TÉGLARAKÓ,
1940, terrakotta, 24×34 cm
2. „ÚJVIDÉK S. O. S."
1942, ón, 16×20 cm
3. ÚJJÁÉPÍTÉS,
1946, bronz, 39×38 cm
4. MUNKASZOLGÁLATOSOK,
1946, terrakotta, 30×25 cm
5. ORATORIUM,
1947, bronz, 24×28 cm,
Eredeti példány a Musée des
Beaux-Arts, Toulon tulajdona
6. QUARTETT,
1954, bronz, 39×25 cm
7. HEGEDŰS,
1956, bronz, 24×28 cm
8. CSELLÓS,
1956, bronz, 24×28 cm
9. HEGEDÜLŐ,
1957, gipsz, 121×121 cm
10. RICHTER ZONGORÁZIK,
1959, bronz, 26×22 cm
a Magyar Nemzeti Galéria tul.
11. TRIÓ,
1962, bronz, 30×15 cm

„LÉNYEGÁBRÁZOLÁS" — „ESSENTIEL"

1. PÁRIZSI FESTŐ,
1932, bronz, 26 cm
2. PÁRIZSI SZOBRÁSZ,
1932, bronz, 33 cm
3. HENRI CLOSON,
1933, bronz, 33 cm
4. PETERDI GÁBOR,
1933, bronz, 32 cm
5. KARINTHY FRIGYES,
1937, bronz, 33 cm
6. GELLÉRT LAJOS,
1941, terrakotta, 20 cm
7. MME B.
1942, terrakotta, 18 cm
8. SZÓNOK,
1945, terrakotta, 21 cm
9. J. H.
1946, terrakotta, 16 cm

ÉREM ÉS PLAKETT

1. TÓTH LÁSZLÓ,
1955, bronz, 17 cm
2. KANDÓ KÁLMÁN,
1955, bronz, 17 cm
3. SÜVEGES IMRE,
1950, bronz, 16 cm
4. MÓRA FERENC,
1952, bronz, 17×12 cm
5. KABOS ILONKA,
1961, bronz, 9×11 cm
6. A. G. ANGOL ÍRÓ,
1961, bronz, 7,5×8,5 cm
7. DAVID WILDE,
1961, bronz, 10×13 cm
8. PÉCSI SÁNDOR,
1961, bronz, 8,5×10 cm
9. DR. HÉBELT EDE,
1958, bronz, 10×15 cm
a Legújabbkori Történeti
Múzeum tulajdona
10. KODÁLY ZOLTÁN,
1962, bronz, 12,5×15 cm
11. ANSERMET KARMESTER,
1962, bronz, 11×15 cm
12. ST. DUTCH,
bronz, 9,5×15 cm
13. KESZI IMRE,
1962, bronz, 12.5×9

RAJZOK: 1—25

1962 SZEPTEMBER 28—OKTÓBER 21

F. k.: dr. Roznányi Márta — Globus

D 1.096 / Tétyás - 1961/IX-X.
1096.
1981 HPM 4895
TR12
1975
Revízió 1999
Magyar Építőművészet Dokumentációs Központ 1951

KUNVÁRI LILLA

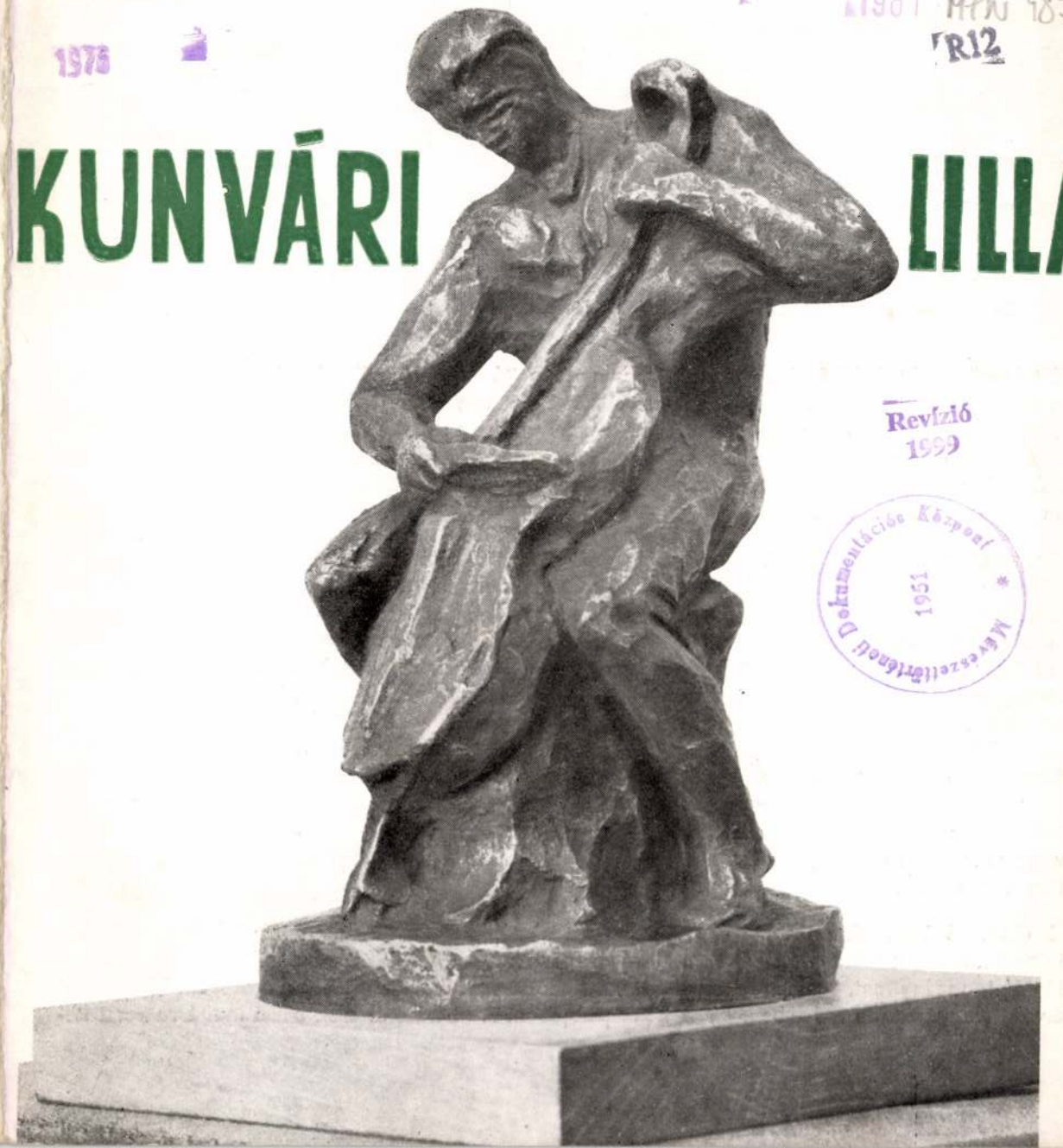

KUNVÁRI LILLA SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA A FÉNYES ADOLF TEREMBEN

Két évvel ezelőtt, 1960 őszén, a francia és az angol sajtó elismerő méltatásokban, a felfedezés örömével emlékezett meg Kunvári Lilla munkásságáról. A magyar szobrászművész párizsi, touloni kiállításai és Londonban bemutatott anyaga tekintélyes kritikusok figyelmét keltették fel és a jelentős folyóiratokban megjelent elemző, esszé-szerű tanulmányok Kunvári Lillát kiemelkedően értékelik. Többirányú, sajátosan egyéni, bensőséges munkássága a külföldi sikerek után most itthon kap nagyobb nyilvánosságot.

Gyűjteménye egy költői érzékenységű asszony alkotói világának kapuját nyitja meg előttünk, gyöngéd, simogató kezekkel. Kunvári Lilla pályája zökkenőmentesnek tűnik, nem mintha az élet megkímélte volna a megpróbáltatásoktól. Életműve egyenletes, mindenekelőtt a saját belső harmóniája miatt. Azonkívül korán felismerve képességeit, aránylag fiatalon megtalálta egyéni hangjának művészi kifejezéseit. Művészi útjának határain belül fejlődött és azon belül kereste élményeinek formai megfelelőit, viaskodott az anyaggal, míg annyira meg nem ismerte, hogy engedékeny eszköz lett kezében. De Kunvári Lilla tiszteli is az anyagot, nem kezeli önkényesen, fegyelmezetten ellenáll az anyag csábító lehetőségeinek és mindez megmagyarázza, miért nem került a divatos, formabontó áramlatok bűvkörébe. Ha csak egyetlen alkotásának légkört teremtő ereje érint bennünket, azonnal megértjük, hogy Kunvári Lilla egyéniségétől miért idegen a feltűnősködés, a formákkal való bűvészkedő játék. Nincs minderre szüksége. Szobrai, domborművei gazdag érzelmi világ tükrei, alkotásait gondolati elemek, sokoldalú kultúra, az elmélyedő műgond állandó jelenléte hozza létre.

Csodálkozó áhítattal, emberszeretettel, talán azt is mondhatnók, az ember iránti legnagyobb tisztelettel közeledik minden témája felé. Mert művésznek lenni annyi, mint az ember szellemi világát táplálni, gazdagítani, örömet és szépet adni. Ezt az áhítatot, művészi alázatot, a művész felelősségét érezni Kunvári Lilla műveiben, egész koncepciójában. A mintázófát csak belső indításra veszi kezébe. Csak akkor fog egy modell mintázásához, ha az ember igazán érdekli, ha élményt kelt benne, s csak akkor lát hozzá zenei témájú domborműveinek elkészítéséhez, ha mint az anya gyermekét, kihordta szívében a megtermékenyítő élményt.

Plasztikáinak fő alkotóeleme az egyszerűség, az összefoglalás, az összegezés. Megtartja az emberi test, a fejek szerkezeti jellegét, a döntő formákban gondolkozik, s ezen belül jeleníti meg a formák ritmikus elrendezésével az egyén karakterét, szellemi és érzelmi életét. Alkotásainak olyan természetes velejárója a ritmus, mint versnek a rím.

Muzsikusnak készült, később az orvosi hivatás vonzotta, míg Körmendi Frimm Jenő fel nem fedezte benne, a mintázási készséget, s el nem indította Sidló Ferenc műtermébe. Kunvári Lilla később a párizsi Julian akadémiáján folytatta tanulmányait, ahonnan már növendék korában bekerték munkáit a Grand Palais kiállításaira. Ahogy szobrait elnézem, úgy érzem, Kunvári Lilla érzésben nem lett hűtlen egyik fiatalkorában áhított hivatásához sem. Vizsgálja az embert a felfedezés szándékával, tanulmányozza mint orvos a betegét, mit rejt egyik oldala, s miről beszél a Janus-arc másik fele, de úgy, hogy a szobor fejeiben a teljes embert, egységben láttassa. Számos példa mutatja meg az alkotó módszerének ezt az alapvető tulajdonságát. Nézzük akár a művészvilág felejthetetlen Péterfi Pista bácsijának derűs jóindulatot, finom szellemet, emberi humánumot sűrítő képmását, vagy az üde gyermeki báj kifejezését a domború homlokú copfos lányka fejszobrában. Külön tanulmányt érdemelne Kentner Lajos zongoraművész portréja. Az egyéni vonások, a hasonlóság frappáns megragadásán kívül, a markánsan mintázott fej virtuóz szintézisébe foglalja az interpretáló művész viaskodását, a kifejezésért. Kunvári Lilla bonyolult egyéniségeket jellemez úgy, hogy az egész embert állítja elénk. És jellemmegfogalmazásait nem a részletek aprólékos megmunkálásával éri el. Lehetőleg a konstruktív egységen belül lazítja föl mozgalmassá a formákat, hogy szinte látjuk a homlok finom hajszálereinek szövevényében lüktető vért, az izmok alatt keringő nedveket, s az arcra kiülő belső érzelmi világot, a belső karaktert.

Ebben a dinamikus Kentner-portrében sikerült egyesítenie legszerencsésebben portréinak két vállfaját, a reális képmást és a lényegábrázolást. Sokan karikatúrának nevezik azt a műfajt, ami Kunvárit hosszú évek óta foglalkoztatja, de tévesen, mert kirekedt ezekből a portrékból mindaz, ami csúfondáros, irónikus, vagy szatíra, ami a karikatúrát jellemzi. Legújabb plakettjeiben nagyot fejlődött ezen a téren is. Kodály Zoltán, Pécsi Sándor, Dávid Wilde, tenyérnyi domború-képmásai fölényes emberismerettel, a lényeges vonásokra szorítkozva, könnyed, rajzos előadásban mutatják meg a mélyen látott karaktereket.

A muzsikus, a zene rajongója, értője és élvezője szólal meg Kunvári Lilla zenei élményeket sűrítő, költői plakettjeiben. Érzelmi telítettség, őszinte átélés, sallangmentes tiszta fogalmazás és előadás ad monumentális hatást ezeknek a méretükben nem nagy domborműveknek. A csellista kis-bronza, a Richter plakett, a Quartett, a Hegedülő lány a legmélyebb emberi húrokon vallanak Kunvári Lilla művészi egyéniségéről, elmélyüléséről, kifejező erejéről. És még valamiről, arról az életáhítatról, mely a Kenyérszegő bensőséges figurájából éppoly intenzíven sugároz felénk, mint munkaábrázolásaiból. A tragikus 1944-es évek emlékére készült műveit is a kevés eszközzel való előadás, a költői fantázia jellemzi. S. O. S. című plakettje drámai erejű látomás, a szennyes, gonosz hullámverésben az emberfejek áradata sodródik tehetetlenül. Másik reliefje a halálba induló munkaszolgálatosok végeláthatatlan menete, minden retorikától mentesen, a legtisztább művészi eszközökkel mozdítja meg az emberben a felháborodás és a részvét érzéseit.

Kunvári Lilla veleszületett tehetségénél fogva ért hozzá, hogyan kell az anyagot átlényegíteni, saját képére formálni. Gyűjteménye éppen azért nyújtja a művészi élmények sorozatát, mert minden munkájában benne van a teremtő ember, az élet rezdüléseire érzékeny művész, aki soha nem lankadó őszinte áhítattal készül minden munkájával a valóság felfedezésére, mélységeinek, összefüggéseinek feltárására.

DUTKA MÁRIA

Bozóky Mária: Kunvári Lilla

Kunvári Lilla

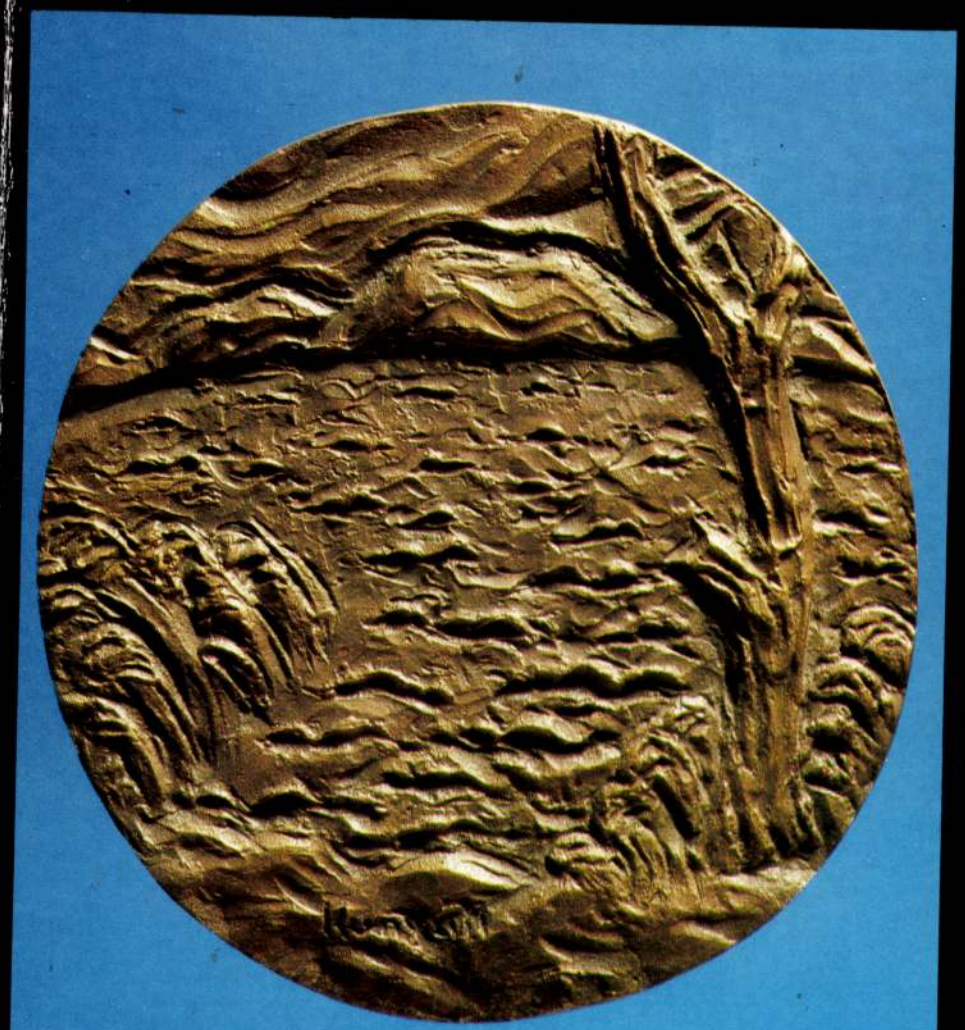

Kunvári Lilla

A címlapon:
Balaton. 1972.
Bronz, ∅ 13,2 cm. Magyar Nemzeti Galéria

On the cover:
Balaton. 1972.
Bronze, diam. 13.2 cm. Hungarian National Gallery, Budapest

Bozóky Mária: Kunvári Lilla

Palasovszkyné Mici-
nek örömmel adom
át ezt a kis könyvet
Szeretettel
1983 Kunvári Lilla

mai
magyar
művészet

Bozóky Mária

Kunvári Lilla

Képzőművészeti Kiadó

Címlapterv: Kiss István

Fotó: Kovács Ferenc

A 10. és III. kép Susits László felvétele,
a 7., 27. és 28. kép a művésznő archívumából származik

A művésznő portréját Koffán Károly készítette

© Bozóky Mária, 1983

ISSN 0324–7554

ISBN 963 336 222 9

Kunvári Lilla azokhoz az alkotókhoz tartozik, akiknek előbb egyéniségét szeretjük meg. Ám ha beszélgetés közben véletlenül rátekintünk valamelyik művére, egy fényesen csillogó bronzplakettre vagy műterme egyik zugában már beporosodott, komor szint nyert nagyobb méretű kompozíciójára, akkor nyomban művészetének, mondanivalójának hatása alá kerülünk. Szinte természetesnek tűnő szelídséggel, ízléssel, soha magára nem erőltetett, pillanatig sem öntetszelgő pózzal, inkább lágy, belső megelégedéssel alkotta meg művét. A mű s alkotója – egy hosszú élet próbái során – szelíden összeforrt, jelentésben és jelentőségben összefonódott. Az ő művészete nem forradalmi, merész alkotásokból áll, munkásságában nem fogant új stílus. Alkotásai lelkileg és szellemileg hosszan kiérlelt művek; jól átgondolt, megfontolt, elfogadott s magáévá tett művészeti elvek visszatükröződései, vagy – olykor – képletek, melyeknek forrását a természetben vagy valahol valami szépben látta meg.

Élete visszaível a múlt századig, korai ifjúsága az első világháborúig, magával hozva egy letűnt világ szó szerinti békességét, liberális engedékenységét, a mostaninál talán őszintébb rácsodálkozást minden szépre, jóra. S noha valódi békében s jólétben élte le gyermek- s ifjúkorát, mégis az elsők közt volt, akik ráébredtek az érzékenyebb társadalmi öntudatra, sőt az ezt megkövetelő haladó világszellemre. Ezekhez a felismerésekhez végig következetes marad egész életében. A társadalmi igazságosság és a haladás szelleme valóban a lelke legmélyéig áthatotta.

Szülei – e vonatkozásban – kora gyermekségétől kezdve példát mutattak neki: apja, Kunvári Fülöp, vasút- és hídépítő mérnök, anyja, az

egri születésű Aranyosi Mária, tanítónő, „egész kis tudós kör" központja, ahogy Kunvári Lilla önéletrajzában írja. Lilla, a hatodik és legkisebb gyermek. 1897. július 26-án született a budapesti Huszár utcában, a nemrég lezajlott millennium diadalittas világában. Szülei minden szépre-jóra megtanították. Úgy látszott, hogy lelkét a zene fogja meg legjobban, – néha a rajzolással is próbálkozott. Zeneimádatával – valami korai, ünnepélyes előérzettel – tulajdonképpen magával a művészettel jegyezte el magát. Mindössze 15 éves volt, amikor elvesztette édesapját. Ez komoly törést jelentett életében. Nem rajzolt többé, nem muzsikált, ellenkezőleg – valósággal beleerőltette magát egy, a korábbival egészen ellentétes, racionalisztikus irányzatba, s érettségi után az orvosi pályára készült.

De mintha valamiféle fátum kísérné: racionalisztikusnak vélt észjárással hiába igyekszik a dolgok nyitjára jönni, hiába követi áhítatos figyelemmel a fizikai, kémiai, bonctani előadásokat, évtizedek múlva is azt jegyzi meg, amit egyik tanára – Eötvös Loránd – gyakorta ismételgetett tanítványai előtt: „Kérdés van. Felelet legtöbbször nincs rá." – Elsőéves orvostanhallgató korában veszíti el édesanyját, akivel 1916 nyarán, tehát néhány évvel korábban, még szép utazásokat tett Berlinben, Rügen szigetén, Bornholmban, Koppenhágában. Ezek a korai élmények, az utazás kellemességei révén beleivódtak minden szépért és jóért rajongó lelkületébe.

Minden komoly elhatározása ellenére s árvaságra jutva sem menekülhetett tehát a kísértő gondolattól, hogy mégiscsak a művészet közelébe kell férkőznie. Harmadéves orvostanhallgatóként – a klinikai tárgyak hallgatása mellett – titokban beiratkozott az Iparművészeti Főiskola esti tanfolyamára, és belekóstolt a rajzolás, a mintázás örömeibe. De ekkor már megismerkedett a társadalmi eszmékkel is, szorgalmasan látogatja a Galilei-kört. 1919-ben, a nagyszerű kezdet után sokat várt a Tanácsköztársaság kikiáltásától. Ifjúmunkásoknak tartott előadásokat. Ezért 1920-ban kitiltották az egyetemről, miután az új kurzus egyetemi igazoló bizottsága előtt nem tagadta le ilyenfajta tevékenységét és meggyőződését. Ezután merész lépésre szánta el magát: vőlegényével, Lovas Andor mérnökjelölttel, Prágában folytatták tanulmányaikat, diákfejjel szerelmi házasságot is kötöttek. További bizonytalanságok, visszatérésük után nyolc egyetemi félév igazolatlansága az irredenta rezsimben, de leginkább magának Kunvári Lillának belső ösztönzései és

1. 1944. 1946.

sok titkos riadozása az orvosi pályától, majd az első szobrászi szárnypróbálgatások Körmendi Frimm Jenő műtermében, eljuttatták a döntő lépéshez: felvételre jelentkezett a Képzőművészeti Akadémián, melynek 1924 őszétől kezdve hallgatója. Ám az ifjú házaspár egyhelyben való maradása ismét nem tartott sokáig: Lilla – Imre bátyjának hívására – diplomás, B-listázott férjével útra kelt Franciaországba, ahol hosszú évekig maradtak. Úgy tetszett, hogy talán egész életükben ott találnak otthonra, munkát, szabadabb, kiegyensúlyozott életet nyernek és Lilla előrehaladhat művészeti tanulmányaiban.

Ekkor kedvelte meg igazán a természetet, most jutott hozzá egészen közel: az ifjú házaspár a vakációban bejárta Provence, majd Elzász he-

gyeit-völgyeit, főleg a dél-franciaországi, római múltú, szépséges városkákat. Idillikus életükkel felhagyva, 1929-ben kerültek Párizsba, ahol Kunvári Lilla ismét folytatta tanulmányait a Julian Akadémián s a Colarossi Akadémián. Rajzolás, vázlatolás, skiccelés, a francia művészeti foglalkoztatás és tanítás szellemes fordulatai egyelőre feledtették vele immáron hároméves akadémiai szobrászati tanulmányait. Talán abban az időben szokta meg a kialakítandó műnek, magának az anyagnak szellemes-könnyed kezelését, sokszor a véletlenre hagyatkozó, de mindig teljes lélekjelenléttel s mintázó tudattal vállalt ötletes, spontán megformálását. Két portrérendelés határozottan megerősítette benne azt a szándékot, hogy ne térjen le a pályáról. Párizsban később műteremlakást bérelnek, abban a házban, ahol Vásárhelyi (Vasarely) Győző is lakott feleségével, Klárival, és ahol Beöthy István és Olcsai Kiss Zoltán is lakott valamikor. Csaknem valamennyien alkalmi művészeti munkával keresik kenyerüket: Vasarely gyógyszer-reklámokat tervez, Kunvári Lilla pedig – majdnem „véletlenül" – megalkotta első merész, de sikerült „lényegábrázolását" Henri Closon belga festőkollégájáról, „aki mindig az egekben járt"...

A harmincas években igen rendhagyó alkotások készültek a francia s vele együtt majd az egész európai művészet berkeiben: majd minden „izmus" bemutatkozott már, s a végkifejlet felé haladt, vagy lecserélődött egy következő irányzattal. A franciáknál a már őshonosnak számító cseh Kupka, Puteaux-beli „rezidenciáján", továbbá a Bateau-Lavoir környékéről kitűnő felkészültségű szobrászok és festők – Duchamp-Villon vagy a román származású Brancusi – már nagy kiállításokat rendeznek. Főleg a kubizmus látszik egyszeriben megdönteni az addig érvényesülő majdnem „klasszikus" hagyományokat, Rodint és Bourdelle-t. A kis magyar kolónia rendezetlen sorokban és nem feltűnő eszközökkel vívta létküzdelmeit. Törekvéseik ezekben az esztendőkben nem kerültek a nagy nyilvánosság elé. Kunvári Lillát végzetes csapás éri: 1934-ben, hirtelen támadt betegség következtében elveszti 38 éves férjét. A hírneves Père Lachaise temetőben helyeztette örök nyugalomra s feje fölé megható emlékplakettet készített.

Ez a végtelen fájdalommal készült mű – férjének dombormű-portréja – még kissé akadémikus, nem felszabadult stílusban készült kompozíció. A szinte archaizáló, nem túlságosan merészen artikulált arcvonásokat mégis belengi az a finom, megbékélt, belülről kisugárzó szellem,

2. Viszontlátás. 1947.

mely később annyira sajátja lesz portréinak. Egy másik munkáján – a Lovas Andor-plaketten – nemcsak önmaga keserveit győzi le alkotója, hanem egyszersmind modellje realisztikumából is elvesz valamit: a vonásokat sommázza, idealizálja, félénk, lankadó alázattal valamiképpen megdicsőíti.

Kunvári Lilla a halálesetet követően – testvérei hívására – még annak az évnek karácsonyán, másfél évtizedes „kóborlás", titkolt hontalanság, számtalan újrakezdés és ismételt félbemaradás után, végleg hazajött. 1936-ban – a „Szinyei Fiatalok Kiállításán" –, minden habozás és bizonytalankodás nélkül, nyomban be is mutatkozott a fiatalon elhunyt festőművész kolléga – François Klein – Párizsban mintázott portréjával. Eddigi élete arra kárhoztatta, hogy hontalannak s mégis az egész világban jártasnak, otthonosnak, művészetében bizakodónak – jóllehet titkon sokszor bizonytalannak, olykor még tanácstalannak is – érezze magát. Igazában a hazai talaj adta meg fokozatosan a biztonságérzetét, s éreztette vele mind erősebben szobrász mivoltát, szobrászhivatását, szobrász-sikereit.

Hazatérésétől kezdve rendszeresen portrézott és mintázott (Pikler J. Gyula portréja, 1937), sőt néhány művével most már külföldi kiállításokon is jelentkezett. Portréi kiváló hűségérzettel mintázott alkotások, az egészséges, józan realisztikum mellett mindannyiszor megszólal bennük Lilla szellemének kedvtelő, humánus szelídsége is. Meglátszik rajtuk, hogy ingadozás és stíluskísértések helyett – egyelőre szinte egyetlen döntő élményként – a Párizsban, 1929 őszén, már csak a ravatalon láthatott Bourdelle tökéletes stílusa és markáns mintázó ereje ivódott lelkében. Kunvári Lilla egész pályáját jellemzi, hogy mennyire karakterisztikusan, lényegbe vágó rálátással, s bár erőteljesen, de nem túlzó eszközökkel mintázza meg portréit: ebben a műfajban fejeződött ki leginkább az az egyetlen hatás és tanítás, amelyet párizsi tanulmányévei alatt teljes egészében közvetlen közelből vehetett át, azaz a valóság tisztelete és az ahhoz való erős ragaszkodás. A következő lépés az alkotás folyamatában: a szép képzelmények, az „idealizálás" vagy „átköltés". Az ember- és jellemábrázolás mindvégig erőssége marad. Nem kívülről, külsőségeiben ismeri meg modelljét, hanem megsejti vele s benne a lélek s a szellem útjait... Míg igazi alkotói énje egyéb művein – plaketteken, kisplasztikákon, érmein – nem váratlanul ugyan, de lassú kiérlelések során egyszerre csak sokkal sejtelmesebb stílusban jelentkezik, addig

3. Gitározó. 1967.

portréin kezdettől kezdve a kettős biztonság érezhető: egyfelől az anatómiai erősség, másrészt a francia portréalkotással rokon, szellemesen élénk, gyöngéden erőteljes, egyáltalán nem feminin géniuszt sejtető hagyomány.

Legelső hivatalos külföldi szereplésével, a londonival, már kitűnő sajtóhoz is jutott: néhány művét közölte a „Studio" művészeti szemle, következő állomásnak pedig a Burlington Gardens meghívása ígérkezett, ez azonban a háború közbejöttével elmaradt. Első műveit nem túl gyors tempóban, kihagyásokkal, de állandó belső ösztönzésre hozta létre, valahogy úgy, ahogy Thomas Mann állította önmagáról, hogy mindennap csak egy-egy oldalt ír, de azt „készre" írja. Lilla négy első műve: François Klein, Pikler s Aranyosi mellszobra, valamint a férje emlékét idéző dombormű egy lap képes mellékletében is (Az Újság 1938. május) bemutatásra került, Elek Artúr szép ajánlásával. Az általános benyomás az volt, hogy kész karrierről és művészről van szó. Kunvári Lilla, világjárása, kóborlásai, tanácstalanságai, sokfelé folytatott tanulmányai és folytonos munkálkodása közben, mintegy átugrotta a bemutatkozó évek, a kezdeti tapogatózások és bizonyos kora ifjúi bizonytalanságok hosszú esztendőkre is kiterjedhető korszakát. Emlékeztetünk arra, hogy már első feltűnő művei, az úgynevezett „lényegábrázolások", kiugró művek voltak és arra vallanak, hogy alkotójuknak sokáig kellett őket magában hordoznia, sok-sok megfigyeléssel gazdagítva képzelő- és alkotóerejét.

Ezek a „lényegábrázolások" tükrözik vissza leginkább Kunvári Lilla párizsi világát, környezetének szellemét és szellemességét. Closon belga festőről készült műve – az *Absztrakt párizsi festőművész* – (V. kép), majd az ugyancsak e kategóriába tartozó *Karinthy Frigyes* (VI. kép) és *Gellért Lajos* portréja – „lényegábrázolása" – első pillanatra karikatúrának hatnak (eleinte annak is tartották), míg a tekintet meg nem szokja azt a merészebb valamit, ami ezekben a torzított és sűrített formájú portrékban egy belsőbb, lényegesebb tartalomra utal. Ha azt mondjuk, hogy Lillának ez az eredeti, nekünk kissé szokatlan, de a francia szemléletben annál ismerősebb, Párizsból hazaplántált akcentusa, akkor egyszersmind arra is utalunk, hogy alkotói látásmódjában kényszerű erővel megszületett mindaz, amit az „izmusok"-kal való együttélés idején akkor ugyan elkerült, de tudatában hordozott. Daumier-től kezdve Munchig és a hozzánk még közelebb eső korban – Otto Dix-től Modi-

4. Oratórium. 1947.

glianiig – mindenféle karakterábrázolás átment a nevetségességig fokozott, torzításra hajló módozatokon.

Emberi gyöngeségünk, hogy mások nagyságát, esetleg éppen tragikumát, soha realisztikusan látni, átérezni, még kevésbé saját lelkületünkkel párhuzamba állítani nem tudjuk vagy nem is kívánjuk. Talán már a középkortól, vagy az északi tájakon bonyodalmasabban meg-

5. Rihter zongorázik. 1959.

nyilvánuló korai reneszánsztól kezdve a művészek szellemes torzításokkal, mintegy „jelképekkel" vagy „lényegekkel" kívántak rámutatni fontos dolgokra. Elég itt csak Hieronymus Boschra vagy – kissé realisztikusabb formában – Brueghelre utalnunk. Ezt a léptéket a későbbi művészek valahogy visszavették, torz léptékre váltották át. A modern kor művészei ezáltal – egyetlen mozdulattal – jutottak el a leegyszerűsítésig, a kihangsúlyozásig, a „torzításig". De amíg más művészeknél – így Daumier esetében, hogy ne is beszéljünk Leonardo „karikatúráiról" – a „lényegábrázolás" tragikus és kritikus álláspont hordozója lehetett, a későbbi kor művészénél szikraként kipattanó megoldásként jelentkezett: ahogy az ember felnevet vagy elcsodálkozik.

Kunvári Lilla *Karinthy*-lényegábrázolásának hátterében a költő halála áll. Az íróval a művésznő két héttel annak halála előtt találkozott

össze – véletlenül. A találkozás alkalmával felelevenítették balatonboglári gyermekkori élményeiket, amikor Karinthy is Kunvári Lilla anyjától tanult franciául. Amikor a művésznő az író haláláról értesült, bezárkózott műtermébe és a hirtelen összesűrűsödő emlékek hatása ezt a torz-groteszk alkotást, ámde nem a csúfondárosságnak, hanem éppen a megrázkódtatásnak ezt a diszharmonikus fintorát váltotta ki belőle. Diszharmonikus lendület billenti meg a kis mellszobor tengelyét. Ez a láthatatlan „tengely" benne volt Karinthy struktúrájában, talán megjelenésében, sőt írásaiban is. Kunvári Lilla „felvillanásnak" nevezte ezt a fajta összesűrítő jellemábrázolást, azaz a pillanatot, amivel „kimunkálta" ilyenszerű alkotásait. De ha jól megnézünk egy-egy parányi figurát valamelyik gótikus kapubéllet pillérein, ha ismét nagy messze visszamegyünk abba a korba, amikor a művészet még képes volt szabad akarata szerint kihasználni a kiszabott teret vagy képes volt arra, hogy gátlástalanul interpretálja megdöbbenését, elkomolyodását, mindenféle lelki rezdülését, akkor még jobban megértjük a lényegábrázolások formai mivoltát is, amelyek nem bőbeszédűséggel, hanem formai koncentráltsággal közelítik meg a tartalmi valót. A Karinthy-ábrázolás szinte ugyanolyan formai hangvétellel áll előttünk, mint amilyen Karinthy sokszor majdnem keserű ízű, hirtelen elkomolyodó, másszor csúfondárosan szellemes, de mégis minduntalan újat mondani tudó és akaró stílusa.

Ugyanilyen nagyszerűen merész alkotás volt az első – a Closon-féle – lényegábrázolás is. Az egyetlen ívelés „átröpíti" a figurát egy vélt másik dimenzióba, a „fellegekbe", melyekben a belga festő járt. Itt azután valóban lemarad minden töprengés, minden bátortalanság az alkotásról: egyféle testtartás marad meg az emlékezetünkben, amellyel a „fellegekben járó" elsuhant mellettünk...

Kunvári Lilla későbbi korszakaiban felhagyott ezzel a merészséggel. A negyvenes években készült művein már nem tudta megismételni ezt az akkor élő és elhihető akcentust. Hangvétele megkomolyodott.

Amit egyik francia kritikusa ezekben a „karikaturizált portrékban" „éles igazságnak" ítél meg, azt Kunvári Lilla fegyelmezett természethűségével hívebben véli tolmácsolni elmélyedtebb, visszafogott hangú portréin. Ha arra keresünk választ, hogy vajon Kunvári lírai hangvételű művész-e vagy higyjünk inkább formai drámaiságának, szelíd melankóliájának, akkor – portréi láttán – zavarba jövünk. Sem érzelmes-

6. Trió. 1962.

ség, sem szellemes vagy szellemeskedő gunyorosság nincs jelen nála, sokkal inkább szinte áhítatos elkerülése mindennek, ami csak árnyalattal is felkelthetné a túlzás, a természetellenesség, a valótlan ábrázolás gyanúját.

A „lényegábrázolások" vihara után alig pár esztendővel kezdi készíteni – rendszeres jelleggel – első portréit. Ezeket szemlélve már a legkorábbi műveinél megállapodott formakészségű, nyugodt hangvételű művésszel találkozunk. A képmás-alkotásban nagyon nagy példákra lehet utalni, ahol a portré elérte a hűséges megjelenítés mértékét, s egyben visszatükrözi alkotója művészi fegyelmét, érzékenységét, amellyel a másik embert megfigyelte, befogadta, átérezte. Döbbenetes például Bourdelle Anatole France-ról 1919-ben készített mellszobra Myslbek önarcképe, vagy Kokoschka egy-egy portréja, például a „Montesquieu hercegnő képmása" a hageni Folkwang múzeumban; valahol ezek között – természetesen a maga helyén – helyezkednek el Kunvári Lilla női szemmel, de realisztikus látással, talán inkább mégis a női alkotóra jellemző érzékeny hűséggel megmintázott mellszobrai.

Kodolányi János (9. kép) 1937-ben készült portréjához az író a művésznő Honvéd utca 24. szám alatti padlásműtermében ült modellt. Ez a képmás volt Kunvári Lilla első itthoni, hivatalos megbízása, amit az Írók Gazdasági Egyesületétől kapott. Két érdekes pillanat találkozása volt ez: a hivatását még elfogódott buzgósággal bizonygató, de már korántsem kezdő művész került szembe a már országos hírnevű íróval.

Kunvári Lilla 1975-ben írta meg visszaemlékezését az íróval való találkozásról. Alig hogy belekezdett munkájába, megjegyezte modelljének: „Csodálatos, hogy Ön író, én pedig zenészt érzek magában." Rövid ide-oda tűnődés után Kodolányi így felelt: „Tizenhat éves koromig karmester akartam lenni. S ha már azt is mondja, hogy van valami bennem Liszt Ferencből, nos, ő ott szerepel a rokonságomban." Kodolányi akkori kinézése még az alig negyvenéves íróé volt, valamivel több szelídséggel és kevesebb keserűséggel arcvonásaiban. A portrén ráadásul fiatalabbnak is néz ki, mint ahány éves valójában volt. Homlokán a baljóslatú felhők, fejét mintha kicsit be is húzná a válla közé. Alig mutat még jel arra, hogyan fog ez az arc kiérlelődni, megöregedni, hogyan lobbannak majd fel tekintetében későbbi életkorának vésztjósló, keserű tüzei.

A Kunvári-féle portrén ennek a szokatlan, majdnem baljóslatú szelídségnek legkülső, legvékonyabb rétege jótékonyan bevonja s letompítja egy később mind töprengőbbé váló, mély barázdákkal átszántott arc vonásait. Rejtett, belső megadás fűti át a modell elrévedező tekintetét. A mintázás közben minduntalan megkezdett párbeszédekből kialakult gondolatok, megérzések, óvatos rátapintások nem idealizálják ugyan, de harmóniába vonják egy állandóan alakuló, magát és másokat nyugtalanságban tartó, nagy műveit még csak meg sem álmodó író arcvonásait.

Az önmagában véve páratlan portré 1939 őszén szerepelt a kassai múzeumban rendezett Nemzeti Kiállításon. Kunvári Lilla Kassán ismerkedett meg Sándor Imre (1892–1943) neves felvidéki íróval is, akivel 1940 januárjában házasságot kötött.

Kunvári Lilla életében szinte törvényszerűen ismétlődnek meg a kényszerű kihagyások, amikor is munkatempója látszólag fellazul, kívülről ható, erőszakos, sorsszerű események ékelődnek közbül, hogy energiáit lekössék, művészetének egyenletes kiteljesítésétől eltereljék, felmentsék. Második férje ugyanolyan váratlanul halt meg 1943-ban, szívtrombózisban, mint amilyen hirtelen csapás volt első férjének halála Franciaországban, és nem kisebb bizonytalanságban hagyta feleségét, ha ez a szó egyáltalán elegendő az akkori komor állapotok kifejezésére. Európában már négy éve dúlt a háború, a fasizmus egyre közelebbről fenyegetett s szedte áldozatait itthon is. Alkotni? Évtizedek múlva, szomorú mosollyal, szinte restellve a kevés termést s alig szol-

gálva magyarázattal – hiszen felesleges is – utal egy-két művére a művész. 1943-ban készült *Újvidék S. O. S.* c. domborműve (VII. kép). Csak Budapest ostroma után tudta befejezni és bronzba öntetni az ugyancsak 1943-ban mintázott *Munkaszolgálatosok*at vagy az *1944*-et (1. kép), a műtermében csodálatosképpen megmaradt, éppen csak megtöredezett agyagminta után.

Újvidék S. O. S. c. plakettjén mintha még egyszer kísértene a különös „lényegábrázolások", akkor örömben, most drámai feszültségben megtalált plasztikai dialektikája... S mintha most inkább a drámában, a hörgő sikolyban döbbenne rá az alkotó igazi hangjára, most: amikor az ábrázolt arcokra nemcsak a halálfélelem, hanem a hóhérok kegyetlenségétől való döbbenet is kiül. Egyetlen mozzanatban jelenik meg az iszony és a kegyetlenség, a félelem egybefolyik a pusztulás pillanatával.

Óhatatlanul eszünkbe jut a plakett párhuzamossága azzal a zsúfolt plasztikai drámaisággal, amely elől már korábbi, ugyancsak borzalmat megjelenítő művészek sem térhettek ki. Giovanni Pisano 1310-ben befejezett pisai márvány szószékén látható reliefek közül a Heródes parancsára történt betlehemi gyermekgyilkosságot, vagy az elkárhozottakat ábrázoló jelenetek fogcsikorgató tömegei például hasonló miniatűr örvényekben kavarognak. Az eltorzult arckifejezések és a drámai mozdulatok hullámokat vernek, s a kompozíció sűrűsége elfedi a hátteret, nem éreztet semmiféle mélységet. Az *Újvidék S.O.S.* huszadik századbeli kiadása és visszhangja Maitani az orvietói dómon látható tizennegyedik századbeli Utolsó ítélet-ének. Ezek az egyetlen kavargásban egymáshoz préselődő arcok és figurák egy régi technikát ismételnek meg és újítanak fel, nevezetesen a kora középkori elefántcsontfaragásnak az anyagból adódó tehetetlenségét és drámai zsúfoltságát.

Kunvári Lilla sohasem járt Olaszországban (csak ott nem járt): a kompozíció nála tehát az élményanyag tudatalatti besűrűsödéséből, az elképzelt jelenet mély átéléséből alakult ki. Alig akad magyar mű, melyen teljes, önmagát felülmúló tolmácsolásban élhetjük meg azoknak a történelmi napoknak, sőt esztendőknek a drámáját.

Ezek az akcentusok jelentkeztek még egyszer a *Munkaszolgálatosok* és az *1944* c. reliefjein.

„Műtermemben az ostrom után bokáig járok az üvegben és ablakaim egy részét képkeretek üvegjével próbálom pótolni." Ez az írott emlékezés – bármilyen jelentéktelennek tűnik is, oly mérhetetlen szen-

7. Kunvári Lilla párizsi műtermében, 1934.

vedés és veszteség után – valahogy megható közelről mutatja be az élete legmegpróbáltabb esztendeit maga mögött hagyó szobrásznőt. Az élet újrakezdésének ez a megadó keresgélése, a töprengő, csendes, leginkább önmagára hagyatkozó, szívós makacssággal önmagát bátorító, sőt meg nem alkuvó művészember: ez Kunvári Lilla. Néhány elszórt esettől eltekintve még nem is élt át igazán nagy sikereket, s talán önmaga tudta leginkább, mennyi mindennel adós még saját magának és képességeinek. Össze kellett keresgélnie – más egzisztenciákhoz hasonlóan – a munkálkodás legelemibb előfeltételeit, fel kellett számolnia élete leghosszabbnak tűnő, mert legkényszerűbb „kihagyását", magát az életbenmaradást kellett előtérbe helyezni, az éltető szenvedéllyel, az alkotással szemben. 1947-ből ismét egy szerény megjegyzés, szinte cso-

8. Borsody István. 1944.

dálkozunk, hogyan kerül a zsúfolt életrajzi adatok közé: „Fő, hogy dolgozom".

1945 után kisebb-nagyobb szereplései voltak az első Nemzeti Kiállításokon. 1947-ben az Ernst Múzeumban *Újjáépítés* című művét (VIII. kép), a szakszervezeti kiállításon pedig *Viszontlátás* c. kisplasztikáját (2. kép) állították ki. Nem nagy hangvételű művek ezek, nincs bennük igazán a művész ujjongó szívdobbanása, holott minden percével, s minden gondolatával önmaga élete s a közösségi élet újjáépítésének feladatain fáradt. De annyi disszonáns hang, póz és hősködés közepette, mikor hamis pátoszú művek is születtek, Kunvári Lilla diszkrét méretű, ezúttal valóban lírai hangvételű művei leginkább saját útjának keresését árulták el, inkább saját életének mozzanatait tolmácsolták. Az ő művészi egyéniségére nem lehetett rákényszeríteni valamely mondanivalót, még szerencsés esetben sem. Ő várakozó álláspontra helyezkedett, önmagával szemben is, s a lélek sugallatát várta. Csak meggyőződéses hangulatban, csak békében és rendben volt képes alkotni. Az ötvenes években keletkezett kisplasztikáin tematikailag ugyan rajta van a kor diktálta divat, bár ez a tematika voltaképpen semmiféle ellentétben nem volt saját meggondolásaival.

A *Szomorú ifjú* c. kis méretű plasztika (I. kép) a borzalmak esztendeiben készült; a fiúalakon elömlik a csüggedés. A törékeny alak mozgása fáradt, vontatott. Hol marad a „lényegábrázolások" merész lendülete?... S mégis... A témával kapcsolatban egy különös élmény jut eszembe. A bázeli múzeum első emeleti csarnokában, minden oldalról beszűrődő nagy világosságban, ott áll Rodin fekete, roskadozó figurájú bronzszobra. Az előrelépő ember (L'Homme qui marche, 1900). A dübörgő akcentusokból összetevődő mű szinte magával sodorja egész környezetét. Megtanulhatni rajta – jobban, mint bármilyen más klaszszikus alkotáson – mit is jelent egyáltalán a plasztikában ez a szó, hogy „akcentus". Körülbelül a hangot és a tónust jelenti, az anyag illetését és a megformálásban maradt befejezettséget vagy befejezetlenséget. Kunvári *Szomorú ifjú*ja egy hangulati skála halkuló végén áll: a formai akcentusok elernyednek, a végtagok lejtése laza, fesztelen, a hevesebb kitörésre késztető mozzanatok kiiktatódnak. A Szomorú ifjú Lehmbruck és Kolbe megfogalmazásaival rokon, s mégis egészen más tájról jött. Nem kevesebbet hordoz, mint a fel-felriadó háborús rémületet, a visszafogott panaszt és félelmet. A pusztulás fordított előképe: szimbólu-

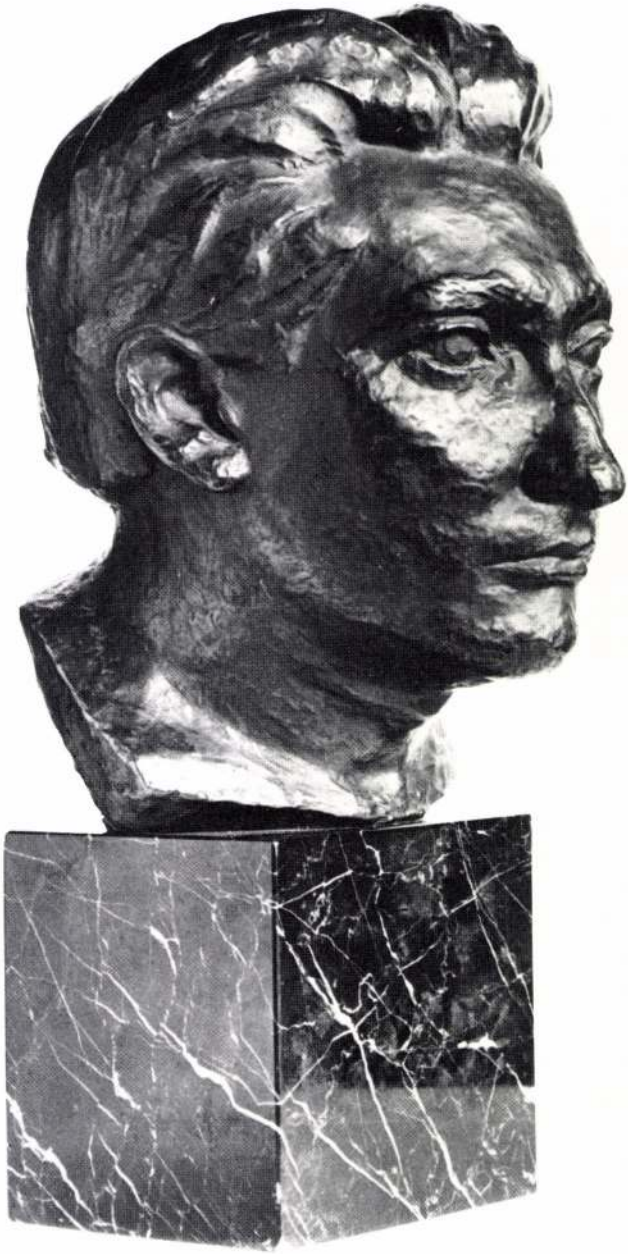

9. Kodolányi János. 1937.

ma a reménytelennek látszó fiatal életnek, melyet azonban mégis tovább kell folytatni. Ez a szobor alkotójának is mindenkori életfelfogása, a lelkében ott húzódó csendes várakozás, optimizmus kifejezése.

További kisplasztikáit is – különös módon – bizonyos habozás, olykor elgyötörtség, a belső én felé terelt feszült figyelés jellemzi, mégha olykor évtizedes időkülönbségek is jelentkeznek közöttük: 1959-ben készült el a *Megfáradt embere* és 1975-ben a magát összehúzó, könyökére támaszkodó *Töprengő*.

A *Töprengő*ben ugyancsak benne rejlik egy mustárszemnyi Rodin-akcentus, még akkor is, ha a minduntalan a francia kultúrával érintkező Kunvári Lilla nem vallja különösképpen mesterének a nagy francia szobrászt. De élt Párizsban, és érintkezett a francia áramkörökkel, s a „franciaság" beleoltódott titkon hasonlóan érző, lélegző melankóliájába vagy lelkesedésébe.

Kisplasztikai műveiben egy másik Kunvári Lilla nyilatkozik meg: ebben az intim szobrászati műfajban – ahol lecsökkennek a mozdulat távlatai, és sűríteni kell az érzelmi momentumokat, a mondanivaló tartalmát és magában a kompozícióban kinyilvánuló indokot – szorosan megmarad a közérthetőségnél, az érzésbeli egyszerűségnél, a téma minden bonyolultságtól való mentességénél. A művek hosszadalmas töprengés árán jutnak el a megvalósulásig. Nemegyszer csüggedt, csendes, majdnem szomorú érzelmek nyernek kifejezést, az igen megszorított, majdnem banális mozdulat-skálán. Mégis ettől válnak hiteles, közvetlen mondanivalójú alkotásokká: ugyanúgy elevenedik meg előttünk az olvasó, a töprengő ember parányi figurája, ahogy azt a mindennapi életben látjuk; kiküszöbölődik minden erőltetettség.

E kisplasztikai figurák közé ékelődnek a már előbb említett negyvenes évek alkotásai, továbbá a *Csellista* (II. kép), a térdelő helyzetben ábrázolt *Véső munkás* (1951), a *Fűrészelő* (1949), a *Kenyérszegő* (1948). A művésznőtől nincs távol a munkának, a fizikai munkának egynémely fázisa sem. Noha szellemi pályán volt, mégis számos fogását ismerte annak a munkának, melyhez saját művészetének is köze volt. A vésésnek, bronz- és gipszöntésnek, csiszolásnak, polírozásnak, gyalulásnak, szögecselésnek, keret- és drótváz készítésnek megannyi apró, jelentéktelen mozzanatát lelkesen sajátította el és gyakorolta, de ugyanolyan tisztelettel figyelte a tőle távolabb eső, az ő köreit egyáltalán nem érintő fizikai munka fázisait is. Nem volt számára idegen a vidéki élet sem,

10. Szőnyi István. 1951.

s ha nem került is annak minden mozzanata megmintázásra, a művész gazdag lelkülettel, elfogódottság nélkül formázta meg ilyen témáit. A lekicsinyített, szinte csak egy-egy percet megörökítő mozdulatban mindig benne volt az egész élet súlya, valósága.

Így éppen kisplasztikájában nemigen került sor semmiféle túlzó, kilengő, merész alkotásra. A figurák mértéken belül maradtak, s inkább alkotójuk alkatának melankóliáját, a szép lélek harmóniáját, csöppet sem disszonáns, már elcsitulóban levő érzelmeit látszanak hordozni.

Megjelent a komponálásban a régóta kísértő új téma is: a zene, amellyel gyermekkorában „jegyezte el" magát a szobrásznő. A kislányt már a C-dúr skála is lázba hozta s a zene iránt érzett feltétlen érzékenysége, rajongása csak nőttön-nőtt az idők folyamán. *Csellista* (II. kép) c. kisplasztikáját Mozart zenéje inspirálta. Az árnyas Károlyi-parkban hallott „Kis éji zene" könnyedsége, fürgesége száll le ennek a voltaképpen súlyos kisplasztikai figurának magányos csendjébe. És amikor elillantak a zenefoszlányok, a lágyan egymásba fonódó melódiák, nem születik mozgékony pevsneri vagy calderi mű – ami bizonyos fokig kínálkozó párhuzamosságot is jelezhetne a zene „mozgékonyságával" –, hanem az ember szimbóluma áll előttünk: a csellista, s ő mintha a legmélyebb skálára szállítaná le a partitúrát... Nem az élmény pátoszát, hanem az élmény koncentráltságát, a művészsors drámaiságát tolmácsolja.

Ezen egymástól különböző, szórványos kisplasztikai kompozíciók láttára, önkéntelenül felötlenek eszünkben az antik krétai, mükénéi világ apró remekművei. Ezeket az alig színezett, terrakottában kiégetett zsánerfigurákat is körül-körüllengi az idilli, békességes hangulat. Mintha soha nem zajlott volna körülöttük háború, csatározás villongás, vita: az egymással meghitten csevegő görög asszonyalakok, az egymás intim világában valószínűleg igen közömbös, mindennapi dolgokról szót váltó ifjú lányok, magától értődő, örök emberi gesztussal határolják el magukat a nyüzsgő külvilágtól. Oázisban látszottak születni. Fürge ujjú, az életet alaposan ismerő és megfigyelő művész talán százszámra formálta meg őket.

Népszerűek lehettek ezek a kis alkotások és ma is árasztják maguk körül – egy-egy roppant múzeum üvegvitrinjeiben – az antik szigetek diófaillatát, kertjeinek jázminillatát, szinte hallani véljük a nyitott átriumokba behallatszó vízcsobogást... Ez a világ párhuzamos Kunvári

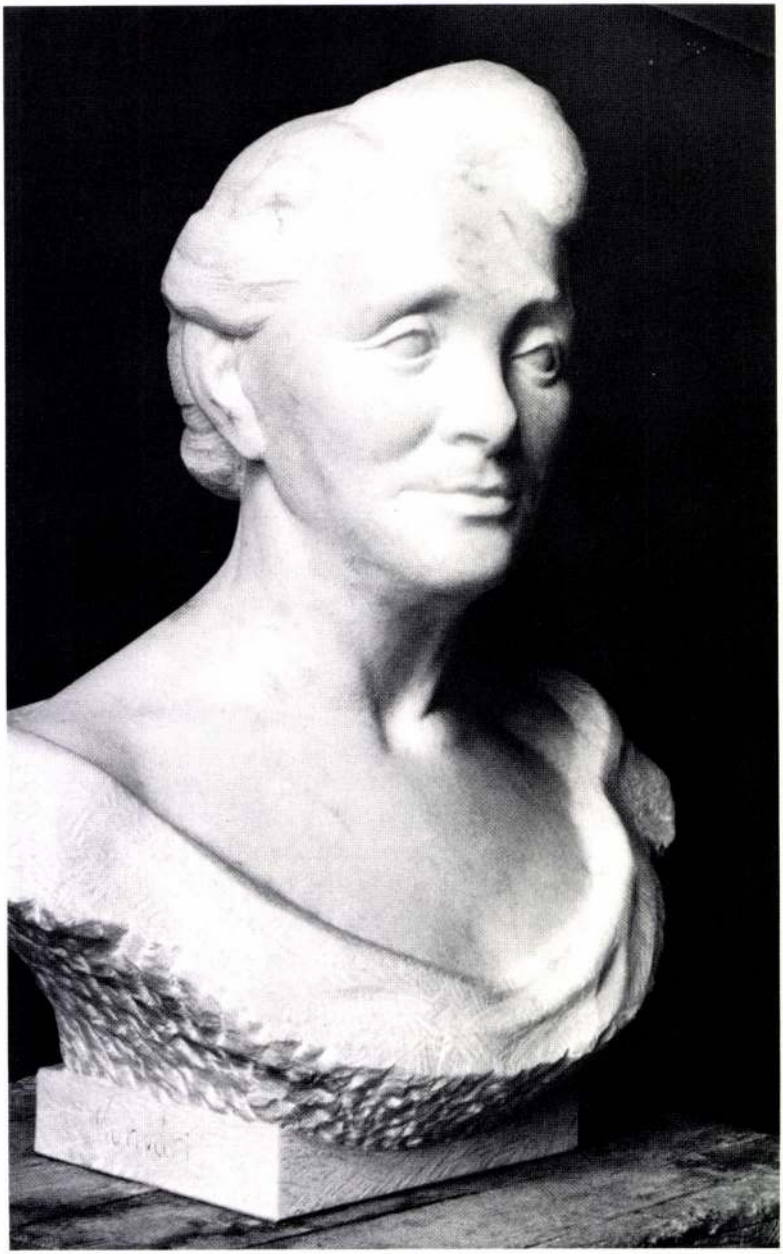

11. Medgyaszay Vilma. 1952.

Lilla mentalitásával, lelki békességével – mondhatni – „töretlenségével", ahogyan ismeri ugyan a világot – nagyon is jól ismeri –, de nem kívánja szabadon engedni a romboló ártalmas gondolatokat. Idegen tőle az élet leráncigálása, lealacsonyítása, megalázása. Inkább felemeli, megszépítgeti. Minden közbeeső gonosz sugallat, a torzzal vagy a roszszal való incselkedés elenyészik az ő világában; óvakodik minden olyan szellemi beavatkozástól – saját művének más, helytelen irányba való terelésétől –, melynek eredményeiben kételkedne. Bizonyos művek ezért nem látnak soha napvilágot, mert alkotójuk némelykor hosszú évekig, látszólag terméketlenül, megszűrve önmagában a világot, megszűri, megrostálja az embereket is. Megismeri őket, elgondolkozik rajtuk s ebből az olykor hosszadalmas, tépelődő folyamatból csak lassan – nem sűrű egymásutánban – születnek meg az alkotások.

1972-ben *Gitáros* c. művével még egyszer visszatért a zenei témához. Ezen a kisplasztikán már megbomlik a *Csellista* intim egysége s a kompozíció felépítéséből kissé tudálékosan csendül ki a görögös akcentus. A ferde háromszöget képező felsőtest s a romboidot bezáró alsótest akadémikus alapállás. A gitár majdcsaknem véletlenül támasztja alá a

12. József Attila. 1966.

13. Károlyi Mihály. 1966.

mozdulatot. A mű egyébként az 1972-es párizsi Őszi Szalonban bronzérmet nyert.

Egy-egy viszonylagosan hosszabb hallgatás után ihlet és erőteljesség szinte diadalmasan jelentkezik a művésznél. Ez mindenekelőtt nem annyira a kisplasztikákban, mint inkább a portrékban nyilvánul meg. *Kentner Lajos* zongoraművész 1948-ban készült portréja (XI. kép) szinte nyitány egy újabb sikerült portrésorozathoz.

A képmás jelenésszerű, karakterisztikus megformálását, a fejtartás különösen jól eltalált pillanatát még jobban kihangsúlyozza a bronz árnyékossága, szinte élővé varázsolva a szobrot. A bronz több drámaiságot nyújt, mint a márvány: elevenséget hitet el. A mű létrejöttének küzdelmes pillanatai, az anyag megformálásának izgatottsága meghitten bennmaradnak a bronzban. A könyv elején említett nagy portrék – Myslbek, Bourdelle, s a mi magyar portréművészeink művei – leginkább ezt szemléltetik. Kunvári Lilla nem fokozza fel a portré hűségét, az arc és a jellem kitapintott titkainak, zugainak részletességét valamilyen „titáni" meglátásig: portréi – így Kentner Lajosé – a megsejtett s remekül eltalált realisztikum szelíd diadalát hirdetik, annak az örömét,

14. Uitz Béla. 1968.

15. Uitz Béla. 1968. Hátlap

hogy az alkotó megtalálta a másik emberben *a méltó embert*, hogy szerencsés és könnyed kézzel jutott el az ábrázolásig, s hogy ábrázolás közben számtalan üdvösséges gondolata született. Portréi azt a humánus, emberszabású diadalt hirdetik, amely mindenkor megkoronázza a hosszan s kitűnően elsajátított, már-már diszciplínaszámba menő szemlélődést. Alacsonyrendű gondolkodó vagy alkotó sohasem lenne képes egy másik ember arcképének hű megformálására. Ehhez – a művészi adottságokon túlmenően – szükséges a lélek valamilyen ráható, de egyben befogadó, tanulékony, egyszersmind kisugárzó, kivetítő ereje is.

Az ezekben az esztendőkben készült portrék egész sora hirdeti Kunvári Lillának ezt a képességét és sikerét. A sort voltaképpen *Hetényi professzor* 1951-ben készült képmása nyitja meg (X. kép). Nyájas, derűs szellem sugárzik le erről a „rómaias" portréról: a „római"-n a világpolgárságot értjük, a nemes arcvonásoknak kimunkált erőteljességét és egyszerűségét, ahogy a római művészek értettek egykor az ilyenfajta megjelenítéshez. Beállíthatnánk e portrét egy antik sorozatba, s nem vennénk rajta észre – még modernsége rovására sem – az időbeli különbséget.

A portrék sora ezután a következőképpen alakult: *Medgyaszay Vilma* énekesnőé 1952-ben készül el (11. kép), *Kövesházi Kalmár Elza* szobrászművésznő markáns portréja a rákövetkező évben; Kunvári Lilla sógorának, *Tóth László* mérnöknek arcmása 1955-ben. Közbeiktatódik két kiemelkedő köztéri alkotása: a *Móra Ferenc-emléktábla* (28. kép) és *Szőnyi István* mellszobra (10. kép).

Az erőteljes férfiportrék mellett líraibb hangvételű alkotás Medgyaszay Vilma színésznő szép mellszobra, mely fehér carrarai márványba vésve 1974-ben került a Kerepesi temetőben levő sírhely fölé, karcsú vörös márvány posztamensen. Síremlék-pátosz helyett – akár a szalon sarkába is odaállítható – finom, gyöngéd asszonyi képmást látunk, ajkán sugárzó mosollyal, szinte diadalmasan széttekintve. A mosolynak ezt a szinte az öröklétbe átrévülő jelenlétét márványból megmintázni sejtelmesen nagy feladat. Mindannyiszor megkap, ha éppen kőből vagy márványból kifaragott arcokon pillantom meg a lelkiállapotnak ezt a gyöngéd megjelenítését, s itt ismét nagyon nagy példák jutnak eszembe: Bernini, Platzer angyalainak a mosolya... Nem volt csoda ezúttal sem, ha a mosolyalkotó szobrászművész megfeledkezett valamiféle

16. Petényi professzor. 1965.

17. Petényi professzor. 1965. Hátlap

18. Bartók Béla. 1971.

19. Bartók Béla. 1971. Hátlap

korcs-divat nem odaillő stílusrángásairól, a mindenáron való modernkedésről, az okvetetlenkedők kicsinyes fogásairól: vésője elsuhant mind e mellett, ahogy gondolataival mintegy körülzárta, megjelenítette e félénk-diadalmas mosolyt. Sommázó, nagy mozdulattal körülölelő, sugaras, tisztán kikerekített alkotás ez, mely – mint egy kinyílt fehér rózsa – pompázik a carrarai márvány szépségében.

Ugyanilyen lelki, alkotói harmóniára vall Kunvári Lilla *Móra Ferenc* írónkról készült nagyobb méretű mellkép-domborműve, amelyet 1952-ben faragtak márványba. A felirat hosszadalmas megszövegezése és kivésése után, az emléktáblát 1954 februárjában leplezték le a várbeli Móra Ferenc utca sarkán. A szélnek, csapadéknak kitett dombormű köve időközben beszennyeződött, de az ábrázolt férfialak, szelíd, megadó meghajlásával – mely bizonyára jellemző volt az íróra – elevenen hat így is. A jellegzetes arc kissé húsos vonásai, a váll és a fej kontúrja szürke-bársonyossá lágyultak. Lehetetlen meg nem látni, hogy ezek az emberközelségbe kerülő „akcentusok" a művésznél valahogy nagyon belülről jönnek. Akkor alkot igazán mélyen emberit, maradandót, ha mintázásával is ehhez az engedékeny, szelíd hangvételhez igazodik, ha nem hitet el magáról s modelljéről semmi talányost, hanem inkább a mérsékletben, a valódiságban, a köznapokból való szelíd szellemű kiemelkedésben hirdeti az alkotás nemességét.

Fenti megállapításunknak szinte apologizálása *Szőnyi István* festőművészről még 1951-ben mintázott, de csak 1969-ben bronzba öntött s a zebegényi múzeum kertjében felállított mellszobra. Harmonikusan áll környezetében, igazán a neki való helyen, a festőművész egykori otthonának a küszöbe előtt. Karcsú, hófehér kőposztamensre állítva, hirtelen azt a hatást kelti, mintha a házigazda kijönne a házból, s váratlanul eléje lépne a belépőnek. Ám ez a „jelenség" csupán emlékmű. Határvonal. Annál élőbb a portré. A Duna-kanyar hol lombos, hol kopaszodó fáinak cirógató árnyéka át-átrezdül az aranyosan fénylő bronz felületén. Ilyenféle, kicsit tréfáló mosoly suhant át nemegyszer a Mester napbarnított arcán is, csillant meg a fény sötét szemében. A bronzra varázsolt mosoly most kinyílik a világ felé, a tekintet messzebbre lát.

Szellemisége van az alkotásnak is, életre kelti s magán hordozza elmúlt örömök, magányos elgondolások, váratlan lesújtó drámák jegyeit. Ismételten elgondolkoztató tehát, hol rejlik a hű, valóságközeli,

20. Egry József. 1964.

21. Egry József. 1964. Hátlap

de a valóságot is meghaladó portretizálás titka? Nyilván nemcsak a pontos visszaadásban, hanem valamiképp a szellemiség azonosulásában. Ugyanazt a csendes derűt, méltóságteljes emberséget és okosságot, egyszerűséget és közvetlenséget érezte át az alkotó, mint amit modelljében megismert.

A Szőnyi-képmások közül talán Kunvári Lilla alkotását mondhatjuk a legigazabb, a legtalálóbb Szőnyinek.

Életünk mozaikmű. Nagyobb teljesítmények után, általában kisebb-nagyobb kudarcokkal, mellőzésekkel vergődik előre a művész is. Kunvári Lillának ismételten akadtak ilyen zökkenői; amikor például 1954-ben elhagyták a nevét a Móra-dombormű leleplezésének meghívójáról, vagy amikor valamely pályázati művel nem sikerült révbe jutnia (*Déryné*, 1953; *Gubacsi úti domborművek*, 1954). Ilyen „zökkenő" volt 1955 májusában, amikor a Képzőművészek Szövetsége váratlanul arról értesítette, hogy tagságát megszüntette. Éppen ez év őszén készítette el *Várnai Zseni* remek portréját.

A portré realista jellegű képmás, igen jól illeszkedik a korszak kedvelt irányzatának józan kívánalmaihoz, de egyben meghatóan jó alkotás is. Szinte Käthe Kollwitz-i mélység derűje árad szét a vonásokon. Az arc harmonikus hármas tagoltságát kicsit széles, makacs áll zárja le. Mély szemüregéből széttartó sugárral tekint messze a szempár. A sok mindent mondó, messzeségbe vesző tekintetet mintha láthatatlan akadályok vennék körül. A portré tompa, lágy felületei sok mindent visszaszívnak, visszafojtanak magukba s jótékonyan elkendőznek minden nyugtalanságot, diszharmóniát. Ismét látszik, hogy a portré megformálása kiegyensúlyozott kezekben ment végbe, olyan művész lelkületével, aki minduntalan a lelki egyensúlyra, a belső békére és az alkotó élet külső-belső harmóniájára törekszik.

A közbejött tragikus családi események (sógorának, dr. Tóth Lászlónak a halála), betegségek, a kisebb megbízások (*Kandó-érem*, a Ganz Villamossági Gyár megbízásából, 1957-ben), a gyakori sárospataki tartózkodás – a sokféle élmény és sokféle tapasztalat – ezúttal is mintha inkább elodázná, késleltetné Kunvári Lilla további fejlődését, teljes kibontakozását. Bár az említett esetekben ezt a külső események motiválták, kétségtelen, hogy bizonyos mértékig belülről is hajlamos az oly-

kor gondosan titkolt tanácstalanságra, halogatásra, tétova időhúzásra.

A *Csellista* nagy alakú domborműve bronzba öntve szerepelt a Magyar Képzőművésznők Ernst Múzeum-beli II. Kiállításán 1959-ben. Ugyanabban az évben *Hetényi professzor* remek portréját is bemutatta a VII. Képzőművészeti Kiállításon, a Műcsarnokban. Mindkét alkotás erős szó egy éppen tépelődő, sikereket egyáltalán nem halmozó, nem is nagyon szóhoz jutó művésztől.

A döntő változást ismét egy francia vonatkozású esemény jelentette a művésznő életében: 1960-ban kiállításra hívta meg a párizsi Duncan Galéria. Kunvári Lilla 33 művet, portrét, lényegábrázolást és domborművet állított ki. (Ezek a művek ez év decemberében Toulon-ban, a Musée d'Art-ban is kiállításra kerültek.) Ekkor ismerte meg műveit a híres párizsi kritikus, Waldemar George, továbbá Jean Rollin és Luce Hoctin; valamennyien jónevű, elismert műbírálók. Ekkor fedezték fel benne, műveiben s élettörténetében az „éducation française"-t – a „francia iskolát" – vagy, ahogy mi mondanánk, a „franciás ízt". Mondhatnánk „francia diszciplínát" is, ami egyfajta egyvelegét jelentené a szellemes mértéktartásnak, a rejtett, sőt rejtőzködő érzelmeknek, a kivitelbeli finomságnak, de mindenekfölött az alkotó egyéniségét kiérlelő sokszínű kulturáltságnak. Életvitelének egyenletes könnyedsége, a folytonosan tanulni s valamit megtudni vágyó érdeklődés, a nem a felszínen, de nem is áthatolhatatlan mélyen elhelyezkedő spiritualizmusa, az eszességnek s a jóindulatú érzelmeknek ez a szüntelen, finom vibrációja teszik Kunvári Lillát nyitott lelkületűvé, érzékennyé, mások dolga iránt is fogékonnyá, lelki harmóniájában bizakodóvá, szorgalmas tevékenykedővé. Amit esetleg nem teljesített ki művében, az valahol itt „veszett el"; azaz dehogy veszett: emberileg megszázszorozódott! Kritikusa, Jean Rollin, igen helyesen jegyzi meg róla: „ha nem dramatizál, akkor fog meg igazán, valamilyen mindenkor szenvedélyes líraisággal".

La Seyne-sur-Mer városházáján, Toulonban rendezett kiállításai mind csupa siker, ünneplés és fényesség, amire Kunvári Lilla szomjas lelkének szüksége volt. A Provence-ban eltöltött éveket hozták neki vissza, kilendítették huszonhat évig tartó bezártságából. Nagy dolog, valósággal jótétemény volt. Kiállítási turnéját a művésznő Londonban folytatta. 1961 tavaszán a Grosvenor Galleryben olyan neves kiállító társakkal osztotta meg a sikert, mint Archipenko, Derain, Tobey, Hartung, Ben Nicholson, Jawlensky, sőt Picasso. Öt művet és két London-

22. Bene Géza. 1968.

23. Bene Géza. 1968. Hátlap

24. Kner Imre. 1972.

ban készült plakettet állított ki a művész, melyek közül a „sláger" a *Rihter zongorázik* c. plakettje (5. kép) volt. Fényképét a Daily Telegraph is közölte. Megismétlődött első, 1939-es nemzetközi sajtósikere, amikor is a tekintélyes „Sculpture of To-day" album – Rodin, Bourdelle, Maillol, Henry Moore, Brâncusi, Milles, Meštrović, továbbá Kisfaludi Strobl, Beck Ö. Fülöp, Vilt Tibor stb. műveinek a társaságában – közölte *Kodolányi*-portréját is!

1962-ben Londonban, egy, a Wigmore Hall-ban tartott hangverseny hatása alatt hotelszobájában készítette el *Trió* c. művét (6. kép). Ezen a rajzos felületű domborművön könnyedén jut kifejezésre a művész gondolata. Nem törődve a részletekkel, semmiféle szorosságba bele nem bonyolódva, végigtrillázik a lemezen az anyagot alig érintő, lazán végigfutó zenei frazeológia, a rajz és a modellálás egyenlő értékű játékából fakadó elbűvölő harmónia. Vonalakban lebeg ez a kompozíció, vázlatos rajzolattal, ezért nem komoly benne a perspektivikus megoldás sem. Csak a zeneiség lobog fel benne; gyors egymásutánban leütött akkordok a zongorán, sietve elhaló vagy felerősödő decrescendók és crescendók... A három alak kicsiny arcai akkora elmélyülést tük-

röznek vissza, mintha az érzelmek mélysége fordított arányban volna a kompozíció nagyságával, felületi megoldásaival, könnyedségével. Apró súlypontokként feszítik ki ezt a lebegést, zümmögést, lehúzzák magukkal a figyelmet lelkük mélyére. Az anatómiailag elnagyolt végtagokban tökéletesen hű a mozdulat. A *Trió* a *Rihter zongorázik* c. műnek jóval oldottabb, fölényesebb kiadása. Kunvári elindult egy úton, melyen azonban sajnos, nem sokat időzött.

Általánosságban megjegyezhetjük, hogy a dombormű valamikor, érzelmileg erősebben színezett korszakokban vette fel ezt a formáját, amikor újdonságszerűen kilazult az egykori antik kötöttségből: az augsburgi vagy a hildesheimi dómkapukon találkozunk ilyesfajta lebegéssel, sem anyaghoz, sem műfajhoz nem kötött pragmatikával. A *Trió* szokatlan létrejötte, az ihletett sietés, valóban kioldotta az alkotó kezet az akadémikus gúzsból.

Számos, kibeszélhetetlenül gyönyörű élménnyel lelkében, féléves távollét után, Kunvári Lilla 1961 áprilisában tért vissza hazájába.

„Az ember minden cselekedete emberi, alkotóképzeletének mozzanatai is azok."
Alberto Magnelli

Kunvári Lilla 1961-ben történt hazajövetele után „pendült meg" igazában, találta meg már-már elveszett, elvérszegényedett önmagát. Az élményekkel való telítettség, a lelkesítő találkozások az emberekkel, ha nem is azonnal és kézzelfoghatóan, de jelentős fordulatot jelentettek életében. Visszaköltözött belé akár rögtönzésekre is hajlamos merészsége, ötletessége. Amikor 1961 nyarán Yehudi Menuhin hegedűművész Budapestre érkezett, megtalálta a módját, hogyha csak egy percre is, találkozzék a mesterrel, majd Menuhin hangversenye után – félig-meddig emlékezetből – megalkotta mellszobrát. Jürgen Weichardt műkritikus írt a szobor „áttetsző ... érzékeny fényű" felületéről, ám ehhez hozzátehetjük, hogy ez a fény ismét belülről árad szét. A fej gyöngéd odahajlásában, a mozdulatban nem egy hosszadalmasan modellt ülő élethűsége ismétlődik meg. A hegedűest újból és újból való felidézése varázsolja félig igazzá, félig megálmodottá e képmást, melyet történetével együtt így kell elbírálnunk. Itt a „realizmus" csak gyöngéden diadalmaskodik a másik valóság: az élmény, a rajongás, a visszaemlékezés fölött. Port-

réiról szólva kritikusai mindig kiemelték a valóságérzéket, a szó szerinti élethűséget. Itt azonban valamivel több van: akció. A művész mélyen odafigyel zenéjére, hallja – s szinte alig látja – hegedűjét.

A Fényes Adolf Teremben 1962. szeptember 28-án nyíló önálló kiállításán már nagy anyagot vonultatott fel, lényegében majd minden eddigi művét. Ekkor állapította meg róla Dutka Mária, a katalógus előszavában: „Életműve egyenletes, mindenekelőtt saját belső harmóniája miatt." Valóban, ez a kiállítás pályájának voltaképpen első itthoni, igazán összefogó bemutatkozása volt, rajzokkal, vázlatokkal együtt. Ezek a hol tájakat, hol személyeket mintázó vázlatok, skiccek – mint például a *Szkircsák néni* fazekas népművészről Sárospatakon 1958-ban készített jól sikerült vázlata – mint pillangók repdesik be Kunvári Lilla tájait, kísérik útját a természetben, érlelik vonzódását, érdeklődését az emberek iránt. A jól sikerült kiállítás hatása eltüntette az olykor kívülről rákényszerített, máskor belülről indokolt hallgatásokat, amikor is a lélek feszültsége és neki-nekibuzduló akarásai ezeket az időszakokat olykor talán még telibbnek, önmaga előtt fontosabbnak mutatták. S talán épp akkor töltődtek ki a belső mélységek, talált vissza százszor is önmagához az inspiráció, a művészi eltökéltség.

A már fentebb idézett Jürgen Weichardt néhány évvel később, 1966-ban – megelőzve Kunvári Lilla hasonló anyaggal való 1967-es bemutatkozását az oldenburgi Wendtorf Galériában – írta, hogy a műbírálók „nem annyira a nagyokra gondoltak, akik Nyugaton alkottak vagy itt szerezték meg hírnevüket, mint Moholy-Nagy, Vasarely, Kemény vagy Szenes –, inkább azt szeretnék tudni, mit alkotnak ma Magyarországon"*. Ez a Fényes Terem-beli kiállítás után négy évvel később leírt megjegyzés, igen szakavatott műtörténész és kritikus tollából, teljes egészében illik Kunvári Lilla munkásságára. A két kiállítás (1962, 1967) töretlen fényben, egységesen mutatja be a sokféle korszakból kiemelt alkotások egész sorát. A „lényegábrázolások" – ide számítanak még 1936-ból *Bródy Lili*, 1942-ből *Gellért Lajos*, 1944-ből *Borsody István* félig „lényegábrázoló", félig realista portréja – talán még mindig nincsenek helyükön: itthon ugyanis elmaradtak az oly fontos előzmények, izmus-törekvések, hiányzott a nyugaton diadalmaskodó kubizmus egykori légköre, ismeretlenek maradtak a kortárs Csáky ku-

* A szerző fordítása.

bista szellemű rokon művei, melyek közül ma nem egyet a Centre Pompidou-ban láthatunk, Párizsban.

1963-ban a montecarlói Bosio Nemzetközi Kiállításon szerepelt *Menuhin* szobra, majd 1963/64-ben ismét kiállított Toulon-ban. A Le Provençal c. folyóirat 1963. évi karácsonyi számában R. Noilletas érdekes megjegyzéssel kezdi kritikai beszámolóját: „Kunvári számára szobrot alkotni annyi, mint gondolkodni". A kritikus jól látta, mi pedig tudjuk, hogy ez a „gondolkodás" Kunvári Lillánál sokszor a töprengéssel azonosult, amely jótékonyan elfedte a bírálat, önbírálat, ítélkezés, kétkedés, olykor bizonytalanság nem egy hullámát is.

„Halk szavú bók minden érem és plakett..."
Lyka Károly

1964-ben történt valami a szobrászművésznő életében, s noha már jó néhányszor megállapítottuk, hogy ilyen vagy olyan esemény döntő fordulatot jelentett pályáján, megítélésünk szerint ez az esemény Kunvári Lilla legdöntőbb korszakának a nyitánya volt. Meglátogatta a párizsi Éremverde kiállítását és érmeivel sikerült bemutatkoznia a Monnaie akkori igazgatójának, Pierre Dehaye-nek. Művei megtetszettek Dehaye-nek: *Verdi* érmét (26. kép) azonnal meg is rendelte 200 példányban, az éremegyesület (Club Français de la Médaille) részére. A következő évben az érmet kiállítják, az ugyancsak megvásárolt *Trió* c. művével (6. kép) együtt. A *Verdi*-érem hátteréből karakterisztikus, mélyen bevéső vonásokkal emelkedik ki a komponista arcképe. Ezekben a vonásokban ott borong, vibrál az öregedő művész talán nem is öregkori tépelődése, elrévülése. Egy mélyebbre tekintő szem előtt ez lehetett a pályája zenitjén álló művész lelkiállapota is. A hátlap forgószínpadszerűen mutat be egy-egy jellegzetes figurát Verdi-operákból: Manricót – a trubadúrt, Othellót, Jágót és Rigolettót.

A szerencsés párizsi kezdet után Kunvári Lilla bekapcsolódott a FIDEM (Nemzetközi Éremszövetség) munkájába. Első ízben 1967-ben jelent meg a szövetség párizsi kongresszusán, miként műveivel is ekkor szerepelt először a FIDEM kiállításán mint meghívott éremművész. A FIDEM első formájában az 1937-es párizsi éremkiállítással jött létre. Megalakulását nevezetes érem- és pénzverde-szakértők határozták el (Fisch, A. Arthus-Bertrand Monéclay), a minél művészibb éremművek

terjesztése és népszerűsítése érdekében. A szervezet hamarosan széles körű nemzetközi egyesüléssé bővült. II. kongresszusát Liège-ben tartotta, 1939-ben. A következő kongresszusra a háború közbejötte miatt csak 1951-ben került sor Madridban. Az egyesület ekkor már harminc éve tevékenykedett, de bemutatkozásakor Kunvári Lilla sem volt kezdő az érem- és plakettalkotás terén. Éppen a harmincas években alkotta meg egyik legszebb plakett-akcentusú domborművét, amelyet – férje emlékére – a párizsi Pére Lachaise-temetőben helyezett el. E művéről már beszéltünk, most csak a kezdetet jelöljük meg, ahonnan a művész elindult s a továbbiak folyamán egyre önállóbb, modernebb akcentussal formázta meg nagy számú érmét és plakettjét. Szinte soha többé vissza nem térve a kezdtekhez, felhagy a korai, majdnem visszafogott hangú „antikizálással".

A *Verdi*-érmet megelőzi az 1965-ben készült *Ernest Ansermet*-érem (25. kép), az 1962-ben készült *Kodály Zoltán*-dombormű (XIII. kép) nyomán formázott plakett (1963), valamint a *Pécsi Sándor* színművészről (1962), *Szirmay Albert*ről (1963) és *Weiner Leó* zeneszerzőről (1963) mintázott bronzplakett. Közülük kompozícióban a legzártabb, legletisztultabb hangvételű talán a nemesvonalú *Ansermet*-plakett, mely a világhírű karmester tulajdonában van.

Kunvári Lilla jó nyomon járt. Ekkor találta el azt a műfajt, mely a portrémintázáson kívül igazán kedvez művészi alkatának. Nagy kulturáltságát, sokirányú lelkesedését ebben a lírai műfajban teljesen feloldvaszthatta. A műfaj kabinettarányai, bizonyos kötetlensége s ugyanakkor több ezer éves történeti múltja, egyaránt ihletői voltak a maga bebizonyosodását kereső képzeletének. Most tűnt ki, mennyire nem kedveli a komponálásnak mintegy keretnélküliségét, indokolatlanságát. Kicsit úgy van vele, mint Arany János volt a költészettel: kedvelte a valóság hátterét, költészetének realisztikus alapjait. Éppen lírai beállítottságú művészek hajlama ez.

1964-ben két művészportrét készített érmén: *Gadányi Jenő*ét és *Egry József*et (20. kép). Mindkettő, de különösen Egry arcképe, valamivel még többet is hozzáad a nagyszerű portréábrázoláshoz. Egryén – mintha csak fordított látcsövön át szemlélnénk – egyszerre csak tiszteletteljes messzeségben, de letagadhatatlan hűséggel, elénk tárul a jól ismert arc, bemélyedt üregeivel, összefutó ráncaival, a messzeséget fürkésző, itt gombostűnyire zsugorodó tekintetével. Az érmek hátlapjai folytatásai

a mélységesen hű, miniatűr portréknak: az *Egry*-érem túloldalán felfénylenek egész œuvre-jének nemcsak legjellemzőbb darabjai, hanem szimbólumai: a Balaton aranybarna hullámai és a festő előtt „égig magasodó" Badacsony.

Kunvári Lilla szobrászatában ezután nem találni parányi hézagot sem. Minden évben több érméje készült, s minden két évben egyre nagyobb lelkesedéssel vett részt a FIDEM nemzetközi kongresszusain is. 1967-ben – tehát első ízben – Párizsban, 1969-ben Prágában, a Belvederében megrendezett ragyogó kiállításon, 1971-ben Kölnben, 1973-ban Helsinkiben, 1975-ben Krakkóban. 1977-ben a Nemzeti Galéria, éppen az ő kezdeményezésére, rendezte meg Budapesten a FIDEM nagy kiállítását. 1979-ben, sajnálatosan közbejött betegsége miatt, nem vehetett részt a Lisszabonban megrendezett kiállításon, csak érmeit küldte ki. Ezek az érmek egyre elmélyültebb, átszellemültebb alkotói tevékenységről tanúskodtak, s közülük számos külföldi múzeumok tulajdonába került. Így a Musée Monétaire (Párizs) birtokában van kétoldalas *Verdi*-, valamint *Balassi Bálint*-érme. *Van Gogh*-érme természetesen az amszterdami Van Gogh Múzeumban foglal helyet (29. kép), ez szerepel a koppenhágai múzeum éremtárában is, a *Bartók*-éremmel egyetemben. A stockholmi National Museum tulajdona a *Britten*-érem – hátlapján a coventryi katedrálissal –, a londoni és New York-i H. G. Foundationban található a komoly, nemes veretű *Henry George*-érem, a wrocławi Éremmúzeumban pedig a kétoldalas *Balassi*-érem. A leningrádi Ermitázsban a *Kodály Zoltán*-érem, a moszkvai Történelmi Múzeumban a kétoldalas *Uitz Béla*-érem nyert elhelyezést. Az utóbbi tartalmilag és formailag egyaránt tanúsítja Kunvári Lilla markáns portretizáló képességét, s egyike a legértékesebb éremalkotásainak.

Érmekbe vésett portréin – *Gadányi Jenő, Egry* (20. kép), *Van Gogh* (29. kép), *Pablo Casals, Dr. Petényi* (16. kép), *Britten, József Attila* (12. kép), *J. S. Bach, Uitz* (14. kép), *Bartók* (18. kép), *Kner Imre* (24. kép), *Balassi Bálint* (XIV. kép), *Hajnal Anna, Purcell,* továbbá az 1980-ban készült, bronzba öntött s egy párizsi ház falán elhelyezésre került nagyméretű *Louvois*-domborművén – hogy csak a legfőbbjét említsük – derűsen nyílnak meg az arcok, a mintázással kiemelkednek a mögöttük hullámosan éreztetett háttérből, s ezzel a természetes „környezetvédelemmel" elhatárolódnak az idegen külsőségektől, sőt lemondanak a portréknál kötelező, egyfajta fennkölt „agresszivitásról".

25. Ansermet. 1962.

Külön említést érdemel a *Van Gogh*-érem „van goghos" hátlapja, a festő ecsetjárását utánozó nagy hullámvonalakkal. A „Van Goghiana" c. sorozat kiadója, Marc Edo Tralbaut, igen dicsérte ezen művön az „anyagkezelés gazdagságát és a rajzi elrendezés jelentéktelennek látszó részleteit", minek folytán „nehéz lenne megmagyarázni... vagy kifejezetten kiemelni, miből is áll ennek az éremnek nyilvánvaló érettsége"*.

Kiemelkedő továbbá a *Bene*-érem hátlapjának erőteljesen összefogott kompozíciója, mely egyben festmény-paródia, és – a maga vízszintes és függőleges járataival – öntörvényű kompozíció is. A *Bach*-érem finom, kicsit barokkosan duzzadó megmintázása rokon a hét évvel ké-

* A szerző fordítása

26. Verdi. 1964.

sőbb (1974) remekbe készült *Balassi*-ábrázolással. Egyébként ez a stílus – még szellemibb, még finomabb formában – visszatér kicsit legutóbb készült *Purcell*-érmén. A *Balassi*-érem méltán került nemcsak az egyedülálló lengyel éremmúzeum, hanem a párizsi Musée Monétaire tulajdonába is.

Érdemes néhány szót fordítani némelyik érméjének másik oldalára is. A *Balassi*-érem hátoldalára például Esztergom középkori várának romantizált, korabeli térképekre emlékeztető rajza került, míg a *Korach Mór*-éremnél (1967) Faenza árkádjai, a *Petényi*-érmen pedig a Gyermekklinika klasszicizáló bejárata szerepel. Kunvári Lilla ezeken a parányi síkokon csapott át a szobrászatban meglehetősen ritka tájképművészetbe, s hogy ezt nemcsak jelölésképp tette, mutatják ilyen témájú önálló művei: *A vándor*, a *Balaton* (címlapkép), a *XVII. FIDEM*-érem, a budavári palota finom, hajszálvonalakkal alig-alig odavetett rajzával, majd az *Alpok* (XVI. kép) és a *Fenyők*, sőt a *Szigliget* is.

A mélyenszántó, túlságosan kidomborodó mintázás helyett mindig is kedvelte a suhanó, rajzos formákat, aminek egyik legeklatánsabb példája *Trió* c. műve, de otthonos az épület- és tájképmintázásokban is.

Sok vázlatot készített ceruzával, filccel és tollal is, nem éppen tömör, grafikai módon, hanem ahogy a szobrász szereti látni a világot: kontúrokban. Amikor azonban szívének dédelgetett táji élményéhez – a Balatonhoz (amit talán inkább Egry, Gadányi és Bene képein látott meg másképp is, vagy amit saját gyermekkori élményeiben kutatott fel) – vagy a szomorú emlékezetű gasteini Alpokhoz érkezik (ahová beteg Bella nővérét, a kiváló műgyűjtőt kísérte el), akkor a mintázófa rövideket lélegzik a kezében, s a húsvörös plasztilinnek szinte csak a zsíros felszínére karcolódnak fel a hegyes, tűvékonyságú formák, a különös panorámák, a szél bodrozta Balaton hullámai, átellenben a magányos Badacsonnyal, illetve a ritkás fenyőfák, egy-egy alpesi útkanyarban.

A FIDEM-szereplésektől függetlenül Kunvári Lilla tovább készült plasztikai kiállításaira. 1966-ban a párizsi Grand Palais-ban megrendezett „Salonba" küldte be műveit, 1967 májusában pedig ismét az oldenburgi Ursula Wendtorf Galéria látta vendégül 9 kisplasztikáját, 7 lényegábrázolását, 4 plakettjét, 10 érmét és 25 grafikai vázlatát. „Ein Plädoyer für die Menschlichkeit" – „Az emberiség szószólója" – írta róla Jürgen Weichardt műkritikus. A találó megállapítást később Kunvári Lillának egy olyan kiváló méltatója vette át, mint Pogány Ö. Gábor. Weichardt a *Verdi-, Bach-, Britten-, Balassi-, Egry-, József Attila*-portrékon keresztül az egész „emberiséget" látja, Pogány Ö. Gábor tovább ment, nagyobb rangra emelte a „feltűnést kerülő" művésznő gazdag érdeklődési körét. „Talán éppen azért tudott elfogulatlanul mozogni az európai művészet leghivatottabb képviselőinek a társaságában, mert érzékeny szívvel, pallérozott elmével fogadott be minden igazi vallomást" – állapította meg róla.

A Nordwest Zeitung leközölte a *Kodály*-plakett fényképét, és ugyanezt tette az International Music Educator c. UNESCO-lap is, éppen Kodály halálának az évében. Kunvári Lilla további kulturális missziót töltött be, amikor az az évi párizsi „Salonban" ismét kiállított: ezúttal Károlyi Mihályról és Petényi professzorról készült érmeit. Ebben a szerencsés 1967-es évben készült el egyébként egyik legismertebb domborműve is, a *Pán* (IX. kép), amely félméteres nagyságban egy lelkes oldenburgi műpártoló halljának a falára került. Hol van már ennek a domborműnek görögös atmoszférája, az ugyancsak antikos *Lovas Andor*-emlékplakett szép, művelt tagolású, önmagát szelíd kötöttségben megszorító melankóliájától? A *Pán* akcentusa – Párizstól távol is – már

27. Louvois. 1980.

francia, vagy talán ismét az!... Matisse egyetlen vonallal meghúzott rajzai jutnak eszünkbe; lebegés, zümmögés, valamiféle ártatlan, önmagának való boldogság, a nemzetközi sürgés-forgástól pillanatokra való elmenekülés, egy bukolikus kis zugban ... Hogy a *Pán* éppen pán, – ez jellemző a művésznő fennkölten tiszta, a mitológiát betű szerint vevő, annak illúzióitól messze lemaradó, benne mégis nagy kedvet lelő, kiegyensúlyozott alapállására. A *Pán*t kicsiben (nem félméteres nagyságban, mint a mainzi villa falán) sokszor elnéztem Kunvári Lilla növényekkel zsúfolt, repkénnyel és rózsával befuttatott ablakú, régies lakásában: mindig vele zengett egy darab ligetecske, egy foszlány melankólia, döntetlen félidő az abszolút nagy öröm és a régen behegedt fájdalmak között...

28. Móra Ferenc-emléktábla. 1952.

Az *Oratórium*, a *Rihter zongorázik* s más domborművei közül – melyeket szomorúságuk miatt megemlíteni sem merek újból – ez a csendes, diadalmas kis *Pán* maradt az ő szobrászati heraldikájában végső szimbólumként...

Kunvári Lilla úgy gondolta, hogy amikor művészi ábránddal, finom műves tudással megalkotta *Csellistáját*, a *Gitározót* és a *Karmestert*, amikor sikerült lelket adni *Kodály-*, *Bartók-*, *Purcell-*, *Balassi-* és más portréiba, amikor vékony lemezű domborművön tudott tömöríteni olyan pillanatot, mint amilyen a *Rihter zongorázik*, amikor az *Oratóriumon* és a *Kvartetten* erőteljesebb akcentusokat vont össze, vagy midőn a *Trióval* és a *Pánnal* az idillbe menekült, amikor *Klemperer dirigál* c. művén – vagy a titokzatos mosolyú *Yehudi Menuhin*-mellszobron és a gyönyörű *Britten*-érmen, illetve annak túloldalán – a coventryi katedrális ábrázolásában – oda tudott férkőzni a nagy zenei vagy történelmi pillanatokhoz, akkor ezeket a feladatokat szobrászilag oldotta meg, azaz sikerült formába öntenie egy másik, a nagy témákkal párhuzamos plasztikai ritmust.

Műveiben azonban nemcsak ez történt. Egy másik, nagyobb, korrigáló szempont is érvényesül minden alkotásában, s így műveinek összességében is: nevezetesen a tiszta lelkiség, a tiszta erkölcs. Vajon eljutott-e már korunk odáig, hogy a sokféle „izmus" kinövésein, a tisztán stílustani értelmezéseken túl, szinte már egy „mindent kiélt", mindent túlélt hiátusban kérdésessé tegye a művészeti alkotás személyes vagy öntörvényű erkölcsét s ezt bármily szinten, valahogy hozzáadja a művészeti alkotás indokoltságához és kiértékeléséhez? Világért sem gondolunk itt valamiféle nagyképűségre: éppen ellenkezőleg, le szeretnénk szállni az alkotó és alkotása kapcsolatának hamisságtól, álságtól, értelmetlenségtől mentes, biztosan átérzett s felelősséggel vállalt mélységéig. Ilyenfajta meggondolások, ki nem mondva vagy nagyon is kimondva, érvényesek kellettek, hogy legyenek bizonyos korokban, bizonyos „lelki feltételek" vagy gyakorlati pragmatikák formájában. A középkori ikonográfiában, a bizánci formanyelvben és tartalomban – ha másképp nem, hát a célkitűzések okán – az alkotás tiszta szelleme, némelykor fennköltsége, tanító célzata, bizonyos érzelmi utalások és hatások okvetlen érvényre jutottak. Még a középmértékű alkotásoknál is bebizo-

nyosodott, hogy ez mit sem vont le a művészet, a szellem játékosságának szabadságából, sőt szinte kiengedte a szellemeket a szelencéből...

Ebben az átgondolt, olykor tartózkodó léptékű, de folytonosan kiteljesedő œuvre-ben, amit Kunvári Lilla szobrászművész mondhat magáénak, megnyilvánult a morális mérce, a tartalom és soha, egy pillanatra sem maradt el. A német kritikus – Jürgen Weichardt – immár közel másfél évtizede, a művész „szenzibilitását és valósághűségét" említette, de mi úgy érezzük, ezzel majdnem csak technikai fokon érzékeltette a művek erényeit. Ezen a fokon ma már nem bírálhatunk el maradéktalanul egy életművet, különösen, ha annak tárgya szinte majd minden esetben az ember. Kunvári Lilla „embere" a munkához és a művészethez menekült; egyazon erkölcsi komolysággal, ugyanolyan jó életérzéssel vette kezébe a vésőt, a csákányt, a hegedűt, az ecsetet. Az alkotó művész erkölcsi felfogásában nincs elvetélt vagy kizuhanó pillanat: nála minden akció bizonyos etikai értékeléshez viszonyul. Bármilyen különösen hangzik, ez az elv a szobrászat világában – ahol bizonyos fokú realizmusnak, „megfoghatóságnak" még e pillanatban is több tere van, mint bármely más plasztikai művészetben – döntően, demonstratíve érvényesülhet. Festett munkások, csellózók, kenyérszegők, mást jelentenek a szobrászatban s mást a festészetben. Emebben elenyészhetnek a háttérben, környezetben miliőt jelenthetnek vagy éppen a miliő lép előtérbe. A szobrászatban az ember mindig egyedüli, mondhatni magányos jelenség, önmaga szimbóluma, teljes értékű jelentés. Anélkül, hogy ennek az elgondolásnak mélyebb taglalásába belemennénk, álljunk meg a legelső kijelentésnél. A tiszta értékelés, a mindig magas mérce, a sértetlenül értelmezett erkölcsi viszonyulás Kunvárinál egy nívóra hozta a külön-külön alkotásokat, amelyek egytől-egyig a művészerkölcsi meg nem alkuvást, a lelkes hódolatot sugározzák.

Ilyen szellemben tudott kezdeményezni és felkarolni a már nem fiatal művész egy olyan nagy horderejű kultúrmegmozdulást is, amilyen a Nemzetközi Éremszövetség 1977. évi budapesti kiállítása volt a budai várpalotában. Ezzel a lelkesedéssel küldte időközben érmeit nemzetközi kiállításokra, mint például 1970-ben a rotterdami „Muziek op de Penning" zenei tárlatra, melyen *Kodály-, Ansermet-, Szirmay-, Verdi-* és *Britten*-plakettjeivel, érmeivel szerepelt.

1978. augusztus 3-án nyílt gyűjteményes kiállítása újat már nem hozott, de felhívta a figyelmet egy gazdag, humanista szellemű életműre,

29. Van Gogh. 1965.

30. Van Gogh. 1965. Hátlap

figyelmeztetett arra a talán már-már elfelejtett tantételre, hogy emberi mivoltunk, emberi szellemünk, egész emberségünk kötelező erővel él a művészetben, kötelező impulzusokat ad és kell adnia minden egyes művészeti alkotással. A megnyitás forró, boldog óráiról a művésznő ezt jegyezte fel: „. . . úgy érzem, hogy elmúlt éveim filmszerűen elvonulnak előttem". Ebben a mondatban nemcsak az akkor átélt boldogság, a szerény diadalérzet van benne, hanem valahogy az is, hogy mint jó munkásnál, munkája összeforrt egész életével, számtalan küzdelmével, reményével és egy helyben való álldogálásaival és remeklő szárnybontásaival.

A termek falain, az üvegvitrineken túl, a tereken, iskolák előtt és kertekben álló szobrai remek összhangban vannak finom, választékos „kabinett-műveivel": *Dérynéje* a Színháztörténeti Múzeumban, kis kör alakú fülke előterében, *Steinmetz Miklós* – 1944-es parlamenter – mellszobra Komlón, az új gimnázium előtt, *Móra Ferenc-emléktáblája* az íróról elnevezett utca szelíd hajlatában és *Szőnyi István* izzó, sötét bronzszobra, fényesen, derűsen, az egykori Szőnyi ház küszöbén. Kunvári műveit mindenkor az a tudat fűtötte át, hogy „munkásan" hozta azokat létre; ettől maradtak alkotásai életízűek s adták kölcsön a parányi, éltető lángot olyan nagy visszatükröződéseknek is, mint amilyen *Menuhin, Kodály, Kentner Lajos* vagy *Bartók* portréja, tekintet nélkül arra, hogy hány centiméteres volt a mű, s hogy milyen stílusban és műfajban sikerült alkotójának versenyt futnia valamely más, idegenszerű, elképesztő stílussal.

A Kunvári-stílus valóság-jegyén állandóan ott fénylik az alkotói – s nem a meddő stílusbeli – idealizmus, amely megszépíti alkotásait, hiszen maga a művész is – minden túlzástól, minden hamis szépítgetéstől mentesen – ebben a jó értelmű idealizmusban él.

Ezzel a hűvös, jótékony kisugárzású, okos eszmeiséggel, e sokféle állomást megtapasztalt élettudással, de az élet banális ritmusából mégis kitörni kívánkozó hódolattal és lelkesedéssel gyúrta össze csodálatos matériává az anyagot, annak megnevezhetetlen éltető szellemével.

A szellemet sohasem kereshetjük arányokban, fordulatokban, plasztikai fogásokban s nem nevezhetjük divatosnak, elmúltnak vagy előremutatónak, nem kapaszkodhatunk kizárólag ilyen meghatározásokba, különösen akkor nem, amikor a művész tökéletesen eleget tett az alkotás egyik legtitokzatosabb, legtisztább követelményének.

Irodalom

Elek Artúr: Kunváry Lilla szobrai. Az Újság melléklete, 1938. júl. 3.

Sculpture of to-day (Special Spring Number of the Studio.) Ed. by C. G. Holme, London, 1939.

Gogolák Lajos: Művészeti élet. Magyar Nemzet, 1949. márc. 8.

George Waldemar katalógus-előszava. Párizs, 1960. okt. 29.

Luce Hoctin: Deux artistes, L'Amateur d'Art, Paris, 1960. nov.

Jean Rollin: Exposition parisienne de Lilla Kunvari. Revue France-Hongrie, Paris, No. 70. 1960. nov.

Jean Rollin: Lilla Kunvari, sculpteur hongrois. L'Humanité. Paris, 1960. nov. 14.

D. I. M.: Lilla Kunvari. Art, Paris, 1960. nov. 16.

Jean Caminade: Lilla Kunvari. Méridional, Toulon, 1960. dec. 8.

Edmond Smith: Lilla Kunvari and others. Art's Review, London, 1961. ápr. 29.

Szemes Mari: A bronz melódiája. Nők Lapja, 1961. szept. 16.

Dutka Mária: Katalógus-előszó. Budapest, 1962. szept. 28.

Fóthy János: Kiállítási krónika. Művészet, 1963. február

R. Noilletas: Rapide regard. Le Provençal, Toulon, 1963. dec. 25.

Louise Baron: (Oeuvres robustes et sensibles de Lilla Kunvari. La Petit Varois, Toulon, 1964. jan. 5.

Denise Renée: Exposition au Musée d'Art et d'Archéologie de Toulon et au IV. Salon Bosio, Monte-Carlo. L'Amateur d'Art, Paris, 1964. jan. 25.

Jürgen Weichardt: Europäische Begegnung. ACO Verlag, Hannover, 1965. 5. Jahrgang, Heft 11/12.

–: Lilla Kunvari (Instantané). Bulletin du Club Français de la Médaille, Paris, 1965. No. 9.

Jürgen Weichardt: Die ungarische Bildhauerin Lilla Kunvari. Die Weltkunst, München, 1966. február 15.

Dr. Csengeryné Nagy Zsuzsa: Kunvári Lilla művészetéről. Művészet, 1966. június

Jürgen Weichardt: Deutsche Erstausstellung, Plastiken von Lilla Kunvári. (Katalógus-előszó, 1967)

Jürgen Weichardt: Ein Plädoyer für die Menschlichkeit. Nordwest Zeitung, 1967. V. 31.

Marc Edo Tralbaut: Vincent Van Gogh vu par les medailleurs, Van Goghiana. Ed. P. Peré, Amsterdam, 1967. 4. könyv.
Bozóky Mária: An Artist's World on Plaques. Daily News, 1968. febr. 21.
Fencsik Flóra: Lelki párviadal. Esti Hírlap, 1968. aug. 15.
Frank János: Műterem, Kunvári Lillánál. Élet és Irodalom, 1969. aug. 9.
Fedor Ágnes: Kunvári Lilla kisplasztikái. Magyar Nemzet, 1978. aug. 15.
Horváth Teréz: Kunvári Lilla szobrai. Népszava, 1978. aug. 25.
Pogány Ö. Gábor: Az emberi géniusz szolgálatában. Népszava, 1979. aug. 25.
Hommage à Madame Lilla Kunvari. Médaille, Ed. FIDEM, Paris, 1979.
Dr. Otto Marzinek: Lilla Kunvári. Medaillenkabinett, Köln, 1980. nov.

Kiállítások

Kunvári Lilla 1930 óta állít ki rendszeresen. Először Párizsban szerepelt a Salon de Printemps-ban, majd ugyancsak itt 1931-ben és 1933-ban. Itthon először 1935-ben, a Műcsarnokban, majd a Nemzeti Szalonban, a KUT Kiállításon, valamint az Ernst Múzeumban állította ki műveit. A további években állandóan részt vett hazai és kollektív kiállításokon. 1967 óta érméi rendszeresen szerepelnek a FIDEM-biennálékon, Párizsban, Prágában, Kölnben, Helsinkiben, Krakkóban, Budapesten és Lisszabonban.

Egyéni kiállításai:

1960. Galerie Duncan, Párizs
1960. Városháza, La Seyne-sur-Mer
1960. Musée d'Art et d'Archéologie, Toulon
1962. Fényes Adolf Terem, Budapest
1963/64. Musée d'Art et d'Archéologie, Toulon
1967. Galerie Ursula Wendtorf, Oldenburg
1978. Fényes Adolf Terem, Budapest

Kitüntetések, elismerések

1967. Mention Honorable (Kitüntető elismerés). Paris, Salon de Printemps
1967. Société des Artistes Français tagja. FIDEM tagja és 1972 óta delegátusa
1971. Deutsche Medaillengesellschaft tagja
1972. Médaille de bronze (Bronzérem). Société des Artistes Français, Paris

Köztéri szobrai

Móra-emléktábla. Budapest, I. Móra Ferenc u.
Szőnyi István. Szőnyi István Emlékmúzeum, Zebegény
Steinmetz-emlékmű. Komló
Medgyaszay Vilma síremléke. Kerepesi temető, Művészparcella, Budapest
Wellmann professzor mellszobra. Mezőgazdasági Főiskola, Kaposvár
Hegedülő nő és Csellózó – domborművek, Budapest, X. Fehér úti lakótelep

Szövegközti képek jegyzéke

1. 1944. 1946. Bronz, 26 × 30 cm. Zsidó Történeti Múzeum
2. Viszontlátás. 1947. Bronz, 26 cm. Magántulajdon
3. Gitározó. 1967. Bronz, mag.: 28 cm. Magántulajdon
4. Oratórium. 1947. Bronz, 24 × 28 cm. Musée des Beaux Arts, Toulon
5. Rihter zongorázik. 1959. Bronz, 26 × 22 cm. Magyar Nemzeti Galéria
6. Trió. 1962. Bronz, 15 × 30 cm. Magyar Nemzeti Galéria; Musée Monétaire, Paris
7. Kunvári Lilla párizsi műtermében. 1934.
8. Borsody István. 1944. Terrakotta, 25 cm. Magántulajdon
9. Kodolányi János. 1937. Bronz, 37 cm. Magántulajdon
10. Szőnyi István. 1951. Bronz, 40 cm. Szőnyi István Emlékmúzeum, Zebegény

11. Medgyaszay Vilma. 1952. Márvány, 50 cm. Kerepesi temető
12. József Attila. 1966. Bronz, ∅ 12 cm. Petőfi Irodalmi Múzeum; Magyar Munkásmozgalmi Múzeum
13. Károlyi Mihály. 1966. Bronz, ∅ 12 cm. Petőfi Irodalmi Múzeum; Magyar Munkásmozgalmi Múzeum
14. Uitz Béla. 1968. Bronz, ∅ 15 cm. Magyar Munkásmozgalmi Múzeum
15. Uitz Béla. Az érem hátlapja
16. Petényi professzor. 1965. Bronz, ∅ 13 cm. Magántulajdon
17. Petényi professzor. Az érem hátlapja
18. Bartók Béla. 1971. Bronz, ∅ 15 cm. Bartók Archívum; Koppenhága
19. Bartók Béla. Az érem hátlapja
20. Egry József. 1964. Bronz, ∅ 12,5 cm. Egry Múzeum, Badacsony
21. Egry József. Az érem hátlapja
22. Bene Géza. 1968. Bronz, ∅ 14,5 cm. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen
23. Bene Géza. Az érem hátlapja
24. Kner Imre. 1972. Bronz, ∅ 13 cm. Magántulajdon
25. Ansermet. 1962. Bronz, 18 × 15 cm. Magántulajdon
26. Verdi. 1964. Bronz, ∅ 15 cm. Musée Monétaire, Párizs
27. Louvois. 1980. Bronz, 50 × 40 cm. Résidence Louvois, Párizs
28. Móra Ferenc-emléktábla. 1952. Márvány, 100 × 60 cm. Budapest
29. Van Gogh. 1965. Bronz, ∅ 12 cm. Van Gogh Múzeum, Amsterdam
30. Van Gogh. Az érem hátlapja

Summary

This outstanding sculptress of international reputation is the outstanding Hungarian master of small sculpture and medallions. On the occasion of her retrospective exhibition on 1978, one of her critics wrote the following: "Her attention, which reveals a warm heart and a keen eye, is focused on... both the mind and the body of her sitters." With this statement, he hit upon two vital qualities in Lilla Kunvári's art, qualities she has succeeded in realizing in practically every work she has created in the course of her career.

Lilla Kunvári was born into a family of intellectuals in Budapest in 1897, where collecting works of art was a tradition. After finishing high school, she became a medical student at the universities of Budapest and Prague and was on the point of graduating as a doctor. However, concurrently with her medical studies, she was also engaged in the initial stages of traying her hand at art. As a matter of fact, she was a pupil of the Budapest Academy of Applied Arts and a student of medicine at the same time. Having found her way to Paris, she became a pupil of the Académie Julian and of the Académie Colarossi.

The nearly eight years she spent in France left their mark, with all their impressions, inspiration and encouragement–on Lilla Kunvári's personality as an artist and on the shaping of her life's work. Up to the time when the "French taste" and the "French spirit" grew perfectly mature in her works, she had been somewhat meditative, attempting to find the right course. Her first successful works, in which she created overnight something bold and apt, with a concentration on "essentials" brought her into relationship with the French avantgarde. Her works The *Abstract Painter Closon* (1933), the Hungarian writer *Karinthy* (1937) and the *Orator* (1945), belong to this group, although they do not bear witness to another aspect of Lilla Kunvári's art, her gift for portraiture, which springs from a deep and faithful empathy into reality. It was the course of Bourdelle, the master closest to her art, that Kunvári pursued in her portraiture. Her powerful likenesses, inspired by the gentleness of her artistic reverence, have grown into landmarks in the pantheon of Hungarian portraiture, especially her portraits of the writer *Kodolányi* (1937), the pianist *Louis Kentner* (1948) and the Professor of Medicine *Hetényi* (1951).

Having returned to Hungary in 1934, Kunvári became a permanent exhibitor of shows both in her own country and abroad. She scroed her first international successes in Paris and London (1930, 1931, 1933), but, in 1935, she displayed her works at the exhibitions of the KUT group of artists, which summarized and showed the new trends of those times.

Further one-woman-shoes were held in the Galérie Duncan in Paris and in the Musée d'Art et d'Archéologie in Toulon in 1960, in Budapest in 1962, in Oldenburg in West Germany in 1967, and again in Budapest in 1978.

As a result of these exhibitions, Kunvári's works found their way to great museums, particularly since she has gone more and more deeply into the art of the medallion. In 1964 she established a closer contact in Paris with *Monnaie,* the citadel of the French medallion and mint, and in 1967 she first showed her works at the exhibition of FIDEM (the International Federation of Coins and Medallions). Since that time, she has not only been a member and envoy of this international federation, but also an enthusiastic exhibitor at its biannial shows, displaying her works in Paris, Prague, Cologne, Helsinki, Cracow and Lisbon. It was at her initiative and thanks to her indefatigable endeavours that FIDEM's highly successful show of plaques and medallions was staged in Budapest in 1977.

Every one of Lilla Kunvári's medallions or plaques is exquisitely delicate. Her talent for portraiture makes itself felt in a different manner here, penetrating the very depth of the psyche (*Ansermet,* 1962; *Zoltán Kodály,* 1963; *Albert Szirmay* the Hungarian composer of operettas, 1963; the Hungarian composer *Leó Weiner,* 1963; the Hungarian painter *József Egry,* 1964; *Van Gogh,* 1965; *Pablo Casals,* 1965; *J. S. Bach,* 1967; *Teilhard de Chardin,* 1967; *Béla Bartók,* 1971; the Hungarian typographer *Kner,* 1972; the poet *Balassi,* 1974; *Lutoslawsky,* 1977; *Purcell,* 1980, etc.). At the same time, on the reverse of the medallions, characteristic landscape or other motif is represented with a virtually pictorial or graphic airiness. (On the medallions of *Verdi* and *Bartók,* it is the wings of a stage that appear, on that of *Petényi* the facade of a building in the Neo-Classical style; on the medallion of the poet *Balassi,* the Castle of Esztergom, where in the fight of the border fortress with the Turks, he died at the end of the 16th century, whereas the

reverse of the FIDEM medallion [1976] represents the Castle of Buda and so forth.)

With her cultured, modest and understanding personality, with the attraction of a pure artist and her intrasigency both human and artistic, Kunvári has gained the sympathy of the international society of artists wherever she appeared. With her art, Lilla Kunvári is a paragon both for us and for generations of artists to come. Her works have spread all over the world and have become cherished treasures of collections of the Hungarian National Gallery, the Museum of Literary History, the Museum of the Labour Movement, Budapest, the Ianus Pannonius Museum, Pécs, the Musée Monétaire in Paris *(Verdi, Trio, Balassi)*, the Musée d'Art in Toulon *(Oratorio, Self-absorbtion)*, the Museum of Medallions and Coins in Wroclaw, Poland, *(Balassi)*, the Hermitage of Leningrad *(Kodály)*, the Museum of the Labour Movement, Moscow *(Uitz)*, the Copenhagen Museum *(Van Gogh, Bartók)*, the Amsterdam Museum *(Van Gogh)* and the National Museum of Stockholm *(Britten)*.

List of Text Illustrations

1. 1944. 1946. Bronze, 26 × 30 cm. Jewish Historical Museum, Budapest
2. Seeing again. 1947. Bronze, 26 cm. Private Collection
3. Guitar Player. 1967. Bronze, height: 28 cm. Private Collection
4. Oratorio. 1947. Bronze, 24 × 28 cm. Musée des Beaux Arts, Toulon
5. Rihter at the Piano. 1959. Bronze, 26 × 22 cm. Hungarian National Gallery, Budapest
6. Trio. 1962. Bronze, 15 × 30 cm. Hungarian National Gallery, Budapest; Musée Monétaire, Paris
7. Lilla Kunvári in her Paris Studio. 1934.
8. István Borsody. 1944. Terracotta, 25 cm. Private Collection
9. The Writer János Kodolányi. 1937. Bronze, 37 cm. Private Collection
10. The Painter István Szőnyi. 1951. Bronze, 40 cm. István Szőnyi Memorial Museum, Zebegény
11. The Singer Vilma Medgyaszay. 1952. Marble, 50 cm. Kerepesi Cemetery, Budapest
12. The Poet Attila József. 1966. Bronze, diam. 12 cm. Petőfi Museum of Literature; Museum of the Labour Movement, Budapest
13. The Statesman Mihály Károlyi. 1966. Bronze, diam. 12 cm. Petőfi Museum of Literature, Museum of the Labour Movement, Budapest
14. The Painter Béla Uitz. 1968. Bronze, diam. 15 cm. Museum of the Labour Movement, Budapest
15. Béla Uitz (reverse of the medallion)
16. Professor Petényi. 1965. Bronze, diam. 13 cm. Private Collection
17. Professor Petényi (reverse of the medallion)
18. Béla Bartók. 1971. Bronze, diam. 15 cm. Bartók Archives, Budapest; Copenhagen
19. Béla Bartók (reverse of the medallion)
20. The Painter József Egry. 1964. Bronze, diam. 12,5 cm. Egry Museum, Badacsony
21. The Painter József Egry (reverse of the medallion)
22. The Painter Géza Bene. 1968. Bronze, diam. 14,5 cm. Lajos Kossuth University, Debrecen
23. Géza Bene (reverse of the medallion)

24. The Printer Imre Kner. 1972. Bronze, diam. 13 cm. Private Collection
25. Ansermet. 1962. Bronze, 18 × 15 cm. Private Collection
26. Verdi. 1964. Bronze, diam. 15 cm. Musée Monétaire, Paris
27. Louvois. 1980. Bronze, 50 × 40 cm. Résidence Louvois, Paris
28. Commemorative Plaque of the Writer Ferenc Móra. 1952. Marble, 100 × 60 cm. Budapest
29. Van Gogh. 1965. Bronze, diam. 12 cm. Van Gogh Museum, Amsterdam
30. Van Gogh (reverse of the medallion)

Színes képek

I. **Szomorú ifjú. 1942.**
Bronz, 30 cm. Magántulajdon

Sad Youth. 1942.
Bronze, 30 cm. Private Collection

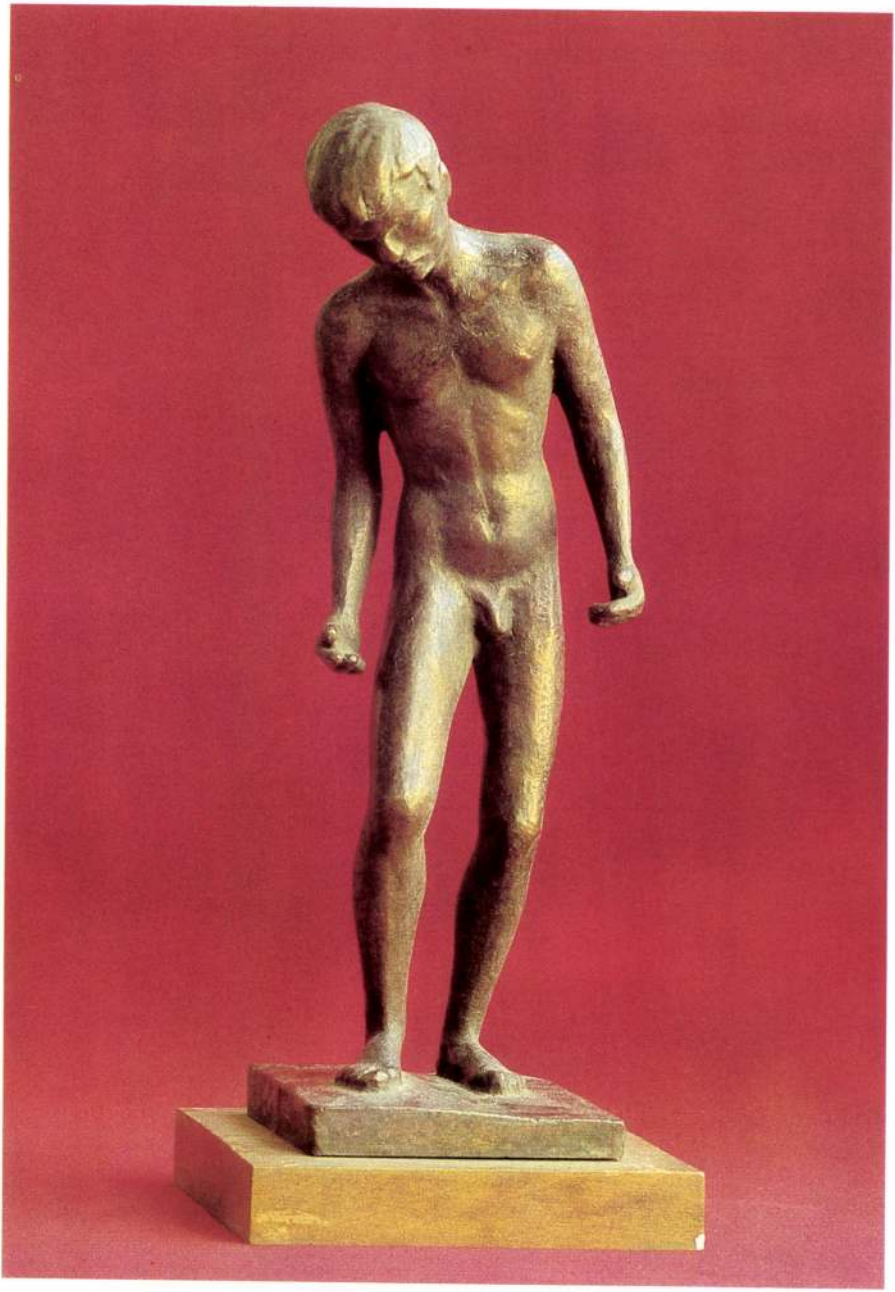

II. **Csellista. 1947.**
Bronz, 22 cm. Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Cello Player. 1947.
Bronze, 22 cm. Janus Pannonius Museum, Pécs

III. **Küzdők. 1962.**
Bronz, 30 cm. Magántulajdon

Eighters. 1962.
Bronze, 30 cm. Private Collection

IV. **Karmester. 1972.**
Bronz, 36 cm. Magántulajdon

Conductor. 1972.
Bronze, 36 cm. Private Collection

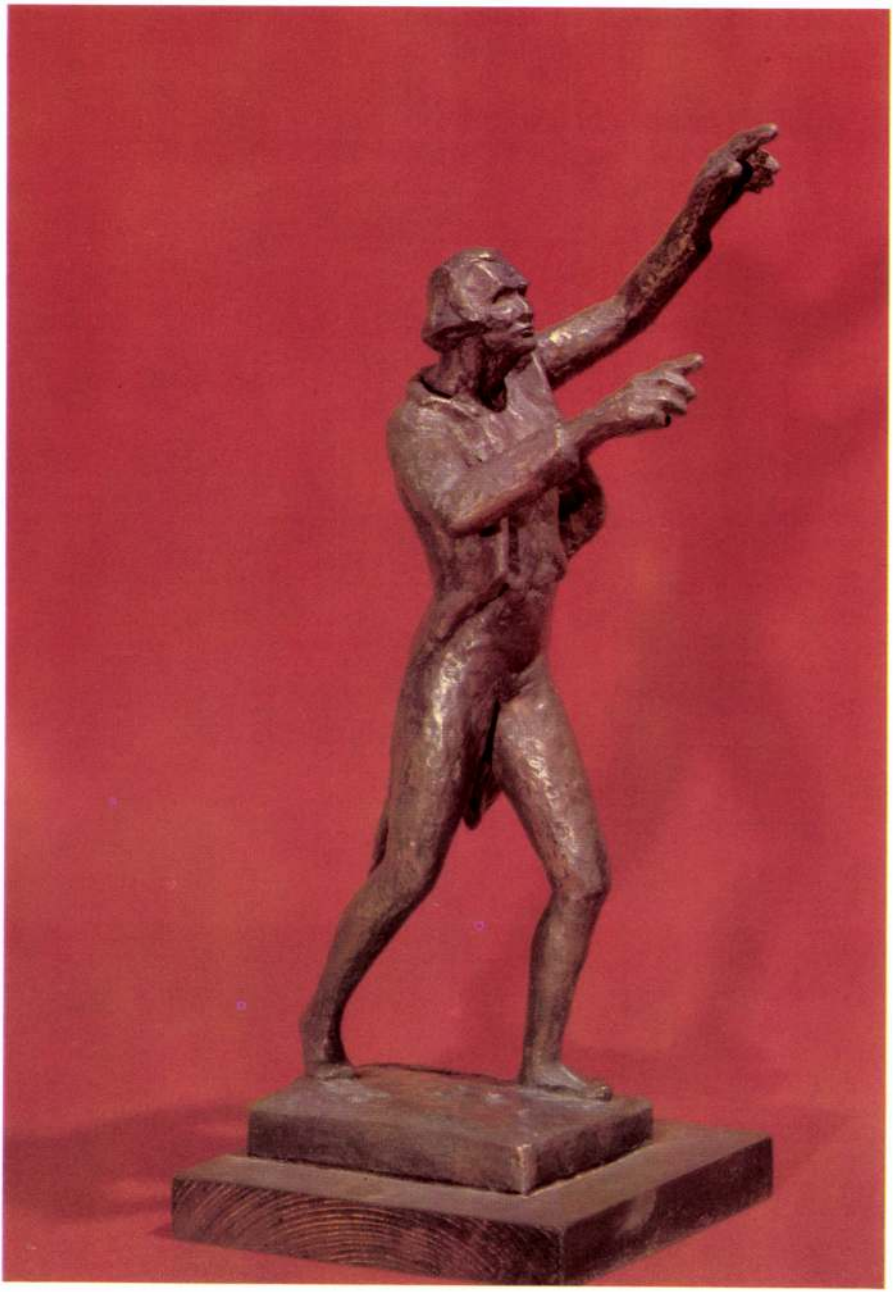

V. **Absztrakt párizsi festőművész. 1933.**
Bronz, 33 cm. Magántulajdon

Abstract Painter of Paris. 1933.
Bronze, 33 cm. Private Collection

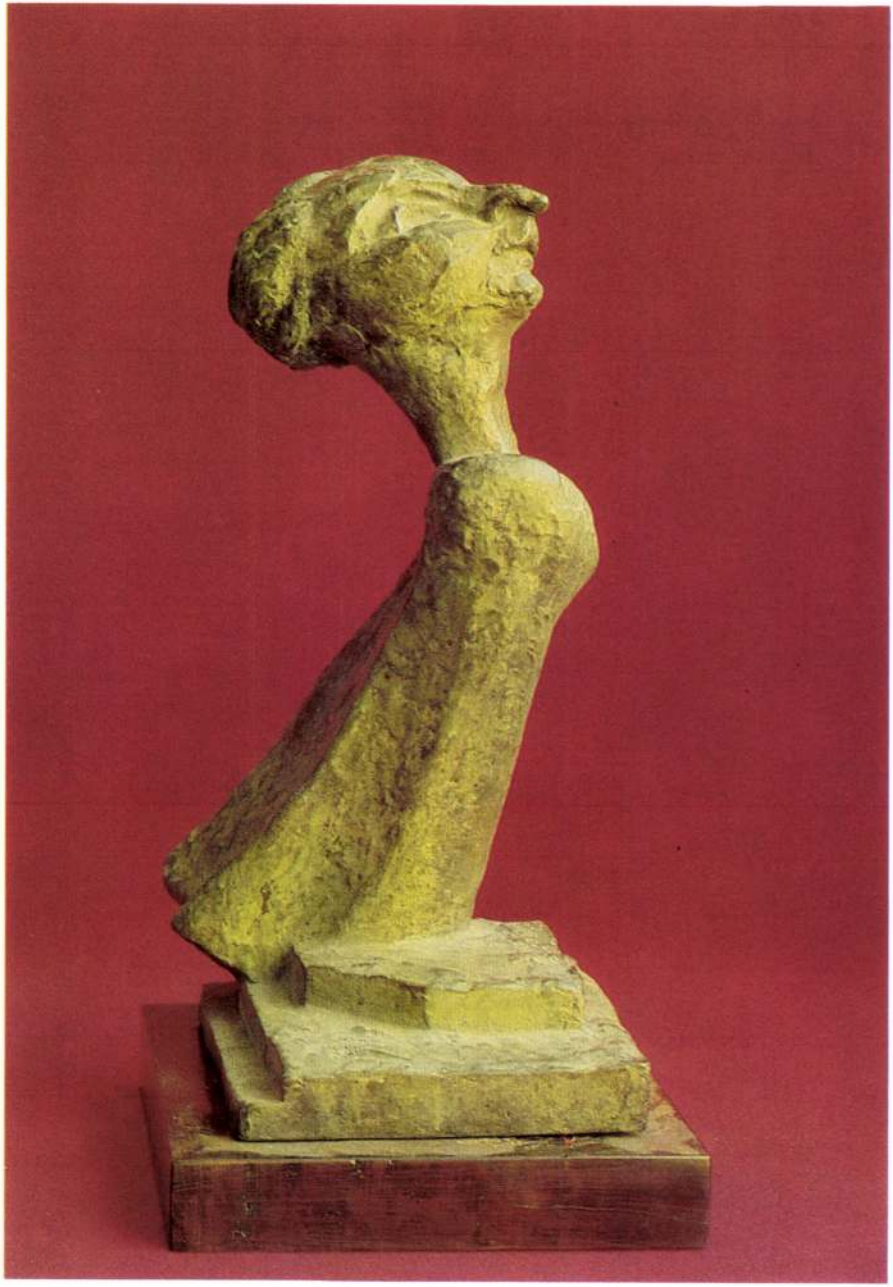

VI. **Karinthy Frigyes. 1937.**
Bronz, 33 cm. Petőfi Irodalmi Múzeum

The Writer Frigyes Karinthy. 1937.
Bronze, 33 cm. Petőfi Museum of Literature, Budapest

VII. Újvidék S.O.S. 1943.
Bronz, 16 × 20 cm. Munkásmozgalmi Múzeum; Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Újvidék S.O.S. 1943.
Bronze, 16 × 20 cm. Museum of the Labour Movement, Budapest; Janus Pannonius Museum, Pécs

VIII. **Újjáépítés. 1946.**
Bronz, 39 × 38 cm. Munkásmozgalmi Múzeum; Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Reconstruction. 1946.
Bronze, 39 × 38 cm. Museum of the Labour Movement, Budapest; Janus Pannonius Museum, Pécs

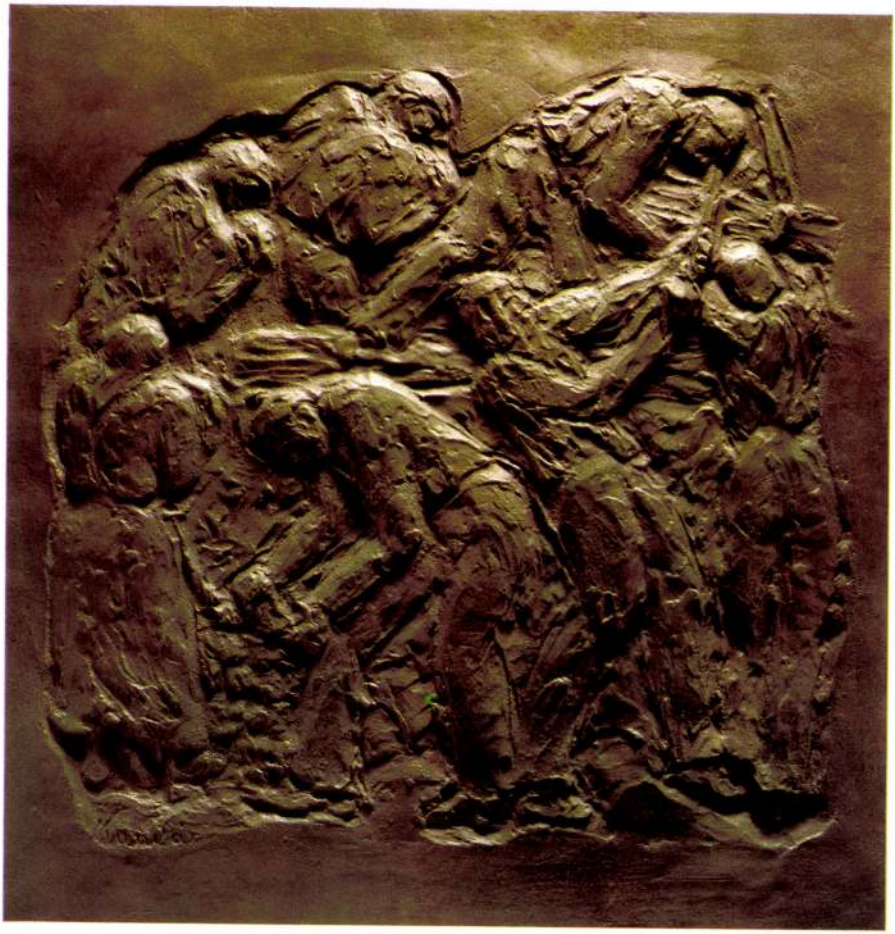

IX. **Pán. 1967.**
Bronz, 17 × 30 cm. Magántulajdon; 50 × 30 cm. Magántulajdon, Oldenburg

Pan. 1967.
Bronze, 17 × 30 cm. Private Collection, Hungary; 50 × 30 cm. Private Collection, Oldenburg

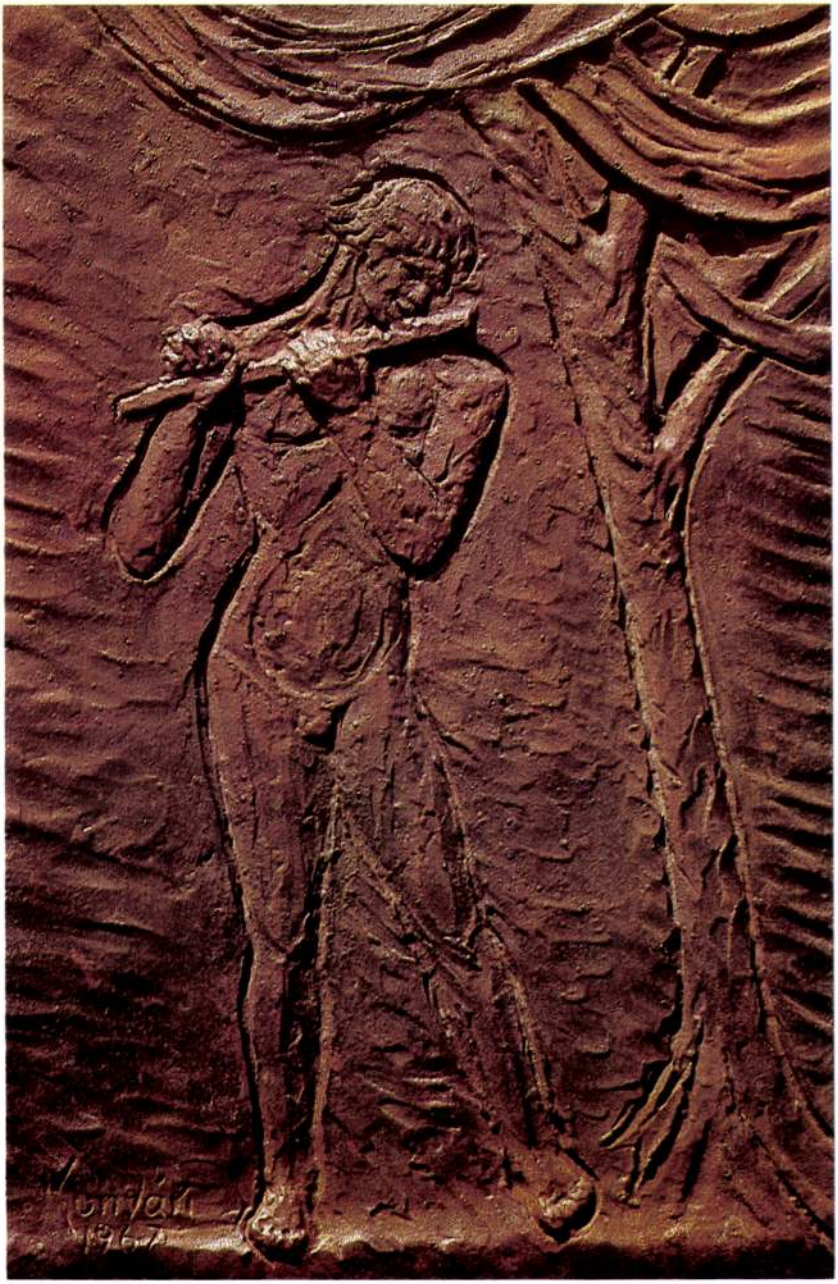

X. **Hetényi professzor. 1951.**
Terrakotta, 35 cm. A Hetényi család tulajdona

Professor Hetényi. 1951.
Terracotta, 35 cm. Owned by the Hetényi family

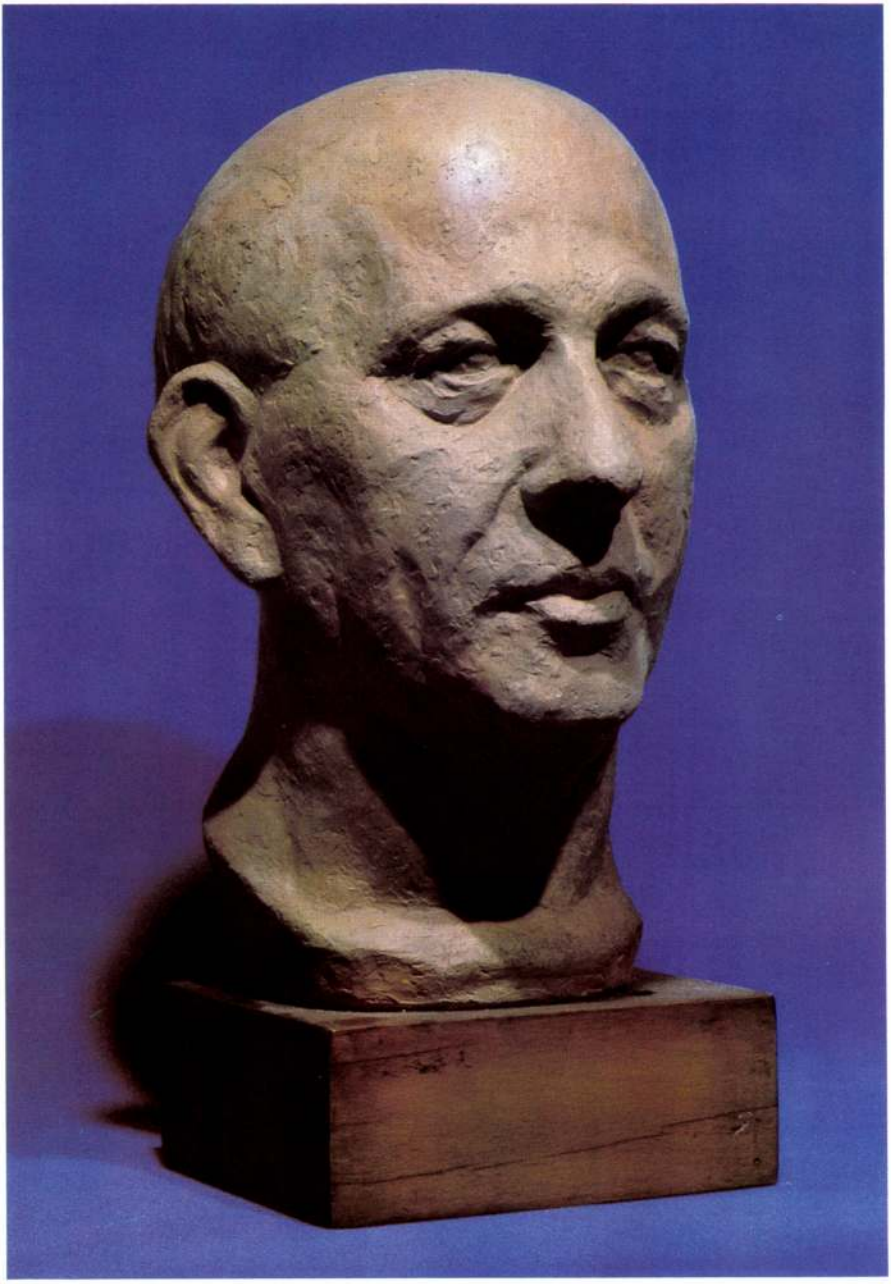

XI. **Kentner Lajos. 1948.**
Bronz, 40 cm. Magántulajdon

Louis Kentner. 1948.
Bronze, 40 cm. Private Collection

XII. **Yehudi Menuhin. 1960.**
Bronz, 38 cm. Magántulajdon

Yehudi Menuhin. 1960.
Bronze, 38 cm. Private Collection

XIII. Kodály Zoltán. 1962.
Bronz, 30 × 36 cm. Magántulajdon

Zoltán Kodály. 1962.
Bronze, 30 × 36 cm. Private Collection

XIV. **Balassi Bálint. 1974.**
Bronz, ∅ 12,5 cm. Paris, Musée Monétaire; Wrocław, Érem-múzeum

The Poet Bálint Balassi. 1974.
Bronze, diam. 12.5 cm. Musée Monétaire, Paris; Museum of Medallions and Coins, Wrocław

Dalida
1954 - 1987

XV. **Balassi Bálint**
(az érem hátlapja)

Bálint Balassi
(the reverse of the medallion)

Strophe Balassi
Chants floraux
Kunvari

XVI. Alpok. 1977.
Bronz, 14 × 10 cm. Magyar Nemzeti Galéria

The Alps. 1977.
Bronze, 14 × 10 cm. Hungarian National Gallery, Budapest

© Képzőművészeti Kiadó, Budapest 1983
Felelős kiadó: dr. Seres László igazgató
Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem (829402)
820446 – Kossuth Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Felelős szerkesztő: Kajetán Endre
Műszaki vezető: Szedlák György
Műszaki szerkesztő: Gyulay Mihály
Készült az MSZ 5601–59 és 5602–55 szabvány szerint, A/5 alakban,
6 (A/5) ív terjedelemben, 3500 példányban
KA–436–f–8387

Az immár 71 kötetet számláló Mai magyar művészet c. sorozat napjaink hazai művészetével szeretné megismertetni az olvasóközönséget. Célkitűzése, hogy minél több ember képzőművészeti kulturálódásában segítsen, megismertessen alkotókkal, stílusokkal, irányzatokkal, konkrét művekkel és művészeti tendenciákkal. A sorozat köteteit művészettörténészek és műkritikusok írják. Monográfiáik nem csupán az érdeklődő, múzeum- és képtárlátogató közönségnek nyújtanak segítséget – könyveiket haszonnal forgathatják a művészetpedagógusok is.

Előző kötetünk

Aszalós Endre:
BREZNAY JÓZSEF

Előkészületben

Losonci Miklós:
CSIK ISTVÁN

Ára: 30,— Ft

Kunvári Lilla

Stemmetz Mihály a robbant Kamilla
áldozatok fel (em.)

N.N.: Új robbok a magyarban

Dunántúli Napló 1969 VII. 25

Linolvári lista

439 sz. Lényegermunkás, "1942. fekete-fehér reprodukció.

Linol in Widerstand Malerei Graphik Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 383 l. illusztr.

Kunváry Lilla

Született 1897-ben Magyarországon
Kiállítása 1966-ban Berlinben „A
háborúk közötti magyar művészet"
439 sz. „Kenyérmunkás" 1942, Terrakotta,
26,5 x 29,5 cm. Legújabbkori Tört. Múzeum
Budapest.

Kunst im Widerstand Malerei Graphik
Plastik 1922-1945. Veb. Verlag der Kunst,
Dresden, 1968. 583 l. Illusztr. 55 t.

Aimovári Lilla

tanulmányait először medikaként a Pesti Orvosegyetemen kezdte, majd a Főiskolán a grafikai osztályon folytatta, végül a párizsi Julian képző-művészeti főiskolára iratkozott be. Művei eziddőszerint ismertek Magyarországon, valamint külföldön is.

„-mb-" jelű cikk: An artist world on plagues.

Daily News, 1968. II 21 Budapest 21

Kunovári Lilla

Műveit bemutatta többek között a párizsi
(Artistes français, Galerie Duncan, Mu-
sée de la Monnaie) valamint a londoni
(Women's Club, Grosvenor Gallery) kiállí-
tási termekben, 1967-ben Oldenburgban.

„-mb-" jelű cikk: Az orlisták world on
plaques

Daily News, Budapest, 1968. II. 21 2 l

Kunvári Lilla

Portréit „à la Daumier" stílusban való-sítja meg, mint például Larinthy Frigyes-ét, meg Closson festőét, karikatúra for-mában. E formától eltérően ábrázolja Kosa plakátjain Kodolányi Zoltánt profil-ban, Benjamin Britten, angol zeneszerzőt.

„mb": An artist's world on plaques.

Daily News, Budapest, 1968. I. 21 21

Limnóki Lilla

További művei Giuseppe Vepoli, Van Gogh, Ensermet és Weiner Leo portréi. Később Limnóki, 1948-ban Leipzigi Lajos magyar kiállítását, Londonban élő "zenepertő" mellszobrát készítette el.

„-mb-": An artist's world on plaques. Daily News, Budapest, 1968. II. 21. 2 l

Limvóri Lilla

A cikk mellé 6 reprodukciót is közöl Limvóri alkotásaiból. Vejroli, Van Gogh és Benjamin Britten portréit.

„-mb-": An artist's world on plaques.

Daily News, Budapest, 1968. II. 21 2 l

MDK

Kármán Lilla, szobrász

Steinmetz Miklós róla készített szobrát Komlón állítják fel.

—: Kohóavatásra 8.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 7.

Klemvári Lilla

erinéz

MDK

3 erinéjét állították ki a
tárlaton.

Csengeyné Nagy Zsuzsa: Nemzetközi ifjúsági képzőművészeti...
Művészet, 1968. június – 40 lap.

Kunwári Lilla, szobrász 1 MDK

Nyári műtermek látogatása a szobrászművésznőnél, akit magánéletéről, munkáiról, terveiről.

Fenyvesi Flóra: Lelki párviadal 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 15.

MDK

Kun vári Lilla, nobván (2)

A Föiskolán Sidló Ferenczél kezdett tanulni. Párisban fejezte be tanulmányait. Tizenegy külföldi kiállításon vett részt többek között Svájcban két külföldi múzeum vásárolt. Idehaza 1962-ben volt kiállítása utoljára.

Ferenik Flóra: Kelli párizsból ?

ESTI HIRLAP, Bp., 1968. aug. 15.

Negativ

Petrás: 645

Kerényiné

Kunvári Lilla: Idős nő arcképe
szobor

MDK

Kunvári Lia

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.l.

Kunvári Lilla, szobrász

MDK

Két művét: egy Karinthy-lejtet és egy Móra Ferenc-plakettet vásárolt meg tőle a Petőfi Irodalmi Múzeum.

– : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 18.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.51.16.ó

Kunváry Lilla.

Ispánki József életrajza.
feldolgozta:Kopp Jenő 195o.

KUNVÁRI Lilla

Mercer, Eugene: Lilla Kunvári (1897-1984)
= Bulletin. Club Française de la Médaille.
1985, 88. 134-135

ol a gyereklétszám csökkenése távlatokban
erme szabadul fel.

osztályba, ugyanakkor a kimenő nyolcadik

0 körüli beiratkozó első osztályossal szem-
267 gyerek kerül ki az iskolából.
en is.

saját adatai szerint a jelenleg beiratkozott
yermek.

t vállal arra, hogy azok a tanulók, akik az
oe tanulmányaikat.

M.D.K.

Kunvári Lilla.

Szobrászmüvésznő.

Kunvári Lilla sikere Franciaországban és Londonban.

Magyar Nemzet 1961. máj.4. 4.old.

Kunvári Lilla M.D.K.

Kiállitás müveiből Toulonban

d.m.: Magyar festő kiállitása Toulonban

Beszélgetés Vén Emillel

Magyar Nemzet 1965. május 12. 4. l.

Kunvári Lilla

Szabad Művészet, 1942

I. évf. 5. sz. 89-90.o. kiállítások.

Tavaszi tárlat./V.V./

Kunvári Lilla szobrász

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 7. sz. 158-160. o. kiállítások.

Szegi Pál beszámolója.

Kunvári Lilla festőművész

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 2.-3. sz. 112. o. Kiállítási naptár. - Csoportkiállítás, III. 6-16.

Hungária Lilla
Budapest

M.D.K

Verdi Rimet és Orchelen plakettjét
a Museum megvásárolta 1964-ben.
Párisban kiállításon részt vett.

— : —

Művészet, 1965. március – 48 lap

MD K

Kunvári Lilla, szobrásznő.

Parasztasszony. Gipsz.

v. Ernst Muz.-A Szocdem. Párt Képzöm.-nek Társasága és meghivott müvészek kiáll.-a. 1945.okt.13.-28
Kat.

Kunvári Lilla szobrász M.N.K.

Kiállitása a a Fényes Adolf-teremben

Hirek

Pest megyei Hirlap 1962. szeptember 27 .5.1.

KUNVÁRI Lilla szobrász M.D.K.

Kodály Zoltán dombormüvü képmása

napló

Magyar Nemzet 1962. december 19. 4.1.

MDK

Kunvári Lilla, szobrász

Mrs.John Haire.	Bronz.
Mr. John Ha ire.	"

Föv.Kpt. -MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6.Kat.13.1.

MDK

Kunvári Lilla, szobrász

Bárdi Ödön a színész. Gipsz.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll.1954.j.n.-febr.Kat.2o.1.

M.D.K

Művészi Élet
1965/2

1965 - Van Gogh emlékkiállítás
Van Gogh emlék.

Soós János: Utazás Művészek Van Gogh emlékei
Művészet, 1966 - május - 16 lap

M.Dk

Louvain Lille

szobái

Van Gogh képei

Van Gogh képei kiállítása } repró

Soós Imre: Megjegyzések Van Gogh egyik

képéhez, 1966. augusztus – 16 lap

Kunváni Lilla.

Az Ernst Múzeumban rendezett arcképkiállításon három portréját állította ki.

Magyar Nemzet, 1952. jún. 2.

L. Kunvári Lilla MDK

Mme Minier, gipsz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képsőn. Kiáll.

MDK

Kunváry Lilla

Ranády L. filmrendező, br.

Z.P. orvos portréja, "

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

MDK

Kunvári Lilla

Annácska, br.

Képzőművészek: Nemzetk. Kiáll. 1960. Műcs.

Kunváni Lilla.

A Berlinben tartandó VIT képzőművészeti kiállítására kiviszik „Kötöző" c. linózatát. (ecsetkezelés)

Magyar Nemzet, 1951. Jún. 8.

Kunváry Lilla

Téherhordó, gipsz

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Kunváry Lilla

1942. S.O.S., br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Kunváry Lilla

"1944", br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

"Caracol" /csiga"

ssus

Kunvári Lilla szobrász M.D.K.

A párizsi Musée de la Monnaie áll ndó kiállitásra vette meg " Trio" c. dombormüvét

Napló

Magyar Nemzet 1964. julius 2. 4.l.

L. Kunvári Lilla

MDK

Forró Pál arcmása, gipsz

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

KUNVÁRI Lilla

159

Oltványi 1991

B IV. 1.

Preußen

Kunvári Lilla

A portrék, kisplasztikák, dombormüvek, érmek, plaketek és grafikák sorában a kisvárdai motívum a nyerő.

Soltész Ferenc: Kunvári Lilla munkái.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 — 3. lap.

KUNVÁRI LILLA

XV FIDEM 1973 Helsinki.

/Exhibition catalogue. Ed. by Kaarina Rissanen. Juoko Voionmaa./

Katalogus 1584-1588.sz. 87.old.

H.é.n. 97 old., képek.

Lilla Kunváry

Adolf Fényes-Saale: Ausstellung der Bildhauerin Lilla Kunváry.

~~Ausstellungen~~

Daily News, 1978. aug. 25.

Kurucári Lilla

A komáromi zeneiskolások képzőművészeti mellett, a csellista vagy a beatzenekarban, a kvartett vagy a trió által valószínűbb fogalmait jelenti meg.

Sobók Ferenc: Kurucári Lilla grafikái.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 - 3. lap.

Kunváry Lilla

Művészi pályája kezdetén festők, írók portréit készítette el a művésznő. Itt nyilvánul meg Kunváry Lilla jellemábrázoló tehetsége.

Solymár Ferenc: Kunváry Lilla művei.
Nyugat, 1978. augusztus 27 – 3. lap.

Kunváry Lilla

Kunváry Lilla arcképét a
Ferenczy Adolf Terembe rendezték be.

Sobri Ferenc: Kunváry Lilla arcképei.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 – 3. lap.

Kunvári Lilla

Kunvári Lilla elsősorban
érem művész. Kis felületen
nagyon sokat és mélyen fel-
lelhető dolgokat mond.

Sobók Ferenc: Kunvári Lilla sorai.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 - 3. lap.

Kunwári Lilla

" Yehudi Menuhin " (portré)
" (vepro)

Sobók Ferenc: Kunwári Lilla arcképei.
Új Tükör, 1978. augusztus 27 - 3 lap.

Kunvári Lilla grafikái

Művelődési Központ 1978. aug. 3 - aug. 27.

a Budapesti Fényes Adolf Teremben

– Katalógus a könyvtárban –

Kunvári Lilla

Nagy Sándor Zoltán festőművész a miskolci Mini Galériában augusztus 7.-től,
Vankóné Dudás Juli a salgótarjáni Művelődési Központban augusztus 7.-től,
Hornyák Lajos naiv művész a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában aug. 8.-tól,
Tavaszy Noémi grafikus a balatonfüredi Balaton Galériában augusztus 17-ig,
Kárpáti Tamás festőművész a Studió Galériában augusztus 19.-ig,
Ficzek Ferenc a pécsi Szinház téri Kiállító Teremben augusztus 2o.-ig,
Kunvári Lilla szobrász a Fényes Adolf Teremben augusztus 27.-ig mutatja be műveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 5.
XXII. évf. 31. sz. 8. lap.

Kunvári Lilla

„Van Gogh" - emlékplakett 1965

„Cipruskép" - 1965

- Van Gogh emlékplakett

Múzeumi Magazin 1977/1 21 old

Dunvári Lilla

1927–35 között Fromicia akkordban élt.
Bemutatott művei: „Szipmai Albert,"
1970., bronzplakett, 10.3 x 8 cm;
„Kosa György," 1970, bronzplakett, 12,9 x 9.9 cm
(reprodukció)

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai
biennálé, Pécs, 1971

Kuncsár Lilla
festő-

Ujoidek "és S.O.S. plakettje
Szerpel az Ernst Múzeum
kiállításán

Földes Anna: Renaissance in memoriam
Városház, 1969. okt - 42 oldal.

Kunváry Lilla gyászol

Medgyaszay Vilma síremlékét
november 12-én avatják fel a
Mező Imre úti temetőben

Magyar Nemzet 1974

november 13
4. old.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
17./.-KUNVÁRI LILLA,- Kvartett,-bronz,-25- 40 cm,-
Ltsz.68.716.-310.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 306.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
16./.-KUNVÁRI LILLA,- Verdi,-bronz,-11+ 8 cm,-
Ltsz.68.715.- 310.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II.305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 434 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
15./.-KUNVÁRI LILLA,- Van gogh,-bronz,-15 cm.-
Ltsz.68.714.- 310.old. 42. sz. kép

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története,
Uj szerzemények, II.305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
14./.-KUNVÁRI LILLA,- Ujjáépitás,-bronz,-39+39 cm.- Ltsz.68.7713.- 310.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II.305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
13./.-KUNVÁRI LILLA,- Kunvári Bella,-bronz,-
34 cm.-Ltsz.~~ÉÉ~~ 68.~~/~~712.- 310.old. 1. sz. kép

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II.305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.

12./.-KUNVÁRI LILLA,- Kodály,-bronz,-8.5+ 8.5 cm.-
Ltsz.68.711.- 310.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története,
Uj szerzemények, II.306.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
11./.-KUNVÁRI LILLA,- Trió,-bronz,-13.5+ 30.5 cm.
Ltsz.68.710.-310.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 543 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
10./.-KUNVÁRI LILLA,- Csellózó fiu,-bronz,-
21.5. 20 cm.-Ltsz.68.79.-310.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár. 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
9./.-Kunvári Lilla.-- Hegedülő nő,-bronz,-21.5+20 cm.-Ltsz.68.708.-310.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
8./.-KUNVÁRI LILLA.- Ujvidék S O S ,-bronz,- 20+13.5 cm.-Ltsz.68.707.- 310.old. 75. sz. kép

KOMVÁRY FARKAS: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
7./.-KUNVÁRI LILLA.- Kenyérszegő nő,-bronz,-42 cm.-Ltsz.68.706,-310.old.

KOMVÁRY PÁL NÓ: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
6./.-KUNVÁRI LILLA,- Csellózó,-bronz,-17.5 cm.-
Ltsz.68.705.- 310.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII. 1968.
Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Szobrok, plakettek.
5./.-KUNVÁRI LILLA.- Klemperer dirigál,-bronz dombormü,-25+ 22 cm,-Ltsz.68.704.- 310.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
215./.-KUNVÁRI LILLA,- Corot háza,-olaj,papir,-60+85 cm.-Ltsz.68.508.- 308.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.-XIII.-1968. Pécs,-1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
214./.-KUNVÁRI LILLA,- Virágzó faág, /1954/,-tus, papir,-21+ 14.5 cm,- Ltsz.68.451.-308.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.-XIII.-1968. Pécs,-1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
213./.-KUNVÁRI LILLA,- Gólonesér,-lavirozott, tus, papir,-28+ 25 cm.-Ltsz.68.595.-308.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.-XIII.-1968. Pécs,-1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrászpfestő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.

212./.-KUNVARI LILLA,- Vizparton,-lavirozott,tus, papir,-33+30 cm.-Ltsz.68.594.- 308.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története, Uj szerzemények, 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkonyve.-XIII.-1968. Pécs,-1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek jegyzékéből.

A közölt képek jegyzéke:

1./.-Kunvári Lilla, Kunvári Bella portréja.-bronz. 54 cm. Ltsz.68.717.-Kunvári gyüjtemény. 304.old. Feket repr.

KONVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

Kunvári Bella gyüjteményét a Pécsi Janus Pannonius Múzeumnak adta. Kunvári több jelentékeny művével szerepel. 303.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Janus Pannonius Múzeum Kunvári gyüjteménye 343.darab.A szobrok között jelentős helyet foglalnak el gr.Kunvári Bella nővérének Lillának kisplasztikai együttese.Éremművészeti eredményei kiemelkedőek.A tematikai lehetőségek főként zenei és képzőművészeti vonatkozásu emlékek interpretálására ösztönzik. 304.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. ~~xxx~~ 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Janus Pannonius Múzeum Kunvári gyüjteménye 343 darab. Ebben Kunvári lillának, dr. Kunvári Bellának növérének kisplasztikai alkotásai jelentos helyet foglalnak el Érmein kivül portrészoraiban a belső érzelmi fütöttség kivetődése érződik. /1. és a 75. sz. kép. / 304. old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs. 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
42./.-KUNVÁRI LILLA,- Van Gogh/halálap/.-bronz, fekete m.-Ltsz.68.714.-Kunvári gyűjteményből Ø 15 cm.---fekete repr. 305.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzeménynek, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

Komvary Ferenc anyaggyüjtő és feldolgozó munkát végzett a megye szobrászati /emlékműszobrászat/ anyagában. Az anyaggyüjtés és feldolgozás stádiumában tart Kunvári Lilla munkásságával foglalkozó tanulmánya a pécsi Modern Magyar Képtár gyüjteményanyagából. 364.old

----A Baranya Megyei Múzeumok 1969.évi működése
64.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

Kunvári Lilla

Önálló tárlata volt Párizsban / 1960/ , Toulonban 1960 és 1963-ban és Oldenburgban , 1967. Számos művét a Nemzeti Galéria , a Modern Magyar Képtár , a Petőfi muzeum, a Munkásmozgalmi Muzeum, őrzi.

Romváry Ferenc: II. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1969.

A toulon-i Muséé d' Art és a Musée de la Monnaie / Paris / ban is szerepelnek munkái. . Franciaországban 1927-35-ig ~~Franciaországban~~ élt. Tanulmányuton járt Angliában, Franciaországban , az NSZKban.

Romváry Ferenc : II. országos kisplasztikai biennálé, Pécs 1969.

Kunvári Lilla

Bemutatott müvei:

Uitz Béla, 1969, bronzérem, Ø 15 cm

Bene Géza, 1968, bronzérem, Ø 14.9 cm

Koracsh Mór, 1967, bronzérem, 1967 Ø 12 cm

Romváry Ferenc: II. Országos kisplasztikai biennálé. Pécs, 1969.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
75./.-KUNVÁRI LILLA,- Ujvidék,-bronz,-20+13 cm. Ltsz.68.707.-Kunvári gyüjteményből.-Fekete repr. 305.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

Kunvári Lilla rajzának

Kner Imrétől kapott

Grafikáját - emlékül

Magyar Nemzet 1972 december 12

4 old

KUNVÁRI LILLA, szobrász,éremművész

1973-ban Helsinkiben a FIDEM XV.Biennáléja.Kunvári és még néhanyan meghivast kaptak a müvelődésügyi minisztertől,aki egy helsinkitől 50 kilóméterre fekvő tó melletti villajaban fogadta öket.A kongresszus után ellátogattak a régi fővárosba Turkuba is.Itt a varat és az ott lévő muzeumot latogattak meg.megnézt k egy éremöntő üzemet is. 38.old

KUNVÁRI LILLA: A FIDEM Biennáléja Helsinkiben 37.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

Kunvácsy Lilla

Tagja az Éremművészek Nemzetközi Szövetségének (F. I. D. E. M.). Az ez évi kiállítás és kongresszus (Helsinki) magyar szekciójában az ő érmei is szerepelnek.

Műgyűjtő, 1973/2.sz. 64. l.

Kunváry Lilla szobrászművész

a berlini Magyar Kultúra Házában megnyílt a mai magyar érmeművészet kiállítása, melegen ünnepelték őket.

Magyar Nemzet, 1974. márc. 15.

Kemenes Lilla
festő

Derzsiéről készített festő.

Cenzurálva: Dénes
Vák Kapja, 1968. dec. -51 szám.

KUNVÁRI LILLA, szobrász

1954-ben bpesti kiállitásán szobrokon, reliefeken és rajzokon kivül 11 plakettet állitott ki és ezek között müvészi élményt nyújtott Richter/zongoramüvész/és S.O.S.cimü plakettjeivel. 21.old.

KERTÉS MIKLÓS: Kunvári Lilla plakettjei 20.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIX. évf. 23.szám. Bp. 1963

KUNVÁRI LILLA, szobrász

Plakettjeinek fővonása a karakter, a lénye g ábrázolása. Stilusa a konturozás, mely által erősen kiemelkedik a téma. Szakit a hagyományos plakett-művészettel. Különösen újabb alkotásai modernek, még sem esik túlzásba. Az új keresése nála már nem keresés, hanem megtaláltilusa. 21.old.

KERTÉS MIKLÓS: Kunvári Lilla plakettjei 20.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIX. évf. 23. szám. Bp. 1963

KUNVÁRI LILLA, szobrász

Plaket jein a rajznak, a mintázásnak az összhatása adja meg a lényeget. Művészete mentes a témaáradattól. Nem halmozza mondanivalóját, nincs magyarázat, szezzel ellentétben művészien ha a szükszavuság. 21.old.

KERTÉS MIKLÓS: Kunvári Lilla plakettjei 20.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIX. évf. 2.szám. Bp. 1967

KUNVÁRI LILLA, szobrász

Első kiállitása nálunk 1949-ben a régi Műcsarnokban volt, majd 1954-ben is Budapesten. Szép sikereket és, hazánknak hirnevet szerzett a párizsi és a londoni kiállitó termekben is. 20.old.

KERTÉSZ MIKLÓS: Kunvári Lilla plakettjei 20.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIX. évf. 2. szám. Bp. 1963

Dunavári Lilla

Bemutatott mű:

214. sz. „Parasztasszony", gipsz.

Bálogh I.: A „Magyar Lélek" művészete

I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

141

Kunsági Lilla, szobrát

Berlinben állítják ki érmeit.

– : Magyar kulturális események külföldön

6.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 12.

Kunvári Lilla, soprán

Berlinben szerepel.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1974. március 15.

Kunváriné Lilla
szobrász

Kunváriné Lilla a Nemzetközi
Éremszövetség tagja

—:

FIDEM Nemzetközi éremkiállítás és...
Művészet, 1973. június — 43 oldal

Kunváni Lilla szobrászművész.

A Nemzetközi Érem Szövetség (FIDEM) nemrég rendezte kongresszusát Helsinkiben. A kongresszuson részt vett a budapesti szobrászművész.

Kisalföld, 1973. okt. 11.

Kunvári Lilla, szobrai

Medgyessy Viktor fehér márvány-portréját készítette el; a részletekről nov. 12-én írunk bővebben.

— : Hí —

S.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. nov. 13.

Knjvoki Lilla

Bjemutatott mllve:

„Van Gogh" (ow), „Van Gogh" (rev.)

16 cm., bronz.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

161.

Kunovári Lilla, szobrász

A sírem léket készítette.

↓

—: Medgyaszay Vilma sírem léke

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 9.

Kunváry Lilla

A budapesti Csecsemő otthon
részére Kunváry Lilla készíti el
dr. Petényi Géza emlékt táblájat.

---------:Köztéri munkák:

Művészet, 1977. február - 48. oldal.

Kunvári Lilla festőművész

gyűjteményes kiállítása a

Budapesti Fényes Adolf Teremben.

1978. augusztus 1 - 27.

– katalógus a könyvtárban –

Kunvári Lilla, szobrászművésznő

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KUNVÁRI LILLA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1978. AUGUSZTUS 3-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 17 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1978. AUGUSZTUS 3–27-IG

78 4592 – FNYV 1

Kunváry Lilla szobrászmüvész

Kodolányi János iróról készitett szobrával igen nagy sikert aratott Londoni kiállitásán, a lap közleménye szerint, s bemutatja a szobormüvet.
Repr.

Délibáb, Bp. 1938. juli. 2. XII. évf. 27. sz. 16. lap.

MDK

Kunváry Lilla

Magyar képzőművésznők sikere Londonban. Színházi Élet 1938. 18. sz. 44-45. l.

MNK

Kúnváry Lilla

Teherhordó, gipsz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 -1941 Jan.12. 8.1.

MDK

Kunvary Lilla

"Ujjáépités", relief, gipsz

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiall.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 11:f.

MDK

L. Kunvary Lilla

Kodolányi János, repr.

M. kir. vallás- és közokt. Min. V. Nemzeti képzőm. kiáll. képes tárgym. Kassa 1939.

Negativ

Petrás: 617 Kerényiné

Kunváry Lilla: dr.Temesváry Miklós
dombormü

Kinyori Lilla történelemtanárnak

Vasárnap felavatták Gönyi
István szobrát Zebegényben

Pestmegyei Hírlap 1969 május 27
Gyula

KUNVÁRY LILLA, éremművész

Hazánkban ma körülbelül ötven művész foglalkozik hivatásszerüen érmek és plakettek készitésével. Kunváry Lilla is szerepel köztük müveivel. 44.old. 1.jegyz.

SOÓS GYULA: Az utóbbi évtized magyar éremművészete / 1945-1955 / 44.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

Kunvári Lilla (nekrológ)

Medgyaszay Vilma síremlékét 1974. nov. 12-én leplez-
tették el a Mester Imre úti temetőben.

Népszava, 1974. nov. 13. 102. erf. 265 m. 5 p.

Kunvári Lilla

Parasztasszony, gyúr

Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1946.

yKunváry Lilla

szobrászmüvész készitette el Medgyaszay Vilma siremlékét, melyet nov.12-én avattak fel a Mező Imre uti temetőben .

Magyar Hirlap 1974 313/6

KUNVÁRI LILLA, éremművész

A Federation Internationale de la Medaille XII. kongresszusát és kiállitását 1969-ben Prágában tartotta. A párizsi Biennalén Magyarországot csak ketten képviselték, Kunvári Lilla és Kenner Kálman. Prágában 8 magyar művész állitott ki. 34.old

KUNVÁRI LILLA: Federation Internationale de la Medaille 34.old

AZ ÉREM, XXXI.évf. 1974. 2.szám, Bp.

KUNVARI LILLA, szobrász,éremművész

Mark Edo Tralbot Van Gogh életének és művészetének dokumentumaival foglalkozik.Ismeri a magyar művészek tevékenységét és elismeréssel nyilatkozott Berenczy Béni, Martsa István,Kiss Nagy Andras,Engelsz József,Oséri Lajos,Kiss Kovacs Gyula,Kunvari Lilla érmeiről.Herczeg Klara Van Gogh érméről elosztor 1968-ban irt. 44.old

HÉRI VERA: Mark Edo Tralbot irása Herczeg Klara szobrászművészről 44.old

AZ ÉRME, XIX.évf. 1.szám. Bp. 1971

KUNVÁRI LILLA, szobrász,éremművész

1973.augusztus 23-án nyilt meg Helsinkiben a FIDEM Xv. Biennáléja.-Ezen Magyarországot a hivatalos kiküldött dr.Csengeryné dr.Nagy Zsuzsán kivül -mint FIDEM tagok Kenner Kálman és Kunvári Lilla képviseltók. 37.old

KUNVÁRI LILLA: A FIDEM Biennáléja Helsinkiben
37.old.

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

KUNVARI LILLA, szobrász, éremművész

1973-ban Helsinkiben a FIDEM XV. Biennaléja. 13 magyar kiállító. Köztük Kunvari is. -Ott kiállított egyik érme: Egry József, kétoldalas érem, mintazta Kunvari Lilla. Fotó: Petrás István. Fekete repr. 39.old

KUNVARI LILLA: A FIDEM Biennaléja Helsinkiben 37.old.

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

KUNVÁRI LILLA, szobrász,éremművész

197[illegible]-ban Helsinkiben a FIDEM XV,Biennáléja.13 magyar k
kiállító.Néhány kitünő,fiatal magyar müvész nem vehetet
részt,mert a finnek a müvész egyéni fejlődését,is be
akrták mutatni és kérték,hogy a müvész 10 évi termé-
sét mutassa be,-rmeivel szerepelt:
KUNVARI LILLA is. 37.old

KUNVÁRI LILLA: A FIDEM biennáléja Helsinkiben 37.old

AZ ÉREM, [illegible].évf. 1974. 1.szám, Bp.

KUNVÁRI LILLA, szobrász,éremművész

1973.augusztusban utazott Helsinkibe a FIDEM Xv.Biennáléjára.Leningrádon keresztül érkezett oda.Az Athenaeum a város központjában a Szépművészeti Múzeum.5 termébe a FIDEM kiállitas.Gratuláltak a kiállitasra küldött magyar anyag nivójához. 57.old

KUNVÁRI LILLA: A FIDEM Biennáléja Helsinkiben
57.old.

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

Rupnyói Lilla

műszaki olimpiák a XX. Gubacsi lakótelep építőtelt.

Nemzeti Lexikon, Magyarok lexikona, Magyarok 1973. 1335 l

392 l

Rippl-Rónai József

Budapesten született 1897 július 26-án. Képző művészeti Főiskola után Párizsban az Academie Julient látogatta. Szerepelt a KUT kiállításon.

Romváry Ferenc: Rippl-Rónai József festőművész bibliográfiai bevezetője, Pécs, 1971

Lumniczi Lilla

Tárlatai voltak: Országos tárlatok és a II. kisplasztikai biennálé. Önálló kiállítása volt Budapesten (1949, 1962), Párizsban (1969)

Romvary Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971

Lupvári Lilla

További kiállításai: Toulon (1960, 1963), Oldenburg (1967); részt vett a Fiatal Művészek Párizsi (1967), és Prágai (1969) nemzetközi kiállításain.

Domonkos Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971

Lipnóczi Lilla

Szomaz művét a Nemzeti Galéria, a Modern Magyar Képtár, a Musée d'Art, Toulon és a Musée de la Monnaie, Paris őrzi.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennále, Pécs, 1971

M.D.K.

Kunváry Lilla

Debrecenben a helybeli Vigszinház és az Apolló mozik előcsarnokaiban kiállitották a fővárosi és a debreceni képzőmüvészek alkotásait. A helybeli Vigszinházban és az Apolló mozik előcsarnokaiban bemutatott müvek elnevezését a kiállitásra vonatkozó hiradás nem közli a müvészek nevei mellett.

Tárlat a debreceni mozikban.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius 15. II. évf. 24. sz. 14. l.

MDK

Kunvári S.Lilla

Dr. M.E. arcmása, bronz

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

MDK

Kunvári S.Lilla

Dr. M. E.-né arcmása, br.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

Kunvási Lilla M.D.K.

Müve a párizsi " Le musée de la monnai" ban rendezett " Az érem husz éve" c. kiállitás on "Trio" és " Verdi" c. plakettje

Napló

Magy ar N emzet 1965. feburár 7. 10. 1.

MDK

L.Kunváry Lilla

Kodolányi János, br.

V.Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa

12 l.

Kunváry Lilla ,szobrász.

Férfifej. Bronz.
Oratórium. Bronzdombormü.

Mai magyar művész. MNK. Képtár kiállításai. XI.
Budapest.1948.okt. Ka/t.11.1.

MDK

L. Kunváry Lilla szobr.

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa
28 l.

MDK

Kunváry Lilla szobrász

Főv. Népművelési Közp. Munkaterv, 1945. dec.

~~4,3~~ 4, 18. l.

M. N. M.

KUNVÁRY Lilla grafikus

Sándor Imre arcmása

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. 2.

Bp. 1959. 290. l.

MDK

Kunváry Lilla

Kodolányi János arcképe, br.

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

20. l.

M.D.K.

Kunváry Lilla

Az Önálló Hivatásu Nők Világszövetségének londoni müvészeti szakosztálya által rendezett kiállitásán vett részt.

Magyar képzőművésznők sikere Londonban c. Szinházi Élet. Bp. 1938. ápr. 23. XXVIII. évf. 18. sz. 44-45. lap

.

MDK

Kunváry Lilla

"Ujjáépitès", relief, gipsz

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig.11.o.

M.D.K.

Kunváry Lilla szobrásznő

Forró Pál iró mellszobrát mintázta meg.
A lap hozza a müvész fényképét a szoborral
és a szobor modelljével együtt.

Szinházi Élet. Bp. 1927. január 31-febr. 6.
XVII. évf. 5. sz. 39. lap.

Kunváry Lilla rokkán M.O.A.

Téli tej. Bronz. kül. fok.

Oratórium. Borostyánok. " "

Kar magyar művek kiállítás

Kat. Bp. 1948 11

MDK

Kunváry Lilla, 1897--

Kislányfej, br.

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll.
1954. szept.

15. 1.

Kunváry Lilla

Férfifej, bronz
Oratórium, bronzdombormü

Főv.Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 11 1.

Kunváry Lilla
Ujjáépités, bronzrelief

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 18 l.

Kunváry Lilla
Szomoru ember, bronz

Alkotás Müvészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

Kunváry Lilla
B.Vera arcmása, bronz

KUT kiáll. N.Szal. 194o. nov.

M.D.K.

Kunváry Lilla szobrászművész

A TV rovatban az Élőújság c. közlemény emliti, de csak annyit mond róla, hogy "...Kiváltkép tetszett Kunváry Lilla szobrásznővel készitett riport. /Kár, hogy a szobrokat és a reliefeket nem hozta a kamera premier-planba./"

Lelkes Éva: Jegyzetek a képernyő mellől.
Film Színház Muzsika. Bp. 1961. okt. 27. V. évf.
43. sz. 37. l.

Kunvári Lilla

Ajándék S.O.S. c. plakettje (eml.)
készítésével a „Kaggal művészet 1896-1945"
c. kiállításon az Ernst Múzeumban

Földes Anna: Remek(ek) művek(ek) nyomában

Nők Lapja 1969 X. 18

Kunváry Lilla

Oratorium a bravúrdombormű képről

dr. Kunváry Béla gyűjteményében van

Jürgen Weichardt: Eine ungarische

Privatsammlung

Weltkunst (München) 1969 4 sz.

Kunváry Lilla (1897-)

Ajándék S.O.S / 1942, április /
19,8 × 13,7 cm, sepia /
Magyar Kereskedelmi Múzeum

Kiss Sándor: Magyar ipari és kereskedelmi
Lépestönye 1849-1945 (Bp. 1969)

2 oldal.

Kemenári Lilla

1. Lutz Béla 1969 bronzérem 15 cm
2. Bene Géza 1968 —u— 14,9 cm
3. Korach Mór 1967 —u— 12 cm

II Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1969

Kunvári Lilla érem művei

1967-ben Párizsban állított

ki a „Fidem" II. állításán

Magyar Nemzet 1969 november 1

4. old.

Kunvári Lilla

művésznek szeretettel a prágai

biennáléra

Mappa Mundi 1969 november 1

4. old

Kunvári Lilla

Kass Zsuzsa, Csengery (Józsefné: Kunvári Lilla művészetéről. - Művészet 1966. 7. évf. 6. sz. 28-29. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./ 254.l.

Egyes számu cédula M.D.K.

Kunvári Lilla

Frank János a Müterem c. rovatban "Kunvári Lillánál" cimmel ir a müvészről és müveiről. A lap bemutatja a müvész egyik munkáját, Karinthy Frigyes szoborportréját./Repr./ "1924 óta állit ki. Legutóbbi tárlatai: 1960-ban Páris, Toulon, 1962-ben Fényes Adolf-teremben 1961-ben és 1966-ban a londoni Grosvenor Galériában szerepelt -többek közt- Ben Nicholsonnal, Henry Moore-ral egy teremben. 1967-ben a nyugat-németországi Oldenburgban volt gyüjteményes kiállitása."

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 9.
XIII. évf. 32.sz. 8. lap

Kettes számu cédula

M.D.K.

Kunvári Lilla

Madridban ezévben állitották ki érmeit a "Sport a Müvészetben Nemzetközi Biennálén." A "Fédération Internationale de la Médaille" tagja. "Harmincegy müvét őrzik a magyar muzeumok, számosat párisi, touloni, antwerpeni és newyorki közgyüjtemények."-közli a beszámoló. Eredetileg orvosnak készült, de már harmadéves korában beiratkozott az Iparmüvészeti iskola esti rajztanfolyamára. Azután jelentkezett Körmendi Frimm diszitő szobrász iskolájában.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 9.
XIII. évf. 32. sz. 8. lap

Hármas számu cédula

M.D.K.

Kunvári Lilla

Legjobban szereti a dombormüvet, az érem és plakett kettőssége érdekli elsősorban: megjeleniti alanyának lényét az egyik oldalon, a másikon "..háttérnél sokkat többet jelentő kompoziciót" ad. Ezenkivül a portré-szobrászat legfőbb müfaja.
Kranthy bronzszobrának nagyobb méretü változatát később megfaragta ruskicai fehér márványból a Hungária kávéház számára.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 9.
XIII. évf. 32. sz. 8. lap

Kunwári Lilla
Nobrán

Díjat nyert a pécsi biennálén.

Lovács Gyula: Az Országos Képzőművészeti Biennálé
Művészet, 1970. február - 36 lap.

MDK

Kunszári Lilla, szobrász

A bronz mellszobor alkotója.

— :Komlón lelepleztek Steinmetz Miklós mellszobrát 6.

Népszabadság, B[illegible].1970.május 10.

Kunszári Lilla, szobrász.

MDK

Elkészítette Steinmetz Miklós mellszobrát. Művét komlón állítják fel.

— : Hallottuk

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 9.

Kunvári Lilla

Lemondhat Kérvidett Koncláról

Emlékeimet ajánlom Kondor
Dömötöri Nagyló, Tcs. 1970. jan. 30.

Kunvári Lilla szobrász

Gáspár István szoborportréját
május 25. én avatják Tatabányán.

Meggyes Klementné
1969 máj. 25

MDK

Kunvári Lilla, szobrai

Komlón szobrot állítanak
Steinmetz kapitánynak
A szobor alkotója: Kunvári
Lilla.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 29.

MDK

Kunváriné Lilla, nobráz.

Süveges Imre plaket, bronz.

Mücs.-Tan. tárl. a Mücs.-ban. Főzőklere.

1952 máj. 10 - jún. 4. Jegyz. 14. l.

MDK

Kunvári S.Lilla

Leányfej, gipsz

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

MDK

Kunvári Lilla

Szkircsák néni, terr.

III. Miskolci Orsz.Kiáll. Herman Ottó Muz. 1957.

M.D.K

Kunvári Lilla, nobsin.

Három portréja beszőtt képes
lélekábrázolás.

Ernst Imre - Archip kiáll - MN. 1952 jul. 2. - 5.l - Dutka M.

MDK

Kunvári Lilla

óSzőnyi István festőmüv. gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

11 l.

MDK

Kunvári Lilla

Hetényi G. akadémikus, gipsz

Ö.Jónás Gyuláné, Kossuth dijas, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

11 l.

Hunnia Lilla
grafikus

M.D.N.

Meltatás.

Dr. Tolnai Károly: Képzőművészetünk nemzetközi elismertsége
Magyar Nemzet, 1960. febr. 28

Gl.

MDK

L. Kunvári Lilla

K. F. arcképe, repr.

Magyar Művészet 1936. 6.sz. 183.l.

M.D.K.

Kunvári Lilla

Reliefjeit dicsérettel emliti meg Berend Ilona a Szocialista Képzőművészek kiállitásáról.

Szinház, Bp. 1948. márc. 2-8. IV. évf. lo. sz.

Kunváni Lilla.

Pathé-rolva ~~emulátor~~ szerepelt az Ernst-múzeum arckép-kiállításán.
(emulátor.)

Kis Újság. 1952. Júl. 13.

Kunvári Lilla.

A „Művész-sétány"-on felállítandó Gedlik Ányos szobrának terezésére kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1957, Máj. 3.

Kunoári Lilla.
szobrászművész,

a III. VIT-re szobrot készít.

Magyar Nemzet, 1971. május 25.

Kunwári Lilla
szobrász

M.D.K.

Külföldön több helyen rendezett
kiállítást. — Vámai Veni (repr.)

Kunwári Lilla szobrászművésznőnk . . .
Művészet, 1961. szeptember — 44 l.

MDK.

Kunvári Lilla szobrasz

"Szkircsák neni fazekas nepmuvesz" /terakotta /

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1959. 44. l.

MDK

Kunvári Lilla, szobrász

Kisleány fej. Bronz.

Alkotás Müvészház XXXVL.kiáll. Öszi tárlat. 1947. szept.
Kat.

M.D.K.

Kunvári Lilla

Szobrászmüvész.

Tiż éves a sárospataki müvészotthon.
Képzőművészeti kiállitás a Rákoczi várban.

Népszava 1958. okt. 21. 8.old. 248.szám.

Thurzóné Lilla
Nyíregyháza

M.D.K

Szénok
Richter a hangversenyen
(reprok)

Szemes: A bronz orgiódíja.
Nőhetpja, 1961 szept 16.

Kunwári Kelka

M.D.K.

szobrász

Móra reliefje, Kertmunkás portréja,
Richter reliefje „Csellista", „Tűnődő"
c. művei. — Méltatás.

Szemes: A bronz melódiája

Nők Lapja, 1961. szept. 16.

M.D.K.

Szerkesztőségi levél

Szobrok

Párizsban tartott kiállítást.

Roberto Benzi "mellszobra",
"Az "Ifju Tátay", a "Bécsi"
C. művei értek el tetszést.

T.É.: Magyar szobrok sikere Párizsban

Népi Lapja, 1961. március 2.

M. P. K.

MDK

Kunvári Lilla szobrász

Kiállítása nyílt a párizsi Raymond Duncan Galériában. [illegible]

(A kiállításról két fényképp repr. A fényképeken a művész is látható, többek társaságában.)

Kunvári Lilla [illegible] szobrászmű...
(képfelirat.)
Ország-Világ, Bp. 1961. 2. sz. (12. l.)

Rónay Mária

Kunvári Lilla: Ujjáépités, br.

SZABAD MÜVÉSZET

1948.ápr.4.sz. 148.l.

/Székely Z.: Kiállitások./

ll. P. K.

KUNVÁRI Lilla szobrász

önálló kiállítása a párizsi

Galeries Duncan-ban

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 231. sz. 7. l.

MDK

Kunvári Lilla

Esze Tamás, gipsz

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 5 l.

MDK

Sz. Kanvári Lilla, notrám

Schischa Sári portréja, gipsz
Bandli Evi portréja, gipsz.

Csinke – III. Képzőm. kiáll. – 1942 jan. – Ton.

KUNVÁRI Lilla

L.KOVÁSZNAI Viktória: Bozóky Mária: Kunvári Lilla. Bp. : Képzőművészeti Kiadó, 1983 [rec.] - Numizmatikai Közlemények, LXXXII/LXXXIII.évf. (1984) 142.p.

lévő hatalmas korongforma arany csíkokkal ta
körülötte ezüst sugarakkal. A képmező bal f
sarkában vízszintes amorf formák. A harm
változaton öt normál méretű magas szárú cipő és
hatalmas méretű, agresszív formájú. Zöldes szü
háttér előtt vajszínű, sárgás abroszon állnak az otro
fehér, fekete, piros béléső fekete cipők. Micsoda abs
társítás: egy asztalon cipők. Ország Lili ezekkel a Ci
képekkel jut a legközelebb a klasszikus szürrea
mushoz.

Még 1955-ben készül két kollázs, mely előkész
Fekete ruhás nő c. festményt, 1956 nyitóképét. Az
kollázson egy hatalmas sötét falból válik ki a fe
ruhás, fehér nerc–stólás nő alakja, s legyezőjével érin
járdán csipőre tett kézzel menő férfit (bizonyítékk
hogy a *Breton* által harmadik kívánalomként megfo
mazott szürrealista vezérelv is hatott Ország Li
Breton így fogalmazott: „a szexuális szertelenségek
tobzódó szerelem", ez azonban egy humortalan, p
hatalom számára még kihívóbb lehetett, min
szorongással teli figurák). A második kollázson m
festménybe is átkerülő furcsa, hosszú ruhás nő áll
sövénykerítés előtt, körülötte madarak. A festmén
már két, egymás tengelyébe állított fal, szü
macskaköves talaj és fekete kezével a falra mut
felsőtestével a fal felé dőlő, erőteljes kontúros női
fantom–szobor. A fekete alak figura is, árnyék is, re
és irreális, kettős értelmű. Talán ez az első Panaszfal k
tíz évvel az ilyen címűek előtt? Zátony, magá
reménytelenség. Hideg és üres a kékesfehér ég is.
szorítva az ember a falak közé, nincs menekvés.

Az 1954-es *Angyal* és az 1956-os *Fekete ruhás*

Kunvári Lilla MDK

Annácska, bronz

Mücsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

Kunvári Lilla MDK

Ranódy I. filmrendező, bronz

Z.P. orvos portréja, bronz

Műcsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Kunváry Lilla MDK

1942.S.O.S., bronz

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Kunvári Lilla MDK

"1944", bronz

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Kunvári Lilla MDK

Férfifej, bronz

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kunvári Lilla MDK

dr. Hetényi Géza akadémikus portréja, terrakotta

Műcsarnok 1959. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kunvári Lilla MDK

Szkircsák néni Fazekas népművész, terrakotta

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kunrádi Lilla, szobrai

M.D.K.

Szept. 26-án kiállítása nyílik meg a Felvonulás Adolf-teremben. Bemutatásra kerül az a harminc szobor s dombormű, amely a párizsi, londoni, torinói kiállításain s versenyeken, kiegészítve további hét művel.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 22.

MDK

Kunvári Lilla

Dutka M.: Képzőművésznők kiállitása a Műcsarnokban.
Magyar Nemzet 1959. márc. 11. 7.l.

MNK

Kunvári Lilla

Parasztasszony, gipsz

I.Művészeti Kiáll.Kat.1940.Jul.7-Jul.28-ig.
14.lap

Kunvári Lilla szobrász M.D.K.

meghivást kapott az idei montecarlói nemzetközi képzőművészeti kiállitásra.

két alkotással szerepel.

Napló

Magyar Nemzet 1963. november 16. 6.1.

MDK

Kunvári Lilla

Hegedülő nő, kő

Móra F. utcajelzőtábla, kő

Felszabadult Bp művészete N.Szal. 196o.

helye: .....

62

Boross Marietta -1

1966.

1..Gáspár Lőrinc gazda 31

Hunvári Lilla
notrain

[H.D.K.]

Munkaviszonyulatosak cimü
terarotta dombormüve részt
vett a tárlaton. + repro

Putka Mária: A magyar képzőművészek a ...
Nők Lapja 1966. febr. 19 - 14 lap

MDK

Kunvári Lilla

Parasztasszony, gipsz

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Kunvári Lilla

reliefek:

Csellós, br.

Hegedülő, gp.

Richter zongorázik, br.

Trió, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

reliefek:

Oratórium, br.

Quartett, br.

Hegedüs, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

reliefek:

Ujvidék SOS, ón

Ujjáépités, br.

Munkaszolgálatosok, terr.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Gitározó, br.

Küzdők, terr.

Téglarakó, terr. relief

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Fürészelő, br.

Véső munkás, br.

Olvasó nő, terr.

Megfáradt ember, terr.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.teren, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

1944, br.

Viszontlátás, br.

Csellista, br.

Kenyérszegő, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.teren, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Dr.Ranódy László, br.

Péterfi István, br.

Yehudi Menuhin, br.

Szomoru ember, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Roberto Benzi, br.

Dr.Zacher Pál, br.

Várnai Zseni, br

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Szőnyi István, terr.

Kövesházi Kálmán Elza, br.

A színész, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Évi, br.

Annácska, br.

Kentner Lajos, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962. szept.

MDK

Kunvári Lilla

Karinthy Frigyes, br.

Gellért Lajos, terr.

Mme B., terr.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.teren, 1962. szept.

Kunvári Lilla

Keszi Imre, br. érem

Rajzok: 1-25.

Kunvári L. kiáll. Pényes A.terem, 1962.szept.

Kunvári Lilla

Ansermet karmester, br.érem

St. Dutch, br.érem

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962.szept.

MDK

Kunvári Lilla

Dr.Hébelt Ede, br.érem

Kodály Zoltán, " "

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962.szept.

MDK

Kunvári Lilla

David Wilde, br.érem

Pécsi Sándor, " "

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962.szept.

MDK

Kunvári Lilla

Kabos Ilonka, br.érem

A.G. angol iró," "

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962.szept.

MDK

Kunvári Lilla

Kandó Kálmán, br.érem

Süveges Imre, " "

Móra Ferenc " "

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962.szept.

MDK

Kunvári Lilla

Szónok, terr.

J.H., terr.

Tóth László, br.érem

Kunvári L. kiáll. Fényes A.terem, 1962.szept.

MDK

Kunvári Lilla

Párizsi festő, br.

" szobrász, "

Henri Closon, br.

Peterdi Gábor, br.

Kunvári L. kiáll. Fényes A.teren, 1962. szept.

M.D.K.

Kunvári Lilla

Szobrászmüvész "párizsi kiállitása alkalmával egy Verdi éremre kapott megbizást a "Musée de la Monaie"-től. Az érem hátlapján Verdi jelentékeny opera alakjai: a Traviata, illetve Alfred, a Rigoletto, Othello, illetve Jágó fonódik érdekes kompozicióba. A bronz érmet Párisban sokszorositották az Éremkedvelők Egyesülete számára"-irja a„Krónika" c. rovat. Két tiszteletpéldányt küldtek a müvésznek. Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 11. X. évf. 6. sz. 22. lap

.D.Ł.

Kunváry Lilla.

Szőnyi fejszabra szerepelt az Iparművészeti Múzeumban rendezett vegyes képzőművészeti kiállításon. (említve.)

Független Magyarország, 1942. június 30,

Kunváni Lilla.

Szőnyeivel készített fejszobra részlet a Kunst-Museumban rendezett arcképkiállításon. (mellékelve.)

Kelt Budapest, 1912. Július 11.

Kunwári Lilla

Cikk hiányában lapok: Gadányi érem
Casals érem
Oratórium
Trió

Önvélemény 1966. jún.

Kunwári Lilla művészetéről. Csengeryné Vágy Zsuzsa

Thurzó Lilla
szobrai

M.D.K

Portréi: Kautner Lajos (1948), Roberto Benzi szobrászmester (1956) Péterfi István zeneszerzőről (1959) Jelmdi Nemzeti Színház (1962) hegedűművész. Zörnét készített: Werner Leóról, Szervánszky Albert zeneszerzőről és Horsa Györgyről.

Szentgyörgyi Nagy Laura: Thurzó Lilla művészetéről
Művészet, 1966. június - 28 lap

M.Dk

Thurzó Lilla
nobrás

Régebbi ernek és plaketek között
is pek muzsikus van: Kalos Flonka,
Kodály Zoltán (1962) Ansermet
(1962) karmester. David Wilde
zongoraművész (1961)

Csengery Nagy Lorsa: Thurzó Lilla művészetéről.
Művészet, 1966. június - 28 lap

MDK

Kunvári Lilla
grafikái

1964-ben került megmintázásra a Casals-érem. 1965-ben készült a Pet-oldalas van Gogh érem és az ugyancsak kétoldalas gadarági érem.

Összegyűjtötte Nagy Imre: Kunvári Lilla művészetéről
Művészet, 1966. június - 28 lap

Kunvári Lilla

szobrász

M.D.V.

1965-ben a Musée de la Mon-
naie kiállításán szerepel. Itt
mutatta be a „Trio" és „Verdi"
című műveit. A Verdi sorozat
első változata 1963-ban készült.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Kunvári Lilla, művészetéről
Művészet, 1966. június - 28 lap

Kunvári Lilla

portrait

M.D.

1963-ban Nordenaarlobban és Toulon-
ban állítja ki műveit. A műveiből
két műve a Toulon-i museum bír-
tokába van. 1964-ben a pari-i
Galerie Dumas-ban csoport kiál-
lításon vesz részt.

Összeállította Nagy Zsuzsa: Kunvári Lilla művészete
Művészet, 1966. június - 28 lap

Kunwári Lilla
Dobrán

M.D.

1960-ban Párizsban önálló kiállításon vett részt, legutóbb az idén Toulonban, a Musée d'Art-ban is kiállít. 1961-ben Londonban a Grosvenor Gallery-ben szerepel.

Csengeri Nagy Zsuzsa: Kunwári Lilla Művészete
Művészet, 1966. június - 28 lap

Kunvári Lilla

Debrecen

MDK

1962-ben rendezett tárlatot a Fényes Adolf teremben, A „Le club français de la médaille" 1965-ös évi 8-ik számában méltatja a művészno kedvi elmiet.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Kunvári Lilla művészetéről

Művészet, 1966. június - 28 lap.

Munkácsy Lilla

M.D.V.

rokonai

Vadászjelenet } repró

Tarok

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Munkácsy Lilla művészete

Művészet, 1976 (6). június - 28 cp

Thurzó Lilla

Mohai

M.D.

Gadányi Jenő: Ének

" " (vászonlapja) } Pécs

Pablo Casals ebéd

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Thurzó Lilla művészetéről

Művészet, 1966. június - 28 lap

Kunsziré Lilike
szobrász

M.D.L.

A „Richter kongorázik" című relief
a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.
A „Trió" a párizsi Musée de la Mon-
naie tulajdona.

Összegyűjtötte Nagy Ilona: Kunszár Lilike művészetéről
Művészet, 1966. június - 28 lap.

M.D.K.

Thurzó Lilla
grafikus

Linoleummetszései között 1947-ben készült a „Csellista", 1962-ben a „Gitározó". — Méltatás.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Thurzó Lilly művészetéről
Művészet, 1966. június – 28 lap

M.D.K.

Thurzóné Lilla
grafikus

1947-ben készült az „Oratorium"
relief-je, 1954-ben a „Quartett"
a „Tegedüs" és 1956-ban a „Csellós"
1959-től való a „Richter kompozíciók"
1962-es évszámot viselő a „Trio".

Magyar Gergely Lajos: Thurzóné Lilla művészetéről
Művészet, 1966. június - 28 lap

MDK

Kunvári Lilla

Péterfi István zenekritikus, br.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mücs. 1962. 28.1.

Kunvári Lilla MDK

Péterfi István zenekritikus, bronz

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

KUNVARI Lilla roháné

OMIKE 1909–1944

299
301
505
527
529

KUNVÁRI Lilla

In memoriam Lilla Kunvári = Medaillenkatalog Mitteilungsblatt der Deutschen Medaillengesellschaft. 1984. 9. 34. ill

tók, Kodály, Ady, Szabó Dezső, Móricz Zsigmo
képe olyan, mint Kodály Ave Mariája. *Vaszary*: ,
keztető módon magyar az ő stílusának minden
belső stílusáról nem esik szó!) *Nagy* Imrét Bart
érteni, *Boda* Gáborban „Bartók–Kodály, Ady–S
zete él", azonban „benne van Kőrösi Csoma Sá
vágyása is". *Litkey*t éppúgy befolyásolja „a nép s
tata Profanája és Kodály Psalmus Hungaricusa"

Istenem, azért ezen is, meg az „önmaga ért
„lelki tartalmiságon", a „kollektív díszítő gond
kon", az intuícióval azonosított szemen, a „jelké
példáján", a „suhogó epikán", „énjének dolgos
mon", a „lángészként üdvözölt képen" és a töme
gunkat. Amit azonban nem bocsáthatunk meg,
rűség tohuvabohuja. Itt már úgy elcsodálkoztun
ván: Ezt már nem hiszem! Megállapított képze
zik, hogy nem is pedz a jelentésükhöz. Stílus,

Lunvári Lilla

Hegedülő "nő", 1956, ko", 120 x 120 cm.
Kerepesi úti lakótelep.
Móra Ferenc utca jelzőtábla, 1954, ko".
65 x 61 cm., Móra Ferenc utca.-

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest 1960 2i l.
Kiállítás-katalógus.

Kunvári Lilla

kiállított vala:

Feltűzés, kom. 50 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

18.1.

MDK

Kunváry Lilla

br. érem, plakett

Van Gogh

Van Gogh

11. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Kunváry Lilla

Van Gogh-ról részletek
életét

Művészet, 1968, sept. Soós Imre,
Gyűjtő Van Gogh ábrázolásai. 20-21.

KÚNVÁRI Lilla

Annácza, Krom, 30 cm

Képzőművészek nemzetközi kiállítása, 1960. Bp.

Kunsági Lilla, szobrász

MDK

Krónyi István műve került szobrát jelenthetik Zebegényben a Krónyi-Emlékmúzeumban.

– : □ Kunsági Lilla ..... "

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. május 29.

Kánoczi Lilla

lent' a Nap mégis lát.

Mai napra Emmánuelnak

Kúnvári Lilla

Filifej, bronz, 50 cm

Budapest műcsarnok tárlatának 1957. kat. kisdéfiné kérdő Irén.

17.

Munkácsi Lilla
orosán

M.D.K.

Méltatás

Horváth Gyula: Mai magyar ének művészetünkről
Művészet, 1968. szeptember - 22 lap.

M.D.K.

Kunváry Lilla

A Fővárosi Képtárban a "Szabadság Ünnep" alkalmából rendezett kiállitáson szerepel müveivel. Berend Ilon: "Nemzeti Kiállitás" cimmel ir a tárlatról.

Szinház, Bp. 1947. márc. 19-25. III. évf. 12. sz.

Kunvári Lilla szobrász

MDK

Tizéves a sárospataki Művészotthon
Képzőművészeti kiállitás a Rákóczi-várban.
Népszava, 1958. okt. 21.

M.D.K.

Kunvári Lilla

Schaár Erzsébet és Donner Gertrud közös alkotása az uj Déryné szobor, amelyet a Városligetben helyeznek el a Müvész-sétányon.

H i r e k c. rovat közleménye
Szin ház és Mozi. Bp. 1953. febr. 6-12. VI. évf. 6. sz. 8. lap.

MDK

Kunvári Lilla: K.F. festőművész arcképe, terracott

Nemzeti Szalon, 1936. ápr.
XI. Tavaszi Szalon

MDK

Kunvári Lilla

1942. SOS, br. dmü

1944. br.dmü

M. Forradalmi Müv. kiáll. 1957-8. Mücs.

MDK

Kunvári Lilla

Férfifej, br.

Tav. Tárl. 1957. Mücs.

MDK

Kunvári Lilla, szobrász

Férfifej. Bronz.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 18.1.

Kunvári Lilla
"1944", bronz
Oratórium, "
Ujjáépités,"

Szoc.dem.Párt Képzőm. Tagozata. 4o szocialista
müvész csop.kiáll. 1948. febr.

M.D.K.

Kunvári Lilla szobrászmüvésznő

Nagysikerü kiállitást rendezett Párizsban és Toulonban. A külföldi sajtó nagy elismeréssel ir a kiállitásról s az egyik lap fényképeit is közöl a kiállitáson szereplő bronz szoborportréról, amely Péterfi Istvánt ábrázolja.

H i r e k c. rovat egyik hiradása
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. januér 13. V. évf
2. sz. 38. l.

M.D.K.

Kunvári Lilla szobrászmüvésznő

Több hónapos nyugat-európai kiállitó körutjáról hazaérkezett. Müveit párizsi, touloni, londoni galériák állitották ki nagy sikerrel, komoly sajtóvisszhanggal. Téméul többnyire muzsikusokat, "...muzsikáló-éneklő csoportozatokat választ..."
A szöveg melletti reprodukció "...a magyar zenekritikusok nesztorának, Péterfi Istvánnak"szobrát ábrázolja.

Film Színház Muzsika. Bp. 1961. május 19. V. évf. 20. sz. 33. l.

Kunvári Lilla MDK

Vésőmunkás, gipsz

Mücsarnok 195o.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Kunvári Lilla szobrász

Van Gogh -érem

A világ első Van Gogh érme Ferenczy Béni munkája

Magyar Nemzet 1967. jan. 5. 4.l.

Kunvári Lilla MDK

Bárdi Ödön, a színész, gipsz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Kunvári Lilla

Van Gogh plakettjéről

Magyar Nemzet 1967 febr.18.

Kunvári Lilla MDK

Süveges Imre, plakett, bronz

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kunvári Lilla
Parasztasszony, gipsz

Szoc. dem. párt képviselőnek társ. Ernst Ilus.
kiáll. 1945. okt. 9 l.

MDK

S.Kunvári Lilla

Kun Zsigmond arcmása, fém

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 5 l.

MDK

Kunvári Lilla
szobrész

fantáziagazdagságát
tükrözik portréi. -.-

Gyenes Rózsa: Magyar képzőművésznők a Műcsarnokban.
Műterem: 1958 I. évf. 5. sz 36-38.o.

MDK

Kunvári Lilla szobrász

Két kiállitás. Független Magyarország. 1949. márc. 16.

Kunvári Lilla

Vésőmunkás, szobormü

Tamás Es I.Magy.Képzm. kiáll. szobormüvei.
Kis Ujság, 1950. szept. 2. 4 l.

MDK

S. Kunvári Lilla

Kun Zsigmond arcmása, fém

KUT kiáll. N. Szal. 1943. okt. 31.

M.D.K.

Kunvári Lilla
grafikus

„Csillózó" c. grafikája

„

d. m.: Képzőművészeti kiállítás az Ernst múzeumban.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 11

t.l.

Kurucz Lilla
szobrász

M.D.K.

Munkája a kiállításon van

Dittla Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrairól.
Magyar Nemzet, 1979. ápr. 4.

12 l.

MDK

Kunvári Illa szobrász

– több Sárospatakon tartózkodó művésszel felkereste munkahelyén Szkircsák Bertalanné fazekas népművészt. Ceruzarajzot is készített róla.

Silzong Ilona: Szkircsák néni.

Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 16. [6-7. l.]

MDK

Kunvári Lilla

Parasztasszony, gipsz

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll.
Ernst Múz. 1946. jul. 14 l.

MDK

Kunvári Lilla

Szőnyi István festőművész, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

MDK

Kunvári Lilla

Hetényi G. akadémikus, gipsz

Ö. Jónás Gyuláné, Kossuth-dijas, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

MDK

Kunvári Lilla

Kompozició gipsz, terr.

II. Képzőműv. Szab. Szerv. tav. tárlat,
1947. máj. 6 l.

MDK

Kunvári Lilla szobrászművész

várnai Zseni bronzszobor-portréját cizellálja műtermében. (Képaláírás; fényképp repr.)

Hírben-képben jelentjük.

(Nők lapja, Bp. 1956. október 25.
[2.l.]

Kunvári Lilla, szobrász

VIII. ker.

Figyelmet kelt a nőnap alkalmából az Ernst Múzeumban rendezett kiállításon a művészmű Csellista című szobrocskája.

Nuridzsi-Kovács Endre: Hozzászólások a Magyar Képzőművészek II. Kiállításához

Népszabadság, 1959. márc. 10. 8. l

Thuróczy Lilla

szobrász

M.D.K.

A Ferenczy Adolf teremben volt kiállítása. Jelenleg Kemenes, Thurner Lajos portréja, Gellért bronz-reliefje is szerepel a kiállításon.

Fóthy János: Kiállítási krónika
Művészet, 1963. február – 43 lap

Kunvári Lilla

Kobrán

M.D.K.

Kentier Kajos portréja

(repro)

Fáthy Jánus: Kiállítási krónika

Művészet, 1963. február – 43 kép

MB K

Kunvári Lilla, szobrászm.

Parasztasszony. Gipsz.

v. Ernst Muz.-A Szocdem. Párt Képzőm.-nek Társasága és meghivott művészek kiáll.-a. 1945.okt.13.-29
Kat.

MDK

Kunvári Lilla, szobrászm.

Salamon Henrik dr. Gipsz.
Miku. "

OMZsMuz, -OMIKE.Képzőmüv.csop.V.kiáll.
1943 Szept.24.-Okt.17. Kat.

L. Kunvári Lilla MDK

Forró Pál arcmása, gipsz

Műcsarnok 1927. tavaszi kiállítás

Kunvári Lilla, szobrai

MDK

Októberben a Fényes Adolf Teremben állítja ki szobrait.

–: A Képzőművészeti Kiállítások őszi-téli terve

8.1

NÉPSZABADSÁG Bu. 1962. júl. 19.

Kunvári Lilla, szobrász

MDG

Műveit sikerrel mutatták be Párizsban, a Galérie Raymondban.

-: Ma hallottuk

2. 1.

ESTI HIRLAP

Sz. 1960. nov. 19.

Szurvári Lilla
szobrász

M.D.K

Varrivai Iseni, Kövesházi Kalmár Elza
portréi, Jelvedő Nemzeti nagyszobrai,
Andante, Véső munkás c. szobrai,
„S.O.S. 1942" emlék bronzplakettje.

Fedor Ágnes: Az ezerkettedik látogató
Nők Lapja, 1962. okt. 20 — 2 lap. —

M.D.K

Hunyadi László
operái

Viszontlátásra" „Hegedülő" „Csillagok"
„Oratórium" c. művei „Hegedülő" „"
S.O.S. 1942" (Borzalmas esztendők)
"(Reprók)

Fodor Ágnes: Az ezerkettedik látogató
Nők Lapja, 1962. október 20 – 3 lap

KUNVÁRI Lilla szobrász M.N.K.

Kiállitása a Fényes Adolf-terme ben
Müvészképmások: Kentner Lajos, Szőnyi István, Kövesházi Kalmár Elza, Roberto Benzi, Yehudi Menuhin stb.
Csellista /kisbronz/ H egedülő lány
Richter-plakett
Quartett,

Peterdi Gábor, Karinthy Frigyes, Gellért Lajos
Képmás -plakettek: Kodály, Pécsi Sándor, Keszi Imre
Ujvidék S.O.S./dombormü/ Kenyérszegő

Kunvári Lilla szobrászmüvész kiállitása /Dutka Mária
Magyar Nemzet 1962. október 6. 6.

Kunváni Lilla

szobrai a Fényes Adolf terembe.

Színesek, indulók, idők művészek arcmásai szerepelnek a kiállításon. Kisplasztikák, domborművek Fényes a tájban, az épített és a zene

Havas Lujza: Kiállítás Kunváni Lilla szobrai

Népszava 96. évf. 243 sz. 1962. okt. 17

MDK

Kunvári Lilla

Szkirosák néni
fazekas népmüvész terrakotta 23 cm

VI.Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 44.1.

Минеральный состав

Гранулометрический состав

Терракота 25 см

Kunvári Lilla

Dombormű pepró/

Kortárs 1967 V.n. 687 old.

Kunvári Lilla MDK

Ujvidék, ón

Munkaszolgálatosok, terr.

[illegible]. képzőművészek a fasizmus ellen.

[illegible].okt. 1965.

Kunvári Lilla

Szabad Művészet

1950.10.415.1.

Ki elnöklete, hogy összejövetel
valamint a két bizalmi egyén
melynek megtörténte után kijel
tagoknak megválasztattak:

H a m v

L é b e

H e r k

N á d a

B o n i

N a g y

b i z a l m i férfiaknak megv

N a g y

K o n t

Több tárgy nem lév

Budapest, 1919. március 26.

Kunwárny Lilla rabráznműves.

Magyar Nemzet
1947. II. 5.; III. évf. 4. n. 2. old.

(: Ripost. :)

Méretek			Egyes ár		Egyes összeg		Munkák összege	
ter	Négyszög-méter	Köbméter	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.

KLADEK JÁNOS
építkezési vállalkozó
KASSA

Költség

ajá

a cséri ref. templom fedé

munká

Folyó szám	Tárgy	M é Folyóméter
1.	A fedélszék bizlosítása mivel az állványozó a szükséges szarokra okkal 18/18 as ürességi fedélszerkezet alátámasztásával minden kával teljesen készen a javítandó fedélszék	
2.	Fedélszék javítás / : bádogos	
3.	Eddig nem látható részek	

Kunváry Lilla

Szabó

Lóisa

Lovas Kunváry L.

alatt is.

Kunvary Lilla

l.

Szabad művészet

1948.4.7.148.1-150.l.

63. Szohor: Nyiregyhaza
64. Baros: Esztergomi iparoscél
65. Déhény: Kalocsai céhek
66. Áchim: Békéecsabai ipari szer
67. Salamon: Török hoditás
68. Moedas Cunhadas I-III.
69. Nemzeti Művészet I-IV, V-XI
70. Pfeifer: Domonkos rend magya
71. Harsányi : Domonkosrend
72. Marucchiä Guide
73. Dorows Sammlung
74. Dehio: Denkmalschutz
75. Mihalik: Famüemlékeink
76. Heier: Denkmalpflege
77. Zeller: Geshichtliche Bauten
78. Althertümer Daciens
79. Csorba: Somogy vármegs
80. Forster: Francia törvény
81. Stenerhaltungsmittel
82. Bernoulli: Portalarchitektur
83. Hager: Heimatkunst
84. Miskolczy: Magyar olasz össze
85. Györffy: Acifraszür
86. Male: L art religiex
87. Vasárnapi Ujság 1912 és mint
88. Horváth: Cim
89. Wilde: Építé

L. Hunvári Lilla

Kobrai

K. F. archeje, rézv.

Magyar Művészet

1936. 184. l.

A felsőregmeci református egyház lelkészi hivat[illegible]

33 szám
1936

A Müemlékek Vagyontekintető
Országos Bizottságának

Budapest IX

Hivatalból
Egyházi ügyben
Portómentes

L. Kunvári Lilla

Kodolányi János
Képmása c. fabr.
repr.

V. Nemzeti képzőm.
kiáll. 1939. Kassa.

Díszes Album, *Ebner*, *Vágó*, *Nadler*, *Margitay* és *Skuteczky* jeles művészeinknek a múlt évi őszi kiállításon népszerűvé vált festményei után készült metszetekből.

II.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat (Budapest, műcsarnok, Andrássy-út 69. sz.) a művásárlás fokozása czéljából a nmélt. magyar kir. pénzügyminiszterium 1890-ik évi 114611. számú rendeletével engedélyezett **sorsjátékot** rendez, a következő feltételek mellett:

1. A társulat által kibocsátott és folyó-számmal ellátott *sorsjegyek* az 1890. év folyamán a műcsarnokban rendezett kiállítások tartama alatt *a kiállítási pénztárnál 1 frtjával kaphatók*

2. A sorsjegyek eladásából befolyt összeg, az állami adó és csekély nyomdaköltségek levonása után, *teljesen* a műcsarnokban kiállított jelesebb bel- és külföldi művek közől választandó *nyereményt*[illegible] fog fordittatni

Kúnvary Lilla

festőnő

részt vett az alábbi

kiállításon

Művészet. 1938. 56. l.

(Magyar képzőművészek

londoni kiállítása.)

— Rényi 20. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 844. l. — Maszlaghy II., 132—133. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Lepold—Homor 97. l. Gerevich: PA, 244. l. (Daniel Seghers.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Ecce Homo virágkertben

Vászon, olaj, 132×96 cm.

Maszlaghy II., 393. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. . — Lepold—

FRANCI

AVIGNONI FESTŐ 1480 körülről

Apostolfejek (134. kép)

Egy predella három töredéke.

Fa, tempera, egyenkint 20×18 cm.

„Franciaország délkeleti határhelyei egyikéről" Ipolyi vásárolta.

Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 372—373. l.

Kunvári Lilla

vőlegény

Ugron Gábor, terracotta,

500.—

Alkotás Művészház II.

corp. kiáll. 1942. dec.

Kunvári Lilla
festőművész

L. KUNVÁRI LILLA
78 K. F. festőművész arcképe, terracotta 400.—

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1936

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS

Kunváry Lilla

134 F. J. képmása, gipsz 2000

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926

138 Zsögöd, talp	1400
150 Fej, arc	150

Künvári Lilla

szobrász

Alkotás Művészház

II. csop. kiáll.

1942. dec.

KUNVÁRY LILLA 86. Ugron Gábor, teracotta 500.–

Kunváry Lilla

Nobrain -

Ugron Gábor arcmása

terracotta

Alkotás illusztrálására

II. coop. kiáll. 1942

dec

t.a — " — 5 " 3 " 2

nttó cwt 53 " 2 " 2

súlypp — " — — " 2 "

fizetendő súly cwt 53 " — " 2

2 drb kókuszozóny

59½ m. a' 2·17

13% rab

61 m

20% ra

2·75 x 61 — 50 — 7·75

217 x 59½ — 13020 — 1085 — 12911

1·2912 x 13 — 3873 6 — 16785 6

Kunvári Lilla

portrait

l,

Sándorné Kun-

vári L.

MKSz 1947

Kunváriné Lilla

Szabad Művészet
1952. 1. sz. 48. l.

24—73. Divald graf. műint.

hozhatását az irányelvi kivonatát a Bizottság hivatalának mielőbb bejelenteni mélóztassék.

Gyp. 1925. sept. 24.

Kunwald Cézár:
Prohászka Ottokár püspök arcképe.

Kunwald Cézár: Kisfaludy Sándor.

Kunwald Cézár

Ratsz. 186. l.

Faraló

Dr. Kunffy Lajos:
A szégyenlös modell.

Kunwald Cézár:
Bernhardt Kellermann német iró portréja.

Kunwald Cora-

l.

Forum 1933. 33. 0

PISZÁROK

Kunwald Cézár, festőművész. Grácban született, 1870-ben. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ahol a kir. József műegyetemen gépészmérnöki oklevelet nyert. Két évi gépszerkesztői gyakorlat után a műegyetem gépszerkesztéstani tanszékén mint adjunktus működött. Már ezen idő alatt Balló Ede és Hollósi Simon mesterek tanitványa volt, majd Weimarba ment a festőakadémiára két évre, ahol Frithjof Smith tanár vezetése alatt tanult és mestermütermet kapott. Innen Párisba, majd Berlinbe került, ahol önálló mütermet nyitott. 1911-ben jött Budapestre és azóta itt van müterme. 1912-ben volt első nagy kollektiv kiállitása s azóta a Mücsarnok és Nemzeti Szalón tárlatain állandóan szerepel. Párisban a Salon D'Automne-ban állitott ki nagy sikerrel. Figurális és tájfestészettel foglalkozik, mint portréfestő kiváló. Megfestette: Brentano amerikai követ, Kellermann, a kiváló német iró, Dohnányi Ernő, Jensen dán iró, Prohászka Ottokár, Anna főhercegnő, gróf Festetich Sándorné, stb. portréját. Müvei közül a Szépmüvészeti Muzeum tulajdonában vannak: Női fej c. alkotásai. A wieni Collegium Hungaricumban van Kisfaludy Sándor történelmi portréja. Ezenkivül hazai és külföldi magángyüjteményekben foglalnak helyet festményei. Tagja a Képzőművészek Orsz. Egyesületének, a Benczur Társaságnak, a Céhbeliek Társaságának, a Magyar Arcképfestők Egyesületének, stb. Számos hazai és külföldi képzőművészeti dij nyertese. Portréit közvetlenség és természetesség jellemzik. Beállitásuk a régi nagy mesterekre emlékeztet, különösen a háttér megfestésének módjával. Tájképeit a levegő és fény mesteri visszaadása és derüs szinei teszik a magyar piktura értékeivé.

Rákos. 934. 1

O. Fontana : Urbinoer Neptun-Teller 2
Holicser Neptun-Teller. Mitte des 17. Jh.... 2

YZÉKE :

Bloemart rézkarca P. della Cortona Apollo-freskójáról (Pal. Pitti, Firenze) 223
)licsi Venus Marina-tányér 224
Aquila rézkarca A. Carracci freskójáról (Pal. Farnese, Roma) 224
Aquila rézkarca A. Carracci freskójáról (Pal. Farnese, Roma) : Marsyas megnyúzása 225
)licsi „Tékozló fiú"-tányér 225
'fano della Bella rézkarca : Lóúsztatás..... 227
)licsi tányér lóúsztatási jelenettel..... 227
)licsi tányér mitológiai jelenettel 229
)licsi tányér Hágár és Izmael elűzésének 'elenetével 229
ıdarassy Walter : Hat érem 231, 232
rdure a 21. sz. közepéről (Stéger-gyüjte-mény) 234
ak-szőnyeg. 16. sz. vége 235
nai bársonyterítő töredéke. 18. sz..... 236
ırosszék. 18. sz. 237
ssone. 1600 körül 237
)llandi fiókos szekrény. 17. sz. 238
ancia szekrény. 16. sz. közepe 239
'ertyatartó (Louis XV) 240
kokó kávés- és teás-kannák 241
ária Jézussal. Faszobor. 14. sz. vége..... 242
)s van Cleve (?) : Oltárkép..... 243
nckboons Dávid : Szt. János prédikációja 244
britius, Baerent (?) : Pásztorok imádása ... 245
Rubens : Vázlat 246
festőiskola Técsőn. 1912. Fénykép 249
)llósy temetése Mármarosszigeten. Fény-képek 252

Ernszt Lajos, a Szalon önzetlenül működő igazgatója, *művész-ujdonsággal* is szolgál most a Szalonnak. Olyan *magyar művészt* mutat be, akit odahaza egyáltalán nem ismernek, s akinek a neve természetesen német. *Kunwald* Cézárról van szó. Ez a művészünk Budapesten született s az itteni polytechnikumon mint tanársegéd működött. Azután művészi hajlamát követve festőnek csapott fel, két

Verdi K. Lajos:

PH

évet a weimári festőiskolán töltött, két évig élt Párizsban és most két éve Berlinben tartózkodik, ahol Dohnányi zeneművész a sógora.

Mindezt azért részletezzük itt, mert Kunwald olyan kaliberü művésztehetség, akiről többet is szabad beszélni. Művészete ugyan erősen német hatás alatt áll, de a portrait-festészetben egészen kiváló egyéniség, aki elsősorban lélekbuvár és magát az embert szólaltatja meg, nem a — festéket. Az öreg és a fiatal Dohnányi képmása, Del Carril zeneművész arcképe, egy szemben ülő fiatal nő képmása s a művész édes anyjának profiltan megfestett feje, kitünően sikerült dolgok. Fest művészünk genre, táj- és csendélet thémákat is, ez utóbbiakat nagy szeretettel. Tájképei, különösen a világos, modern Palmié-utánzatok nem illenek finom lelkületéhez, mely első sorban az arcképfestészet magasabb kultuszára hivatott. Kunwald kollekciója mintegy 90 darab festményből és grafikai műből áll és szorgalmas, nagy munkásságát dokumentálja.

a leggazdagabb, a mikor művészeink felvonulnak nyári munkásságuk eredményével.

ielei Molnár János, *H*
ott végezzük a hol kezd

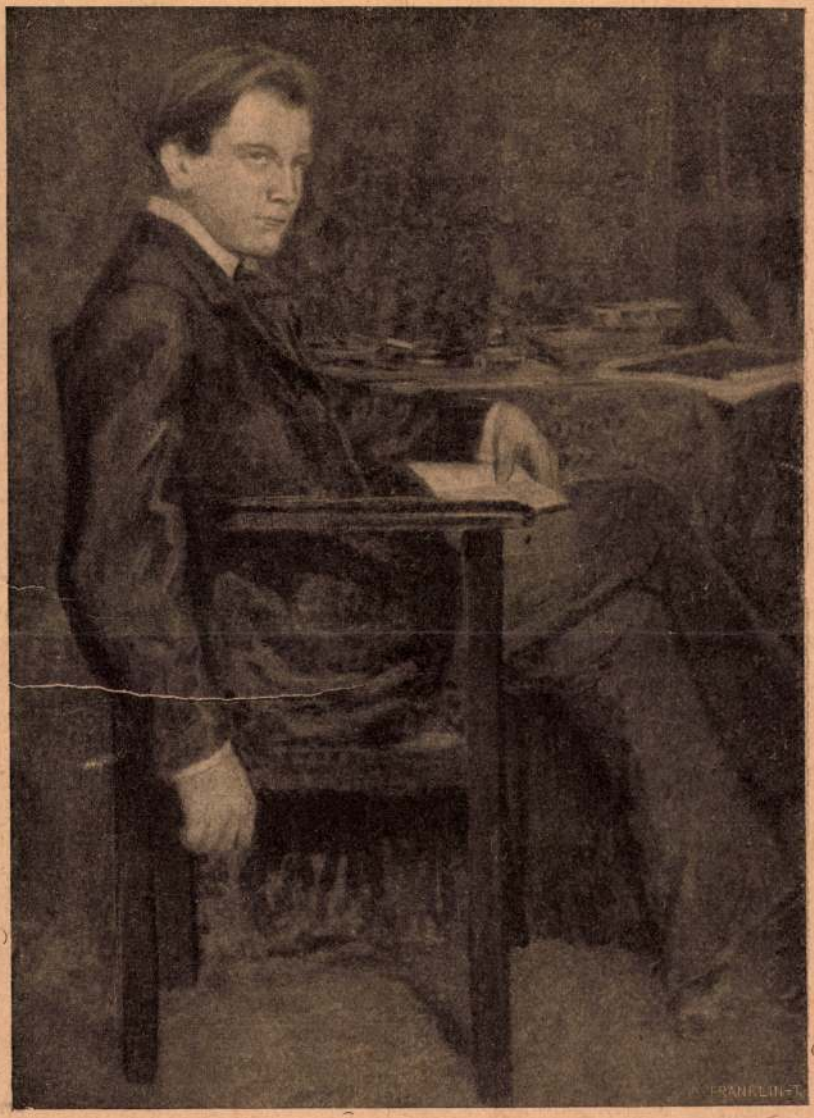

Kunwald Czézár: Dohnányi Ernő arczképe.

A NEMZETI SZALON Ő

Vas. Lap. 1908. 808 l.

, úgy virultak egykor
iók alakjában a kiváló
vetései, melyek nagy
előkészítői. Kölcsey a
ak legnemesebb tipusa.
és törekvéseinek eme
yeletes emlékekké földi
yeit, ezért kelt szomo-
lat, hogy földje, kertje
vedszázadon át a műve-
ozott, most egyszerre
üzleti prédának.

ka volt. Az egyik, az
ye szélén, inkább gyer-
zolgált tartózkodási he-
ekkorában és tanulmá-
l 1815-ig. A régi magyar
zonyait tárják fel azok
között élete itt folyt.
indössze öt ember volt,
ással. Péchy Imre nevű
Medikus Janette nevű
gtól elvonult, megtört,
Uza, a ki a Martinovics-
részességéért több évi
ödött. Kölcseynek ezek
mészetes, hogy az em-
való utaltságában a
gyorsabban kifejlődik,
lönös abban, ha ez a
kerül szembe egymás-
és lelkiszükségletei irá-
dalmár nem sok vizet
jöveteleken is többnyire
válik élénkebbé kedélye,
zzanatairól és a börtön-
l beszélhet. A bátorta-
szetű Kölcsey azonban
érdeklődést mutat a
etlen női képviselője, a
lgetések, kirándulások,
zött telik az idő egy da-
kisasszony útra kel és
rsaságtól. Kölcsey ekkor
lódás keserűségeit. Gaz-
léssel akarja elaltatni
mait s kivált, mikor

Kölcsey családnak. Almosdi lakása, — ma már rozzant, düledező állapotban — meglehetősen egyszerű volt. Három szobából, egy cselédszobából, konyhából, kamrából és kőburkolatu pinczéből állott. Ehhez képest a csekei urasági lakásnak tünik fel öt tágas szobájával, előszobájával, előcsarnokával és mellékhelyiségeivel. Vahot Imre, mikor a hatvanas években Kölcsey csekei birtokát megtekintette és egykori házát alaposan szemügyre vette, úgy találta, hogy az egész telek és udvarház nagyon is rászorul az ápolásra. Pedig ez jó négy-öt évtizeddel ezelőtt történt, hogy azóta mivé lett a Kölcsey-ház, ki tudja. Életének legnevezetesebb szakaszát töltötte ebben a házban és itt levő birtokán Kölcsey. Nappal gazdálkodott, cselédeit oktatta, mihelyt azonban leszállt az alkony, bevonult irószobájába és kezdett dolgozni. Itt irta Csokonairól és Berzsenyiről való híres birálatait, de itt fogalmazta azt a gyönyörű emlékbeszédet is, melyet Berzsenyi halála alkalmával az Akadémián elmondott. Wesselényi védelmére beadott védőiratát is csekei házában készítette. 1829-ben egy időre elhagyta Csekét, mivel vármegyei tisztviselővé, majd diétai követté választották. 1835-ben tért vissza ismét birtokára, mikor az elhanyagolt gazdaságot újra kézbe kellett vennie. Nem is mozdult ki többé innen, a magány egészen megfelelt az ő álmodozó hajlamainak. Társai, a kikkel együtt indult a küzdelmes útnak, egyenként eltüntek az életből. 1830-ban a mester, Kazinczy is halott volt. Kölcsey is kezdte számlálgatni a hátralévő éveket és a természet ölén élve, a mulandóság melankóliájával gondolt a maga elmulására, melynek eljövetelét több költeményében énekelte.

S dombján a csöndes énekesnek
Kelet felől lágy szellők repesnek.

Igy képzelte el porló hamvait a csekei temetőben, dolgozószobája, udvara, kertje és az ősi családi birtok közelségében. A sírhant még megvan, ott domborodik a csekei temetőben s mivel a halottak keskeny birodalmát nem

Kunvald Cézár

Kunwald Cézár

** **Kunwald Cézár kiállítása.** Városligeti műtermében (Ajtósi Dürer-sor 31) érdekes kiállitást rendezett nyáron készült munkáiból Kunwald Cézár. A csendben dolgozó kitünő művészt főként arcképfestőnek ismeri a közönség. S arcképei ezen a kiállitáson is szép számmal szerepelnek: tetszetősen és kellemesen szinezett jó portré-rajzok. A kiállitás javarészét azonban a nyáron, Szolnokon készült vizfestmények szolgáltatják. Az akvarell uj müfaj Kunwald müvészetében, a müvész először próbálkozott meg vele. A szolnoki Zagyva- és Tiszapart s a falusi kis utcák jellemző motivumai vonulnak fel vizfestményein. Szerencsésen megtalált természetkivágások, melyeket üde szinfantázia elevenit meg. A kis képek technikai tekintetben is igen sikerültek. 1932. dec. 6. (e. a.)

Ujság

Beszterce:

Az előtért átszelő „Vag
tetején látjuk a város, mely
madarak egyike épen le-száll
ten kasiélyokkal s a fáklyal
erőd felé egy kastra megy.

„Bistri
s baltra :„ 175."

Rézkarca, méretei a vona
19.3 c/m.

Palazzo Arnaldo Priora
a 172 pagina mellékelve.

Lapa 4143.

Kunwald Cézár

Előjegyzés: felhívás

A Tenc nyolc magyar mester c. litográfiás mappájára.

1925?

Megjelent?

Mária Terézia:

F ábra

Derékon alólig F van ábr
~~a nézz~~ Gödör kajának
fülbevalója élettörés, kivágás
ja kerneltnics. A hátterbe
lóg. Felirata a medaillon

MARIE THERESE

a talapzaton:

DUCHESSE DE L

alól balra: „Sauvage pinx

jobbra: „Philipp Andre

Rézmetszet, méret

9312

KUNWALD CÉZÁR

80	*Portrait tanulmány	Olajf.	2000.—
81	néhai Kössler János a zeneakadémia volt tanára	Olajf.	1300.—
82	Dolorosa	Olajf.	1000.—
83	Kék ruhás nő	Olajf.	1200.—

Benczúr Tanár
M. Kir. Tud. Egy.
1927.

Kunwald Cézár

KUNWALD CÉZÁR:
Portrait tanulmány.

Berecz Tais.
IV. kiáll. Eat. 1927

KUNWALD CÉZÁR :

157. Dohnányi Ernő arcképe. - Olajf., v.
90 x 106 cm. Jelz.l.j.:"Kunwald 1908".

Szépkasőv. képt. pub. kiáll
1944.

Kunwald Cézár

SOMOGYI ISTVÁN :

237. Leány. - Olajf., v. 80 x 105 cm.Jelz. j.a.s.: "Somogyi I."

SPÁNYI BÉLA / 1852 - 1914 / :

238. A tisztáson. - Olajf., v. 82.5 x 73.5 cm. Jelzés nélkül.

SPÁNYIK KORNÉL / 1858 - 1943 / :

239. Édes anyám. - Olajf., v. 57.5 x 71 cm. Jelz.l.b.: "Spányik C.m 1896".

KUNWALD CÉZÁR:
Bernhard Kellermann, német iró

Nemzeti Szalon 1930. Okt.
Arcképfestők

Kunwald Cérá

KUNWALD CÉZÁR:
Anna főhercegnő

Nemzeti Szalon 1930.
Arcképfestők OKA.

Kunrad Céra

KUNWALD CÉZÁR :

147. Dohnányi Ernő arcképe. - Olajf., v.,
90 x 106 cm. Jelz. l. j. "Kunwald 1908".

Kunwald Cézár

Kopp 1939/40 sorozat II.

ILLUSZTRÁCIÓK

KUNWALD CÉZÁR

84	Fischer József	olajf.	Mgtul.
85	turmezei Mihalovits László	olajf.	Mgtul.
⊗ 86	Anna főhercegnő	olajf.	Mgtul.
87	Bernhard Kellermann, német iró		Mgtul.
88	Női arcképtanulmány	olajf.	850.—

Magy. Arcképfestő
1930.
alapító tag
⊗ Repr. a Katalogusban
mind a két kép

Gyula

kér umah

Budapest IX.

Hőgyes Endre - u. 10.

Műemlékek Országos Bizottsága

Kunwald Cézár

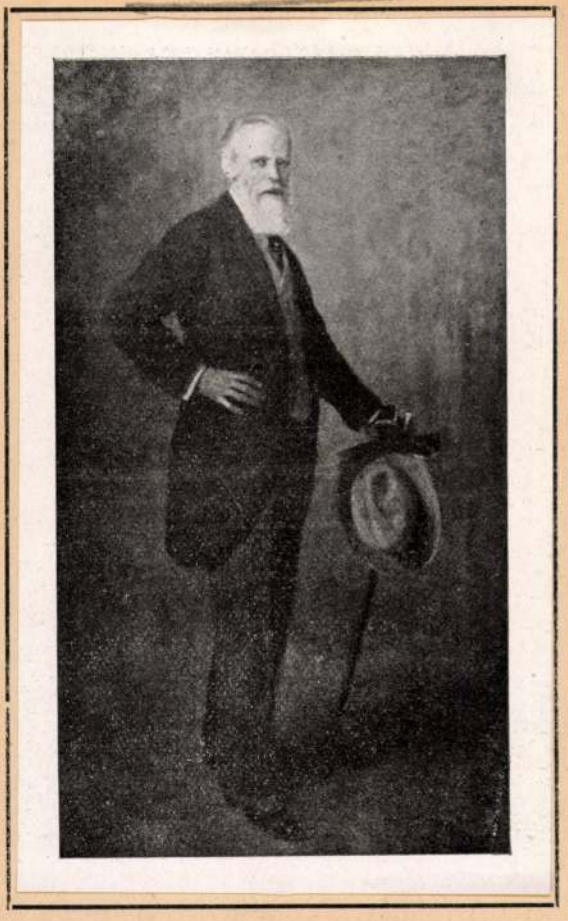

Cehbelick V. kiáll.

Nemzeti Szalon 1924

129. KUNWALD CÉZÁR: „DR. TÉREY GÁBOR"

Kunwald Cezár †

Kunwald Cézár halála

Dániából érkezik híre annak, hogy a század első évtizedeinek kiváló magyar festőművészet *Kunwald* Cézár szívbajban elhunyt. A Kunwald-család ausztriai eredetű, a család tagjai a magyar művészet történetében bizonyos nevezetességet értek el: Kunwald Cézárnak húga *Dohnányi* Ernő első felesége volt, unokaöccse pedig *Dorátl* Antal, a kiváló magyar karmester. Kunwald Cézárt elsősorban mint portréfestőt tartják jelentékenynek, a Szépművészeti Múzeum tulajdona Dohnányi Ernőről festett arcképe s egyik finom női portréja. Kunwaldnak sikerült a háború kitörésekor Dániában letelepednie. Élete utolsó hét évében festett műveit itthon még nem ismerik.

Magyar Nemzet

1947. jan. 22.

Kunwald Cézár

Női arckép,

vegy.

Nemesvári 224. l

Fig. 6. Querschnitt *N—P.*

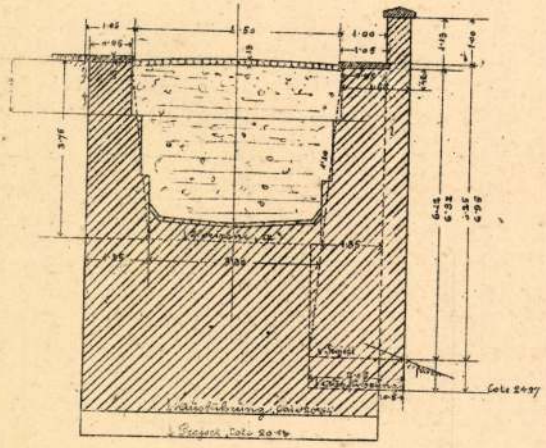

Fig. 3. Querschnitt *A—B.*

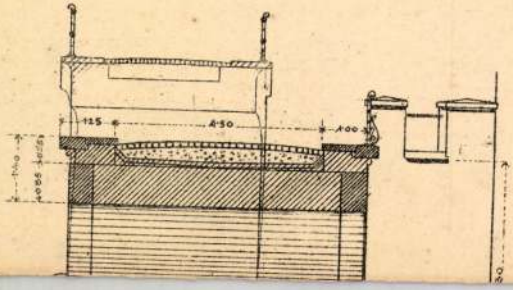

Kunwald Čerár

Brod
n

Nemcovàri 8. l

asck.

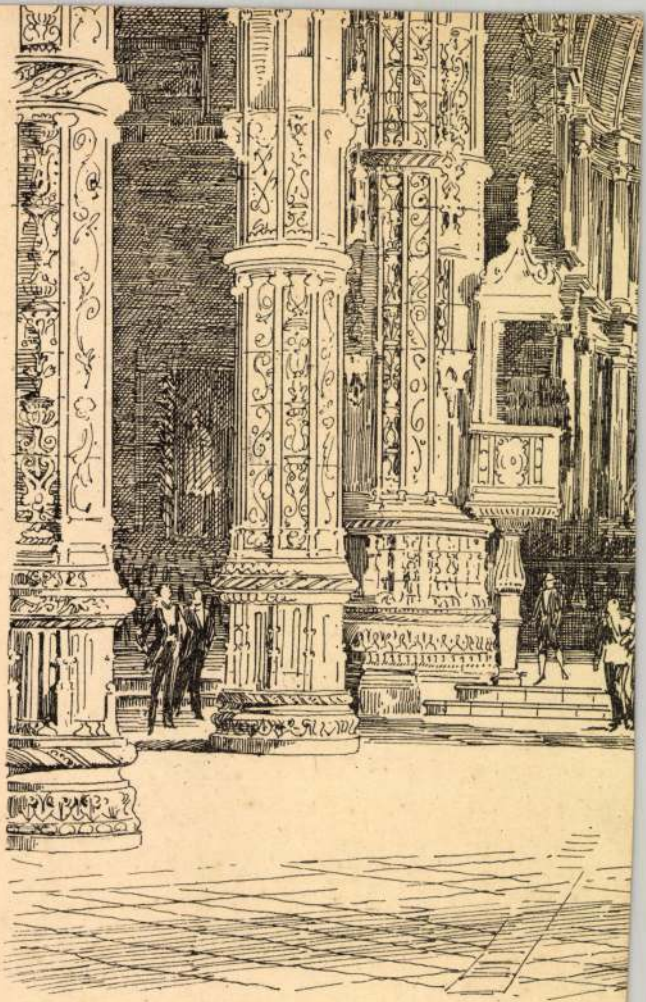

R. v. Waldheim art. Anst. Wien

Künwald Caesar

gr. Ambrózy Lajos arcképe fentről repr.

Képzőművészet

1931. 144. l.

Caprara A. gr.

Derékig, térdé jób
medaillonban, mely melle
Gyöngy patkójának fün
nem vitel. vette van öl
lognak. Feliratu a kép
nakitott kat sortan:

„Der Hoch ü:
Herr Herr A
Dero Rom: Kay:
Würcklicher Hoff
ein Regiment be
und

Rézmetszet, metéte

Boethius: Triumph
Lochner 1688.

KUNWALD CÉZÁR: TANULMÁNYFEJ

KUNWALD CÉZÁR: NŐI PORTRÉ

KUNWALD CÉZÁR: MERENGÉS

KUNWALD CÉZÁR: PÁRISI NŐ

Kunwald Cézár

SASSY ATTILA MŰTEREMKIÁLLÍTÁSA. A negyven évesek generációjának egyik legérdekesebb reprezentánsa Sassy Attila festőművész. Festői egyéniségének különösen érdekes vonása az az érzékeny, gyorsan reagáló intellektus, amely biztos érzékkel igazítja őt el a festőművészet legválságosabb szakaszaiban is. A XX. század eleje óta minden tíz esztendőben végigviharzik Európán egy-egy szellemi életünk megújítását célzó forradalom, amely mindig magával szokta ragadni azokat, akik könnyen reagálnak a külső hatásokra. Sassy Attila is ilyen könnyen hevülő lélek, aki minden festői reformmal szemben érzékenyen reagál, de aki nem marad meg az új mozgalmak felületén, hogy onnan könnyedén ugorjon tovább az újabb és újabb jelszavak hátán. Sassy Attilánál éppen az a szimpatikus, hogy ő becsületesen végigcsinálja, amit az utánzók és epigonok utánéreznek. Az ő festői intelligenciája kihámozza az új mozgalmakból azt, amit ő okosnak, festőinek, művészinek lát meg és ezeket az új motívumokat egyéniségének átalakító retortáján szűri keresztül. Húsz egynéhány esztendő óta, amióta festői pályáját módunkban van figyelemmel kísérni, mindig azt tapasztaltuk, hogy Sassy Attila szeretett minden újításnak az élén menetelni, de ezt mindig úgy tette, hogy pikturájának ez a meg-meg-

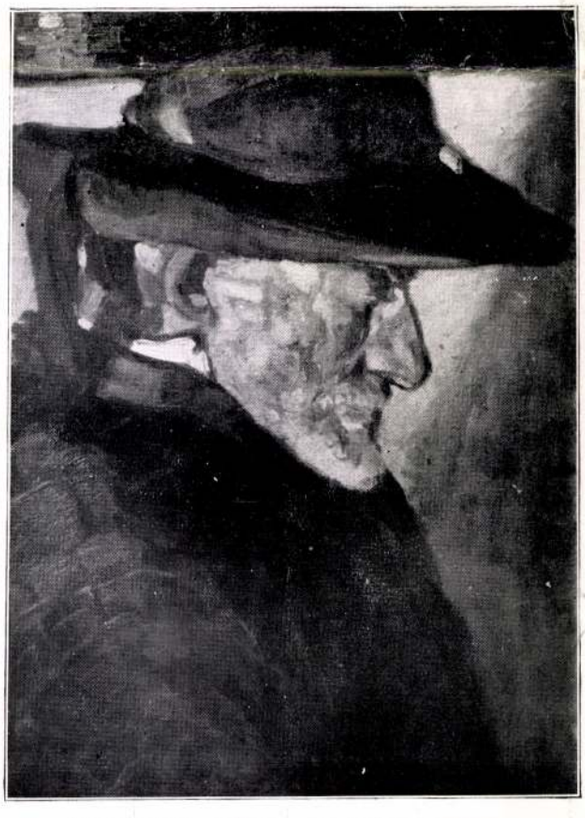

KUNWALD CÉZÁR: SPANYOL FÉRFI

FADRUSZ JÁNOS: FADRUSZ JÁNOS SÍREMLÉKE
A Kerepesi temetőben

újúló hullámzása félreérthetetlenül magán viselte az ő erős egyéniségének bélyegét. Mostani kiállításának is ez a karaktere. A piktura „legújabb eredményeit", elvi álláspontjait, elméletek maximáit látjuk felsorakozni rajzain és olajképein. Megmondjuk őszintén, nem a mi esetünk. Sokkal közelebb áll hozzánk a piktor, ha közvetlenül magát nyujtja, nem pedig elméletek és irányok prizmáján át törik meg festői képe. Mégis: Sassy Attila nem az a könnyen elintézhető eset. Nem egy imitátor, nem egy modisztin-piktor, aki Párisból hozza a „dernier cri" utolsó kreációját. Nem, ez egy gondolkodó fő, ez valaki, aki különbözik mindenki más külső képétől és belső világától. Ezek a rajzok és képek úgynevezett expresszionista képek, de aki mögöttük igazgatja a kulisszát, az nem egy papírmasé figura, hanem egy okos fejű rendező, sőt néha több is annál. ő maga az: Sassy Attila, a megelevenedett, művészbőrbe bújt Theória.

vészeket, akik figyelemreméltó művekkel szerepelnek és hozzájárultak ahhoz, hogy a kánikulában rendezett kiállításnak mégis volt némi sikere, az alábbiakban soroljuk fel: Aradi Edvi Illés, Ágoston Vencel (akvarelljei rendkívül artisztikusak), Bakonyi Kató, Barna Ilona, Bendéné K. Friderika, vitéz Bihary István, Bokor Vilmos, böszörményi Schwarz János, H. Burián Irén, Csányi Lajos, Csillag József, Cs. Mágócsy Etus, Czene János, Mátyás, Lám Ilona, Lengyel-Reinfuss Ede, Martosné Camilla (olajfestményeiben szerencsésebben érvényesül, mint a pasztell műfajában), Márton Jakab, Mészáros Jenő, Mészáros Mihály, Müller Ágosta, Négely Rudolf, Némay Ferenc (a kormányzónéról festett arcképe nemcsak találó portrészerűségével tünik fel, de mint kép is igen hatásos), gyertyányi Németh Gyula, Nótiné Kálnay Boriska, Oppel Imre, Papp József, Pataky Ferenc, Pen-

KUNWALD CÉZÁR: PROHÁSZKA OTTOKÁR, PÜSPÖK

D. Volf Irma, Dimits Sándor (olajfestményei mellett külön felemlítjük ügyes rézkarcát), Dobay Ferenc, Ehrenhaftné Hevesi Margit, Farkasfalvy Imre, Fejérváry Erzsi, Fodor Ferenc, Haála Gyula (festői egyéniségének széles fejlődését évről-évre örömmel állapítjuk meg), Havalda Endre, Heller András, Hessky Iván, Hénel Gusztáv, Hofhauser F. J., Hómann Károly, Kacziány Aladár, Kálmándy Papp László, Király Jenő, Kiss Farkas Imre (akt-tanulmányának rajza egyénien látott), Kiss Pál, Klammer Mariska, Kolár Nándorné, Kremmder K. Farkasné (olasz tájképei a guachnak igen szerencsés alkalmazását mutatják), Perczell Margit, Porter Paula, Telegdy Árpád, Tóbisch Ilona, Radnay Miklós, R. Istvánffy Gabriella, Remsey Sándor, Say Géza, H. Schuschny Erna, Siuda Nándor, Steinhauser Ágoston, Cs. Szamossy Imre, Szentgerinczey J. Piroska, Szilády Margit, Szini Zoltán, Szilágyi Ignác, Turmayer Sándor, Velten Armand, farádi Veres Iza, Vujovich Irma, Wirker Ferenc, Záhonyi Géza, Zierlich Rezső, Zs. Jármay Edit. Endrő Margit kerámiáit külön dícséret illeti.

lanak a festészet birodalmában. Nótiné Kálnay Boriska egy színes, hangulatos, napfényes képet állított ki. Ötvösné Bakonyi Kató tanulmányfejeiben egyre több szerencsével szabadul fel a természet puszta másolásától. Őrgróf Pallavicini Györgyné temperái és akvarelljei nincsenek tudás nélkül, de modorosságuk szembeötlő. Páris Ila mint mindig, ezúttal is nívósan szerepel. Önarcképe különösen sikerült. Pender K. Rózsi tanulmányában a színeken van a hangsúly, azokat finoman értékeli és egymásrahatásukat helyesen figyeli meg. Perczel Margit tájképe kellemes. Petheőné Ertl Livia mezőkövesdi zsánerjének ragyogó színösszetételével brillirozik. Porter Paula ezúttal azt bizonyítja be, hogy nemcsak a figurálisban, hanem a tájkép műfajában is kiválót tud produkálni. br. Korányi Anna virágcsendéletei színesek, a természet alkotóerejű átérzései. Szentgericzey Piroska zsánerképe nem irodalmi feltálalás, hanem komoly festői problémákat old meg. Szilády Margit vásznai egy szépen fejlődő művészegyéniséget mutatnak be. Szivessy Aczél Barbara fejei karakterisztikusak. Vujovich Irma studiumaiban férfias erő van. Endrő Margit szép kerámiáit már előző tárlatokról ismerjük.

A NEMZETI SZALON TAVASZI TÁRLATA. Persze a cím egyáltalán nem fedi a valóságot. Tavaszról szó sincs, ellenben a kánikula legtűzőbb melege és ezzel egyenes arányban a látogatók gyér száma jellemzi a Szalon úgynevezett tavaszi tárlatát. Nem először tettük szóvá, hogy a Nemzeti Szalon éppen a saját tagjaival szemben, akik a legtöbb áldozatot hozzák az intézményért, jár el ilyen mostohán. Egy júniusvégi kiállítás, még hozzá a Szalon üvegtetőzete alatt inkább gőzfürdő, mint képkiállítás. Véleményünk szerint a Nemzeti Szalon minden tagja elvárhatná a vezetőségtől, hogy évről-évre ne kényszerítse bele ebbe a lehetetlen helyzetbe.

KUNWALD CÉZÁR: PORTRAIT

A tárlat maga, bár igen vegyes, mégis jobb sorsra érdemes. Már maga az a körülmény, hogy közel 400 műtárgyat állítottak ki a művészek, arra mutat, hogy a felhalmozott képek és szobrok között bőven akad nívós darab is. Az újabb generáció friss nevei mellett egy-két beérkezett ismert nevű művésszel is találkozunk. Andrejka József, Belányi Viktor, Heyer Artur, Kopeczky Raul, Lakatos Artur, Pálya Celesztin, Szamosi Soós Vilmos nevei komoly értékek. Különösen Belányi Viktor kis gyüjteménye érdemel teljes elismerést. Azokat a mű-

TÁRLATOK

AZ ALKOTÓ MŰVÉSZNŐK EGYESÜLETÉNEK ELSŐ KIÁLLÍTÁSA. Feszty Árpádné elnökletével új női csoportosulás mutatja be törekvéseit a Nemzeti Szalonban. Egy alkalommal több, amikor festő- és szobrászművésznőink szóhoz juthatnak és igazolhatják, hogy nem egy esetben jogos rivalitást kezdhetnek férfikollégáikkal.

KUNWALD CÉZÁR: PORTRAIT

Nem állítjuk, hogy az új alakulás hozott volna valami művészi szenzációt, de kétségtelen, hogy alkalmat adott ismét néhány ismert tehetséges művésznő szereplésére. Csabai Rott Margit úgy olaj-, mint akvarell képeivel ismét igazolja jártasságát mindkét technikában. Ehrenhaftné Hevesi Margit a napsütés ragyogásában értékeli Itália tüzes színeit, Fejérváry Erzsi külön meglepetése a tárlatnak. Nagy komponáló készsége artisztikus érzéssel nyilatkozik meg a Madonna c. kompozíciójában. Fesziy Masa már sokszor méltányolt tehetségének újabb meggyőző bizonyítékai most kiállított tanulmányfeje és nagy aktképe. G. Lázár Ilona faszobrai ezúttal is hatásosak. H. Burián Irén fekete kalapos hölgye hangulatos. Hámor Ilona tehetségét szeretnénk már lehiggadtabb megnyilatkozásaiban ismerni. H. Schuschny Erna virágai már valóságos kompoziciók. Színfoltjai formaképzőek, rajza egyre leegyszerűsítettebb. Illyefalvi Lőte Éva Hun lóáldozás c. gipsze férfias erővel mintázott szobormű, melyben rendkívül tehetséggel egyesül a tehetséges szobrásznő ösztönös érzése a mintázó tudással. Kolár Nándorné csendélete nagyvonalú, érdekes. Kövesházi Elza szobrai ezúttal is kissé túlzottan egyéniségre törekvők és ezáltal modorosak. Magdolna főhercegnő képei meglepetésszerűen kielégítő tájékozottságra val-

bensőségesebbé válnak. Egyre inkább érezzük, hogy az ábrázolás nem önmagáért, hanem a rajta elömlő lélekért van. Az impresszionizmus pogány, szinte fizikai világszemléletét egy új látás foglalja el Kunwald Cézár művészetében és ez egy befelé néző tekintet meleg, lélekülte pillantása. Ez a tekintet nem elégszik meg többé a külvilág ábrázolásával, mert ezt csupán a felületnek érzi és keresi mögötte, ami jobban érdekli minden külső effektusnál, a dolgok lelkét. Figurális vagy tájkép, portré vagy kompozició csak azért érdekli, hogy azokon kibeszélje magát a művész legbelseje. Ő ma is az a preciz rajzoló, a színeknek az a pedáns ismerője, aki tisztában van azzal, hogy minden alkotásnak alapja a kifejezőképesség, a mesterség százszázalékos tudása. Hiszen egész pályafutása alatt nem szünt meg kísérletezni a festékkel és még ma is élénken foglalkoztatják a festés technológiai problémái, a vele való bánni tudás, — mégis ez többé nem a cél, hanem csupán az eszköz. Kunwald Cézár kemény, gerinces munka után felszabadult a mesterség zsarnoksága alól, a maga legbelsejének kivetítését látja a világ képén, a tónusok sejtelmes világából az ő szellemiségét látjuk kicsillanni, az ő egyéniségének lelkiségét látjuk újabb képeinek hosszú sorából kisugározni.

Kunwald Cézár egész tekintélyes művészi pályafutása alatt ugyanaz az egyéniség maradt, minden képén fel lehet ismerni keze egyéni vonásait, csupán az történt vele, hogy a hústól megérkezett a lélekig, a világból önmagához. Ez a magyarázata nagyszerű önarcképének is, mely mély bepillantást enged a művész spirituálisan ágyazott egyéniségébe.

Kunwald Cézár művészete az az egyenes, amelyik a legrövidebb út két pont között. És tegyük hozzá a geometriai tételhez: nemcsak a legrövidebb, de a legbiztosabb út is.

Gy. N.

KUNWALD CÉZÁR: ZALAI TÁJKÉP

KÉT MAGYAR MŰVÉSZ KITÜNTETÉSE. Két érdemes magyar művészt tüntetett ki a lengyel köztársaság államfője művészi érdemeik jutalmazására. Hubay Andor festőművész és Farkas Zoltán dr. szobrászművész megkapták a Polonia restituta-rend tiszti keresztjét.

LECHNER ÖDÖN-EMLÉKÜNNEP. A Lechner Ödön Társaság a mester halálának évfordulója napján emlékünnepet tartott. Az elnöki megnyitót Gerő Ödön tartotta, míg Lechner Ödönről Vámos Ferenc olvasott fel. Az emlékünneppel kapcsolatosan a Társaság közgyűlést tartott, melyen Ugron Gábor elnökölt. A közgyűlés a betöltésre kerülő harmadik elnöki székbe Árkay Aladárt ültette, titkárnak pedig Soós Aladárt választotta meg.

Látogatás Kunwald Cézár műtermében.

Kunwald César művészete valósággal iskolapéldája annak, hogyan fejlődik egy jó és becsületes művésztanítvány mesterré. Iskolába kellene tanítani — különösen ma! — hogyan sajátította el a mesterség eszközeit szorgalommal és rátermettséggel, hogyan merült el a Természet művészi szemléletében egy tiszta lélek áhítatával és fokról-fokra hogyan tett szert önmaga megismerésére, tisztán a piktúra révén és lett végül olyan egyéni meglátású művész, aki a természet jelenségeire ki tudja vetíteni a maga gazdag lelkiségének mindenki mástól különböző megnyilatkozásait. Műtermében sorra felvonulnak fejlődéseinek különböző szakaszai, az egyes állomásokat jelző képek és pontosan illusztrálják, hogyan lett a tanítványból festő, a festőből művész és a művészből egyéniség, Kunwald Cézár.

Egy Weimarben készült életnagyságú férfiaktot látunk az egyik falon. Ez a kép kiindulási pont. Valami professzori szigorúság árad erről a vászonról. Minden izom, minden mozdulat szigorú szabatossággal számontartva. Rajz és szín korrekt. Olyan a kép, mint valami akadémiai székfoglaló. Tökéletes és unalmas. A fiatal professzor, aki most már mindent tud, innen Párisba kerül. Átadja fogékony művészlelkét az új benyomásoknak. És valóban újjá születik. Gazdag és színes fantázia tarkállik most már vásznain és Párisban megkapja ami Weimárban olyan nagyon hiányzott képeiből, az ízlést. A festőből festőművész lett. Már tudja, hogy a természet jelenségeit nem kell változatlanul elfogadnia és érti az elemeknek művészi célja szerint való csoportosítását. Az éppen akkor diadalmaskodó francia impresszionisták és pointillisták egy lépéssel tovább viszik és most már nemcsak látása szabadul fel, hanem megváltozik festészetének egész strukturája is. Új technika, új eljárások teljesen felszabadítják művészi felfogását és szabad teret nyitnak az alkotó ízlés számára, mely Páris óta egy pillanatra sem hagyja el. Párisban természetesen ez az ízlés párisi. Itt van pl. az a foltokból összeállított női portré, melyet reprodukcióban is bemutatunk, erről keltezés nélkül is tudjuk, hogy csak Párisban születhetett. De ez csak a kezdet. Azok a tájképek és figurálisok, amiket Párisban készít, lerántják az idegen hatásokat. Most már rohamtempóban érkezik el a művész a végső stációhoz, önmagához. Képei egyre

KUNWALD CÉZÁR: ÖNARCKÉP

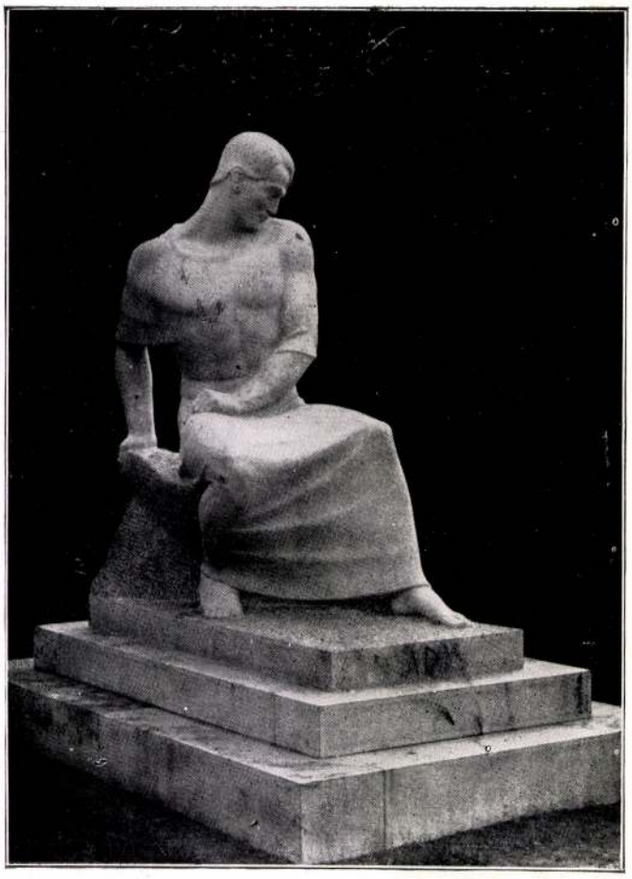

CSORBA GÉZA: ADY ENDRE SÍREMLÉKE
A Kerepesi temetőben

SZÉCHY ANTAL: ZSIGMONDY VILMOS
A Széchenyi fürdő előtt

IFJ. VASTAGH GYÖRGY: FÜLEPP KÁLMÁN SÍREMLÉKE
A Kerepesi temetőben

TÓTH ISTVÁN: POLYPÓLÓ
A Hunyadi János úton

Képzőművészet V. évf. 42. 4.

Kunwald Cézár

Fiatal norvég nő
c. képe regén.

Műveinek
1940. XI. n. 7. l.

Kunwald Cézár

műlerenki állí-

tása.

1932. dec.

Hágár a pusztában.

212. Hermann van Der Myn.

Kunwald Ceár

Ernst Museum aukción.

XIII-XIV (1920) 216. 7.

Kunvald Cézár

dr Mihályi Péterné
arcképe.
Arcképfestők Kiállítása
Nemzeti Szalon
Kepr.
Művészet 1937
150. l.

Kunwald Cézár

all. pasztell díj 1922

Nemzeti Szalon

MAFE 10. kiáll. 1923 nov.

Vészi Gerzson
könyvnyomda
Budapest, VI.,
Podmanicky-u.
Telefon 108-03

Kunwald Cerár.

Á verejní Csarnok aukcia kat.

31. x. 1926. febr.

Kunwald Čeněk

Ženský portrait
a Nový portrait c.
kresby rep.

Výstavy 54. l

ul. Az aranygyapjas rend jelvényét pinak fürtjei vállaira omlanak, szeme bajusza leberetvált. ~~Hajkendője~~ fe-~~rik~~, piros palástját ~~a~~ vállára vetett ~~ruha~~ visel. n balra császári korona tünik sze-

retei 7.5: 5.8 cm.

Kunwald Cézár

festő

arcképe repr.

Karcragmagyarország

684. l.

etro di Mencio.

-ban. † 1481-ben.

ézussal.

balra hajtott fejjel van ábrá-
ek Jézust tartja, kinek jobb
vszegélyű palastját fejére ve-
k hosszú köntöse világos és
vakat olvassuk: »E. SVM. LVX
Donator imádkozik összetett
ll fehér csuhában és a velu-
etükkel. A mögöttük ájtatos-
hajék és babérkoszorú diszíti.
két dicsfény veszi körül.

n. — Lelt. sz. 1210. — Vétetett
1 400 lirán (362·40 K). — El-
-én (246–95). — Az elszámo-
az 1895 november 28-iki 61301
elszámolást elfogadta az 1900

)) és az 1901 augusztus 26-iki

adatok a Szépművészeti Mú-
i Pietro: Madonna. — 1906,
La Vierge et l'Enfant.
lajstr. 12. l. — Verzeichniss

III
53 (1210).
648 (458).

53

Kunwald Cerár.

Csendélet c. képe
repr.
Gróf Festetics Sándorné
arcképe
Karczagmagyarban

Lapunk mai -

Kunwald Cézár

festő

l. élet.

Karcagmagyállam

672.673.4.

fordult lábait
~~fordult~~ ~~nézve~~ s maga alá szedett ~~lábakkal~~ a di-
nevre
y tartja, mintha beszélne, III bajait terdére
perel
~~a elől~~ forgóval, bajusz és körszakált hord.
i s jobb kéna alatt pánnak III ~~van~~ ~~látszik~~. A keret-
van
leljük, négyszöges a háttere ~~van~~ alól jobbra
alatt három sorban:

ned II,
Kaiser der Türken
".
"
"

keretnek 14.6 : 10.1 s a vérlapnak 19.4 : 11.9 cm.

140/95 N=5.

Kunwald Cerár

Mücsarok Grunewald
Berlin mellett

1909. tav. füll. 162, 289, 398, 399
403
1910. tav. füll 299, 302–308, 420
1910–11. téli füll. 108, 109, 161,
188.
1911 tav. füll. 45, 46, 49, 55, 95, 175
344, 357.
1911–12. pub. füll. 22, 572

Kunwald Cerá

1912. tav. füll. 8, 16, 85, 88–90,
329, 356, 390, 395
1912–13. téli füll. 45, 161, 169, 173,
255, 578, 507, 535, 650
1913. tav. füll. 211, 215
1913–14. téli füll. 214, 503, 507, 570,
522, 525.

FEBRUÁR

2

Kunwald Cézár

Művészeti lexikon

419 l.

Ap. SS.

Kunwald Cézár

1924-ben családjával együtt Szeperdenyarakl.

Marsitzky Rikárd

Balaton. Tájak – emberek. Bp. 1943
170. l.

Kunwald

magas fenséges

Párban

l.

Kreilsheim

17. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Kunwald Cézár

vrch
r

Helytolaó 52. 6

III

7.58(3574).

8(6)(44)

379.

1905.

Kömlök a

és játszik

ülő a

gyermek szülő is

, a miben a

alyat tart, az apa feleségét

üles kőkorsot szorit magához.

ámasztott kapa köti le figyel-

ő látszik.

143 X 110

20578 sz. leirattal 150 K-án.

254

Kunwald Cesar, festő; szül. 1870 július 25-én Grácban. Művészi tanulmányait Weimarban, Párisban, Budapesten és Nagybányán végezte.

1892-ben Budapesten szerzett illetőségét.

Kunwald Cézár

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 288, 388.

1929. 164, 166, 358,
436, 643

Kunwald Ede

Rész
2

Somogyi Salon Almanach

125.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg meg

Kelt ....., 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Kunwald Ede

Dr. Szénási Béla

c. képe. repr.

A földmívelésügyi minisztérium tulajdona.

Állomás: A nyolcvanéves Pesti Napló ajánlása — 1850–1930. 134. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kunwald Ézár

Miscfai parkrészlet.

claff

Tm. Bp. 1932.

Ismeretlen művész.
A XIX. század

804 Kossuth Lajos.

látható és kissé

Mellig, balra fordult. Feje e
bajusza hosszú. Nyakkendője csokor
kabátja egyelejű. Felirata a kerek

Gypszszobor, magassága 64
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

gor. v. 5.

Kunwald Cerá

Kopie a

kopium -

Nürnberg.

Lipské vydání z 1. 1733-1779

1905. VI. 16.

Varjassy Árpádnak Arad. táviratilag értesítés Schönherr Gyula érkezéséről. (518/1905.)

Kunwald Cerár

1921. jun.

kiáll. Nemzeti szalonban

Olvasó aggastyán, olaj. 45000.—

Dán tájkép, olaj. 20.000.—

Tanulmányfej, olaj. 18000.—

Lelet, lovasberényi 11.18.

Kunwald Čásar

jeho mil. 1870 jul. 25
Graz.

elej bo elektrap

Krück II. 110. l.

Friedel Meyer, az ismert bajor evezősbajnoknő, aki ezen a kis motorcsónakon csupán egy északsarkvidéki kutya kíséretében szerencsésen körülhajózta Angliát és Skóciát

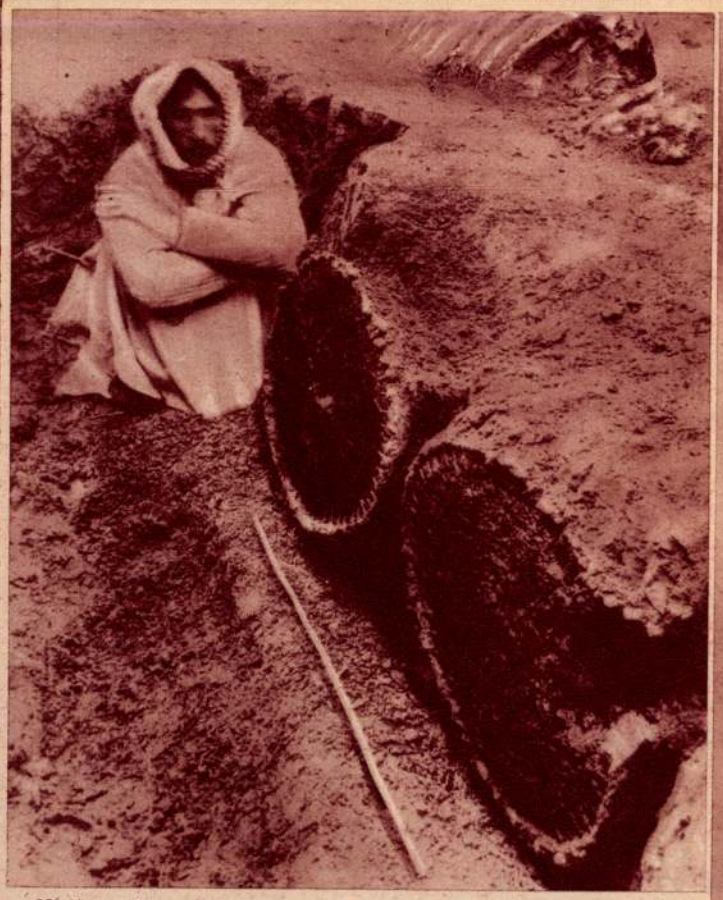

Kish, a híres bibliai város határában ásták ki ezeket a leleteket, melyek egy meghatározhatatlan régi közlekedési eszköz megkövesedett maradványai. Fentebb a járművet húzó állatok csontjai láthatók

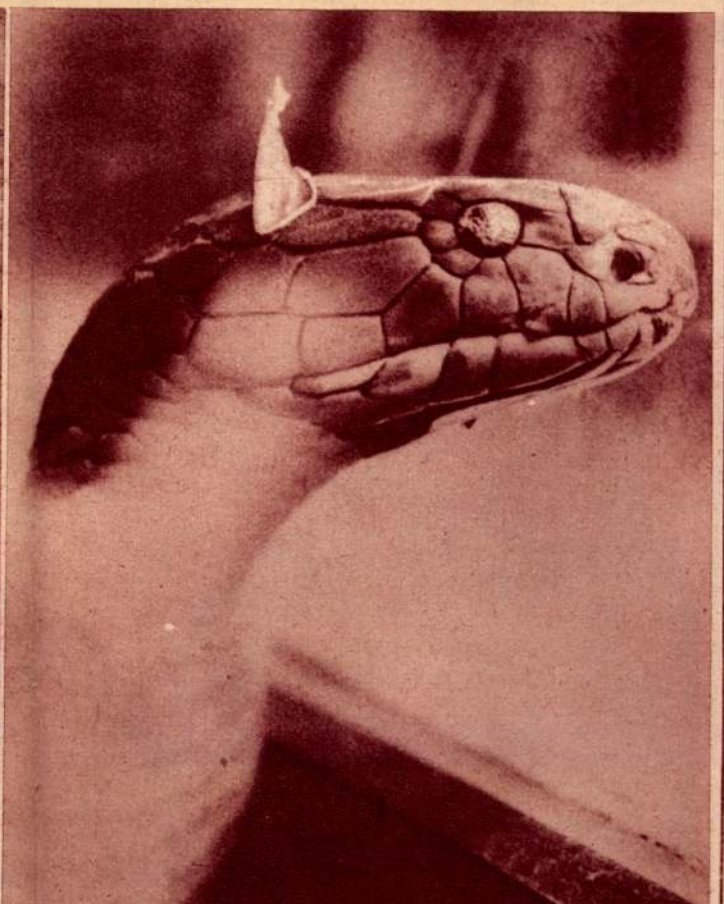

A filadelfiai állatkert rendkívüli ritkasága, az úgynevezett „Király-kobra", mely kis koronájával és fejedelmi testtartásával a kígyók királya

ARCKÉP

Kunwald Cézár festménye, a Szépművészeti Muzeumban

83 KUNWALD CÉZÁR: Dán tőzegföldek

Kunwald Cézár

Cékbeliek jubiláris est
Vörösmarty-szalon 1934. jún.

Kunwald Cézár

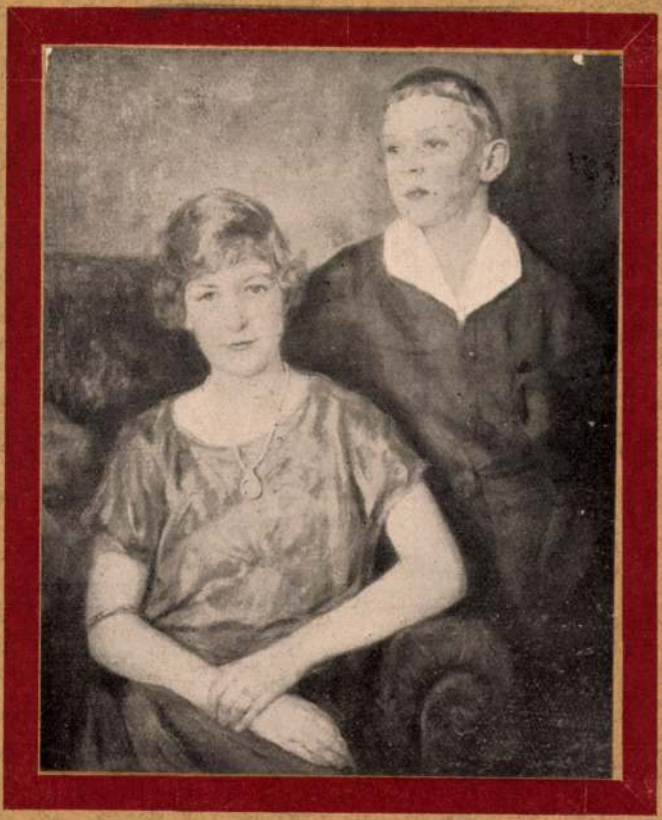

151. Kunwald Cézár: Carlé gyerekek

Csehbeliek VI. kiáll.
Nemzeti Salon 1926

KUNWALD CÉZÁR

81	Női fej	akvarel	100.--
82	Az öreg Jens Jensen	olajf.	300.—
83	Dán tőzegföldek	olajfestmény	300.—
84	Szolnoki ucca	akvarel	100.—
85	Virágcsendélet	olajfestmény	300.—
85a	Tópart gyermekkel	vizfestmény	100.—

Cèhbeliek jub. kiáll. Szat
Nemzeti Szalon 1934. jan.

34 GLATZ OSZKÁR: Templomban

KUNWALD CÉSÁR

72 Csendélet, olajf., Szépműv. museum tulajd.

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-ma

688 1590.

Tahi Antal

(Pesten Budán 1855. szeptember 2.)

A karácsonyest.

Hátul ~~Ferenc~~ József ~~Ferenc~~ fel, ki állal megáma- va néz~~ett~~. Jött ~~ro~~ ~~ro~~ ~~ro~~

Kunwald Cézár

63 Umras Singh Iher Gil
65 Engelbrecht Lola
68 Naplemente után (Balaton)
69 Kora reggel (Balaton)
70 Napsütéses reggel (Balaton)
71 Déli napsütés (Balaton)

A Benczúr Társaság
második kiállítása
1923. dec.

19...

	Berendezés Virág Ferenc tőkeszámlája		Folyó Arany
Követel	Tartozik	Követel	Tartozi

Kunwald Cézár

Kunwald Cézár.

74 Heller Gyuláné urnő arcképe, olajf.
75 Interieur hölggyel, pasztell

A Szecesszió Társaság elsõ kiáll. (Nemz. Szalon) 1923. ápr.

76 Női fej, olajf.
77 Lila ruhás nő, olajf.
78 Anya gyermekével

Königstein.

Kunwald Cézár

*151	Carlé gyerekek, olajf.	mgtul.
152	Női akt, olajf.	mgtul.
153	Alvó nő, olajf.	8000
154	Őszi csendélet. olajf.	8000

Czóbelicek VI. kiáll

Nemzeti Szalon

1926

Glatz Oszkár: Vadorzó

Kunwald Cézár

129	Temetőben	Olajfestmény
130	Tájkép	„
131	„Hideg ellen a tél“	„

Cséh bélick IV. Zicál

Nemzeti Szalon 1923

UVÉSZET

ELSEJÉN – GEREVICH TIBOR KÖZREMŰKÖ-
ERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: KIRÁLYI
VIII., MÚZEUM-KÖRÚT 6. TELEFON 146—165.
ZETÉSI DÍJ ÉVI 20 P. SZÁMONKÉNT 2 P. —
SZÁM: KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA
MAGYAR EGYETEMI NYOMDA, BUDAPEST

— A mellékleteknél a fényképész nevét nem közöljük.

Kunwald Cézár

129 Dr. Térey Gábor arcképe, olajf.
130 Crony-Chapel Istvánné grófné arcképe, olajf.
131 *Dr. Huszár Elemér arcképe, olajf.
132 Szappanbuborékok, olajf.
133 Karácsonyeste, olajf.

134, Reggeli hangulat (Zala) olajf.
135. Esti hangulat, (Zala) olajf.
136. A művész leánya olajf.

Czibulka V. kiáll.
Nemzeti Szalon 1924.

:de: Öregember

KUNWALD *Cézár*, festő. * Grác 1870 júl. 25. Weimarban és Párizsban tanult festeni s 1908. Bécsben és Budapesten a Nemzeti Szalónban volt kollektív kiállítása, 1922. az állami pasztell-díjat és a Herbert V.-díjat nyerte. Egy sorozat kőrajzú arcképet adott ki korunk magyar zeneszerzőiről (1929). Egy csendélete és két női arcképe a Szépm. Múzeumban, Misefai parkrészlet c. képe a Fővárosi Múzeumban van. A Benczúr-Társaság tagja.

Eg. I. 605 l

alapzatra helyezett díjúsdad medaillonban, a
t s a mellyet a hadi tropheak közt Amorettek s sa-
a rau kereszttel, hoja kosszú, bajusza és szakálla
ette nyakláncon az aranygyapjas rend jelvényét
. Felirata a talapzaton öt sorban:

. NATVS XII APRIL CIↃ CCCC LIX,
REX, PATRE VITA FVNCTO IMPERATOR,
M IOANNAM, DOMVI SVÆ INFERT
A, OBIT PRID. ID. IANVARII CIↃ ↃXIX.
enit Effigiauit et Excud. Cum Priuil. P. Vau
e Nit Exandis"

a vmalkerctnes 44: 35·5 cm.

329/96 N= 84

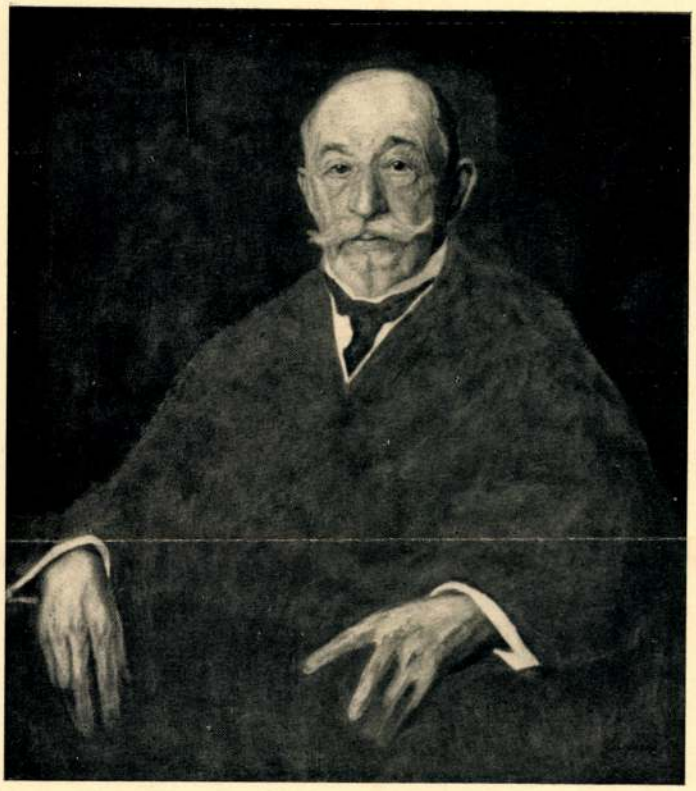

KUNWALD CÉZAR: Arcképtanulmány.

Cèhbelich VII. Kiáll. Sat.
1932

Kurwald Ceará

Kunwald Cézár

10) KUNWALD CÉZÁR festő, 1870-ben született Grácban. A müegyetem elvégzése után ~~[illegible]~~ Velence mellett tanult, 1901-1903 Weimarban Fritzy Smith norvég festő tanítványa volt, végül Párisban szabad tanulmányokat folytatott. 1908-ban gyüjteményes kiállítása volt a Nemzeti Szalonban, portrékat és tájképeket fest.

il cosidetto
smalto filtra-
rato è pure
di origine ital-
e specialmente
in Italia, rivisse
trasformato

Tisztelettel

GYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

(A Nemzeti Szalon őszi kiállitása.) A Nemzeti Szalonban vasárnap, szeptember 6-án, zárják be az állandó nyári tárlatot s utána hozzáfognak a termek ujrafestéséhez. Az átalakitási munkák elkészülte után megkezdik az őszi kiállitás rendezését. A kiállitáson fog nálunk először bemutatkozni Kunwald Cézár fiatal magyar festőművész, kinek kollekcióját most Berlinben van kiállitva és általános tetszésben részesül

P. H. 1908. Sept. 5.

Kúnwald Cézár, festő, stb., marad,
l. 419. o. — Kiegészítésül folytatólag: 1908-ban
szükeménves kiállítása volt a Kunsteti Szalonban.

Kunwald Cézár

DR. SERÉNYI BÉLA
(FESTETTE: KUNWALD CÉZÁR)

Pesti Napló, A 80 évs –
ajándék-albuma
1850 – 1930

4 Kat. B. Károly		
Csütörtök **5** Kat. Imre hg.		Prot. Imre
Péntek **6** Kat Lénárd hv.	€	Prot. Lénárd
Szombat **7** Kat. Engelbert pk.	45. hét	Prot. Rezső Izr. 22. S. Khaje Sza.

Kunwald Cézár

Kunwald Cézár festőművész, XIV.
Ajtósi Dürer-sor 31. 499-917

Bptávb 1940 szept.

Kunwald Cézár

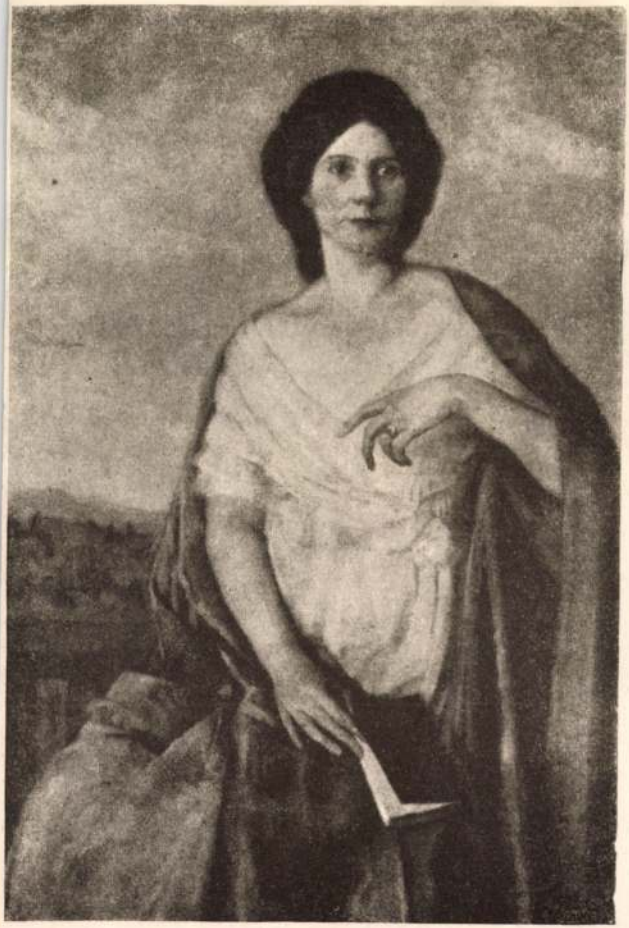

KUNWALD CÉZÁR NÖI ARCKÉP

Művészet 1917. 56. l.

RÉVÉSZ IMRE

elt az elviselhető mértéken tul. Azok közül, knek neveit feljegyeztük s akik egyéb tár- król is ismerősek, mindenekelőtt F. Boem

tékát láthatta, amely v elhalt mester műhelyéb hozzájárult, hogy a m

Kunwald Cézár

Megint egy felfedezett. (Kunvald Cézár.) Irta L. A Budapesti Napló szept. 23.

1908

(Művészet 1908. 412. l.)

271.
177, *177*, *281*,
36, 419.
36, 419.
, *371*.
195.
Zala György *48*, *49*, 65.
Zauner 341.
Zemplényi Tivadar 129, 143.
Zichy István gr. 304.
Zichy Mihály 2, 3, 129.
Zitterbarth 338.
Zollner Lajos 274.
Zombory Lajos 65, 142.
Zsigmond László *169*, 271, *271*.
Zsolnay Vilmos 216, 279.
Zumbusch 335.

MODERN MŰVÉSZET

Az utolsó évek művészeti élete heves, sőt szenvedélyes küzdelmek jegyében folyt le. Akit nem tévesztettek meg a hangos, tüzes kifakadások, az a sokféle csoportosulásban, emberek és törekvések összefogódzásában és szétdarabolódásában nem a művészek nehéz, sokszor keserves életküzdelmét látta, hanem azokat a küzködéseket, amelyeket a művészet vívott: önmagával, hogy új célt, új irányt, új művészeti elfogást teremtsen meg; s a meglévő, s megszokott művészettel, hogy tőle elszakadni, s új útra térni tudjon Mi az új fejlődés iránya, s mik azok az erők, amelyek megindítani segítették?

I.

A közelmult idők művészetét mindenütt az impresszionizmus nevével szokták jelölni. A művészi akarásnak ez a módja, mely elsősorban a festészetben kereste és találta meg kifejezése eszközeit, Franciaországban született meg, a 60—70-es években vívta a maga nagy küzdelmeit az elismerésért, s a következő évtizedekben lett a művészi kifejezés uralkodó formája előbb Franciaországban, majd mindenütt Európa területén, sőt Amerikában is. Ebből válnak ki, mindenütt, ahol festők ecsettel dol-

KUNWALD CÉZÁR
RAJZA

A MŰCSARNOK-HADIKÓRHÁZ
KARÁCSONYÁRA

Művészet 1915.

goznak az újabb irányok, s ha ezek nem mondvacsinált célok, hanem igazán szükségszerű fejlődés eredményei, akkor kell, hogy a régiből — az okok felmutatása mellett — levezethetők legyenek.

Az impresszionizmus egy magát valószerűnek, naturalistának nevező irány után következett, mint annak egyenes folytatása és végső következménye. A naturalizmus a természeti jelenségeket lehető híven akarta ábrázolni, szüntelenül tökéletesítette a formai és technikai eszközeit, folyton élesítette a szemét, mert így vélte mind jobban és jobban megközelíthetni a természeti valóságot. De a mérték, mely a valószerüség fokát megszabja, nincs rajtunk kívül. Bármily furcsán hangzik is, a valószerűség mértéke a művészetben nem lehet az, amit közönségesen objektiv valóságnak szoktak nevezni. Ez alatt a rajtunk kívül lévő világot szokták érteni úgy, ahogy magában van, de psychológiailag véve — a dolog ismeretelméleti, logikai értelme nem tartozik ide — nincs is ilyen rajtunk kívül levő valóság, mert a dolgok csakis mint lelki élmények lehetnek adva számunkra. Minden lelki élmény pedig nemcsak az élményt előidéző tényezőtől függ, hanem a megélő természetétől is; a mód, ahogy érzékelem, szemlélem, látom azt amit az úgynevezett valóság elém tár, az szabja meg voltaképen, hogy mit és mennyit látok meg a természetből, s a valóság nem lehet más, mint az, amit én megláttam és megéltem. A valószerüség kritériuma sem lehet más, mint az ilven lelki élmény. Hogy a festő képe mennyiben valószerű, vagy természetellenes, arra is az egyetlen kritérium — nem a valóság, amelyik számunkra nincs adva — hanem a lelki élmény, s pedig szigorúan véve a festő szemlélete, s képzete maga. Ez pedig nagy mértékben subjektiv. Minden észrevevés, minden képzetgyűjtés, minden valóság-megfigyelés a megfigyelő egyén természetétől, sőt pillanatnyi hangulatától függ, a valóságba való mélységes és tökéletes elmerülés sohasem jelenthet mást, mint hogy az én adott lelki-készségemmel, tehát mindenféle egyéni, subjektiv, sőt pillanatnyi tényezők hatása alatt vetem rá magamat a valóságra. A valóságba való szakadatlan és fokozott elmélyedés — más szóval a naturalizmus, így hát szükségképen hajtja a pikturát egy erősen subjektiv irányú fejlődés felé. Ennek a szükségkép subjektiv naturalizmusnak a végső, következetes formulázása az impressziók ábrázolása.

Impresszió alatt értjük valamely esetleges, pillanatnyi hangulat, vagy helyzetben való látásunkkor keletkezett kép-élményünket. Az impresszionista festészet az ilyen kép-élményünknek a festészet eszközeivel való ábrázolása. A valószerüség és az impresszionizmus között nincs lényegbeli, csak fokozati különbség. Erősen valószerü festő tökéletesen akarja visszaadni a látott dolgot; amit lát, amit visszaadhat, az a művész kép-élménye, s ez nem a valóság a maga objektiv mivoltában, hanem úgy, ahogy a látott tárgy épen akkor, amikor a festő nézi az ő subjektiv és pillanatnyi hangulati hatása alatt feltűnik néki. Az impresszionista festő is ezt adja, a kettő között csak az a különbség, hogy a naturalista objektív akarna maradni, de nem tud, mert minél hívebb akar lenni a valósághoz, annál inkább maga-magát kénytelen adni, az impresszionista tudatában van már annak, hogy a saját érzései és hangulatai szabják meg a látás és alkotás irányát, s így szabadon és könnyen átadja magát a hangulatok hatása alatt álló impresszióknak. Ez a magyarázata annak, hogy az erős és határozott naturalista törekvés legkiválóbb képviselőiben fejlődésük végső idejében oda jutott, ahonnan Monet, Sisley és társai kiindultak. Millet, Rousseau, Daubigny, Courbet sőt az öreg Corot is életük vége felé formában, technikában egyaránt a harcos fiatalokkal igen erős közösségeket mutatnak.

Az impresszionizmus fejlődése a naturalizmus után így hát valósággal psychikai szükségesség volt. Kifejlődését néhány érdekes tényező segítette. Az egyik ok, mely kedvezett neki, társadalmi. A negyvenes évek forradalma után megindult a kapitalistikus életberendezkedés hirtelen rohanó fejlődése. Egyik fő-fő külső tünete ennek a nagyvárosok alakulása és egy napról a másikra való páratlan megnövekedése. Az emberek, akik eddig kis városok kényelmes nagy házaiban, széles utcáiban éltek, a keletkező, s minden egységes terv nélkül egymásmellé tömörülő szűk sikátorok sivár házaiba vonulnak át. Itt élik életüket, s a kormos, piszkos gyárakban s a szakadatlan üzemű, emberekkel teli üzletekben, füstös irodákban. Ha lelkük felüdülni akar, ki kell menniök a

Kunwald Cirár

fordít

Magyarország (Hongrie, Hungary) II - III. sz.

Kép a címlapról.

ST - LONDON

Kunwald César

A TÁRSULAT MŰVÁSÁRLÁSA. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, a mult évben ünnepelt félszázados jubileumának az emlékére ettől az évtől kezdve esztendőnkint háromezer koronáért a Társulat rendes kiállításán műtárgyakat vásárol, amelyeket hazai múzeumok és közintézmények közt fog szétosztani. A Társulat vezetősége az egész évre előirányzott összegért a művásárló bizottság javaslatára a következő műveket vette meg az említett célra: Kunwald César: „Öreg arany" című olajfestményét, Rudnay Gyula: „Az anya" című olajfestményét, dobai Székely Andor: „Ködös délelőtt a Szajnán" című olajfestményét, Pásztor János: „Vízhordó leány" című bronzszobrát és Reményi József: „Súlydobó" című bronzszobrát. Az igazgatóság, illetve a választmány legközelebb fogja eldönteni azt a kérdést, hogy a megvásárolt műtárgyakat mely múzeumoknak vagy közintézményeknek ajándékozza.

Művészet 1912
196. l.

E. L. Hähnel

Vannak emberek, — naturalistáknak hívják magukat, — akik ha egy alakot akarnak festeni, elkószálnak az utakon, és elgyötrik a szomszédaikat: A te ábrázatod az, a melyről álmodom, pompásan fog hatni azon az alakon, amelyen éppen dolgozom. A mikor dolgoznak, senkinek se szabad belenézni hozzájuk, mint a diákoknál, mikor a feladata fölött görnyednek, mert szégyenlik ekkor szemfényvesztő mesterkedéseiket. Olyan világ van náluk, mint a bábszeknéc belsejében, rongyokból, fegyverek, modellek, csontok, gipszfejek, tányérok stb. Ezek nem festők, hanem utánzók, az ecset kontárjai, — akik a természetet szebbrevágják, hasonlók a követelőhöz, aki a király előtt a jelentéseket papírról olvassák le. Nem, aki nem stilizáló, az folyvó vagy! Nem, aki úgy dámbonálja vonalankint, [illegible] az alkotást az

1021

KÜLFÖLDRE SZAKADT KODÁLYFIAI

Emlékszem egy rég nem látott képre, mely annak idején kézről-kézre járt a Zeneakadémia tantermeiben. A rajzot Kodály tanár úr tanítványa, Doráti Antal készítette, ki a zeneszerzés és zongora főtanszakon kívül mellékesen rajzolni is tanult nagybátyjától, Kunvald Cézár festőművésztől.

Nagyon jó rajz volt; aki megnézte, első látásra azt hitte, Leonardo Utolsó Vacsorájának másolata, s csak, ha tüzetesebben szemügyre vettük, fedezhettük fel, hogy a szakállas főalak nem más, mint Kodály tanár úr, körülötte pedig a tanítványok: a zeneszerzés főtanszak hallgatói.

E tanítványok azóta szétszéledtek a világban. Akadt köztük, ki elárulta a Mestert, volt, aki a harmadik, esetleg már az első kakasszóra megtagadta őt, de voltak evangelisták is, kik hirdették és hirdetik tanait. Négynél sokkal többen voltak ezek, a kép megrajzolása előtt és utána is, hiszen nem minden evangelista volt Doráti évfolyamtársa, s így nem kerülhetett a képre.

Évtizedek távlatából most a Fészek Klubban bukkant fel az emlékkép, Frid Géza, Hollandiába szakadt honfitársunk hangversenyén. (Kodály tanár úr Frig Gézának nevezte el, mert nagyon szeretett frig hangnemben komponálni, s a tanár úr kedvelte a szóvicceket.) Frid Géza Amszterdamban él, komponál, tanít, s hirdeti az azóta zenei világnyelvvé emelkedett magyar népzenét. Most magával hozta két fiatal holland tanítványát, a Csajkovszkij-díjas Christian Bort, s bátyját, Dicket. Pompás hegedűs a két Bor, Bartók népdalfeldolgozásait úgy adták elő, mintha nem Amszterdamban, hanem Kecskeméten vagy Nagyszentmiklóson születtek volna. Frid Gézától perfektül megtanulták a zenei világnyelvet.

Kodály utolsó külföldi útja Amszterdamba vezetett, ahol találkozott Frid-Frig Gézával. Fél évvel e találkozás után a mester meghalt. De az amszterdami találkozás előtt a többieknek is megadatott az utolsó kézszorítás, egy utolsó beszélgetés, az utolsó vacsora. A Budapesten élő tanítványokon kívül találkozott külföldre szakadt fiaival is, Serly Tiborral New Yorkban, Veres Sándorral Bernben, Pártos Ödönnel Tel-Avivban, Doráti Antallal Rómában. A legeslegutolsó vacsora Amszterdamban zajlott le, Frid Gézánál.

Frid Géza a Fészek-hangverseny után elárulta, hogy mindenre emlékszik — a tizennyolcas tanteremre, ahol Kodály adta elő a zeneszerzéstant, a tizennégyes tanteremre, ahol Bartók tanított zongorát, s ahova csak mint rajongó, megfigyelő járt be órát hallgatni (ő maga Keéry-Szántótól tanult zongorázni), emlékszik a nagyteremre, ahová esténként jegy nélkül lógtunk be hangversenyeket hallgatni az orgonaülésről, a kisteremre, ahol növendékhangversenyeken szerepeltünk halálos izgalomban, mintha az egész világ ránk figyelne. Mindenre emlékszik, csak a Leonardo-Doráti rajzra nem. Álmodtam volna? Nem hiszem. Ki emlékszik a képre? Doráti barátom biztosan. Talán meg is őrizte, s a kép még megvan. Ha valahol a világban Doráti olvassa e sorokat, kérem küldje el művét, hogy azok is lássák, akik nem emlékeznek rá.

Székely Júlia

zatban jelent meg Izsák Babel *Odesszai történetek*-je, Szántó Piroska illusztrációival, valamint a klasszikus francia költőnő, Lousie Labé verseinek gyűjteménye, a *Szerelmes szonettek*.

Temérdek

filozófiai, esztétikai

és művészeti könyv látott napvilágot a héten. A francia forradalom nagy alakjának, Saint-Justnek *Beszédek és beszámolók* című könyvét a Gondolat adta ki. Ugyancsak a Gondolatnál jelent meg Walter Benjamin *Kommentár és próféta* című esszégyűjteménye. Bárdos Lajos zenetudós *Harminc írás*-át a Zeneműkiadó publikálta. A Kossuth Esztétikai Kiskönyvtárában jelent meg Franz Mehring *Esztétikai barangolások* című kötete. Ugyancsak a Kossuth adta ki Makai Mária *A meghasonlott tudat világképe* című tanulmányát. Komlós János művészeti tárgyú írásait a Szépirodalmi jelentette meg *Nyitott szemmel* címmel (mint a szerző szellemesen mondja: „A Komlós"-nak — a humoristának — több kötete jelent meg eddig, de Komlós Jánosnak ez az első kötete). Marianna D. Birnbaum *Elek Artur pályája* című tanulmánya az Akadémiai kiadványa. A Corvina adta ki Louis Aragon *A kollázs* című könyvét. *A Pest-budai városképek* című könyvet — Granasztói Pál bevezetőjével — a Magyar Helikon adta ki.

S végül két

ifjúsági

mű a Móra kiadásában. Új kiadás. A. A. Milne *Micimackó*-ja. A Sirály Könyvek újdonsága Sulhóf József *A nagy mutatvány* című regénye.

K–s J.

SZABÓ FIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZERZŐ BUDAPEST, IX., BÉLOR ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176
Budapest
ÉLET ÉS IRODALOM
DEC 1969

C

KOROKNAI ZSU

A száműzetés és az ország címmel, *Antal László, Benyhe János* és *Szávai Nándor* fordításában, hat *Camus*-novella jelent meg nemrég az *Európa*-kiadónál. A kötetről eredetileg nem akartam írni. Camus-t, azt hiszem, nálunk sem, a magyar olvasók számára sem kell már „felfedezni". Legfontosabb művei — a *Közöny, A pestis, A bukás* — magyarul is évekkel ezelőtt megjelentek; írói rangjáról, világnézeti arculatáról a viták már e művek megjelenése után lezajlottak. Feltűnt azonban: milyen unottan, lekicsinylőleg emlékezett meg erről az új Camus-kötetről szokásos heti könyvszemléjében kitűnő kollégám a Népszabadságban. S gondolkozni kezdtem rajta: mi lehet az oka?

Minden kritikusnak legsajátabb joga természetesen, hogy bármely könyvet dicsérjen, bíráljon, vagy éppenséggel unalmasnak találjon. Itéleteinket azonban az adott mű

Kunwald Cézár

N.U.931.IV.11
N.U.931.V.14.

— **A Prohászka szellemiség kultusza.** Március elsején hirt adtunk a bizottság alakulásáról, melynek célja a megdicsőült püspök emlékének ápolása és örökigaz gondolatainak a közéletbe juttatása. Most *Széchenyi* Viktor gróf nemes pártfogó csatlakozásával a székesfehérvári Szent István-teremben kiállitás nyilt, melynek keretében képzőművészetünk két erős mestere méltán hódol a megdicsőült püspök emlékének. Az egyik *Kunwald* Cézár, akinek művészetét most kiállitott Prohászka-portréjában is a l elkielemek erős hangsulyozása jellemzi. Nem fest szélesen, a részletek is érvényre jutnak, az erőteljes festő elemekkel, a szinezés, a lágy, suhanó világitási effektekkel pedig e vásznán is a megdicsőült alakja köré tudta varázsolni a nyugalom fenségét, ami a püspök szellemköréből oly jólesőn áradt át azok lelkébe, akik őt hallgatták és hitték. Ez a portré mintha egy nagy szellem apetheozisa lenne. — A másik kiállitó felsőeőri *Fülöp* Elemér, a budapesti Károlyi-parkban felállitandó szobrának első modelljével szerepel a kiállitáson. E szoborcsoport nem is más, mint szimbolizálása. De igazolása a felsőbbszimbolizálása. De igazolása a felsőbbrendü szimbolizáló müvészetnek is, mely alkalmas arra, hogy kultuszt teremtsen a szellemóriások emlékének, akik előbbre viszik az emberiséget a megtisztulás utján. Az „Élet vize“ alkotójának az elgondoláson, a leheletfinom plasztikán kivül komoly müvészi érdeme itt, hogy a csoport alakjait, az Isteni-életformát jelképező Krisztust épp ugy, mint a hitét vesztett földönjáró embert, ugyanazon lelki hőfok alatt mintázta s igy sikerült, hogy a megdicsőült maradjon a kompozició sulypontjában. A kiállitó müvészek munkájának eredménye valóban etikai, mert ujra közénk adták a nagy püspököt, mint a való élet emberét, akinek emléke az igazi magyar lelkekben örökké élni fog és ugyis visszaadták, mint a felsőbbrendü embert, akinek szellemisége a csüggedt lelkekbe hitet és életkedvet mindenkor adni fog. Székesfehérvár közönsége április 12-én hódol ünnepélyes formákban nagy püspöke emlékezetére. *(Miliusz.)*

N.U. 931. IV. 11.

Bélpoklos	Juhász József
Veronika	Környey Paula
Szegény özvegyasszony	T. Halmy Margit
Márton felesége	G. Gömöry Vilma
Jorg felesége	Cs. Rosos Géza
Egy asszony	Előry Kató
Bojtár	Somody Kálmán
Kassai polgár	Losonczy Zoltán
Barrabás	Tábori Imre
Egy katona	Szőke Sándor

Kezdete fél 8, vége fél 11 órakor.

Vasárnap délután: A bécsi menyasszony.
Vasárnap este: Az ember tragédiája.

A NEMZETI SZÍNHÁZ

KAMARASZÍNHÁZA

BUNBURY

vagy

GYŐZŐNEK KELL LENNI

Wilde komédiája 3 felvonásban.

Worthing John	Lehotay Árpád
Moncrieff Algernon	Uray Tivadar

Hohenau hadnagy	
Hühneberg kadét	
Balletmester	
Mici	
Steli	
Kis ballerina	
Öltöztetőnő	
Franz, pincér	
Grün	
Johann, komornyik	

Kezdete 8.

Vasárnap délut
Vasárnap este:

FŐ
OPERET

A HARA

Emőd Tamás, T
Játhy Károly zen

Cilike	
Lina	
Mandula Manci	

A CANAL-GRANDÉN VELENCZÉBEN.

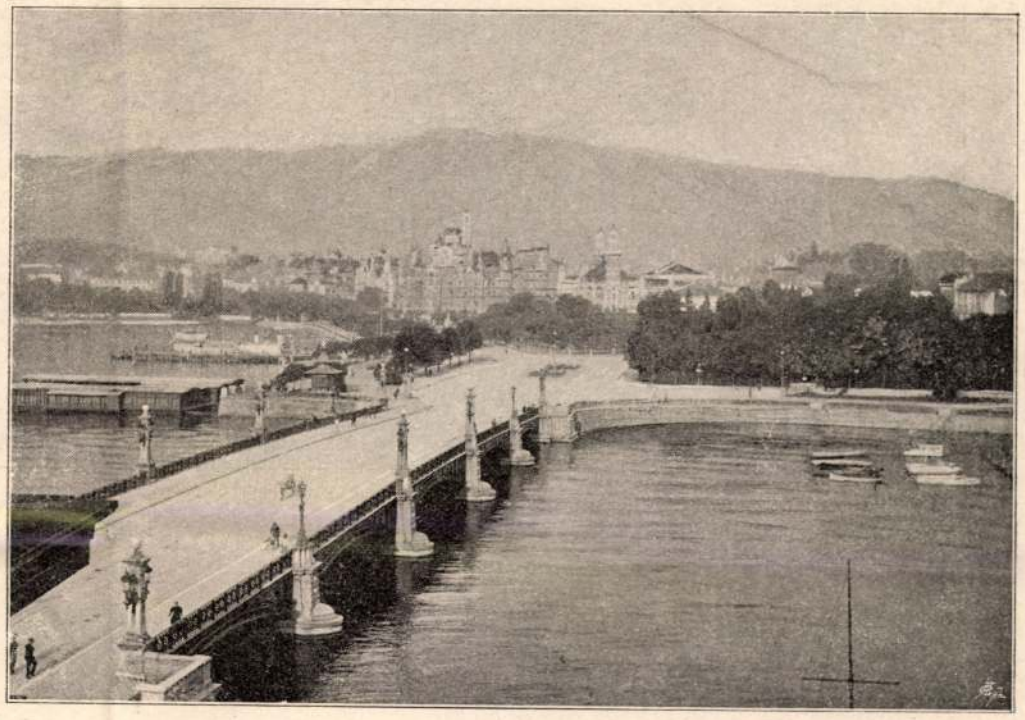

ZÜRICH.

DEN.

ESCHER VOLT POLGÁRMESTER SZOBRA ZÜRICHBEN.

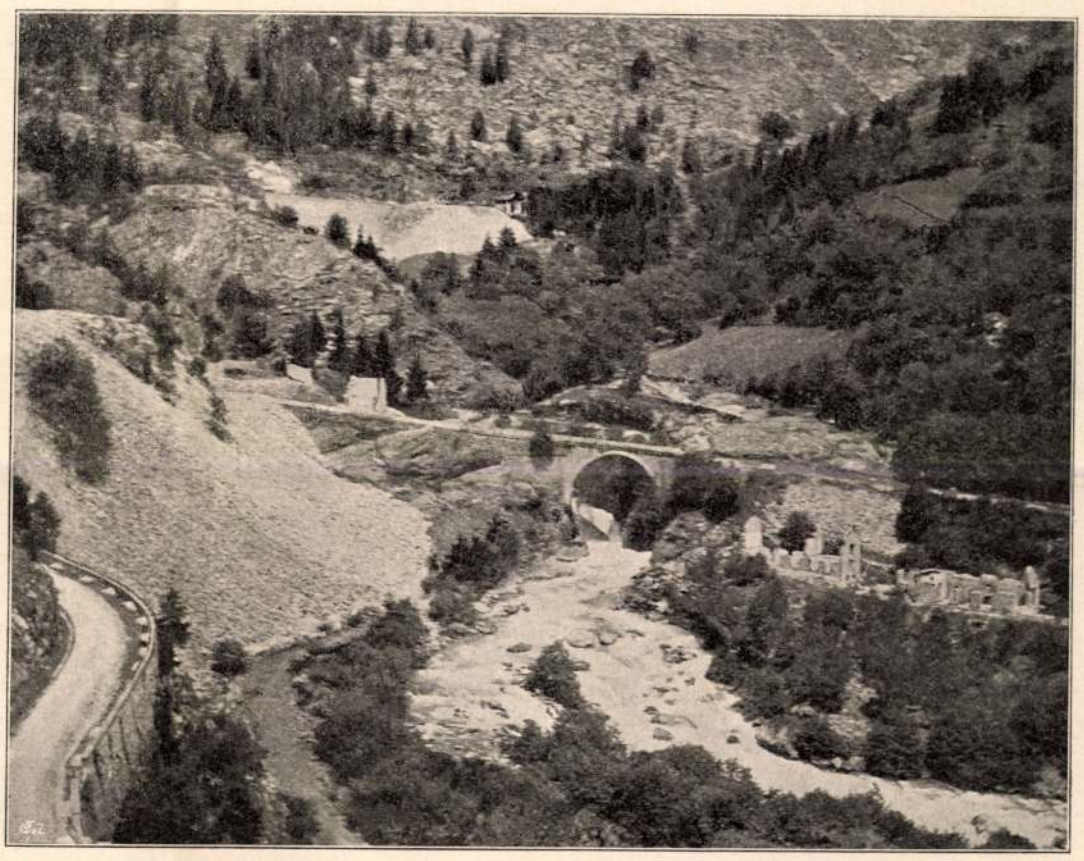

RÉSZLET A GOTTHARD-VASÚTRÓL.

SZENT MÁRK TERE VELENCZÉBEN.

A RAJNA A SCHAFFHAUSENI VIZESÉS FÖLÖTT.

NYÚTJÁBÓL. — Kunwald Czézár amateur fényképfölvételei után.

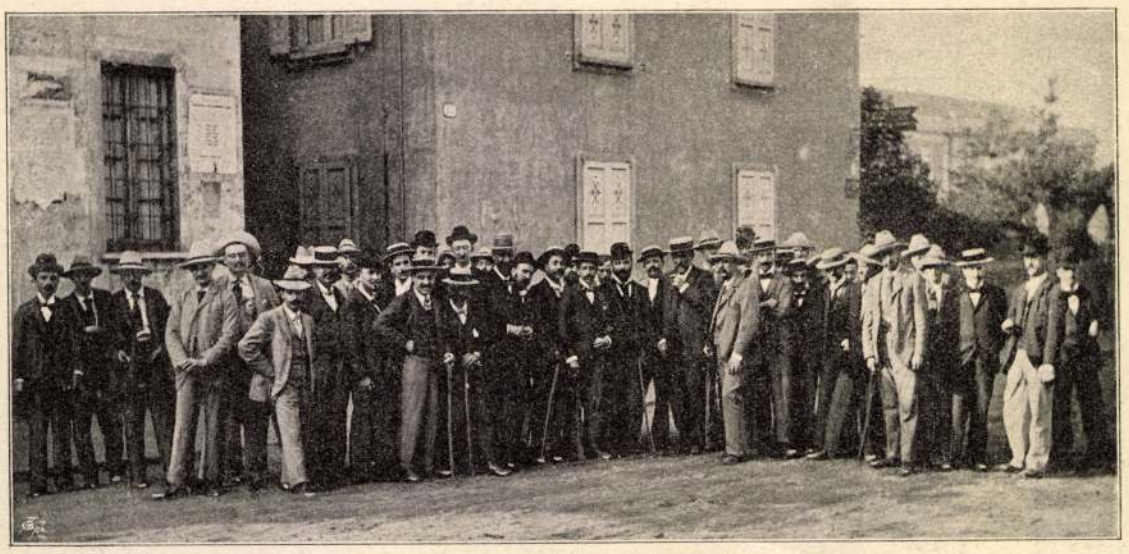

MILANÓI ÉS BUDAPESTI MAGYAR TECHNIKUSOK LEGNANÓBAN. — Kunwald Czézár fényképfölvétele után.

másztunk. Óriási, tátongó tölcsérként nyúlt le az a föld gyomrába. Fojtó szagú, szürke füst szállt föl belőle, hirt adva az örök tűz honáról. És a láthatáron ott lebegett a tűz másik ős forrása: «*matahári*», a ragyogó, égő nap! Mi szép volt a tájkép, melyet sugarai bevilágítottak! A fensikot födő ködből úgy emelkedtek ki a közeli vulkánok és hegyek erdőborította kúpjai, mintha rózsás tengerben zöld szigetek úsznának. Fásultságunkban is hosszan, csodálva szemléltük e tündéri képet, s alig tudtunk tőle megválni, hogy ismét visszatérjünk emberek közé az emberfeletti erők hazájából.

. . . . . .

Délután 3 óra volt, midőn törődött tagokkal a szanatoriumba visszaérkeztünk. 18 óráig voltunk útban! De ki is gyógyultunk az «utazói lázból». Nem volt egyéb kívánságunk többé, mint a hátralevő napokat kényelmes élvezetek közt tölteni el.

Másnap reggelig kinyugodván magunkat, a legközelebbi vasúti állomásra, *Tjibeber*-be hajtattunk, a honnét 10 órakor reggel *Szukabumi*-ba érkeztünk. Itt menten fölkerestük a Treub úr által ajánlott ültetvényeseket. Ezek, két kivándorlott német úri ember, igen szivesen fogadtak bennünket s hallván, hogy tulajdonképen ő miattuk kerestük föl Szukabumit, nem is engedték meg, hogy hotelbe szálljunk, hanem rögtön berendeztették bungalójuk két szobáját számunkra. Sok csalódás után végre elértük vágyaink czélját. Jenő tetszése szerint választhatott a legjávaiabb pillangók és egyéb rovarok között, a melyeket a két amateur-gyüjtő készséggel rendelkezésére bocsátott. És vadászati szenvedélyünk is kielégitést nyert. Előzékeny házigazdáink ugyanis még aznap délután vadkanvadászatot rendeztek a környéken tiszteletünkre. S daczára annak, hogy hajtókat nem lehetett szerezni s igy mindössze csak nehány «sikari» (benszülött vadász) ügyességére voltunk utalva,elég szép eredménynyel végződött a vadászat. Négy elejtett vadkannal vonúltunk be diadalmasan a városba. Barátaink akkép vélekedtek, hogy e vadászszerencsét illendő torral kell megülni. Ezért tehát, a mint este az asztalhoz ültünk, fölhordattak minden jó és exotikus ételt, a melyet hamarjában el lehetett készíteni. Ki is járt érte a dicséret a ház két asszonyának, a kik velünk egy asztalnál vettek részt a lakomán. Azért említem ezt fel külön, mert a két érdemes hölgy a különben annyira megvetett benszülött lakosságból származott. Vacsora után ismét kellemes meglepetés várt reánk. A mint ugyanis a nők fölhivását követve, kiléptünk a verandára, hogy ott igyuk meg a szokásos whyskit szódásvízzel, hangos újjongással fogadtak bennünket. A kert pázsitján vagy 30 maláj nő volt egybegyülve, a kik három kört képezve elhelyezkedtek előttünk. A hangszerekből, melyeket egyikük-másikuk kezében tartott, megtudtuk, hogy tánczosnőkkel van dolgunk. Helyeiket körültüzdelték bambuszszövétnekekkel s megkezdődött a táncz mind a három körben egyszerre. Egyszerre csak egy-egy nő tánczolt, a többiek énekeltek és zenéltek hozzá. Minthogy mi ketten az énekelt szöveget sajnálatunkra nem értettük meg, csakis a táncz mozdulatait és a dallam menetét követhettük figyelemmel. A mennyire barátaink fölvilágosításaiból következtethettük, a tánczosnék itt is, mint Elő-Indiában, a népköltészet hivatásos terjesztői és előadói.

Hogy a malájoknak van drámai költészetük is, arról a következő nap estéjén győződtünk meg. Sokat hallottunk már a «*wajang*»-ról, a hogy Jáván a szini előadást nevezik, s ezért örömest egyeztünk bele házigazdáink ajánlatába, meglátogatni Szukabumi maláj szinházát. Ugy tapasztaltuk, hogy a benszülöttek nem kevesebb érdekkel viseltettek az előadás iránt, mint mi. A mint ugyanis az egyszerű faépülethez közeliténk, mely szinházként szerepelt, csak úgy tátongott körülötte a barna közönség, sűrűn ellepve a szegények számára készitett benézőket, melyek bambuszrácsozattal voltak ellátva. A nézőtér is szépen meg volt telve. Az első sorban ültek a hollandi urak, mögöttük guggoltak a maláj nézők, a melyeknek legnagyobb részét a szépnem szolgáltatta. Az előadás, mely nem sokára megkezdődött, egy úgynevezett «*wajang wong*» volt, minthogy valóságos élő szinészek szerepeltek benne. Ez által különbözik e drámai válfaj a «wajang kulit» és «wajang kurutyil»-től, a hol bábok illetve azoknak falra vetitett árnyéka szerepel. A «wajang beber»-ben pedig papirosra festett alakokat mutatnak fel. A szinészek némán szerepeltek; a szöveget «*dalang*» reczitálta, a láthatatlan rendező, a ki igen jól utánozta a különböző hangokat. A női szerepeket is férfiak ábrázolták. Minden szinész szerepének megfelelő álarczot viselt, a mi által emlékeztettek az ó-görög szinészetre. Két szörnyű lovag jelent meg legelébb a szinpadon, a kik hatalmasan eldöngették egymást. A tusakodás váltakozva lyrai jelenetekkel, többször megismétlődött. A győztes aztán elnyerte az obligát királyleány kezét, nagy megelégedésére a jelenlevő hölgyeknek, a kik ilykép meggyőződtek arról, hogy mily nagy szerepet játszottak ők mindenha . . . .

Ily élvezetek között mult el három nap. Midőn ütött a válás órája, szerettük volna ottlétünk idejét megannyi héttel megtoldani. A természet szépsége, a hollandiak s a többi európaiak vendégszeretete és előzékenysége, a benszülöttek rokonszenves tulajdonságai feiejthetetlenekké tették számunkra a Jáván, a teremtés e valódi gyöngyén töltött napokat. Most is, ha szép emlékeket akarunk fölidézni lelkünkben, e szép szigetre gondolunk vissza.

TECHNIKUSOK KÜLFÖLDI TANULMÁNY-UTJA.

A kir. József-műegyetem gépészmérnöki szakosztályának több hallgatója egy nagyobb szabású külföldi tanulmány-útat tett ez év junius havában, melyen e sorok irója, mint az intézet tanársegéde vett részt.

A tanitás sikerének egyik legfőbb kelléke a szemléltetés különösen a technikai tudományoknál. Igy a gépszerkesztést, gépüzemet és a technologiát szemléltetés nélkül tanitani szinte lehetetlen. Ezért most már a világ minden technikai főiskoláján és természetesen a mi műegyetemünkön is napirenden vannak a tanulmányi kirándulások.

Hazai iparunk, mely immár tagadhatlanul erős fejlődést mutat, maga is bő anyagot nyújt a technikus ifjuságnak, sőt vannak olyan iparágak (első sorban a rég virágzó malomipar), melyekre nézve fővárosunk területén is gazdag ismereteket szerezhet a gépészmérnök és technologus. A fővárosi gyárlátogatások tehát legegyszerűbb nemét teszik a szemléleti tanulmányoknak és ezért elég gyakoriak; ritkábban, de mégis évenként többször meglátogatjuk a vidék egyes nagyobb telepeit. Ellenben valóságos esemény számba mennek a külföldi tanulmányutak, melyek a fiatal technikust elvezetik a világhirű, maguk nemében páratlan telepekhez és gyárakhoz. Az itt szerzett benyomások az életre szólnak és rendkivüli módon tágitják a hallgató látkörét. Müegyetemünk gépészmérnöki szakosztálya eddig 19 év alatt csak hat ily nagyobb szabású útra vállalkozhatott, nyilván az ilyesmivel egybekötött tetemes költségek miatt is. Nevezetesen boldogult *Pilch* Ágoston tanár 1878-ban Szászországba és 1880-ban Steierországba, *Asbóth* Emil tanár pedig 1885-ben Bécsbe és környékére, 1887-ben Triesztbe és Fiuméba, 1893-ban Sziléziába és Morvaországba és 1894-ben a Bécs—Prága—Přibram—Brünni körútra vezették a hallgatókat.

De ezen kirándulások egyike sem hasonlitható össze az idei úttal; mert ennek terjedelme 3000 kilométer, a meglátogatott telepek száma pedig 35 volt. A ki ezen számokat összeveti a rendelkezésünkre állott idővel — 12 nap — beláthatja, hogy az időt bizony alig lehetett volna jobban felhasználni. A kirándulás eszméje és részletes terve *Asbóth* Emil, miniszteri tanácsos, a gépszerkezettan ny. r. tanárától eredt, s ő maradt mindvégig vezetőnk is. Részt vettek a kiránduláson *Rejtő* Sándor, a technologia ny. r. tanára, továbbá a gépszerkezettan, technologia és ipari géptan assistensei és 18 hallgató, összesen tehát 23 személy.

Junius 17-én indultunk a délutáni vonattal *Fiumébe*; mindjárt az első napot kizárólag gyárlátogatásnak szenteltük: Monier papirgyára, a nagy rizshántoló, a petroleumgyár szolgáltak tanulmányainknak első tárgyul. Utóbbiban, hol a hitelbank előzékeny intézkedései folytán igen szives fogadtatásban részesültünk, nagy szakavatottsággal kalauzolt a gyár fővegyésze. Estefelé Whitehead torpedó-gyárában a torpedó «lancirozását» mutatták be nekünk, a mi abban áll, hogy a torpedót lesülyesztik a vízbe, megindítják, haladási sebességét és járási mélységét megállapítják, megfigyelik: mennyiben megbizható a haladási irány változatlansága és végre ismét kihalászszák. 19-én reggel elmentünk a nagy elevatorhoz; az óriási épület teljesen modern gépi berendezését tudvalevőleg Markóczy Lajos, műegyetemünk constructeure, mint a Ganz czég akkori alkalmazottja tervezte; e körülmény nem kevéssé fokozta a tárgy iránti érdeklődést. Majd egy, nem épen legújabb szerkezetű angol hajót néztünk meg. Kissé elfáradva foglaltuk el azután helyeinket a «Volosca» gőzösön, mely Abbaziába vitt. Ez az abbaziai vállalat a kirándulás sötét pontja, mert szakadt az eső és igy, a kik nem ismerték, megközelitő fogalmat sem nyerhettek e gyönyörű helyről.

A következő nap *Velenczének* volt szánva; a «Dániel Ernő» gőzös fedélzetéről a koromsötét éjen át kihangzottak a tengerre a hallgatók magyar nótái, majd kiki a maga módja szerint és különböző eredménynyel küzdött meg a heves bóra folytán erősen hullámzó tengerrel.

Nem lehet feladatom e helyen az egyes városok épitészeti, a beutazott vidékek természeti szépségeivel foglalkozni, hiszen azoknak csak vázlata is nagyon túlhaladná e kis beszámoló czikk keretét. A tenger habjaiból tündéri módon kiemelkedő Velencze kit ne indítana bámulatra? A gyönyörű időjárás különösen élvezetessé tette a pihenésnek és műélvezetnek szentelt e napot. Különben kielégitést nyert a szakérdek is az üvegiparban, melynek azonban — vasárnap lévén — csak termékeit láthattuk.

Következő állomásunkon, *Milánóban*, újra felvettük a komoly tanúlmány fonalát. Az ottani «politecnico» tanárai és hallgatói értesítve voltak látogatásunkról és — jól emlékezve budapesti fogadtatásukra a millenniumi kiállításunk alkalmából — ők is mindent megtettek arra nézve, hogy ottani rövid két napi tartózkodásunk lehetőleg élvezetes és első sorban tanúlságos legyen. Már a pályaudvaron fogadott bennünket a hallgatók bizottsága és Radó honfi-

társunk, a Ganz-czég ottani képviselőségének alkalmazottja, majd a városban Ponzio és Saldini tanárok voltak szivesek kalauzoknak ajánlkozni.

Előbb a világhirű, tiszta márványból épített «duomo» (székesegyház) tetején tettünk jókora sétát, megtekintettük az «olasz Páris» legfőbb nevezetességeit és csak ezután fogtunk nagy buzgalommal a munkához. *Milánó* egyike Európa első városainak, melyek elektromos centráléval birtak. Itt egészen elavult, csak történeti érdekű, de még mindig készlet-üzemben tartott berendezések mellett a legújabb vívmányokat is láthattuk, mert a város elektromos hálózata folyton növekszik és új központi telepek létesítését teszi szükségessé. Milánó maga nem gyárváros és a felső-olaszországi ipar megismerésére a vidékét kell fölkeresni. Igy Legnanóban a világhirű Tosi-féle gépgyárat tekintettük meg, a birtokos vezetése mellett; ugyanott láttunk aránylag fiatal, de nagyszerű pamutipart is. Majd Desioban Gavazzi testvérek nagy selyemgyárait néztük meg.

A milánói szép napokat a tanároknak és hallgatóknak tiszteletünkre adott bankettjei fejezték be.

Ezután a Gotthard-vasúton átmentünk *Svájcz* földjére. A képzelhető legremekebb idő kedvezett utunknak és jól esett itt és a vierwaldstädti tavon a sok műélvezet és tanulmány után átengedni magunkat a Gotthard hatalmas, vadregényes és a tó bájos hangulatának. *Luzernben* megtelepedve, onnan a Bell és Társa czég Kriensben levő gépgyárát és a Rathhauseni elektromos központi telepet látogattuk meg, majd másnap fogaskerekű vasúton fölkapaszkodtunk a Pilátusra.

Luzernből *Zürichbe* vezetett útunk; az ottani műegyetem technikusainak magyar egylete a legnagyobb szeretetreméltósággal fogadott bennünket; vendégei voltunk továbbá a zürichi kollegáink «Mechaniker-Verein»-jének is. Tetmajer Lajos hazánkfia, a zürichi műegyetem híres tanára és az ottani, a maga nemében páratlan anyagvizsgáló állomás vezetője e mintaszerű intézeten végigvezetett bennünket és ismert kitűnő előadásával avatott be annak szellemébe. Stodola Aurél, az ottani műegyetemnek szintén magyar születésű tanára pedig elkisért a város telepeihez (vizmű, elektromos centrále, stb.).

Másnap a gyárak kerültek sorra; bejártuk Escher-Wyss gépgyárát, a Henneberg-féle selyemgyárat és egyéb telepeket. Áhitattal léptünk be a következő napon abba a gyárba, mely legnagyobb tökélyre vitte századunk szédítő technikai haladásának leghatalmasabb és alapvető eszközét: a gőzgépet. Értem a Sulzer testvéreknek ugy szólván klasszikus gyárát Winterthurban. Végre ezen hires iparváros két más nagy telepét: a lokomotivgyárat és Rieter nagy gépgyárát néztük még végig.

Nehéz szivvel hagytuk el Zürichet, az ott tapasztalt rokonszenv, a város kedves fekvése mélyen bevésődött a kedélyekbe. De még nagy munka állott előttünk; a *Rajnát* kellett követnünk Rheinfeldenből a Bodeni tóig, hogy programmunk egyik főpontját, a rajnai munkaátviteli telepek megtekintését megvalósítsuk.

A folyó vizekben felhalmozott óriási munkamennyiség nem volt czélszerüen kihasználható addig, mig a munkát a munkaprodukczió helyén, vagy attól igen csekély, a munkaátvitel régibb módjai tökéletlensége által korlátolt távolságban kellett felhasználni. Ezért parlagon hevertek és hevernek nagy részben még most is ezen hatalmas értékek és drága, folyton dráguló szénnel termelnek munkát közvetlenül a munkafogyasztás helyszinén. Az elektromos munkaátvitel mai tökéletessége azonban megadja a módját annak, hogy a nagyobb esésü folyóvizek erejét nagy távolságokra csekély veszteséggel elvezessük. A Rajna kiválóan alkalmas folyam ily czélra és ezért már régen az ipar szolgálatába fogták.

Ezen munka-központokat tekintettük tehát meg; még pedig előbb a készülőfélben levő és minden tekintetben kiválóan érdekes *rheinfeldeni* telepet, mely egyelőre mintegy 15000 lóerőt fog előállítani, később szükség esetén egy fióktelep révén még 7000-et. Később a magasabban fekvő ismeretes *schaffhauseni* telepeket kerestük fel, hol együtt láttuk a munkaátvitelnek legrégibb és legújabb módjait. Kábitóan hatott ránk a schaffhauseni fenséges vízesés, me-

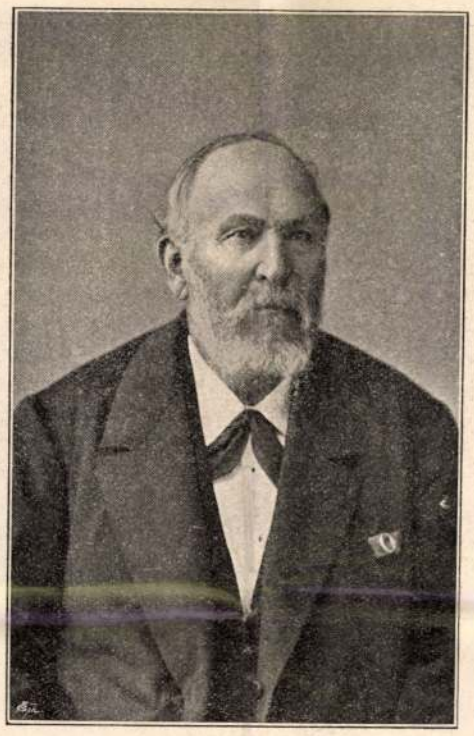

SZIKSZAI LAJOS.

lyet nagyvíz idején láttunk, midőn óriási víztömegek zuhannak le a sziklák között (40000 köbméter másodperczenként).

A közvetlenül a Rajnaesés mellett fekvő *Neuhauseni* waggon- és fegyvergyáron kivül még igen érdekes volt a hires Amsler-féle mechanikai műhely; Amsler egyike a legkiválóbb szerkesztőknek a technikai müszerészet terén, szeretetreméltó öreg úr, ki kedvvel magyarázgatta szellemes találmányait.

Utolsó tanulmányi állomásunk *Augsburg* volt, hova Konstanzon és a Boden tavon át 28-án este jutottunk el. Eléggé ki voltunk már merülve, de azért maradt még annyi erőnk, hogy e gyárváros legnevezetesebb telepein végigmenjünk: az «Augsburger Maschinenfabriks-A.-G.» és Riedinger gépgyárán. Végre a nagyszerű, részben még nem teljesen kész pamutfonó és szövő telepeket jártuk be.

Ezzel véget ért tanúlmány-útunk; kiki ideje és körülményei szerint kisebb-nagyobb gyorsasággal igyekezett családja kebelébe, hogy a vakácziót megkezdje, kiheverje az utazás fáradalmait és rendezgesse agyában a gyűjtött ismeretek sokaságát.

Az úton öt fénykép-készülék működött, 200-nál több fölvételt hoztunk el az útról, 100-at albumba foglaltunk, néhányat közülök mutatóul itt talál az olvasó. Az amateurök kedveért még megjegyzem, hogy ezek közül a «Kilátás a Riva degli Schiavoni-ról» fölvétel Karkovány Ákos assistens «Kodak» kamarájából származik, a többi, mely tőlem való, Suter-féle kamarával készült.

Szép és minden tekintetben sikerült utunkat remélhetőleg ezentúl sűrübben fogják követni a hasonló kirándulások.

Kunwald Czézár.

SZIKSZAI LAJOS.

1825—1897.

Fogynak, fogynak, egyre fogynak azok a hősök, kik halált megvető bátorságukkal s az ó-kor regeszerű jeleneteire emlékeztető vitézségükkel utóbbi szabadságharczunkban ismét híressé tették a magyar nevet. Közelebb hantolták el a zilahi temetőben ezek egyikét, kiről ma már csak kevesen tudták, hogy a legvitézebb honvédek közé tartozott.

Ő volt ugyanis az, ki a tápió-bicskei ütközetben, 1849 április 4-én, a 9-ik zászlóalj zászlaját kezébe kapván, elkiáltá magát: «Utánam, fiúk!» s átvezette a hosszú hídon és töltésen a 3-dik zászlóaljat. Eddig Földváry Károlyt, a legvitézebb magyar honvédet, tartották a tápió-bicskei nap hősének, holott Szikszai Lajos volt az, csakhogy ő ritka szerénységével a nyilvánosság előtt soha sem dicsekedett ezzel.

S nemcsak a volt hős honvédet, hanem egy jeles jogászt, egy talán még jelesebb közigazgatási tehetséget, e mellett a történelemnek egyik alapos búvárlóját és mindenek fölött mindig a közjóért hevülő s munkálkodó hű fiát veszítette el hazánk az elhúnyt Szikszai Lajosban, a ki bizonyára méltó arra, hogy e lapok hasábjain arczképét közölve, emlékét néhány sorban megörökítsük.

Szikszai Lajos 1825 november 25-én született Szilágy-Sámsonban. Szülői, kik a régi szabású magyar köznemesi osztályhoz tartoztak, saját fő jellemvonásaikat: a puritán egyszerűséget, a mély vallásosságot és a szorgalmas munkásságot, átoltották fiokba is, kit a leggondosabb nevelésben részesítettek. Elemi iskoláit szülő helyén, gimnáziumi tanulmányait pedig a zilahi gimnáziumban végezte. A jogot 1844-ben és 1845-ben Kolozsvárt tanulta, honnan 1846-ban a német nyelv elsajátitása végett *Nagy-Szebenbe* ment.

1848-ban Batthyány Lajos miniszterelnök hivó szózatára ő is sietett az első honvédzászlók alá a szorongatott haza védelmére. Nagy-Váradon a 3-ik zászlóaljba állott be, a mely aztán Damjanich vezetése alatt a leghősiesebb honvédzászlóaljak egyike lőn. Ebben küzdötte végig szabadságharczunkat. Részt vett Szent-Tamás első ostromában, majd vitézül harczolt a lagerdorfi, károlyfalvai és alibunári rácz táborok szétszórásánál, ott volt a jánkováczi éjszakán, a pancsovai rettenetes visszavonuláson, s vitézkedett a szolnoki, tápió-bicskei, isaszegi, váczi, nagy-sallói, komáromi győzelmes ütközetekben. Küzdött Budavár hősies bevételénél, a peredi és ó-szőnyi csatákon és jelen volt a világosi gyászos fegyverletételnél.

Világos után *Szikszait*, ki a nagyhirű *3-ik zászlóaljban* vitézsége által közhonvédből századossságig emelkedett s a magyar koronás érdemrend 3-ik osztályával is kitüntettetett, egy morva ezredbe sorozták be közlegénynek. Évekig sanyargott az idegen zászló alatt. Végre azonban kiszabadult és csendes falujába vonulva vissza, megnősült.

Az alkotmányos élet 1860-ban ideig-óráig visszaállíttatván, Szikszai Lajost megyéje a diósdi járás szolgabirájává választotta. Hanem az alkotmányos korszak nagyon rövid ideig tartott; letüntével Szikszai leköszönt állásáról, mint akkor minden hazafias megyei tisztviselő, nem akarván a provizóriumban az alkotmányellenes kormány alatt szolgálni.

1862-ben ügyvédi irodát nyitott s egyike lőn a megye legkeresettebb ügyvédeinek. A báró Wesselényi család is őt választá uradalmi ügyvédéül, s ezen minőségében képviselé a családot a Balla Gergely, az ál-Wesselényi-féle híres bűnperben Nagy-Váradon.

Később, 1875-ben a szabadelvü párt Zilahon országgyülési képviselővé választá, s ő az országgyülésnek egyik tisztelt tagja lett, bár a nyilvános üléseken nem sokszor szólalt föl; de annál inkább érvényesité széleskörü tapasztalatait és tudományát a bizottságokban. Az, hogy az újonnan alakúlt Szilágymegyének Szilágy-Somlyó helyett Zilah lett a székhelyévé, leginkább az ő fáradozásainak tulajdonitható.

Ennek keresztülvitele után ismét a magánéletbe vonúlt vissza; de innen nemsokára elszólitá a közbizalom; ugyanis Szilágymegye 1883 deczember 18-án az alispáni díszes állásra közfölkiáltással őt választá meg. Ettől fogva egész haláláig megyéjének élt, mert az 1889- és 1895-ki tisztújitások alkalmával is újra megválasztatott. Majdnem 14 évi buzgó munkásságának megyéje igen sokat köszönhet, mert a mellett, hogy a közigazgatást mintaszerűvé tette, buzgón munkálkodott a szilágysági vasútak, s a zilah-deési vasútvonal létrehozásán, a megyének díszes székházat épittetett s azt korszerüen berendezte; ő létesitette a megyei közkórházat: igazságügyi palotát emeltetett, s gondoskodott újabb rendszerű fogház építéséről is; ezeken kivül a kisdedóvókra és egyéb közművelődési czélokra évi 3% pótadót szavaztatott meg a megye közönségével.

A társadalmi téren is nagy munkásságot fejtett ki. A nevelésügy előmozdítására ő alkotta meg megyéjében a Wesselényi-egyesületet; ő kezdeményezte és létesitette a megyei gazdasági egyesületet, s hathatósan támogatta megyéjének egyéb közművelődési és jótékony czélú egyesületeit is. Közhasznú működéseért az a kitüntetés is érte, hogy 1889 őszén Ő Felsége királyi tanácsossá nevezte ki.

Nagy elfoglaltsága mellett is tudott magának időt szakitani történelmi tárgyú tanulmányozásokra. Megyéje történetét nálánál ala-

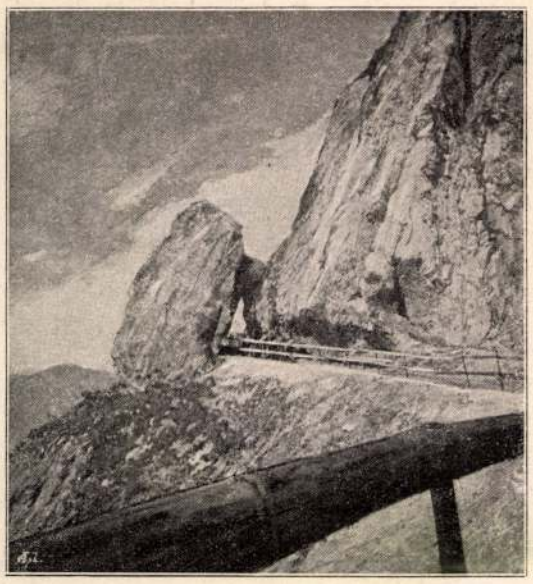

ALPESI PANORÁMA A PILATUSRÓL.

PILATUSI SZIKLAKAPU.

posabban aligha ismerte valaki. Régészeti és érem gyűjteménye egyike a vidéken a legkiválóbbaknak. S nemcsak gyűjtötte a történelmi adatokat, hanem részben fel is dolgozta azokat. «Hadadi báró Wesselényi Miklós emléke» czimű dolgozata, mely 1883-ban jelent meg, az élet- és korrajzi munkák sorában kiváló helyet foglal el.

De legkitünőbb volt mint ember. Lelke rettenthetlen volt, mit számtalanszor beigazolt a harczok tüzében puska- és ágyúgolyók süvöltése közben, de szíve gyöngéd és érzékeny volt, mint egy gyermeké. Ezért szerették őt mindazok, kiknek alkalmuk volt megismerkedni vele.

Honvédéleti emlékeit kegyelettel ápolta. Ő rendezte a 3-dik zászlóalj életben maradt tisztjei részére 1878-ban Szegeden, s 1888-ban Nagy-Váradon a 30, illetőleg 40 éves összejöveteleket, s annyival inkább vágyakodva nézett az 1898-ra Aradra tervezett 50 éves összejövetel elé, mert akkorra volt megjelenendő a 3-ik zászlóalj története is. A munka kész, meg is jelenik a kitűzött időre. De ő már nem olvashatja. A nyáron súlyos betegség támadta meg, s hosszas szenvedés után augusztus végén örökre lehunyta szemeit.

Emlékét híven megőrzendik bajtársai és megyéjének minden hű fia s minden ismerőse és barátja.

Hegyesi Márton.

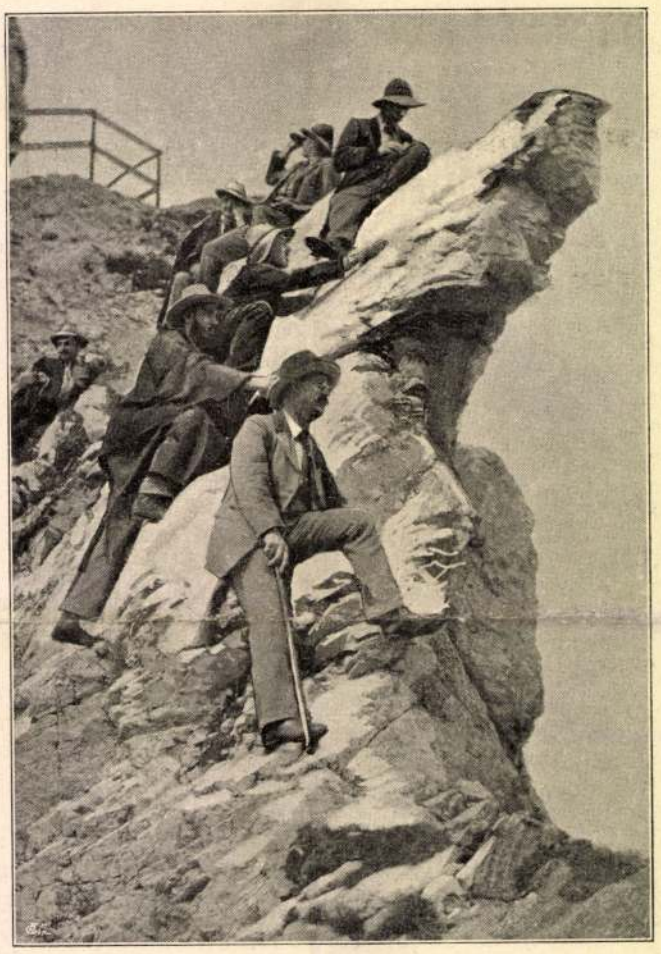

A PILATUSON.

EGYVELEG.

* **Az óriási sárkányfa** Teneriffa szigetén, melyet Humboldt leirása oly hiressé tett, teljesen elpusztult s most helyén új magról kelt növény van. Humboldt 14.6 méternek talalta s azt llította, hogy több ezer éves. 1868-ban egy erős vihar a fa koronáját letörte, de megmaradt még törzse, melybe külön ajtón lehetett bemenni s azután lépcsőn feljutni a tetőre, hol egyszerre 12 ember foglalhatott helyet. Később egy mosónő által közelben rakott tűzből egy szikra leégette azt a régi törzset is, és a maradványokat újabban földrengés pusztította el.

* **A bambuszfák** rendesen csak 15 vagy 30 évben egyszer virágoznak, feltünő azonban, hogy egy egy faj virágzása mindenkor egy időre esik, legyen a fa igen öreg vagy csak egy pár hónapos, s ha az egyik fa más világrészben van, mint a másik. A gyümölcsérés után az egész fa elsorvad s csak a következő évben jő új hajtás. Ezt a csodálatos egyöntetü virágzást még eddig nem sikerült megmagyarázni. A bambusz gyümölcsét sok nép megeszi rizszsel főzve vagy kenyérnek sütve. Ha a bambuszt lenyesik, új galyai vékonyabbak és gyengébbek lesznek, úgy hogy az óriási bambuszfákból is lehet nyesegetés útján csinos apró bokrokat alakítani.

* **Okos embereket** mesterséges úton akar csinálni egy amerikai szélhámos. Electrostasnak nevezett titokteljes gépjével ugyanis — mint nagy humbuggal hirdeti — oly módon képes villamáramot bocsátani át az agyvelőn, hogy a legostobább ember is értelmes és élczes lesz.

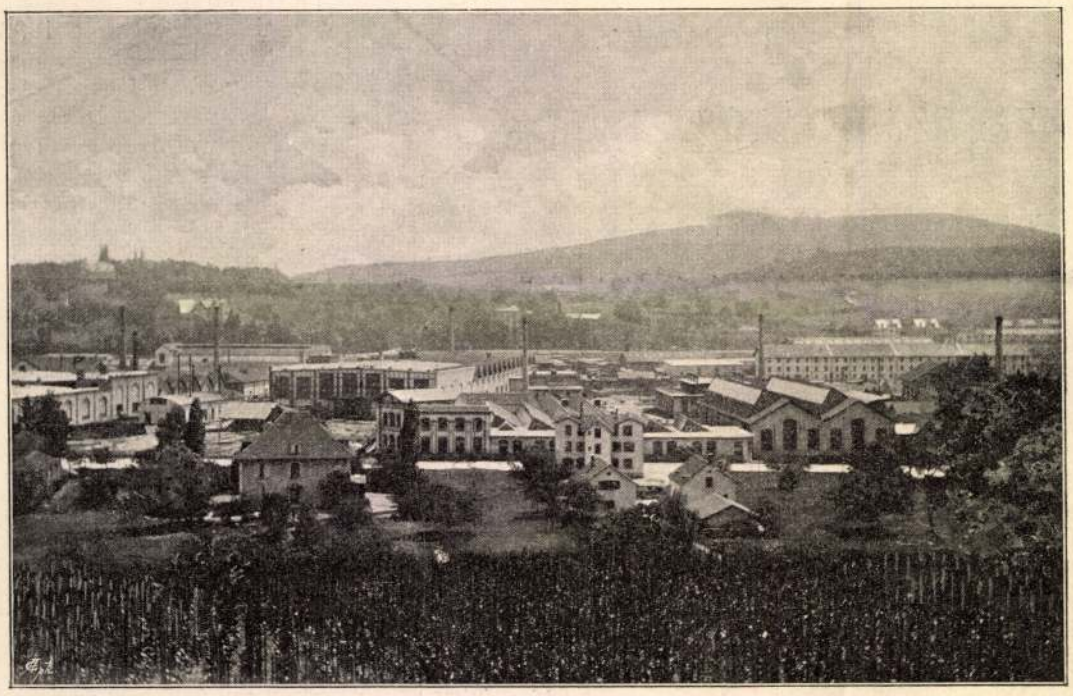

A SULZER-FÉLE GÉPGYÁR WINTERTHURBAN.

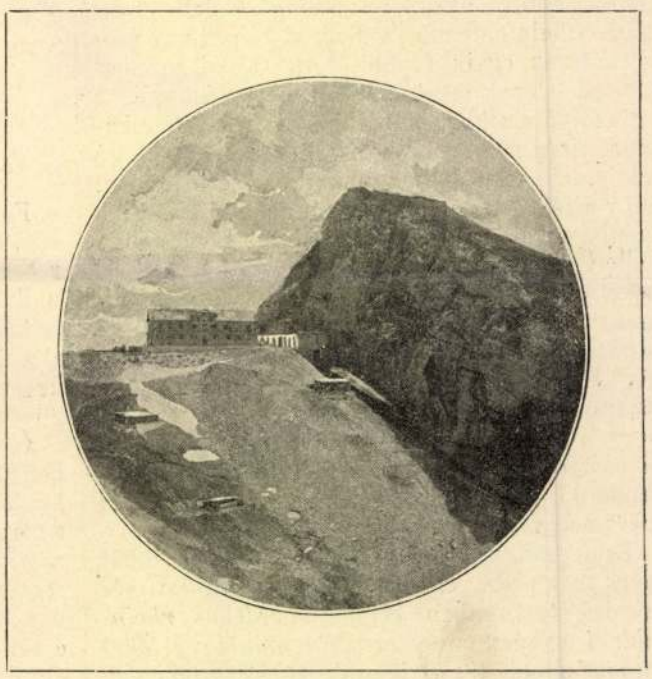

SZÁLLODA A PILATUSON.

A MAGYAR TECHNIKUSOK KÜLFÖLDI TANULMÁNYÚTJÁBÓL. — Kunwald Czézár amateur fényképfölvételei után.

GÁBOR MÓRIC: SCHEUER RÓBERT ARCKÉPE
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

sen az egyik széles ecsetkezeléssel ábrázolt csendélete igen jó munka. *Csallóközi Farkas* Lőrinc, a tehetséges fiatal festőművész ismét erőteljesen szerepel Felszálló pára c. képével. *Wágner* Géza, *Gaál* Ferenc, *Csillag* István, *Szőllősy* János, *Heyer* Artur, *Csalány* Béla, *Uitz* János és *Lám* Ilus szerepelnek még egy-egy jó képpel, szoborral.

VIII.—X.

A baloldali termek közül az elsőt majdnem csupa fiatal művész töltötte meg. Felsoroljuk azokat, akik figyelemreméltó munkával szerepelnek: *Wirker* Ferenc, *Turmayer* Sándor, *Csányi* Lajos, *Tóth-Bartók* Jenő, *Mátray* Vilmos, *Reuter* Ágost, *Szőllősy* János, *Radnay* József, *Rainerné Istvánffy* Gabriella, *Szilágyi* Ignác, *Kopeczky* Raul, *Neógrády* Miklós (portréjában sok artisztikus érzés van), böszörményi *Schwarcz* János, *Prohászka* József, ifj. *Dörre* Tivadar és *Hagyik* István. *Szamosi* Imre egy markáns, szépen mintázott mellszoborral szerepel.

A kilencedik terem a Műcsarnok grafikai terme. Ezúttal is túlnyomóan akvarellek és ceruzarajzok láthatók falain. Azt mondhatni, hogy a mostani tárlat átlagszínvonalában ez a terem érvényesült legjobban. Itt látjuk *Csizik* Gyula áhítatos természetszemlélettel készített vízfestményeit, Gy. *Takács* Béla hangulatos meglátását. Nagy igényűek, tökéletesen komponáltak, maradéktalan élvezetet nyujtók *Unghváry* Sándor üvegfestménytervei. *Vigh* Bertalan orosz témái ragyogó technikával előadottak, ugyancsak az akvarell technikájával brillirozik vásári képein *Rökk* Károly, csabai *Wágner* József viszont egy olasz tájat visz át olajfestménybe. Minden elismerésre méltóak *Lühnsdorf* Károly boszorkányosan pontos, vesékig látó ceruzarajzai. Különösen Bethlen István miniszterelnök arcképén brillirozik a részletező látás bravurjával. *Harangy*

Jenő hortobágyi képei rendkívül érdekesek. A témán felülemelkedően a művészi meglátás és a kifejezés ereje az, ami ezeket a képeket az átlagon felül helyezi. *Kunwald* Cézár egy lehellet finomságú rajzzal szerepel, melyet Ella Ilbak táncművésznőről rajzolt. *Gregersen* Hugó nagy rajzkészséggel tálalja fel érdekes és ötletesen szerkesztett építészeti terveit. *Baránszky* E. László, *Wirker* Ferenc, *Kováts* József, *Gy. Sándor* József, id. *Dörre* Tivadar, *Mezey* Ilus, *Balogh* Sándor, *Páris* Erzsi, *Csóka* István, *Lukács* Stefi, *Vujovich* Irma, R. *Reismann* Gizella, *Wellmann* Róbertné, *Gallé* Tibor, *Bundschuh* Ottó, *Barna* Ilonka, *Rauscher* Juliska, vitéz *Pataky* Ferenc, *Emánuel* Béla és *Egyed* Erna művei emelkednek a kiállítás átlaga fölé.

A tizedik teremben a szentendrei művésztelep festői kaptak egy falat. Ez a csoport igen erőteljesen képviseli festői színvonalát. *Jeges* Ernő, *Ónodi* Béla, *Sverák* József, *Heincz* Henrik, *Hollós Mattioni* Eszter, *Reysser* Ottó és *Bánovszky* Miklós valamennyien tehetséges piktorok. *Czene* János, *Heller* András, cecei *Szüts* Sándor, *Mészárosné Kisfaludy* Mária (templom interieurje csupa artisztikus festői érzés), *Pádua* Kálmán, *Velten* Armand, *Vujovich* Irma, *Mihály* Gyula (színben is, rajzban is ügyesen komponált a Templomból jövök c. képe), *Oláh* Sándor, *Krem* Mátyás, *Hóman* Károly, R. *Molnár* Lajos, *Henczné* Deák Adrienne egészítik ki szerencsésen ennek a teremnek összhangját.

Gy. N.

KUNWALD CAESAR: gr. AMBRÓZY LAJOS

Képzőművészet
1931. 11. sz.

Kunwald Cézár

KUNWALD CÉZÁR: BEATA

Kunstau 1927. őszi Szalon

GIMES LAJOS:

gyjtött bele, akar nem, – vagy ma-
a.

jus 3 között nem tudták kiosztani a
k május 3–május 10. között osszák
ryaiktól s begyüjtés után azonnal
lbar.

ványaikat egészen az év végéig min-
hozta be még a báritékot s tüzzenek
boritékokat be kell hozni. A templom-
a behozott boritékokat.

egpróbáljuk megállapitani, hogy egy-
gyüjtöttek.

rmekeket, hogy ki, mimódon gyüjtött
ják be és küldjék be az **espe**resnek.
feldolgozhatja.

en fáradozásért

atyafiui szeretettel:

l-én

S z a b ó I m r e s.k.

esperes

Fordits!

körben való társulás, amely a »szép vallásának« szigorú dogmája ellenére a legeklatánsabb eretnekségekre esik szét. A közös alap megmaradt: a középkori angol miniatüristákkal vetekedő aprólékosság a természet visszaadásában, ezenkivül pedig az a hallatlan lelkiismeretesség, amely a festés technikájában általában megnyilvánul. Mindez azonban nem eléggé szilárd ahhoz, hogy annyi túltengőn irodalmilag inspirált individualitást összetartson. Így a preraffaelita apostolok által produkált »visszatérés a természethez«, a gyakorlatban a botanikai precizitással górcsövezett természetrészletekre szorul. Sajnos, ez az iskolának indult kaosz még dekoratív szempontból is kevés kielégítőt hoz és Burne Jones híres gobelinjei (J. Fleming és St. Baldwin gyüjteményéből) határozottan csalódást okoztak. És ha egy-két arckép, egy sorozat kitünő rajz és színes vázlat nem bizonyítaná a természetadta művészi ihletet, végeredményben azt kellene mondani, hogy ami művészet van ebben a festészetben, az: — költészet.

Walts F. G.: Családi kép
A Brüsszelben rendezett angol képkiállításból

Szerencsére azonban nem kell ezzel a melankólikus akkorddal lezárni sétánkat, mert itt van a szellemtől szikrázó Th. Rowlandson és az istenáldotta humorú Ch. S. Keene a régi Punch-beli fővesézők.

Hogy a humor képviselőit is láthattuk, az külön érdeme ennek a kiállításnak.

Romney: Mrs Newbery

Reynolds: Lavinia Bingham

A brüsszeli angol kiállítás képeiből

HANGOK ÉS VISSZHANGOK

TANULÓK MÚZEUMI JEGYEI

A Műgyüjtő mult számában szóvátettük, hogy a rajztanárok egyesülete a középiskolás tanulók részére igazolványt adott ki s ez a múzeumok kedvezményes látogatására jogosít. Egy szülő panasza nyomán megemlítettük, hogy a Nemzeti és Iparművészeti Múzeum a felsorolt s kedvezményesen megtekinthető múzeumok közül hiányzik. *Végh* Gyula főigazgató úr most hozzánk intézett levelében értesít, hogy a két múzeum éppen úgy megadja a 20, illetve 25 filléres kedvezményt az egyedül jelentkező diákoknak (a csoportban való tanulólátogatás teljesen díjtalan lévén), mint ahogy azt a Szépművészeti teszi. Örömmel közöljük ezt a hírt a diákok érdekében s csak azt kérjük, hogy a Gyüjteményegyetem e határozatát az igazolványra is nyomassák rá a rajztanár urak.

A ZENE MAGYAR MESTEREI

Kunwald Cézár a magyar portréfestésnek egyik nagytekintélyű mestere. Szerető elmélyedés, kitűnő megfigyelő erő és a rajzvonalban való biztosság jellemzi. Most a festőecsetet a rajzónnal cserélte fel. Gyengéd vonásokkal vetette papírra a magyar zene nyolc nagy mesterét : Bartók, Dohnányi, Hubay, Kerner, Kodály, Koessler, Mihalovich, Weiner feje egy-egy brilliáns, a lélekig ható tanulmány. Az egyes lapokat már 15 pengőért, az egész mappát már 100 pengőért is meg lehet szerezni a szerzőtől, aki ezúttal kiadó is. (VII., Aréna-út 58.) A muzsikus szobája számára a legszebb művészi díszek ezek a litográfiák.

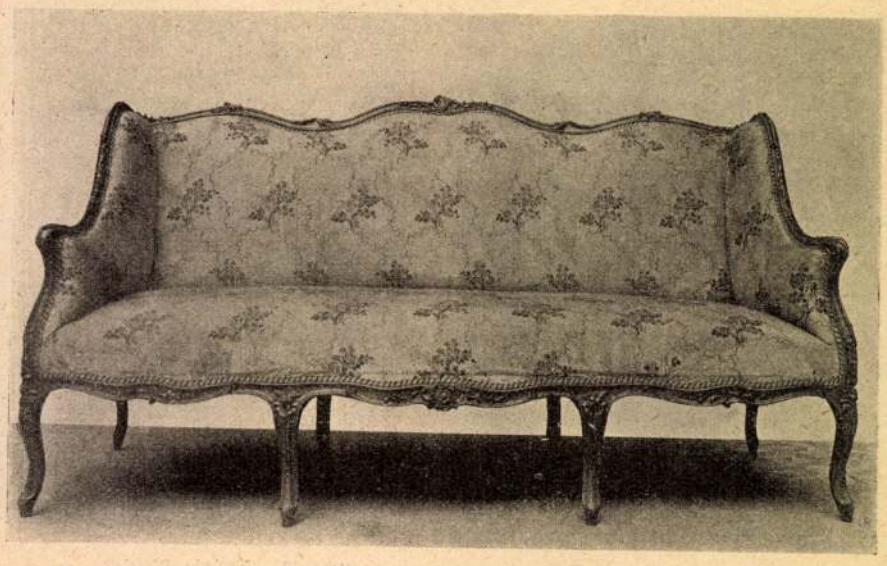

Francia rokokó-kanapé. XVIII. század közepe. Iparművészeti múzeum, Budapest

A Műgyüjtő 1929. 12. sz.

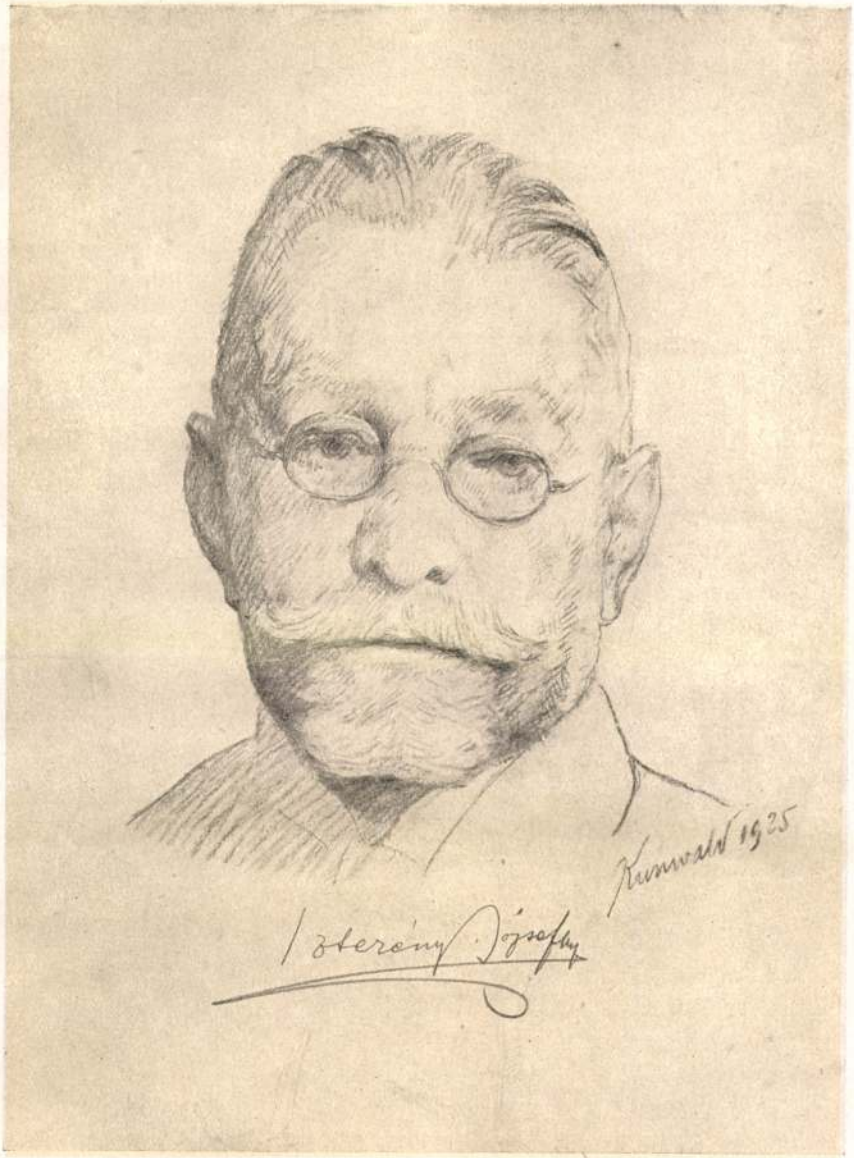

Kunwald Cézár rajza.

BÁRÓ SZTERÉNYI JÓZSEF

a gróf Apponyi Albert Poliklinika alelnöke.

Kunwald Cézár

Almapapkám

4014. Kunwald Cézár.

Sz. Gráczban 1870 július 25-én.

Női arczkép.

Térdig látható, balrafordultan ül, de szembe néz. Jobb kezében fehér szegfűszálakat tart, a melyeknek szárait baljával fogja. Középütt elválasztott és csokorra kötött szalaggal diszített haja és szemöldöke fekete, szeme barna. Öltözete: csipkebetétes kék ruha szűk ujjakkal és vállravetett barna gallér. A háttér hegyes tengermellék az utczán beszélgető és járó-kelő alakokkal, az alacsony házak ablakaiban pedig hölgyekkel és urakkal. Jelzése alól jobbra: »*Kunwald Cézár 1910*«.

Vászon, méretei 81 : 65 cm. — Lelt. sz. 4014. — Vétetett az 1911 május 20-iki rendelet szerint 2500 K-án (1012–911). — Kifizettetett 1911 július 12-én (1195–911). — Elszámoltatott 1911 augusztus 8-án (1610–911). — Az elszámolásra nézve l. a 8780–912 szvsz. előadmányt.

III
575 (4014).
624 (279).

III : 575.

Vá.

1911

4166. Kunwald Czézár.

Sz. Gráczban 1870 július 25-én.

Csendélet

Egy, részben fehér abroszszal letakart asztalt tüntet föl, a melyen öt különféle alma, két körte meg egy tányéron három czitrom látható és a mely mellett jobbról szék áll rajta női aktot ábrázoló festménynyel. A gyümölcsök mögött füles erdélyi vízkorsó van lelógó draperiával, a mely a dísztál alsó részét fedi. A háttérben, balról az ajtón, három tanulmány és szemközt a falon egy, a »Madonnát a gyermek Jézussal« ábrázoló keretes festmény lóg. Jelzése alól balra: »1912« és jobbra »KUNWALD C.«

Vászon, méretei 100 : 89 cm. — Lelt. sz. 4166. — Vétetett az 1912 május 17-iki 66043 sz. leirat szerint 1000 K-án (1167–912). — Kifizettetett 1912 junius 7-én (1234–912). — Elszámoltatott 1912 július 8-án (1445–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31993–912 szvsz. előadmányt.

III

841 (4166).

378 95

Vét. 1912

réteg felületén marad és az utóbbival együtt eltávolítható. Igy tehát a lakkozás nem csupán a beütött kép *felfrissítésére*, hanem felületének a piszoktól való *megvédésére* is szolgál.

Gondoskodnunk kellene, hogy az elkészült olajfestmények lehetőleg *szellős és világos* helyen száradjanak. Ily módon az olaj gyorsabban és alaposabban szárad, megsárgulásának a veszélye is kisebb.

A sötét helyen tartott és ennek folytán megsárgult festmények ismét visszanyerik eredeti látszatukat, ha erős világításnak, esetleg a nap sugarainak tesszük ki. Utóbbi esetben azonban ügyelnünk kell arra, hogy a közvetlen napsugár magas hőmérséklete a festővászonnak meg ne ártson s a deszkára festett képet meg ne repessze.

A *nedvesség* minden festőalapnak nagy ellensége. A deszkára készült képek részben azért maradtak meg jobb állapotban, mert a kemény, sűrűszálú fa a többnyire krétából és enyvből készült, tehát a nedvesség által feloldható festőalapozást hathatósan megvédte. A deszkának ezt a védőképességét még tetemesen növelhetjük, ha hátlapját lenolajjal vagy lakkal beitatjuk, megszáradása után pedig még olajfestékkel bevonjuk.

Hogy a festmények hátulról való megvédése mennyire fontos, már azon jelenségből is kitűnik, hogy számos képnek az a helye, mely mögött a festőkeret lécei vonulnak végig, kifogástalan állapotban maradt, míg a többi, a levegőtől szabadon érintett része erősen összerepedezett.

Tanácsos tehát a vászonra festett képeket külső behatások ellen védeni. A festmények elölről való megvédésére a jó lakkréteg, valamint a helyesen alkalmazott üveglemez is megfelelő. A hátlapnak nedvesség ellen való megvédésére különböző szerek alkalmaztatnak. Sokan ezt azzal vélték elérni, hogy a kép hátlapját olajjal vagy olaj-

NÁDLER RÓBERT: *Libapásztorlányok.*
A Műcsarnok őszi tárlatáról.

festékkel bekenték. Mások sűrű sellakoldattal egy vagy két staniollemezt ragasztanak a kép hátlapjára. Némely régi képen a vászon meglehetősen vastag viaszréteggel van a nedvességtől megvédve.

Mindezeknek az eljárásoknak — bár céljuknak megfelelnek — előbb-utóbb rossz következményeik vannak. A lenolaj okozza, hogy a vele itatott vászon számos év mulva merevvé és könnyen törékennyé válik. Alkalmasabb erre a *paraffin és a vazelin*, melyet egyenlő mennyiségben melegben megolvasztottunk vagy terpentinben feloldottunk. A *staniol a sellakkal* kemény réteget képez, mely később, ha a képet új vászonra kell ragasztani, nem csekély akadályokat képez. Épúgy a *viasz-impregnálással is.*

Még legjobban érhető el jó eredmény, ha a festményt vízáthatlan csiriz segítségével új vászonra ragasztjuk. Ha az új vászon még impregnálva is van, úgy a festmény jövője lehetőleg biztosítva van. Ez az eljárás az összes előbb elmondottnál jóval előnyösebb. ,

A legtöbb esetben elegendő, ha a festmény feszítő keretére egy lenolajjal itatott papírlemezt erősítünk, esetleg ezt még egy viaszvászonnal befödjük. Ha a képet még üveg alá is helyezzük, melynek széleit por ellen leragasztottuk, úgy elegendően van megvédve külső, káros behatások ellen.

A *hőmérsékleti változások* is tágító és összehúzó hatásukkal káros befolyást gyakorolnak a festmény alapjára és festékrétegére. Ezért a képeket, különösen, ha régiek, sem a kályhák és fűtőtestek sugárzó melegének, sem a közvetlen napsugaraknak nem szabad kitenni.

Kunwald Cézár

A MŰGYÜJTŐ

Két magyar faliszőnyeg-amatőr a XVI-ik században

Képzőművészet 1927. 5. 12.

Irta: Dr. SIKLÓSSY LÁSZLÓ

II.

Oláh Miklós esztergomi kanonokot a végzetes 1526. esztendőben, mint királyi titkárt találjuk Budán, II. Lajos és Mária királyné udvarában. Ő maga mondja el élményeit a mohácsi csata körül. Néhány nappal a csata előtt a királyné férjéhez küldte őt, hogy hányja-vesse meg vele, vajjon ahelyett, hogy szembeszállna a túlerővel, nem várná-e meg a remélhető segítséget? A király azzal az üzenettel küldte vissza őt „hogy megkisérti szerencséjét, mert nem vállalja az utókor előtt a becstelenség bélyegét, hogy hátat fordított az ellenségnek; bízik Isten segítségében, akinek kegyessége folytán hajdan a magyarok csekély ereje nem egyszer győzedelmeskedett a nagyobbszámú ellenségen; bízik benne, hogy ha csak Isten őt és Magyarországot nem akarja megbüntetni, győzelmesen kerül ki a csatából; mivel azonban bizonytalan, miként fordul a háború kockája, kéri a királynőt, az ő legbájosabb feleségét, hogy utazzék a biztosabb Pozsonyba.

Három nappal a csata előtt hozta meg Oláh az üzenetet, a férjétszerető, fenkölt és bátor királyné azonban nem akart rossz példával előljárni és csak a gyászhír vétele után menekült Pozsonyba. Oláh Miklós vele ment, oldalán volt azokban a küzdelmekben, amelyeket Mária bátyjának Ferdinandnak magyar királyságáért folytatott és kísérője maradt útján Németalföld felé, amelynek kormányzójául rendelte őt másik fejedelmi testvére, V. Károly császár.

Oláh államférfiúi, főpapi és irodalmi működése sokkal ismertebb, semhogy annál bővebben időznöm kellene. Szintúgy Mária királynéval is bőségesen foglalkoztak hazai és külföldi íróink. Én csupán a tárgynál maradok, amelyet dolgozatom címére írtam. De mivel Oláh szőnyegszenve-

KUNWALD CAESAR: *Arcképtanulmány.*
A Benczúr-Társaság kiállításáról.

Kunwald Cézár

KUNWALD CÉZÁR RAJZAI

Kodály arcképe a 164. oldalon.

A MAGYAR ZENE MESTEREI

Ebben a füzetben Kunwald Cézár litografiáiból, amelyek most jelentek meg, négyet reprodukálunk: *Hubay* Jenő, *Dohnányi* Ernő, *Bartók* Béla és *Kodály* Zoltán arcképeit. *Hubay* Jenő a hegedűsök egész tömegét adta a világnak. Mint alkotó a „Cremonai hegedűs"-sel nyerte meg a szíveket; utóbb a „Falu rosszá"-ban elejétől végig magyar zenei alapokra helyezkedett. Minden további műve az opera terén a „Karenina Anná"-ig és a szimfonikus stílusban, melyet énekszólamokkal gazdagít (Vita nuova, „Petőfi), — kiváló hegedűdarabjairól nem is szólva, — felmenő vonalba lendül. Drámai kifejezése egyre megkapóbb, zenekara egyre fényesebb lett. Művészetünk kimagasló és pompás ruganyosságú értéke. *Dohnányi* az új romantikához tartozik. Valamikor Schumann és Brahms nyomán indult el, de már igen korán megüt egy öntudatos hangot, mely részben diákosan friss, nyiltszívű, részben rajongó, ideális. Ez az ő hangja. Legszemélyesebb skálája kihallatszik az utolsó vonósnégyesből. Magyarsága megszólal „A vajda tornya" finom partitúrájában és a csillogó „Ruralia hungarica"-ban. Dohnányi a tradíció alapján áll. És mégis több, mint pusztán hagyományok őrzője. Temperamentumában csodálatos módon egyesül a reális az anyagiatlan költészettel. Kritikai értelme nem abban mutatkozik, hogy talán elemezne, boncolna, hanem abban az erőben, mellyel a fenséges elemekre rá tud ismerni, ezeket a földi maradéktól megtudja tisztítani és az így megváltott lelki kincseket nagy formákba tudja önteni. Kizárólag zenét komponál, irodalmi és képzőművészeti vonatkozások nélkül; mégis feltűnik a „Tenor"-ban és egyebütt, mennyi ott a szellem és a szín. Az új zenei elektromosság pólusai: Bartók Béla és Kodály Zoltán. *Bartók* először Liszt és Strauss zenéjén fogott tüzet. Azóta hosszú utat tett meg, mindenkor egy végtelenül differenciált lélek parancsának engedelmeskedve. Műveiben megvannak a modern zene ismertetői: az úgynevezett lineáris ellenpont, vagyis az akkordoknak, a függőleges vonalnak régi logikája helyett a vízszintes vonalnak új logikája, azután a neo-klasszicizmus, mely nem érzelmekkel, hanem pusztán formákkal, zenei kubuszokkal játszik, — de ezek a jelenségek Bartóknál önálló fejlődés eredményei, nem pedig az epigonnak utánzatai. Poétája egy különös, mélyen a bensejében gyökerező erőnek, amely megráz; szívének magányossága, nyelvének koncentráltsága egészen a sajátja. A népzene a maga titokzatos rendjével és fesztelenségével soha zeneszerzőt nem forradalmosított annyira, mint a magyar parasztnóta Bartók Bélát. Líraibb természet *Kodály* Zoltán. Ha ilyen egyéniségeket is mindenáron be akarunk illeszteni az európai harántmetszetbe, azt mondhatnók, hogy Bartók zenéje az orosz Strawinsky művészetével, Kodályé pedig a francia impresszionisták álmaival rokon. Bartóknál a végsőig fokozott expresszionizmus, dacára lobogásnak, vadságnak, acélos formákba tömörül és konstruktív lesz, Kodálynál viszont a formák gyönyörű érzelmességbe oldódnak. Bartók költészetében megtaláljuk a magyar vér pirosságát, Kodály műveiben a magyar vér melegségét. A Psalmus hungaricusszal és a Háry-suite-tel Kodály világsikert ért el. Ennek a két zeneszerzőnek korábbi évekből való népdalgyüjtő munkája és folklorista elmélyedése most adja a nagy termést. Feltárult egy világ, melynek a cigányzenéhez semmi köze. Új zenével indultak útnak Bartók és Kodály és eljutottak messze idegen földre. Ez a művészet eredeti és izmos, tehát jelképe a magyar vitalitásnak. *M. G.*

MŰVÉSZETI KRÓNIKA

Szokatlan érdeklődés előzte meg annak a három nagyméretű festménynek kiállítását, amelyeket a debreceni egyetem díszteremének ékesítésére festett *Rudnay* Gyula és *Iványi-Grünwald* Béla. Ez ugyanis régóta az első eset s mellette csak *Vaszary* mester tihanyi művét, Dudits orsz. levéltári munkáit említhetjük, hogy valóban kiváló mesterek ecsetjét veszik igénybe nagy falfelületek díszítésére olymódon, hogy a megoldás festőink legkezesebb technikájával, olajfestéssel történjék. A szép vállalkozás javára írható az is, hogy ezúttal nem valamely politikai esemény elmesélésével bízták meg a művészeket, hanem ennél jóval festőibb tárgyat kínáltak nekik: *Iványi-Grünwald* Béla a török hódoltságból reánk maradt anekdotát, *Rudnay* Gyula pedig egy toborzást és Csokonait festette meg. Mind a ketten nagy felkészültséggel oldották meg feladatukat s az Ernst-Múzeumban kiállított műveik a legnagyobb érdeklődést keltették, annál is inkább, mert e nagy munkákat kisebb festményeik egész sora kísérte. Miután ezt a rovatot nem kritikai elemzéseknek tartottuk fenn, csak annyit jegyzünk meg, hogy *Iványi-Grünwald* Béla képei szokatlan színgazdagságukkal tűntek fel, *Rudnay* Gyula kisebb munkáin pedig a líra meleg hangja szólalt meg.

Ugyanezen a kiállításon egész képsorozattal jelent meg *Batthyány* Gyula gróf, e sorozat pedig egy különleges, rokokó-hangulatú s

Kunwald Cézár rajza.

JÓZSEF FŐHERCEG

a gróf Apponyi Albert Poliklinika védnöke.

Kunwald Cézár rajza.

AUGUSZTA FŐHERCEGNŐ

a gróf Apponyi Albert Poliklinika hölgybizottságának védnöke.

Kunwald Cézár

arck. rajz.

Lexikon Tábl

43. tábl.

Beschreibende Darstellung

der älteren

Bau- und Kunstdenkmäler

der

Provinz Sachsen

und angrenzender Gebiete.

Herausgegeben

von der

Historischen Commission der Provinz Sachsen.

Kunwald Cézár

életrajz

irod
=
Gókány 106. l.

Károly lothringeni herczeg.

Mellig, balra, keretb
tet visel és a talapzatos kere
czegi korona látszik. Felirata

Carl

ez után jobbra: 180.

Rm., mér. a vk. 27.5 : 1

Sz
33

Kunwald Cézár

Öreg asszony c. festményét
mutatta 1912-ben mutatott
a Képzőművészeti Társu-
lat, repr.
Művészet 1912. 228. l.

M

NYOMTATVÁNY

Magy.

Szentiványi Ernő

úrnak

Ferenc tér 7.

Kunwald Caesar

Dr Grünwald Béla-
né fiával c. Lepé
repr.-

Képzőművészet

1934.66 l

Kunwald Céra's

vrod

Ki-Kicsoda 2.

47/1. l.

9878 szám.

BUDAPEST 935 MÁR. 5

A Miniszterelnök Országos Levéltára
Bizottságának
IX Ráday u. 10.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

V. Miskolc

Kunwald Cirák

kritéh 2-ndo ferto

Ujvidék L.

57.9.l.

Rákos u. 10.

K Szentiványi

Kiemelkedő Orv. Kisattsága

Kunwald Čeněk.

Anya és cocsemő c.
rézmetszete képe repr
Művészet 1918. 80. l.

h. n.

Nyíregyháza 6/VI. 195

Kunwald Cézár

pesti

Műcs. kiáll. 1909 tól
Pipics 116 l.

Esejte, Sr. Utnlal kap

144

Kunwald Cécil

Anna főhercegnő
arck, olajf.

Nemzeti Szalon

M. Arckképfestők Társa-
sága rep. kiáll. Kat.
1935. okt. 5-20.

Kunwald Cerá

Élet. arch.

Gellért

314. l

Európa film könyv

lapterjesztő és könyvkiadó R.T.

Budapest

Rothemere u. 12.

Kunwald Cézár

Misefai park-részlet

1932 főv. új szerzem. kiáll. Műcsarnok

.6

.7.

Kunwald Cézár

A fiatal norvég nő
c. képe repr.-
KM Társ Irodalmi
jub. kiáll. 1939-40,

Kunwald Cézár

Térey Gábor arck.
repr
Benczúr Társ. Kiáll.
Eat. 1925. márc -

LDER P. RÓBERT

Missziói elhívás

FORDITOTTA:

DRASKÓCZY ISTVÁN

Kunwald Cécile

1933 febr–marc Kiáll.
Kisfaludy Sándor,
a költő, a bécsi
Coll. Hungaricum
tanára. IX. 4.

Klebelsberg emlékkiállítás Műcsarnok

rkesztőségünk és kiadóhivatalunk

e: Budapest V., Dorottya-ucca 3. II. em. 2

380-255

Kunwald Cérás

Del Carril zongora-
művész arcképe
nepr.

Kl/Tais Arcképkiáll.
28 — 1941. nov.

Tihanyi János Lajos f. Soroksári-út 42. (305.)
Timon Andor f. Sződ-Rákos (323.)
Tornyay János f. Horánszky-utca 9. (25, 34, 211.)
Tóth Gyula sz. Podolin-utca 8. (132.)
† *Tóth István* sz. (129, 130, 153.)
Turáni Kovács Imre sz. Bajza-utca 23. (221.)

Udvary Dezső f. Stefánia-út 71. (202, 212.)
Udvary Pál f. Kelenhegyi-út 12. (93, 98, 328.)
Uher Arisztid f. Kristóf-tér 6. (316.)
Unghváry Sándor f. Kelenhegyi-út 12. (172, 173, 174.)

B. Vajda Klára f. Tigris-utca 10. (343, 347.)
Varga Ferenc sz. Lendvay-utca 3. (333.)
Varga Nándor Lajos f. Andrássy-út 71. (377.)
Vass Elemér f. Benczur-utca 35. (39, 40, 113.)
Vaszary János f. Atilla-körút, Bethlen-udvar (20, 24.)

Kunwald Cézár

Műkereskedelmi Lap

Képzőművészet

1933. 18. l. (Műkereskedelmi állítások.)

Kunwald Cézár

Művészet 1908. 422
– 1912. 228
– 1915, 57

Magyar Művészet
1925. 288, 388

a 0·73 pr. kg 6000 kg. u.

17. Értékpapirok

20. Veszek 100 db. Uiraány
alkusz díj 2%
tőzsde adó
giró díj.

3. Folyószlától

23. Beváltom ma lejáró vá

Szentváry Gyula
Budapest

Magyarország
Hungary
Węgry
Ungarn

M 01.422 4
306/S
M 01.428 4

Kunwald Cérá

U. 1007

Kunwald Cézár

MAPFE kiállítás 1922

állami pártfelügy

617.

Gauermann Friedrich

Medve. Rk.

K. 1.— · 98 m. 130 g.

Kunwald Cézár

1908. szept. Gáll.

Nemzeti Szalon

Madonna

54. Giovanni Antonio Bazzi - Sodoma
sz. Vercelliben 1477 ben, † Sienában 1549 ben.

Kunwald Cézár

állami pastelldíj 1922

Chatfield Peer, Cy. II. 170.

Kunwald Cerâi

Nöi arcleji, olaşh

1924. Bejşm. Mûş.

Kunwald Cerá

Herbert V. díj

1922.

Kunwald Cézár

a Bencsik-Társaság

Fagyé.
Kiáltó tábori állandó áll
Nagyel.

Zsidó tölgyfa metszetének egy passio-
csoportjából XVI. n

X. 12.

Kunwald Gerát.

Geb. Graz 1870 Juli 25
Bayer. Weimar Paris
Candidat, genug, Arzt
1908. Becsben Kolleg. Nat.
Nő arzt és Candidat
a Képzés Kurz.

Thieme-Becker
22. III. l.

Kalocsa h. n. VII. 253.

Kunwald Čézar

J. Hollandino v. Epé

repr.

Vas. lyc. 1913. 734. l.

Egzetemi tpl

4

57

Kunwald Cézár

Belatinyi Artur
orvosi
vegy.

Képző művészek

1930. IV. cs. 27

E.

Oldal

Lehullott a rezgő nyárfa 37
Y LÁSZLÓ BÁRÓ: Csavargó 35
IEL; Borulás 46
IHÁLY: Anyai örömök 13
IHÁLY: Leány üveggel és pohárral . . 21
ND: Shylock 15
YAY FERENC: Napnyugta 24
NC: Tolna-szántói typusok és viseletük 5
IZSÁK: Hollandi nő 3
Genre 48
Parasztbál 25
Öreg honvédek 44
ÖME: Nászreggelen 23
: Őszi hangulat. Hazatérés az őszi szán-
. 31
NÉL: Tavasz ébredése 32
A: Gyertyánffy István arcképe 43
S: Thaly Kálmán mellszobra 50

Kunwald Cěra

Eva č. Epě repr.

Képzőművészet

1934. 118 l.

Garetta.

Ipolyi, Biharvármegye 42. szám.

Kunwald Cézár

Szepeslex 188,
189. l.

Szen kir. ülésv. arch.
u. o. 790. l.

szolhatnók fel arcokat is, akik csak a Bécsben megforduló magyar politikusokat, irókat, stb., vagy a csakneu államdíjan ott élő arisztokratáinkat festették, illetve rajzolták köre.

Az 1810-20-as évek fordulóján néhány évre Pesten telepedett le ~~Joh~~ a kolnari származású Joh. Stephan Decker, akinek arcaban kevesek rajzolt köre. Magyar vonatkozású csak a Fendi után készült Veranschich exlergomi érsek ábrázolását vagy tudomásunk (* Die Meister des Wiener Porträtlithographie. Gelb-R. Kat. № 76.- 159.-). Sokkal többet dolkat ~~[illegible]~~ két tíz-

Kunwald Cézár

Női arckép, rézv.

Vas. Ujs. 1912. 339. l.

a kiegyezés, Andrássy Gyula, Tisza Kálmán, Bánffy Dezső báró kormánya és a millenium, Tisza István, Magyarország a világháboru alatt, forradalmak, kommunizmus, a legujabb kor története, Erdély története stb. *(110 csoport).*

Világtörténelem. Ókor története, rómaiak története, görögök története, középkor, újkor, Anglia története, Franciaország története, Németország története, Olaszország története, Amerika története, világháború története stb. *(40 csoport).*

Földrajz. Földkörüli utazások, Európa földrajza, Magyarország földrajza, Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Ázsia, Kina, Japán, Sarkvidék, térképek stb. *(30 csoport).* — **Budapest.** Budapest a török uralom alatt, Budapest a 18. században, 1838-iki árviz, Budapest utcái és terei, Budapest templomai, szobrai, középületei, budapesti képek stb. *(20 csoport).* — **Genealógia.** *(5 csoport).*

Filozófia. Filozófusok rendszerei, lélektan, metafizika, okkultizmus stb. *(10 csoport).* — **Pedagógia.** *(9 csoport).*

Művészet, művészettörténet, építészet, festészet, szobrászat, iparművészet, lakásművészet, színészet stb. *(20 csoport).* — **Sport.** *(9 csoport).*

Természettudomány. Természetrajz, embertan, bányászat, geológia, élettan, fizika, kémia, matematika, csillagászattan stb. *(26 csoport).* — **Orvostudomány.** *(9 csoport).* — **Technika.** *(7 csoport).*

Vallástudomány. Bibliák, Jézus élete, egyháztörténet, szerzetes rendek, protestáns egyház, zsidók, egyéb vallások stb. *(35 csoport).*

Nyelvészet. Összehasonlító nyelvészet, nyelvemlékek, ókori nyelvek, keleti nyelvek stb. *(22 csoport).* — **Archaelógia. — Néprajz. — Numizmatika. — Magyar irodalom.**

Több mint ötszáz szakcsoport.

Kunwald Czézár

Vas. ügy. 1915. 764.

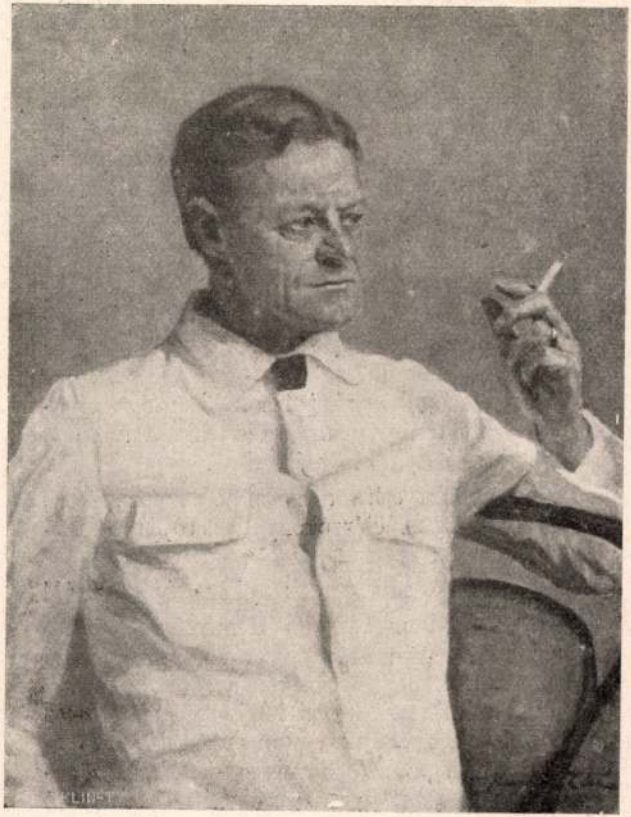

Kunwald Czézár: Férfi arczkép.

— Semmit! Én nem irok! Erigygy innen, Arabella! — rejtegette karjaival titkos munkáját.

Arabella a diványra ült s fejét hátrahajtva hallgatta gondolatlanul a toll ideges serczegését.

— Itt a leves! — hangzott föl az ajtóban.

Dini egy nagyot sóhajtott, mindent hamar félrepakolt s a füzettel az asztalnál engedelmesen helyet foglaló anyja felé indult:

— Isten éltessen, Arabella! születésnapodra! Ez a meglepetés. Én irtam teli egyedül, a nagyi se tudta.

Arabella magához rántotta a kis fiút, a nyakába borult s úgy csókolta a ruháját, haját, kopasz tarkóján a kis mélyedést.

Dini büszkén állta a köszönő szorongatást, csókot, de aztán elérzékenyedett ő is és fölszipogva szólt:

— Ne sirjál, mer akkor nekem is muszáj!

Arabella halkan, édesen fölnevetett, szemét hamar megtörülte két tenyerével s míg Dini meghatva keczmergett székén a szokott ülésbe anyjával szemben, a levest feléje nyujtó ránczos kézből elvéve a tányért, nem eresztette el, egy pillanatig az égések, belenyisszantások, böködések sok forradását nézegette rajta s megadó alázattal csókolta fölébük bocsánatkérő bűnbánatát.

Mi lő't tégod?

Kunvald Cézár

1900/1 II.

Ferkèpzomfoiskèvk

106. l.

Kunwald Cz.: Alexander v. Hochberg birodalmi gróf arczképe.

ÁLLÍTÁSÁRÓL.

Istók János: Síremlék-részlet.

B

65 Kunwald Cézár: Női arckép.

Kosztа József

K.

18 Kosztа József: Kukoricatörők.

Képz. Tars. 1917/18. Acli
kiad. Cat.

Kunwald Cyril

Revai XXI. 534. l.

Kunwald Cézár

l.

Lex Mayr Társ

325. b. l.

Kunsthalle Bern

Alex Mary Text

35 f. t.

Künwald Cézár

Prohászka Ottokár
arck. Bucs repr.

A Pesti Hirlap Vasárnapja

1933. ápr. 2.

Kunwald Cerár

vagy is portrétista

~~Wien I., [illegible]~~ tól

Pipics 44. I.

sportorvos.

KÖZÉPFOKÚ ISK. ORSZ. KÖZPONTJA

Held János könyvnyomdája. II., Mecset-u. 8. — 1935. IX. 16. 200 drb.

Kunwald Cézár

Rejtő irisége 1910.54.f.

KUNWALD CAESAR: ANNA FŐHERCEGNŐ

Az Arcképfestők Társasága kiállításáról

elkövetnek a művészek és a magyar művészet érdekében, azokra hárul az igazán szép és nemes feladat.

Márk Lajos, a Munkácsy-Céh elnöke:

— Ugyan kérem, érdemes is ebben az ügyben nyilatkozni! Hiszen személyeskedéssé degradálják és mellékvágányra terelik az egész ügyet! Megmondtam, hogyan történt. Kimentem a Műcsarnokba fizetni, fizetni a tagdíjat, miután megelőzően 11 évi tagdíj hátralékot egy összegben egyenlítettem ki. Ezzel szemben az történt, hogy törültek a tagok sorából, mielőtt még kiegyenlíthettem volna pár pengőnyi

Kunwald Cézár

Dr Lobmayer Géza
arcképe repr.
Képzőművészet
1928. 10. f. 132. l.

, diszben, balra, illetőleg jobb-
an és hat képben vannak ábrázolva.

lstab.
ztr.tábornagyi kar
között: DRUCK & VERLAG VON STOCKINGER
N., továbbá:67.

tei a papirosnak 21:33.8 cm.

163-912
912-89
t.7664.

0.62

Kunwald Czézár : Öregasszony cz.
olajfestménye VIII. 152

Kunwald Czézár

A Művészet c. rovatban Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III." címmel a művészek alkotásainak ismertetésén kivül felsorolja azokat a neveket is, akik értékes művekkel szerepelnek, de alkotásaik részletes elemzésére -helyszüke miatt- nincs mód:
Gy. Sándor József, Balló Ede, Rózsaffy Dezső, Gara Arnold, Perlrott Csaba Vilmos, Béli Vörös Ernő, Pilch Dezső, Kunwald Czézár, Kornai József, Szlányi Lajos, Wagner Géza, Nádler Róbert, Zombori Lajos, Endrey Sándor, Szüle Péter.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Kunwald Cézár

Kroó György: a "Dohnányi kiállitás"-ról ir, s megemlit egy -a tárlaton bemutatott- „gyönyörü festményt," az egyetlen Dohnányi-portrét, mely a müvész munkája.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 15.
XXI. évf. 42. sz. 13. lap.

Kunwald Cézár

Mihalovich Ödönről, a Zenemüvészeti Főiskola -mult héten elhunyt igazgatójáról- készitett portréját bemutatja a lap.
Repr.
Az arckép -Kunwald Cézár: "A zene nyolc mestere" c. albumából való, mely litografált müveket tartalmaz.

Délibáb, Bp. 1929. május 4. III. évf. 18. sz. belső cimlap.

Kunwald Cézár

Külön kiállitást rendeztek a Benczur Társaság tagjai.
Mátrai Vilmos szomoru jelenségnek tartja, hogy a Mücsarnok "Tavaszi Tárlat"-ával egyidőben, attól távolmaradva, külön tárlaton szerepelnek.
A két kiállitásról a részletes beszámolót lásd: Barabás Miklós nevénél, a kritikában felsorolt müvésznévsorral együtt.

A Benczur Társaság müvészei:
Pentelei Molnár János, Udvary Géza, Czencz János, Sándor József, Kunwald Cézár, Boruth Andor és Lux Elek.

Élet, Bp. 1923. május 6. XIV. évf. 9. sz. 213-214. lap.

Kunwald Cézár

Az alant felsorolt müvészek alkotásait hozza a lap a Mücsarnok Tavaszi tárlatáról: Benczur Gyula, Gergely Imre, Glatz Oszkár, Jendrassik Jenő, Kiss Rezső, Knopp Imre, Komáromi Kacz Endre, Kunwald Cézár, Mérő István, Nádler Róbert, Poll Hugó, Rubleczky Géza, Skuteczky Döme, Stetka Gyula, Székely Bertalan, Szlányi Lajos, Vastagh Géza, Vidovszky Béla, Zemplényi Tivadar:

Kunwald Cézár: "Női arckép" c. festménye. Repr.

ÉLET, Bp. 1911, január-junius. III. évf. I. kötet. 473. lap.

Kunwald Czézár

A Képzőművészeti Társulat "Téli tárlat"-án szereplő művészek munkáinak értékelése, melyek kivételt képeznek Margitay Ernő kritikája szerint:

Katona Nándor vásznai, közöttük az 1900-ban festett "Soiré"-val,

Magyar Mannheimer Gusztáv: "Őszi vihar"c. és másik két képe,

Kunwald Czézár arcképei,

Várady Gyula: "Sárga udvar" c. képe és felvidéki tájai.

Fenti kiállitáson résztvevő teljes művésznévsort lásd: Koszta József nevénél.

Élet, Bp. 1917. dec. 2. IX. évf. 48. sz. 1171-1172. lap.

Kunwald Cézár

Tornai István, Szabó Béla, Kövér Gyula, Knopp Imre, Merész Gyula, Mihalovits Miklós művészeket a figurális művészek mestereiként szerepelnek dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Műcsarnokban" c. kritikájában, mely a jubiláris tárlatról szól.
Poll Hugó pasztelljeit külön kiemeli, mint elsőrendű teljesitményt.
Olgyai, Mendlik, Székely, Ujváry, Nádler, Bosznay, Major, Kárpáthy művészek a legszebb tájképeket festik.
Karlovszky, Balló, Stetka, Kunwald a sok tehetség között is a legkiemelkedőbbek, az arcképfestők közül Karlovszky Bertalant tartja a legnagyobbnak.
Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf. 11. sz. 269-270. lap.

A teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

KUNWALD Gézáné festő

említve

[illegible] Zsuzsanna: A budapesti Gerlóczy Gimnázium története. Confessio 03. 1989/4. p 53.

XIX-
XX sz. / Mesterek

POTEST felirattal. A bástyát K
kijárója a város kétvízközi és híd
előtte lévő karfával ellátott kes
kalyibája" felé.

A hetedik képen, mely
ábrázolja, már a modern, száza
Dörre Tivadar (1858-1932) l
érzékkel mutatja be azt a mo
években Kolozsvárt is jelleme
később Unió utca elnevezése ös
rajz jobb oldalán látható, te
középtengely felett a tető vona
József kolozsvári építőmester je
épületben mondták ki 1848.
Magyarországgal. A történelmi
indítványozá, s a tömeg határo
utczát, mint ahol az Unió kimon

Kunwald Czézár

"Máris tud annyit, hogy akár el is feledhetne egyet-mást belőle"-irja kritikájában Tövis: "Balatoni és egyéb képek" cimmel a Nemzeti Szalon őszi tárlatáról. Tulságos alaposságra tanitották a németek, többet kell törődmie magával, mint a tanáraival. Komoly eredményeket érhet el, de csak akkor, "ha visszafut Berlinbe, vagy Párisba, mert ha itt marad, a Szalon vezetősége "megteszi komoly müvésznek, jómódunak, s akkor beveszik a Gyáriparosok Országos Szövetségébe, mert igy hivják azt a szövetséget, mely most a Szalonban dirigál," állapitja meg a kritika, a Szalon vezetőségének "erkölcstelen" magatartását birálva.

A HÉT, Bp. 1908. szept. 27. XIX. évf.
39.sz. 631. lap.

Kunwald Czézár

Az itt felsorolt müvészek kiváló arcképeivel külön foglalkozik Kun Imre: "A Mücsarnok tavaszi kiállitása" cimmel, -a Müvészet c. rovatban közölt- kritikájában.
Kunwald Czézár, Burghardt Rezső, Kunfy László, Kiss Rezső, Bodnár János, Kövér Gyula, Fried Pál vettek részt a tárlaton és a két Feiks fivér, Jenő és Alfréd, akik szintén portrékkal szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1921. juni. lo.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap.

Kunwald Czézár

"A Nemzeti Szalon tavaszi képei" cimmel, a Müvészet c. rovatban /k.i./ sign.-val /Kun Imre/ közölt kritika felsorolja a kiállitáson résztvevő müvészeket és munkájukat: Béli Vörös Ernő, Feiks Alfréd és Kunwald Czézár a szokásos témával és értékkel jelentkeztek. Biró József "Jugend stilusu" képeit, Conrád Gyula rézkarcait, Erdélyi Aranka illusztrációit, Károly Andor tájképeit, Gaál Ferenc és Kotász Károly plein air festményeit technikában is, szinben is figyelemreméltónak tartja.

A HÉT, Bp. 1921. juni. 2o.
XXXII. évf. 16. sz. 268. lsp.

Kunwald Cézár

MDK

Heller Gyuláné arcképe, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Kunwald Cézár MDK

Balázs Hugóné és gyermekei, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Kunwald Cézár, festőm.

Del Carril zongoraművésznő. Repr.

KMTárs. 1941. nov. arcképpiáll. Kat.

MDK

Kunwald Cézár, festöm.

45.	Interieur.	MXX.Pastell.
46.	Interiwur.	Olf.
49.	Nöi fej,tanulmány.	Pastell.
55.	Nöi arckép.	Olf.

Képzöm.Társ. 1911. tav.kiáll. Kat. 29.l.

MDK

Kunwald Cézár, festöm.

535. Vak lengyelzsidó. Olf.

Képzöm.Társ. 1912/13 téli kiáll. Kat. 73.old.

Kunwald Cézár

MDK

dr. Szász Gyuláné, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Kunwald Cézár

Férfiarckép, Dohnányi Frigyes tanár, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Kunwald Czézár

Székely Andor, Rózsaffy Dezső, Vidovszky Béla, Zádor István, Kalmár Ágnes, Muszély Ágost, Soló Lily, Kövér Gyula, Jávor Pál művészek nevét sorolja fel Jean Preux: "Tavaszi kiállitás" c. beszámolójában, mely a Mücsarnokban rendezett tárlatot ismerteti, s a tiz művész alkotásait kiemelve mondja, hogy "tehetségük teljes erejében szerepelnek."
A HÉT, Bp. 1912. ápr. 28. XXIII. évf. 17. sz. 278-279. lap.

Münnich Béla
rajza.

Mikszáth Kálmán.

Magyar Helikon 1972/348 10 old

Kunwald Czézár

Zemplényi Tivadar, Mednyánszky László, Székely Andor, Edvi Illés Aladár, Góth Móric, Koszta József müvészek alkotásait mutatták be a Mücsarnok tavaszi tárlatán.
Tövis sign.-val közölt kritika keményen birálja "a hatalmas szövetségbeliek", vagyis a Mücsarnok vezetőinek müvészeti politikáját, a képek és más müvek elrendezésével kapcsolatban, mint ahogy az itt felsorolt müvészek alkotásainak elhelyezése is bizonyitja.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

Kunwald Czézár

Félévszázados fennállását ünnepli a Képzőművészeti Társulat, jubiláris kiállitás rendezésével. A résztvevő müvészek alkotásai tizenhat termet töltöttek meg, -irja Gerő Ödön: "Az ünnepi tárlat" c. kritikájában. Véleménye szerint Kunwald Czézár "nemcsak különféle modorokat, hanem különféle korokat is kiegyeztet egymással. Az ő festése inkább diplomáciai, mint müvészi szépségeket old meg."

A HÉT, Bp. 1911. ápr. 9.
XXII. évf. 15. sz. 239. lap.

Kunwald Cézár

Szerepelt a művészszobrok műcsarnoki kiállításán.

W h 1931. II. 22.

Kunoald Ceńár.

---

a Nemzeti Szalon 1924 óta a 3.-ik balatoni tanulmányát rendezi, melyen a mindszenti parkot, fürdőjét ábrázoló képe szerepel. (emlékezés.)

Pesti Hírlap, 1928. ápr. 1.

Kunwald Cézár

Arcképpel szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.M.932.IV.24.

Kunwala Ceşér

Kunwald Cézár

Egy tájképpel szerepelt a Képzőm.Térs. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Kunwald Ostav

Kunwald Cézár

Alkotása, a szfőv. képzőm.gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Kuopio Osgt

Kunwald

Vizparti képe, a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Kurwald

Visparth Nr. 3 Bodenrod tav. thylatha.

B.O. 252. IV. 24.

Kunwald Caesar

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

Kunwald Caesar

Szeretnék a Művészetnek tav. tárlatán.

K.K. 952.IV.24.

Kunwald Cézár festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt /finom tájai/

Pesti Hirlap 1931.IX.20

Kunwald Cecil.

Müve szerepel a Balatoni Tár-
lásag kiállitásán, a Nemzeti
Szalonban.

Nemzeti Ujság, 1928. ápr. 1.

Kunwald Cézár festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931.IX.20.

Kunwald Cézár festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.IX.20.

Kunwald Cézár MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Kunwald Cézár MDK

Gyermekfej

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Kunwald Cézár

MDK

Kronberger Miksáné, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Kunwald Cézár MDK

Arcképtanulmány 1904, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Kunwald Cézár

Női arckép cimű festm. Repr.

KMT 1912. tav.kiáll.

MDK

Kunwald Cézár

Alexander von Hochberg birodalmi gróf arcképe. Olajfm. Mgt.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat.54.l.

MDK

Kunwald Cézár

Alexander von Hochberg birodalmi gróf arcképe. Olajfm. Mgt.

KMT 1912/13. téli kiáll. 54.lap

Kunwald Cézár MDK

Leányfej, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Kunwald Cézár MDK

Női akt, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Kunwald Cézár

Női akt almával, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

MDK

Kunwald Cézár

Vöröshajü női akt, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

MDK

Kunwald Cézár

Férfiakt, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

MDK

Kunwald Cézár

Női arckép, of.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1923.

Kunwald Cézár

Del Carril zongoramüvész, repr.

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Kunwald Cézár

MDK

Belatini Artur

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Juwaid César

Delattini Artur

Kunwald Cézár MDK

br. Herzog Péter

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Kunwald Cézár MDK

Breton parqszt

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Kunwald Cézár

Kellermann Bernhard

Del Carril zongoraművész

Turmezey László

[redacted]

Önarcképe (1903)

Hiányzik 1941 Arcképkiállítás

Kunwald Cézár

szerepelt a művészsegélyes művészestek

előállításában.

Újság 1931. II - 11.

Kunwald Cézár

Kiállítás a Műcsarnok Jovaki
szobraiból.

P. N. 1926. V. 16. (Pesti Napló)

A könyv lap-száma	Számlázás

Össz

Bl/ .....ü

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

19 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

19 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

19 .....

Kunwald Cézár

Szerepel a Művészek Szövetsége kiállításán.

Az Est, 1926. V. 16.

Kunwald Cézár

Kiállít a Bucsúr Társaság fekete-fehérvidéki rendezett első" vidéki kiállításán.

M 1926. II. S. (Magyarság)

XII.12 – T/1.

Kunwald Cézár

szerepelt a Művészház Tavasz hátlapján.

Lipót 1931. IV. 26.

Kunwald Géza

Szerepelt a Dalosnak Tavaszi Hírlapján.

ih. H. 1931. IV. 26.

Kunwald Géza

Szerepelt a lilliputiak Tavaszi találatán.

P. H. 1931. IV. 25.

Kunwald Caesar festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

E.K. 932. II. 21.

Kunwald Caesar

Nemzeti Szalon vendégkiállításán szerepelt.

Esti Kurir 932. II. 21.

Kunwald

Nemzeti Szalon emlékkiállításán szerepelt.

Pou. 932. II. 23.

Kunwald Cézár

Nemzeti Szalónban rendezett
csendéletkiállításon részt vett.

BH. 932. II. 21.

MDK

Kunwald Cézár, festőm.

3.6.	Szorgalom.	Olf.
3.7.	Műteremben.	Pastel.
3.8.	Breton paraszt.	Olf.

Képzőm.Társ. 191o. tav.kiáll. Kat. 42.l.

1/. MDK

Kunwald Cézár, festőm.

3.2.	Női arckép.	Olf.	
3.3.	Pihenő.	"	
3.4.	Benzon Ottó dán iró arcképe.	Olf.	Mgt.
3.5.	Női akt.	Olf.	

Képzőm. Társ. 191.. tav. kiáll. Kat. 42.l.

MDK

Kunwald Cézár

Arcképtanulmány, repr.

Képzőművészet 1927. 5. sz. 18.1.

MDK

Kunwald Cézár

Prohás ka Ottokár püspök, repr.

Képzőművészet 1932. 55.sz. 220.l.

MDK

Kunwald Cézár

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Kunwald Cézár

Prohászka Ottokár, repr.

Mücsarnok Szt. Imre kiáll. 1930.

MDK

Kunwald Cézár

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Liptói kovács-cigányok, repr.

KMTárs. 1917. tav. kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Alexander von Hochberg németbárod. gróf, repr.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Női arckép, repr.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Pihenő, repr.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1917/18. téli kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Önarckép, repr.

Mücsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Férfiarckép, repr.

Műcsarnok 1915/16. téli kiáll. kat.

MDK

Kunwald Cézár

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 7o.l.

MDK

Kunwald Cézár

gr. Ambrózy Lajos, repr.

Képzőművészet 1931. 41. sz. 144.l.

MDK

Kunwald Géza

Női arckép, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

Kunwald Cézár

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

Thunvald Cezar

kép másait pok finomsáp jellemzi.

M. Arckép. T.-nak kiállítása.

Kézdi Kovács L.: A Műv. őszi tárlata.

P. 14. 931. X. 18.

Kunwald Cézár

jó arcképpel szerepelt.
Sk. arcképp. Társ. - nak kiáll. - a.

Opp. T.: Bázi párlat.
8. O. m. 931. X. 18.

Kunwald Cézár

műveit kell kiemelnünk.
M. Arcképfestők T. kiáll. -a.

Ybl Ervin: Őszi párlat.
B. H. 931. X. 18.

Kunodal Cézár.

„Mint szerepelni fog Bécsben, a nemzetközi kiállításon. A kiállítás ápr. 9.-én nyílik meg.

Magyarság, 1927. márc. 31.

Kunvald Cérán.

A Nemzeti Szalonban, a Benczúr-társaság kiállításán interieur-kép és portréi szerepelnek.

Az Est, 1927. dec. 11.

Kunstverlag Lehnert.

Da Kunstverlag Lehnert, da Postkarten-
Fabrikation Buchhandlung Antiquar-
iat in Postkarten vereinigt.

Da. Verl. Inh. J. L. Ver. 11.

Kunwald Cézár.

A Benczur-Társaság IV. kiállításán, a Műcsarnok szalonban, portréi, és „Dolorosa" c. tanulmánya szerepel. (emulsio.)

Kéthi Kurir, 1927. dec. 13.

Lieber Carl.

Ich [illegible] Dienstag [illegible]
[illegible] Lieblingsessen,
[illegible] Schweinebraten, Kartoffeln, ei
[illegible] Salat" [illegible] Kommen Sie recht
[illegible]

Ihr Lieber, Mai Dez. 13.

Kunwald Ernő.

Részt vett a Bernáth-Társaság
II. kiállításán

Magyarság, 1927. dec. 10.

Hauptmann Graf.

Flieger-Abt. (A) 204 — Training

Hauptquartier, den 10. Dez. 18.

Kunwald Ernő.

A Nemzeti Színházban a Bánk bán Tamásig kiállításán portréi szerepelnek. (emlékbe.)

Magyar Hírlap, 1927. dec. 11.

Unmöglich!

Es ist mir ein Bedürfnis, Ihnen meine
Anerkennung für Ihre hervor-
ragenden Leistungen auszu-
sprechen. (Persönlich.)

Berlin, 1925. Nr. 11.

Kunwald Cézár.

A Nemzeti Szalonban a Benczur Társaság kiállításán női portraitjai szerepelnek. (emlitve.)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 11.

Kennwort Eisele

Ich bitte Sie, mir Ihre Entschei-
dung telegraphisch zu übermitteln.
Herr Reichsleiter!

Heil Hitler, Ihr ergeb. Kl.

Kunwald Cézár

Alkotásával szerepel a "Céhbeliek" kiáll.-án.

N.U.932.III.22.

Kunwald César

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarország
1930.XII.21.

Kunwald Cézár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel. Arcképei.

Budapesti Hirlap
1930.XII.21.

Kunwald Cézár

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Est.
1930.XII.21.

Kunwald Cézár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Mély önarcképe.

Magyarság
1930.VII.20.

Kunwald Cézár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel. /Önarckép./

Esti Kurir
1930.XII.20.

Kunwald Géza

Szerepelt a művészcsoportok műtárgyaival kiállításán.

SzE. 1931. II. 22.

Kunwald Géza

Szerepelt a művészcsoportok műsoros kiállításán.

PK. 1931. II. 21.

Kunwald Géza

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PH. 1921. II. 21.

Kunwald Cézár

szerepelt a művészcsoportos művészsorsi

kiállításán.

PM 1931. II. 22.

MDK

Kunwald Cézár

Liptói kovács cigányok, repr.

Művészet 1917. 4.1.

MDK

Kunwald Cézár, festöm.

65. Női arckép. Repr.

Képzöm.Társ. 1917-18 téli kiáll. Kat.

Kunwald Cézár

Képmással szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.K.16.

Kunwald Cézár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállításán - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Anna kir hercegnő képmása sikerült alkotás.

Pesti Hirlap
1930. VII. 20.

Kunwald Ernő.

A Nemzeti Szalonban a Bernauer-Társaság kiállításán néhány fi-gurarajzával szerepel.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 11.

Kümmerlé Gmür.

Z. Kümmerli-Gmür, Dr. Kümmerli-Thommen, Bibliothekar, Mühlweg 18, Murten, Kümmerli Ernest.

Kümmerli Hans, 1893, Adr. 11.

Kunwald Cézár.

a Bencze Társaság kiállításán
külön tanulmánya szerepel. (emlitve)

Magyarság. 1927. dec. 11.

Kimmerich Gérard

U Pasteur Tcharéyron Bibliothécaire
Institut Protestant Supérieur (Lausanne)

Lausanne-Dorigny, Unil-Sorge 11

Kunwald Cesár

festőművész

Munkácsy-cén kiállitása - az Ernst Muzeumbam - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.XI.9.

Ismerős Cézár

arckaje (-i?) a legjobbak közé sorolandó.
(M. Arckáj. T.-nak kiáll.-a.)

(e.a.): A Mücs. őszi párlata.
Újság, 931. X. 18.

MDK

Kunwald Cézár

Önarckép, repr.

Zalai tájkép, repr.

Portrait, repr.

Gy.N.: Látogatás Kunwald Cézár mütermében. Képzőművészet 1931. 42. sz. 160,161,162.l.

MDK

Kunwald Cézár

Portrait, repr.

Prohászka Ottokár püspök, repr.

Spanyol férfi, repr.

Gy.N.: Látogatás Kunwald Cézár mütermében. Képzőművészet 1931. 42. sz. 163,164,165.l.

MDK

Kunwald Cézár

A "Céhbeliek" jub.kiáll. Nemzeti Ujság 1934. jan. 14.

MDK

Kunwald Cézár

R. I. urnő arcképe, of.

Nővérek, of.

Férfiarckép, of./Dohnányi Frigyes tanár/.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Kunwald Cézár

Merengés, repr.

Párisi nő, repr.

Gy.N.: Látogatás Kunwald Cézár műtermében. Képzőművészet 1931. 42. sz.

MDK

Kunwald Cézár

Tanulmányfej, repr.

Női portré, repr.

Gy.N.: Látogatás Kunwald Cézár műtermében. Képzőművészet 1931. 42. sz. 166.l.

KUNWALD Cézár

rajza Vidor Emil épitészről (magántul.)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 211.p. és ill.